LIBRARY
Brigham Young University
RARE BOOK COLLECTION
Vault
093
B614
1481
BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
3 1197 23794 6212
ex libris
a.r.s.

Diodori ſiculi hiſtoriarũ priſcarũ a Poggio ĩ latinũ traducti liber primus incipit in quo hæc continentur totius operis prohemium.

Q VAE de mundi creatione deq; omniũ prima origine ab ægyptiis traduntur.

Q uæ de diis fabuloſe ægiptii ferunt & quæ ĩ ægypto ab eis urbes ſint conditæ.

De primo hominum ortu & eorum priori vita.

De honore immortalium & templorum ædificatione.

De ſitu ægypti & quæ de nilo preter opinionem dicuntur.

De cauſa inũdationis nili & quæ de illa tum hiſtoria tum philoſophi ſentiunt:eorũq; contradictione.

INCIpiunt capitula ſecundi libri in quo hæc continentur.

Geſta regum ægypti uſq; ad Amaſum regem.

De ſepulchris pyramidibuſq; ægypti quæ ĩter ſeptem miracula annumerantur & eorum conditoribus.

De legibus ac iudiciis ægipriorum.

De animalibus diis apud ægyptios ſacris eorumq; cultu. Caviusi

De moribus quo in ſepeliendis mortuis ſeruant.

De grecis excellẽtibus doctrina uiris q eruditionis gratia in ægyptũm profecti ſunt.

INCIpiunt capitula tertii libri in quo hæc continentur.

De nino qui primus in aſia imperauit deq; eius geſtis.

De ſemiramidis genere eiuſq; incremento

Q uomodo ninus duxit vxorem ſemiramidem ꝑpter eius uirtutes.

Q uomõ ſemiramis poſt mortẽ nini ſuſcepto ĩpio multa egregia fecit

Aedificatio babiloniæ.

De ſemiramidis in ægyptum æthiopiam atq; indiam expeditione.

De ſucceſſoribus ſuis regum babiloniæ delitiis & ocio.

Q uomõ ſardanapalus ultimus aſſiriorum rex propter uoluptates regno a barbaco medio priuatus eſt.

De regibus medis & quomodo de eis diſſentiunt ſcriptores.

De caldeis & de obſeruatione aſtrorum.

Deſcriptio ĩdie & de his q̃ ĩ ea fiũt deq; indoꝝ moribus & inſtitutis.

De ſcithis amazonibus & hyperboreis.

De arabia:deq; his quæ in ea ſita eſſe fabulantur.

De inſulis uerſus meridiem in oceano inuentis.

INCIpiunt capitula quarti libri in quo hæc continentur.

De ethiopibus q ſũt vltra libyã deq; his q apud eos antiqtus ſeruutur.

De auro q in extremis ægypti effodit:deq; eius preparatiõis artificio.

De his q maritima. aff. 308.

UP

maximē quid cōferat ad degendā uitā.Ideoq; heroum ſapientiſſimus ē
habitus is:q̄ ſæpius aduerſā fortunā expertus multoꝝ urbes ac mores
cōſpexit.Cognitio uero ex alioꝝ tū ſecundis tū aduerſis rebus pcæpta
doctrinā habet oīum piculorum exptem.Oēs præterea mortales mu-
tua q̄dam cognatiōe uictos:licet locis ac tpre diſtantes ſub unum ue-
luti cōſpectum redigunt:diuinā ſane prouidentiā imitati:quæ tum cæ
li ornatum:tum naturas hoīum uarias cōmuni ordine quodā p omne
æuum cōplexa:qd quenq̄ deceat diuino munere īpartitur. Eodem pa
cto q totius orbis uelut unius ciuitatis acta ſuis operibus īſtruerūt in-
comunē ea utilitatē cōſcripſere.Pulchrum eſt igitur ex alioꝝ erratis in
melius īſtituere uitā noſtram:& non qd alii ægerint quærere:ſed quid
optime actum ſit:nobis ꝓponere ad imitandum ſenioꝝ conſilia:quos
lōga ætas prudentiores effecit:laudant̄ a iunioribus. At hos antecellit
hiſtoria:quāto plura exempla reꝝ cōplectitur diuturnitas temporis. q̄
homīs ætas.Itaq; ad uitæ inſtitutionē utiliſſima hiſtoria cenſenda eſt:
tum iunioribus:quos lectio diuerſaꝝ rerum ātiquioribus æquat pru-
dentia:tum uero ætate maturis:qbus diuturna uita reꝝ experimenta
ſubminiſtrauit.Adde q priuatos uiros īperio dignos efficit: Impato-
res ob īmortalem gloriā ad præclara facinora:impellit. Milites ꝓpter
laudem:quæ mortuos ſequitur:prōptiores efficit ad pericula ꝓ patriā
ſubeunda.Improbos timore infamiæ a malis facinoribus deterret.De
niq; litterarum monumentis:quæ teſtimonium uirtuti præbent: mo
ti quidam tum condidere ciuitates:tum leges utiles uitæ mortalium
ediderunt.Nōnulli nouarum artiū doctrinarumq; inuentores ad uſū
gentiū extitere.Sed oīum rerum:quibus felicitas homīs paratur lau-
dem præcipuam cauſamq; hiſtoriæ tribui decet.Eſt enī cuſtos eorum
quæ cum uirtute acta ſunt:teſtem ſe malefactis beneficamq; erga om
ne genus præbens.Et enī ſi ea:quæ de inferis:& quidem fabuloſe ferū
tur multum cōferunt homībus ad pietatem ac iuſticiā ſeruandam q̄n
to magis putandum eſt hiſtoriā ueritatis aſſertricem:tanq̄ totius phi-
loſophiæ parentē:mores noſtros effingere ad uirtutem.Omnes enim
fere mortales naturæ infirmitate maiorem uitæ partē ocioſi ac ſegnes
degunt:quorum uitæ:ac mortis æqua obliuio eſt:cum par utriuſq; in-
teritus ſequatur. Virtutis uero facīora īmortalia ſūt:præſertim cum hi
ſtoriæ beneficium acceſſit.Et quidem decorum eſt mortales labores p
peti prō gloria īmortali.Hercules quidem magnos multoſq; dum ui
xit labores ac pericula ſpōte adiit:ut ſuis erga omnes gentes beneficiis
immortalitatē donaretur.Cæteros egregios uirtute uiro:hos quidem

heroũ:hos uero deoꝝ honores aſſecutos uidẽus:oẽs certe magna laudẽ
dignos:ſed eoꝝ tñ oĩum geſta ac uirtutes hiſtoria ab ĩteritu uẽdicauit
Eteñ ĩ cætera monumẽta ad paꝝ tp̃us ꝑdurãt uariis caſibus diſturbata
hiſtoriæ uirtus ꝑ uniuerſũ orbẽ diffuſa ipſũ:qđ cætera cõſumit.tp̃s cu
ſtodẽ ſui hẽt.Affert p̃terea multũ opis eloq̃ntiæ:q̃ nil fere p̃clarius re-
pit̃.Hac græci barbaris:docti ĩdoctis p̃ferunt̃:cũ hæc una ſit:q̃ hoĩes ĩ
ter ſe cæteris antecellãt:uidet̃ quoq; res eẽ tãti:quãti fuerit dicẽtis uir
tus & eloq̃ntia.Et qdẽ uiros bonos laude dignos arbitramur:ut q uir-
tutis iter nobis oſtẽderũt:ueꝝ cũ alii aliud iter ſibi delegerĩt: poeſis q-
dẽ magis oblectare aĩos q̃ ꝓdeſſe uidet̃:& gentiũ leges ac ĩſtituta ma-
gis punire q̃ docere.Ita & artiũ reliquaꝝ:hæc nil ad fœlicitatẽ cõferunt
haꝝ utilitas dãno ꝑmixta eſt:Q uædã ꝓ uero docent mẽtiri: Sola hi
ſtoria pares uerbis res geſtas repræſentãs:oẽm complectit̃ utilitatem.
Nã & ad honeſtũ ĩpellit:deteſtat̃ uitia:ꝓbos extollit:dep̃mit ĩprobos.
Deniq; rerũ quas deſcribit:expimento multũ ꝓficit ad rectã uitã.Ad-
uertentes igit̃ quãta laus ſcriptoris maneat:exẽplo eoꝝ moti:q ſcriben
do opam præbuerũt:hãc hiſtoriã aggreſſi ſumus.Veꝝ cum ſupiores
memoria ſcriptores repetimus:paululũ admirari multoꝝ cogimur cõ
ſilia:q cum multarum diuerſarumq; rerum notitiã plurimum in ſe cõ
tinere utilitatis norint:eoꝝ tamẽ quidã:aut genus:aut urbis unius hi-
ſtoriarum abſoluere:pauci a uetuſtis hiſtoriis initium ſumentes uſq;
ad eorum tp̃ra geſtas res & ĩ cõmuni poſitas cõplexi ſunt.Et hi qdem
ſua tẽpora tantum tradidere haud continuata ſuperioribus rerũ ſerie:
hii barbarorum geſta tranſgreſſi ſunt.Alii antiquas hiſtorias ueluti fa
buloſas ꝓpter earum difficultatem cõtẽpſerunt.Non nullorum:cum
cæpiſſent:mors præueniens hiſtorias interupit.Nulli uero tranſcende
re ſcribendo macedonum tempora:ĩ philipi aut alexandri aut ſucceſſo
rum geſtis tantũmodo uerſati.Multis autẽ memoratu dignis rebus
deinceps uſq; ad noſtrã ætatem actis:nullus hiſtoricus ea ſcribere uni
ca hiſtoria ſcribere conatus eſt:rei magnitudine forſan diffiſus.Q ua
ꝓpter licet temporum reꝝq; uarietate:tum ſcriptoribus diuerſa tradẽ-
tibus:ardua uideatur & memoratu difficilis præteritorum deſcriptio
attamen decreuimus & ipſi eã hiſtoriã:quæ multis prodeſſe:obeſſet
nemini legẽtibus tradere.Nã ſi quis memoratu dignas & totius orbis
tanq̃ unius ciuitatis:p̃ſcorũ temporum ad ſuã uſq; ætatem geſtas res
ſcripſerit:laborioſum qppe ſubibit opus uerum ſatis audiẽtibus utile.
Licebit enim tanq̃ ex fonte uberrimo:quid cuiq; uſui exiſtat haurire.
Q uod ſiquis percurrere omnes ſcriptores cupiat:opp̃metur tum li-

broꝝ multitudine:tū diuerſa ſcribentiū uarietate: ut haud facile uerū poſſit elicere. At ea q̄ ſub unicā hiſtoriā digerunť:ī prōpru ſunt lectoribus:faciliſq; eoꝝ notitia eſt. Deniq; eo ſcribendi modus hic ē p̄ſtātior cæteris:quo utilius ꝑte aliq̄ totū habeť & cōtinuū rei p̄ſtat diuiſæ. Id quoq; qđ tp̄ribus diſꝑtiť notius eſt:eo qđ eſt tp̄re cōfuſū. Igitur penſitantes hunc ſcribendi modū eſſe utilimū:ueꝝ plurimo labore:& tp̄re lōgo egentē:trigīta ānos ī hoc opus abſūpſimus. Multis.n.difficultatibus ac ꝑiculis maiorē aſiæ ꝑagrauimus europæ ꝑtē. Quo maiori:q̄ a nobis deſcripta ſunt:ex ꝑte locis cōſpectis certa litteris mādaremus. In multi.n.locoꝝ ignorātia errarunt nō ſolū qdā rudes ſcriptores.ſed etiā docti. Vrbs p̄terea roma:ī q̄ plurimo tp̄re uerſati ſumus:ob īperii magnitudinē ꝑ uniuerſū orbē diffuſi:plurimū nobis ad ſcribendū opitulata eſt. Orti.n.ex argira ſiciliæ ciuitate:ꝑcæpta a romāis:q ad eā confluebāt latina līgua ex ueteribus ānalibus & duces eoꝝ & geſta nouimus: Initiū uero ſcribendi ſūpſimus ab his:q̄ tū græci tū barbari priſci ſcriptores tāq̄ fabulis ſimilia litteraꝝ monumentis explicuerūt. Et quoniā priſca illa ad noſtram uſq; ætatē tp̄ra cōplectimur ī hunc modū paucis hiſtoriā noſtrā diuiſimus. Primi ſex libri ātiquoꝝ geſta:q̄ illi fabuloſa appellāt āte bellū troianū:ꝯtīent ī hoꝝ ꝓmis tribus:barbaroꝝ:ī reliqs antiquæ græcoꝝ res narranť. In undecī deinde cōferunť:q a troiāo bello uſq; ad macedonis alexandri mortē geſta ſunt. In reliq̄s tribus & uiginti cōiicimus:quæ deinceps uſq; ad bellū gallicū cōtinentur:qđ romani duce Iulio cæſare:is ob geſta egregia īter deos ē relatuſ:uirtute cuius gallia oīs ſubacta ē geſſere:protendit uero romanū īperium uſq; ad britaniæ inſulas. Huius res priores geſtæ ꝓmo centeſimæ octogeſimæ olīpiadis anno actæ ſunt ꝓncipante athenienſibus Erodo.tp̄oꝝ: quæ noſtra hiſtoria ante bellū troianum cōprehēdit: ſcriptorum inopia haud ſatis certa nobis ratio cōpta ē ab eo. Appollodorus atheniēſis octoginta annoꝝ hiſtoriā cōtexuit:uſq; ad redditū hereclidarum:a quibus uſq; ad ꝓmā olīpiadem anni cōputanť trecenti & uigintiocto numerato tēpore quo reges lacedæmōiæ īparunt. A ꝓma uero olīpiade uſq; ad initiū belli gallici:qđ nobis ſtatuimus ſcribēdi finē:ſeptingenti ſunt & triginta anni. Oīs hæc ergo hiſtoria q̄draginta explicata libris ānos cōplectitur mille centū triginta octo:his exceptis quos uſq; ad bellum deſcripſimus troianū. Hæc diligenter partiti ſumus:quo & legētibus nota fiat hiſtoria:& īuidi abſtineant a detractione. Quāuis quærite ſcripta erunt:carebūt īuidia:quæ uero īſcitia omittenť:alioꝝ īduſtriā corriget. Nunc ꝓncipiū ſcribendæ hiſtoriæ ſūmeť. Quid de diis & q ꝓmi

eos colere docuerūt:& qd de illoꝝ imortalitate ſenſerit:haud paucis ꝑ pter rei difficultatē expmi pōt.Sed q̄ ad hiſtoriā ptinere uidebuntur: quo ſint notiora legentibus:icerta diſtribuēs capita: ut nihil dignum memoria omittat.De genere autē hoīum:deq; his:q̄ in orbe terrarum antiqtus dicunt geſta:diligent q̄tum ī tā remotis ꝓpter antiqtatem rebus licebit a priſcis illis tꝑibus ſumpto initio ſcribemus.

Diodori ſiculi hiſtoriographi antiquiſſimi primus liber.

RIMA hominum generatio apud doctiſſios ac præſtātiſſimos uiros:q ueram naturā & hiſtoriā tradiderunt:duplex fert.Q uidā mundū ingēitum & īcorruptibilē & genus hōinum ab æterno extitiſſe nec habuiſſe ortus pncipium ſenſere.Q uidā genitum corruptibileq; arbitrati:& hōīes dixerunt generationis initium tpe eſſe ſortitos.Nā a reꝝ pmordio:& cælum & terrā unicā habuiſſe ideam īmixta eoꝝ natura.Exinde diſtinctis īuicē corporibus cæpiſſe mundum hunc ordinē:quē uidēus Aerē qdē motum hunc continuum ſortitū:& igneā partem eius ſupiora locā propter leuitatē aiunt appetiſſe.Eadem cauſa ſolē & aſtra curſuſ ſuos ſortita.Q d uero humori mixta eodem ſtetiſſe ī loco ꝓpter grauitatē:quæ cum mixta eſſent:ex humidis qdem mare effectum ex durioribus uero terrā lutoſam euaſiſſe & oīno mollē.Hæc pmum cum ſolis ardore denſior euaſiſſet:eius poſtmodū ſupficie ui caloris tumefacta multis ī locis humores quoſdā eſſe cōcreatos : ī quibus putredines tenui cōtectæ pellicula ſint excitatæ queādmodum ī palludibus:& ſtagnis egyptiis uidemus accidere:cum frigidā terrā ſubito æſtus aeris calefacit:cū uero in humidis calore adhibito generatio fiat:& noctu qdē circūfuſus aer humorem pſtet q die ſolis uirtute cōſolidetur:tandē putredines illæ ad ſūmum pducentæ adueniente ueluti ptus tꝑe exuſtis cōfractiſq; pelliculis:oīs generis educunt aīantium formas.Q uoꝝ ea q̄ maiorem calorē ſortita ſunt ī ſupiorem regionem uolatilia affecta abierunt. Q uæ uero plus terræ cōtinebāt ſerpentia aliaq; terreſtria euaſerunt aīantia.Naturā aquoſā nacta ī ſui generis elementum delata ſe & appellati piſces.Terra deīceps tum ſolis ardore:tum uentis in diem magis arefacta:a gignendis maioribus aīalibus deſiit.Sed quæ generata erāt mutuā cōmixtiōe alios aīantes ꝓcrearūt Hoc & Euripides Anaxagore phyſici diſcipulus ſentire uidetur cum in menalippo cælum & terram mixta olim fuiſſe tradat.Sepata poſtmodū:generaſſe ſingula ar

bores uolatilia:feras:ac oē mortaliū genus. De pmā terræ generatiōe: q̄ quis pter opinionem nōnullus eſſe uideat̄:tn̄ ea:q̄ nūc quoq; fiūt:his te ſtimōium uident̄ afferre. Nā iuxta thebaidem egypti:cum nili ceſſauit inundatio: calefaciente ſole limū ab aqua relictum multis in locis ex terræ hiatu multitudo murium orit̄. Q d argumento ē ab ipſo orbis pmordio aīantia ſimiliter oīa generata eſſe. Eodem quoq; mō & hoīes a pncipio genitos dicunt:ī agris paſtum q̄rentes ſiluestri: & incondita uita uixiſſe:q̄bus herbæ:& arbor̄ fructus ultro uictum præberent. Bel uas inſup his fuiſſe infenſas:qbus ut obſiſterent cetus hoīum ob timo rem factos aiunt cōis utilitatis gratia:auxiliaq; īuicē præbita:& loca ha bitaculis quæſita. Sonus oris cum cōfuſus eſſet:paulatī diſcreuiſſe uo cem aiunt:& res oīs ſuo nomine appellaſſe. Verum cum diuerſis ſiti eſ ſent ī orbis locis:nō eiſdem uſos uerbis ferunt:ppterea:& diuerſos lit teraꝵ caracteres extitiſſe. Primoſq; hoīum cætus ſuæ quenq; genti ini tium fuiſſe. Veꝵ pmi homīes nullo ſubſidio fulti duram agebant uitā Erant enī nudi:nullo neq; ædium:neq; ignis adinuento uſu:cibo in di em quæſito:cum ignorarent agreſtes fructus in uſum futuꝵ cōdere:& ſeruare ad egeſtatem. Q uo fiebat ut hyeme plures:aut fame aut frigo re interirent. Expimento deinde edoctos: & ſpeluncas aiunt quæſiſſe ad euitādā frigoris uim:& fructus ſeruare cæpiſſe. Ignis aūt notitia cæ teraꝵq; utilium rerū pcæpta: & cæteras quoq; uitæ hoīum cōmodita tes breui tp̄re eſſe adinuentas. Deniq; neceſſitatem ipām reꝵ magiſtrā factā:ſinguloꝵ pitiam īgeniis mortaliū ſubminiſtraſſe:qbus coadiuto res datæ ſūt manus:ſermo animiq; pſtantia. Sed hactenus quæ ad p mum hominū ortum:& uictum uetuſtum ſpectarent: nūc ea quæ di uerſis orbis locis geſta litterarū monumenta tradiderunt:recēſeamus. Q ui pmi fuerint in orbe reges neq̄q̄ cōpertum habemus: cum nulli hiſtorici eos tradat. Impoſſibile qppe eſt litteras æque: ac pmos reges uetuſtas extitiſſe. Si uero qs litteras etiā tum fuiſſe cōtendat:certæ rerū ſcriptores multo poſt tp̄re fuere. Sed quæ antiqor ætas tulerit:nō ſolū græci dubitant. Sed etiā q ſe indigentes pmoſq; reꝵ ad uitā utiliū ſcri ptores appellant barbari:atq; ab ſe multoꝵ tempoꝵ geſta memoriæ p dita affirmant:Nos uero:quæ gentes:quæ uenationes:aut q̄tenus tp̄re aut quot annis pores cæteris fuerint haud quaq̄ p compto tradentes: quæ a ſingulis ſcriptoribus de antiqtate ueteribus ue geſtis ſūt tradita quæ ſimilia uideant̄ uero ſequuti initium ſumemus a barbaris: nō q eos græcis antiquiores putem:(quēadmodū Sporus dixit)ſed ut cum barbara abſoluerimus græca narrantes nihil externū eorum rebus īſe

ramus Q uoniã apud ægyptios deoꝝ genus primum fuiſſe fabulãtr aſtroꝝq; ab his ueteres obſeruatiões repertas. Plurima quoq; ac p̄clara excellentium uiroꝝ geſta ferunt digna memoratu:ab rebus eoꝝ hiſto ria ordietur. Tradũt ægyptii ab orbis initio primos hoĩes apud ſe cre atos:cum bonitate fœlicitateq; ſoli.tum propter nilum:q & multa ge nerat:&ſuapte naturæ:quæ genuit:facilime nutrit. Nã & arundinum radices præbet & lotum:& ægyptiã fabã:& quẽ dicunt corſeum:mul taq; p̄tea ad uictum hoĩum expoſita: Prima aĩantia apd ſe orta ea uti mur cõiectura:q, nunc ẽt in thebaidis agro certis tp̄ribus multi ac ma gni generentur mures. Qua ex re plurimum ſtupent hoĩes:cũ uideãt quorundam anteriorem uſq; ad pectus & priores pedes :murium par tem aĩatam moueri poſteriori nondũ inchoata ſed informi. Ex hoc p ſpicuum fieri aiunt ab ipſo orbis ortu p̄mos hoĩes ægyptum ꝓtuliſſe : ĩ nulla enĩ orbis parte accidit eo modo aĩalia creari: Nã ſiue diluuium deucalionis tp̄re plura aĩantia abſumpſit:ægyptũ (aiunt ut puta) ad me ridiem poſitam:cum in ea pluuie ratæ ſint exptẽ eius calamitatis fuiſ ſe:ſiue ut quidam ſentiunt ſingula ĩterierũt æquum eſt : ſi terra rurſus aĩalia genuit apud ægyptum p̄ncipium generis oĩum aĩantium extitiſ ſe. Temperiẽ q̄ppe aeris æquum eſt præbuiſſe generatiõi p̄ncipium & cauſam generandi. Et enim & nunc quoq; poſt nili undationem con ſpicitur diuerſorum aĩantium fœtus. Abſcendente enĩ aqua limoq; ter ræ a ſole arefacto:ferunt quendam aĩalia perfecta ſemiperfecta alia ui deri in terræ gleba. Igitur primi illi hoĩes olim in ægypto geniti: hunc mundi ornatum cõſpicientes admirãteſq; uniuerſorum naturã : duos eſſe deos & eos æternos arbitrati ſunt:ſolem uidelicet & lunã: & hunc q̄dem oſiridem:hãc Iſidem certa nouimus ratione appellarunt. Et oſi ridẽ quidem græca interp̄tatione :ut q ſuis radiis ueluti pluribus ocu lis terrã ac mare luſtraret:multos oculos habentem dixere. Cui rei poe tæ quoq; uerba congerunt:ſolem omnia coſpicientem dicentes atq; au dientem. Græcorum uero quidam:qui antiquiores ſcripſerũt fabulas Dionyſium ſyrium cognomine appellant:quorum Eumolous in car minibus bacchicis inquit Dionyſium aſorum inſigne incẽſum radiis Orpheus uero eum ſplendentem ac Dionyſium uocat : aiunt etiã q̄dã cognomen illi ã pelle propter aſtrorum uarietatem inditum. Iſidẽ ue ro interpretatam eſſe antiquam:ſumpto nomine ab æterno: & ueteri eius ortu. Addunt ſibi cornua:tum ꝓpter aſpectum : ita enim uidetur quo tẽpore primis diebus apparet:tum quia bos ei ab ægyptiis ſacri ficatur. Hos deos arbitrati aſſerunt illos uniuerſũ circuire orbem ac nu

trire:augereq; omnia tribus ãni temporibus:motu cõtinuo perficiẽtes orbem:uere:æſtate:ac hyeme. Hæc inuicem cõtraria annum cõficiunt firma concordia. Quorum deorum natura plurimum conferat ad oĩum animatium generationem:cũ alter igneus ac ſpiritalis exiſtat. Deorum alterum igneum eſſe ſpiritalẽ:altera humida atq; frigida:aer utriq; communis. Ab eis itaq; generari:atq; nutriri corpora omnia rerumq; naturã ſingularem a ſole:& luna perfici: Partes quas cõmemorauimus quinq; eſſe:ſpiritum uidelicet ignem ſiccum humidum aera. Sicuti ueroni homine caput:manus:pedes:aliæq; partes numerant: eodẽ mõ: & mundi corpus ex partibus his pficitur:q̃rũ quælibet exiſtimatur deus proprio nomĩe ab ægyptiis a principio:ſecundũ cuiuſq; naturam uocatus. Nam ſpiritũ uerbi ĩterpretatione appellarũt:q; cauſa uitæ mortalibus exiſtat tanq̃ cõem oĩum patrem. Idem & græcum inſignem poetã ꝗ hoc deo ſentire uolunt:eum deoꝝ hoĩumq; patrem uocantẽ. Ignem uulcanum interprætatur magnum illum deum exiſtimantes & multum ad generationem perfectionemq; rerum conferre. Terrã tanq̃ uas aliquod eorum:quæ fierent putantes matrem appellarunt. A græcis ſimiliter terra mater mutato deinde paulũ uerbo dimiter eſt dicta:ſicut & orpheus eſt teſtis:qui terrã oĩum matrẽ dixit diuitias largientẽ. Humiditatem oceanũ priſci uocitarunt ueluti nutrientem noĩs interprætationẽ matrẽ. Græcoꝝ nonulli oceanũ dicunt:de quo poeta inq̇t:oceanum generatorem deorum & matrem thethym. Aegyptii putant oceanum eſſe nilum:a quo & deorum gens ducunt. Nam apud eos tantũ plures eſſe urbes aſſerunt a priſcis diis cõditas:quemadmodum iouis: ſolis mercurii apollinis panis lucinæ:& aliorum plurium deorum. Aerem uero nominatum palladem ac iouis filiam dici & uirginem fuiſſe quoniam:& non corrumpatur:& ſublimiorem locum teneat. Quaꝑpter ex uertice iouis dicitur nata. Eadem dictam eſſe trigeminam propter tria anni tempora:uer æſtatem hyemem. Dicitur etiam Glaucopis:non ea cauſa quã græci quidam arbitrantur:q; oculos habeat albos quod ſtultum uidetur:ſed quia aer glauci ſit aſpectus. Ferunt autẽ hoſ quinq; deos omnem peragrare terram: apparentes hominibus ĩ ſacrorum animaliũ formis :quandoq; autẽ in hominũ aut alioꝝ ſpecies:qđ minime fabuloſũ uidetur. Si quidẽ iſti ſunt qui oĩa generãt:& ꝓducunt. Et homerus qui ad ægyptios ꝓfectus ẽ:multaq; ab eorũ ſacerdotibus pcæpit:hæc tanq̃ uera ĩ opere ſuo fuiſſe deſcribit. Deoſq; ſæpius ĩ alienis formis circuire urbes uitia:& uirtutes hoĩum ĩſpicientes. Hæc de cæleſtibus diis deq; eoꝝ genere æterno ægyptii tradunt. Ferũt ĩſu-

ꝑ alios ex iis gẽitos:qui fuerĩt mortales:ſapiẽtia uero & inhumanũ
genus beneficiis ĩmortalitate potitos. Horũ quoſdã ĩ ægypto regnaſſe
partĩq; eo fuiſſe nomine:quo & dii cæleſtes:partĩ ꝓp̄o uocitatos. Solẽ
ſaturnum:thean:iouem quoq; a nõnullis ãmona appellatũ:Iunonẽ p̃-
terea uulcanum:ueſtẽ ultimo mercurium. Primum q̄dem regẽ fuiſſe
apud ægyptios ſolẽ eo noĩe:quo & cæleſte aſtrum. Quidam ſacerdo
tes affirmãt p̄mum regnaſſe uulcanum ĩuentorẽ ignis: eo q; beneficio
ducem ab ægyptiis cõſtitutum. Cum enĩ arbor ictu fulmĩs ĩ mõtibus
cõflagraſſet:ligna ꝓpinqua hiberno tẽpore flãma ſunt comprehenſa.
Qua ex re uulcanũ calore lætatum deficiente igne addidiſſe illi nouã
materiã:& eo modo continuato igne alios hoĩes cõuocaſſe ad eiuſ aſpe
ctũ tanq̃ a ſe reperti:Deinceps ſaturnum:q̃ ſororem rheã cæperit uxo-
rem aiunt extitiſſe genuiſſeq; ſecũdum quoſdam:Oſiridem & iſidem
plures genuiſſe iouem ac iunonem tradunt:q ꝓpter uirtutem uniuer-
ſo orbi ĩperarint. Hos quinq; genuiſſe deos: ꝓut apud ægyptios dies
habentur quinq; inter calares oſiridem. Iſidem: Typhona apollinẽ: &
uenerem & oſiridem interpræ tatum Dionyſiũ. Iſidem uero ceterem:
Hac oſiris in uxorem ſumpta regnoq; ſuſcepto multa contulit ad uſũ
uitæ cõmunis. Eius enĩ uirtute mutuæ cibi gratia cædes hõium ceſſa-
runt. Inuento enĩ ab Iſide primũ tritico & ordeo:quæ prius incognita
hõibus caſu inter cæteras herbas oriebanť. Ab oſiride uero eoꝝ fructũ
cibi utilitate aĩaduerſa:omnes eo nutrimenti genere eſſe uſos:tum pro
pter cibi reperti ſuauitatem:tum quia utile uidebatur ſcæuitiæ crude-
litatiſq; ꝓmiſcuæ cãm abeſſe. Signa huius ĩuente ſegetis ferunt q̃d ab
eis ueteri lege:& nũc quoq; obſeruatur:ut meſſores æſtate ſpicas matu
ras ad manipulũ excerpãt in deæ oblationẽ:atq; iſidem ĩuocẽt. Hono-
rem ei deo ĩuentæ frugis reddentes.. Apud quoſdã uero urbes ĩ iſidis
pompa inter reliqua triticũ:& ordeũ ferri ĩ memoriã reptorẽ leges quo
q; iſidem ſtatuiſſe ferunt:q̄bus iuſtitia æque omnibus ſeruareť:ui atq;
iniuria timore pœnæ ſublatis. Hac de cauſa priſcos græcos Iſidẽ legiſe
ram appellarunt:tanq̃ primã legum inuentricẽ. Ferť etiã Iſidis tempo-
re condita eſſe urbs in thebaida ægypti cẽtum portarum a matre d̄no
minata. Poſteri uero partim iouis ciuitatem: nonnulli thebas dixere.
Eius enim conditorem urbis non ſolum reliqui ſcriptores:ſed ẽt egy-
ptii ſacerdotes incertum habent:plures tradunt:non Oſiridis tp̄e: ſed
multos poſt annos a rege quodam thebas fuiſſe conditas. Veꝝ d̄ hoc
poſterius ſuo loco dicetur. Errexiſſe quoq; templũ ioui & iunoni parẽ
tibus inſigne:cum magnitudine tum ornatu. Duo.inſup tẽpla aurea

ſtatuit:unum maius ioui cæleſti:alterū minus:ioui regi eorum patri: quē qdam āmonē uocant. Fecit ēt aliis diis:quos retulimus aurea tēpla honoribus cuilibet & ſacerdotibus inſtitutis. Artiū quoq; aut rerū ad utilitatē uitæ ſpectātium reptores ab oſiride:& iſide ī honore habiti fu ere. Inuenti inſup æris auriq; in thebaida fabri armaq; facta:qbus & fe ras occiderent:& excollerēt terræ. Statuæ præterea:& deum templa au rea ab iis cum oī cōatu fabricata ſunt. Fuiſſe & oſiridē ſtudioſum agri culturæ tradunt. Nutritum autē in nyſa fœlicis arabiæ propiq̄ egypto: cum eſſet iouis filius:unde & græci a patre:& loco dionyſium appellāt Huius urbis poeta:q in ægypto fuit in ſuis hymnis meminit dicēs eē nyſā urbem ſupra mōtem excelſum ac florentē lōge a phænicia: ferme ægypto cōterminum. Vineæ quoq; fuiſſe īuentorē in nyſa tradūt: quā plantandi:ac uini cōficiendi ſeruandiq; ex alio trāſferendi uſum edocu it. Mercurium quoq; maxīe oīum ab eo honoribus affectum:& repto rem rerum plurimaꝝ:quibus uitæ hominum cōſuleretur uolunt. Hūc enim primum:& uerba ī ordinem redegiſſe:& multis indidiſſe rebus nomina. Fuiſſe quoq; litterarum inuentorē aiunt inſtituiſſeq; quo ho nore quibuſue ſacris colerētur dii. In primis obſeruator aſtrorum cur ſus fuit:& uocum armōias adīuenit. Paleſtræ numeroꝝq; & ad corpo ra curanda medicinæ artis. Lyre īſup ex neruis trium cordaꝝ inſtar tri um anni temporum:reptorem tradunt. Tres enim inſtituit uoces: acu tam grauem & mediam:acutam ab æſtate grauē ab hyeme mediam ā uere ſumemus. Hic & græcos docuit uerboꝝ interptætationē. Vnde & ipſum hermē hoc eſt interp̄tem appellarunt. Deniq; & qui tp̄re Oſiri dis fuere ſacrarum litterarū ſcriptores: hæc eadem ab illo accæpta refe runt. Oſiridem etiā plurimum ſuo cōſilio uſum. oleæ quoq; plantam ab eo nō a minerua. quēadmodum græci dicunt repertam. Oſiridem uero tanq̄ uirum bonū gloriæq; cupidū ferunt ingentē exercitum coe giſſe. ut pagraret orbē doceretq; mortales plantare uites ac tritici & or dei ſegetem:pecorumq; fructum exiſtimans:ſi homines ab agreſti ui ta ad cultiorēm mitioremq; traduceret honores ſe qđ & cōſequutus ē potiturum immortales. Non enim priſci illi tantum:ſed poſteri ēt ꝓpt inuentas ab eo ſegetes beneficii memores pro maximis diis habuere. Tradūt autem oſiridem ægypti regno conſtituto rerumq; oīum cura iſidi uxori pmiſſa tradidiſſe ei mercuriū:cuius conſilio. quoniā prudē tia uideret excellere int amicos uteretur. Ducem uero exercitus omniū q; quæ ſuæ dictionis erant:reliquiſſe herculem. tum quia genere ꝓxi mus:tum quia fortitudīe roboreq; corporis erat abmirabili. Regni gu

bernationẽ itaq; ptitus eſt.Phænitiæ & maritimæ oræ buſiridẽ. Ethi opiæ libiæq; ꝓximis regionibus antæum præfecit.Ipſe cum oĩbus co piis ex ægypto in expeditionẽ ꝓfectus eſt ſecũ fratrẽ ducẽs quem græ ci apollinẽ dicunt.& lauri repertorem:ob idq; laurum ei dicatam eſſe: hederã uero ab oſiride repertã:quam ei cõſecrarunt:quemadmodum: & dionyſio græci:lingua uero ægyptia hederã oſiridis plantã uocant. In ſacris autem hedera uitibus præfertur:quoniã hæc folia amittãt:il la uero ſeruet continuã uiriditatem.Quod & apud antiq̃ores in cæ teris arboribus:quæ ſemper uirent accidit Nã & ueneri mirtũ & apol lini laurum dedicarunt.Oſiridem uero duo filii uirtute diſpares: a nu bis & macedon proſecuti ſunt.Vterq; armis uſus eſt ĩſignibus aliquo animali haud ab eorum naturæ diſſimili.Nã anubis canem: macedõ lupum inſigne armorum tulit. Qua ex re hæc aĩalia ægyptii ſũmo ĩ honore habent:& hoꝝ animãtium formis apud ægyptios coluntur. Duxit ĩſup ſecum pana:cui ab ægyptiis diuerſis modis præcipuus ho nor habitus eſt:Nã eius regionis accolæ nõ ſolum ſtatuas ſibi ĩ tẽplis oĩbus poſuere:ſed & ĩ thebaida ciuitatem ſui noĩs ædificarunt chem mĩ.i.panis urbem uocitatã.Secuti quoq; ſunt eum ĩ agris colendis ex pti:qui uineas plãtare noſſet Marõ.Qui triticum ſerere:triptolemus Oĩbus deĩnde cõpoſitis:oratis diis oſiridem comã quoad ĩ ægyptum rediret nutriſſe aiunt:ac uerſus ethiopiã ꝓfectũ.Quæ ↄſuetudo uſq; ad hæc tẽpora oleuit apud ægyptios:ut pegrinãtes quoad domum re uertunt̃ nutriãt comas. Cum eſſet ĩ ethiopia ferunt oblatos ei ſatyros comas umblico tenus habentes. Dicit̃ oſiris fuiſſe cupidior riſus dele ctariq; ſolitũ muſicis & choreis.Qua ꝓpt̃ illum muſicoꝝ multitudo ſequebatur.Iter eos nouẽ fuiſſe uirgines adoleſcentulas:tum canere ſo litas:tum ĩ aliis eruditas quas deĩceps græci appellarunt muſas. Has a pollinem docuiſſe dicunt:q̃ ex re muſicus eſt noĩatus.Satyros uero ad pſallendum cãtãdum ac animi remiſſionem aptos ſecum in caſtris ha bebat.Nõ.n.bellicoſus aut p̃liis periculiſq; deditus fuit:ſed ocio & ho minum ſaluti.Quo beneficio ꝓ deo oẽs eum gentes habebãt. Ethio pibus agriculturã oſtendens ĩſignibus ĩn ea urbibus a ſe ædificatis & p̃fectos dedit & tributa ĩſtituit præſtari.Hoc tp̃re nilum ferũt circa ſy ri cãis exortum: tũc.n.maxime creſcere cõſueuit.maiorem ægypti par tem:& eã maxĩe:cui ꝓmotheus ĩperabat:ĩundaſſe.Abſumptis eni fer me omnibus eius regionis incolis promotheũ dolore motũ ſe ĩterfi cere uoluiſſe.Fluuiũ uero propter curſus uelocitatem ꝓfũditatẽq; aq̃ꝝ aq̃lã tunc appellatum.Herculẽ tum conſilii magnitudĩe tũ uirtute uo

liint e ueſtigio cōpſſiſſe aquarum īpetum:& ad priorem curſum cōuer
tiſſe: Vnde & græci q̄dā poetæ rem geſtam in fabulam uertentes : her-
culē tradunt aq̄lā ꝓmethei iecur depaſcentem occidiſſe.Fluuii nomen
uetus:oceānus fuit:poſtq̄ eius cōpreſus eſt decurſus:aquila deinde a re
ge quodam ægyptus appellatur.Q uod & poeta teſtatur:dicens fuiſ-
ſe ægypti flumine naues triremes:locum ubi nilus in mare defluit:the
onim uocatum ferunt āñquum ægypti emporium.Poſtmodum a ni
leo rege nili quo nunc utuntur:nomen ſortitum.At uero oſiris:cum eſ
ſet in montibus æthiopiæ:utraſq; ripas nili aggere cinxit :ne modū ex
cederet īundatio:ſed ueluti per portas quaſdam exiens lenis eſſet : atq;
agris proficua.Deinde per arabiam iuxta rubrum mare iter faciens ad
extremos indos ꝑuenit.Vbi & plures conſtituit urbes :ex quibus unā
nyſam nominauit:in eius memoriam:in qua eſt nutritus: ubi hederā
plantauit:quæ ſola eo loci alitur:& in nyſa ægypti.Multa quoq; alia re
liquit ſui apud indos monumenta. Ex quibus poſteri deū illum eſſe
opinati ſunt :aſſerētes eum genere indum eſſe .Exercuit quoq; elephā
torū uenationes. Columnas inſup multis in locis ſtatuit ſuæ expediti
onis teſtes:Peragrauit autē & cæteras aſiæ nationes p eleſpontum ī eu
ropam tranſiens lycurgum in thracia barbarorum regem ſibi obſiſtē-
tē præmit.Illi ꝓuīciæ maronē iā ſenē præfecit:q ædificauit ciuitatem
quā ad ſe maroneam nōīnauit.Macedonē filium:regē ſtatuit eius pro
uinciæ :quæ ab eo macedonia dicta eſt.Triptolomū colendis atticis a
gris præfecit.Dēīq; cum orbē ferme circuiſſet domeſticis fructibus ex
coluit hōīnum uitā.Si qua regio uitibus inepta eſſet :docuit ex ordeo
potū fieri haud multū uirtute guſtuq; uini īferiorē:cū ī ægyptū rediſ-
ſet:tulit dona ſecū a diuerſis gentibus data.Q ua ꝑpter magnitudīe
beneficioꝝ & donatus īmortalitate:& honores eſt cæleſtium ſecutus.
Deīde cum ad deos ex hōībus:& honores illi & ſacra: ut maximo deo
rum ab iſide & mercurio inſtituta ſunt :multaq; ī myſtica ad cultum
addita:quibus eius diei potentiam ampliorem redderent.Veꝝ ex ue
tuſtis ſacerdotū archanis:qui oſiridis tempore fuerant poſtea coptum
eſt:oſiridem ægypto iuſte regnantem a typhone fratre īpio atq; nefa-
rio īteremptum.Q uem ille in ſex ac uigīti partes diſſectum cuilibet
eoꝝ:qui ſecum tanti ſceleris participes fuerant partem dedit. Veluti
eius facinoris conſciis.Et ſimul ut ipſos defenſores cuſtodeſq; haberet
regni fidos.Iſis fratris eiuſdēq; uiri mortē auxilio filii. Oros ei nomē
erat ulta:typhone & qui cædis conſcii fuerāt interempti:ægypti regnū
cæpit. Cōmiſſa eſt pugna iuxta fluuium in parte arabiæ antæi appel-

lãt uicũ. Q_đ nomen ex antæi morte ab herculé occiſi oſiridis tẽporẽ
ſortitus eſt locus. Oſiridis partes oĩs diſperſas præter pudẽda cum ĩue
niſſet: cupiẽs ĩcertum eſſe uiri ſepulchrum: ab ægyptiis aut ſingulis ho
nori haberi: ex aromatibus ac cera ſingulas eas partes ĩ formã hominis
uiro ſimilem compoſuit. Cõuocatis deinceps ægypti ſacerdotibus ſin
gulis dedit. Oſiridis imaginẽ: aſſerẽs ei ſoli corpus illius creditum atq;
adiurans ut nunq̃ apud ſe eſſe ſepulturã oſiridis ulli panderent: utq; il
lud ĩ abditis ſeruatum ut deũ colerent: eiq; animal ex ſuis quod malẽt
dicarent: quem & colerent ueluti oſiridem dũ uiueret: & poſt obitum
ſimili cerimõia obſeruarent. Vt autem maiori beneficio ſacerdotes ad
hæc ſibi promptiores faceret: tertiam eis agrorũ partem ad deorũ cul-
tum & ſacra conceſſit. Hi tum meritorũ oſiridis memores: tum bene-
ficio iſidi allecti: eius mandata perfecere: q̃ ex re etiam nunc ſacerdos
quilibet teſtať penes ſe oſiridem ſepultum eſſe. Animãtia quoq; a p̃n-
cipio ei dicata in honore habent: & cũ moriunť in eoꝝ funere renouãt
oſiridis luctũ. Tauros autẽ ſacros hunc quidẽ apim: Alteꝝ Mẽphim
nomĩatos ſacrificant oſiridi. Q_uos etiã uelut deos ægyptii oẽs colũt.
Hoc. n. aĩali tritici ĩuentores multũ adiutos ſe aſſerũt: & ad ſerendum:
& ad cõem agrorum culturã. iuraſſe aũt iſis dicitur uiro mortuo nulli
ſe ãplius nupturã. Iuſto deinceps regnauit impio: beneficiis ĩ ſubditos
reliquos oĩs excedens. Poſt obitum uero ĩmortalium honores cõſecu
ta eſt. Sepultaq; apud mẽphim ĩ uulcaui loco. Vbi uſq; ad hoc tẽpus
ſepulchrum eius mõſtratur. Nõnulli hoꝝ deoꝝ corpora nõ illic ſita ar
bitrantur: ſed in æthiopiæ ægyptiq; montibus iuxta inſulam: quæ nili
portæ ab egro diis ſacro appelletur. Veſtigia huius oſtendunt: tum ſe
pulchrũ oſiridi conſtructũ atq; a ſacerdotibus ægyptiis ĩ honore habi
tum: tũ urnas trecentas ſexaginta: quas quotidie lacte replẽt ſacerdotes
ad id ĩſtituti: luctũq; renouant deos nomĩe uocãtes. Hac de cã inſula á
tranſeuntibus aditu ꝓhibetur. Apud thebaidis uero quæ ciuitas anti
quiſſima eſt omnium: inculas maximũ habetur iuſiurandũ p oſiridẽ
in nubibus exiſtentẽ. Oĩbus oſiridis partibus: ut retulli: præter puden
dis ſepultis. Ea quippe in fluuiũ antyphone: cũ nullus ex cedis cõſciis
illa penes ſe: eſſe uellet erãt proiecta. Ab iſide poſtea nõ minori honore
q̃ reliquæ partes: fuerũt ſepulchro condita: Eius imaginẽ coli: ſacraq; ei
ac cerimonias pie: ut deo fieri docuit nomen eius dei p̃cipuũ reddens
atq; ĩſigne. Q_ua propter græci cum orgia ſacraq; dionyſia ex ægypto
tranſtuliſſent: huic quoq; portioni honores ĩpẽderunt eam in ſacris ac
cerimonias phãlõ appellantes. Ab oſiride uero: atq; iſide uſq; ad alexã

drum · aſſ / 310 ·

De his q̃ maritimã loca arabiæ icolũt atq; ad oceanũ ſita uerſus idiam loca uergũt: Vbi ſcribant ſingulatĩ nationes & q̃bus legibus utunt & quãobrẽ multa de eis uarie ferunt: mĩme q; fides illis preſtetur.
De priſcis libie rebus: deq; his q̃ de gorgone & amazonibus & ãmone atq; adhantibus ſcribuntur
De his quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de tirãnibus de dionyſio & deorum matre continentur.

INCIpiunt capitula quinti libri in quo hæc continentur:

Prohemium de his quæ apud hiſtoricos fabuloſæ feruntur de dionyſio priapo hermaphrodito & muſis.
De hercule & duodecĩ eius laboribus cæteriſq; uſq; ad uitæ finẽ geſtis
De argonautis medea & filiabus pelei.
De ꝓnepotibus herculis. De theſeo & eius certaminibus.
De ſeptem regibus qui ad thebas caſtrametati ſunt.
De proauis eorum. De neleo & eius pronepotibus.
De aſopi filiabus & eaci liberis. De pelope tãtalo œnomao & niobe.
De dardano & eius uſq; ad priamum pronepotibus.
De dedalo minotauro: & de minois exercitu aduerſus cocalũ regem.
De ariſteo: daphnide: euridice & de orione.

INCIpiunt capitula ſexti libri in quo hæc continentur.

De his quæ fabuloſe de ſicilia ferũt d̃ figura & magnitudĩe iſulæ.
De cerere ac proſerpina & frumenti inuentione.
De lipara & ceteris quæ eolides inſulæ appellatæ ſunt.
De medita glauco & cercina. De thalia cymo & ſardone.
De pithuiſſa & de inſulis quæ aliqui baleares appellant.
De inſulis oceani quæ ad heſperum uergunt.
De britania inſula & de quæ dicitur baſilea ubi electrum oritur.
De galitia celtiberia hiberia lyguria tyrrenia & de his qui eã loca habitant: & quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De inſulis oceani quæ ad meridiem ſũt: & de ea quæ hierã appellatur & panheã & que de his quæ in ea ſcribuntur.
De ſamothracia & myſteriis quæ in ea ſunt.
De naxo ſyrna & calidria.
De rhodo & iis quæ de ea fabuloſe feruntur.
De cheroneſſo quæ rhodo oppoſita eſt.
De creta & iis quæ de ea fabuloſe feruntur uſq; ad iuniora tempora.
de leſbo chioſamo coo & rhodiorum coloniis.
de thenedo & habitationibus eius & de eis q̃ a thenedis geſta dicunt.
de cicladibus inſulis

FINIS.

Prohemium Pōggii florentini Orātoris clariſſimi in Diodorum ſiculum e greco in latinum a ſe conuerſum ad nicolaum.Q.pont. Max.

VLLVS Antea quātū uis præclaruſ rerum ſcriptor fuit Sāctiſſime pater:q ſuū opus æque merito:atq; ego tibi has meas uigilias:alicui principi dicaret.Quid ē enī æquius:q̄ ingenii monumenta ad eum deſtinare: q omībus ingenio præſtet & doctrina? Aut quod magis debeam:q̄ meos riuulos ad eum fontem referre:a quo curſus præſētis operis emanauit? Nā licet ātea quicquid ocii ſupereret ad ſcribēdi curam:ne per ſecordiam effluerit: mea ſponte cōferrē: erat tamen paulo remiſſior animus temporum:ne dicam ſuperiorum pontificū culpa:cum omne ferme tempus non in litterarum: prout optabā ſtudiis:ſed in quæſtu ad uitæ ſuſtentaculum cōſumi rerum inopia urgeret.Et certe quanq̄ uitæ meæ inſtitutio ea ſemper fuerit:ut pluris uirtutem q̄ pecuniam fecerim: tamen nimium aliquando: ſi uerū loqui licet:noſtri pontifices in erigendis ornandiſq; doctorum uirorum ingeniis dormitarunt.Quidam bonarū artium inſcitia:quidā ita pecuniæ addicti:ut plus apud eos ambitionis:& quæſtus:q̄ uirtutis aut litterarum ratio ualeret.Quæ res bonis uiris admodū grauis: multorū mentem aſcribendi cogitatione alienauit.Indignum quippe eſt:nec ſapientibus uiris æquo animo ferendum:eos ſæpiſſime reiectis melioribus præ cæteris extolli:quos:ut leuiter dicam:nihil præter pontificum uoluntariam indulgentiā cōmendet.Te ſolū hæc noſtra cōſpexit ætas qui cum probe noris uirtutē uitæ mortalium ducē eſſe:præſtantis doctrina uiros ſubleuares:& ab inerti ocio ad ſcribendi negocium traduceres.Vt uere hāc noſtrā chriſtianā rēpu.ab eo nunc regi gloriari poſſimus:qui & ſapientiſſimus exiſtat:& diligat ſapientiæ ſtudioſos.Qđ unum ſane celeſtis dei donum tanti faciendum cenſeo:quanti ē uirtus uitiis præferenda.Nam ubi doctrinarum ceſſant exercitia:ubi nullum inter doctos atq; ignauos diſcrimē uiget:ubi nullus uirtuti locus:nulla ſtudiorum ratio habetur.uitia ibi regnent:torpeſcāt ingenia: prīcipatus:& regna decidant:rerūq; omniū dominetur cōfuſio neceſſe ē. Itaq; nūq̄ ſatis ꝓ meritis tua ꝓbitas ac uirtus laudari pōt:quæ cū omnē ante actā uitam uariis diſciplinis impenderit:nūc & doctis fauet uiris & ſua munificentia reliquos ad eādē īuitat uirtutis emulationem. Ego ſane:cuius inter omnes tenuis eſt :& doctrina:& dicendi facultas: profiteor me tuis exortationibus liberalitateq; compullum operoſius

q̄ ante ſcribēdi ſtudio ĩcubuiſſe. Nã cum prius hortatu tuo xenophō-
tem de cyri uita latinis legendum tradidiſſē:& hos quoq; ſex diodori
ſiculi libros:quos fabuloſos ob antiq̄tatem tēpoꝝ.(nã ante bellū troia
num acta continent)appellauit traducendi munus te inſtante ſuſcepi.
Haud ignarus rem ſatis difficilē me ſubire:& multoꝝ expoſitã obtre-
ctationi quæ licet ſit parui bonis pendēda:tamen cum priſcos illo ſū-
ma auctoritate uiros aliquãdo laceſſiuerit:qd đ nobis extimãdum eſt:
quos nō auctoritas nō dignitas tuetur? Sed tuo quod eſt.exquiſitiſſi-
mum:doctorumq; iudicio fretus:hoc opus abſolui:eã mihi trãſferēdi
legē iſtituens:quæ a me in xenophonti ꝓhemio præſcripta eſt.ut om
miſſa uerboꝝ q̄ multi græcoꝝ utuntur:ambage ſententiis herens no
ſtrum dicēdi morē fueri:ſalua reꝝ fide ſecutus. A lectoribus uero : ut
noſtris acquieſcãt copiis:poſtulo:neq; ultro q̄ uires ferãt:exigere a no-
bis uelint. Siquis ampliora petat ĩgrati homĩs munere fungeť: non cō
tentus his:quæ nulla cum ĩpenſa ultro liberali manu porriguntť. Ne
quis uero id inſcitia factum putet:ſciatť cōſulto me breuitati cōſulentē:
aliqua omiſiſſe.quæ ſacietatem orationi peperiſſēt potius q̄ uenuſta
tē. Licet autē ĩ libri primordio ſatis ab auctore de hiſtoriæ utilitate ſit
explicatum:hæc tamē antiq̄tatis indagatio: in qua omnispriſcaꝝ rerū
a primoꝝ hominum ortu uſq; ad bellum troianum cognitio uerſatur
præcipuis ē laudibus efferenda. Ab hoc.n.ueluti hiſtoriaꝝ fonte qui
poſtmodum ſecuti ſunt in priſcis hiſtoriis fabuliſq; receſendis hauſe
re:unde ad cæteros trãſfundere ualerent. Opus hoc certe uariū ē egre-
gium:luculentū:noſtris uero adō utile cognitu:ut exiſtimē legentes ex
tot reꝝ excellentiū notitia labori noſtro gratiã habituros. Sed iã ipſe
diodorus loquatur. Capitula primi libri

Quæ de mūdi creatiōe:dēiq; oīum pria origine ab ægyptiis tradūť.
Quæ de diis fabuloſe ægyptii ferūt:& q̄ ĩ ægypto ab eis urbes ſint cō
ditæ. De primo hominum ortu:& eorum priori uita.
De honore ĩmortaliū & temploꝝ ædificatione. De ſitu ægypti:&
quæ de nilo præter opinionem dicuntť. De cauſa ĩundatiōis nili:&
quæ de iſta tū hiſtorici tū philoſophi ſētiunt eoꝝq; cōtradictione.

Diodori ſiculi reꝝ antiquaꝝ hiſtoriæ prohemium totius operis.

Agnas merito gratias reꝝ ſcriptoribus hoīes debētq ſuo
labore plurimum uitæ mortaliū ꝓfuere oſtēdūt.n.legēti
bus præteritoꝝ exemplis:qd nobis appetēdum ſit qd ue
fugiendum. Nã q̄ multoꝝ experimēto reꝝ uariis cum la-
boribus piculiſq; ꝓcul ipi ab oī diſcrimīe geſta legimus nos admōent

maxime aff. 302

drum mãcedoñem:qui in ægypto ſui nomis urbẽ condidit:ãnis di-
cunt ãplius decem milibus:ut uero qdam aſſerũt paulominus tribus
ac uigiti milibus extitiſſe. Qui deũ hũc tradunt thebis boetiæ ex ſe
mele:& ioue fuiſſe gẽitũ aberrare uident̃.Orpheum .n. cum ad ægy-
ptios trãſiſſet pcæpiſſetq; apud eos ſacra & myſteria dionyſia.eſſet au
tem amicus thebanis:a qbus plurimo ĩ honore habebat̃:rettuliſſe ad
eos tradunt ĩ ipſorũ gratiam huius rei originem. Plebem poſtea: tum
ignorãtia:tum ut deus ĩ græcia ortus uideret̃:libẽter ea ſacra ac myſte
riã ſuſcepiſſe.Orpheum uero hãc generis & ſacrorũ originem ea conie-
ctura uolunt ad græciam tranſtuliſſe:q; cadmus ex thebis ægypti or-
tus præter cæteros filios & ſemelẽ ſuſcepit:eam a quopiam corruptã
poſt ſeptimum menſem peperiſſe ĩfantem ferunt oſiridi ſimilem:ne-
q; illum uixiſſe diutius ſiue diis improbãtibus ſiue repugnante natu
ra. Quod ægre ferens cadmus reſponſo accepto: ut parentum iuſta
ſeruaret:infantẽ deaurauit:illiq; ſacra inſtituit : ut eſſet argumentum
illum ab oſiride natum.Ad iouẽ ĩſuper genus rettulit:& ut oſiridiſ fa
ctum cohoneſtaret:& corruptionis infamiam demeret.Id cauſã præ-
buit græcis:ut crederent cadmi ſemelem ex ioue oſiridẽ peperiſſe.Or
pheũ:poſtea cui magna erat apud græcos gloria : tum propter cantus
ſuauitatem:tum ꝓpter ſacra hoſpitio acceptum a thebanis ferũt:ma-
gnoq; ĩ honote apud eos habitum.Hic cum ab ægyptiis theologiã p
cæpiſſet ãtiquum oſiridis genus ad poſteriores trãſtulit. Inq; thebão
rum gratiam nouum cõſtituit ſacrificiorum ritum:quod fabulis cau-
ſam præbuit ut iouis ac ſemeles filius dionyſius putaret̃: hoĩes uero
ptim inſcitia: partim orphei fama & opiniõe moti:cum ut græcũ libẽ
ter ſuſciperent deum.Poſtea adhibitis poetarũ quas theatra comproba
bãt fabulis certa eſt præbita huic generi fides.Dicunt preterea græcos
ut ſuos ac domeſticos ſibi uendicare inſigniores heroas ac deos:Se eo
rũ ĩſuper colõias aſſerere ab ſe miſſas.Nã hercules qui genere ægypti-
us fuit tum ſua uirtute pambulaſſe magnam orbis ptem in libya co-
lumnã poſuit: cuius rei teſtimõium a græcis cape nitunt̃ : cũ.n. cõſtet
omnibus herculẽ adfuiſſe diis ĩ bello:qđ aduerſus gigantes geſſere:fe
runt neq̃q̃ gigãtes ex terra gigni ea potuiſſe ætate q̃ græci aſſerunt her
culem paulo ante bellũ troianũ extitiſſe.Sed potius ut ipſi dicũt:in p̃
mo humãi generis ortu.Ab hoc enĩ pluſq̃ decẽ milia ab ægyptiis nũe
rãt̃ anni.A troiæ uero tẽpore minuſq̃ mille ducenti.Eodẽ mõ claua &
leonis pellis ãtiquo herculi cõueniunt:quo tempore nondũ erãt arma
ãdĩuẽta:ſed fuſtibus hoĩes ĩiurias ꝓpulſabãt:ac ferarum pellibus tege

bãt pro armis corpora :& hũc quidem iouis filiũ:matrẽ ĩcertã ferũt. Q ui aũt ex alcumena genitus ẽ plus ãnis mille poſt extitit. E ipſe alcæus ab ortu uocatus cui poſt herculis cognomẽ ẽ ĩditũ. Nõ ꝙ ꝓpter iunonẽ ſit gloriã adeptus(ſicut omitres ait):ſed qa uirtutẽ illius priſci imitatus. Cõuenit q̃ ab his dicũt apud græcos fama herculẽ orbis mõſtra ꝑdormuiſſe. Q uod illi herculi tribui neq̃t q ferme coæuus tẽporibus tenacis fuit. Iã maiori ex ꝑte tũ cultura agroꝝ tũ urbibus plurimis:tũ uero hoĩum ubiq; ĩhĩtãtiũ multitudine domeſticis. Magis igiť ea decent illũ herculẽ:qui priſca ætate fuit:cũ homines infeſtarentur a beluaꝝ multitudine ĩ ægypto præſertim:cuius nũc quoq; regiones deſeræ ſũt:& feris ĩmanibus plenæ. Huius ueri ſimile eſt:ueluti emiſertum herculem eiuſmodi feris occiſis eam reddidiſſe hominibus colendam:eoq; beneficio cæleſtium honore donatum. Ferũt inſuper perſeũ ægypto natum:atq; iſidis genus a græcis ad argos referri fabulãtes. Io ĩ bouem fuiſſe mutatam:Sed uana eſt de iis diis opinio. Nam q̃dam iſidẽ:alii cererem:quidã theſmophorã:alii lunã:nõnulli iuuonem:alii alio nomĩe appellant. Oſiris uero tum ſeraphis dicitur:tũ dionyſius tũ pluto:tũ ãmon:tum iupiter. Alii pana eundẽ uocant. Multi exiſtimãt Serapin eſſe:quẽ græci plutonem putãt: Aſſerũt autẽ ægyptii iſidẽ plurium inuentricem ad morbos medicamentoꝝ.& medicinæ arti admodũ contuliſſe:quã ĩmortalitate quoq; potitã gaudere hoĩum cultu: ĩq; eorum ualitudĩe præcipue uerſari. Q uinetiam in ſomnis opitulatur palam eis quos cenſuerit dignos. Tum oſtẽdẽs ſuũ numen: tum erga beneficentiam egẽtes curandis. Signa hoꝝ eſſe dicunt nõ græcas fabellas:ſed opera certa. Omnis enim ferme orbis hãc deã colit ꝓpter manifeſtas eius morborũ curas. Etenim in ſomnis illã dicunt nõ recte ualẽtium auxilia morbis præbere. Et qui eius monitis obtemperẽt præter opinionem curari:etiã quorum medici ſalutẽ deſperarint. Viſu quoq; aut alia quapiã corporis parte debiles eius deæ numẽ ĩplorãtes ĩ ꝓſtinã ualitudinẽ reſtituũť. Ab ea quoq; medelã ad aſſequendã ĩmortalitatẽ aiunt eſſe inuentã. Itaq; horum filiũ a titanis inſidiis ĩterfectũ: ac per aquã repertũ non ſolũ in lucẽ reſtituit:ſed & fecit ĩmortalẽ. Videť autẽ ultĩus eſſe deorũ regnaſſe:poſtq̃ pater oſiris fuit ad eos trãſlatus. Orũm ducunt apollinem interpretari: ac medendi diuinãdiq; artem a matre iſide edoctũ:multũ hominibns tũ oraculis tũ medelis attuliſſe utilitatis. ægypti ſacerdotes a ſolis regno uſq; ad alexãdri tꝑus: quo in aſiã trãſcendit. annos cõputant fere milia & uiginti. Fabulãť quoq; priſcos illos deos regnaſſe annis ãplius plus mille & ducentis. Poſteri-

ores uero nõ minus trecẽtis:& cum annorũ numerus fide carere uideat
conantur qdam:cum apud ãtiqores nondum solis motus notus eſſet ad
lunæ curſũ annum metiri:Ita cũ annus triginta dieꝝ conficeretur:haud
ĩpoſſibile eſſet quoſdam annos mille ducentos uixiſſe.Si quidẽ nunc cũ
duodecĩ cõficiatur menſibus plures centeſimũ excedunt annũ.Similiter
& de his accidit.quos aiunt trecentos regnaſſe annos.Illi.n.tũc menſibus
ãnum cõficiebãt ſecũdũ tria eius tẽpora æſtatem uidelicet uer ac hyemẽ:
quæ cauſa fuitut q̃dam græci annos:ſicut partẽ eius uocarent horas an-
nuas uero ſcripturas aduerſaria.Scribunt ſi ſup ægyptii iſidis ætate ua-
ſto fuiſſe corpore homĩes: quos gigantes græci dixere ſacerdotesægyptii
mõſtra q̃dam:ab oſiride poſtmodũ deuictos. Sunt qui hos exiſtiment
de terra genitos recenti adhuc pma aiantium generatione:Alii robore cor
poris cæteris ualidiores:cũ multa præclara ædidiſſent opa gigantũ nomẽ
caſu ſortitos affirmant.Multi exiſtimãt cũ ioui oſiridiq; diis bellũ ĩtuliſ-
ſent oẽs pemptos fuiſſe:lege quoq; ægyptii præter cõem cæterorũ oĩum
morem ſãxere fas eſſe ſororẽ a fratre uxorem capi.Exemplo iſidis moti:q
fratri oſiridi nupſiſſet : eoq; mortuo & iuraſſet illa amplius nõ nubere:&
uiri mortẽ ulta iuſto ĩperio regnaſſet: plurimũ etiã de genere hominum
ſuis ĩ eos beneficiis merita.His de cauſis plus honoris at dignitatis regi-
næ q̃ regi ĩpenditur .In priuatis quoq; mulier uiro domĩari dicitur pro-
fitentibus ĩ dotis cõfectione uiris omĩbus eſſe uxoris arbitrio parẽdum.
Haud uero ĩſcius ſũ a nonnullis ſcriptoribus tradi hoꝝ deoꝝ ſepulchra
in nyſa arabiæ ſita:a qua nyſeum dionyſium appellẽt.: eſſe autem utriq;
dicatam colũnam ſacris ſculptam litteris tradunt.: inq; iſidis hæc ſcripta
eſſe.Ego iſis ſum ægypti regina a mercurio erudita:quæ ego legibus ſta-
tui:nullus ſoluet:Ego ſum oſiridis:Ego ſum pma frugum ĩuenitrix.Ego
ſum ori regis mater.Ego ſum ĩ aſtro cãis refulgens.Mihi bubaſtia urbs
cõdita eſt.Gaude gaude ægypte:quæ me nutriſti.In colũna oſiridis hæc
ſcripta dicunt.Mihi pater ſaturnus deoꝝ oĩum iunior:Sum uero oſiris
rex qui uniuerſum pagraui orbem uſq; ad deſertos indoꝝ fines. Ad eos
quoq; profectus ſum:q arcto ſubiacent uſq; ad hiſtri fontes.Et iterũ ali-
as quoq; orbis adii:uſq; ad mare oceanum partes .Sũ ſaturni filius anti-
quior :germẽ ex pulchro & generoſo ortum:cui nõ ſemen genus fuit: ne
q; ullus eſt in orbe ad quẽ acceſſerĩ:locus docens omnes ea:quorũ inuen
tor fui Hæc tãtum ĩcolumnis legi poſſe affirmãt:alia quæ plurima ſũt tẽ
pore eſſe corrupta: & de his ſane quæ in ſepulchris extant cõſentiũt fere
oẽs.Nã quæ ſacerdotes cõdita in archanis habent:nolunt ut ueritas igno
ta ſit ad multos manare:poena iis adiecta:q ea in uulgus proderent:Tra-

dunt inſup plures ægyptii ab eis colonias per uniuerſũ orbẽ deductas.
Nã i babiloniã colonos tradudixiſſe belũ neptũni uolũtq; libiæq; filiũ:
q ſedẽ urbi pone euphratẽ cum elegiſſet:ſacerdotes hos caldeos babylo
nii:more uocãt ægyptiorum iſtar obſeruarẽt. Phiſicis etiã aſtrologiæq; dedi
ti eſſent iſtituit:Ferunt etiã danaum ex ægypto ꝓfectum antiqſſima fe
re urbium græciæ argos condidiſſe. Cocleorum quoq; gẽtẽ:qui i põto ſunt
iudeos iſuper q arabiã iter ſyriãq; conſedere ab ipſis teſtãtur trãſmigraſ-
ſe. Quapropter:& apud has nationes antiquo more circunciduntur pu
eri:ab ægypto ea conſuetudine traducta. Quinetiã atheniẽſes colonos
ſaitarum ægyptiæ gentis eſſe:eo afferre argumento nitunt:q, apud græcos
tãtum urbs aſtyuocatur ab ægyptiorum more olĩ tripartitiã fuiſſe aſſeuerãt.
Nã primus gradus erat nobilium:q præ cæteris doctrinæ dediti maio-
re honore digni habebantur:i ea re ſacerdotibus ægyptiis ꝑſimiles. Se-
cundus eorum:quibus agri erant aſſignati:ut armis intenti eſſent ꝓ patriæ
defẽſione illis pares q i ægypto agros tenentes milites ad bellũ ſubmini-
ſtrabãt. Tertius plebis erat atq; opificum:q artibus mercenariis itenti ne
ceſſarias operas præberent. Ordo ab ægyptiis ſumptus. Fuerunt & ægy-
ptii q̃dã athenienſum duces. Dipetes eni i neſtei:q ad troiam militauit:
pater cum eſſet ægyptius poſtmodũ athenienſium ciuis:& rex factus ẽ.
Eum duplicis naturæ extitiſſe aiunt:quoniã duplicis politiæ græce ſcili
cet:& barbare:quarum altera partem feræ habet:homĩs altera participes fu
erit. Similiter & erichtheum tradunt ægyptiũ genere athenienſibus im-
paſſe. Cuius rei hæc aſſerunt argumenta. Cum maxima ſiccitas omnem
fere orbẽ præter ægyptum perualiſſet:ex q̃ ingens frugum hominũq; ꝑ-
nities ſecuta eſt:attuliſſe ex ægypto dicunt erichtheum propter cognati-
onẽ athenienſibus frumentum:obq; id beneficium eis. regẽ cõſtitutum:
q ſumpto regno docuit eos cerimonia ac myſteria Cereris eleuſinæ ab æ
gyptiis trãſlata. Eã quoq; deã his tꝑibus coæuã athẽas frumenta com-
portaſſe dicunt:& ſerere denuo rriticum docuiſſe. Aſſẽtiuntur atheniẽſes
regnãte erichtheo:cum oẽs terræ fructus ſiccitas abſumpſiſſe cererem ꝑ-
ſentẽ frumẽto eos iuuiſſe. Sacra inſup: & miſteria eius deæ tunc in eleu-
ſina ſuſcepta. Quæ eadẽ & penes ægiptios celebrãt. Nã & Eumelpides
ab ægiptiis ſacerdotibus tradducti ſunt:& a poſtophoris p̃cones ſolos ex
græcis athenienſes p iſidem iurare ac forma moribuſq; ægiptiis ſimiles
pluraq; alia his ſimilia magis ambitioſe q̃ uere afferunt. Sed đ hac colo-
nia ambigitur ꝓpter gloriam ciuitatis. Verum plures colonias ãffirmant
ægiptii a ſuis maioribus ad uaria orbis loca:tũ ꝓpter ãplitudiem regum
tum ꝓpter hoĩum multitudinem traductas:de qbus cũ neq; cert uesti-

giis ſcriptoꝝ teſtimōio cōſtet īdignas exiſtimāuimus quæ litteris mādā
rēt.Sed hactenus de his:quæ theologi ægyptii tradūt. Nūc de ſitu eius
deq; nilo ac cæteris memoratu dicendum dignis.Aegyptus ferme ad me
ridiē ſita:tū qa ipa natura munita eſt:tū regiōis amœnitate cæteris uidet̄
regnis excellere.Ab occidente deſertū tutatur:& ſilueſtris libiæ ps in lon
gū protenſa nō ſolū aquarū inopia:ſterilitate rerum difficili aditu:ſed ad
modum periculoſo.A meridie tum uili cataractis angit̄:cū montibus ei
cōtiguis.Attoglodiū extremiſq; æthiopiæ finibus:ſtadiis quīq; milibus:
& quīgentis:neq; facile nauibus fluuius eſt paruius:neq; adii itinere ter
reſtri poteſt:niſi aut a regibus aut a magno quodā ꝑparato ad uictū cō
meatu.Ab oriente uero tum fluuio munita eſt:tum deſerto latiſſimi cā
pi baratra appellati Eſt ſyriam inter ægyptumq; palus admodum ꝓfun
da:quā ſeruoniā dicunt latitudinē oīo anguſta:longitudo ſupra ducenta
ſtadia ꝓtenditur:locis inſciis picula inſpata afferunt̄.In arcto enim con
tractā:arenæ cumuli circūſtāt:qui notis uentis agitati ī aquā deferuntur:
adeo arena denſa ut īmixta aquæ continēs uideat̄:neq; facile:terra ſit an
aqua deſcerni queat.Q uo ſit ut plures ignota loci natura neq; uiā edo
cti uadū tenentes cum oī exercitu abſorpti ſint.Nā arenā.quæ eminēſ ſta
re ut cōtinens uidet̄ ingreſſi labuntur lōgius:neq; deinde raptis gurgite :
regrediendi:aut emergendi facultas datur. Limo.n.demerſi nullā ſperāt
ſalutē:cū eniti aut uti uiribus nequeāt: ſed abſorbeāt̄ ī ꝓfundum ab ha
rena aqua circūfuſa:cū ueluti limus neq; uado:neq; nauibus ſit puius: q̄
res baratri cognomē dedit.Et hæc de tribus qbus ægyptus munitur:par
tibus:dicta a quarto latere mare clauditur īportuoſo:& qđ difficilem ꝑ
beat adeuntibus acceſſum.Nā a paretonio lybi ioppem uſq;:quæ eſt ī ſy
riæ ſinu:ſtadiis uero quinq; millibus nullus nauigantibus:excepto pha
ro tutus eſt portus:loca ſunt præterea per uniuerſū littus ſtagnantia atq;
ignota nautis:quo accidit ut maris ſe fugere picula exiſtimantes tanq̄ in
tutum ad littus directis nauibus de īprouiſo ſtagnis inhereāt oī euaden
di ſpe ſublata. Q uidam cum præuidere continentem nequeant.regio
enim omnis planā ac đpreſſa eſt:hi quidem ad ſtagna ac palluſtria loca:
hi ad deſerta đferuntur.Aegyptus igitur his locis redditur tuta. Forma
eius ob longa.nam maritima ora duo millia complectitur ſtadia.Medi
terranea uero : ſtadia circiter millia ſexaginta : olim numero hominum
omnes fere orbis gentes ſuperauit.neque nunc quoque aliis nationibus
multitudine cedens opida inſigna ciuitate quæ priſcis temporibus ul
tra decem & octo milia fuiſſe in egypto libri ſacri continēt ptolomei la
gi tempore amplius tria milia:quæ & uſq; ad noſtram ætatem ꝑdurāt.

añumerata ſunt. Vniuerſi populi numeꝝ fuiſſe antiquitus ſepties decieſ
centena miliũ: nũc haud pauciores eſſe ter decies cẽtenis milibus tradũt.
Hæc extitit cã cur tradant priores ægypti reges magnis mirandiſqꝫ ope
ribus ab ſe multitudĩe hoĩum cõſtructis: ĩmortalia gloriæ eoꝝ monumẽ
ta reliquiſſe: Sed de his poſterius ſcribet diligentius. Nũc nili naturã re
gionũqꝫ quas ĩterfluit ſitũ: & ꝓprietatẽ ꝓſequamur. Nilus a meridie ad
ſeptẽtrionẽ fertur: ortus ex fontibus in extremis æthiopiæ finibus ad q̃
loca: deſerta enim ſunt: ꝓpter æſtus intemperiẽ nullus aditus fuit. Maxi
mũ omnium flumen cũ per uarias pluresqꝫ ferat regiones: magnos fle-
xus facit quandoqꝫ ad orientẽ & arabiã: quãdoqꝫ ad occidenem & libyã
fluens. Eius decurſus ab æthiopiæ montibus uſqꝫ ad mare ſtadia duo-
decim ferme milia cum eius flexibus cõplectitur. Facit autem inſulas in
æthiopia cum plures alias tum maxime unam ĩſignem nomine meroẽ:
Vbi duorũ & uiginti ſtadiorum latitudinem habet. Ab inferioribus ue
ro locis arctior eſt: curſu eius in duas partes diuiſo: harum unam quæ in
libyam defluit: uaſtæ profundæ abſorbent harenæ. Quæ contra in ara-
biam fertur: in palludes ac ſtagna ingentia: quæ circum uariæ ĩhabitãt gẽ
tes flectitur ægyptum ingreſſus tum decem ſtadiorum: tum paucioꝝ la
titudine non recto curſu uarios flexus agit & nunc orientẽ nũc occiden
tẽ uerſus q̃ndoqꝫ in meridiem contrario delatus curſu. Sunt montes ab
utraqꝫ fluuii parte ꝓtenſi conualibus & anguſtiis præcipiciis interiectis
ĩqꝫ magno ĩpetu lapſus rurſus tanq̃ ui repulſus ꝑ campos fundit ad me
ridiem ſpectãs uſqꝫ ad locum efficanum nomine: & naturalem deĩceps
repetit curſũ. Tam inſignis fluuius ſolus omniũ abſqꝫ fluctibus qetus
ẽ & tranqllus ꝑterq̃ cũ fertur ĩter cataractas. locus eſt latitudĩe ſtadioꝝ
decem. accliuis præceps in ãguſtum clauſus inter conualles ubi frequen
tia ſaxa ſcopulis ſimilia aquam magna uertigine mirabiliqꝫ alliſam reflẽ
ctunt. inqꝫ contrarium curſum ſpumis agunt redundãtibus. Quæ res
ſtuporem aſpicientibus præbet: Eſt enim ita uelox hoc in loco aquæ de
curſus ut ſagittæ ſimilis uideatur. Cum augetur aquarum incremẽto ni
lus. ideoque leniori curſu aqua ſupereminente ſcopulis quidam per ca
taractas nauibus uenti contrarii diſcedunt. Aſcẽdendi nulla eſt facultas:
ui fluminis omne hominum ingenium ſuperãte. Cataractæ plures ſũt:
ſed maxima in æthiopia atqꝫ ægypti finibus ſita complectitur fluuius ĩ
ſulas plurimas ſed præcipuã ĩ meroen in qua eſt urbs inſignis ĩſulæ no-
mine: quã cambyſes cõdidit a matre eius denominatam. Huius inſulæ
forma ſcuti perſimilis magnitudine ſuperat cæteras nili inſulas. Patet. n.
longitudine ſtadiis tribus milibus latitudine mille ciuitates ĩ ea ſũt plu

res:ſed cæteris nobilior meroe:ab cuius uno latere libyam uerſus plurimi arenæ cumuli cum ab altero ad arabiã poſitæ præcipitia montis inſulã cingũt.Effodiunt in ea auꝝ argentũ æs.ferrũ:hebenũ ĩſup fert lapidũ q; multiplex genus. Tot autem nilus inſulas cõtinet:ut ferme ſit incredibile. Nã præter eũ locũ quẽ a forma loci appellãt delta:ferũt alias quoq; in eo inſulas circiter ſeptingentas : harum quaſdam ab æthiopibus incoli miliumq; in eis ſeri Quaſdam ſerpẽtibus ac cynocephalis uariiſq; feris ſilueſtribus infeſtas.Ac propterea acceſſu difficiles.Nilus ĩ ægypto ĩ plures ſciſſus partes eam formam: quã delta dicũt effecit:Profundiorẽ fluuium reddit maris ingreſſus ſeptem hoſtiis in pellagus delatum.horum primum ad orientem uergit quod peluſiacum uocant : ſecundum paniticum.Deinde mendeſium uocant phæniticũ:ſebenniticum bolbitimũ.ultimum canopicium: a nonnullis herculem nomĩatum. Sunt & alia hoſtia manufacta minime prætereunda.In eoꝝ quolibet urbs ſita ẽ diuiſa flumine pontibus ab utraq; parte exitus & cuſtodiis munita . Ab oſtio peluſiaco foſa eſt opere ſumptuoſo ad arabicum ſinum : ac mare rubrum ducta. Hanc primum a nechao ſammatichi filio agi cæptam. Darius perſarum rex perficere aggreſſus imperfectam reliquit admonitus a quibuſdam ſi locus interiacens effoderetur fore uti ægyptus omĩs cum mari rubro eſſet depreſſior:ab aquis mergeretur: Secũdus poſtmodum ptolomeus illã perfecit oportuniori loco foſſam ſũma arte efficiẽs. Hanc cum nauigare cuperet aperiebat :eam rurſus cũ uſus eſſet claudẽs. flumen quod in foſſam defluit:a nomĩe auctoris ptolomæum uocãt.In exitu ciuitas cõdita eſt arſinoe appellata.Ea quã deltam diximus : ſimilis ſiciliæ formæ:ab utroq; latere continet ſtadia ſeptingenta.& quinquaginta.Quæ uero eſt mari propinqua ſtadia mille trecenta. Ipſa inſula pluribus foſſis manufactis diuiſa.Agros habet fertiliſſimos egypti circũdata enim flumine atq; irrigua:tũ fluuii incremento magnam ui limi effũdentis:tum cura incolaꝝ terram omnẽ quadam machina ab archimede ſiracuſie adinuenta:quam a figura codeam dixere:irrigantium multiplici fructu cupioſa eſt.Nilus etiã leniter fluens cũ multã uariãq; terrã ſecũ ferat quibuſdam in locis humilibus paulum ſtagnãs regionẽ fructiferã fertilemq; effecit.Radices in ea multifariam naſcuntur guſtu uariũ: fructuum & olerum natura:quæ multum tum egenis cõferũt tum ĩfirmis ad ualitudinem:non ſolum uero cibos uarios affatim præbet ad ſaturitatem egentibus:ſed aliis quoq; neceſſariis ad uitam rebuſ non paꝝ cõfert adiumenti:lotum præterea fert plurimum:ex quo panem cõficiũt ad uictus egeſtatem ciboꝝ inſuper abundantius fert quod appellãt ægyptiã

ſabam.Sunt & arborũ plura uariaq; genera quarum quædam perſeæ di cuntur:cibus dulcedine præſtans a perſis & æthiopia allatus quo tẽpore cãbyſes ea loca ſubegit.Sycomorũ uero aliæ:aliæ mora ferunt:aliæ fructũ ficubus ſimilem:quem cum toto ferme anno præbeãt non parui adiumenti uulgo exurientibus præſtant.Vãta: quæ inixaria dicunt circa nili oſtia naſcunt᷑:quæ quoniam ſuauia ſunt guſtu tragẽmatis præbent᷑ loco:conficiunt quoq; ex ordeo poculi genus citon nomine haud multo ĩferius ſapore uini.Vtunt᷑ ẽt pro oleo ad lucernarũ uſum liquore expreſſo ex planta:quã cican uocãt.Plura inſup fert alia ægyptus uictui hoĩum utilia.quæ ſingulatim ꝓſequi longum eſſet.Beſtias nilus q̃ plures nutrit forma diſſimili ac natura:ſed duo ꝑcipua: quæ admodũ ĩter ſe differũt. Crocodilum & equum:hoꝝ crocodrilus ex minimo immẽſum aĩal euadit.Nam cum oua eius anſerinis ſimilia exiſtant:ex his gẽitus pullus ad ſexdecim cubitorum magnitudinẽ excreſcit longitudine uitæ hominis ferme eſt:lingua caret:corpus mirabile natura munitum. Nam dorſum eius uniuerſum ſquamoſum ẽ:duritie præcipua:ex utroq; oris latere dẽtes habet perplures:in quis duo maxime eminent.Non ſolum homĩes comedit:ſed & cætera terreſtria aĩantia flumini appropinquantia unguibus grauiter diſcerpit. Morſu ẽ aſpero tetroq;:ut qđ dẽtibus laceret nũq̃ ſanetur.Capiebat᷑ priſcis temporibus hamis recenti carne appoſita nunc quandoque rete ualido:prout & quidam piſces quandoque inſtrumento ferreo ex cymba ad caput iniecto eorum ingens eſt multitudo in flumine & ſtagnis propinquius:tum quia fæcunditate excedit.Singulis.n. parit annis:tum quia per raro capiatur:Nam & a quibuſdam accolarum ut deus ueneratur & exterris eſt inutilis labor ob carnes ſui malas . At illorum fæcunditati natura ſalubri remedio obſtitit.Animal caniculo per ſimile ſchuemon.nam iuxta flumen belua parit.oua inquirens conterit. Q_uod dictu mirabile eſt:nec oua comedenſ:neque illa ſua utilitate:ſed natura duce ad neceſſariam quãdam mortalium commoditatem.Equi uero quem uocant magnitudo haud minor cubitis quinq;.quatuor pedibus ungula more bouis fixa.Dentes ex utroq; latere tres habet.ultra reliquas feras eminentiores aures caudam uocem equis ſimilem.Reliquũ corpus haud diſſimile elephanto:pellis ẽ ultra cæteris beluis duriſſima. Aquatilis ac terreſtris beſtia die quidẽ in imis aquis latet:noctu ĩ terram egreſſus:tũ frumenta depaſcitur. fœnum deſtruens paſſim propinquas agroꝝ meſſes.Fæcundiſſimũ ꝓle aĩal ut quod ſigulis annis parturiat. capitur arte quadam hominũ illos tellis appetentium.Cum enim apparẽt circunſtant undiq; homĩes:uulnerantq; tellorum quæ alligãt funibus iã

ctu laxâtq; quoad exãguis factus capiatur. Carnibus eſt duriſſimis & ad digerendum difficilimis. Interiora ſingula inutilia ad ueſcẽdum. Præter has beluas uarium ac multiplex piſcium genus. Nilus affatī præbet uſui non ſolum eius regionis incolis: ſed externis quoq; ad quos ſalliti deferũ tur: utilitate cõmodiſq; cæteros orbis fluuios excellit. Incrementum eius ab ſolſticio ĩcipiẽs æſtiuo uſq; ad æquinoctium ſemperq; nouum limũ ſecum quærens. Rigat tum cultas regiones tum incultas quanto tempo re uelint agricolæ. Aqua enim leniter fluẽte facile eam paruis aggeribus arcent inducuntq; pro cõmodo terræ: tantam uero fertilitatem infert: & agri colendi facilitatem: ut cum ſenuerint: aut oues introducãt ĩ cãpos ad cõculcãda iacta ſẽïa: aut aratro leui terram ſubducãt: neq; niſi quatuor: aut quinq; exactis menſibus: ad meſſem redeunte: breui tempore uberi mos fructus abſq; ulla pẽſa aut dãno reportent. Alibi agricultura magno labore exercetur ac ſumptu: Soli ægyptii minima ĩpẽſa labore tenui fru- ges fertiles auferunt. Vineæ quoq; eodem rigate modo uino abundant. Terra inculta pecori ad paſtum relicta adeo exuberat herbis: ut oues bis ĩ anno pariant: biſq; præbeant lanam. Incrementum nili aſpiciẽtibus ui detur admirabile: incredibile audientibus. Solus enĩ inter reliqua flumĩa adeo ætate creſcit: cum decreſcant cætera: ut totam inundet ægyptum: hy me minuitur cum reliqua augeantur. Eſt ægyptus plana & campeſtris cũq; urbes: uici agricolaꝝ mapalia aggeribus munita quæ inundationẽ đ uitent tanq̃ ciclades apparent aſpicientibus. Terreſtres beluæ omneſq; ĩ campis remanent ſuffocantur aqua: quæ euadũt ad altiora confugiũt lo ca. Pecora inundationis tempore ĩ ſtabulis recluſa nutriũtur a colonis ad id antæa preparato paſto: uulgus remiſſis operibus ruſticis: ocioſũ epu- lis indulget ac uoluptati. Quoniam plurima cura moleſtiaque urgebat accolas nili ĩundatio: excogitata eſt in memphi quædam incrementi menſurandi a regibus obſeruatio. Itaq; quibus id negocii demandatum erãt per epiſtolas urbibus uiciſq; ſignificabãt quot cubitis quot ue digiti fluuius auctus eſſet. & ſimul quo tempore cæpiſſet decreſcere. quo mo- do uacuus reddebatur ea ſollicitudĩe populus: ĩcrementi magnitudĩe de crementoq; notis. Vbertatem eueſtigio ab inundatiõïs modo notatis ꝑ- oribus temporibus noſcebant. Occulta inundationis huiuſmodi cauſa multos dubitare: tum philoſophos: tum hiſtoricos: ac uaria ſẽtire com- pulit. De qua re paucis diſſeremus: ut neq; modũ excedat hiſtoria: neq; ab omnibus adeo quæſita agitata quæ res relinq̃tur intacta de nili ĩcre- mẽto: de eius fontibus: de oſtiis quibus deſẽdit in mare deq; rebus aliis: quibus maximis omnium: quæ ĩ orbe ſut a cæteris differat: Quidam

ſcriptorum nihil auſi ſunt tradere licet quandoq; et de paruis.torrentibus conſcripſiſſent:Alii cauſas reddere conati:pocula ſenſerunt. Nam q̄ ellanici cadmiq; & ecatai ætate fuerūt:omneſq; priſci illi ſcriptores ad fabulas declinarūt:Herodotus qui multarum conſcripſit hiſtoriam rerū: cauſam reddere uolens:ſibi ipſi repugnāt Xenophon Tuchydides quorum hiſtoriæ ueritas comprobatur ægypti loca minime attigerunt: Eos autem.qui circa Euphorum:ac Theopompum extitere præ cæteris:hæc ſcrutatos deſeruit ueritas.Aberrarunt uero omnes non negligētia: ſed regionum ſitus ignorantia.Nam priſcis uſque Ptolomæum philadelphū temporibus nulli græcorum nedum ī æthiopiam: ſed ne.ægypti quidē montes ita difficiles aditus periculoſique admodum ad æthiopiā erant tranſcenderunt.Ptolomæus primus omnium cum gtæcorum exercitu æthiopiam ingreſſus diligenter de ſitu earum partium ſcrutatus eſt. Itaque locorum inſcitia errandi materiem priſcis ſcriptoribus. Nili fontes locaque:ex quibus fluit:nullus ad hoc tempus ſcriptor neque uidiſſe ſe dicit:neque audiſſe ab aliis:qui ſe aſſerent aſpexiſſe:ex quo res ad opiniones: & coniecturas peruenit. Aegyptii ſacerdotes ab oceano qui orbem circuit: nilum habere principium ferunt: nil āfferentes certi:ſecundum certa incertioribus ſoluentes. Rationes uero reddunt ī eodem fidem q̄ plurima indigeant fide. Trogloditæ: qui propter æſtum loca incolunt eminentiora: uolgios uulgus appellat aiunt loca eſſe aquoſa eſſe e quibus coniiciunt propter plurimos eius regionis fontes in unum confluētes nilum effici. Meroen uero inſulam habitantibus:quorum opinio: ſint eis locis propinquiores:ueriſimilior deberet uideri: adeo nili ortus eſt incertus:ut ipſum aſtopon ideſt ortam ex tenebris aquam uocēt.Ita nilum ad locorum inſcitia cognominarunt. Nobis autem propius uero uidetur:quoad procul ab omni figmento eſt alienum.Haud uero ignoramus herodotum: qui libyam: quæ ad orientem: quæ uero ad occidētem uergit interfluere nilum ſcribit arbitrari eos:quos uaſamoſos dicūt diligentius nili ortum ſcrutātes:ideoque tradere:ex ſtagno quodam oriri perque æthiopiam ferri. Verum neque de libyis: quamuis uerum ſequi uideatur:neque ſcriptori incerta afferenti fides eſt adhibenda. Sed quoniam iam ſatis de fontibus curſuq; nili ſcripſimus:deinceps cauſas incrementi diſcutiemus. Thales:qui ſapiens inter ſeptem eſt annumeratus tradit ſpirātibus etheſiis nili curſum a mare reprimi:eoque aquis excreſcentibus ægypti:quæ plena eſt:& humilis regio:inundationē ſeq. Quæ ratio quamuis non nihil uideatur afferre tamen facile argui: ut

falſa poteſt. Nam ſi id uerum eſſet fluuii omnes flantibus etheſiis ſimi
li augerentur incremento: Quod quia minime accidit in reliquis orbis
partibus alia cauſa uerior quærenda eſt. Anaxagoras phyſicus incremen
ti cauſam dixit eſſe niuem in ethiopia liquefactam: Quod & eius diſci
pulus Euripides uidetur ſentire ſcribens nilum excreſcere: cum ægypti li
queſcāt niues: quæ ratio facillime poteſt refelli: cum pallam ſit omnibus:
propter caloris intemperiem: aut in æthiopia niuem non eſſe: aut in eis
locis præſertim circa nili decurſum gelu aut omnīo hyemē uigere. Qđ
ſi quis in æthiopiam eſſe niuium copiam concedat tamen coniungitur
falſam eam cauſam uideri. Nam flumen omne niuibus excreſcens au-
ram frigidam aeremque craſſum reddit. At ſolus omnium nilus: neque
nebulas neque auram frigidam gignit: Herodotus nilum ait ipſa natu
ra eſſe talem: qualis ſit incrementi tempore. Hyeme uero ſolem ad liby
am delatum attrahere ad ſe humorem: ob eamque rem præter naturam
eo tempore flumen decreſcere: æſtate uero abſcedente uerſus arctum ſo-
le: cum græciæ: tum ſimilium locorum fluuios acreſcere minuiqꝫ. Nō eſ-
ſe igitur quo de nilo fertur admirandum: ſi æſtiuo creſcit tempore dimi
nuitur hyeme. Verum ſi hoc nilo accidat: ut ſolis æſtu hyeme humidi-
tas attrahatur: & in reliquis quoque libyæ fluuiis id contigere neceſſe eſ
ſet: ut hyeme arefacta humore diminuatur. Quod cum procul a uero
ſit: certe ſcriptoris error palam deprehenditur: Et enim græciæ: nō quia
ſol longius abſit: augentur hieme flumina: ſed propter pluuias frequen
tes. Democritus abderites non meridiōali niue aquarum augmentum
fieri dicit: ſicut Euripides Anaxagoraſque ſenſere: ſed ſeptemtrionali. Ni
uium enim coaceruatam magnitudinem boreæ regionibus ait brumæ
congelatam tempore: æſtate liqueſcere: Ideoqꝫ eleuatis ſurſū uaporibus
multas denſaſqꝫ nebulas circa montana tolli cacumina: quæ ab etheſiis
ad altiſſimos quales in ethiopia ſunt montes delatæ: deinde ī pluuiam
uerſæ magnos efficiant imbres: quibus etheſiarum tempore nilus auge-
at. Hæc opinio facile reiici pōt: ſi quo tp̄re flāt ætheſiæ p̄pendas. Incipit
.n. creſcere nilus ſolſtitio æſtiuo nōdū flantibus ætheſiis. Ceſſat autē æq̄
noctio autūnali: iam olim his uētis quieſcētibus. Quādo igit̄ ratio opi
nionē ſuperat: laudandum eſt ingenium ſcribētis: ſed haud quanq̄ adhi
bēda fides. Prætereo quod palam ē non magis ab arcto flare ætheſias: q̄
ab heſpero. Nō.n. boreas aut ſeptētriōales uēti: ſed qui ab æſtiuo occidē
te flant: ætheſiæ uocant̄. Dicere autē hoc maxime circa æthiopiæ mōtes
cōtigere nō ſolum īprobādum eſt: ſed etiam non credendum. Ephorus

recẽtiorem cauſam perſuadere conatur:plurimum tñ a ueritate remotã. Ait enim ægypti terram omnem nili inundatione exaggeratam rarã ari/damque natura eſſe.In qua terræ hiatus maximis diuerſiſq; in locis exiſtant.Ideoq; hyeme humiditatem omnem attrahere atq; in ſe continere quam æſtate ueluti ſudorem quẽdam quo flumen augetur emittat.Sed hic auctor nõ ſolum uidetur ægypti loca naturamq; neſciſſe. Sed ne eos audiſſe qdẽ qui ſcirẽt. Nam ſi ex ipſa ægypto nilus ĩcrementum ſuſcipe ret.nequaq̃ in ſuperioribus ĩundaret p ſaxa & dura loca fluens.Sed amplius ſex milibus ex æthiopia delatus eodem eſt:quo anteq̃ egyptum ĩ/grediatur ĩcremento.Preæterea ſi nili curſus humilior eſſet raritate terræ a flumine ſuperdictæ:impoſſibile uideretur hiatus:qui ĩ ſuperficie forẽt tantam aquarum uim abſorbere potuiſſe.Item ſi nili decurſus humilior terra ſuperinducta foret:ſuperiores terræ hiatus eſſe cõtingeret:a quibus impoſſibile fieret tantum aquæ manare.Si uero ſuperiorem tenet fluuius locum:haud eſt poſſibile ex locis depreſſioribus cõcauiſq; ſurſũ ferri aquarum curſum:Quis unq̃ crederet fieri poſſe humores :qui ex rari/tate terræ affluerent:tantum incrementum flumini addituros:ut uniuerſa ferme ægyptus inundaretur.Prætereo hanc rationem in raritate terræ exaggeratæ tantum aquæ contineri:mendacem deprehendi palam poſ/ſẽ. Menander quippe fluuius plurimum terræ attulit aſiæ regionibus p quas fluit :in quo nil ſimile nili incremento cõſpicitur:Simili modo & in carnania achelous cephiſus in boeciã a phoceis deſcendens:non parũ eis oris terræ ſuperaddidere:quæ coli poſſet.Ex quibus mãifeſte depre/henditur ſcribentis error.Itaq; nullus ab eo ueritatẽ exq̃rat uidẽs eum ĩ paucis uera ſenſiſſe.Quidã in mẽphi philoſophantes rationẽ huius incrementi reddere conati ſunt magis:quæ non reprebendi:q̃ quæ probari poſſet.Nam orbem in partis tres diuidentes:unam eſſe aiunt quam nos incolamus Alteram huic & contrario ſitam.Tertiam in thebis inhabita/bilem ſolis calore aduſtã.Si ergo nilus hyeme creſceret certe a noſtra zo/na ortum haberet:cum eo tempore apud nos pluat maxime. Verum cũ æſtate augetur uidetur ſimile ueri in zona nobis oppoſita hyemem eſſe: eoque ingentem aquarum uim eo tempore manantem incremento cauſam præbere. Hac re nulli ad fontes nili acceſſus patere tradunt:quoniã in ex oppoſita zona ortus per inhabitabilem fluat: cuius rei teſtis ſit aq̃/rum nili præcipua dulcedo :cum per loca ſole aduſta decurrat quod cauſam præbet : ut dulcedine cætera eruperet flumina. tanquam caloris natura eum ſaporem flumini præſtante.Sed huius ſententiæ depulſio in prõptu eſt. Impoſſibile enim uidet ex oppoſito nobis orbe flumẽ ſi qd

terra rotunda exiſtat:ad nos ſurſum ferri. Si quis uero conetur ſuis argu mentis ueritatem euertere, natura ipſa rerum repugnant. Verum illi quo recta ſenſiſſe uiderentur loca deſerta incultaq; interpoſuere. ne eorum ſẽ tentia manifeſto argumento impugnaretur. Sed æquum ẽ: qui aliqd ꝓ comperto affirmant: aut certum ſuæ ſententiæ afferre teſtem: aut eam ex conceſſis principiis probare. Nam quomodo inter omẽs fluuios nilus ex illo orbe ad nos ſolus fertur? Et reliqua quoque flumina quemadmo- dum in hoc orbe contingit ab eo fluere merito deberent. Dulcedinis ue- ro fluuii cauſa quam afferunt: ratione penitus caret. Si enim caloris æſtu decoctus fluuius dulcedinem ſortiretur: nequaq̃ gigneret aĩantia neq; ua rias piſciũ aut ferarum ſpecies contineret. Aqua enĩ omĩs a natura ignis alienata nequaq̃ generat. Cum autem nili natura omnino huic contraria exiſtat: exiſtimandum eſt eas incrementi cauſas nequaquam ueras eſſe. Inopides chius tradit æſtate aquas infra terram eſſe frigidas: calidas ĩ hy eme. Hoc in puteis profundis planum oſtendi quorum aqua: maximis caloribus admodum frigida ſit. Ingenti frigore calida: & nilo igitur meri to accidere: ut hyeme paruus compreſſuſque propter terre caliditatẽ con ſumptam cum ægyptus pluuia humiditatẽ exiſtat: æſtate uero cum ægy ptus pluuia careat: terra minime aquam abſorbente flumen nullo impe dimento augeri. Huic quoque reſpõdendũ eſt plures libyæ fluuios oſti- is: & curſu nilo ſimiles diſſimili eſſe argumẽto. Cũ hyeme ĩpleat: q æſta te ſit exillores. Ex quo arguitur nõ recte ſenſiſſe auctorem. Agathargines gnidius ꝓpius ueritatem acceſſit. Ait enim ſingulis annis per æthiopiæ montes cõtinuos æſtiuali ſolſtitio uſq; ad æquinoctium autumnale im bres fieri: haud mirum nilum hyeme compeſſum ſecũdũ naturam iis a quis fluere: quas fontes ſubminiſtrent: æſtate uero propter imbres in- crementum capere. licet autem hucuſq; certam huius incrementi ratio- nem reddiderit. non tamen noſtra opinio cõtemnenda eſt. Multa enim præter naturam fieri uidentur: quorum cauſas difficile eſt ad unguẽ no ſcere. Nonnulla huic rei ſunt argumento quæ ĩ aliquibus aſiæ locis fiũt. Mõtes & enĩ ſcithiæ caucaſoſ contiguos ãnis ſingulis: iam exacta hyeme immenſæ niues continuis pluribus ue diebus opplent. In oris indiæ q̃ ad ſeptẽtrionem uergũt certis temporibus plurimæ grandies incredibili magnitudine deſcendunt. Apud idaſpem fluuium æſtatis initio conti- nui imbres pluunt. In æthiopia uero poſt dies aliquot idem contingit. Non ergo procul a uero eſſe dixerim ex æthiopiæ montibus: quæ ægy- pto adiacet continuos imbres ĩcremẽtum fluuio præbere præſerti cum etiã barbari ea ĩcolentes loca huic rei teſtimoniũ ferãt. Si autem quæ de

nilo ſeruntur contrariam habent iis:quæ apud nos eſſe dicuntur:naturã non tamen propterea fides rebus detrahenda eſt. Et enim notum apud nos pluuias afferre uidemus. ethiopibus ſerẽitatem: Et uentos quoq; boreæ in europa eſſe uehementes in illius uero regionibus remiſſos. Et de nili inundatione ne modum excedamus:hactenus. Q uoniã hũc librũ in duos:ne modum tranſgrederemur:partiti ſumus abſoluto priori. Secundus nobis ordinandus eſt. In quo de antiquis ægypti regibus:de iis quæ priſcis tẽporibus acta ſunt:diſſerimus.

FINIT LIBER PRIMVS. I. S. In quo hæc continentur

Geſta regum ægypti uſq; ad amaſum regem:
De ſepulchris pyramidibuſq; ægipti:quæ inter ſeptem miracula annumerantur:& eorum conditoribus.
De legibus ac iudiciis ægiptiorum.
De annalibus diis apud ægiptiorum ſacris:eorumq; cultu.
De moribus quos in ſepeliendis mortuis ſeruant.
De græcis excellẽtibus doctrina uiris:qui eruditionis gratia in ægiptum profecti ſunt.

VM primus liber propter ipſius mãgnitudinem ĩ duos ſit libros diuiſus:prior totius operis prohemiũ cõtinet & quæ de mundi creatione. deq; prima ominũ origine: ac de diis: quas ne ſui nominis in ægipto cõdidiſſe urbes ægiptii tradant. Primum inſuper hominum ortum. & eorum primorem uitam. Preterea honores immortalium & templorum ædificationem. Tum deſcribitur ægipti ſitus & quæ de nilo præter opinionem feruntur:eiuſq; inundatione: quid uero de ea:tũ hiſtoria:tum philoſophi ſentiant:& in ea re ſcriptorum diſſẽſio. Hic autem liber continuato ſuperioribus ſcribendi genere:priſcorum ægipti regum ad amaſum uſque regem geſta continens:a primæua ægiptiorum uita initium ſummet. Priſcis uictum ægiptiis herbas: ac paluluſtres caules radiceſq;:quas guſtu experti comprobaſſent fuiſſe tradunt eaque agroſim dicunt:herba tum præcipua dulcedine. tum hominibus ac iumentis utile in primis uſus. Eius utilitatis memores ad hoc uſque tempus uiri:hac manibus decerpta deos orant exiſtimantes homĩem limoſum:ac paluſtre animal eẽ ſumpta cõiectura:tum ab eius humili naturaliq; ortu:tum quia magis humidis:q̃ ſiccis egeat cibis. Piſces deinde

ſecūndum cibum ægyptiis fuiſſe tradūt:nilo eorum copiam præſertim cum decreſcens in alueum redit ferente:pecorum quoq; carnibus uelcen tes:quidam eorum pellibus pro ueſte utebantur:Domos ex arūdinibus conficiebant:cuius rei ueſtigia penes ægypti paſtores permāſere:hucuſq; nulla alia niſi ex talamis facta habitacula probant. Hac uita plurimo tē pore exacta:poſtmodum aliis fructibus: ī quis panis erat ex loto factus: ueſci cæperunt.Horum inuentiōem:quidam ad Iſidem:quidā ad anti quiorem nomine Menam referunt ægypti regem:At uero ſacerdotes di ſciplinarum artiumq; repertorem mercurium fuiſſe tradunt. Eorum ue ro:quæ ad uitam ſpectant reges.Q uapropter antiquitus non ad prīci pātium progeniem ferebātur regna:ſed ad eos:qui plurimum de homi num uita meriti uiderentur:ſiue ob communem utilitatem creante ſibi reges populo:ſiue ita in libris ſacris contineretur.Eorum nonnulli fabu lantur deos ꝑmū:& heroas ī egypto paulo minus decē:& octo milia re gnaſſe ānos.Deoꝵq; poſtremū eoꝵ iſidis regno potitū:hoīes paulo mīus annorum quīdena milia uſq; ad centeſimā atq; octogeſimā olympiadē: quo tēpore in ægyptum tranſcendimus regnante ptolomeo: qui nouus eſt dionyſius appellatus. Aegypti maiorem partē temere reges indigen tes :pauca æthiopes:perſæq; ac macedones. Aethiopes quatuor:non con tinuis:ſed diuerſis temporibus regnarunt ānis ferme ſex & trigīta.Perſæ duce cambyſe rege:qui ægyptum armis ſubegit:ānis centum triginta qn que:quorum inſolentiam crudelitatemque atq; in deos patrios impieta tem damnantes ægypti ab eis poſtmodum deſceuire.Poſtremi macedo nes:& qui ab eis manarunt.ānis ducentis ſeptuaginta ſex ægyptiis impē rarunt:Præter hos temporibus reliquis ægypti omnes regnum tenuere uiri quidem quadrigenti ſeptuaginta mulieres quinq;:Q uæ omnia ſa croꝵ librorum monumētis ſacerdotes a priſcis illis tēporibus ſcripta:po ſteris reliquerūt cuiuſlibet regū magnitudinē naturā mores: ætatē geſta ſcriptis mandātes. Nos autē cū de quoq; ſingulatī tradere longū nimis ſupfluūq; eſſetq; iis:quæ digna memoria uidebunt:contenti hiſtoriam cōtexemus.Primū poſt deos in ægypto regnaſſe ferunt Menan: qui po pulos colere deos:ſacraq; his facere:mēſes ſtrup:& lectos ſternere docuit: delitiis aſſuefaciens & cultiori uitæ.Q ua ex re multo poſt tpre gnē fa ctum uecchoridis ſapientis patrē dicūt in arabiam cū exercitu pfectum cōmeatu in locis deſertis atq; aſperis deficiente coactū eſſe cibū uilē ab idiotis:qui forte occurrebant ſumere.Q uo lætatum:cum ꝑter modum ſuauis uiſu eſſet :deſpexiſſe aiūt atq; abominatum.eſſe qui primus regū ſumptuoſiori cibo eſſet uſus.Adeo aūt ſibitum cibus tum potus : tum

lectus hũilis cordi fuit:ut hoc ĩ libris ſacris inſcribi impetrarit:ac thebis ĩ templo iouis poni. Eam cauſam ferũt:cur nulla menæ gloria aut honor ad poſteros manarit. Huius regis deinceps progenies:regnum tenuit qn quaginta duo reges annis mille & quadraginta:a quibus nil memoria dignum prodit. Buſiris deinde octoq; ab eo poſteri regnarunt:quorũ ultimus. Buſiris quoq; nomĩe ciuitatem cõdidit magnam. ſolis urbem ab ægyptiis:a græcis uero thebis appellatã:cuius mœnia centum q̃dragĩta ſit ſtadia ambitu cõplexa. Eã magnis ædificiis ac ſpecioſis deorum templis: aliiſq; ornamentis pulcherrimis exornauit. Simili modo & priuatorũ domus uſq; ad quartam aut quintam contignationem conſtruxit. Ciuitatẽ inſuper omnem:omnium non æigpti ſolum: ſed aliaꝝ orbis oĩum reddidit fœliciſſima. Huius urbis propter eius potentiã excellentiamq; ubiq; diffuſam & poeta meminit inqens ægipti thebas ornatas ædificiis: ĩ q̃ centum ſint portæ inq; earum qualibet cuſtodes ducẽtos excellere equis & currubus. Quidam aſſerunt nõ cẽtũ portas fuiſſe ciuitatis:ſed plures egregiaſq; temploꝝ portas a quibus centum ſint: tanq̃ plurimarũ portarum dicta. Ex ea uiginti milia curruum ad bellum prodire:receptacula quoq; equorum centum quorum ſingula ſupra ducẽtos equos capent: Iuxta flumen inter memphim ac thebas libiam uerſus fuiſſet aiũt. Eoꝝ q; etiam nũc ueſtigia monſtrari. Non ſolum uero hunc regem. ſed & qui poſt eum regnarunt: multa accepimus ad huius ciuitatis amplitudĩem atq; ornamenta contuliſſe. Dõis ꝓæterea decoraſſe pluribus:aureis:argẽteis:eburneis:ſtatuis inſuper coloſſorum inſtar:atq; obeliſco ex unico lapide factis:ut plane conſtet nullam ſub ſole urbem ita fuiſſe exornatam: ex quatuor enim templis pulchritudine magnitudineq; admirabile conſtructis:unum erat ãtiquiſſimum:cuius circuitu ſtadiis tredecim pateat. Altitudo cubitis quinq; & quadraginta:muri latitudo ſit pedum quatuor & uiginti. Reſpondere huius templi magnificentiæ aiunt ornamentorum cultu:quamuis magna impenſa ſit & mirando opere conſtructum. Ea ſtructura uſq; ad poſteriora permanſit tempora. Aurum uero & argẽtum ebur & lapidũ ſũptus atq; ornatus a perſis ablata: quo tẽpore cambiſes ægiptiorum templa combuſſit. Tranſtuliſſe quo in aſiam ab ægipto ferunt non ſolum ornamenta rerum plurima:ſed & artifices: quorũ opera regiæ inſignes:tum in perſepoli:tum inſulis:tum ĩ mediis ſint cõſtructæ: Tantam pecuniarum copiam in ægipto ſuiſſe tradunt:ut ex incendiis quæ omnia abſumpſere. inter cætera parum licet quid auri: qđ tamen ultra trecentã talẽta ſit penſium:affluxerit:argenti uero duo milia & trecenta. Sepulchra quoq; regum priſcorum mirabili opere & quæ mi

nime æquari a poſteris poſſe fuiſſe aiunt: Referunt ſacerdotes ſeptem & quadraginta ſepulchra regia: quorum uſque ad ptolomeum lagum decē & ſeptē tantum ſuperarent: in eorum libris ſcripta cōtineri: & eorum ēt plurima: quo tempore ad ea loca acceſſimus: abrumpta erant olimpiade cētēſia atque octogēſia. Nō ſolū uero ab ægiptiis ſacerdotibus hæc tradūtur: ſed græci quoque plures: & ī his hecatheus: q ptolomæ lagi tpe thebas pfecti hiſtorias ægiptias ſcripſere: nobiſcū ſētiūt. de prioribus enim regum ſepulchris in quibus traditur Iouis pellices fuiſſe conditas recenſens ſingula regis monumentum: qui Simandius dictus eſt: fuiſſe tradit ſtadiorum decem. Cuius aditu porta erat uario lapide conſtructa. Et huius longitudinem duorum iugerū: altitudinē quoque & q̄draginta cubitorum fuiſſe ait. Poſt hāc ingredientibus aderat lapideum piſtilū q̄dratum cuius ſingula latera iugera quatuor cōplecterent. In eo p columnis aīalia erāt ſita ex unico lapide decem & ſex cubitorum ad antiquam formā fabricata. Textura omnis ſuperior tecti cōfecta ex lapidibus duorum paſſuum latitudine uariiſque ſtellis ceruleis ornata. Ex hoc deīceps alter erat aditus: & in eo porta priori ſimilis ſed ſculptura uberiori. In ingreſſu ſtatuæ tres poſitæ erāt īgentes unici lapidis Mēnōis opus. Harum una ſedēs: cuius pedis menſura ſeptē excedebat cubitos: cæteras ægipti ſtatuas magnitudine ſuperabat. Duæ præterea uſque ad genu: altera a dexteris: altera a ſiniſtris filiæ & matri minores poſitæ. Hoc opus nō ſolum magnitudine cōſpicuū: ſed arte mirabili & lapidum natura excellēs fuit: cum ī tanta mole neque fiſſura quepiā: neque macula ineſſet: Scriptum erāt in eo Rex regū ſimandius ſum. Si quis qualis fuerim: & ubi iaceā noſſe uelit: meorum aliquid operum exuperet. Eſſe quoque & aliud ſignum mātris ferunt unico lapide cubitorum uiginti: habens ſupra caput regias tres: quæ oſtēderēt filiam uxoremque ſe & regis matrem fuiſſe. Poſt hanc portā & aliud erat periſtilum nobilius ſuperiore ſculpturis uariis: in quis bellum erat cōtra bactriāos: quibus regis filii īperabant deſciſtentes: ab eo geſtum: hos aduerſus: quadringētis milibus peditum: equitum uiginti: in quatuor partes diuiſo exercitu: cum profectus eſſet: prima muri pars obſidionē urbis ſculptā cōtinebat: ab ea parte: qua fluius muros abluit. Rege deīde cum parte hoſtiū cōgreſſo: leo una cū eo inita pugna hoſtes ī fugām uerterat. Scriptores qdā uerā hiſtoriā fuiſſe leoniſque opa domi enutriti regem in pugna uti ſolitū ad uictoriā ferunt. Alii ob fortitudinē corporis præcipuam leonis ſimilitudine: corporis animique uires ipm oſtendere uoluiſſe. Secundus paries ſculptus erat captiuis abſque pudende manibuſque a rege ductis: quæ nota erat illos eſſe animo uiles: & corpore ībeciles. Tertium

latus ſculpturis uariis picturiſq; decoris:regis ſacrificia triumphumq; de uictis hoſtibus continebat.In medio periſtili latere ſtatuæ iacebant duæ īgētes ex unico lapide cubitoꝝ ſeptē & uigīti:ad quas tres ex piſtolo adi tus patebāt.Has ꝑpe:domus erat colūnis ſuſpēſa cuius latus quodlibet duo iugera cōplectebat᷑.In ea ſtatuæ ligneæ poſitæ haud ꝑuo nūero reꝑ̄ ſentātes:tū eos q de re dubia diſceptarent:tū reſpiciētes eos:qui ī iudiciis ſētentias ferrēt.Hi ab una muri ꝑte ſculpti triginta nūero erāt & ī medio iudicādi ꝑ̄ncipes:cuius a collo ſuſpēſa ueritas penderet & oculis eſſet ſub clauſis librorū cumulo circunſtāte.Hæ imagines præſe ferebāt iudices integros eſſe debere:prætorē ſolā inſpicere ueritatem.Dehinc deambula torium erat domibus plenum īq; eis diuerſa epularū genera ſuauia gu ſtui præparata.Scuptus deinde eminēs cæteris rex uariis coloribus:auꝝ atq; argentum quæ ex aureis argēteiſq; metallis annuatī cæpat:deo offe rens.Inſcriptæ quoq; ſūma erat oīs ī argentū redacta:minæ terdecies cē tena & ducenta milia miliū:Sequebatur dehinc ſacra bibliotheca: ī qua ſcriptum erat animi medicamentū.Erant deinceps ægypti deoꝝ oīum imagines. regis quoq; dona ferētis:quæ cuiq; cōpeterent deo:oſtendens inſuꝑ & oſiridem poſteriores reges:tum in deos cultu: tum īter homīes iuſtitia: plurimū uitæ mortalium ꝓfuiſſe:pene bibliothecā domus ſita erat egregia in:qua uiginti eſſent iouis & iunōis lectiſternia. Regis īſuꝑ ſtatuæ:ubi & regis corpus ſepultum uidebatur.Hanc circū aſtabant plu rima habitacula: in quibus picta cernebātur aīantia ægyptia ſingula ſa cris apta oīa ſepulchrū uerſus aſcendentia.Circuibat monumentum au reus circulus cubitis trecentis ſexaginta quinq; unius cubiti ſpiſſitudīe. In quo deſcripti erant ꝑ ſingulos cubitus dies anni & aſtroꝝ ortus atq; occaſus:qdue ea ſecundum ægyptios aſtrologos obſeruata ſignificarent. Eum circulū ferunt & cābyſes & perſæ quo tempore ægyptiis imparunt ablatū.Hoc ſimandii monumentū nō ſolū cæteris omnibus ſumptuoſi us:ſed & artificio excellentius fuit:thebei quidē ſe antiquiſſimos oīum ꝓfitent᷑:ꝓmū quoq; philoſophiā:ac aſtronomiā ab ipſis repertas.Seq; ā regionis ſitu adiutos ad cognoſcendos orientium ac occidentiū aſtrorū motus.Inſuꝑ & menſes ab eis:& annos eſſe inſtitutos.Dices non ſecun dum lunam ſed ſecundū ſolem metiuntur triginta dierū menſem confi cientes.Quinq; autem dies:& quartū duodeci menſibus adiungentes anni curſū perficiunt.Intercalares menſes non interponūt: neq; dies ſub ducunt:ſicut & græcoꝝ quidā. Solis & lune defectus diligenter ſcrutati ſunt Ex qbus multa futura prædicere cæperunt. Ab huius regis ꝓgenie ꝓfectus poſtea:Ogdous:q uchoreus cognominatus eſt.Memphim cō

didit ābitus ſtadiorū:cētum:& quinquagīta:urbem omniū ægypti præ-
clariſſimā opportuniori totius eius oræ loco.ubi nilus in plures ſciſſus p
tes efficit formā deltæ.Quo fit ut tanq̄ in nili clauſtro poſita aditū præ
beat:prohibeatq; ad ſupiora loca nauigantibus. Vrbs munita eſt: ac opti
me ſita:nā fluente iuxta eam nilo ād cohibendam aquarū inundationē
uerſus notū aggeres ingentes oppoſuit:& incremento fluuii præſidium:
& aduerſus hoſtes:qui a terra irent munimentū: ā partibus cæteris undi
q; effoſus eſt lacus ingens ac ꝓfundus: q ſupabundātia fluminis in eum
dlata:ac locis urbi uicinis:excepto aggere:aqua repletis urbem effecit mu
nitiſſimā. Talem igit̄ eius urbis conditor loci opportunitatē elegit:ut po
ſteri reges ferme omnes relictis thebis & regiā: & habitationes in ea ædi
ficarint.Quapropt̄ deinceps diminuta thebarum magnificentia:aucta
Memphis uſq; ad alexādri macedonis tēpus. In urbem ſui nomīs iuxta
mare condidit:in augmentum:cuius poſtea reges ægypti omnes incubu
erunt.Hanc ciuitatem quidā deoꝝ donis plurimiſq; decoris rebus adeo
exornarūt:ut prima apud quoſdā:aut ſecunda in orbe habeatur. Sed de
hac ſepatim poſterius dicet̄.Memphis cōditor poſt ſtructū aggerem ſtā
gnūq; effoſſum regiā ædificauit haud inferiorē reliquis:quæ alibi condi
ctæ ſunt Supiorum uero regum magnificentia atq; ornatu īparem: ægy
pti ſane omnino paruifaciendū præſens uitæ tempus eſſe putant.Futu-
ri uero gloriā:quæ uirtute cōparatur maximi extimādū.Domos noſtras
diuerſoria appellant tanq̄ breui tempore ā nobis inhabitādas:Defuncto
rū ſepulchra ſempiternas domos:quoniā apud īferos īfinitū ſit tempus
uocant.Ideo domus ædificandæ curam cōtemnūt. Circa ſepulchrorum
magnificentiam ſūmū ſtudium operamq; īpendunt.Memphī quidam
a conditoris filia denominatam uolunt. Eius amore fabulant̄ nonnulli
captum nilum fluuium tauriq; forma compreſiſſe mulierem exq; ea ge-
nitum:quem ꝓpter uirtutem incolæ ægyptum dixere: a quo & regio ſit
omnis denominata.Hic cū regnū cæpiſſet perhumanus ac iuſtus fuit ī
q; ſingulis excellens.Qua ex re comprobata ab omnibuſ eius erga ſingu-
los beniuolentia:hūc honorē nonminis ſortitus eſt. Hoc defuncto rege
duodecima poſt eum proles egypti regnū poſſedit nomine muris:ædifi
cauitq; in Memphi boreale propyleum opus reliquis excellētius.Supra
ciuitatem decem ſtadiis lacū effodit:miranda utilitate magnitudine ope
ris incredibili:cum pateat ambitu ſtadiis tribus milibus ſexcentis.Profū
dum eius quibuſdā in locis ſit ulnis quinq̄ginta: ut qui rei magnitudi-
nem aduertat.Eius in omnes ægyptios beneficentiā regiſq; prudentiam
nullis pro meritis ſatis laudare poſſet:nam cum nili īcerta ſint īcremētā.

& ab eoꝝ mō fructus terra pr̄æbeat.lacūm hunc effodit aquæ inundā-tis receptaculum.ne cum ſupra modū excreſceret ſtagnātibus præter ſol litū aquis limo ſuperfluo patria īutilis redderetur.ne ue ex dfectu aquæ fructus ex ſiccitate perirēt .Foſſā uero a fluuio duxit ad lacū ſtadiis octo ginta qnq;iugeris latitudine:Per hāc fluuii aqua & recepta & prohibita p̄bet agricolis fertilitatē.Nūc apto ore foſſæ:nūc clauſo iuxta incrementi modū:nō abſq; magna īpenſa.Cum qnqginta talenti opus ſit ſiue clau-dere ſiue referare os foſſæ uelit.Permāſit hoc ſtagnū ſumma ægyptiorū utilitate uſq; ad noſtrā ætatē a cōditore Miride appellatum.Relictus ē a rege:q eum effodit ī eius medio locus in quo ſepulchꝝ ædificauit duo-bus ſup īpoſiti pyramidibus altitudine ſtadii:una ſibi: altera uxori. Sup his ſtatuas quoq; duas lapideas collocauit ī throno ſedente: exiſtimans his operibus reliquere ſuæ uirtutis memoriā īmortalē.Vectigal piſciū q in ſtagno capiebant:uxori conceſſit:tum ad unguētoꝝ uſū tum ad reli-quum corporis·Id talenti argentum ſigulis diebus pēdit.Tradunt duo & uiginti piſciū genera in eo eſſe.Tantāq; eoꝝ capi multitudinē ut abū de præbeat his ēt cū plurimi ſint q ſaliendis piſcibus opām p̄bent:poſt Miridem prole ſeptima.Seſooſis rex factus ſuperiores omnis gloria & rerum magnitudine exceſſit:Sed quoniam de huius regis geſtis:non ſo lum græci ſcriptores:ſed etiā ægypti ſacerdotes:& q cātu eius laudes or-nant:nō eadem ſentiunt:.Ex his tum quæ ſuperſint ueſtigiis:tum in q̄ bus ſcriptores conueniunt ſimiliora ueri conſcribemus.Poſt eius ortum pater decoꝝ ac regium opus aggreſſus eſt . Nam ex tota ægypto omni-bus:qui eadē die q̄ filius nati erant:īfantibus cōgregatis: nutriri educari ac ſingulos eadem diſciplina exercitioq; erudiri fecit:exiſtimans hoc pā-cto ſimul educatos atq; inſtructos tum amitiores inuicē:tum audentio res:melioreſq; in bello fore:Hos continuo uſu ad maioꝝ patientiā exer-cebat.Nō enī licebat alicui cibum:priuſq̄ curſu centum octoginta ſtadia cōfeciſſet capere:quo exercitio omnes uiri euaſerant: & robuſto corpore & aīo præſtantes.Primum Seſooſis in arabiam cum eoꝝ qui ſimul nu-triti erant exercitu a patre miſſus aſſuetuſq; uenatui :ac cibi potuſq; ab-ſtinentiæ omnem eam gentem ſubegit liberam antea & ſeruitio inſue-tam.Deinde in libyam profectus:maiorē eius partem īditionem adhuc adoleſcētior redegit.Defæcto patri cum in regno ſucceſſiſſet:rebus ab ſe geſtis elatus adiecit aīum ad imperium orbis.Dicunt q̄dam a filia illum a thyrtia ad monarchiā hortatū eāq; īgenio ac prudentia preſtantem dō cuiſſe patrem facillime ex eo.exerciiu impare omnibus poſſe.Alii eam fe runt diuīatiōis peritā futura:tum cæleſtibus ſignis.tum ſacrificiis noſſe.

Aſſerunt & plures patri poſt natũ Seſoolim:ĩ ſõnis uulcanũ prædxiſſe ĩ fantẽ genitũ toti orbi ĩpaturũ:Eãq; fuiſſe cãm:cur filiũ cum coæuis:ut di ximus pueris inſtituerit aſſueſeceritq; regiũ eruditioni:quo dignior eſſet q̃ ĩperio potiret.Sed iã uir factus cum di p̃ditionẽ noſſet:magno animo parauit exercitum.Veꝝ ĩ primis :quo facilius optata pficeret : ſibi oĩum ægyptioꝝ beniuolẽtiã cõciliauit : ut & milites pro eoꝝ ducibus ad oppe tendã mortẽ ꝓmptiores redderet:& q in patria reliq̃ eſſẽt nouis rebus ab ſtinerent.Oẽs uero beneficiis affecit.Hos donauit pecuniis:alioſ agris nõ nullos remiſſione pœnæ ſingulos oratione:& humãitate deiunxit.Oẽs q̃ in rege deliq̃rant dimiſit ĩpunctos. Ob æs alienũ uictoſ magna hæc mul titudo erat ſoluit.Aegyptũ oẽm in ſex:& trigĩta regiões(quas leges dicũt) diuidẽs cuilibet prætorem:q & tributa regia exigeret:& ꝓ regionis uarie tate cõmodoq; omĩa exquireret præfecit ex robuſto milite exercitum ele git:quo animi cõſilia perficeret. Fuere copiæ pedeſtres milia hominum ſexcenta:equitũ milia quatuor & uiginti.Currus bello apti octo milia:& uiginti.Deinde uãrios duces ex his:qui una ſecũ nutriti erant exercitui p̃ poſuit uiros exercitãtos bello & a pueris uirtuti deditos.Hi erant nume- ro amplius mille ſeptingenti:fraterna oẽs mutuaq; erga regem beniuolẽ tia.Quibus diſtribuit agros fertiles:ut rebus neceſſariis fulti nullaq; du cti ĩopia liberius militiæ uacarent.Preparatis ad bellum rebus p̃mum æ thiopes q̃ ad meridiem ſpectant aggreſſus uictos acie tributum pendere cõpulit ebenum auꝝ:& elephantorũ dentes.Deinde ad mare rubꝝ claſſe quadrigentaꝝ nauiũ miſſa:Primus oĩum lõgis nauibus uſus:& ĩſulaſ oĩſ eius oræ ſibi ſudidit :& ptes maritimas uſq; ad indos ſubiecit Aſiã quo q; oẽm pedeſtri exercitu deuicit:neq; ſolum ꝓuĩcias expugnauit ab Ale- xandro poſtmodum ſubactas .Sed & gentes quaſdam: ad quas nũquã Alexander acceſſit . Nã & gangen tranſiit & uniuerſam mediam uſq; ad mare occeanum pagrauit.Scythaꝝ quoq; gentẽ ad thanaĩ uſq; fluuium: & q europam ab aſiã diuidit ptranſit ibi multis ægyptiis iuxta meotĩ pa ludẽ relictis:colchorũ genti originem p̃buit.Hanc nationem ab ægyptiiſ manaſſe argumento eſſe dicunt:q, ãpud eos pueri ægyptioꝝ ritu circũ- dantur:priſcũ morem quem & iudei ſequuntur colonia ſeruante.Aſiam quoq; reliquã ſibi parere coegit Cycladas ĩſulas maiori ex parte potitus eſt:tranſcendẽs in europã oẽmq; thraciam pertranſiens periculum exerci tus ſubiit:tum propter ĩopiam frugũ:tum locorum aſperitate.Finẽ expe ditionis in thracia ſtatuens multis in locis ab ſe deuictis colũnas erexit in quibus ægyptiis quas ſacras dicunt:litteris ſcriptum extat.Hanc ꝓuĩ- ciam armis ſubegit rex regum principãtium Seſooſis. Columnam ĩſup

ſtatuit:ī bellicoſis q̄dē ab ſe ſupātis gētibus: hoīs pudēda. In his uero q̄ eſſent ībelles ac timidæ muliebria habentē ſculta: a potiori hoīs pte gētes ab ſe deuictas oſtēdens: in locis quibuſdā ſtatuā ſuā lapideā ea: qua tūc erat: ætate reliquit: arcum & iaculum tenēte ſupra q̄tuor cubitorū magni tudīem. Ipſe cū ſūma hūanitate erga oēs ſubditos uſus eſſet omiſſa poſt nouem ānos armoꝝ cura: ſtatuit ſingulas gentes quotānis ad ſe dōa in æ gyptū ferre. Cum oībus deinceps ꝓ magna uiſerat: captiuis ſpoliiſq; de uictaꝝ nationum in patriā rediens: maximis ab ſe rebus geſtis: & quæ ſuperioꝝ acta excederēt: templa deū oīa ægypti dōis īſignibus ac ſpoliis hoſtiū ornauit. Milites quoꝝ optīa ī bello opa uſus eſſet ꝓ meritū dōauit Neq; ſolū ex hac expeditiōe ditati rediere milites: ſed & ægyptus uniuer ſa maxīa rerū copia utilitateq; cumulatā eſt. Fine bellis īpoſito militibus quoꝝ ſpectata ſibi uirtus erat: q̄ pta erāt cōceſſit. Ipſe gloriā ſempiťnam appetens magno ſumptu opa ꝑmulta edidit: & ſibi īmortalē laudē cō pās: & ægyptiis ī poſterū ſecuritatē. Primū a diis incipiēs in ſingulis ægy pti ciuitatibus templum ei deo cōſtruxit: quem p̄cipue colerent. Ad eorū ſtructurā: nō ægyptioꝝ: ſed q̄ cæperat: ſeruitioꝝ opa uſus eſt. In omībus uero īſcripſit templis: nulli ægyptio ad id opus ſe grauem fuiſſe: Aſſerit autem ſeruos babylonios opeꝝ labore calamitateq; pteſos: a rege deſci ſtentes cum pene orā fluminis conſcendiſſent bellum ægyptiis mouiſſe Tandē aſſignatū ſibi: quos cæperant agris cōdidiſſe urbē: quam a patria babyloniā dixerunt: Eadem ex cā & appellatā troiā ferunt etiā nunc iu xta nilum ſitam. Nā cum Menelaus ab ilio ad ægyptum cum captiuoꝝ manu nauigaſſet: troiā ab eo d̄ficientes cum ipſo aliquādiu pugnarunt: quo ad data libertate urbem condidere patriæ nomē ſortitā. Haud ue ro inſcius ſum Etheſiā gnidum diuerſa d̄ his ciuitatibus ſcripſiſſe. Illos uidelicet q̄ cum Semiramide ad ægyptum penetraſſent: has ab ſe condi tas urbes ſuoꝝ noīe appellaſſe. Sed de his ueꝝ ſcrutari difficile eſt. Nos q̄ ſcriptores tradiderint: rettulimus: quo poſteri uerum iudicium ſequi poſſint. Per multos inſup ac magnos erexit: Seſooſis aggeres: in q̄bus ci uitates: q̄ in humili ſolo erant: conſtruxit: quo hoīes pecoraq; ab nili īun datione: tuta redderentur. In oī uero ora: q̄ a mēphi ad mare ſpectat: fre q̄ntes a fluuio duxit foſſas: quo fructibus breuiori itinere faciliuſq; īue ctis: maior rerum copia eēt. Quod uero maximum fuit muniit & ea lo ca quibus ad ægyptum patere hoſtibus īgreſſus poſſet: Antea potior fe re ægypti pars omnis aditu facilis propter frequentes a fluuio ductas ab eo foſſas munitior difficiliorq; acceſſu poſtmodū facta eſt. Duxit & mu rum ab eo latere ægypti: quod orientem uerſus ad ſyriam atq; arabiā ſpe

ctata peluſio uſq; ād ſolis ciuitatē p deſertum ſtadiis mille & quīgentī:
Nauem ex cedro fecit ducentoꝝ octoginta cubitorum longitudīe deau-
ratam:exterius:interius uero deargentatā:quā dono ottulit deo:qui ma-
xime thebis colitur.Duo p̄tereā obeliſcos ex lapideduro: utrunq; altum
cubitū cētū uigiti:ī qbus tū īperiū tū magnitudīem: tum multitudinē ue
ctigalium deſcripſit:addidit & quas ſubegit natiões.Memphi in uulca-
ni templo ſuas & uxoris lapidis unius ſtatuas:altitudine cubitoꝝ trigin
ta:filioꝝ uero uiginti ob hāc rem collocauit.Cum dimiſſo exercitu ægy-
ptum reuertiſſet:ac circa peluſium uacuus bello laxaret curis aīum: frat
eī apud ſe cum uxore ac filiis cenanti inſidias parauit. Nā illis poſt cibū
a uino qeſcentibus:lignis aridis ad id antæa occulte præparatī ignem ī
cubiculum noctu iniecit:Increbeſcente flāma:q ad curā regis poſiti erāt
ſublato more ebrioꝝ clamore:regem excitarunt:qui ābas extendens ma-
nus:ſalutēq; filiis & uxori:deos orans illeſus præter opinionem.cum ſal-
uus flāmam euaſiſſet:tum cæteris diis:tum maxime uulcano:ut libera-
tori uota perſoluit.Cum multis ac præclaris facinoribus nobilitatū eſſet:
tū id magnificentiſſimū ē habitum:q; cum nationes tū ab ſe deuictæ:tū
hi,qbus regna tradiderat duces quoq; quos diuerſis præfecerat prouīci-
is præſtituto die in ægyptum uenientes ei dona offerebāt. Hos ſuſcipi-
ens benigne:aliis q̄dem in rebus uario honore afficiebat.At ſi quādo aut
ad templum aut p urbem accederet:q̄tuor ex eis loco equoꝝ currui iun-
ctis:oſtendebat:cum cæteros oēs reges duceſq; p̄claros bello ſuperaſſet
nullos ſibi neq; uirtute:neq; rebus geſtis eſſe cōpādos.Et ſane rex iſte ui-
detur omnes qui unquam regnaſſent.tum rebus bellicis: tum erga deos
munificentia:tum uero operibus ab ſe in ægypto cōſtructis anteiſſe. An
nos tris & triginta cum regnaſſet ex optato uitam deficientibus oculis fi
niuit. Cuius uirtuti aut facile reperitur dignū nomē. Vir magni animi:
neq; ſolum ſacerdotibus:ſed uniuerſis egyptiis admirabilis:cū eadem aī
magnitudine:qua opera effecerat:& mortem appeteret.Adeo autem diu
turna eius gloria ingenſq; ad poſteros manauit:ut cum multis poſtea ſæ
culis.pſis ægypti imperium tenentibus:Darius Xerſis pater uellet ī mē-
phi ſuam ante Seſooſis ſtatuam ponere:princeps ſacerdotū publice con
tradiceret:aſſerenſ illum nondum Siſooſis opera æquaſſe.Quod reſpō
ſum haud quanq̄ ægre ferens rex ſed lætātus admodum libertate loq̄n
di:ſe curaturum inquit:ut nihilo illius uirtute:ſi tantūdem uiueret eſſet
inferior:hortatuſq; eſt ut ætatis eiuſdem conferret geſta id uerum argu-
mentū eſſe uirtutis:Defūcto Seſooſi eius filius regnum capiens aſſūpto
patris nomine:nullā in gloriam paternam eſt imitatus:ſed eodē quo pa

ter aflictatus eſt.oculis enī captus ſiue ꝓpter cōmunē patris naturā: ſiue (ut quidā fabulant̃)ꝓper īpietatē erga nilum:cuius curſum iaculatus ē: coactus eſt ad deoꝝ auxilium confugere:ac plurimo tempore uariis per actis ſacris ad placanda numina:nulla ope adiutus eſt.Decimo poſt āno reſponſo ei reddito:ut placato deo qui in heliopoli coleret̃: faciem muli eris īſpiceret:quæ nullum niſi proprium noſſet uirum:ab uxore propria incipiens:cum multas expertus eſſet nullā repperit incorruptā ꝑter hor tulani cuiuſdā reſtituto uxorem cæpit.Reliquis omīs in uilla quadā ui- uas cōbuſſit.Quem locū poſtea ægyptii ſacra in glebā uocitarunt.Deo aūt heliopolis gratia ſecundum oraculum acceptū reddens : duos erexit unius lapidis obeliſcos latitudīs octo altitudinis cubitoꝝ cētū.Poſt hūc plures reges nil memoria dignum geſſere.Tandem Amaſis quidam re- gnauit uiolentius q̄ cæteri:permultos præter æquum pœna affecit:alios fortunis ſpoliauit:in oēs īpotens ac ſuperbus.Tolerata eſt eis crudelitas: cum ulciſcendi locus non eſſet quoad Actiſanes æthiopum rex in ægy- ptum contra eum deſcendit.Tunc odia occulta erupere:& cum multi ab eo deſiſſent:rege capto egyptus in ditionem æthiopum ceſſit. Actiſanes fortunā capti regni humaniter ferēs:ſumma æqtate ægyptiis imperauit. Latrocinia nouo more compeſcuit.Sontes neq; morte plectens.neq; lin quens impunitos.Eorum iudicio conſtituto reos oīs in unum cogēs:mi ti ſententia dānauit.amputatis enim naribus in ultima deſerti ire cōpu- lit:ubiq; ciuitatem condidit :ab exciſis naſis rhinocieram appellatā. Ea ī ægypti arabiæq; finibus haud procul a mari ſita:omībus uitæ cōmodis caret.Nam omīs uicina regio ſalſa eſt intra urbis mœnia unicus eſt pute us:& is inutilis:ut pote aqua amara guſtu.Hos aūt eo ī loco poſuit:ne ſu is moribus uicinas gentes inficerent: ne ue eorum erga reliquos iniuriæ eſſēt occultæ:ſed ut tanq̄ in oram deſertam relegati:omni re egētes cogē te neceſſitate ſibi uictū exquirerent.Fiſſis itaq; calamis:quos ex uicinis a- gris collegerant longa ſibi retia fecere.Quibus iuxta littus per plura ſta dia diſpoſitis.ex captis coturnibus:nam magnus earum numerus in lit- tore ad capiendos piſces uerſatur uictū ſibi compararūt.Eo rege defūcto ægypti regno ſibi uēdicato regē ex ſuis crearūt. Mridim noīe:quē nōnul li maronē cognomināt uirum mīme bellisaptum.Is ſepulchrū ſibi con- ſtruxit:quod labyrintus appellatur.Rem mirandā ꝑfecto:nō tantū ope- ris magnitudinem:q̄ntum arte ad imitandum difficili Nam ingredienti bus aut facile regreſſus datur:niſi duce itineris experto. Ferunt quidam Dædalum ad ægyptum penetrantem admiratum huius operis artem:ſi milem increata regnāti. minoi conſtruxiſſe.in quo fabulant̃ extitiſſe mi

notauꝝ. Sed cretēſis labyrintus defecit. ſiue opera hominū ſiue tpre corruptus. Aegyptius uero uſq; ad noſtra tempora integer manet. Defūcto rege poſt quintum genus: cum ægyptus rege careret: ex dignioribus qdā in regem aſſūptus eſt: quem egypti Cætea: græci Protheū appellāt. qui ili aci tempore extitit. Hunc artium peritū fuiſſe tradunt: ut in uarias ſe formas uertere ſolitum: ut nunc animal. quādoq; arbor aut ignis: aut q̄d aliud uideretur. Quæ eadem & ſacerdotes de illo ſcribunt. Harum reꝝ cognitionē continuo ex aſtrologorum ac ſacerdotū uſu rex ē aſſecutus. Cōſuetudo autē regibus tradita: græcis cauſā huiuſmodi trāſmutatiōis figēdi præbuit. Nam ægyptiis (mos erat) regibus: aut leonis: aut tauri: aut draconis priorem partēm in capite ferre inſignia principatus. Quādoq; uero ārborē: aliquādo ignē: quandoq; redolentiā ſupra caput unguēta: hæc tum ad decorem ſpectabāt atq; ornatum: tum ſtuporem āc ſuperſtitionē quandam aſpicientibus iniiciebant. Mortuo Protheo filius ſucceſſit per omnem uitam uectigalibus: & ad cumulandum undique theſaurum intentus: Vir puſilli animi atque auarus: ut neque deorum muneribus: neque ulli beneficentiæ uacarit. Ita ut non rex: ſed ut diſpēſator bonus pro uirtutis gloria: plus auri argenti q̄ præteriti reges omnes quādringenta talentorum milia ea fuiſſe tradunt reliquerit. Poſt obitum ſeptem fuere reges in tantū ocio dediti āc uoluptati: ut ſacri libri nulla eorum geſta cōtineat hiſtoria digna: præter unius Nilei: a quo fluuius ſortitus eſt nomen: cum antea ægyptus uocitaretur. Hic cum plures foſſas atq; opportunis feciſſet loci: & Nilum utilem admodum incolis reddidit & nominis cauſam præbuit. Octauus deinceps rex Chemmis Mēphiſ. annos regnauit quinquaginta: ædificauitq; trium pyramidum maximam inter ſeptem præclariſſima opera annumeratam. Hæ uerſus libyam ſpectant longe a Memphi ſtadiis centum uiginti. ā nilo autem quinq; & quadragīta: quæ & artificio & operis magnitudine mirabilem ſtuporem præberet aſpicientibus. Earum maxima quatuor ē lateꝝ: quoꝝ quodlibet ab īferiori pte iugera ſeptem cōtinet. Altitudo āplius q̄ ſex iugera tollit latus q̄dlibet deducta paulatī uſq; ad uerticē altitudine continet cubitos ſexaginta q̄nq;. Ex lapide duro difficiliq; ad tractandum: ſed ī æternū pmanſuro ſtructura omīs conſtat. Nā ferme mille ānis (ut aiunt q̄dam) ut alii tradunt amplius tribus milibus quadringenti ad nos uſq; ea moles integra pmāſit. Ferūt eos lapides ex arabia lōgo admodum itinere aduectos. Aggeribus aūt fabricata ē: nondum eo tpre inuentis machinis opus certe mirabile p̄ſertim in terra undiq; arenoſa: ubi nulla neq; aggeris. neq; cæſi lapidibus ſint ueſtigia: ut nō ab hōibus: ſed a diis tāta moleſ ſtructa uide

tur. Conantur ægyptii mira quædam de his fabulari: ex ſale & nitro aggeres eos factos: poſteaq; nili incremẽto liquefactos abſq; hominũ labore penitus defeciſſe. Verũ id. procul a uero abeſt. Nã & multitudine hominũ agger conſtructus: & multitudine deletus: Trecenta enim & ſexaginta hominũ milia ut aiunt ad id opus deputata ſunt: quod uigĩti ferme ãnis abſoluerunt. Poſt huius regis obitum frater eius Cephus regnũ cæpit: regnauitq; annis ſex & quinquaginta: Quidam non fratrem: ſed filium regnum tenuiſſe aſſerunt nomine chabreum: quod ſimilius uero uidetur. Quoniam q ei ſucceſſit imitatus ſuperiorem regem: ſecundã pyramidem ædificauit ſtructura & arte priori ſimilem: magnitudine imparem: ut puta cuius ſingula ĩ baſi latera ſtadium cõprehẽdant. Pecunia oĩs ad opus prioris ĩpenſa ut olera tãtũ herbaſq; is enĩ cibus opificũ fuit ad mille & ſexcenta talẽta exceſſiſſe dicitur. Aliaꝝ nõ extat ſũptus. Illius aditus ab uno tantũ latere patet. Veꝝ nullus ex his: qui eas ſibi pyramides ĩ ſepulchra cõdidere: rex in illis ſepultus ẽ. Nam partĩ nimii labores in opidus abſũpti: partim crudelitas regum & ĩſolentia: ira populorũ cõpullere: ut eorũ aut diſſiparent corpora: aut eiicerent ex monumentis. Qua ex re domeſticis mandarũt quidã ut ſua corpora in loco uili obſcuroq; conderent: quo effugerent ſæuitiam plebis. Hunc regem ſecutus eſt Micerinus: quẽ nõnulli cherinũ uocãt: prioris pyramidis auctoris filius. Hic tertiã ab ſe inceptam mĩme pfecit præuentus morte. Erãt ſingula latera in baſi iugerum triũ: murus uſq; ad quintũ. decimũ cubitum ex lapide nigro: thebaico ſimili: reliq̃ pars ex eo lapide: quo & reliquæ pyramides eſt conſtructa. Opus ſane: tum magnitudine: tum artificio: tum uero lapidum ſumptu cæteris pyramidibus inferius. Scriptũ erat ĩ latere ad boream uerſo nomẽ auctoris Micerinus. Hũc tradũt ſuperiorũ crudelitatem abominatam uitam uixiſſe ſũma cũ humãitate: & in ſubditos beneficentia. Feciſſeq; ſedulo omnia: quibus beniuolentiã omniũ ſibi compararet: Pecuniã contẽpſit: præbens munera etiã iiſ: qui iuſte recteq; iudicaſſent. Sũt & aliæ tres pyramides: quarũ ſingula latera ad duo iugera protenduntur uniuerſum opus: ſtructura præter magnitudinẽ ſuperioribus ſimilis. Has dicunt a tribus regibus: quos rettulimus ſuis uxoribus ædificatas: quæ tradantur alia ægypti opera: nõ ſolum mole ædificiorũ atq; ĩpenſa exuperare: ſed artificũ excellentia: magiſq; affirmant admiranda eſſe architectoꝝ ingenia & artẽ: q̃ regum ſũptus. Hi enim ꝓpriis ãnimi dotibus: illi alienis pecuniis laboribuſque tantã operã errexerũt Verum de harũ pyramidum auctoribus: nil certi: neq; apud ĩcolas neq; apud ſcriptores cõſtat. Quidã eos quos diximus reges illas ædificaſſe

Alii alios tradunt. ꝑut maioris aſſerunt: Armeum extitiſſe cõditorem ſecundæ Amaſum: Tertiæ Maſum: quam uolunt quidã Rhodopidis pellicis ſepulchꝝ fuiſſe. Et id nõnulloꝝ principium: q̃ eam amaſſent cõmuni opera abſolutum Regnum deinceps ſumpſit Bocchorus corpore quidẽ robuſto ac ualido: ingenio uero ſuperiores excedens reges. Multis deinde actis ſæculis regnauit ægyptiis Sabaccus nomine genere æthiops: deorum cultu liberalitateq; præ cæteris regibus excellens: Argumentum uirtutis eius uel maximum ſit integritas: utiliſq; ĩ ſeruandis legibus animaduerſio. Nã capite dãnatos nequaq̃ mortis affecit pœna: ſed opus facere uinctos cũ pedibus ꝑ ciuitates coegit: que res non paruo extitit uectigali: plures enim ex eo ſeruitio pecunias cõtraxit: eorum opera multos aggeres conſtruxit: foſſas uariis locis opportunas fecit. Ita & pœnæ acerbitatem leniuit: & ĩutilem pœnæ aſpitatem ĩ magnum commodum uertit. Eius egregiã pietatem & a principio uitæ inſtitutionẽ: facile q̃s ex uiſione ſõnii perſpiciat: Viſus eſt ei deus: qui thebis colitur: in ſomno dicere. regnum ſuum in ægyptios: neq; fœlix neq; diuturnũ fore: niſi ſacerdotibus ægypti omĩbus occiſis per media ipſoꝝ cadauera cum ſuis trãſiret hoc ſomnio ſæpius oblato omnes ũdiq; ſacerdotes conuocauit: narratiſq; quæ ꝑ ſomnium acceperat nolle ſe inquit in ægypto manẽtem alicui perniciem ſtruere: ſed malle: purum omniq; ſolutũ ſcelere ab ægypto abſcedere ſe fatiſq; uitam reddere. q̃ impia cæde inquinatum regno potiri. Ita ægyptiis regno tradito in æthiopiã rediit. Duobus annis ægyptii abſq; rege fuere turbati oĩbus cum ẽt ad ciuilia bella peruentũ eſſẽt duodecĩ loco regis ex maioribus ducibus p̃ficiunt: quibuſ oĩs cura ꝑmiſſa eſt. Cõuenientes hi ĩ memphi cõmũi cõſilio imperium exercebant. Cum uno animo concordiq; quindecim annis tres adminiſtraſſent: decreuere ut ſibi cõmune ſepulchrum ædificaretur: ut queadmodum ĩ uita uno conſẽſu: pari honore ægyptum gubernaſſent: ita & poſt obitũ cõis eſſet oĩum unius ſepulchri gloria. Conati ſunt in ea re omnia ſuperioꝝ regum opera excedere: Electa ad id iuxta paludem libyæ aqua quæ in miridã deſcẽdit: ex pulcherrimis lapidibus ſepulchrum ædificarunt quadratũ: quaq; uerſus ſtadii unius. ſculptura atq; artificum ope nihilo iam antea factis cædens. Ingredientibus illius ambitum domus aderat colũnis circũfulcta: q̃tuor ad latus quodlibet colũnis poſitis. Et huius tecti cõtignatio unius erat lapidis ſculpta p̃ſepibus: uariiſq; picturis ornata. Erant ibi ſũmo artificio depicta ægypti regum temploꝝ ſacroꝝq; monumẽtã. Tãto aũt ſumptu: tanta magnificentia ea moles ab his regibus excitata eſt: ut ſi ante eoꝝ diſſenſionẽ fuiſſet abſoluta: cætera ſepulchra excellentia ope

rum ſupaſſet. Verum cum annis qndecim ſimul impiū tenuiſſet: regnū ad unicū redactum ē. Pſāmiticus ſaites unus ex duodecim: cui maritima ora obuenerat tributo emporiis omībus pſertim phœnicibus græciſq; īpoſito: magnaq; ui pecuniæ contracta: amicitiā plurimarū gentium principumq; ſibi liberalitate comparauit. Huius rei inuidia moti reliqui bellum ſibi ītulerunt. Quidam ex antiquis ſcriptoribus fabulant̄: reſponſum īperantibus redditum: q ex illis prior æream phialā deo: q erat ī mēphi dono tulliſſet eum ſolū regꝫ ī ægypto potiturū. Pſāmiticū cū extuliſſet e ſacerdotū quiſpiā tēplo phialas aureas undecī elegantiorē ab ſe electā deo obtuliſſe. Quod reſciſcentes cæteri: cum nollēt occidere legaſſe illū ī palludes iuxta mare ſitas. ſiue ob cām quā diximus: ſiue īuidia moti. At Pſāmiticus ex arabia caria iōia cōducto milite acie illos ꝑpe urbē mēphin ſupauit. Alii reges partī cecidere ī bello: partī fugientes ī libyam ceſſere regno. Sumpto īpio Pſāmiticus ueſtibulū orientē uerſus: deo in mēphi conſtruxit. Circum templū ꝓ colūnis coloſſos duodecī cubitoꝝ poſuit: militibus mercede cōductis: præt̄ ſtipēdiū: dōa large diſtribuens: cæteris agros ſorte diuiſit paulo ſupra peluſii oſtia: quos multis poſt ānis Amaſus rex ad memphī traduxit. Rex ꝑpter opam a mercenariis militibus nauatam: poſtmodū externo milite plurimum fiſſus multum illorū præſidio uſus ē. Cum in ſyriam exercitum duceret: præ cæteris honore mercenariis īpenſo: ſtatuit eos ī dextra: ægyptios a ſiniſtris phalangis pte: qua cōtumelia irritati ægypti ad ducenta milia eoꝝ: ab rege deſciſtētes æthiopiā uerſus ꝓfecti ſunt nouas ſedes ſibi uēdicaturi. Rex ad eos duces primū miſit eam ignominiam deprecaturos. Ipſe quoq; cū hi nil profeciſſent: nauibus proſecutus eſt. Cū ipſos iuxta nilum ꝓficiſcentes iamq; ægypti montes tranſcendentes repperiſſet rogabat: ut animū mutarent: utq; temploꝝ patris uxorū ac filiorū in mente ueniret. At hi oēs una uoce clamore ſublato: haſtiſq; ſcuta percutiētes reſpondere: quod armorum potentes eſſent: facile ſe patriam reperturos. Oſtenſis uero ſublāta ueſte gēitalibus: nec uxores nec filios: dum eius poſſent uti defuturos. Hoc dato reſponſo deſpicientes: quæ aliis maxima eſſe uiderent̄ ī æthiopiæ parte fertili: ſortitis inter ſe affatim agris cōſcēdere: Pſāmiticus eoꝝ diſceſſu haud paꝝ dolens ad curam regni cōuerſus: & uectigalia diſpoſuit & cū athēiēſibus quibuſdāq; aliis græcis ſocietatē iniit. Erga externos qui in ægyptum accederent: ſumma benificentia utebatur: Cum græcos plurimum diligeret: filios diſciplinis græcis eruditi primuſ ægyptiorum regum cæteras nationes ad importanda: quæ apud ſe erāt: allexit ſecuritate ſingulis adeuntibus prebita: Apud ſupiores enī reges nulli ext̄

ni ad ægyptũ nauigabãt:cum ꝑtĩ occiderent̃:ꝑtĩ adiicerent̃ in ſeruitutẽ. Impietas Buſiridis tp̃re apud ægyptios aduerſus exteros ſeruata: græcis cãm præbuit:licet mĩme uerã ſed multa contractã crudelitate ſcribẽdi: q̃ de eo in fabulis ferunt̃:Poſt Pſãmiticum reguauit quarta exinde progenies:Aprieus annos duos & uiginti:Hic aduerſus cypꝛꝫ:ac phœniciã terra mariq; bello moto.Sidonẽ ui captã cum diruiſſet: reliquis phœniciæ urbibus ſubactis claſſe cyprios ac phœnices ſuperauit:ſpoliiſq; hoſtium cõpluribus captis:in ægyptum rediit.Miſſo deinde contra Cyrenem & Barcen exercitu:magnaq; parte deuictis reliquis ab ſe aliẽauit.Exiſtimãtes enĩ ip̃m in eoꝝ perniciẽ cõparaſſe exercitum. quo ſecurius imparet ægyptiis deſciuerunt. Ad hos cõpeſcẽdos deſtĩatus Amaſus egyptius uir ĩſignis mandatoꝝ quæ ad concordiam ſpectabãt oblitus cũ illos in regẽ incitaſſet conſpiratione facta rex creatur.pauloq; poſt cum plures a rege deſiſſerent:coactus eſt ad mercenariorum ii ad triginta milia erãt opem confugere:Prælio circa mariã pagum cõmiſſo.ægyptiorum res ſuperior fuit.Itaq; captus Aprieus ſtrangulatuſq; ĩteriit:Amaſus ſuſcepto impio. conuerſuſq; ad regni curam iuſte impauit.magna cum laude multas cyprioꝝ ciuitates euertit: multaq; dõis ĩſignibus deum templa exornauit: Cum regnaſſet annis quinq; & quinquagita: mortem obiit:quo tempore Cambyſes perſarum rex ægyptum armis cæpit:circa tertium annũ olympiadis terræ & ſexageſimæ: qua uictor in ſtadio fuit parmenides camerineus.Recẽſitis uetuſtorum temporum uſq; ad Amaſum ægypti rebus:nũc admiranda quædam & quæ proſint legentibus de moribus eorum ſunt ſcribenda. Plura enim uetera ægyptiorum acta:non ſolum ab indigenis extimantur magni:ſed & apud græcos quoq; non parum admirationis hebent.Itaq; qui plurimum doctrina excelluerunt in ægyptum tranſierunt:ut & leges eorum & ſtudia cognitione digna ꝑciperẽt: q̃uis enĩ ſcirent ægypti aditum externis difficilem:tamen oĩ ſtudio olim illuc accedere appetiuerunt:ĩ quibus antiquiores extitere Orpheus :poetaq; Homerus.Deinde poſteri nõnulli Samius Pythagoras ac legũ lator Solon. Aſſerunt ægyptii litteras :aſtrorũ curſus geometriã arteſq; plurimas ab ſe fuiſſe repertas.Optimas ĩſuper ab ſe ĩſtitutas leges.Quorum maximũ ferũt eſſe argumentum:annis amplius tribus milibus & ſeptĩgentĩ ĩdigetes reges ægypto impaſſe.Eyq; ꝓuĩciam ceterarum orbis eſſe fœliciſſima quæ nullo potuiſſẽt pacto fieri:niſi optimis moribus:ac legibus uixiſſẽt:eruditique oĩ doctrinarum genere fuiſſẽt. Verum nos his: quæ Herodotus aliique nonnulli ægyptiorum geſta narrantes : præter ueri opinionẽ multa uoluptatis gratia fingẽtes tradũt prætermiſſis ſacer

doctum diligenter a nobis ſcrutatos libros ſequemur. Primũ ægyptii reges uitã: non aliorũ regnantium: qbus uoluntas pro lege eſt: traducebant licentia. Sed legũ inſtituta ĩ cogendis pecuniis quotidianoq; uictu ſequebantur. Eoꝝ cultui obſequioq; nullus deputatus erat: neq; emptitius neq; domi genitus ſeruus: ſed nobiliũ ſacerdotum filii: tũ uiginti ãnos nãti: tũ doctrina præ cæteris eruditi: ut hoꝝ corporis miniſtroꝝ die noctuq; aſtantiũ cõſpectu motus rex: nil turpe cõmitteret. Raro enĩ potẽtes rerum mali euadũt: ubi deſunt ſuaꝝ cupiditatũ miniſtri. Inſtituti erãt die noctiſq; horæ: quibus regi lege ꝑmiſſa agere fas erat mane ſurgentẽ regem primũ epiſtolas omnis miſſas capere oportebat: ut cognitiſ his quæ ſibi agenda eſſẽt reſponſo dato ſingula in tẽpore exque ordine: recte agerentur his actis cũ in uirorũ excellentiũ cætu lauiſſent corpus: ueſtem ꝑclaram indutus ſacra diis faciebat. Mos erat ſacerdotũ pricipi: iuſta aram hoſtiis deductis: aſtante rege magna uoce audiẽte populo ualitudinem ꝓſperã oĩaq; bonã precari. regi iuſtitiã ĩ ſubditos colenti. Narrare inſup ꝑticulatim regis uirtutes ĩ deos pietatem ac religionem ĩ homĩes humãitatem ſeruantis: tũ illorum continentem dicere iuſtũ magniq; animi ueracem liberalem oĩſq; frenantẽ cupiditates: pœnas inſup mitiores q̃ poſtularent errantis crimina. exigentem reddentem uero gratiã meritis ampliorẽ: plura his ſimilia orãs tandẽ excreationẽ ĩ malos exequebať. Tum regem culpa purgans omne crimẽ in miniſtros qui regi iniqua ſuaderẽt cõiiciebat. His actis ſacerdos & regem ad fœlicẽ diiſq; gratã uitam hortabatur. & ſimul ad bonos mores: agendũq;: non quæ ſuaderent mali: ſed quæ ad laudem & uirtutem maxime pertinerent: Demũ cum rex tauro diis ſacra feciſſet: ſacerdos quædam ex libris ſacris clariſſimorũ uirorum conſilia actaq; proferebat. Quibus rex monitus ĩperio pie ac iuſte aliorũ exẽplo uteretur. Non autẽ pecuniis uacandi iudicandiq; ſolũ legibus antiquis: ſed dambulandi quoq;: lauandiq; & cum uxore cubandi: oĩſq; degẽdæ uitæ tẽpus erat lege præſtitum. Cibo ueſcebãtur ſimplici: ut quorum menſæ nihil. præter uitulum & anſerem ĩferreretur: Vini potãdi certa ſtatuta erat mẽſura: qua neq; farciri uenter: neq; inebriari poſſent. Deniq; ipſorũ uita ea tenebať modeſtia: ut non a legis latore: ſed a peritiſſimo medico ad ſeruandam ſanitatem cõpoſita uidereť. Mirabile uideť ægypti leges non ex uoluntate ſed ex rege uitam priuatam agere. Sed multo eſt mirabilius. illis neq; iudicandi: neq; pecuniam cõgregandi: neq; puniẽdi quenq̃ per ſupbiam: aut iram: aut aliam iuſtam ob cauſam licentiam permiſſam. Sed ueluti priuati tenebantur legibus: neq; id ægre ferebant: exiſtimãtes parendo legibus ſe beatos fore. Nam ab his: q ſuis

indulgerent cupiditatibus multa celebãt fieri:qbus dãna periculaq; ſubi rent. Scientes enĩ ſæpius ſe peccare:tamen aut amore:aut odio aut alio aĩ morbo uicti nihilminus aberrant. Qui uero ſapientia cõſilioq; uitã inſtituũt ĩ paucis oſtẽdũt. Hac uſi erga ſubditos iuſtitia reges oĩum bẽiuolẽtiã adeo aſſecuti ſũt:ut nõ ſolũ ſacerdotibus ſed ſingulis ægyptis maior regis q̃ uxorũ filiorumq; aut aliorum principiũ ſalutis ĩeſſet cura:Et enĩ plurimi regũ quos rettulimus ciuiles mores ſecuti acta fœlicit̃ uitã mortem obierũt:quoad ea legum diſciplina permãſit. Nationibus p̃terea uariis ſubactis plures poſſedere pecũias regiões ædificiis opibuſq; ĩgẽtibus urbes ampliſſimis donis ſũptuoſiſq; decorantes. Sed ea q̃ poſt obitum ægyptii ſuis regibus p̃buerunt magnã populi erga principes beniuolentiã mõſtrant. Id honor mortuis ĩpenſus oſtẽdit. Na cũ qs regũ decedit e uita ægyptii oẽs mortẽ cõi mœſtitia lugẽt:ueſtes lacerãt.tẽplis clauſis forum nõ frequentant. Feſta ſolennia nõ agunt. Dies ſeptuaginta duos luto deturpantes capita:ac ſindone ſubtus mamas cincti:una uiri mulieresq; ducenti ferme aut trecenti circũ ambulãt bis in die:nouantes luctũ atq; ad numeꝝ cũ cantu uirtutes regis cõnumerãtes. Cibis aĩantium coctisq; ac uino:omniq; menſæ apparatu abſtinẽt. Nõ lauacris: nõ unguentis: nõ ſtratis:lectis nõ uenereis utunt̃:ſed tanq̃ d̃functo filio ꝑ eos dies mœrentes lugent:Hoc tẽpore:quæ ad põpã funeris ſpectant:p̃paratis poſtrema die corpus in archa conditũ ante ſepulchri additum ponunt Ibi breuiariũ ĩ uita ab rege geſtoꝝ de more recitant:uolẽtiq; facultas dat̃ defunctũ accuſandi. Aſtant ſacerdotes mortui recte facta laudãtes: populus is ꝑmagnus eſt:q exequias circunſtat applaudet ueris laudibus: ĩ reliqs magno reclamat tumultu: quo accidit ut plures reges repugnante multitudine ſolito caruerit ſepulchri honore ac magnificentia Is timor coegit ægypti reges iuſte uiuere:ueritos futurã poſt mortẽ plebis irã atq; odiũ ſẽpiternũ. Antiquoꝝ regũ uiuendi mos hic maxime fuit. Aegypto oĩ ĩ plures ꝑtes:quaꝝ quælibet græco uerbo nomos aopellabat:diuiſa cuilibet p̃tor aderat:q oĩum haberet curam ægypti uectigalibus trifariã partitis:p̃orem portionem ꝑcipit collegium ſacerdotũ magna apud incolas auctoritate:tũ ꝓpter deoꝝ curã:tum ꝓpt̃ doctrinã qua plures erudiunt̃. Hãc partem tum ad ſacrificioꝝ miniſteria:tum ad priuatæ uitæ cõmoda ĩpẽdiunt. Neq; enĩ deorũ cultum omittendũ putant:neq; publici cõſilii utilitatis q; miniſtris æquum cẽſent.uitæ cõmoda deeſſe. Adſunt enĩ grauibus in rebus:hi ſemp cõſilio atq; ope regibus:tũ aſtorum pitia:tum uerſo ſacrificiis futura p̃dicẽtes. Ex libris prætereã ſacris prioꝝ geſta referũt quibus reges in agendis noſcant:quæ ſint ꝓfutura:Nõ enĩ quẽadmodũ

d

apud græcos unus homo:aut̃ unica mulier ſacris p̃ræeſt: ſed plures cul-
tu deorum honoreq; uerſantur:qui eadem ſacrorũ curam filiis tradunt.
Hi omnes ĩmũes ſunt:ſecundumq; poſt reges honoris dignitatiſq; locũ
tenent. Altera portio ad reges puenit:quã & ad bella:& ad uitæ cultum:
cum ad libertatem erga ſtrenuos uiros pro meritis ĩpendunt. Qua ex
re fit:ut populares nullo grauentur tributo. Tertiam pcipiunt milites:&
qui belli ſunt inſtituti miniſterio:ut hoc ſtipendio accepto paratiorem
hẽat animũ ad bellorũ picula obeunda. Iniquum.n. foret ad tuẽdã cõem
ſalutẽ intentos nulla ex ea:p qua pugnarẽt patria cõmoda pcipe. Ea uero
p̃cipua utilitas uidetur q mercede laborũ ĩpenſa cũ fiãt opulentiores faci
lius gignẽdæ pli opam dãt. Quo fit ut referta multitudine hoĩum pa
tria neq̃q̃ eterno milite egeat. Hoc militãdi ordine a pgenitoribus ſuſce
pto:parentum uirtute a pueritia imitati bellicíſq; exercitati muneribus
milites egregii euadunt. Eſt inſuper eorũ politia in tria hõium genera in
ſtituta:paſtorũ agricolarũ:opificum. Agricolæ pua q̃dam mercede a ſacer-
dotibus regeq; aut militibus agros mercati p oẽm ætatem ab ipſa pueri
tia rei ruſticæ ſine intermiſſione uacant. Quo fit ut agricultura cæteris:
tum ob doctrinã a parentibus pceptam:tum ob cõtinuum uſum præ
ſtent. Norũt enĩ præ cæteris diligent̃ agrorũ naturam:rigandi ſerendiq;
ac metẽdi tempora:& fructuum ſeruãdorũ cõmoditates: tum parentum
obſeruatione:tum ſua diligentia cognita. Eodem modo & paſtores cu-
ra:atq; arte regendi pecoris a patribus accepta:ſemp in eo gubernando æ
tatem agunt. Multum eis conferunt:quæ a pgenitoribus in pecorũ cul-
tu a paſcuis ãudierunt. A nõ nullis etiã quedã ſuo ſtudio adiumenta. Nã
q aues & anſeres nutriunt:præter earũ:quæ apud alios hoĩes habent̃:p-
creandi naturã:adeo illis indulgent:ut ĩ numerum dictu mirabilem aui
um euadunt. Nõ enĩ ouis ĩcubant aues:ſed ipſi ĩgenio & naturali arte ex
ouis præter cæterorũ cõſuetudinem:educunt fœtus. Artes quoq; apud æ
gyptios admodum excultas uidemus:& ad ſũmum pductas. Nam ſoli
ægyptii opifices omiſſa rerũ publicarũ cura nullũ niſi:aut legibus permiſ
ſum:aut a patre traditum opus exercent:ut neq; eos docent ĩuidia:neq;
ciuile odium neq; aliud quid ab inſtituto ĩpediat exercitio. Aliis ĩ locis li
cet artifices:relicto priori:opificis cæteris ſe d̃dere:et hos cultui agrorum
hos mercaturæ alios pluribus artibus opã p̃bere. Quidã ĩ ciuitatibus q̃
a populo reguntur ad cõtioẽs cõcurrunt in pniciẽ ciuitatis p̃tio corrupti:
Apd ægyptios ſi q̃s opifex ad rẽpu. accedat:aut plures exerceat:artes:ma-
gna mulctatur pœna. Hãc ãtiquã:tum reipu. tum p̃uatæ ĩſtitutionẽ a pa
tribus traditã ueteres ægyptii hẽbant. Iudicia uero nõ caſu fiebãt ſed rati

one.exiſtimabāt enī rite facta plurimū uitæ mortaliū ꝓdeſſe. Nā punire nocentes:auxiliū ferre oppſſis.optimā ad ꝓhibēda mala facinora uiā putant.Pœnam uero delicti:aut pecūia aut gratia tolli : exiſtimabant cōfuſione uitæ cōis fore. Quā ob rē ex ciuitatibus claroribus: ut heliopoli mēphī thebis: uiros optimos eligebant: quos iudiciis præficerēt:q iudicum cōſenſus:neqꝫ Athenaꝝ ariopagitis.neqꝫ Lacedemōioꝝ ſenatui cedere uidebat̃.Poſtq̄ hi cōuenerāt triginta numero.inter ſe eligebant optimū uirum.quē iudici pricipē conſtitebant:in locū cuius ciuitas alium iudicem ſubſtituebat his oībus uictus.ſed ꝑncipio opulētior a rege dabatur:is aurea catena:ſignum uariis ornatū lapidibus a collo ſuſpenſū: quod appellabāt ueritatē geſtabat. Ceptis iudiciis ac ſigno ueritatis a ꝑncipe iudicū ꝓpoſito oībuſqꝫ legibus quæ octo libris contiēbantur in medio eoꝝ cōſtitutī: mos erat accuſatorem ſcribere ea ī qbus alium accuſabat: modūqꝫ patratæ iniuriæ:aut damni fact q̄ntiqꝫ eā extimaret ſcribere. Reo dabat̃ tēpus reſcribendi ad ſingula:& aut ſe id nō feciſſe:aut recte feciſſe purgādi:aut iniuriā uel dānum minoris extimandi:Rurſus accuſatori reoqꝫ īuicem reſpōdendi locus erat.Ita his auditis litigatoribus:cu iudices de controuerſia quæſiſſent ꝑnceps:ſigno ueritatis in partem ueriorē uerſo ſentētiā ferebat.Hic mos iudicioꝝ apud ægyptios erat:extimantes accuſantium excuſantiūqꝫ altercatione & ſcriptis ueritatē maxime elici poſſe.Sane oratoꝝ ars:hipocritarum fraudes:lachrymæ picitantium multos a rectoueroqꝫ iudicio auerterunt.Videre quidem licet:aut errore: aut affectione aliq̄:aut miſericordia:aut orōe dicentī ſæpius reos fuiſſe ab iudicibus abſolutos.Veꝝ ſi aduerſantium ſcripta penitus intelligant̃:exiſtimarūt iudicari rectius ueluti nota ueritate poſſe:cū neqꝫ ingenio:neqꝫ aſtutia:neqꝫ mēdacio:neqꝫ audacia :neqꝫ arte iudicia peruerterent̃.Sed cuiqꝫ eſſet cōe ius:tum quia tp̄us dabatur acccuſatori reoqꝫ ad diſceptandū:tum q̄a iudices & eorum reſpōſis elicerent ueri iudicii modum. Quoniā de legū inſtitutione mentio incidit:haud erit alienū ab inſtituta hiſtoria antiq̄s ægyptioꝝ leges referre:quo palā ſit:q̄ntū cæteris præſtent:& rerū ordine & utilitate.Primū piuri capite mulctabant̃:tanq̄ q duplici tenerent̃ ſcelere:ut qui & pietatem in deos uiolarēt:& fidem īter homines tollerēt:maximum uinculum ſocietatī humanæ ſi quis iter faciens aut hominē a latronibus cædi comperiret:aut quanlibet īiuriam pperi neqꝫ ſubueniret auxilio:ſi poſſet:mortis erat reus.Si auxiliū ferre non poſſet denuntiare latrones tenebātur:& iniuriam accuſatione ꝓſequi:qui ea negligeret:plagis ad certum numerū plectebatur:triduoqꝫ que carebat cibo.Falſo quēpiam accuſans:ſi poſtmodū ad iudicium delatus foret:pœnam calumni

atoribus ſtatutam ſubibat. Cogebātur ægyptii omnes ſcripta ſua nomĩa ad preſides regionum:& ſimul quo exercitio uiuerent deferre:qua in re ſi quis mentiretur: aut ſi iniuſto uiueret quæſtu :mortis pœnam incide bat. Dicitur hanc eandem legem a Solone:cum ad ægyptios penetraſſet: ad thenienſes traductam. Si quis ſponte aut liberum:aut ſeruum occi diſſet:morte damnari leges iubebant:quæ non fortunæ cõditionē ſed conſilium facti pendentes:homines a ſceleribus deterrebãt:& ſimul uen dicata ſerui morte reddebantur liberi ſecuriores. Patribus:qui filio occi derent:non erat pœna mortis indicta:ſed tribus diebus notibuſq; conti nuis edictum:ut circa defuncti corpus aſſiſteret:publica etiam cuſtodia aſtante. Non enĩ iuſtumtputabant eũ priuari uita:qui uitæ filiis auctor fuiſſet. Sed potius continuo dolore factiq; penitentia affligi: quo cæteri ab ſimili facto auerterentur. Particidis exquiſitam ĩpoſuerunt pœnam. Nam articulatim præacutis calamis cæſos iubebãt uiuos ſupra ſpinaꝝ aceruum comburi maximum ĩtermortales iudicantes ſcelus:ei mortem per uim inferre:a quo uitam accepiſſet. Mulieꝝ morti deſtinataꝝ: ſi præ gnantes eſſent:partus expetabatur:quã legem multi græcoꝝ acceperunt: exiſtimãtes penitus iniquũ eſſe eum:qui nihil comiſiſſet:una cum faci no roſo pœnã pati:aut duos plecti:cũ unus deliquiſſet. Cũq; eo:qui ſpõ te peccaſſet:criminis uacuum puniri. Inſup cum ſola peccaſſet matre: mi nime æquum ceſebant filium patri matriq; cõmunē luere maternã pœ nam. Et enim ſæpe reptum eſt:iniquos iudices mortis reos liberaſſe:dã naſſe inſontes. In bellis uero:qui aut ordinē reliquiſſent:aut nõ parerent ducibus:nõ plectebantur morte:ſed maxima oĩum ignominia:quæ poſt modum uirtute & recte facto deleta:ad priorem ſtatũ redibãt. Ea lex & homines aſſuefaciebat:ut id dedecus peſſimum malũ:morteq; ipſa gra uiorem cenſerēt. Et ſimul admonebat mortuos nil iam uitæ mortalium ꝓdeſſe. Ignominia uero affectos plurium bonoꝝ uirtutis deſyderio cãm futuros. His qui ſecreta hoſtibus reuellaſſent:linguã lex iubebat abſcĩdi Et qui monetam circuncideret:aut adulternam cuderet:aut põdus uel ſi gn a ĩmutaret:aut:falſis litteris inſcriberet:aut de ſcripto demeret: aut fal ſas ſyngraphas aflerret:ambæ ãputabãtur manus: ut quæ corporis pars peccaſſet. per uniuerſã uitã lueret pœnam. Cæteri quoq; alioꝝ calamitete moniti ab ſimili ſcelere abſtinerent Aſperæ etiã circa mulierum delicta pœnæ ſtatutæ erant. Nam ei:qui mulierem liberam uiolaſſet:uirilia exe cabantur. quoniam uno crimine tria haud parua ſcelera complexus eſſet Iniuriam corrumptelam:& liberorum confuſionem. In adulterio ſpon taneo dephenſus uirgis cædebatur ad mille plagas. Mulier naſo mutila

batur. Quo decore uultus in cōtinētia maculatus ea mulctaretur pte: q̄ maxime facies exornatur. Legū quæ ad hoīum cōmertia ptinēt. Boccho ridē latorē ſcribūt fuiſſe. Hæ mandant creditis abſq; ſcriptura mutuo pecuniis ſi negarentur. ſtari debitoris iuramento. ut quæ iuſiurādum uelu ti religioſam rem magni extimarent. Nam cum certū ſit iis. qui ſepius iu rant: abrogari fidē: plurimi ducunt ne boni uiri nomē amittatur: raro ad iuramentum deſcendere: legis inſuper labor oēm fidem in uirtute cōſtituens bonis moribus iudicauit aſſuefieri hoīes ad probitatem: ne īdigni fide uiderentur debere. Iniquū etiā putauit eis: q̄bus abſq; iureiurādo credita pecunia eſſet: de re ſua iurātibus nō p̄ſtari fidē. Fœnus quod ex ſcri pto cōtrahebatur: ꝓhibebat ultra contracti mutui duplū exigi: ſolutio ex bonis debitoris ſolū fiebat. Corpus nō poterat addici creditori. putabat enī oportere bona tantū ſubdita eſſe debitis. Corpora quoꝝ opa & bello & pace uterētur: ciuitatibus addita eſſe. Nō enī æquū uidebatur millites qui ꝓ patriæ ſalute picula ſubirent: ꝓ uſuris in carcerē duci: aut ob unius auaritiā in piculū agi patriæ ſalutē. Hanc quoq; legem uidetur Solon ad athenienſes tranſtuliſſe: quā ſiſatheam appellauit decernens: ne ob uſuras ciuiū corpora necterentur. Haud īiuria q̄rūtur quidā de nōnullis græcis legum latoribus: qui arma aut aratrū: aut aliud quid uis opi neceſſari um ꝓhibeāt ob fœnus addici creditori: corpora uero: quæ his utūtur tra di pmittant. Lex p̄terea priuatim de furibus apud ſolos ægyptios hæc erat. Iubebat eos. qui furari uolebant: nomen ſuū apud principem ſacerdotum ſcribere: atq; eueſtigio furtū ad eum d̄ferre. Similiter quibus res furto erepta erat: ad eundem rei ſublatæ tēpus diem & horā ſcribere tenebantur. Hoc mō facile īuento furto qui remanſiſſet q̄rta mulctabatur parte: quæ daretur furi. Satius lator eſſe legis duxit: cū īpoſſibile eſſet furta ꝓhiberi potius alicuius portiōis: q̄ totius rem amiſſa: hoīes iacturam pati. Nuptiaꝝ nō idē apud ægyptios mos eſt. Sacerdotibus unam tātum uxorem ducere licet. Reliqui ꝓ uoluntate: & facultatibus plures habent. Quam legem conferre exiſtimant ꝑter hoīum multitudinem & ad fœlicitatem & ad potentiā ciuitatū. Nullus ex eis ne ex ſerua quidē empta genitus: ſpurius habetur. Solum enī patrem exiſtimant generis auctorē matrem & nutrimentum & locum infanti prebere. Arbores uero fructū ferentes: præter græcoꝝ morē appellant mares fœminas: quæ adiuuant maturitatem. Natos adeo parua educant faciliq; īpenſa ut uix credi poſſet. Nam tum Scirpoꝝ: tum aliis radicibus: quas ſub cineribus coquunt cum caulibus paluſtribus: quas partī coctas partim aſſas igni: partim crudas pro cibo præbent: liberos nutriunt. diſcalciati undiq; maiori ex parte

ob patriæ temperiem:uitam ducunt. Omnis ſūptus in pueros:quo uſq; ad ætatem pueniātia parentibus īpenſus non excedit drachmas uiginti. Qua ex cauſa contingit ægyptum gentes cæteras hoīum numero excedere:pluraq; in eo magnifica eſſe opa effecta. Erudiunt ſacerdotes filios & litteris quæ appellāt ſacræ:& aliis: quæ ad cōmunē ſpectant doctrinam:ut plurimū geometriæ arithmetricæq; ſtudeo ītenti. Fluuius enim qui ſingulis annis ꝑpter īundationē uarias agroꝝ formas ſupīducit magnas cōtentiones inter uicinos de finibus agroꝝ excitat: quæ abſq; geometriæ adminiculo:haud facile cōponi poſſent. Arithmetica uero & uitæ domeſticæ eſt utilis:& ad geometriā atq; aſtrologiā maxime confert. Accurate uero:& ab aliis qbuſdam:& ab ægyptiis traduntur ordo:& aſtrorum motus eoꝝq; deſcriptio:res multis āt æa ſæculis ſūmo ſtudio obſeruata. Planetaꝝ inſup motus:cōiunctiones epiciclos cuilibet: qui etiam uires erga aīantiū generationē:quæ ut aut bona:aut mala īportarent hoībus diligenter ſcrutati ſunt:ſæpius quoq; quo melius occurri futuriſ poſſet. Sterilitatē præterea fructuum ubertatē:morbos:tum hoībus:tum pecoribus īminentes:terræ motuū:atq; inundationum tēpora cometarūq; ortus prædicebatur. Multa etiā reliquis cognitus difficillima diutina obſeruatione nota ſignificabant. Aſſerunt etiā in babylonia caldeos ægyptiorum colonos aſtrologiæ:ut qui eam ab ægyptioꝝ ſacerdotibus acceperint peritos eſſet. Reliqua ægyptioꝝ multitudo a pueris ex parte aut cognatis diſcunt:ut dictum eſt exercitia uitæ. Litteras pcipiunt non oēs:ſed artifitio dediti. Paleſtre aut muſicæ non uacant:exiſtimantes quottidianum illius exercitium iunioribus īfirmum eē & piculoſum. Exq; eo breuiores uires effici:Muſicā nō ſolum īutilē:ſed nociuā ducunt tanq̄ uiroꝝ aīos effœminantē. Morbos uel ieiunio curāt uel uomitu: idq; aut quotti die:aut tribus diebus:aut quattuor interiectis. Aſſerunt enī ex ciboꝝ ſupfluitate oēs creari morbos. Eam ergo ad ualitudinē curā eſſe optimam: quæ morboꝝ principia auferat. In militiā aut peregrinationem profecti nulla impenſa mercede curantur. Medici enī ex publico uictum ſūmunt Egros ſecundum legē curant ab antiquis medicis cōprobatiſq; ſcriptoribus traditā. Si quis normā ſacri libri ſecutus īfirmum ſanare nequiuerit omni caret crimīe. Si præter ea:que libris cōtināt ur illum curauerit morte punitur. Credidit enim legis lator ea medēdi cura:quæ plurimo tempore ab optimis medicis obſeruata pfectaq; ſit:haud facile meliorē reperiri poſſe. Animātia diis penes ægyptios ſacra haud in merito ꝑter fidem uidetur:quanto honore habeantur credere. Colunt enim animātia quædam præter modū nō ſolū uiua:ſed etiā mortua: ſicut felē Ichnumonas

Canes Accipitres Ibides Lupos Crocodillos:& eiuſmodi plura. Quoꝝ cauſas reddere:ſi prius pauca diſſeruerimuſ enitemur.Primũ ſingulis animantibus:quæ colunt:ſeparatim quãpiam regionem ſacrãt:quæ ſatis ſit ad earum curam ac uictum.Faciunt etiã diis quibuſdã uota ægiptii pro pueris:qui morbo euaſerint:redenteſq; capillos:ac in auro argento ue ponentes dant minis magis:qui eiuſmodi aĩalium cura habent. Alii carnes inciſas accipitribus uolantibus proiiciũt: magna uoce:donec carnes capiant appellantes.In cibum uero Felis ac.Ichneumonis blandientes illis ac allicientes panem in lacte ponunt:aut nutriunt piſcibus nili.Eodẽ pacto & aĩalibus cæteris opportunum cibum præbent. Non ſolum uero hoꝝ cultum palam ꝓfiteri non erubeſcunt:ſed tanq̃ in honoribus deoꝝ eſſuſi:id laudi ſibi.& decori ducunt.Cumq; ſignis illoꝝ ꝓpriis urbes ac uaria loca circumeant.procul oſtentantes:quæ obſeruãt aĩalia:ea more ſupplicum ſinguli uenerantur.Cum aliquod eoꝝ moritur:ſindone contectũ cum ululatu pectus ꝑcutientes:ſale liniũt:ac cedri liquore unguentiſq; odoriferis:quo diutius ſeruetur corpus unctum:in ſacris locis ſepeliũt .Si qſ quod horum ſponte animalium occiderit:morte damnatur. Eluro ibi d̄ exceptis:quos ſponte an ſecus occiderit interficitur accurrente turba : & abſq; iudicio hominem uariis ſuppliciis affectum interficiente. Quo timore qui hos mortuos conſpexit procul aſtans lamentat̃ teſtificans aĩal abſq; ſua culpa mortuũ eſſe.Adeo autẽ mentes hoĩum ea ſupſtitio ꝑuaſit adeoq; ĩfixus aĩmis hoꝝ cultus:ut quo tẽpore Ptolemæus rex a romanis ſociis atq; amicus dictus eſt:applaudentibus ægyptiis italoſq; ad ſe uenientes ſũmo ſtudio colentibus maximeq; annitentibus ne quã diſſẽſionum:aut belli cauſam præberent:tamẽ cum quidã romanus.Felẽ occidiſſet:ad domum eius cõcurſu plebiſ facto neq; ab regiis ad id miſſis ꝑncipibus neq; aromanorũ timore a pœna hominis abſterreri potuerunt :q̃uis non ſponte beſtiã occidiſſet.Quam rem nõ auditu percæpimus ſed uiſu:cum eo tempore in ægyptum nauigaſſemus. Videntur hæc forſan indigna fide nõnullis & fabulis:q̃ uero:ſimilia.Sed indigniora multo uideri debẽt quæ ſequuntur:præmẽte aliquando ægyptios fame: adeo ut plures ab humana carne:ob inopiam cibi:non abſtinerent:animalia ſacre omnino intacta reliquere.Sicubi uero canis domi mortuus repertus eẽt ſinguli eius domus totum corpus acta lamentatione radũt. Hoc quoq; eſt mirabilius.Sicubi uinum frumentum ue aut aliud quid uictui accomodatum:ubi ſimile animal expirauit:inuentum eſſet:non amplius illius utebãtur.Eodẽq; luctu etiã ad alia loca ꝓfecti elures & accipitres mortuos ad ægyptum:deficiente ꝑſæpe uiatico deferebant: Quamuis etiã

facile ſit:quomõ apud memphim Apis:apud heliopolim Mrieuis:apud midetam Hircus Crocodillus apud miridem paludem:Leo apud leõtẽ ciuitatẽ:multaq; alia uarie colantur:referre tamen difficile eſt ea apud huiuſmodi regꝝ iſcios credi. Nutriuntur hæc aĩalia ſũma cura atq; ĩpenſa ĩ tẽploꝝ ãbitu:a uiris haud quaq̃ cõtẽnẽdis. Quæ ſimilagine.& halica uariiſq; epulis lacte cõditis cibãt. Anſeres inſup:tũ lixos:tũ aſſos opponunt quottidie. His:qui cruda edunt:aues captas p̃bẽt. Deniq; eas oẽs magna ſuſtentãt cura ac ſũptu. Lauãt inſup aqua calida:unguẽtis optimis odoriferiſq;:lectos quoq; illis ſũptuoſos ſternũt:atq; ornatos Si quod ex eis infirma natura naſcit̃:diligẽter curãt:præterea fœmellas cuique generi aĩalium præparãt ſpetioſas:quas appellãt pellices. Inque his nutriendis plurimũ ĩpenſæ atq; opæ ponũt. Eoꝝ mortẽ æque:ac filioꝝ lugẽt ſepeliũtque ſũptuoſius:q̃ eoꝝ facultas ferat. Poſt Alexandri obitũ.cũ Ptolemæus lagus ægyptũ teneret:boue ĩ mẽphi ex ſenecta mortuo:q illius nutriẽdi curã cæpat pecuniã:quæ ĩ eius ſũptũ:data erat p magnã:ac inſup quinquaginta talenta argenti mutuo a Ptholemæo ſumpta in eius ſepulturam ĩpendit. Noſtra quoque ætate quidam:qui ea aĩalia nutrierant:in illoꝝ ſepulchra haud minus centum talentis cõtulere. Addemus & his:quæ circa ſacri tauri:quẽ uocant apim curã fieri pcæpimus. Eo mortuo magnifi ceque ſepulto quærunt ad id delecti ſacerdotes uitulũ priori pſimilẽ: inuẽto populus luctum finit. Sacerdotes:quibus ea imminet ſollicitudo: p̃mum in ciuitatẽ nili uitulum pducæt:ĩ qua eum nutriunt diebus quadraginta. Deinceps in nauim cõtectam habitaculum aureum habentem introducentes:& ad Mephĩ:ut deum ducentes:in uulcani fano locant.
His diebuſ ſolæ mulieres tauꝝ uidẽt:que ante eius faciem aſtantes:ueſtibus ſublatis ei abraſum fœmen oſtentant. Reliquo tempore prohibent̃ ĩ conſpectum huius dei accedere. Honoris boui impenſi cãm nonnulli tradunt:q; defuncti oſiridis aĩa ĩ bouem tranſmigraſſet:quæ deĩceps ad poſteros per gn̄s fuerit tranſfuſa. Alii a thyphone:interfecto Oſiride:ferunt apim membra eius collecta in bouem ligneum corio bouis albo circundatum conieciſſe:ideoque ciuitatem buſiridem appellatam. Multa alia de apĩde fabulantur:quæ longum eſſẽt ſingulatim referre. Omnia uero mirãda & fide maiora de eiuſmodi aĩalium honore differentes ægyptii dubitationem haud paruam q̃rentibus cauſas iniecerunt. Sacerdotes ſecretiora q̃dam ſcripta:ꝓut iam diximus habẽt. Multi ægyptioꝝ tres cãs reddunt:quaꝝ prima oĩo fabuloſa eſt:& antiquoꝝ ſimplicitate digna.
Aiunt enĩ priores deos:cũ pauci numero eſſent:uiribuſq; populo ĩpares ĩpietatem uero hoĩum timerent:ſimiles ſe quibuſdam aĩantibus ſinxiſ

ſe eoq́ȝ modo crudelitatē uimq́ȝ hoīum effugiſſe: parto deīceps orbis īperio: ut redderetur aīalibus gratia: quæ ſuæ ſalutis cām pbuiſſēt: cōſecraſſe illa: quoꝝ ſumpſiſſent formam: oſtendiſſeq́ȝ quo pacto: & uiua nutriēda eſſent: & mortua ſepeliēda. Secūda cām ferūt æhyptios ueteres: apud quos nulla militaris diſciplina: cum a uicino ſæpius bello ſuparentur ex cogitaſſe ferre aliquod inſigne: quod milites ſequerentur. Figuras igitur aīalium: quæ nunc colūt. tabulis pictas: duces eoꝝ ī bello tuliſſe: eaq́ȝ ex re cognito ſeruatoq́ȝ: ſub quo quiſq́ȝ militaret: ordine uictoriā cōſecutos. Igitur uiſum eſſe grām his aīalibus: tanq̄ uictoriæ auctoribus reddi. Statutumq́ȝ nephas eſſe: quodpiā eoꝝ quoꝝ imago delata fuerit occidi. Sed coli potius debere honoreq́ȝ affici. Tertia affertur cauſa hoꝝ animantiū illata uictui hoīum utilitas. Nam bos fœmella: & alios parit: qui terram arant: & ipſa haud inutilis ad arandum. Oues bis edunt fœtus lanamq́ȝ præbentes uario accomodatam uſui: lac caſeūq́ȝ abunde nobis præbent. Canis tum uenationi tum ad cuſtodiā pdeſt. Propterea deū: qui apud eos Anubis uocatur: capite fingunt canino ſignificātes cuſtodē corporis oſiridis atq́ȝ iſidis fuiſſe. Quidā aſſerunt iſidis canes: quo tempore oſiris quæſitus eſt: & feras. & obuios oēs amouentes una oſiridis corpus inueſtigaſſe. Ideoq́ȝ ī feſtis iſidis præire canes pōpam ueteri more antiquā erga canes gratiā oſtentante: Feles uero ad ſerpentū & alioꝝ reptilia morſus plurimum conferunt. Ichneumon crocodillos obſeruans: oua eorū conterit: qua diligentia occurrit: ne illoꝝ multitudine īfeſtum flumē reddatur. Quodq́ȝ dictu incredibile uideatur crocodillos occidunt. Merſi enim limo: cum beſtiæ aperto ore in littore dormientes iacent: p os infra corpus inſiliunt: eoſq́ȝ uentre cōſeſti abſq́ȝ ullo piculo: ferra mortua: egrediūtur. Ex auibus tum ibis utiliſſima eſt ad ſerpentes ac locuſtas brucoſq́ȝ delēdos. tum accipitres admodum pſunt ad ſcorpiones ceraſtaſq́ȝ & parua animalia: quæ morſu nocent. Quidā ob eam cām honorem haberi accipitri uolunt: q́ȝ his utantur augures in futuroꝝ prædictione. Alii accipitrē priſcis tēporibus dicunt: librū puniceis inſcriptū litteris: in quo cōtinebatur: qui cultus diis qui uehonor deberetur: thebas ad ſacerdotes detuliſſe. Qua propter litteraꝝ ſacraꝝ ſcriptores & puniceū filiū geſtāt: & accipitris alam in capite. Thebæ aquilā honorāt tum: quia regia uidetur auis. tū ioue digna: hircū deificarūt: ſicut & græci pāpū: pp eā corporiſ partē: a q̄ ſit oīum ortus. pudēdis nō ſolū ægyptii: ſed alii plures ſacra faciunt tanq̄ cauſæ animantium creationis. Sacerdotes quoq́ȝ cum ī ægypto ſacra patria ſuſcipiunt: primum huic deo initiātur. Panas inſuper & ſatyros tradunt eadem cauſa ab hominibus coli. Igitur & imagines

horum plurimas nonnulli in gratiã fæcũditatis eorum:ĩ tẽplis ponunt:ĩ hirci naturæ quam libydinoſam eſſe dicunt ſimilitudinẽ. Tauros ſacros apim ſcilicet ac Mneium prodiis onorant:in Oſiridiſ ueluti frugũ ac fructuum repertoris memoriam apud poſteros immortalem boues ruffos: quoniã uident calore ſimiles. Typhoni q Oſiridem necauit: imolari permiſſum. Et homines quoq; colore Typhonis antiqui reges ad ſepulchꝛũ Oſiridis ſacrificio mactabant. Qua ex cã pauci ruffi ægyptii repiebant: externi plures. Hæc res materiam fabulãdi græcis dedit Buſiridẽ hoſpites necaſſe:ſed Oſiridis ſepulchrũ ea crudelitate notatum eſt: Lupos uenerari ferunt ꝓpter ſimilitudĩem canũ:parũ enĩ natura:cum etiã mutuo cœnant a canibus differunt. Reddunt & aĩam cauſam honoris huius ægyptii fabuloſiorẽ. nã cũ iſis una cum filio oro cum Typhõe eſſet bello dimicatura:ferunt Oſiridem lupi forma ab inferis auxilio & uxori & filio ueniſſe. Victores itaq; Typhone interfecto honorem ei animãti ĩpendiſſe:cuius interuentu ſubſidioq; uictoria parta eſſet. Tradunt nonnulli agros ægyptiorum ĩcurſantes æthiopes a lupis facta acie uſq; ad ciuitatẽ elephantinã repulſos. Qua ex re ſit & locus ille dictus lycopolis. Et eis beluis honos a poſteris habitus. Crocodillos admirantur multi:cum homines interficiant edantq; rem pernicioſa mortalibus: cur lege ut ꝓ diis colantur fuerit ſancitum. Sed uidẽtur toti patriæ ſecuritatem afferre: nõ tantũ nilus:ſed qui in eo ſint crocodilli. Quos arabiæ libyæq; lattrones ueriti nõ audẽt flumẽ trãſire populatũ. Affertur & alia ab hiſtoricis huius beſtiæ colendæ ratio. Nam regem quem minam dixere: cum ſui canes perſequerentur fugiſſe aiunt in miridis paludem:ibique a crocodrillo ſuſceptum:mirabile dictu in cõtinentem fuiſſe delatum. Igitur ut gratiam animali redderet condiia ciuitate paludi propinqua quam crocodillam appellauit:mandaſſe accolis:ut pro deo ea beſtia colleretur. paludemque in earum cibum uouiſſe. Eo quoque in loco pyramidẽ quaq; uerſus quadratam in ſepulchrum ſibi ac rem multis admirandã ſæculis labyrinthũ ædificaſſe uolunt. Similia & ð multis aliis aĩantibus ferũt q̃ breuitatem ſequẽtes omiſſimus. Hæ aũt ab eis utilitatis cauſa fuiſſe adĩuenta inditiũ ẽ:nõnullos cibos q̇buſdã: q ẽt in uſu ſint abſtinere. Nam q̃dam lentẽ. alii fabam:nõnulli caſeum:alii cæpe:cum plurimos eiuſmõi fructus ferat ægyptus:nequaq̃ edũt. Adiicitur his & alia cauſa apud priſcos reges ſæpius deſiſtente populo:quẽpiam prudentia p̄ſtantem ĩ plures ægyptũ p̄tes diuiſiſſe:edixiſſeq;:quæ aĩalia ſeparatim colerent:a quibuſue cibis abſtinerent. Eo id actum eſſe cõſilio:ut cum quiq; certa aĩantia ꝓ diis haberent:quæ ab aliis colerentur cõtemptis:alteri alteros pero-

ſi nequaq̃ ſimul aduerſus pricipes cõſpirarent·Quod & ſecutũ eſt.Nã diuerſorum finium hoĩes inuicẽ diſſentiunt mutuo·ſibi cultus ĩpietatẽ obiiciẽtes.Fertur & alia hoꝝ aĩalium cõſecrandoꝝ ratio.Nam a primordio orbis cõueniẽtes ſimul hoĩes ex ſiluestri uita pͥmum carnibus humanis uelcebant̃:bellabãtq; inuicẽ eo cui plus uirium.inerat ſupante:Tum iniuriis potentiorum ĩbeciles urgente neceſſitatẽ edocti: acie facta ſignũ aĩalis ſibi ex his:quæ poſtea cõſecrata ſunt ꝓpoſuere.Ad quod poſtmodum cõgregati infirmiores aduerſus aliorum ĩiurias perturbant̃ Quo factum eſt:ut aĩali quod ſalutis cã fuerat deoꝝ honores tribuerentur.Ita diuerſæ ægyptioꝝ gentes huiuſmodi aĩantibus a ſuis maioribus factis: uſq; ad hoc tẽpus honores præbent.Ex ea re dicuntur ægyptii ꝑter alias nationeſ erga benemeritos de ſe gratiſ:Exiſtimant enĩ magnã uitæ ſubſidium eſſe gratiæ retributionem:Et ſane mouent̃ omnes ad beneficia eis ĩpendenda apud quos ſenſerint optime grãm optime locatam eſſe.Hac ægyptii cã ſuos reges ſummo honore uenerationeq;:ut deos obſeruant: neq; abſque diuino numĩe illos tãtum imperium credunt aſſecutos: & optime de mortalibus meritos propter res egregie geſtas diuinæ naturæ participes arbitrant̃. Videbuntur fortaſſis hæc:quæ diximus miranda: ſed nequaq̃ minus admirabitur quis:ſi apud quoſq; ſit ægyptios conſideret ĩ funere mortuorũ.Priuati diuerſaꝝ gentium mores.Cũ qs defunctus eſt:ꝓpinq omnes amici:q deturpato luto capite lugentes ciuitatem quoad mortuus ſepeliat̃:circuneunt:Interĩ neq; lauantur neq; uinũ aut cibum niſi uilem ſummunt:neq; ueſtibus utunt̃ ſplendidis.Sepulchrorum tres habenrur ſpẽs.Sũptuoſa mediocris humilis.In pͥma argenti ta lentum exponunt.In ſecunda minas uiginti. In ultima parũ q̃d ſũptus irrogatur. Qui funera mortuorum curant:eo exercitio a maioribus tradito:funeris impenſam domeſticis deſcriptam ferunt. Scrutantes quãti uelint celebrari funus:cõuetione facta corpus eis traditurus:ut iuxta impenſam curetur funus .Primus grammaticus ita.n.appellatur poſito humi corpore circa ilia deſcribit quantum a ſiniſtra parte incidatur. Deinde qui dicitur ſciſſor: habens lapidem.æthiopicum. quantum lex ſinit latus aperit: ſubitoque curſu perſequentibus: qui aſtabant lapideſque cũm exercitatione in eum iacientibus fugit.Exiſtimãt enim odium ĩhærere quicunq; amici corpus uulnere illato uiolarit.Curatores uero corporis hos ſallitores appellant:honore digni exiſtimationeq; habent̃. Vtuntur enim ſacerdotibus templaque pariter ingrediuntur:His penes cadauer aſtãtibus:unus ꝑ laſciſſurã corporis ĩteriora:præter renes & cor ducit Quæ ſingula alter uĩo phœniceo ex rebus odoriferis lauãt deĩde corpuſ

totū primum ex cedro cum aliis precioſis unguentis uñgunt dies āplius triginta. Myrrha deinceps ac cynamonio cæteriſq; rebus liniūt: quæ nō ſolū id ſeruare diutine: ſed odoriferꝫ reddere queant. Curatū cadauer co gnatis tradunt defūcti. Ita ſingulis eius partibus ēt ſupciliorꝫ palpebrarꝫ q; pilis integre ſeruatis: ut omīs corporis ſpēs dormienti more: integra ꝑ duret: plures ægyptii ꝓgenitorum corporibus domi magno ſumptu cō ditis reſpicientes ſuorū imagines uiuentium magnitudine & habitu a lō ga ꝓgenie ductas: tanq̄ uiuētiū aſpectu aīo oblectant̄. Anteq̄ ſepeliat̄ cor pus: prædicitur a cognatis tum iudicibus: tū defuncti amicis: ſepulturæ dies. Aſſerunt uero illum nomīe mortuum appellantes paludem trāſitu rū. Aſtātibus iudicibus amplius quadraginta numero ſedentibuſq; in ꝑ parato ulra ſtagnum hemyciclo. Trahit̄ nauis ad id cōpoſita ab his: qui bus ea cura iuncta eſt: regente magiſtro: quē ſua līgua egyptii Cyronem uocant. Vnde & Orpheum: qua de re paulo poſt dicet̄. Aſſerūt cū hunc morē apud ægyptios conſpexiſſet: finxiſſe poſtmodum īfero parti quæ uiderat: imitatum parti: quæ ipſe cōmētus eſſet. Perducta ī ſtagnum na ui anteq̄ condat̄ in archa cadauer: ꝑmittitur lege uolenti mortuū accuſa re. Si quis cōprobat̄ male uixiſſe iudices ſententiā ferunt: qua ceſent cor pus eius ſepulchro priuandū. Qui deprehēditur īiuſte crimen obieciſ ſe magna mulctat̄ pœna. Cum deeſt accuſator: aut ꝑ calūniam accuſatū conſtat: cognati finito luctu ad laudes mortui uertunt̄: nil đ genere eius ſicut græci cōſueuerunt: narrātes. Exiſtimant. n. oēs ægyptii pariter nobi les eſſe: ſed ordiētes a pueritia: in qua uite īſtitutionē eruditionemq; recē ſent a uiri ætatem deſcendūt. Eius erga deos religionē iuſtitiā continen tiā uirtuteſq; cæteras cōmemorantes. Inuocatis uero inferis diis ꝑcantur: ut cū īter pios locēt. Ad quæ uerba oīs multitudo correſpōdet: gloriam mortui extollens tanq̄ apud īferos cum beatus ſemp futuri. Sepeliūt po ſtea qnq; ſuos: hi in propriis ſepulchris: hi quibus ea deſunt: domi apđ firmiorē parietē arca corporis erecta. Qui uero aut crīe aliquo: aut fœ nore ſepultura ꝓhibent̄ domi abſq; arca ponuntur. Quos poſteri diti ores facti ac debita crimina ſoluentes: honorifice ſepeliunt. Gloriant̄. n. ægyptii ſuos parētes maioreſue magnifice eſſe ſepultos. Mos ē apud eos defunctorꝫ parentum corpora dare īpignus creditori. Suma illos q nō re dimunt: ſequitur īfamia: & ſepultura carent. Mirabitur quis merito eoſ q hæc inſtituerūt: non ſolum quæ ad uiuentium mores ſpectarent ꝓſe cutos: ſed ēt quæ ad mortuorꝫ ſepulchra cultumq; pertinerēt. Adeo hoc pacto ad bonos mores quātū fieri poſſet cōponi uitam hominū extima bant. Græci ſane q fictis fabulis ac poetarꝫ dictis fidem excedentibus de

de pioꝝ meritis maloꝝ qꝫ pœna tradiderũt:nequaq̃ potuerũt ſuis ſcriptis traducere hoĩes ad uirtutẽ.Quin ecõtra potius deriſi cõtẽptiqꝫ ſunt ab ĩprobis.Apud ægyptios uero non fabulis:ſed uiſu ĩpiis pœna iuſtis laus ĩpartita.Sĩgulis diebus utroſqꝫ eoꝝ quæ uitæ utilia exiſtãt admõet: cũ uideãt:cuiqꝫ ꝓ his q̃ egit debiti p̄mii memoriã ĩpendi:Qua ex cã ad meliorẽ ſinguli uertunt̃ uiuendi normã.Eas enĩ optimas eſſe leges putãdũ eſt:quibus nõ diuites:ſed honeſti prudenteſqꝫ hoĩes fiant.Igitur de ægyptiis legũ latoribus qui eas tã ad mirabiles exquiſitaſqꝫ tradidere dicendũ uidetur.Poſt antiquã ægyptioꝝ uitã quã deũ heorũqꝫ tẽpore fuiſſe fabulantur tradunt perſuaſiſſe primum multitudini ſcriptis uti legibus:Minã magni animi uirum uitæqꝫ inter omnes probatæ.Finxiſſe autẽ eas mercurii datas præcepto tanq̃ magnoꝝ bonoꝝ cauſam futuras.Quemadmõdum apud græcos aiũt in creta quidẽ Minœm:apud lacedemonios ligurgum feciſſe:quorum alter iouẽ:alter Apolinem ſuarum legum auctorem extitiſſe dixit plures quoqꝫ nationes eo modo traduntur leges ſuſcepiſſe:quæ obtemperãtibus multorum bonorum cauſa fuere.Arianeis namqꝫ ſcribunt zatrãſten ſimulato numine dediſſe leges.Getis eodem modo zamolxis ueſtam proferes leges tulit.Apud iudeos Moyſes ã biao quem deum uocant acceptas leges dare præ ſe ferebat:ſiue putantes rẽ mirandã ac diuinã maximeqꝫ mortalibus utilem leges eſſe:ſiue ut citius populi ob rei excellentiã deũ timore legibus ottẽperarent.Secũdus apud ægyptios legũ lator dicitur uir prudentia excellens ſaſochis.Hũc & ad deũ religionẽ cultũqꝫ multa prioribus legibus addidiſſe ꝓhibẽt:geometriæqꝫ fuiſſe ĩuentorẽ:ac ĩ collis aſtroꝝ curſus oſtendiſſe.Tertium ſooſim regem tradunt:qui ad rem militarẽ & belli munia plurima cõtulit inſtitutis ſuis.Quartus ſcribitur rex bucchoris tuliſſe leges dederit:& cõmertia hoĩum iudiciaqꝫ cõſtituerit:cuius memoria in multis ob ĩgenii acumen uſqꝫ ad hoc tẽpus manet.Eum dicũt ĩfirmo extitiſſe corpore:pecuniaꝝ præ cæteris cupidum.Poſt hunc legibus multa addidit Amaſus rex:quẽ tradunt & de his:quæ ad monarchas ꝑtinent:deqꝫ omni ægyptioꝝ iconomia præcepiſſe.Hunc admodũ ꝑſpicacem ſcribunt iuſti æquiqꝫ amatorẽ:quã ex re ab ægyptiis eſt rex cõſtitutus:cum regio genere ortus non eſſet.Cũ elienſes.circa olimpiacuũ certamẽ occupati ligatis ad eũ miſſis q̃ſiſſent:quo maxime mõ id certamẽ iuſte fieret ſi nullus elienſis certaret reſpondit.Policratũ Samioꝝ p̄ncipẽ q ſecũ ſocietatẽ coierat cũ & ciues & externos eo nauigantes uiolẽtius tractaret.ꝑ legatos ad modeſtiã hortatus eſt.quo ſua cõſilia aſpnãte ꝑ epiſtolã ſocietatẽ diremit.ſcribẽs cum ſciret illum breui impiæ tyraninidis

pœnas datuꝝ nolle ex amici caſu dolere. Admirati ſunt̄ græci plurimum uiri prudentiã: cum policrati breui quod prædictū fuerat eueniſſet. Sextum ferūt Darium Xerxis patrem legibus ægyptioꝝ addidiſſe. Cui cum diſpiceret cãbyſis: qui antæa regnauerat: erga dos ægyptios iniquitas humaniter pieq; uixit. Itaque ſacerdotes eoꝝ haud aſpnatus theologia ab illis geſtiſque quæ libris ſacris cõtinebant̄. pcæptis priſcoꝝ regum magnificentiã & in ſubditos humanitatem hiſtoria cõplexus eſt. Certe uirtutē illorum imitatus ab ægyptiis ſolus uiuēs deus appellatus ē. Mortuus uero eos honores aſſecutus: qui regibus antiqua lege tribuebant̄. Has cões leges priores illi magna gloria tradidere: plura poſtmodum quæ antæa cõprobata erant macedonum tp̄r ſunt cõmutata. Hunc qui græci ſapientia & doctrina p̄diti ĩ ægyptum priſcis tēporibus tranſierint: ut leges & doctrinã illorum pciperet: recēſebimus. Scribunt eorū ſacerdotes ĩ ſacris cõtineri libris tranſiſſe p̄mum ad ægyptios Orpheum Muſeum Melampadem. Dedalum. homerum pœtam & ſpartanum ligurgum. Deinceps Solonem athenienſem Platonem philoſophum ac Samium pythagorã. Eudeſum quoq; mathematicum ac Democritum abderintem & niopidem chium. Omnium uero mõſtrat̄ ueſtigia quorundam imagines: nõnullorum loca tum ab eis tum ab doctrina quã ſecuti ſunt denominata: In ægypto certe percæperunt omnia quæ illos apud græcos admirabiles fecere. Nam orpheum hymnos deoꝝ plurimos: orgia & inferorū fictionem attuliſſe tradunt. Oſiridis ſane cerimonias & dionyſii eaſdem eſſe: ſimileſq; eſſe iſidis cæteriſq; nominibus tãtum differre. Impiorū uero pœnas & campos elilios & ſtatuarū uſum ab ægyptiorū ſepulchris ſumpta ĩtroduxit. Mercurium quoq; ſecūdū ãtiquos deſtinãtem finxit mortuorū aĩas. Erat mos ægyptiis Apis corpus reducentē aliquid ꝓpe aſtãti cerbero abſciſſū porrigere. His ab orpheo ad græcos traductis homerus orpheum imitatus idem in ſuo pœmate ſcribens ait mercuriū cyllenū aĩas heroum euocare habētē uirgã ĩ manibus. Rurſuſq; errãt prope oceãi fluxum & leucades petrã ſoliſq; portas & ſõnia populorum. Sequebat̄ uirens pratū: ubi iunioꝝ erãt aĩæ ſimulacra mortuoꝝ. Oceanum igit̄ nilū uocãt: quoniã ab ægyptiis ꝓprio noĩe nilus oceanus appellat̄. Solis portas oliopolim dicit: pratum uero habitationē cõfictã putat eorum: q trãs paludem delati ſunt: quæ acheruſia nominatur. Et prope memphim: circūq; prata amena: paludeſq; calamis plenæ. Proſequitur deinceps mortuos hæc ĩcolere loca quoniam ægyptiorum ſepulchra maiori ſane ex parte in eis locis poſita. Corpora uero per fluuium & accheruſiam paludem ad ſepulchrum delata: ibiq; condita aliaq; plura quæ nunc etiam ſeruant̄

ægyptii:dant fabulis quæ græci de īferis fixerunt locum. Nam nauis q̄
uectat corpora uaris appellatur. Hæc apud græcos epinathra. Obolum
aiunt dari portitori cui nomen inditum eſt ab incolis Caron. Aſſerūt cir
ca hæc loca hecates ūbroſæ teplū. Cocyti portas :atq; obliuiōis æreis ue/
ctibus diſtinctas: Eſſe & alias portas ueritatis: quas ꝓpe ſtatua ſit iuſti/
tiæ abſq; capite. Multa quoq; alia fabuloſa de ægyptiis ferunt: quæ ad
huc nomine & ope pſeuerāt. Nam in urbe Achanta trans nilum libyam
uerſus procul a mēphi ſtadiis centum quinquaginta uas eſt pforatū :ad
quod ſingulis diebus ſacerdotes.ccclx.aquā ex nilo deferūt. Aſini etiā fi
cti fabula mōſtrať in quadam celebritate. Nodos enim quos unus in ꝑn
cipio lōgioris funis cōplicat. Alii poſt ſequentes diſſoluunt. Melampodē
inſup ferunt dionyſii ſacra ab ægyptiis ad græcos tranſtuliſſe: quæ ue de
ſaturno feruntur: deq; titanum pugna: hiſtoriā poſtremo oēm deoꝝ paſ
ſionum docuiſſe. Dedalum quoq; aiunt imitatum eſſe laberīthi errores:
qui ad hoc uſq; tempus manet. Hunc aliquid ædificaſſe dicunt Mende
tum: alii nāronē regem multo anteq̄ ſaturnus regnaret: Numerus priſca
rum apud ægyptios ſtatuarum idem eſt: qui eſt a Dedalo græcis factus
Templi uulcani ueſtibuli quod pulcherrimum in memphiſitum eſt.
Dedalum architectum fuiſſe cōſtat: obq; eā rem a populo ſtatua lignea ī
templo quæ ab ipſo fabricata ſit donatum. Huic ꝓpť artis p̄ſtantiā mul
taq; ab eo inuenta magna gloria adepta deoꝝ honores accolæ īpenderūt
In una enim mēphis īſulaꝝ tēplum nunc quoq; eſt dedalo dicatū. Ho/
merū ī ægypto fuiſſe: tū alia multa inditia ferūť: tum maxime potio ab
helēa ī p̄teritoꝝ obliuionē Telamacho data. Nam potionē ad oblēdum
luctum: quam poeta helenā cōpoſuiſſe ſcribit: in thebis ægyptiis a polim
nea thomii uxore factam cōſtat. Vbi nunc quoq; mulieres hoc medica/
mine utuntur. Apud ſolos uero eliopulitas. Edem enim eliopolis & the
bæ ſunt: priſcis etiā temporibus inuenta eſſe tradūt & iræ & doloris me/
dicamenta. Venerem incolæ exantiquo noīe: aureā appellant: agrūq; eſſe
cōſtat aureæ ueneris ꝓpe memphim. Q ue de Iouis iunoniſq; cōnubio
tradunť: deq; in æthiopiam peregrinatione exinde uideť traductū quod
ānis ſingulis ægyptii iouis templum traiecto flumine in libyam ferť. Et
cōſtitutis diebus iteꝝ ad priorē locū reducunt: tanq̄ ioue ex æthiopia re
deunte. Q uin etiam ligurgus plato ſolon multas ab ægiptiis ſumptas
leges ad ſuas res.p.detulerunt. Pithagoras īſup multa ex ſacris libris geo
metriam quoq; & arithmeticam percæpit. ac animarum in alia corpora
tranſmutatione. Exiſtimant aūt & democritū quīq; annis quibus in ægi
pto fuit plurima in aſtrologia didiciſſe. Similiter & inopidē cū ſacerdo/

tibus aſtronomiſq; diutius uerſatũ:& ſolis circulũ:& alioꝝ curſus aſtro rum:zodiacumq; ac multa alia ab eis pcepta ad græcos digna laude attu liſſe. Sculptores antiqui maxime in honore fuerunt. Teledeus ac theodo rus rhici filii:a quibus ſamus pithii apollinis ſimulacrum ineſt ſculptũ. Huius ſtatuæ medietas fertur Theledei opus fuiſſe:reliqua pars a theo doro inepheſo pfecta. His ſimul poſitis ita cõueniebat totũ corpus:ut ab uno artifice ſculptũ uideretur. Genus artis græcis ignotũ:ſed apud ægyp tios erat uſu cognitũ. Nam ſoli ægyptii nõ oculis totius ſtatue cõpoſitio nẽ metiebãt:ſed dimenſione ut ex uariis multiſq; lapidibus ĩ unum cor pus ad certã menſurã redactis ſtatua pficeret. Res pfecto miranda diuer ſos artifices uariis in locis ita in unã menſuram cõuenire:ut quandoq; ex uiginti quãdoq; ex quadraginta ptibus unica ſtatua cõponeret. Quod in ſamo ſignũ ſimile opi ægyptio a capite uſq; ad pudẽda ita pari forma diuiſum cõſtat ut unius opus appareat. Et hæc ĩ modũ ſtatuæ ægyptiæ fertur ptenſis manibus curibus in ambulantis modum. Et de ægyptus hactenus:nunc ad aſſirios tranſeamus. FINIS.

EXPLICIT LIBER SECVNDVS. INCIPIT TERTIVS IN QVO HAEC CONTINENTVR PRIMVM.

De nino qui primus in aſia imperauit:deq; eius geſtis.
De ſemyramidis genere:eiusq; incremento.
Quomodo ninus duxit uxorem Semyramidem propter eius uirtutes
Quomõ ſemyramis poſt mortẽ nini ſuſcepto ĩpio multa egregia fecit.
Aedificatio babylloniæ.
De ſemyramidis in ægyptũ æthiopiã atq; ĩdiam expeditione.
De ſucceſſoribus ſuis:regũ babylloniæ deliciis:& ocio.
Quomõ Sardanapalus ultimus aſſirioꝝ rex propter uoluptates regno ab arbacomedo priuatus eſt.
De regibus medis & quomodo de eis diſſentiũt ſcriptores.
De caldeis:& obſeruatione aſtrorum.
Deſcriptio indiæ:& de his:q̃ in ea fiunt:deq; indoꝝ moribus & ĩſtitutis.
De ſcitis:amazonibus:& hyperboreis.
De arabia:deque his:quæ in ea ſita eſſe fabulantur.
De inſulis uerſus meridiem in oceano inuentis.

VPERIORE Libro:iis quæ ad ægyptioꝝ deos nili naturã reges priſcos:leges mores ſacra cæteraq; memoratu digna p tinebant deſcriptis:præſens antiquas aſie res cõtinet initio ab ĩpio aſſirioꝝ ſũpto. In aſia pꝛiſcis tẽporibus regnauere indi

geteſ:quoꝶ geſta nomēque uetuſtas aboleuit. Primuſ rex aſſirioꝶ ſcripto res natus eſt ninus q eius geſta litteris traderēt. Is natura bellicoſus & uir tutis appetēs:cū p̄mū robuſtiſſimos iuuenū plurimo tēpore armoꝶ uſu ad oēm laboꝶ patientiā & belli p̄icula exercuiſſet coacto exercitu ſocietatē iniit cū arieo arabū rege:quoꝶ opes ea tēpeſtate:ut res erant:plurimū ui atq; armis præſtabāt. Hæc gens libertatē ſeruās nullū aduenā apud ſe regnare paſſa eſt. Ita neq; perſarum neq; macedonum reges quamuis potentes armis eorum imperio potiti ſunt. Eſt enim in expugnabilis ab externo milite:propter loca partim deſerta:partim arida aquiſq; deficiētia Sunt tamen fontes plurimi:ſed abſcōditi ac ſolis incolis noti. Ninus igit̄ arabum rege aſſumpto exercitum duxit aduerſus babylonios arabiæ con terminos. Nondum enim condita erat babylonia:ſed aliæ circa urbes nobiles incolebantur:quibus propter armorum deſuetudinem facile ſuperatis tributoq; impoſito regē eorum cum filiis captum interemit. Deinde q̄buſdā armeniæ urbibus ī poteſtatem redactis Barzanes rex nino uiribus ī par cū multis donis occurrēs & ſe & regnū eius poteſtati p̄miſit. Huic ninus magno uſus animo armeniæ regnū reſtituit cōmeatu & militibus ī patis. In mediā deīde auctis uiribus trāſgreſſus:cū ei Farnus rex cū exercitu occurriſſet. p̄lio uictū cūq; uxore & ſeptē filiis captum cruci affixit: p̄ſpera fortuna elatū ninum cupiditas cæpit totius aſiæ. q̄ inter tanaī nilumq; iacet potiundi. Secundæ & enim res ut plurimum maioꝶ īgerūt cupiditates. Itaq; p̄ſid ex amicis quodā mediæ ī poſito ipſe ad reliquā ſubi iciēdā aſiā p̄fectus oēm annis decē & ſeptem p̄ter īdos ac bactrianos ī poteſtatē redegit. pugnas ſingulas aut deuictoꝶ numerum nullus ſcriptor tradidit. Nos q̄ excellentiora feruntur etheſiam gnidium ſecuti paucis narrabimus. Subiecit oēs maritimas ac propinquas gentes Aegyetios phoenices & interiorem ſyriā:ciliciam pamphiliam liciam cariam phrygiam miſiam lidiam troada & phrygiam q̄ ē ſupra helleſpōtum p̄punti da etiam ac bythiniam & capadociam & gentes iuxta pōtū barbaras uſq; ad tanaim flumen ſuæ ditiōis fecit. Adiecit ī pio caduſios tapiros hyrcanos drācas deruicos carmāios corōneos rhōbos uorcanios parthos: p̄ſas p̄terea:ac ſuſianos caſpioſq;:ad quos āguſtus eſt aditus. unde & porte caſpie appellantur:plureſq; alias quas recenſere īſtituto ope p̄lixus eēt ignobiles natiōes. Inito cum bactrianis bello cum & locorū difficultate & hominum numero ſe tutarentur:retro cedens in tempus aliud id certamen diſtulit. Deducto in ſyriam exercitu:urbi condendæ locum elegit. Verum cum ſuperiores omnis gloria & rebus geſtis ſuperaſſet:& urbem quoq; ī gentem condere ſtatuit:cui par magnitudine neq; fuiſſet antæa :neq; eēt

futura: Arabum regem donis ſpoliiſq; cumulatum magnifice cum exercitu domum remiſit: Ipſe coactis undiq; uiribus: & his q̃ ad tantū opus ſpectarent paratis ſupra euphratem urbem cōdidit nō æqua laterum dimenſione nam duæ muri partes longiores erant reliquis. Horum latus quodlibet lōgitudine eſt ſtadiorum centum quinquaginta: breuiores uero ſtadiis nōaginta: Qua muri dimēſione ambitus ſtadia cōplectit̃ quadraginta octogintá. Et ſane ſpe ſua nequaq̃ fruſtratus eſt. Nulla enī poſtmodum urbs tanto ambitu tanta ue mœnium magnificentia cōſtructa eſt: Altitudo murorum pedum eſt centum: latitudo q̃ tres currus ſimul perambularent: Turres mille & quingentæ: quarum altitudo pedum eſt ducentorum: Habitare eam coegit maiori ex parte aſſirios: & quidem potentiores. Ex reliquis nationibus uolūtarios aſſumpſit a nomine ſuo urbem ninam appellans. Aros propinquos habitatoribus diuiſit: Condita urbe arma in bactrianos uertēs ibi ſemiramidem uxorem cæpit: quæ cū clariſſima oīum mulierum feratur: quomodo ex humili fortuna ad tantam gloriam peruenerit: haud ab re erit referre: Eſt ſyriæ ciuitas Aſcalon haud procul hac ſtagnum eſt piſcibus plenum iuxtaq; templum īſigne deæ: quam appellant Dercetam facie hoīs: reliqua parte corporis piſcem. Huius cauſæ fabulā ferunt. Venerem aliquando obuiam ei deæ factam amorem cuiuſdam ſpecioſi adoleſcentis ſacrificantis ſibi inieciſſe: exq; eorum eſſe coitu filiam natam: deam ſui erroris pudore ductam amouiſſe adoleſcentem. Filiam uero in loca quædam deſerta ac ſaxoſa: in quibus aues erant plurimæ expoſuiſſe: ibiq; q̄ diuino nutu ab auibus infantem nutritam. Se uero pudore doloreq; cōpulſam in lacum abieciſſe: atq; ibi in piſcem cōuerſam. Vnde & ſyrii uſq; ad hæc tempora his piſcibus abſtinentes eos prodiis colunt: Tradunt rem mirandam aues infantem aliis cōfouentes nutriſſe coagulato lacte ex proximis paſtorū mapalibus capto: Acto anno cum firmiori cibo egeret aues caſeum eodem ex loco raptum ori īfantis admouiſſe. Quare a paſtoribus ex corroſiōe caſei aīaduerſa infantem ſpecioſam forma cōpertam ferūt: nutritamq; apud ſe dono poſtea datam preſidi paſtorum regio nomine Simma. Hic liberis carens ut filiam magna cura nutritam. Semiramidem ab auibus: eo enī nomine linguā ſira uocantur: appellauit. Quas poſtmodū ſyri omnes ut deas honorant. Hæc de ſemiramidis ortu fabulæ tradunt. Quæ cū iā nubilis eſſet: ac pulchritudīe cæteras excæderet uirgines: miſſus a rege ad recēſēdos greges prefectus ſyriæ: Menones: cū apud Simā diuertiſſet cōſpecte uirginis amore captus uxorē illā ſūmēs duxit ī ninā. Exq; ea duos lapatem atq; Id aſpem liberos genuit. Cum plures uirtutes ſemiramidis

formam exornārent, uir mulieri deditus nil abſq; eius agebat cōſilio: Ninus ciuitate a ſe cōdita adiecit animum ad bactrianos patriam montuoſam: acceſſuq; difficillem & hominum numero ac uiribus ualidam. Cū autem priori expeditione nil profeciſſet: maioribus opus eſſe raptus copiis/coacto ex ſingulis gentibus electo in genti exercitu aduerſus eos ꝓfectus eſt. Tradit ethesias ſcriptor pedites ad decies ſepties cētena millia fuiſſe: equitum millia ducēta: Currus uero falcatos paulo minus decem milibus & ſexcentis: qui millitum numerus: incredibilis nunc forſan ſit audientibus: ſed haud quaq̄ impoſſibile uidebitur aſiæ magnitudinem multitudinemq; in ea nationum animo aduertenti. Nā ſi quis dari aduerſus Satas expeditionem cum octingentis millium millibus: Si qs itē xerſis in græciam tranſitum cum infinita pene hoīum multitudine ſiq; in europa paulo ante res geſtas cōſideret: mīme dictis noſtris abrogauit fidem. Nam ex unica ſicilie ciuitatum ſiracuſis Dionyſius exercitum peditum centum uiginti: equitum duodecim milium cōfecit. Naues magnas partī triremes partim quīqueremes ad quadrigētas ex uno eduxit portu. Romani paulo āte hanibalis tpra/futuri belli ꝓuidentes magnitudinē cēſu ī italiā tū ciuium tū ſocioꝝ q bello apti eſſent hīto/decies centena ferme millia hoīum deſcripſere. At ea ne uni quidē aſiæ ꝓuincie hominū nūero cōparāda ē: quæ ideo receſuimus: ne qs ex hac: quæ nūc ē urbium ſolitudine priſcam illaꝝ gentiū expendat copiā Hunc tantū numerū gentium. Ninus cōtra bactrianos patriam aſperam atq; anguſtam ducens/exercitum ī plures partes diuiſit. ſunt in bactria plures īſignes urbes: quarum una: ea regia eſt. Bactra nomīe/præſtantior cæteris habetur tum magnitudine tum arce admodum munita. Bactrtanoꝝ rex erat zoroaſtes: qui comparato hominum quadrigētoꝝ milium ualido exercitu nino in finibus occurrit: Permiſſaq; de induſtria parte hoſtium prouinciam ingredi pugna inica hoſtes in fugam uerſos ſuperat: perſequitur cædendo uſq; ad montes proximos ad centum millibus hoſtium cæſis: deinde auxilium ferente ſuis nino ſuperati a multitudine aſſirioꝝ. Bactriani diſperſi ſuæ quiſq; urbi ſubſidio abiit. Ninus bactriā ingreſſus cæteris urbibus captis bactram & natura loci: & rebus cæteris: quæ ad defenſionē ſpectant munitā: cū expugnare non poſſet: obſedit: protacta longius obſidione uir ſemiramidis: is nino aderat: amoris īpatiēs/uxorē acceſſit: quæ ꝑſpicax magniq; ultra muliebrē ſexū anī tēpus nacta: quo uirtutē oſtenderet: uiam multoꝝ dierum īgreditur: Induta eiuſmodi formę ſtola/ut uir/mulier ue eſſet/nequiret perſpici. Tuebatur ea: ab itineris eſtu corporis colorem/agilis ad omne opus. Cuius tanta erat commoditas: ut

Numerus bellatorum Nini.

Ingentem bellatorum numerum dederunt Siracuse unica Sicilie ciuitas, Dionysio regi.

Descriptio bellatorum a romanis facta.

Bactra ciuitas.

Zoroastes bactrianorum rex.

Semiramidis laus.

poſtmodum medi:cum aſye imperarēt:perleq; ſtola Semiramidis uterē tur. Cum ueniſſet in bactriā perſpecta obſidione:tum locis urbiſq; ſitu : quaq; adiri poſſet animaduerſis:arcē quia loco natura munito difficiliq; erat:& quem nullus antæa tētarat acceſſu cuſtodiis uacuam cōſpexit itē tis omnibus ueluti arce ab hoſte tuta :ut īferiori parti campeſtri ſubſidiū ferrēt. Sumptis igitur qui per loca petroſa abruptaq; aſcendere ſoliti erāt per aditū ualis præcipitem ſuperat loci aſperitate partem arcis cæpit:magnoq; ad terrorem excitato tumultu ſignū captæ arcis obſidentibus ddit Qui infra urbem erāt arce amiſſa oſtupefacti drelictis moeniis fuga ſalutis cōſuluerunt. Capta ciuitate admiratus Semiramidis uirtutē. Ninuſ ī primis eā multis donis cumulauit:deinde pulchritudine ejus allectus pſuadere uiro conatus ē:ut illā ſpōte ſibi uxorē cōdonaret:pollicitus filiā ſe matrimonio in eā grām datuꝝ noīe Soſanem. Renuēti cōminatus ē ei ſe oculos ni pareret erutuꝝ. Hoc pculſus timore ſimul & amore īcenſus. Men ones:cum laqueo uitā finiſſet:Semiramidem ninus uxorem cæpit. Theſauri oēs bactrianoꝝ magnū auri atq; argenti pōdus ad ninum pueniunt:qui cōſtitutis bactrianoꝝ rebus excercitū dimiſit. Genitoq; ex Semiramide filio cui nomē Nini indidit exceſſit e uita īperio uxori relicto Sepultus eſt in regia ſepulchro ingentis molis altitudine nouē ſtadiorū latitudine ut ait etheſias decem ei cōſtructo. Cum ciuitas iuxta euphratē ſit:ī plano cōdita cōſpicitur uelut arx quædā ea moles:Licet mlūtis ſtādiis diſtās:quā nūc etiā ſtare dicūt. Poſt ninā a medis dirutam quo tēpore aſſirioꝝ imperio potiti ſūt. Semiramis magni mulier animi cupiēs uirum rerum gloria excellere urbem ī babylonia condidit:accerſitis undiq; opificibus atq; architectis cæteriſq; quæ ad tantam rem ptinebant paratis. Addidit ad id opus pficiundum ex omni regio hoīum millia terdecies centena: Vrbs ab utroq; latere euphratis:ut medius interfluat:ædificata:cuius mœnia ambitu ſtadia trecenta & ſexaginta cōplectebant freqntibus turribns ac magnis. Erat tanta operum magnificentia ut ī muri latitudine ſex equorum currus una prodire poſſent. Altitudo īcredibilis audientibus:ut etheſias gnidius ait. Vt autem clitarcus & qui cum Alexandro in aſiam profecti ſunt ſcripſere:pedum trecentoꝝ ſexaginta quinq; . Addiderunt etiam. quodlibet anni die ſtadium muri abſolutum : ut tot ſit ſtadioꝝ circuitus:quod dies ānum conficiunt. Mœnia ex lateribus & aſſalto fata:quoꝝ altitudo:ut etheſias tradit:eſt paſſuum quinquaginta Vt quidam poſteriores ſcribunt:cubitoꝝ quinquaginta:latitudo āplior quā qua duo currus ueherentur. Turres ducentæ quinquagita numero quarum altitudo latitudoq; magnificentiam æquat muroꝝ. Nōn ē aūt

Ninus capit amore Semiramidis.

Sosane Nini filia.

Semiramidē Ninus uxorē cepit.

Ninus genito ex Semiramide filio, mortuus est.

Semiramis urbem condidit in babylonia immensae magnitudinis amplitudinisque.

mirãdum ĩ tãtum mœniũ ambitu paucas turres ædificatas. Nam cum plurimæ paludes urbem circũſtẽt:nõ fuit cõſilium ea parte turres cõſtru ere:quæ loci natura eſſet admodum munita. Inter murum atq; ædificiã pomerium duo iugera cõficiunt. Vt celerius opus cõſumaretur: cuilibet ex amicis ſtadium perficiũdum tradita ad id impẽſa aſſignauit. His mœ nibus ſũma cura unico ãno abſolutis:põtem qua parte fluuius ãguſtior fluebat cõſtruxit ſtadiorꝝ quinq; longitudinis/columnis ĩ ꝓfundo ſũma arte inuicẽ pedes duodecĩ diſtantes iactis:lapides edificii trõcis fereis im mixto iuncturis liquefacto plumbo cõiunxit. Ante columnas ad ĩpetum aquæ ſcindendum curſumq; fluui reprimendum firmos cõpoſuit ange los:quo ab omni aquæ undiq; circunfluentis uirtutæ eſſent:pontem ;Is triginta pedũ latitudine erat:ex cedrinis cypariſſiq; ac plamarꝝ trabibus ſpectatę magnitudinis cõiunxit. Opus nulli arte poſterius eorꝝ quæ a ſe miramide facta ſunt. Ab utroq; fluminis latere murum duxit ſtadiis tre centis ſexagintã pari mœnium urbis latitudine. Regias iuxta flumen ex utroq; põtis latere duas edificauit:quæ & aſpectũ late urbis preberent & eſſent tanq̃ ciuitatis ꝓpugnacula:euphrate p mediam urbem meridiem uerſus fluente. Altera regia ad orientem:ad occidentẽ altera ſpectat: utra- q; ingenti ope cõſtructa. Nam quæ ad occidentem uergit :primũ habet ambitum ſtadiorum ſexaginta altis & ſuptuoſis mœnibus ex cocto late re cõſtructum. Alter deinde interior eſt circuitus:cuius in crudis adhuc lateribus uaria aĩantia:quæq; ſuo colore ad naturæ ſimilitudinem expſ- ſa fuere. Huius lõgitudo ſtadiorꝝ eſt quadraginta latitudo laterũ trecen- torũ. Altitudo ut ethesias ſcribit paſſuum quinquaginta. Turrium altitu do ad paſſus ſeptuaginta eleuatur. Eſt & tertius intimus circuitus:qui ar cem cõtinet triginta ſtadiorum ambitu:Huius ædificii altitudo latitudo q; ſupat ſecundi muri opus Inerant diuerſorum aĩalium figurę in turri- bus ac muris:colore quoq; ac forma naturali. Erat ĩſup oĩs generis aĩanti um uenatio. Quorum magnitudo q̃ttuor cubitus excedebat. In his Se miramis cõſpiciebatur ex equo pardalum iaculata:iuxtaq; eã uir ninus iaculo leonẽ feriẽs. Erexerat & portas tres:ſupq; eas uaria ex ære poſita or namenta. Hæc regia excelentior ea:quæ ex altera ſita erat fluuii parte fu- it tum magnitudine:tum ornatu. Illius enim muri ambitus triginta ſta- dia ex cocto latere cõplectebatur:loco aĩalium æneæ ſtatue inerant nini ac ſemiramidis pfectorumq;:& Iouis ĩſup quẽ bellũ babylonii uocãt:Ine rant & acies ſtructæ uariæq; uenationis ad aſpicientium uolũtatẽ. In lo- co babyloniæ humiliori lacum quadratum effodit :cuius ſingula latera ex lactere cocto aſſaltoq; ædificauit:ſtadia erant ducenta:ꝓfũditas pedũ

Babylonis ciuitatis [illegible]

Nota magnificentiã huius [illegible]

Templū Ioui bello erectum.

trigīta quinq; ad quā flumine ſup inducto ab regia foſſa utrinque aditū fecit. Ex utraque uero parte ex cocto latere fornicibus conſtructis aſſaltū ſup induxit ad quattuor cubitoꝝ ſpiſſitudinē. Erant aūt muri foſſæ lati tudine laterum uiginti. Altitudīe ſupra fornices pedum duodecim. Sep tem diebus ope pfecto flumen in priorē curſum reſtituit. Statuit autem ab utraq; foſſæ parte portas æneas: quæ uſq; ad pſaꝝ regnū ſtetere. In ur bis medio templum ioui bello erexit: cuius āplitudinē neq; ſcriptores ꝓ pter uetuſtatē: neq; ulla memoria ſingulatī tradunt. Conſtat tamen ob il lius mirandā altitudinē a chaldeis tū orientē tū occidētē uerſus aſtrorū ī eo obſeruationes factas. Id ex latere atq; aſſalto ſūma arte magnaq; īpen ſa eſt cōſtructum. In ſūmo templi tres ingentes aureas ſtatuas. Iouis iu nonis opiſq; erexit: quarum iouis adhuc extat longitudine pedū q̄dragī ta mille babylonioꝝ talentoꝝ pōderis. Opis ſimili pondere in ſela aureá reſidet: ad cuius genua duo aſtant leones iuxtaq; ſerpentes argentei ingē tis magnitudinis pōderis quilibet talentoꝝ triginta. Iunōis ſtans ſignū pōderis eſt talentoꝝ octingentoꝝ. Huius dextera caput ſerpentis tenet. Septum lapideum ſiniſtra. His oībus cōis erat mēſa aurea manufacta lō gitudinis pedum quadraginta: duodecī latitudinis pōderis talentorum quinquaginta. Duo p̄terea charcheſia talentoꝝ triginta erant: totidemq; uaſa uaporibus apta utrūq; talentoꝝ triginta. Crateres ex aureo tres: quo rum ioui dicatus talenta mille & ducenta babylonia pendebat Alioꝝ qui libet ſexcēta: quæ oīa poſtmodum pſaꝝ reges ſurripuere. Regiæ & reliq̄ ornamenta tum tempore cōſumpta ſunt: tum ab hoībus deleta. Ipſius quoq; babylonie parua quedā portio ſupſtat maxīa parte intra mœnia cultui agroꝝ expoſita: Erat & ortus penſilis iuxta arcem nō a ſemirami de: ſed a quodā ſyro rege poſtmodum in grām pellicis factus. Quæ cū perſa eſſet genere cupiens in mōtibus uidere iuxta morem perſaꝝ parata uiro perſuaſit: ut artificio excitaret ortum: qui arboribus pratiſq; patriā repreſentaret. Huius orti ſingula latera iugieribus quattuor extendunt. Aditus ueluti in mōte erat ædificiis altero ſup alteꝝ cōſtructis: ut ex eo cōſpectus lōge lateq; pateret. Teſtudines in ſolo poſitæ erant: quæ totius orti pōdus ſuſtenerent. Inde aliæ ſupra alias excreſente ſemp magnitu dine edificatæ. Nam ſuperiores: in quibus orti muroꝝ ſupficies contine batur: altitudine quinquaginta cubitoꝝ eminebant. Earum latitudo pe des erat duodecim muri magna impenſa cōſtructi ſpiſſitudine erat pe dum uiginti duorum: Solum hoc modo cōſtabat. Erant poſitæ lapidæ trabes lōgitudīe pedum ſexdecim: ſex latitudine. Supra has ꝓ pauimen to ſtratæ arundines aſſalto cōpactæ. Deſuper cocti lateres: duplici ordine

gypſo ſtructi:tertio tegulæ plumbeæ:ne qua humiditas ad teſtudies ma naret. Aquarum inſup receptacula:quibus humor efflueret:in hoc pauimento cõgeſta humus ꝓfunda ut magnorum arborũ radicibus ſatis eẽ ortum efficiebat ĩ eo ꝓceræ oĩs generis arbores aſpectum iocũdum reddebãt. Lumen quoq; adeo teſtudines inuicem p̃bebãt:ut in eis regia deuerſoria haberent᷑. Præterea aquæ ductus occulte fabricatus rigabat ortũ Et hæc horti moles poſtmodum facta ẽ. Semiramis & alias urbes ſupra euphratem tigriq; fluuios ædificauit:ĩ quis emporia conſtituit eoꝶ q̃ ex media ac paretanis oĩq; ꝓpinqua regione ferrentur. Poſt niluum.n.& gã gẽ flumina tocius aſiæ nobiliora euphrates ac tigris ex armenie mõtibus fõtes hẽnt. Diſtant autem ab ĩuicem ſtadiis mille & quĩgentis delatiq; p mediã & parẽtanos deſcendũt in meſopotaniam quã undiq; circundantes regioni nomen ĩdiderunt. Deinde p babyloniam fluentes ĩ mare rubrum deferunt᷑. Flumina ĩ gentia alueo cõpreſſo magna ẽporia freq̃tanti bus exiſtum cõmoditati. Vnde & locorum q̃ iuxta aquas ſũt mercatores cotigit ditiſſimos eſſe. Semiramis ex armenioꝶ mõtibus lapidẽ excidi fe cit lõgitudine pedum cẽtum quĩquaginta latitudine uero ſpiſſitudineq; quattuor & uiginti. Hunc magna curruum multitudine ad flumen dela tũ nauiq; ĩpoſitum babyloniã detulit:in q̃ uia ĩſigniori erexit. Res mirabilis aſpicientibus:quam a forma obeliſcum dicunt ĩter ſeptem mirãdã opa annumeratum. Cum multa ſint babaloniæ aſpicientibus admiratio ne digna nõ minus mirabit᷑ quis magna uim q ĩ ea gignit᷑ aſſalti tãta.n. illius ſupeſt copia:ut nõ ſolum ſatis tot tãtiſq; ædificiis fecerit. Sed & po pulus licet innumerabilis eo areſacto ꝓ lignis utatur:adeo magna illius copia tanq̃ ex largo fõte haurientibus adeſt. Hunc ꝓpe fõtẽ eſt terræ hia tus haud magnus ſed uirtute mirabili. Eicit.n.odorem ſulphureũ ac gra uem qui trãſeuntes aĩantes ĩterficit. Ita enim anhelitum cõprimit:ut ſpiritu intercluſo arrepta reſpirandi facultate mors ſubito ſequatur. Eſt & ultra flumen palus breui circũſcripta loco fumum habens circa ſolum: in quam ſi quis inſcius ingrediatur eueſtigio attrahitur nulla data regre diendi facultate. Deinde paulatim torpore quodam corporis totius in ꝓ fundum delatus mergitur:pauloq; poſt mortui corpus ſup natat. His p fectis opibus ſemiramis magno cum exercitu ꝓfecta mediã uerſus cum peueniſſet ad mõtẽ:qui bagiſtanus appellatur. Is ioui ſacer eſt:caſtra poſu it ortũq; iuxta ĩ campis patentibus:cuius ambitus ſtadia duodecĩ cõple ctebat᷑ cõſtruxit fõte ibi erecto: aquã cuius ortum rigaret. Pone ortũ ſa xum altitudine ſtadiorum decem & ſeptem ſcindens ĩ ĩferiori eius parte ſuã effigiem centumq; ei dona ferentium ſculpſit. Syris in eo litteris

ſcriptũ erat a ſemiramide ſubditoꝝ ope id ſaxũ fuiſſe exciſũ. Deinde cũ a parte cãpeſtri æquato aggeribus ſaxi ꝑcipitio in ſũmum tranſcendẽs ĩ ciuitatẽ medie chaonam acceſſiſſet aĩaduerſa in quodã elato cãpo ſtupẽdæ altitudinis ac magnitudinis petra:Ortum alterũ p magnum ĩ medio illius fecit:ubi ſumptuoſa uoluptatis delitiarũq; cã ædificia:ex quibus & ortum & oẽm exercitum:is in cãpis erat ſpectare poſſet:erexit. Hoc in loco diutius cõmorata eſt:quieti delitiiſq; dedita:Nam alium uiꝝ cape ñoluit uerita ñe ĩpio priuaretur. Sed eos ex millitibus eligebat:appetebatq; qui in caſtris erant forma & decore ꝑſtantes. Quos oẽs poſtea priuabat uita. Iter deinde p echatanos flexit ad larcieum mõtem. Ad hunc multis ſtadiis p plura ꝑcipitia ac cõualles erat aditus:Cupiens ergo tũ ĩmortale ſui monumentum relinquere:tum breuiorẽ facere uiã abſciſis anfractibus lociſq; cõcauis ad planũ deductis magno ſumptu iter breuius reddidit. Quod uſq; ad hoc tẽpus ſemiramis appelatur. Ad etbatanã inde cãpeſtrem urbem accedens magno ſũptu regiã ædificauit. Veꝝ cum aqua ciuitas nullis ꝓpinquis fontibus careret aquæ ductũ ĩ eã urbem admodum neceſſarium magna ĩpenſa laboreq; pduxit. Eſt mons urbi ꝓpĩquus ſtadiis duodecim noĩe orõtes aſper & acceſſu difficilis:ut cuius recto itinere aſcenſus uſq; ſumitatẽ ſtadioꝝ ſit uiginti quinq;. Ex altera mõtis parte lacus magnus fluuium effecit:quem illa effoſſo ab radice mõte ĩ urbem induxit. Erat foſſæ latitudo pedum:quindecim:altitudo quadragĩta quinq;. His in media geſtis uenit inpſidem:aliaq; aſiæ. quibus impitabat loca ubiq; mortes ſaxaq; incidens uiã facilem tranſeuntibus reddidit in locis planis aggeres ſtatuens nnnc ſepulchra defunctoꝝ ducũ nunc urbes in eis ædificauit. Cõſueuit & aliquãdo in caſtris paruos aggeres erigere:ubi tentorium ſuum tẽdens caſtra deſpiceret. Quo factũ eſt :ut uſq; ad noſtram ætatem multa in aſia eiuſmodi reꝝ ueſtigia pdurẽt :q̃ opera ſemiramidis uocantur: Vniuerſa deinceps peragrata ægypto libyaq; magna ex parte indictionem redacta ad iouem. Ammonem tranſiit ſciſciſatura a deo ſuæ uitæ ſinem. Dicitur reſponſum ei datum ab hõibus migraturãm eſſe:atq; a multia aſiæ gẽtibus ĩmorraliũ honores aſſecuturã. Idq; fore cum ei Ninus filius inſidiaretur. Aethiopiam poſtmodũ ĩgreſſa plurimaq; ſibi ſubiiciens multa in ea miranda cõſpexit. Ferũt in ea ſtagnum eſſe quadratũ:cuius circuitus. clx. efficiat pedes. Aquæ eius colorẽ ſimilẽ minio:odorẽ ſuauẽ neq; ueteri uino diſſimilẽ. Virtute uero mirabili:ut q̃ pota in inſaniam uertes cogat occulta errata palã fateri. Sed his haud facile adhibetur fides. Sepulturas defunctoꝝ æthiopes diuerſas ab reliquis faciunt. Salientes enĩ corpora inq; uaſis uitreis nuda condences

ſupra colūnās põnunt:Ita ꝑ uitꝝ defuncti corpus aſpicitur quēadmodū ſcribit.Erodotus:quod gnidius etheſias improbat:Ait enī ſalliri corpora ſed nequaq̃ in uitro nudos cōdi.Vri enī:ideoq; corrupta nō poſſe ſpeciē ſeruare:ſed ſtatuas aureas cauas fieri:in quibus mortuos ponāt uitro cir- cū eā poſito.Q uo fit ut in locis ſuperioribus ſitæ circunſtāte uitro ima go aurea defuncto ſimilis reddatur aſpicientibus.Et hæc ditioꝝ ſepul- chra eſſe affirmāt. Tenuiores argenteas imagineſ ponunt.Inopes uero fi ctiles.Vitꝝ abūde cū plurimū fiat ī æthiopias oēs hēnt Mores æthiopū aliaq; mēoratu digna paulo poſt:cū res eoꝝ ꝑſcæ referent :narrabimus.

Cōſtitutis æthiopiæ ægyptiq; rebus ſemirāis ad bactrianos aſiæ cū exer citu deſcendit maxīas hēns copias.Cū diutius pacē egiſſet honoris cupi da excogitauit aliquod memoria dignū bellū gerere.Audiens igit̃ īdoꝝ gentem maximā inter cæteras orbis regionem uero pulchrā fertilēq; eſſe arma in india uertit.Imperabat indis ea tēpeſtate rex Staturobates ma- ximo fulctus exercitu elephanteſq; plurimis bello aptis.Eſt india pre cæ teris pulchritudine excellens:ac multis q̃ illā rigēt fluminibus diſtincta. Biſq; fructus annuatī ferrens:Adeo aūt oībus exuberat ad uictū neceſſa- riis.ut affatī ubilibet fructus p̃beat.Dicitur nunq̃ in ea ſterilitatē eſſe aut fructuū uaſtitatem.Eſt & incredibilis elephantoꝝ numerus: q uirtute & robore corporis multo libycis p̃ſtant.Similiter auri:argenti:ferri:æris lapi dum p̃terea p̃cioſoꝝ:cæteraꝝq; reꝝ:q̃ ad delicias atq; opes ſpectent ſum ma copia:quæ ſingula nota ſemiramidi ad bellum indicum eius animū impulere.Videns autem quātum bellum ſuſceptum eſſet:magniſque ſi bi uiribus opus eſſe:oībus ꝓuinciaꝝ p̃fectis mandauit:ut pro magnitu- dine ꝓuinciaꝝ iuniores aptos bello cōſcriberent utque nouas armaturas pararent.Reliquis quoque edixit ut poſt triennium in bactris parati in ſtructique adeſſent.Iuſſit præterea in phœnicia ſyria cipro aliiſque mari timis locis:ubi ea materia ſuppetit naues fluminibus aptas quæ diuidi poſſent:parari.Indus enim magnus præ cæteris eius loci fluuiis regnum indoꝝ terminans pluribus:tum ad tranſuehendum:tum ad ꝓhibendos à ripa hoſtes nauigiis eget.Et cum iuxta flumen haud quaq̃ materia eēt nauibus apta neceſſe fuit illas ex bactris per terram uehere. Inferior uero elephantoꝝ apparatu rem excogitauit:qua terreret indos cogitantes ne- quaq̃ extra indiam elephantos eſſe. Occiſis igitur trecentis boū milibus carnes operariis cōceſſit:coria in ſui fecit elephantorū inſtar. Q uæ poſt modum fœno referta ueri elephanti ſpeciem p̃ſeferebāt.Intus hominē Camelumq; ſup quo ſedens formam beluæ duceret:incluſit.Hec in loco ſemoto occluſoq; acta nequa exterius emanere poſſent: utq; indi impro-

uiſa re pculſi ueras beſtias exiſtimarent. His biennio confectis tertio copias omnis in bactris coegit. Fuit millitum numerus ut ethiaſias tradit tredecies centena millium. Aequitum millia quīgenta. Currus ad millia centum. Erāt totidem numero hoīes ſupra camelos cum gladiis cubitorum quattuor. Naues diuiſæ ad duo millia: Quas una & elephantorū ſimulacra cameli deferebāt. Aſſuefecit autem equos ne eis ſimulacris terrerētur. Quod & pſeus macedonū rex multis poſt ānis in eo bello imitatus eſt: quod cum eo romani elephantos habentes libycos geſſere. Veꝝ neq; illi in bello: neq; Semiramidi profuerūt. Audita rex idoꝝ tum exercitus magnitudine: tum ingenti apparatu belli conatus eſt excædere Semiramidis uires. Et primū ex arundinibus nauigia confecit ad quattuor millia fluuio accomodata. Ferunt enim indiæ tum flumina: tum loca palustria arundinū copiā ita croſſarū ut nequaq̄ ea ulnis hoīes āplecti quæant: Ex his naues optime fiunt pp arundinum robur. Armorum quoq; omnis generis copiā parauit. Ex uniuerſa india accitis maioribus q̄ quæ erāt Semiramidis copiis. Elephantoꝝq; ſilueſtrium uenatione facta plurimos ad bellum īſtruxit: ut terrorē aſpicientibus iniicerent. Oībus: quæ belli uſus poſcit: pparatis nuntios ad ſemiramidē iam appropinquantē mittens rephendit eius ambitionē: q nulla iniuria laceſſita bellum ſibi īferret. Multiſq; uerbis eā p litteras incuſans deoſq; īuocās teſtes minatus eſt ſi acie uicta eſſet ſe illā cruci affixuꝝ. Lecta epiſtola ridens Semiramis nō uerbis: ſed uirtute certandū eſſe reſpōdit. Deinde ad indū pueniens inuenta regis claſſe ad certamen parata. Et ipa ſuas naues electis millitibus inſtruxit. Ibi duꝝ certamē cōmiſſū ē: ac diutius magnis utriq; uiribus pugnatū. Tandē ſupata indoꝝ claſſe: qua ī pugna ad mille naues ſubmerſæ ſunt: multiq; mortales capti pōtem: quo facilior eſſet tranſitus: ſupra flumē cōſtruxit: pſidioq; ab utroq; latere impoſito oīs copias traduxit inſulas quoq; ac urbes in flumine ſitas capit ad centum millia hominū ī ſeruitutem redactis. Claſſe amiſſa indorū rex ſimulans ſuas copias procul a flumine retro ab duxit: ut hoſtes id formidine factū rati fluuiū trāſirēt. Quo cognito ſemiramis cū ex uoto res cæderet parte copiarum ad pōtis cuſtodiā relicta īdos cū reliquo exercitu pſecuta ē. Præcedebāt elephātoꝝ ſimulacra: quo regii exploratores elephantorū aparatu cōſpecto regii metum iniicerent. Verū ea ſimulatio haud diuitius latuit. Nā admirantibus indis unde tanta illi elephantorū copia ſuppeteret: quidam ex ſemiramidis exercitu nocte capti rem pdidere. Qua pp cōfiſus ſuis uiribus rex fictionē elephātorum pdicēs: ut ſublato metu acrius pugnā imirent: copias oīs ad uerſus aſſirios eduxit. Inſtructa quoq; acie Semiramis pſi

ciſcebat: Ap propinquantibus exercitibus rex equites ac currus in prima acie ante phalangē deſtinauit. Semiramis ſimulatis elenphātis aduerſus equites pmiſſis initoq; certamīe regios equites fudit. Aſſueti.n. ueris elephātis equi noua forma olfatuq; inſueto turbati ſūt: Itaq; pars in hoſtes equorum īpetu: pars in alia loca defertur: Semiramis cum electis militibus uictoriā ſecuta in primis pugnans indos in fugā uertebat. Quibus ad phalangē refugientibus Staurobates haud ea re pculſus aciem peditū pcædentibus elephantis pmouit. Ipſe in dextro cornu pugnans ſuperq; ualido elephante inſidens aduerſus reginam uirili animo pficiſcitur ca ſu eodē in cornu pugnātem: Veri elephāti cōtra ſimulatos ibant: neq; pari robore pugnabatur. Supiores erāt regii magnāq; edebant aſſiriorū cædem: partim qui elephantorum pedibus cōterrentur: partim qui īterirēt: aut lacerati dentibus aut a pmoſcide abſunti Cum magnus interfectoꝝ alterius ſuper alterum cadētium cumulus fieret timor ac terror omīa cōpleſſet: nulli iam ordinem ſeruabant. Ita omnibus ferme aſſirii ad fugā ītentis rex ſemiramidi caſu obuius primum ſagypta brachium eius: deī de iaculo humerum ſauciauit: Regīa haud quaq̄ uulnere. Leue enim erat exterrita cum equum aſendiſſet belua inſequente ferme capta eſt. Omnes in fugam uerſi ad naues tendunt: Inſequētibus indis magna cædes facta eſt p loca tantæ multitudini anguſta: Cum equitibus petibuſq; q̄ ad pontem tendebant immixtis alter alteri impedimento eſſet: ut neq; fugæ neq; ſalutis ullus daretur locus: Sed ipſi ſuomet tumultu oppreſſi interirent: Multi ex utroq; pōtis latere pfugientium multitudīe in aquā pcipitati ſunt: Semiramis: cum maior eorum pars: qui bello ſuperfuerāt: flumen tranſiſſent: pontem his ſupra naues fabricatas erat diſcidit. Naues in plures partes diuiſæ delatæq; p flumen in diuerſa loca applicuere multis indorum qui illas inſequendo aſcenderant ui fluminis ſubmerſis. Rex multis pdigiis auguꝝq; reſponſis monitus ne flumen trāſiret fi nē pſequendi fecit. Semiramis pmutatis captiuis in bactrianos rediens maiorem exercitus partē dimiſit Paulo poſt detectis quas ei Ninus per eunucum parauerat inſidiis oīq; iniuria iuxta ammonis reſponſū remiſſa cum oībus filio ut regi parerēt pfectis mādaſſet eueſtigio euanuit ad deos iuxta oraculi reſpōſū ut creditū ē trāſlata. Quidā fabulātur illā in colūbā fuiſſe conuerſa cōpluribus enī auibus domum ingreſſis: & illā cū ad reliquis aduolaſſe uolunt. Quo factum ē: ut ſyrii columbam ut deā colant īmortalem reginam arbitrati Impitauit uniuerſæ aſiæ pter indos Vixit annos queādmodum etheſias gnidius ſcripſit duos & ſexagīta: cū quadraginta duobus regnaſſet. Athenienſes nōnulliq; alii ſcriptores aſſe

runt.Semiramidem cum pulchrã decoraq; forma eſſet ã rege aſſirioꝶ ꝑ ter modum dilectã:Cuius modeſtia fuerit admodũ laudata. Cũ eius ui tæ ĩtegritas uulgata admodũ foret pſuaſiſſe uiro tradunt:ut quinq; dies ſe ſolã regnare pateretur. Quo ĩpetrato ſceptro regni ſtollaq; regia ſum tis prima die ſplendidũ cõuiuium feciſſe:inq; eo oẽs duces pricipeſq; ad egiſſe:ut ſibi ueluti reginæ parerent.Secunda diẽ cum populares nobilio reſq; ſe tanq̃ reginam colerent:uiro ĩ carcerẽ truſo magnoq; aĩo cũ cepiſ ſet regnum:ad ſenium uſq; multis a ſe ꝑclare magnificeq; geſtis tenuiſſe Hæc de Semiramide a diuerſis auctoribus traduntur.Poſt eius obitum ſumpto regno fillus pacẽ cum ſingulis egit nequaq̃ matrẽ imitatus : ſed oẽ uitæ tempus recluſus in regia cõſpectumq; hoĩum uitans inter pelli ces & eunucos ocium & delicias ſecutus traduxit.Exiſtimabat enĩ ĩ como da oĩa uitare:incõtinuis uerſari uoluptatibus:uacuum eſſe curris ſummã in rege fœlicitatẽ eſſe. Ad ſecuritatem imperii:& ut a ſubditis timeretur: annuatim certum millitum indicebat numeꝶ ac eorum ducem ſingulis ꝓuinciis impabat.Exercitus cum extra urbem cõueniſſet:ducem cuilibet nationi prudentiorem ex his qui ſecũ erant cõſtituebat.Acto anno copi as remiſſo domũ priori milite rurſus a ꝓuinciis petebat. Quo fiebat ut & ſubditi ꝓmptius impata facerẽt:cũ ſemp timor millitũ ſub diuo agen tium ĩmineret:Et ſi qui forte deſciſcerent timore pœnæ q̃ primum dicto parentes eſſent.Annuã uero millitum mutationẽ ad id conferre exiſtima uit:ut parua temporis cõſuetudine nulla inter eos amicitia cõtracta neq; duces neq; cæteri aduerſus regem cõſpirarẽt.Diutina enĩ millitia tũ mil lites robuſtiores tum duces prudentiores ſolet efficere. Quæ res ſæpius magnas facultates ad deſciſcẽdũ a principibus ꝑbuit. Vita uero pricipis exterioribus ignota uoluptates eorũ occultas reddit & tanq̃ ĩuiſibilẽ deũ ne uerbo quidẽ quis blaſſemare pricipem præ timore audet. Hoc pacto duces exercitus:ꝓuĩciaꝶ pſides:domeſticaꝶ reꝶ curatores:iudices ĩſuper ſinguloꝶ gẽtiũ aliaq; ꝓ regni cura diſponẽs uitã agebãt.Similiter & cæte ri reges ad ſardanapalũ uſq; triginta regnũ tenuere. Cui tẽpore aſſiriorũ ĩperium. Quod ãnis mille & trecẽtis ſexagita pſeuerauit:queãdmodum ethesias ſecundo libro tradit:ad mædos tranſiit. Noĩa regum quantoq; quiſq; regnauit tẽpore:cum nil memoria dignum egerit: nequaq̃ ſcribit. Solum memoratur auxiliũ troianis ab aſſiriis miſſũ.Dux pſidii Mẽnon thitoni filius fuit.Teutamo eĩm in aſia regnante uigeſimus a Nino atq; Semiramide deſcendit:Agamẽnonem tradunt aduerſus troiã cum græ cis bellum mouiſſe:cum aſſirii amplius mille annis aſiæ ĩperaſſent.Cum uero priamus bello oppreſſus ab rege Teutamo pſidium utpote aſſiriis

ſubditus p legatos poſtolaſſet ille decem millia æthiopiũ todidemq; Suſianos cõducentis curribus duce Memnone ad troiã miſit.Erat tunc Titonus pfectus pſaꝝ acceptus maxime regi.Memnon uero ætate florens ac animi corporiſq; pſtans uiribus maxime ea tempeſtate uigebat.Aedificaſſe eum ferunt in ſuſis loco excelſiori regiã:q uſq; ad pſarum impium pmanſit:Memnonia ab illo denominata.Stauit & uiam leoferã ĩ ea regione q adhuc Memnonia uocatur:Aſſerunt qui ſunt in ægypto æptiopes Memnona eis in locis natum oſtendentes antiquã illius regiã quam nunc etiã Memnoniã dicunt.Sed cõſtat illũ troianis cũ uiginti peditum millibus curribus ducentis pſidio fuiſſe:multoſq; græcos pugnantẽ occidiſſe:tãdem p inſidias atheſſalis interfectum:corpus eius ab æthiopibus errectum crematumq; extitiſſe:oſſaq; eiua ad Thitonum delata.Hæc de Memnone inſcriptis regiis barbari tradunt cõtineri.Sardanapalus a Nino trigeſimus rex:ultimus uero aſſirioꝝ:exceſſit omnes ſupiores deſidia ac uoluptate.Nã pterq q a nullis exterius cõſpiciebatur:uitã muliebrem duxit cum pellicibus ueſte tum porfirea indutus tum molli lana cõtexta Stola inſuper muliebri faciem totumque corpus in modum pellicis fuco cõpones ultra luxum muliebrem laſciuiebat:uocem fœmineã loquendo imitatus non ſolum cibum potumque:qui uoluptatẽ præberent cõtinuo appetebat.Sed luxuriæ quoque deditus nunc uiri nũc mulieris uice abutebatur:oĩ poſthabita ſexus:ac pudoris cura.Adeo uero delitiæ turpis uoluptas incontinentiaque in eo uiguere:ut ſucceſſoribus poſt obitũ ſuum in ſepulchro inſcribi barbarica lĩgua mãdarit: quod poſtmodum græcus interpretatus eſt:Hæc habeo:quæ comedi:& quæ cum amore & uoluptate percæpi. Ea plurima & præcipua relicta ſũt. Vita in hũc modum turpiter exacta imperium aſſiriorum quod diutius pſeuerarat euertit.Arbaces quidam genere mædus uirtute & animi magnitudine præclarus dux erat copiarum.q ſingulis annis in ninam a mædis deſtinabãt Cõtracta amicitia cum babylonioꝝ duce noĩe beleſo hortatus eſt ab eo ut principatũ aſſirioꝝ deleret.Erat enĩ in ſignis inter acerdotes: quos babylonii chaldeos uocãt pitus aſtrologiæ diuinatiõĩſq; multis pdixerat q eramt proculdubio futura.Hic arbaci cum amicus eſſet:eum ĩpio oĩum potituꝝ pdixit:quibus Sardanapalus regnaret. Laudato uiro Satrapã ſe illũ babylonioꝝ:ſi uera pdiceret factuꝝ pmiſit.Ipſe tanq dei uocibus in ſpem elatus eũ reliquis ducibus tum benigne alloquendo:tum beneficiis ad eius beniuolentiã attraxit.Cupiens autẽ regẽ atq; eius uitã inſpicere data uni ex eunucis aurea fialia ad ſardanapalũ introductus ẽ.Cõſpecta regis mollitie & muliebri apparatu illũ ut nullius rei hoĩem deſpexit

magiſq; in ſpem icubuit a chaldeo datã. Inita cum beleſo ſocietate: ut ipſe medos ad ipium pſas ad defectione ſollicitaret: Ille uero babylonios barbaroꝝq; ducẽ ſibi amicum ad cõmunionẽ cõſiliorum ipelleret. Cum tẽpus miſſionis exercitus aduenilſet: quilibet de more in patriã ſeceſſit. Arbaces ad mædos reuerſus pſuaſit: ut ꝑ ipio pſil ut ꝑ libertatẽ ſumerent arma. Similiter & beleſus babylonios ipullit ad libertatẽ: & ad arabes legatis miſſis pfectum eoꝝ ſibi familiarẽ ad ſocietatẽ cõſiliorũ hortatus ẽ Acto anno ad ninam cõuennere oẽs ſuccedere ſe de more cæteris ſimulãtes: re uera ut ipium ſardanapalo auferrent. Errant quattuor gentes: q̃ i unum cõuenerant: numero millia hõminũ quadringenta muniti caſtris ac de rebus cõibus cõſultãtes. Cognitã defectione Sardanapalus aliaꝝ nationũ exercitum aduerſus deſciſcentes ducens cõmiſſo certamine hoſtes ſupat: pfligati ad mõtes cõfugiunt ſtadiis a nina diſtantes ſeptuaginta quibus cum denuo ad cãpos fortunam expturi deſcendiſſent. Sardanapalus cum omnibus copiis occurrit. Inſtructa acie per præconem ei q̃. Arbacem aut babylonium beleſum occidiſſet: talenta auri ducenta: q uiuos tradidiſſet: duplex præmium ac mediæ præfecturam pollicitus eſt. Verũ nullum ea præmia mouerunt. Cõmiſſo certamie multi ex hoſtibus occubuere. Reliquos ſardanapalus uſq; ad caſtra in montibus ſita perſequit. Qui cum arbace erant aduerſis præliis pauentes inito quid uictis agẽdum eſſet conſilio: maior pars: in patriam cuiq; redeundum. Ibi poccupãda munita loca: alios in ſocietatem belli uocandos: neceſſaria ad bellũ paranda eſſe cenſebat: Beleſus babylonius aſſerẽs deos multis cũ laboribus piculiſq; uictoriã polliceri pſuaſit ut i bello pſeuerarent Cõmiſſa rurſus pugna rex ſupior fuit: caſtriſq; hoſtium potitus uſq; ad mõtes babylonios i ſecutus ẽ. In eo certamẽ Arbaces uiriliter pugnãs multis pſtractis aſſiriis uulnus accæpit. Tot aduerſis pliis eoꝝ q deſciuerãt icti duces: cũ domũ abire decreuiſſent beleſus ſub diuo pnoctãs ex aſtroꝝ obſeruatõe recedere uolentibus pdixit: paucos poſt dies ultro illis auxilia aduentura reſq; eoꝝ i melius cæſſuras eſſe. Hæc caſtris ſignificare deos. Suadere igitur ſe: ut ſuæ arti fidentes parũper deoꝝ beneficia expectarent Huic exortarioni parentibus ducibus ꝑmiſſũq; expectantibus tẽpus nunciatum ẽ bactrianoꝝ exercitum ad regẽ mitti ꝑpinquũq; eſſe magnis itineribus ꝑficiſcẽtẽ: Viſum eſt igitur Arbaco reliquiſq;: cũ expedictis militibus obuiam ꝑficiſcẽt: ut aut defectionẽ pſuaderẽt bactrianis: aut ad id armis cogerent. Primũ duces tũ reliqui libertatẽ aſſerentes copiis cæteroꝝ ſeſe addiderunt Hæc ſardanapalus ignorãs memor ſupioris fortunæ ad hilaritatẽ ꝑfuſus epulum millitibus ex ſacris: uinũq; abundæ pbuit: aliaq; epulo

accomodatã.His intentis aſſiriis Arbaces qui per trãſfugas hoſtium ĩ caſtris negligentiã:ut qui uino ciboq; grauati:ſõno quietiq; indulgebãt norat noctu caſtra hoſtium expugnauit:acie inſtructi incõpoſitos:parati iparatos adorti:multis interfectis reliquos ĩ urbẽ cõpulere: Sardanapalus cũ exercitui ducem pfeciſſet Salamenũ uxoris frẽm:urbis corã cuſtodiẽ dæ ſumpſit.Hoſtes ĩ locis patentibus iuxta urbem duobus pliis copias regias fundunt:interfectoq; ſalameno reliquos pſequẽtes partim in fuga cædunt:partim in flumen euphratem pcipites agunt:Paucis qui cædi ſu pfuerãt ĩ urbem cõpulſis:Adeo ingens numerus occiſoꝝ fuit:ut fluuius redundãte hoĩum ſanguine colerem.Obſeſſo in urbe rege multæ natio nes qlibet libertatem aſſerens ad Arbacem deferunt.Rex magno indiſcri mine regnum uerſari uidens filios tres:duaſq; filias cum magna auri ar-gentiq; copia in paphlagoniam ad cottũ pſidẽ miſit ducũ oĩum ſibi ac-ceptiſſimum:tum p epiſtolas reliquoꝝ qui non defecerãt auxilia acceſſit ad ferendã obſidionem patus:Erat enim reſponſum progenitoribus da tum nunq.Ninã capi poſſe:niſi cum fluuius urbi hoſtis fieret. Quod nunq futurum ratus ſpem cæperat obſidionis traducendæ:& ſimul fu-tura auxilia expectabat.Hoſtes urbem quã propter mœnium altitudinẽ expugnare nequibant obſedere.Nondum enim catapultæ:neque uinearum neque arietis quo muri urbium deiiciuntur uſus erat.Iis qui ĩ ciui-tate erant omnes ad uictum res & obſidionem tolerãdã neceſſariæ regis cura ad id antæa ĩpenſa ſuperant.Cũ duobus annis obſidio pſeueraſſet p ſũmũ ociũ obſeſſoꝝ:tertio cõtinuis hymbribus excreſcẽs ſupra modũ fluuius cum partem urbis inundaſſet muros deiecit ad ſtadia uigĩti.Hic rex exiſtimans tẽpus oraculi aduenilſe deſpata ſalute ne in hoſtium po-teſtatẽ pueniret pyrã in regia gẽtẽ extruxit:ſupq; eã auro argentoq; oĩ ue-ſte inſup regia ĩpoxitis uxoribus quoq; atq; eunucis in medio pyre reclu ſis ſe cremandum unã cũ his ĩ ignẽ iiecit.Hoſtes audita regis morte ur bẽ p eam:q ab oraculo pdicta erat muri parte ĩgreſſi:Arbacem regia ſtola ĩdutum:regẽ appellarũt oĩum ſibi reꝝ poteſtate pmiſſa. Sumpto ĩperio arbaces cum belli ſociis p cuiuſq; meritis dona ĩpenderet puinciaꝝ quo q; pſides pnunciauit.Babylonius beleſus q futuꝝ ĩpium pdixerãt admo nens pmiſſoꝝ pfecturã babyloniæ obtinuit:Et ſimul teſtatus eſt uotũ ſe bello:dum in dubio res eſſet:feciſſe uicto Sardanapalo regiaq; incenſa: cineres ſe ex ea babyloniã delatuꝝ:ac pene tẽplũ dei aggerẽ erecturũ qui ab oĩbus p euphratẽ nauigantibus conſpiceretur ppetuum monumentũ regni aſſiriorum deleti.Hoc periit ſuaſore eunuco quodam a quo argen tum aurumq; ad ſe delatum occultum renuit.Quod ignorãs Arbaces

exiſtimabat enī oīa igni unā cum ſardanāpalo abſumpta eſſe defferri babyloniā cineres pmiſit ciuitate īmunitate cōceſſa. Beleſus paratis nauigiis una cum cineribus babyloniā uim magnā auri argētiq; deſtiauit. Quare ad regē delata iudices eius criminis dati ſunt: ex his qui una ſecum fuerāt uictores. Cum beleſus factū cōfiteretur iudices eum capite dñarunt. Rex magni uir animi uolēs regni principia humanitate ac clementia firmiora reddere: nō ſolum beleſo pœnā remiſit: ſed aſportatum auꝝ argētumq; cōdonans pfecturam babylonioꝝ a principio cōceſſam habere iuſſit. Aſſerens maiora illius erga ſe beneficia: q̄ iiurias eē. Hac uulgatā clemētia nō ſolum beniuolentiam ſingulorum: ſed & gloriam aſſecutus eſt cēſentibus omnibus illum impio dignum: qui ita parceret delinquentibus Arbaces ſuis bonis ciuibus cōceſſis urbem a ſolo euertit: auꝝ argentumq; omne nam ad multa talenta ex incendio effluxerāt: detulit in erbatanam mediæ urbem. Hoc pacto aſſirioꝝ imperium quod ad trigeſimam plē a nino puenerat annis mille & quadrigentis ad medos tranſiit. Nūc æquum uidetur: quo nil memoratu dignum omittamus: de his qui chaldei apud babylonios uocāt̄ referre: Chaldei babylonioꝝ ātiqſſimi eum locū in ſua re. p. quem in ægypto ſacerdotes obtinuere. Ad cultum enim deorum deputati per omnem uitam philoſophantur peritiſſimi aſtrologiæ habiti. Multi diuinatione quadam futura perdicebant: actum auguriis: tum ſacris: tum aliis quibuſdam incantationibus & mala auertere ab hoībus: & bona afferre: auguria inſuper ſomniaq;: & pdigia interptari cōſueuere. Eoꝝ pterea: quæ ad ſacra ſpeculanda pertinent peritiſſimi. Nō enī quēadmodum græci hoꝝ oīum doctrinam pcipiunt. Nam pueri a patribus pgeniem ſecuti eam diſcunt philoſophiā omni aliaꝝ rerū cura poſt habita. Ita: tū quia a teneris annis ī ea doctrina erudiuntur: tū quia diutius in illa pſeuerant doctiſſimi euadunt. Apud græcos ut plurimū tarde ad philoſophiā accædunt: paulūq; in ea īmorati ad quæſtū uertunt. Pauci admodum ī ea īmorāt̄ pdiſcēda lucri gratia ad alia exercitia uerſi. Nō enī de more imitant̄ parentum doctrinā: ſed ipſi ſua ſponte uariis ſtudiis p libito incumbunt. Et enī barbari in ſuſcepto exercitio ſemp īmorant̄ græci uero lucri gratia nouis ſemp opinionibus īcumbentes: deq; maximis diſciplinis inter ſe altercantes incertos diſcipulos reddūt: animumq; eorum p oēm uitam dubium nulla certa ſententia errare compellūt. Ita ſi quis præclariſſimorum philoſophorum diligenter ſectas exquirat repugnantes admodū maximiſq; de rebus iuicē cōtrariaſ cōperiat At uero chaldei mundum ſēpiternū eſſe aiunt: neq; pncipium habuiſſe: neq; ſortiturum eē finem: Vniuerſorum ordinem atq; ornatum diuina quadam

ꝓuidentia factū. Cæleſtia oĩa nō caſu aut ſua ſpōte: ſed determĩato quo-
dā firmoq; deorū nutu iudicioq; eſſe pfecta. Aſtroꝝ lōga obſeruatiōe cur
ſum naturāq; diligentiſſime ſcrutati: multa futura hoĩbus prædicūt. Ma
ximum uero uim ac motū quinq; aſtroꝝ qui planetæ appellantur inter-
pretres illi dicunt: & eius præſertim qui a græcis ſaturnus dicitur eſſe af-
firmant. Clariſſimū uero & cuius maxima ſit uirtus ſolem dicunt. Reli-
quos quattuor eo nomine: quo & noſtri aſtrologi appellant martem. Ve
nerem Mercurium Iouē. Mercurios illos ꝓpterea uocant: q cū aliis aſtris
haud quaq̃ errantibus: ſed motū ordinatum habentibus iſti ſoli ꝓpriū
curſum ſortiti futura oſtendāt: tanq̃ deoꝝ interpretres uoluntatis. Nam
tum ortu: tum occaſum: tum colore ſignificare recte aduertentibus futu-
tura teſtāt̃. Aliquādo uero uentis quandoq; hymbribus: tum æſtu: nōnū
q̃ cometis: ſolis & lunæ eclipſi. hiatu terræ multis deniq; ſignis: quæ pro-
ſint quæ ue obſint nō ſolū gentibus ac locis: ſed & regibus & priuatis ꝑ-
ſonis oſtendunt. Sub horum curſu eſſe aſtra triginta: quæ deos conſulto
res appellant: & horum medietatem ſupra reliquam ſubtus terram ferri
tum quæ apud hoĩes accidunt: tum quæ a cæleſtibus eueniunt ſpectan-
tia: Diebus aūt decē ex ſupioribus unum ad inferiora ueluti aſtroꝝ ange
lū alteꝝ rurſus ab inferioribus ad ſupa mitti. Et hūc eſſe eoꝝ p̃ſcriptum
motū circuitu ſempiterno. Deoꝝ p̃cipuos duodecim aſſerūt eſſe nume-
ro. Quoꝝ cuilibet menſem & unum ex ſignis zodiaci tribuunt: perq; ea
ſolē ac lunam reliquoſq; planetas quinq; efficere motū ſuum. Solem an
no: lunam menſe proprios curſus peragere. Reliquoꝝ planetaꝝ quemli
bet ſuum motum diuerſis cōſumare tum uelocitate tum tempore. Hos
aiunt planetas plurimum in generationem cōferre uel bona uel mala cō
ſequenda: perq; eoꝝ naturam atq; aſpectum maxime cognoſci: quæ ſint
hominibus euentura. Multa quoq; prædixere tum aliis tum etiam regi
bus præſertim Alexandro: cum eſſet cum dario pugnaturus. Poſtmodū
Antigono & Nicanori Seleuco: prædicunt etiam idiotis: futura. ita euidē
ter: ut miꝝ & ultra hoĩum ĩgenia eſſe putet̃. Viginti quattuor præterea
aſtra præter zodiaci circulū annumerant: quorum duodecĩ uerſus bore-
am: duodecim ad notū uergāt. Et hæc quidē uideri: quæ attribuūt ui-
uentibus: hæc nō apparere: & defūctis adſſe putāt: quæ iudices uĩuerſo
rū appellant. His omnibus inferiorem lunam ferri proprius terram di-
cunt: quæ breui tempore afficiat curſum ſuum non qdem pp uelocitatē
motus: ſed pp circuli breuitatem. Quod uero lumē a ſolē habet: q; pp
terræ ūbrā obſcuret̃ ſētiūt cū græcis. De ſolis eclypſi uarias ſētiētes: neq;
de ea ſuā ſentētiā efferre audent: neq; tempus prædicere. De terra ꝑuatas

ſententias afferunt áſſerentes ſcaphæ ſimilem:& concauam eſſe:multaq; de hac:deq; reliquis quæ in orbe ſunt:perſuadere nituntur:de quibus ali enũ ab hiſtoria eſt ſingulatim referre. Hoc autem cõcædunt oẽs chaldeos aſtologiæ ultra cæteros:cum diutius in ea uerſati ſint:eſſe peritos. Numerum ãnorum:quibus ſe huiuſmodi aſtrorum doctrinæ uacaſſe affirmant haud facile quis crediderit. nam quadringenta tria ãnorum milia annumerant:uſq; ad Alexandri aſcenſum ex quo aſtrorum obſeruatiões ab ſe cæpta dicunt. Et de chaldeis hactenus. Nunc eo ũde digreſſi ſumus redeat oratio:quoniam ſcriptores plurimi de medorum imperio diſſentiunt:haud ab re erit ueritatem hiſtoriæ exquirenti : in quibus differant referre. Herodotus qui xerxis tẽpore uiguit aſſiriorum regnum qui annis antæa quingentis aſiæ impitauerant:ſcribit a medis euerſum deiceps multum tempore nullum fuiſſe regem:qui omnibus imperaret. Ciuitates ſingulas populari imperio uſas abſq; regibus uixiſſe. Tandem plures poſt annos electum a medis regem iuſtitia inſignem nomine Ciaxarem qui ꝓpinquis populis in medoꝝ ſocietatẽ adductis dux oĩum creatus ẽ Tum poſteri eius ſuſceptum ĩpium ꝓpagarũt uſq; ad Aſtiagem : quem Cyrrhus pſeq; deiucerunt. de quibus nunc paucis cõtenti poſtmodum ſuo tempore diligẽtius trademus: Secundo ſeptimæ ac decimæ olimpiadis ãno factus ẽ medoꝝ rex Ciaxares ſecũdum herodotum: cthesias gnidius poſt herodotum:qui cum Artaxerſe aduerſus Cyrrhum frẽm eius militãs captus eſt:obq; artem medicinæ ãnis decem & ſeptem cum rege ſũmo cum honore fuit: Ex annalibus regum:in quibus pſca pſaꝝ geſta obſeruatã conſuetudine ſcripta erant. Certã a ſe cõpertã hiſtoriã ad græcos attuliſſe affirmat. Is tradit poſt deletum aſſiriorum regnum mædos ĩpio aſiæ potitos fuiſſe. Arbace regnante:q cum ſardanapalum bello ut dictum ẽ ſupaſſet:regnaſſetq; duo de triginta annis Mandaneſ filius imperium ſuſcepit:qui aſiæ ĩpauit annis quinquaginta. Poſt hunc annis triginta regnaſſe ſoſarmonem. Quĩquaginta artecarmim Arbiãem duo & uiginti. Quadraginta arſteum:qui bello maximo cum caduſus geſto ſuperatus ſit. Eius rei cã traditur fuiſſe Parſodes pſa uir fortitudine at prudentia multiſq; ꝑterea uirtutibus memorabilis:qui regia apprime carus cũ magna eſſet auctoritate apud eos:q ꝑcipui penes regem habebantur. ex quodam iudicio infenſus regi:cũ tribus millibus peditum:equitibus mille ad caduſios aufugit: A qbus ſuceptus ſororẽ deſpõdit uni:qui cæteris eo tempore potentia ꝑſtabat:cum a rege apte defeciſſet ſuaſit caduſiis oĩbus :ut ſe in libertatẽ uendicarent. Dux belli ob uirtutem creatus exercitum maximum ad ducenta hoĩum millia cœgit: Caſtriſq; ĩ finibus

caduxiorũ poſitis Arceum medoꝝ ducũ ſe aduerſus cũ octingẽtis millibus hoĩum pfectũ pugna inita ſupauit: Ad quingenta millia ĩterfectis reliquos abegit extra caduxiorũ fines. Hac uictoria inſignis a caduſiis rex creatus in mediam tranſiit omniq; ꝓuincia uaſtata magnã gloriã aſſecutus eſt. Vergens in ſenium cum ĩſtaret uitæ finis: execratus ẽ ſucceſſores: q odium inimicitiãq; inter Caduſios ac medos deleret: q pacẽ procuraret exilio multaret. Siue ꝓgenies ſua: ſeu caduſius eſſet. Quapropter caduſii ſemp medis hoſtes extitere nunq̃ illorum regibus ſubditi uſq; ad Cyrthum pſarum regẽ. Poſt arcei obitum ĩ medis regnauit Artines ãnis duobus & uiginti. Artibanus quadraginta. Poſt hunc parti a medis deficientes: cum patriã urbẽq; ſacis tradidiſſent: magnum bellum inter ſacas medoſq; q p annis duobus magnis utrique cladibus geſtum eſt exercitarũ: Pax tandẽ cõſtituta: ut parthi ſubicerent medis: Sacæ medique amici ſociique inuice ꝑpetuo eſſent. Sacarum tum regina erat mulier Tarina nomine bellorum appetẽs: audacia quoq; & rebus geſtis cæteris fœminis ĩter ſacas nobilor: Habet ea patria mulieres robuſtas: q̃ uiros appetãt ꝑſerti belli gloria illuſtres. Fertur hæc tum pulchritudine: tũ uero cõſilio prudẽtiaq; mirabilis extitiſſe: ꝓpinquaſq; gẽtes barbaras ſupbia elatas ac ſacis ĩpantes expugnaſſe: maiorẽq; eius regiõis partẽ ad mitiorẽ traduxiſſe uitã. Multas ĩſup cõdidiſſe ciuitates: quas reddidiſſet ꝑ cæteris uicinis gẽtibus feliciores. Poſt eius obitum memores benefitioꝝ eius uirtutiſq; ſubditi ſepulchrum ei cõſtruxere: oĩum q̃ apud ipſos erãt magnificẽtius Pyramis ea fuit triãgularis: cuius latus quodlibet tribus ſtadiis ꝓtẽdebatur: Altitudo ſtadii erat unius uertice ĩ arctum cõſtructo. Addiderunt ſepulchro aureã ſtatuã ĩſtar coloſſi. Honores ĩſup heroicos aliaq; ad ſepulchri magnificẽtiã ĩpẽderunt: q ſuis maioribus cõſueuerunt largiri. Aſtibara medorum rege ĩ ecbatanis ob ſenectã defuncto filius Apanda regnum cæpit a græcis Aſtiages noĩatus: quo a cyrtho rege pſarum deuicto medorum regnum ad pſaſ trãſiit: de quibus ſuo loco ſcribemus. De aſſiriorum medorumq; ĩpio: deq; his: ĩ qbus diſſentiunt ſcriptores ſatis dictũ putamus. Nunc ad ĩdos: eaq; q̃ de his tradunt trãſeundum. India: ĩ quattuor latera diſtĩcta. Quod ad oriẽtẽ quod ue ad meridiẽ uergit magnũ mare circundat: Quod arctos ſpectat Emodẽ mõs ab ea ſcithia quã habitãt hi qui appellantur ſacæ diuidit: Quartum quod eſt ad occidentẽ fluuius ĩdus terminat: oĩum fere poſt nilum maximus. Magnitudinẽ indiæ ab oriente ad occaſum ſcribunt ſtadioꝝ uigĩti octo millium. A ſeptẽtrione ad meridiẽ millium duum ac triginta. Hæc tanta indie magnitudo circulo æſtiui tropici uidetur ſubiecta. In multis indiæ locis aiunt

erectũ lignũ nullã a ſole umbrã reddere:nocte arctoſ nõ uideri.In ultimiſ uero mime aſpici artuꝝ:quo in loco umbras uerſus meridiẽ inclinare di cunt.India multos mõtes ac magnos cõtinet arboribus oĩs generis op pletos.Cãpos inſup plurimos maximoſq; fructibus uberes pulchritudi nes:egregios.Diuiſa eſt fluminum multitudine agros plurifariam rigan tium.Iſta ex re bis in anno p͠bet fructus animantia uarii generiſ producit p̃ cæteris magna ac robuſta:partĩ terreſtria:partĩ uolantia.Elephantes in ſup plurimos maximoſq;:qui libycos robore excellant. Vtũtur his quos uenatione abunde capiunt in pliis:multũ ad uictoriã cõferũt. Homines quoq; fert ꝓceros ac ualidos:& artificio accomodatos:ut qui ærem purũ ducãt:& aquã bibant ſalubrẽ.Terra & domeſticis fructibus opulenta eſt & uariis multiplicibuſq; metallis fecunda. Naſcitur in ea ingens argenti auriq; uis:nõ paꝝ quoq; æris ferriq; & aurichalchi.Multa inſup ad cultũ utilitatẽq; uitæ & belli apparatũ.Prætereas inter alias ſegetes fit apud in dos plurimũ milii ac leguminũ agros aqua fluminũ irrigãte .Oriza quo q;:& quod appellant boſphoꝝ multaq; alia ad cibũ utilia.Plures inſuper fructus aĩantium nutrimenta q̃ lõgum eſſet recenſere:Ob hãc cãm affir mant nunq̃ indiã fame:aut reꝝ inopia p̃mi.Nã cum bis annis ſingulis ſe getes ferat:hunc quidem hyeme:quo tempore alii riſum ferunt pcipiunt alteꝝ æſtate cũ oriza.Siſamus boſphorus milliũ ſerũtur. Quo accidit: ut p̃cipua ſit apud indos ubertas:cum & ſua ſponte naſcantur fructus & paluſtres dulcedine p̃cipua radices magnam copiam uictui hominũ præ beant Omnis enim fere campeſtris regio dulcem tum a fluminibus hũo rem ſuſcipit:tum a pluuia:quæ certo anni tempore fieri æſtate conſueuit Sunt radices quoq; paluſtres æſtu decoctæ:ſed magnaꝝ p̃cipue arundi num dulces:Confert etiam ad indoꝝ fertilitatẽ conſuetudo:quæ in bel lis ſeruatur:Nam apud cæteras gẽtes hoſtes belloꝝ tempore regiões ſpo liant uaſtantque neque agros coli ſinunt:Apud indos uero belli tempe ſtate in campis opus ruſticum exercẽt abſq; cura agricolæ ꝓcul ab omni diſcrimine belli:Hoſtes in præliis mutua cæde craſſantur.Agricolis nul la in re nocent:ſed intactos reliquunt tanq̃ cõmunis utilitatis miniſtros. Neque uero hoſtium agros urunt:neque cũdunt arbores Habent inſup indi plura flumina ingentiaque nauigiis apta:quæ ex fontibus montiũ ad ſeptentrionẽ uergentium in cãpeſtria decurrunt.Horũ p multi ĩ unũ cœuntes in gangem defluunt:Eius altitudo ſtadiorum eſt triginta: Ferẽ ab ſeptentrione ad meridiem:inque mare oceanum ingreditur:Delapſus uerſus orientẽ p gandaricos:apud quos p multi ſũt maximique elephã tes.Quo accidit:ut nullus unq̃ eis rex aduena ĩparit ꝓpinquis gẽtibus

numerum uimque beluarum ueritis: Alexander macedo totius aſiæ imperiũ adeptus ſolos gandaros nõ oppugnauit. Nã cum ad gandem cum exercitu peruenisſet cæteris ſibi ſubditis indis: ut nouit gãdaros quattuor millibus elephãtis ad bellum paratos: nequaq̃ eos armis laceſſiuit. Indus eodẽ mõ quo gãdes ab arcto incipiens inque occeanũ fluens indiã diuidit: Lapſuſque p loca patentia augetur pluribus egregiis fluuiis qui in eũ deccurrunt: quo℞ pcipui Hipanes Hydaſpeſque: & Accelinus dicuntur. ſunt pter hos haud uulgaria flumina indiã inter labentia: quæ regiones eas ortis uariiſque fructibus uberẽ reddũt. Cur in ĩdia plura maxĩaque ſint flumina? cãs philoſophi phiſicique aſſerunt indiã ſitu eſſe humidã: Scythas uero bactrianos arrianoſq; uicinas gentes elatiores: Merito igit̃ humiditatem ex ſupioribus locis ab infima fluentem & plures & aquoſiores fluuios reddidere. Sed quod accidit inter cæteros fluuio: quẽ dicũt Sillan: eſt dictu mirabile. Defluens enĩ a mõte eiuſdẽ nõis abrupto: neq; alterius fluuii decurſu auctus abſorbetur ab hiatu terræ. Indiã oẽm cum ſupra modũ ãplitudĩe excædat multæ uariæq; ĩcolunt gẽtes: quarũ nulla originem eſſe extra indiam trahit: ſed oẽs indigetes appellantur. Nũq̃ externa colonia illuc adiit: neq; ipſi ad alias gentes miſere. Aſſerunt priſcoſ inde hoĩes his cibis quos terra ſua ſponte pduceret pellibuſq; aĩaliũ quẽadmodũ & græcos p ueſtibus uſos: arteſq; & cætera ad uitam neceſſaria paulatim adinuenta utilitate hoĩes docente: quibus natura manus loq̃lã & animi pſtantiã adiumenta uitæ dediſſet. Tradunt qui prudentiores apud ĩdos fuere: pſcis tẽporibus cũ adhuc hoĩes diſpſi puicos habitarẽt: ueniſſe ad ĩdos cũ exercitu ex occidentali plaga dionyſiũ oẽmq; pagraſſe ĩdiã nullis adhuc pclaris cõſtitutis urbibus: q̃ ei obſiſterẽt. Cũ uero ob ingentes æſtus exercitus eius peſte interiret: ut dux prudẽs ĩ mõtes ex locis planis milites traduxit. Vbi cũ uenti frigidi efflarent & aquæ potu uterẽtur. q̃ pura ex fontibus manabit a morbo ſunt liberati: Locum mõ tãtum in quo exercitus a peſte euaſit femur appellauit. Vnde & græcos tradidiſſe de eo deo poſteris ferunt ĩ iouis femore dionyſium eẽ nutritum. Cum multos fructus indos plãtare docuiſſet: & uini quoq; alio℞q; ad uitã utilium uſum dedit: plures ĩſup cõdidit egregias urbes cogens ex uillis in ciuitatem migrare. Deo℞ quoq; cultum tradidit: leges ac iudicia cõſtituit: Tandẽ pp ĩpenſa beneficia re℞q; uarias inuentiones deus exiſtimatus ẽ: & ĩmortalium honore potitus. Scribunt etiã mulierum multitudinem ĩ exercitu circunduxiſſe uſũq; eſſe in acie tympanis cymbaliſq; nõdum tuba repta. Cum indis ĩpaſſet annos duos & quinquaginta ſenex defũctus eſt: cui ſucceſſerunt regno filii: ſed paulatĩ labente ſucceſſorum culpa pnci

pätu cum lõgo tpre poſt regnum oĩo defeciſſet:ciuitates libertatẽm áſſe-rueue. Hæc de dionyſio deq; ꝓgenitoribus eius ab his qui ĩdiæ mõtana ĩ colunt tradunt. Herculẽ pterea uolunt ad indos acceſſiſſe:ſicut & græci claua pelleq; leonis ornatũ:qui corporis robore uirtuteq; multo cæteros hoĩes exceſſerit:terræ inſup ac maris mõſtra ꝑdomuerit. Cum multas cæ piſſet uxores filios plures natã unicã genuit:filiis cum ad ætatẽ ꝑueniſſẽt oẽm diſtribuit indiam regnis ꝓ numero filioꝝ cõſtitutis. Filiã ab ſe nutri tã in reginã fecit. Multas pterea ciuitates ab eo cõditas ſcribunt maximã clariſſimãq; appellauit Palicotrã. In qua ſumptuoſa ædificata regia mul-tos in eam introduxit incolas ſepulchris etiam fluminibuſq; reddidit ur bẽ munitiorẽ. Et ipſe quidẽ hercules cũ e uita migraſſet:ĩmortalium ho-norẽ cõſecutus eſt. Poſteri eius ꝑ multa regnantes ſecula nil dignum me moria geſſere:neq; exercitu aliquo extra indiã ducto:neq; colonia ad aliaſ nationes miſſa. Multis poſt annis plurimæ ciuitates in libertatẽ ſe uendi carunt. Nätiões q̃dã regnum uſq; ad Alexandri aduentum paſſæ ſunt:
Cum leges apud indos uariæ habeantur admiratiõe tamẽ dignæ:q̃ fue-runt a pſcis eoꝝ phĩs editæ. Lege.n. ſanxerunt neminẽ oĩo ſeruum eſſe li-beros æquo iure:honoreq; haberi oẽs qui aſſueſcerent neq; pſtare cæteris neq; iniuria quenq̃ afficere optĩe ad oẽs fortunæ caſus inſtituiſſe uitam. Stultum ſane uideri leges æquas oĩbus poſitas:fortunaſ nõ æquæ omni bus cões eſſe: Indoꝝ populus in tribus ſeptẽ ẽ diſtributus. Prima ẽ phõꝝ qui cæteris numero pauciores ſuꝑeminent dignitate. Hi ab oĩ ope ĩmu-nes neq; ſeruiunt cuiq̃:neque ĩperant:recipiuntque a priuatis & ea:q̃bus ſacra diis faciant:& curã habeant defunctoꝝ tanq̃ cari diis & q̃ fiãt apud ĩferos pcipue norint:ꝓpterea dona plurima honoreſque eis ĩpenduntur: Multum uero ꝓſunt indoꝝ uitæ. Nam anni principio una cõuenientes. Siccitates:pluuias:uẽtos:morbos pdicunt:cæteraque quoꝝ cognitio poſ ſit utilis eſſe: Futura.n. audientes tum populus tum rex & futura declinãt mala & bonis fucturis imminent. Qui phũs falſa pdixerit nullã pterq̃ quod ꝑpetuo ſilet pœnã ſubit. Secunda tribus eſt agricolaꝝ:qui multitu dine ſuꝑantes cæteros a bello reliquoque ope liberi ſolis agris colẽdis tẽ-pus impẽdunt. Nullus hoſtis eos laceſſit:neque ſpoliat:ſed exiſtimans il-los in cõi utilitate uerſari ab oĩ iniuria abſtinet. Ita ſoluti metu agricolæ terramque libere colentes reꝝ afferunt ubertatẽ. Viuũt autẽ in campis cũ uxore ac liberis:neque in urbes cõmeant. Dant regi omnis enim ĩdia ſub dita eſt regibus:tributum. Nulli priuato licet agros poſſidere pter tribu-tum:& q̃tam quoque fructuum partem regibus impendunt. tertiã tribũ conficiunt omnis generis paſtores:qui neque in ciuitatibus neque ĩ uilliſ

morãtur: Vtuntur tabernaculis uẽatu ac retibus tutas a feris ãuibuſque regiões reddunt: Hoc exercitio india indomeſticam pſtant. Multis uariiſque tum beſtiis tum auibus ſementi agricolarum in feſtis copioſam. Quantum locum artifices tenent: quorum pars armis pars ruſticis inſtrumentis alii aliis utilibus rebus frabricandis uacã: Hi nõ ſolũ ĩmunes a tributo ſunt: ſed frumentũ inſuper a regia pcipiunt: Quinto ordine millites: ſed numero ſecundi belli diſciplina exercentur. Omnis ea multitudo armis dedita tũ equi elephantiq; bello acti ex regia uictũ hẽnt. Sextus eſt ordo ephoꝝ. Hi q̃cũq; in india aguntur inſpicientes regi referunt Vbi rex deſit principibus. Septimo loco exiſtunt qui publicis cõſiliis p̃ſunt numero pauciſſimi nobilitate prudentiaq; maxĩe inſignes. Ex his enĩ ad regũ cõſilia tũ ad rẽ. p̃curandã: tum ad res dubias iudicandas aſciſcuntur. Duces inſup ex his diliguntur ac principes. His in partes politia ĩdie diſtributa haud quaq̃ licet unius ordinius uiꝝ alteris uxorẽ ducere neq; exercitũ mutare: neq;. n. fas eſt militem agꝝ colere aut philoſophari artificem. Habet india plurimos maximoſque elephãtos fortitudine ac magnitudine p̃ſtantes. Coit hoc aĩal nõ ſicut quidã putant pmiſcue: ſed uelut equi & reliqua q̃drupedia. Decimo ac ſexto adminus menſe ut plurimũ piunt: q̃doque octauo & decĩo. Vnicũ ueluti equi parturiunt: quẽ nutriunt matres ãnis ſex. Viuũt maiori ex parte ætate lõgeui hoĩs. Qui uero maxĩe ſeneſcunt ãnis ducentis: Sunt & apud indos ſtatuti prĩcipes: qui iniurias ab aduenis phibeãt. Si qui eoꝝ infirmentur cõductis medicis curent: defunctoſque ſepeliunt eoꝝ pecunia pximioribus tradita. Iudices cauſas cognoſcunt: Sontes diligenter puniunt. Et de indis actenus. Nunc de ſcytis qui ſunt indiæ cõtermini dicendũ. Hi olim a primordio paruã patriã poſſidebant. Poſtmõm paulatĩ p uirtutẽ & uires aucti cum regiones multas ſibi ſubdidiſſent: in magnum impium gloriãq; puenere Ea p̃mum natio iuxta araxim flumen parua numero ppterque ignobilitatẽ cõtẽpta cõſedit. Nacti regẽ quẽdã bellicoſum & militari uirtute p̃cipuũ agroſ ãpliarũt: Muntanos quidẽ uſque ad caucaſu: cãpeſtres uero uſque ad oceanũ & meotidã paludẽ aliaque loca ad Tanaĩ uſque flumen. Fabulãt̃ ſcythæ natã apud eos ex terra uirginẽ umbelico tenus hoĩs forma reliqua uipe. Eã genuiſſe pueꝝ: cuius nomen fuerit ſcytha: Hũc cum oĩum qui ante eũ fuerãt clariſſimuſ euaſiſſet: ĩdidiſſe populiſ ſcytarũ nomẽ. Inter huius regis poſteros extitiſſe fratres duos ſuma uirtute. Et unũ Plutonẽ alterum Napim appellatos: qui magnis rebus geſtis regno iter ſe diuiſos alteros populos Plutones alteros napas uocitarũt. Horum magno poſt tp̃e regũ pgenies uirtute & belli artibus inſignis regiones ultrã

tãnaĩ uſq; ad thrãciã ſubiecit. Verſis deinde ad alterã pãrtẽ armis ad nilũ ægypti peruenere: redactiſque in poteſtatem q̃ intermediæ erant gẽtibuſ uſque ad orientis oceanum & caſpium mare paludẽq; meotidã ĩpiũ ꝓtẽderũt. Aucta uiribus ea gẽs reges habuit memoria dignos: a qbus qdã ſacæbi maſſagete quidã Arimaſpe alio noĩe appellati. Sub his regibus ex ꝓuinciis ab ſe bello ſubactis coloniæ deductæ ſunt. ſed duæ maximæ altera ex aſſiriis inter paphlagoniã ac põtũ poſita. Ex mediis altera pone tanaim flumen: cuius populum Sauromatas ãppellarunt. Hi multis poſt annis ĩpio late diffuſo magna ex pte uaſtata ſcytia eã penitus deſertã cultoribus reddidere. Deinceps deficiẽte ſythaꝝ pncipatu regnaſſe fœminas dicunt fortitudĩe corpoꝝ p̃claras: In his. n. gẽtibus exercẽt̃ ad bellum fœmĩæ uiris nihilo uirtute ĩferiores. A quaꝝ multis uirtute egregiis magne res nõ tm̃ ĩſcythia ſunt: ſed ĩ ꝓpĩquis locis geſtæ. Cyꝝ qdẽ pſaꝝ regẽ cum ĩgẽti exercitu ſcythiã ĩgreſſum ſcythaꝝ regĩa p̃lio ſupatum captumq; cruci affixit. Adeo ãt amazonum uires claruere: ut nõ ſolum multas uicinas gẽtes: ſed magnã europe aſiæq; ptẽ ſubẽgerĩt: de qbus poſteaq̃ ſcribere cæpimus haud abſurdum erit: q̃ de illis magis fabuloſæ: q̃ uere ſcribunt̃ referre: penes thermodõta fluuiũ pmo gẽs amazonum fuit: q uiris ſimiles bellicis artibus uiribuſq; corporis p̃ſtabãt. Eaꝝ regĩa exercitu mulieꝝ coacto exercuiſſe traditur eas militari diſciplina: ac nõnullas ex uicinis gẽtibus expugnaſſe. Eius deinde gloria & uiribus ãpliatis ꝓpinquiſq; ſubctis gẽtibus filiã genuit: quã martis filiã appellauit. Hoĩes ad texturã muliebriaq; deputauit exercitia. Lege aũt ſtatuit ut ſolæ fœmĩæ ĩ re militari erudirẽt̃. Viris interdicta eſſent arma: ſeruiliaq; officia pmiſſa. Maribus qui ex eis naſcebant̃ crura ac brachia debilitabant: quo bello in utiles fierent. Fœminis dexterã inurebant mãmã: ne pugnæ ĩpẽdimẽto ex quo & amazonum eis eſt inditum nomen. Regina & prudentia & rei militaris opinione p̃ſtans urbem p̃clarã in oſtiis thermodõris quã appellauit. Themiſtyram inq; ea regiã inſignem cõdidit: Cum in bellis millitarem diſciplinã ſũmo ordine ſeruaret: pmum propinquas omnis gẽtes uſq; ad tanaĩ flumẽ ſuo ĩpio addidit. In q̃dã deĩceps pugna cũ uiriliter dimicans ĩteriiſſet filiã regno ſuccedẽs. pq; oĩa matris uirtutẽ imitata geſta eius ſupauit. nã uirgines a pmis ãnis uenatiõibus exercitãs quottidie ad belli munia ĩſtruxit. Marti quoq; & dianæ ſacrificia ĩſtituit: q̃ taurobolium appellauit. Sacra facere edocuit. Vltra tanaĩ exercitu traducto oẽs eius ore gentes ad traciã uſq; duicit. In regnũ deĩde cũ multis ſpoliis reuerſa magnifica eis deis templa cõſtruxit oĩum ſubditoꝝ beniuolentiã iuſto æquoq; impio adepta. Tũ ad alterã fluminis ptẽ uerſis armis aſiæ ptẽ uſq; ad ſyriam bello

ſubegit. Poſt huius obitũ ꝓpinquior genere in regno ſuccedebat iuſte ĩ-
pans ita:ut amazões magno impio & gloria potirentur:Multis poſt ſecu
lis uulgata eaꝝ p oẽm orbem uirtute herculi ſemeles ac iouis filio ab euri
ſteo mãdatũ fuiſſe tradunt:ut hippolitæ amazonis baltheũ ad ſe ferret.
Q ua ex re illato amazõibus bello acieq; ꝓfligato eoꝝ exercitu uictã hip
politã cũ baltheo cæpit:quo ꝑlio amazonũ ẽ regnũ deletũ. Barbaras de
inde ꝓximas gentes cõtento amazonũ noĩe ꝑteritaꝝ iniuriaꝝ memores
adeo gentẽ eaꝝ cõtinuo bello cõtriuiſſe aiunt:ut ipſaꝝ ſit nomen & gẽus
extinctum.Paulo poſt hanc herculis expeditionem troiani belli tempore
Pantaſileã reginã martis filiã tradũt ſuarum cæde ꝑterritã cumq; amazo
nũ reliquis ex patria ꝓfugã troianis auxilio affuiſſe:ac poſt hectoris obi-
tum multis ꝑclaris belli facĩoribus editus ab achille interfectam. Hãc po
ſtremã amazonũ ꝑcipua uirtute extitiſſe:reliquiaſq; deinceps eius gẽtis
paulatĩ defeciſſe ferũt.Ea cã eſt:cur apud poſteros cũ robur eaꝝ uirtuſq;
refertur fabulaꝝ antiquaꝝ loco accipiãtur.Nobis poſteaq̃ res aſiæ:q̃ ad ar
ctum uergunt dignas duximus q̃ poſteritati mandarentur:haud abſur-
dũ uiſũ eſt:q̃ de hypboreis tradũtur cõſcribere.Eoꝝ qui ueteres ſimileſq;
fabulis hiſtorias ſcribunt.Ecateus quidãq; alii oppoſitã celtis iuxta ocea-
num eſſe inſulã haud multũ ſicilia minorẽ pone arctos tradũt:habitariq;
ab his qui hypborei eo ꝙ uento boreæ ſint admodũ ſubditi appellentur
ĩſulã uero fertilẽ ac fructuoſã:ut ĩ q̃ fructus anni bis naſcãtur. Fabulãtur
tonã in ea natã:unde & apollo ibi ꝑ cæteris diis maxĩe colitur.Eſſe quoq;
eius inſulæ hoĩes ueluti quoſdã apollinis ſacerdotes cuius laudes & hym
nos quotidie in cantu celebrent:ſũmeq; eũ honorẽt deũ.Præterea lucum
ingentẽ tẽplũq; apollinis forma rotunda egregiũ multiſq; donis atq; or-
namẽtis cumulatũ.Vrbs ei ſacra eſt:cuius incolæ maiori ex ꝑte aiunt eſſe
cytariſtas cõtinueq; in tẽplo ſonare canentes hymnos in apollinis laudẽ
cantuq; eius geſta exornãtes.Habent hypborei ꝓpriã linguã græcis :ſed
athenienſibus maxime deliiſq; ſocietate ac beniuolentia iuncti ſunt:a pri
ſcis tẽporibus cæpta.Enĩ græcos quoſdã dicunt cũ ad hypboreos tranſiſ
ſent:dona ſumptuoſa in tẽplo appoſuiſſe græcis litteris inſcripta.Eodem
pacto ex hypboreiſ olim Abarim ueniſſe in græciã amicitiãq; cũ deliiſ an
tæa cõtractã firmaſſe.Ferunt inſup lunã hac ĩſula uideri parum a terra di
ſtantẽ:ac terreſtes quoſdã ueluti cũulos habentẽ inſe manifeſtos.Dicunt
quoq; eũ deũ p annos unde uiginti adire inſulã in quibus aſtroꝝ reuo-
lutiões ꝑficiant.Ob eã rẽ huiuſmõi annoꝝ tp̃s a græcis metonus annus
noĩatur.Interea cythara ſonare:pſallereq; noctu cõtinuo ab equĩoctio uer
nali uſq; ad pliadum ortũ deu exiſtimaturus uoluptati deditus .Regno

ciuitati impãnt huic:tẽploq; pſunt ii quos appellãt boreadas ꝓgenies
boreæ:q̄ p genus recipit pncipatum. Nunc ad reliq̄s aſiæ ptes eas pſerti:ĩ
q̄bus cõtinet̃ arabia trãſeundum. Ea ĩter ſyriã ægyptumq; ſita multis ua
riiſq; diſtinguit̃ gentibus. Nãq; uergunt ad orientẽ ptes arabes incolunt
quos noĩant abatos habitantes patriã:tum deſertã tum ĩaquoſã tum in
paucis ferentẽ fructus. Ideoq; latrociniis uicinis gẽtibus ĩfeſti ſunt:atq; ĩ
uicti bello. Qui regionẽ aq̄s carentẽ tenẽt:puteos effodiunt exteris igno
tos:q̄ res hoſtiũ picula depellit:Nã q eos pſequunt̃ aut errantes ſiti defi
ciunt fõtium ĩſcitia aut uix redeunt labore defatigati. Ob hanc cãm ara-
bes ea loca ĩcolẽtes cũ bello expugnari neq̄ant liberi uiuunt:neq; ulli unq̄
externo regi:nõ aſſirio nõ medo nõ pſo paruerunt. Ipſi macedonum re-
ges nunq̄ eos ſubigere q̄tum uis magnis copiis ualere. Eſt ĩ regiõe abate-
oꝝ ſaxum nã admõm munitũ unico anguſtoq; aſcenſu euntibus patens
paucis cuſtodibus egẽs ſtagnum quoq; ingens:ut quod lõgitudĩe qnq̄gi
ta latitudine ſexaginta ferme ſtadia cõplectat̃:Aſſaltum ꝓducens ex quo
nõ puum uectigal pcipit̃. Eius aq̄ odoris ẽ peſſimi atq; amari. Quo fit
ut neq; piſces ꝓducat neq; aliquod aq̄tile aĩal. Et cum plures dulcis aque
fluui ĩ illud decurrant neq̄q̄ tñ aq̄ natura ĩmutat̃. Aſſaltum ſtagni medie
tas plurimũ ãnuatĩ gignit:quãdoq; ad tria iugera quãdoq; ad duo Vnde
& circunſtantes barbari maiorẽ ptẽ tauꝝ minorẽ uitulũ appellant Plenus
aſſalto lacus ꝓcul aſpicientibus ĩſula apparet. Cum aſſaltum lacus eſt ege
ſturus palã ante uigeſimum & ſecundum diẽ appent ſigna. Et.n.circa ſta
gnũ ſtadiis pluribus fetor a uento excitatus ꝓpũm argento auroq; & æri
colorẽ aufert:uento iteꝝ reflante reſtituit̃ ꝓpiq̄ loca ex calore fectoreq; la
tus corrupta & morbos afferunt incolis & breuioris uitæ reddunt. Ferti-
lis ẽ ea palmis regioq; flumĩbus aut aq̄s fõtium rigatur. Naſcitur & ĩ que
dã eius cõualle ad multa medicis utile balſamum uectigal cum nulla or-
bis ps alia eã plãtã ꝓducat. Abhac dſerta arridaq; patria uicĩa arabia adeo
differt ut multitudĩe fructuũ cæteraꝝq; reꝝ q̄ ĩ ea naſcũt̃ fœlix noĩetur:
Calamo.n.& eo quẽ appellant ſchinũ rebuſq; aliis q̄ arõata dicunt̃:pluri-
mũ abundat. Foliis pterea odoris ſuauiſſimi:& quod ex arboribus ſtillat
gũmi mirrhã ẽt & diiſ gratiſſimũ pq; uĩuerſum orbẽ diffuſum thus extre
ma arabiæ ferunt Coſtum inſup Caſiã Cinamomũ & alia eiuſmõi plura
Herbæ uero & arbuſta odorifera ideo abunde:ut q̄ cæteri raro ſup deoꝝ
altaribus ponãt:illi ꝓ lignis in furnis cõburãt. Hiſq; quæ apud alios ha-
bentur rara arabes ſeruoꝝ domi lectos ſternãt. Cinamomum utilitate ex
cellens ad hoc reſina miriq; odoris therebintus apud arabes naſcuntur.
Mõtes nõ ſolum abiectes ac populos ꝓferunt:ſed cedros & quẽ uocant

bara tõ:plurias uero alias nutrit plãtas ſuauẽ odorẽ trãſeuntibus inſpirã-
tes.Natura id ſoli accidit ut dulces in eo odores orta ferãt.Nã qbuſdã in
locis effoſſa terra aliq̃ repiũtur ſuaue olẽtes glebæ: q̃ ueluti metalla fuſe la
pides ĩgentes fiunt ædificandis dõibus apti.In eos cum guttæ aq̃ pluuiæ
caduntiita liq̃fiunt ex hũiditate iunctu re lapidum cõmiſcenturq; inuicẽ:
ut unicus murus appareat.Effodit̃ ĩ arabia aurꝝ:quod nõ igni decoq̃t̃ ut
apud alios cõſueuit:ſed eueſtigio effoſſum nucibus id caſtaneis ſimile re
pit̃:colore ẽ ita lucido:ut p̃cioſos lapides ab artificibus auro ĩ cluſos ſplẽ
didiores reddat.Pecoꝝ.adeo fertilis:arabia eſt:ut natões plurias uitã pa-
ſtoꝝ ducẽtes enutriat.Frumento nõ eget multaꝝ reꝝ ubertate opulenta.
Pars ſyriæ cõtermĩa multas uariaſq; nutrit feras.Nã & leones & pardali
multo plures maioreſq; in ea q̃ ĩ libya repiuntur:p̃ter hos q babylõii uo
cãtur tigres.Fert & aĩalia nature duplicis mixta ſpẽ:quoꝝ aliquos appel-
lant ſtrutio camelos:q exſtrutiõe cameliſq; cõſtãt:unde & nomen trahũt
magnitudĩe ad cameli naſcentis modum.Capite ſũt pilis minutis:oculiſ
groſſioribuſ nigriſq; nõ diſſimili forma & colore camelis collo ob lõgo ro
ſtro breui atq; acuto elati mollibus pẽnis duobus cruribus pedibus un-
gula fiſſa ut terreſtre ſimul uolatileq; aĩal uideatur:ꝓpter grauitatẽ neq;
altius extolli neq; uolare põt.Sed uelociter terra graditur. pſecunt̃ illum
eq̃tes quos ſæpius lapide pedibus ueluti funda iacto ferit. Cum effuge
re neq̃t ĩter arbuſta ſepius aut umbroſa loca caput aſcõdit nõ naturæ di-
ſcidia ne uideatur aut cõſpiciatur ab aliis ut quidã putãt: ſed quia ea cor
poris ps cæteris debilior umbrã ſibi ꝓ tuteal parat.Natura.n.optima ſin
gulis aĩantibus ad ſui ſalutẽ magiſtra nõ ſuæ tãtum ſed eoꝝ quoq; quos
procreat curam ſalutis gerit.Q ui camelopardi uocãtur:ab his ambobuſ
a quibus ſortiuntur nomẽ naſcuntur ſed camelis exiſtunt mĩores:& bre
uiore collo :capite oculis colore pilis pdis ſimiles:Vngule fiſſura camelo
Caudam habent lõgam in modum pdi. Naſcuntur etiam in arabia trã
gelaphi ac bubali:pluraq; alia uariæ formæ mixtæq; naturæ aĩantia:que
breuitatis grã õmiſſimus.Videtur autẽ ſol regiõi ad meridiẽ poſitæ plu-
rimam gignendi uirtutem afferre:ꝓpterea q; pluria ĩ eis locis uaria ac pul
chra aĩantia natura fieri.Eadem cã & in ægypto crocodylli & fluiatiles eq
In æthiopia uero ac libyæ deſertis elephantes multi uarii ſerpentes: dra
cões cæteraq; feræ magnitudine ac uiribus eximiæ naſcuntur:in india
quoq; elephantes mole uiribus multitudine reliquis ſunt antecellentes.
Nõ ſolum.ãt his in regiõibus aĩalia ſpe diuerſa ſolis ope uirtuteq; fiunt.
ſed lapides quoq; naturæ uariæ tum colore tum ſplẽdore admõm lucido
Criſtallus.n.lapis ex aqua oritur pura cõgelata nõ quidem a frigore:ſed

diuini caloris ui:quã duritiẽ ſeruet uarioſq; ſuſcipiat colores. Smãraddi
in berilliq; inter metalla ærea naſcentes a ſupis formã coloreq; capiũt:La
pidibus etiã aureis ſolis æſtus eũ colorẽ indidit. Q uapp & adulterios
quoq; arte hoĩum collore criſtallis addito fieri tradunt. Carbunculorum
inſuper uarias ſpẽs ſolis uirtus efficit. Eodem modo diuerſarum auium
formis color eſt additus:ut ĩuicẽ differentes q̃dam oĩo porfireæ aliæ ſplẽ
dido nõnullæ croceo:aliæ ſmaradi colore exiſtant:q̃ oĩa lumĩe ſolis effici
uidemus. Hoc & in iride cõſpicere cæleſti licet:q̃ uarios colores a ſole acci
pit. Hoꝝ uarietatẽ naturales ſupioribus tribuunt calore ſolis cohopante:
q uiuificet oĩum rerũ formas. Dẽiq; florũ terræq; colorum ac uarietatis
cuius naturale opus ars poſtea hoĩum natura docente imitata uarios ſin-
gulis rebus colores addiderit. Et.n. colores fructuũ odores ſaporũ uarieta
tes aĩaliũ magnitudinẽ cuiuſq; rei formam terrarũ diuerſas ſpẽs conſtat
ſolis caliditate fieri:q t̃ræ hũiditate cõcalefacta cuiuſlibet rei naturam p
ducit. Itaq; neq; parius neq; alius quis mirandus lapis cũ arabicis eſt cõ-
pandus:quorũ & albedo ſplendida eſt:& põdus graue:nec cæteris cedũt
leuitate:Hanc ei puĩciæ pprietatẽ uirtus ſolis:ut dixĩus elargit̃ Calor enĩ
cõdenſat. Siccitas cõprimit. Splendor illuminat. Auium genus oẽ caloris
participens uolans pp leuitatẽ ſolis opa:diuerſi eſt coloris in regionibus
p̃ſerti ſoli ppĩqs. Babylõia pauões plurĩos colore uario diſtĩctos nutrit.
Vltĩa ſyriæ fert pſytacos porfiriõeſq; ac meleagridas plureſq; alias animã
tiũ ſpẽs coloribus uarias:Simili mõ & de aliis ſimilis plagæ locis:ut ẽ in
dia:rubrũ mare:æthiopia:& libye portio. Sed pteſ orientis q̃ feratiores ſt̃
nobiliora maioraq; ferũt animantia. Reliq̃ ſecundũ ſolis uirtutem. Eodẽ
pacto inter arbores palmæ in libya fructus pducunt ſq̃lidos ac paruos.
In interiori ſyria q carioti appellantur fiunt aliis excelentiores tum dul-
tum magnitudine tum humore. His maiores multo arabia fert ac baby-
lõia:quorum magnitudo ſex eſt digitorum. Colore ſunt qdam ſub æreo
nõnulli puniceo alii porfireo aſpectu amæni & ſuaues guſtu palmarum
arbor pcera eſt:ſtipite tereti & uſq; ad uerticem æquo: coma eius uariæ
circumq; diffundit̃. Ea q̃ ad meridiem ſpectat arabia fœlix cognõĩnatur
Int̃riorem paſtores colunt in tabernaculis uitam ducentes. Hi pecoribus
armentiſq; d̃diti latos habitant campos:q̃ int̃ hos fœlicemq; arabiam in
teriacet:abſq; aq̃ eſt:& ut iam diximus deſerta. Q uæ ad occaſum uergit
arenoſa eſt penitus per eam inter qui faciunt quemadmodum in mari
nautæ arcti ſigna itineris duces habent. Reliq̃ ps arabiæ uerſus ſiriã ſita
multifariã agrorũ cultoribus mercatoribuſq; referta ẽ.q eorũ q̃ exportãt
p̃miis allecti q̃ rara apud cæteros hẽnt̃ habũde ſubmĩſtrẽt. q̃ ad oceanũ

pars reſpicit ſupra fœlicem arabiam poſita:multiſq; ac magnis diuiſa flu uiis plures ſtagnantes locos paludeſq; haud parui ābitus facit. Que cū fluminum tum ībrium aqs irrigata maiori ex parte duplici fructu abun dat. Nutrit āt is locus elephātoꝝ greges aliaq; uaria ac diuerſa ſpē forma q; aīalia. Pecoꝝ inſup pſertī boum atq; ouium magnas pingueſq; cauſas hentium copioſa eſt: Multa quoque & diuerſa cameloꝝ pbet genera tum pīguium tum macilentoꝝ: quoꝝ nōnulli gibbum duplicē ī dorſo hēnt a quo & ditili noīant. Hoꝝ carnibus lacteq; ueſcunt īcolæ. Quida mfe-rēdis oneribus apti ſupra decē frumēti medīnas: hoīes uero qnq; in lecto iacentes uehunt. Anacoli uero lagariq;: q dromadū ſunt forma plurimū uiæ cōficiunt pſertim p deſerta & aqs carentia loca. In bello quoq; duos in certamē ſagittarios ferunt dorſo cōtrariæ īuicem īſidentes. Alteꝝ a frō te aduerſus hoſtē alteꝝ cōtra pſequentem pugnantes. Et de arabia hacte nus. Nunc de īſula ī oceano uerſus meridiē repta & q̄ in ea pter fidē nar-rantur: deq; īnentōis cā paucis ſunt explicāda. Iābolus a pueritia eruditus poſt patris q mercator extitit obitum: & ipſe mercaturæ opam dedit: per arabiam tranſiens ad aromata emenda cum ſociis itineris a latrōibus ca-ptus pmo cum uno excōſeruis paſtor deputatus eſt. Deinde una cum eo a quibuſdā æthiopibus cōphenſus ultraq; maritimā æthiopiā ductus. Hi cum eſſent externi ī expiationem eius regiōis capti ſunt. Mos erat his qui ea loca incolebāt æthiopibus a priſcis temporibus ex deoꝝ reſponſo traditus perq; progenies uiginti: annos uero ſexcentos: progenies eīm tri-ginta perficitur annis: obſeruatus duobus hominibus expiationem face-re. Habebant pparatum nauigiolum ad ferendas maris tempeſtates ap-tum. Et quod duo uiri facile poſſent regere. In id ſex menſiū uictu: quod ſatis eſſet ambobus impoſito uiros inducātes mandabant: ut ſecundum oraculi reſponſam nauiculam uerſus meridiem dirigerent. Venturos eſſe eos ad inſula fœlicem & humanos homines: qui beatæ uiuerent. Eo-dem modo & eorum patriam: ſi ipſi in inſulam ſalui perueniſſent ſexcē tis annis in pace fœlicitateq; futuram. Sin uero longitudine maris terri-ti curſum retro uerteret: tanq̄ impios ac ſceleſtos oī eorū genti magnarū calamitatum cām pbituros. Aethiopes uero aiunt dies agere iuxta mare feſtos: ſacraq; facere optātes quo ſolita fiat expiatio proſpeꝝ nauigantiū curſum. Hi poſt quattuor menſium nauigationē multiſ acti tēpeſtatibus ad inſnlā deferuntur figura rotondā ſtadioꝝ ambitu quinq; milliū. In-ſulæ ap propīquātibus accolæ quidā obuii ſcaphā deducunt. Alii accur rentes mirantur alienigenaꝝ aduentū: eos humaniter benigneq; ſuſcipi-untq; apud ſe erāt cum illis cōicantes. Sunt eius inſulæ hoīes corpore ac

moribus haud noſtris ſimiles.Eodē tamē oēs corporis forma. Sed q̄ mā
gnitudine quattuor cubitos excedat:Hoꝝ oſſa ueluti nerui quo uelis fle
ctuntur reflectunturq;.Corpore ſuntpluſq̄ noſtra agili ac robuſto .Nā ſi
quid manibus cepint nemo eripe ex digitis pōt:pilis carent demptis:ca-
pite:ſupciliis palpebris ac merito reliqua parte corporis adeo ꝑpolita ut
ne parua quidem lanugo appareat.Pulchri ſunt decori & corpore cōpoſi
to.Aurium foramina multo noſtris patentiora.Q uemadmodum & lī
gua a nobis differunt:Habet.n.eoꝝ lingua priuatim quid tum a natura
tum ab ingenio datum.Diuiſam.n.līguā natura dedit:q̄ ſcinditur in īfe-
riori parte:ut ab radice duplex eſſe uidentur.Itaq; uaria utuntur loq̄la:ut
nō ſolū uoce hoīum loq̄tur:ſed auiū diuerſaꝝ imitētur cātus.Q uod ue
ro uidetur admirabilius una cum duobus hoībus ꝑfecte ſimul reſpōdē
do tum diſputando locuntur.Vnā.n.linguæ parte uni alloquit̄ reliqua
alteri.Purum ibi eſſe integro anno ærem cōſtat : quemadmodum pœta
ſcribit:pirum ſupra pirum.Malū ſupra malū:uuam ſupra uitē ficum ſu-
pra ficum ſeneſcere.Eſſe inſup tradunt tontinuo diem partem nocti.Cir
ca meridiem nullā fieri rei alicuius umbrā cū ſupra uerticē ſol exiſtat.Vi-
uunt autem ſecundum cognationes ac cætus:qui tamen quadringentos
nō excædant.Habitant in pratis ferente abſq; cultura ſponte ſua uberes
fructus terra.Nā inſulæ uirtus aeriſq; tempies terram ſua ſponte frugife-
ram ultraq̄ ſatis eſt reddit.Naſcuntur apud eos arundines plurime ferē-
tes uberem fructum albo eruo ꝑ ſimilē.Hos eolectos ſpargunt aqua cali
da:quo ad auctus ouis columbæ magnitudinem equet.Ex his poſtmo-
dū contritis panem conficiūt dulcedine p̄ſtantem.Sunt etiam in ea aq̄ꝝ
fontes ꝑ magni:ex q̄bus partim aquæ calidæ ad uſū baleneoꝝ ad curam
doſq; morbos manet:partim ſuma dulcedine frigidæ: q̄ ad ualitudinem
cōferunt.Eſt quoq; omnium doctrinaꝝ maximeq; aſtrologiæ apud eos
cura utuntur litteris quas habent uiginti & octo ſecūdū uirtutem ſigni-
ficandi characteres uero ſeptem:quarum q̄libet quattuor interp̄tat̄ mo-
dis.Longiſſime ſunt ætatis:ut qui annos centū quinquaginta uitā agant
& abſq; aliquo ut plurimū morbo.Si quis febricitat aut corpore æger
fuerit mori ſtatuta lege conpellūt.Non ſcribunt ꝑlatus ut nos: Sed a ſu
piori parte recta linea ad īferiorē.Mos eſt eis ad certā uſq; ætatem uiuere
qua perfecta uariam ſibi mortē ſponte conſtituūt.Gemina eſt apud eos
herba:ſupra quā ſi quis iaceat inſuauē deductus ſōnū morit̄. Mulieres
mīme nubūt:ſed omnibus ſunt commūes.Simili modo & filii educan
tur.cōmmūiq; amore ſūt omnibus.Abducūt ſæpius a nutriētibus īfātes
ne matres filium recognoſcant.Q uo fit ut cū nulla ſit apud eos ābitio

aut pcipua effectio cócordes abſq; ulla ſeditione uiuant. Eſſe inſup aialia ea i inſula magnitudine quidē parua: ſed natura ac ſanguis uirtute admi rabili. Corpore ſunt rotundo ac teſtitudinibus ſimili duabus lineis iuicē p mediū tranſuerſis: in quaꝝ cuiuſlibe extremo ſit auris & oculis uideāt: totidem audiant auribus. Vnicis uentre atq; inteſtinis: in quæ commeſta cōfluunt. Pedes circum habent plures: quibus in utranq; partē ambulant Huius belue ſanguis mirabili aſſeritur uirtute. Omne enim corpus cōci ſum dum ſpirat hoc tictum ſanguine eueſtigio coheret. Similiter & ma nus cæſa reliquæq; corporis: dum uita ſuppetit: partes reſarciuntur Si re centi adhuc applicentur uulnere. Quiſq; cætus nutrit magnas diuerſæ naturæ aues: quibus experiuntur qualles filii ſint futuri. Impoſitis enim ſupra aues infantibus ſi uolantes p ærea immoti nō expaueſcant educūt. Sin uero timore ignauiaq; deficiunt: proiiciuntur: ut neq; diutius uicturi & animi exercitio inutiles. Cuiuſlibet cætus ſenior aliis tanq̄ rex cui pa rent omnes imperat. Annis centum quinquaginta actis ſe ipſum uita ex lege priuat. Poſt eum ſenior accipit principatū. Mare quo inſula circunda tur fluctuoſum: & quod motus ingentes facit. Dulcis eſt aquæ guſtu: Ar ctus & plereq; ſtellæ: quæ nobis apparent mime ab illis conſpiciuntur. ſeptem uero inſulæ ſimili magnitudine paribus interuallis eiuſdē gentis legiſq; exiſtūt. Oibus ea incolētibus q̄uis terra ſua ſpōte abunde uictum ferat: tamē his modeſte utuntur. Simplices enim cibos appetūt nutrimē tum quod ſatis eſt q̄rentes carnibus tū aſſis tū elixis ueſcuntur coquoꝝ artē uariiſq; ſaporibus condita ut in utilia reiiciunt: deos & eum qui oīa cōtinet ſolemq; & reliqua cæleſtia colunt. Piſces aueſq; uarii generis capi unt. Naſcuntur etiam ſua ſponte arbores fructiferæ oleaq; & uites: exqui bus olei uiniq; copiam educunt. Serpentes magnos ſed innocuos inſula pducit: quoꝝ carnes mire dulcedinis edet. Veſtes parant ex lanugīe mol li ac ſplendida ex medio arūdinum ſūpta: qua maritimis ticta oſtreis ue ſtimenta purpurea cōficiuntur: Varia exiſtunt animantia: & quia præter opiniōem haud facile credita. Certū uiuēdi ordinē ſeruāt: unico cibo die tim cōtenti Nam certo die piſces: alio aues: quādoq; terreſtia aīalia edūt: oleo aliquando ſimpliciq; menſa utuntur. Diuerſis ſunt exercitus dedit. Quidam inuicem miniſtrant. Alii piſcantur: alii exercent artes: nonnul li circa alias res uſui comodas occupantur. Quidā exceptis ſenibus par titis inuicem operis ſeruitio uacant. In ſacris ac diebus feſtis hymnos in deorum & maxime ſolis laudes canunt: cui ſe & inſulas dicarunt Mortu os in littore ſepeliunt. Cadauer cum mare fluit arena obruentes: ut aquæ fluxu inundationeq; exaggeretur locus. Calamos aiunt ex quibuſ fructū

decerpunt augeri minui ue ad lumæ modum Fontium aqua dulcis ac ſa na caliditatem ſeruat niſi frigida aq̃ aut uinum immiſceatᷣ Iambolus & q cum eo acceſſerāt cum ſeptē annis ī inſula māſiſſent tandē eiectos fuiſſe aiunt īuitatos tanq̃ malos maliſq; aſſuetos moribus Igitur præparatā ſcapha cibiſq; īpoſitis abſcedere coacti menſibus q̃tuor ad regē indiæ arenoſa ac uadoſa loca mari appulere. Et alter quidē tempeſtate periit. Iambolus in uillā quādā diuertens ab incolis ad regem in urbem alibro tam plurimum a mari diſtātem deductus eſt. Cum græcos diligeret rex pluri miq; eorum doctrinam faceret: multis illum donauit. Deinde ſecure in pſidem primo tum ſoſpitem in græciam miſit. Hæc poſtmodum Iambolus latens mādauit: multaq; de india cōſcripſit antæa cæteris ignota.

EXPLICIT LIBER TERTIVS. INCIPIT QVARTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR.

De æthiopibus q ſunt ultra libyam deq; his qui āpud eos ātiq̃tus ferūt.
De auro q ī extremis ægypti effoditur: deq; eius pparationis artificio.
De his q maritima loca arabiæ īcolunt atq; ad oceanū ſita uerſus indiā loca uergunt. Vbi deſcribantur ſingulatī natiōes: & qbus legibus utūtur: & quā ob cām multa de eis uarie ferūt mīmeq; fides illius pſtetur.
De priſcis libye rebus: deq; his: quæ de gorgone & amazonibuſ & ammone atq; ath lantibus ſcribuntur.
De his: quæ de niſa feruntur fabulæ in quibus de titanibus de dionyſio & deorum matre continentur.

OSTEA q̃ ſuperius de ægypti aſiæq; ſecūdum quāmq; puinciā mēoratu digniſ rebus ſcripſimuſ hic liber æthiopes libyos ath lantides cōplectetur. Ferūt æthiopes prios hoīum oīum creatos eſſe: cuius rei cōiecturā ferunt q nō aliunde hoīes in eā acceſſerint: ſed in ipſa geniti merito ī digētes omnium cōſenſu appellētur. Et quidem ſimile ueri eſt: eos q ſub meridiem habitant primos e terra fuiſſe homines genitos: Nā ſolis calore terram quæ humida erat arefaciente: atq; omnibus uitam dante decēs fuit locum ſoli ppinquiorem primo naturā animātium tuliſſe. Aſſerūt autem deorum apud eos cultum primitus adinuentum. Sacra inſup pōpas celebritates aliaq; quibus diis honores impenduntur ab eis fuiſſe reperta. Qua ex re ipſorum ī deos pietate religioneq; inter omnes uulgata uidentur æthiopum ſacra diis admodum grata eſſe. Huius rei teſtionium afferunt antiquiſſimum fere ac celeberrimū apud græcos poetā:

qui in ſua iliade iouem reliquoſq; unã deos introducit in æthiopiã tum ad ſacra:quæ eis demore fiebant:tum ad odoꝝ ſuauitatem cõmigrantes. Dicitur etiã æthiopas ſuæ erga deos pietatis præmium tuliſſe: q nunq̃ ab externis regibus ſubacti ſunt. Semper enim liberi permanſere. Et eĩm cum plures magnis copiis apparatuq; aduerſus eos ꝑfecti ſint:nullus tamen eoꝝ imperio potitus eſt. Cambiſes quippe maximis uiribus æthiopas aggreſſus & exercitum amiſit:& ipſe periculũ ſubiit uitæ. Semiramiſ & cõſilii magnitudine & rerum geſtarum fama excellens:cum æthiopiam intraſſet:deſperatione reꝝ ſubito abſceſſit. Hercules quoq; & Dionyſius uniuerſo peragrato orbe ſolos æthiopas etiam ægypto cõtermĩos tum ꝑpter eorum in deos cultum:tum quia in expugnabiles uidebantur intactos reliquere. Aſſerunt inſup ægyptios eorum colonos eſſe colõia ab oſiride deducta. Quinetiam ægyptum olim non terram firmam habitabilemq;:ſed mare ab orbis exordio extitiſſe. Ea limo poſtmodum nili ĩundatione ex æthiopia aduecto exaggerata a flumine terra paulatim continentem factam. Quod in oſtiis fluis conſpici licet: Annis enim ſinguliſ noua materia inundatione nili oſtiis appoſita cædit pelagus ob cumuloſ terræ ſuperinductæ. Ita regio omnis ĩcrementum ab æthiopia ex terra allata cæpit:plurimæ etiam leges ab æthiopibus ſunt ad ægyptum tranſlatæ colonis maiorum ſeruantibus inſtituta. Nam reges deos exiſtimare ſe pulchroꝝq; præcipuum ſtudium habere:aliaq; eiuſmodi plura ex æthiopum diſciplina ꝑfecta ſunt. Statuarum inſup magnaꝝ uſum ac litteraꝝ formas ab æthiopibus accæperunt. Cum ægypti litteris utantur ꝓpriis. Has quidem uulgo diſcunt omnes:has quas ſacras appellant ſoli ſacerdotes norunt a parentibus eoꝝ priuatim acceptas. Apud æthiopes hiſdẽ omnes figuris utuntur. Sacerdotes uero apud utranq; nationem eundẽ ordinem habent pure enim caſteq; ad cultum deorũ accædunt utriq; ſimiles ferentes ſtolas eiuſdemque figuræ ſceptrũ ĩ aratri formam: quo & utuntur reges. Pilleos etiam ob longos genſtant circa finem umbelicum habentes. Serpentibus quos aſpidas uocant circum uolutos: Monumẽtum inſigne eos qui cõtra regem inſurgere audeant mortiferis morſibuſ ſubeſſe. Plura alia de illorum antiquitate dicuntur:ægyptiorumque coloniæ:de quibus ſcribere haud opere prætium uidetur. Sed de æthiopum litteris quas ægyptii ſacras uocant:ne quid de priſcis rebus omittatur dicendum. Sunt ægyptiorũ litteræ uariis animantibus extremitatibuſque hominum atque inſtrumentis:ſed præcipue artificum perſimiles. Non enim ſyllabarum compoſitiõe aut litteris uerba eorum exprimuntur:ſed imaginum forma earum ſignificatione uſu memoriæ hominum tradita

Scribunt quidem accipitrem crocodillum ſerpentē hoīs oculū magnus faciem & cætera eiuſmodi. Accipiter rem denotat cito factam: quoniam hæc aliarum ferme omnium auis ſit uelociſſima: tranſfertur hæc notatio ad domeſticas res. q̄ uelociter fiat: Crocodillus malū ſignificat Oculus iuſtitiæ ſeruator & totius corporis interpretatur cuſtos. Reliquarum corporis partium dextera manus digitis paſſis libertatem deſignat. Siniſtra uero compreſſis tenacitatem atque auaritiam. Eodem modo & cæterarum corporis partium figura atque inſtrumenta certum notabant. Quæ memoria hominum longo uſu ac meditatione obſeruata eueſtigio quid ea exprimerent internoſcebant. Aethiopum leges quædā non parum ab reliquarum gentium legibus maxime uero circa regum electionem differunt: Nam ſacerdotes optimos ex ſe ipſis ſeligunt. Quem uero ex eis deus more quodam bacchantium circundelatus cæpit hunc regem populus creat. Statimq; flexis genibus quoniam ſit diuina prouidentia datus ut deum honorat. Aſſumptus in regem uitam ducit ſtaturam legibus: omniaq; agit iuxta patrios mores: neq; premio neq; pœna afficiens quenq̄ preter traditam a ſuperioribus legem: Mos eſt illis neminem ſubditū etiam damnatum morte punire. Sed quidam ex lectoribus pferēs mortis ſignū ad reum mittitur. Quo accepto reus domū abiens ſibi mortē conſiſtit. Cōmutare mortem exilio ueluti mos eſt apud græcos nephas habetur. Ferunt quendā miſſo ad ſe mortis ſigno cogitaſſe ex æthiopia fugere quod pſentiēs mater zona ad filii collū poſita nequaq̄ manibus renittere auſum ne ſuis dedecori eſſet ſtrāgulaſſet: Sed pter oīum opinionem mirandū uidetur: quod fertur de regum morte. Nā qui in meroe ſūt circa deoꝝ ſacra cultūq; dediti ſacerdotes & hi quidē maxima apud oēs pollēt auctoritate: cū eis uiſum fuerit: regi nunciant ut mortem oppetat. Ita enim deorum iubere reſponſa: neq; fas eſſe immortalium uoluntatē ab mortali homine contemni: aliaſq; addunt rationes: quibus ex uetere obſeruataq; cōſuetudine uoluntariam regi ſuadeāt mortē. Et ſane ſuperiores omnes reges ſacerdotibus non armis neq; ui coacti: ſed ipſa uicti ſupſtitione ſponte paruerunt. Ad ptolemæi ſecundi tempore rex æthiopum erga menes græci doctrinis philoſophiæq; deditus hunc primus morem ſpreuit. Vſus nanq; prudentia rege digna cum millitibus ī Auatū ubi tēplū aureum erat æthiopū pfectus ſacerdotibus oībus īteremptis ueteriq; conſuetudine ab olita p uoluntate regnū tenuit. Cōſuetudinē quam ſeruant regis amici q̄uis mirabilē tamen pmanere ad hoc uſq; tēpus dicunt Moris enī afferunt æthiopibus fuiſſe ut ſi quādo rex aliqua corporis parte quāuis cā debilitaretur domeſtici omnes ſponte ſua eādē partē debili-

tare ē. Turpe & enī exiſtiabāt rege claudo nō & oēs claudos āmicos eē. Et quidē abſurdū uidebatur cū uere ſit amicitiæ ex rebus aduerſis amicoꝝ dolore:letari ſecūdis nō & corporis quoq; doloris amicos participes eſſe Ferunt quoq; cōſuetudinis eſſe amicos ultro in regis morte uita defungi exiſtimātes eum interitū glorioſum ueræq; amicitiæ teſtem. Ideo haud facile eſt æthiopibus aduerſus talem āmicorum ſenſum inſidias patrare cum & rex & amici uno animo cōmuni eorum conſulāt ſaluti. hæ leges apud eos æthiopes habētur qui metropolim āc inſula meroem uicinaq; ægypti loca incolunt ſeruantur. Sunt & alia genera æthiopū admodum populoſa:quorum hii utraſq; nili ripas inſulaſq; in nilo ſitas habitāt. hii arabiæ ſunt proximi. Alii mediterraneas tenent regiones uerſus arabiā ſitas. Horū pars maior maximeq; iuxta fluuiū inhabitantes colore nigri ſūt facile ſimiles capillis criſpis ſilueſtres ferme oēs atq; aſpectu efferi corpore robuſto ungues protenſas feris ſimiles abſuntq; a mutua humanitate plurimum: Vocem pronunciant acutam: In cæteris:quæ ād uictum ſpectant nil domeſtici humaniq; habent:plurimum a noſtris moribus differentes. Arma ferunt hi quidem ſcuta ex corio crudo bouis ac paruaſ haſtas hi præacutas ſudes quandoq; ligneos quattuor arcus cubitorum. quibus ſagyptāt altero ꝑtenſo pede. Conſumptis ſagyptis ſudibus pugnant. Armant inſup uſq; ād certam etatē fœmimas. quibus ut plurimū moris eſt æreum circulum in labiis ferre. Veſtibus quidam minime utūtur:uitam ꝑ omnē nudi expolitiq; ſolis ardoribus nulla re præterq̄ quæ caſu ſe offert adiuuantur. Nōnulli pecudum caudas pudendis uelamē femori circundant. Alii pecorum ueſtiuntur pellibus. Sunt qui ſub ligaculis quæ ex capillis contexunt uſq; ad medium corpus cooperiantur. Non enim oues eorum:ita fert regio:lanam habent. Cibis utuntur quidā herba:quæ in aqua ſua ſponte circa ſtagnātia ac paludoſa oritur loca. Quidam arboꝝ fructibus:quibus etiam corpora ab æſtu meridiāo circundāt Alii ſiſamum & lotum ſerunt. Sunt qui teneras arundinum radices edāt Plures arcu exercitati auibus occiſis famem ſedant. Magna pars pecorū carnibus lacte caſeo uitam ducunt. De diis qui ſuperiores accolunt regiones dupliciter ſentiunt. Nam quoſdam eorum opinantur ſempiternos atq; incorruptibiles eſſe ueluti ſolem lunam & uniuerſum mundū:quoſdam uero putant mortalis naturæ participes:ſed propter uirtutem & in homine beneficia honores immortales fuiſſe ſortitos: Iſdem nanq; pana herculem iouem ꝓcipue colunt exiſtimantes multa ab his hominum generi beneficia īpenſa Quidam æthiopū nullos cenſent eſſe deos. Ideoq; ſolem orientē ut hoſtem in loca paluſtria fugientes exerceātur. Moribus

circã mortuorum funerã ſunt uãriis. Nam hi defunctos ĩ flumẽ ꝓiciũt exiſtimantes id optimum ſepulchrum eſſe. Hi circudatos uitro diu ſeruant: ne eorum aſpectus ſit poſteris ignotus: ne ue inobliuionẽ incidant domeſticorum. Alii in urnis fictilibus condentes circa templa ſepeliunt: per quos maximum habetur præſtitum iuſiurandum. Regna tribuunt: hi quidem melioribus arbitrati fortunæ dona utraq; & monarchiam & uirtutem eſſe. Alii bonos paſtores in regnum aſſumunt: tanq̃ eos qui rei optimæ curam habeant. Quidam ditioribus ut qui ſuis facultatibus ſoli cæteris opitulari quæant regnum mandant. Nonnulli fortitudine præſtantes eligunt reges putantes qui bello plurimum poſſit ſolum imperio dignum eſſe. Eius iuxta nilum ore quæ libyam reſpicit: quædam portio pulchritudine cæteras ſuperat uarias ad uſum uitæ res copioſeq; afferens. Ad euitandos uero ardẽtes ſolis æſtus paludes aptiſſimum refugium habet. Qua ex re is locus ã libycis atq; æthiopibus ſæpius bello laceſſitur. Ipſi quoq; accolæ mutuis decertant bellis. Accædunt ad eos ex ſuperiori plagã elephantes allecti ut quidam tradũt fertilitate loci paſtuſq; ſuauitate. paludes enim mirandæ a ripis fluuii manant: in quibus multi uaſiiq; ut ulua arundineſq; naſcuntur cibi: quos cum deguſtãt libenter ĩ his locis morantur. Conſumenteſq; utplurimũ nutrimenta hominũ eos cõpellunt ad alia loca fugere. At ipſi utpote paſtores in tabernaculis habitantes fertiliores agros ſuã patriã eſſe putant. Elephãtes aũt mediter rãea aridaq; loca ꝓcul ab aquis linquũt paſcuoꝶ ĩopiã. nã tũ æſtus magnitudĩe tum raritate fõtiũ pauca ibi naſcuntur. Tradunt quidã deſertis ac efferis locis ſerpentes qui cum elephantis ꝓpter aquas pugnent magnitudine numeroq; admirabiles eſſe. Cõplicãt enĩ in corpus aſurgentes annixiq; uiribus elephantorum crura connectuntq; pluribus ſpiris adeo arcte ſummaq; ui: ut ſpumantes beſtias natura graues ad caſum compellant. tum plurium concurſu facto beſtiam haud facile mobilem depaſcuntur emiſſis enim elephantis ad aſſuetos uertuntur paſtus. Dicunt hos ſerpentes loca fugere campeſtria. Habitare autem inter longas conualles ĩ altis ſpeluncis neq; aſſuetos tutoſq; deſerere locos. Natura quod cuiq; ad tutelam conferat ſingula animantia docente. Et de his æthiopibus hactenus. Nũc pauca de auctoribus: qui de ægyptiis atq; æthiopibus ſcripſcere ſũt nobis dicenda. Horum nonnulli famæ & quidem mendaci credentes: Quidã ſcribendi uoluptãte ſeducti nullã merentur fidem. Agatharchides quippe gnidius in ſecundo rerum aſiaticaꝶ ac. Arthemidorus epheſius in octauo geographie libris nonnulliq; alii qui in ægypto habitantes hiſtorias edidere in plurimis eoꝶ quæ rettulimus conueniunt. Et ſane

nos quo tempore ad ægyptum uenimus plurium ſacerdotum cõſuetudine uſi cum ſenioribus quoq; nõnullis qui ex æthiopia aduenerãt collocuti ab his diligẽter rerum ueritatem ſcrutati ſumus:multa quoq; ab hiſtoricis falſo ſcripta depræhendentes ea in quibus conueniebant litteris mandauimus.Nunc ad æthipes qui meridiẽ uerſus & rubrum mare ĩcolunc referemus.Verum præmitẽdũ nobis uidetur quomodo aur apud ægyptios reperitur. In ægypti finibus qui ad æthiopiã & arabiã uergunt loca ſunt mettallorum feracia:ex quibuſ magno cum labore atq; ĩpenſa aur educitur.Nã terra nigra natura meatus ac uenas hẽt marmoris albiſſimi & quod ſup omnes luceat ſplẽdorẽ.Huic opi qui præſũt magna hoĩum copia ad excudendũ aurum utuntur. Aegypti enim reges crimine dãnatos omnis ac ex hoſtibus captos inſup ob aliquã falſam calumniã aut regum iram incarcerem detruſos auro effodiendo deputant ſimul ſumpta facinorum pœna & magno quæſtu ex eorum labore pcepto.Illi compedibus uicti magnus hoĩum numerus abſq; ulla intermiſſione die noctuq; exercent nulla neq; requie cõceſſa omniq; ablata effugiendi facultate.Nã barbari millites diuerſa inuicem linguarum eorum cuſtodie præſunt:quorum nullus ſermonis cõmertio ſublato aut præcibus aut amor põt corrumpi. Ex terra quæ fuerit duriſſima plurimo igni decocta aur extrahitur.Molliorem petrã & quæ mediocri labore frangitur ferro effodiunt infinita fere hoĩum millia.Qui auri uenas diſcernit præcidit operarios oſtendẽs quæ effodiant loca:Mouſtratum lapidem marmor robore corporis præualidi non arte ſed magna ui cuneis ferreis proſcindunt.Cuniculos uero agunt non rectos:Sed quo ſplendentis auro marmoris natura ducit cũ propter uarios flexus circuituſq; obſcuri exiſtant. Lumen opifices ante frontem præferentes ſaxa magno conatu in fruſtra exciſa in ſolum deiiciunt.Ab hoc labore nunq̃ conquieſcunt contumeliis uerberibuſq; ad continuum opus coacti.Impuberes pueri in duas partes diuiſi:hi quidẽ proiecta fruſta minutatim ſcindunt:hi uero efferunt. Qui ãnum trigeſimũ excedunt ſumpta ab his ad menſuram conciſa fruſta in lapideis uaſis ferreo malleo aderui magnitudinẽ terunt.Ea deincep's immolas quæ plurimæ ſunt coniecta fœminæ ſeneſq; duo aut tres ad molã poſiti uſq; ad farinæ modum cõtrita molunt.Nota omnibus horum corporis illuuiæ neq; ueſte ulla operiente pudenda nemo eſt quin eo aſpectu fedo tetroq; motus tãte miſereatur calamitati.Sed nulla pietas:nulla requies :nulla uẽia illis datur ſiue eger:ſiue febricitans:ſiue ſenes:ſiue fœminæ debiles fuerĩt Seb plagis omnes ad continuum opus coguntur:quoad miſeri ex debilitate deficiant. Sunt qui timore futuræ uitæ:quam præſenti putant pœ

ña deteriorem mortem uitæ præferãnt. Demum opifices ad mollam cõtrita inilatis tabulis paulo accliuioribus ponẽtes iterum aqua ĩiecta marmor terunt. Eo modo terra defluente aurum ex grauitate in tabulis rẽanet hoc ſepius iterantes manibus aurum fricant. Deinde raris ſpongiis terram mollem exprimunt quoad uelut arena aureã reddatur : Alii postremo operarii pondere ac menſura in ollas fictiles cõiicientes ſuperaddunt certã menſura plumbum. Algam maritimã furfuremq ordeacem: His a proportionem compoſitis ollas luto diligenter liniunt. Deinceps quinq continuis diebus noctibuſq in fornace decoctum rebus cæteris conſumptis ſolum aurum purum in uaſis reperitur parum priore põdere imminuto. Hoc labore ĩduſtriaq in ægypti extremis aurũ parat. Sane ipſa nos palam docet natura auri ĩuentione laborioſũ cuſtodia difficilẽ quæſtu anxium eſſe: uſu inter uoluptatẽ ac dolorẽ conſtitutum. Horum metalorũ ĩuentio uetuſta eſt & ab antiquis regibus repta. Nunc de his q̃ arabici ſinus littora troglodítaſq ac æthiopiã: q̃ meridiẽ notumq reſpicit incolunt gentibus dicemus: Exordiemur autẽ ab eis quos icthiophagos uocãt qui littus habitant carmanium gedroſiumq extremum uſq arabici ſinum longa ſane inter capedo ac duobus epiris altero inexitu ſub fœlicem arabiam altero ſub togloditicã oram clauſa: horum barbarorũ qdam nudi p omnem uitã degentes uxores filioſq cõmunes habẽt beſtiis ſimiles: ut qui neq uoluptatis neq doloris ullum niſi naturalẽ ſenſũ pcipiant neq turpis: neq honeſti diſcrimẽ norit. Habitacula habent nõ longe a mari iuxta pmontoria: ubi non ſolum pfundæ cauernæ: ſed cõuales immenſe & anguſte ſpelunce exiſtunt egreſſu ipſa natura difficili ac tortuoſo. Harũ tanq̃ ad eorũ uſum natura factarũ aditus incole magnorũ congerie lapidum obſepiunt qua ueluti retibus capiantur piſces. Maris enĩ fluxus quod bis diebus ſingulis circa tertiã ac nonam oram accidit oras littori ppinquis inundante aqua ĩ ĩmenſum excreſcens opertis locis omnibus innumerã ſortem diuiſorũ piſcium ſecum ĩcontinentẽ defert. Qui cũ in diuerſa loca cibi gratia diuertãt refluente mari aqua uero p lapides effluente piſces in ſicco deſtituntur. Quos incole cũ uxoribus pueriſq cõcurrentes capiunt. Accedunt aũt p cetus diuiſi barbari ad ſua quiſq loca cũ clamore uaſto ueluti improuiſam quandã uenationem nacti. Mulieres pueriq minores abſe captos piſces in terram proiiciunt. Qui corpore uigent magnorũ piſcium capture uacant. Traducuntur aũt a mari non ſolum ſcorpii murene & canes : ſed marini uituli uariaq piſcium genera & nomine & forma ignota. Has marias beluas non armis expugnãt. ſed caprarum cornibus præacutis ſaxiſq in aciem abruptis cedunt : Et enim

neceſſitas natoram inſtruit Q ue temporibus parens ſe ad id quod uſui eſſe uidetur accomodat. Captos uarii generis piſces ſupra petras ad meridiem ſitas nimioq; ſolis incenſas æſtu ponunt: pauloq; poſt reuoluunt tum ad ſolem decoctos perq; caudã appræhenſos quatiunt. Omni excuſſa carne ſpinas ac certum proiicientes locum in magnum aceruum cumulãt certo poſtmodũ uſui: de quo poſtea ſcribemus futuras poſt hæc carnes piſcium in concauo ſaxo pinſũt admiſtoq; paluiri ſemine cibum cõficiunt ſibi ſuauiſſimum Ham ſic ĩmixtas carnes in modum longioris lateris formant: ad ſolẽq; paulo deſiccatas ſedentes cum uoluptate edunt. Non quidem ad certam menſuram aut pondus: ſed ad ſacietatem ꝓut cuiuſq; fert libydo & edẽdi apetitus. Habẽt enĩ ſemꝑ uelut e penu promptum hunc cibum tanq̃ neptunno ꝑ cerere uictum illis ſubminiſtrante. Q uando uero maris tempeſtate adeo littori ꝓxima loca multis diebuſ inundantur: ut nulla detur piſcandi facultas. Q uo tempore cibi penuria cõchas legunt ꝑmagnas: quaꝝ teſta ſaxis attrita interiori carne cruda ſapore oſtreis ꝑſimili ueſcuntur. Vbi uero tempeſtas uentoꝝ ui diutius ꝑſeuerat concheq; defficiunt ad oſſa confugiunt iam cumulata. Ex his tenerioribus recentioribuſq; electis quæ dentibus poſſunt mandunt. Duriora edunt ſaxo contrita: nil brutis animãtibus diſſimiles. Et oſſibuſ quidem ut diximus. piſcibus autem mito quodã mõ ultraq̃ quis exiſtimaret utuntur. Nam eoꝝ captuiæ quattuor diebus continuis intenti. Epulãtur palam cum leticia cantuq; abſono oibus inuicem congratulantibus. Deinde mulieres ut quãq; quis forte incidit cognoſcunt ꝓlis cauſa omni cura ob ciborum qui preſto ſint copiam uacui. Q uinto die ad frõtes ꝑguunt potuã gratia: ubi aquæ dulces fluunt: ad quas paſtores greges atq; armenta potũ ducunt. Eorum ꝓfectio haud diſſimilis eſt armentis boũ omnibus ſimul uocẽ uelut inconditũ ſonũ tollenctibus lactantes infãtulos matres in ulnis ferunt. Repulſos a lacte patres: qui quintum excedũt annum cum parentibus magno cum gaudio ut qui ſua ſponte uictum quærant proficiſcuntur. Natura eorũ incorrupta famen ſedare maximũ ducit bonum nullam aduentitiam uoluptatem quærens. Cum paſtorũ aquationibus appropinquant repleto aqua uentre uix regredi quæunt potu graues. Eaq; die nihil eduntilacet quiſq; aqua plenus diſtentuſque ſimilis ebrio: poſtera die denuo ad capiendos piſces redeunt. Ita eorum uita per omne tempus tranſacta ad ſimplicem uictum raro in morbos ĩcidunt. Breuioris tamen quam nos ſunt uitæ. Hæc eorum qui intra ſinũ habitãt uiuendi norma. At illoꝝ qui extra ſinum ſunt multo eſt mirabilior ut qui nunq̃ bibant & natura ab omni ſemoti ſint paſſione. Hi ꝓcu

ab terra habilitabili tanq̄ ī loca deſerta ā fortunā eiecti piſcationi dāt ope ram.Humida non appetunt:piſces edūt ſemicrudos:non quo ſitim eflu giāt:ſed feritate quadam eo cōtenti uictu quē a fortuna ſortiti ſunt. Fœ licitatem ſummam putant his carere rebus quæ dolorem poſſent egenti bus affere.Id uero mirabile & quod uix credi quæat:q; nulla mouent̄ ani mi paſſione.Ab æhyptiis mercatoribus qui per rubrum mare iuxta ea lo ca nauigant etiam nunc eadem quæ nos ſcribimus de his referuntur. Tertius quoq; ptolemæus cupiens elephantos qui in eis ſunt locis uēari quendā ex amicis Simiam noīe ad ſpeculandā eam regionē miſit.Hic di ligēnter ſcruptatus ſingula ut Agatharchides gnidius refert ait gentem hanc æthiopum qui abſq; paſſione uiuunt nullo uti potu:ut quē nō ap petāt natura neq; nauigantiū ſermone aut appropinquantium externoꝝ aſpectu moueri:ſed reſpicientes tantum īmobiles ſtare abſq; ullo ac ſi ne minem uiderent ſenſu.Si quis enſe educto eos percuſſererit nō diffugiūt & uerbera & iniurias pferentes:neq; quiſq̄ alterius uulnere aut dāno mo uerur.Sed ſæpius filios aut uxorē ante oculos interfectos abſq; ulla paſ ſione reſpiciunt:nullum neq; iræ:neq; miſericordie ſignum oſtendentes Deniq; oīa mala quieto animo perferunt aſpiciētes ſolum ad pcucientes ac ad ſingula mouentes caput.Ferunt eos præterea ſermone carentes nu tu manibuſq; ſignificare quibus egeant & quæ uelint.Quod uero quiſ miretur magis.Marini uituli inter hos uerſantur piſcium capturæ uelut hoīes intenti:Simili ſtudio cubilia partuſq; & natoꝝ tutelam .Hegentes unanimi conſenſu paceq; curant nullo externo animanti infeſte Quod uitæ genus licet mirabile a priſcis olim tēporibus ea gens ſeruauit ſiue ita lōgo tempore aſſueta ſiue acta neceſſitate.Habitaculiſ non iiſdē qbuſ icthiofagi utuntur ſed diuerſis habitāt modis.Quidam in ſpeluncis di uerſoria habent ad arctū poſitis:in quibus tū umbra tum ſpirās aura eoſ ab æſtu ſolis tutatur Namq; ad meridiem loca ſpectatur fornacibus ex nimio æſtu ſimilia acceſſum ad eā adimūt.Qui ſunt uerſus arctū ex co ſtis cætaꝝ īcuruis quas mare plurimas effert ex utroq; poſitis latere colli gatiſq; q̄s maris algas opiunt.Habitacula ſibi extruūt ad euitādos æſtus. Natura ſibi artē ex neceſſitate ad ſe tuēdam repiente.Eſt & tertius apud icthiofagos habitādi modus.Arbores quædā iuxta littus plurimæ naſ cuntur īminentes mari.Has frequentibus ſoliis fructu uero ſimili nuci caſtaneæ ſimul cōnectentes umbracula ſibi cōſtituunt:ubi in littore pari ter & mari cōmorantes uitam agunt cū ſolem effugientes arboꝝ umbra tum cōtinua maris unda uentoꝝq; aura æſtum mitigante.Quartū ha bitaculoꝝ modum ingens iuxta littus tumulus efficit.Qui priſcis olim

tēporibus ex maritimis herbis arenaq; maris fluctibuſ imixta editus iſtar
montis excreuit adeo firmus ſolideq; compactua ut in eo oblongas effo-
diāt ſpeluncas:in quibus cōmoranteſ maris refluxu prodeant ad piſcium
capturam Fluxu ad ſpeluncas confugientes epulanteſq; quos ceperant pi
ſces mortuos ī mare ꝓiiciunt īundationis tēpore ſepulchra ſuis corpora
piſcium præbentes : Vnum ex icthiofagis genus eas habet habitationes
ut qui eiuſmodi diligenter res inueſtigare uelint:ſatis ad dubitare cogan
tur.In ꝓmontoriis enī præcipitibus undiq; ac p̄altis habitant nōnulli ad
quæ īpoſſibile fuit queq̄ ī principio adire:pars mari ꝓxima ne pediti qui
dem eſt acceſſibilis:nauibus nō utuntur:cū ſit ignotus illis eaꝝ uſus. Ita
fateamur oportet illos eſſe loci ab origines:neq; ab aliunde generis ſicut
quidam naturales ſenſerunt principū cæpiſſe. Verum cum hoꝝ cognitio
difficilis nobis ſit nil ꝓhibet multa pollicentes in paucis uera ſentire & q̄
uerbis ſimilia uero audientibus perſuadentur quādoq; lōge a uero abeſſe
Nūc eorum quos Chelonophages dicūt uita recēſeatur. Sunt in oceano
īſule iuxta cōtinētem numero plures ſed parue humileſq; nullo neq; do
meſtico neq; agreſti fructu.In his quoniam ferme cōtigue ſunt nulla ſit
tēpeſtas aut fluctuum maris īundatio.Inter has magnus habetur teſtudi
num numerus:quæ eo cōfugiunt ob maris trāquillitatem.Noctu in pro
fundo cōmorātur ītēte cibo.Die īter inſulas diuertentes iacent reſpicien-
tes ad ſolem īuerſiſq; nauiculis piſcatoriis aſpectu ſimiles:excellunt enim
magnitudīe præcipua īter marinas cōchas.Barbari īſulas īcolētes īterdiu
paulatim ne ſentiātur uerſus teſtudines natant.Eas adorti quidā ab uno
latere ad terram præmūt:quidam ad reliquo ſurſū leuāt:quo reddant re
ſupinas ne uertere ſe ne ue effugere quæant. Tum longa reſte per caudā
ligatas nādo ad terram deducūt.In īſula expoſitis omnia interiora paruo
tempore ad ſolem aduſta comedūt.Teſta quæ cōcaua eſt tum ueluti cim
ba ad cōtinentem nauigant tum pro aquæ receptaculo:tū pro temporiis
utūtur:quibus natura admodum opitulata eſt:ut una reſ uario uſui acco
modaretur.Cibo enim uaſe domo naui uitā illoꝝ adiuuāt.Haud procul
ab his littus īhabitāt uitam īcultam ducētes barbari:Nutriuūtur enim ex
cetis a mari ad littus eiectis quarum magnitudīe quandoq; abūde epu-
lāt quādoque illis deficiētibus torquentur fame:cogūturq; cum cætera
cōſumpta ſint algam & extrema coſtarum mādere.Hæc fertur icthiofa-
goꝝ uita.Littus quod ad babyloniam ſpectat cōtiguum eſt regioni do-
meſtice & plantis plene.Tanta uero ineſt piſciū multitudo:ut īcolis nūq̄
eorū deſit copia.Nam prope littus frequētes infigunt hūi calamos adeo
inuicē cōnexas:ut retia aſpicientibus ī littore uideant. In his ſūt plurimi

aditus qui oſtiis ita ut in utrãq; uoluãtur partem clauduntur: Maris fluxus ad terram delatus aquæ impetu oſtia impellens aperit refluxus claudit. Singulis igitur diebus ex maris inundatione piſces contingit ad terram per portas deduci: qui refluente aqua oſtiis clauſis humi in ſicco remanent tanto ꝑſepenumero ut cumulũ pſalientium piſciũ diceres. Hi & copiã uinẽdi & haud paruũ uectigal ꝑbent. Quidã circũ ea loca habi tantes: regio.n.oĩs plana atq; humilis eſt foſſas a mari ad eoꝝ uſq; uillas pluribus ſtadiis ducunt: oſtiaq; ex uiminibus facta in uno foſſe ſtatuunt q̃ fluente mari apiuntur clauduntur refluente: Igitur remeante ꝑ oſtiorũ raritatẽ aqua dephenſos piſces in foſſa ſinunt quoad cepint quos uelint Nunc ad reliquos tranſeamus. In æthiopia q̃ ſupra ægyptũ eſt iuxta fluuium quẽ Aſam uocant ĩhabitat gens quã rizofagos uocant. Radices.n. arundinum q̃s ex ꝓpinquis locis effodiunt magna cura lauanteſ barbari lapidibus terunt quoad molles facte cohereant: Deinde placentas admodum lateris quantum manus capit factas atq; ad ſolẽ decoctas mandũt. Quẽ ſolum cibum cũ ꝑ oẽm uitã ſuauẽ atq; affatim habeant eoq; pacẽ continuã ĩuicẽ ſeruent. Cũ leonibus tamen bellantur. Nam ære circum æſtu feruente e deſerto leones ad eos egrediuntur & umbre cã & ut minores uenentur feras Ab his æthiopes ex paludibus exeuntes multi pereunt tum inferiores uiribus: tum deficientibus quibus ſe tutari ualeãt armis: Et iã dudũ ea deleta eſſet a leonibus natio niſi natura eis ſponte p̃ſidium tuliſſet. Nã ſub ortum canis mirabilis atq; ĩnumera nullo agitante uento culicũ multitudo ad ea loca aduolat. Hoĩes ad paludes cõfugiẽtes mĩme ledunt: Leones abire ex his regionibus cõpellunt: tũ morſu tũ uocis ſonos territos. His ſunt ilofagi ſperma tofagiq; qui appellantur ꝓpinqui. Quoꝝ hi quidẽ fructus qui eſtate ex arboribus decidunt colligentes abſq; labore edunt. Reliquo tẽpore herbã in umbroſis naſcentẽ locis decerpũt q̃ uitæ ſubuenit egeſtati. Iliofagi uero cũ filiis uxoribuſq; ad loca cãpeſtria accedentes arbores aſcendunt ac teneras ramoꝝ ſummitates auferunt. Tãtum ãt ex cõtinuo uſu ramos aſcendendi peritiã habent oẽs ut quod incredibile uidetur de arbore ĩ arborẽ uelut aues ꝓſiliãt. aſcẽdũtq; tenueſ abſq; piculo ramos. macilentia leuitateq; corporiſ nixi ſi quãdo pedes labantur manibus ramis cõpræhenſis ſe a caſu uendicãt quod ſi forte deciderĩt nulla in re ꝓpter leuitatẽ corporis leduntur. Ita ramis teníoribus dẽte exeſis uentrem farciunt. Hi ſemp ĩcedunt nudo corpore cõmuneſq; uxores ac liberos habent: pugnant inuicẽ ꝓ locis armati baculis aduerſus alios ac dominantes uictis Moriuntur utplurimæ fame cum deficiente uiſu corpus priuetur eo ſenſu quo cibũ q̃rebat. Reliquã circa

regionē æthiopes tenēt qui Cyneci dicuntur numero haud multi uita ab reliquis diuerſa. Silueſtrē enī incolentes patriā & penitus aſpam rariſq; aquaꝝ fontibus ſupra arbores feraꝝ timore dormiunt. Sub auroram ad aquaꝝ decurſus armati ꝓdeuntes ſe abſcondunt īter arboꝝ frōdes. Sub æſtū uero ſolis agreſtes boues pardaliq; ac uaria feraꝝ genera tū caloris tū ſitis īpatiētia ad aquas potus cā confluunt. Repletas graueſq; aqua beſtias æthiopes cū haud facile moueri poſſint ex arboribus deſcendentes ad oriūtur: ac lignis aduſtis ſaxiſq; & ſagyptis occiſas perq; cetus diuiſas edunt. Aliquādo uero q̄uis p raro & ipſi a ualentiori beſtia interficiuntur Sed multas ipſi dolo & arte ualentiores beluas capiunt. Si quādo deſint aīalia antæa caproꝝ pelles madefactas remotis pilis ad ignem leuem ponunt. diſpartitaſq; ſingulis auide ad ſacietatē ſūmunt. Impuberes pueroſ exercent ad certum ſignum iacere ſolis cibū p̄bentes his qui ſignum tetigere. Ideo iaculatores optimi euadunt urgēte fame. Ab hac regione qui occaſum uerſus plurimū diſtāt æthiopes cū elephantis certant. Habitantes enī ī ſilueſtribus & arboribus refertis locis elephantoꝝ ingreſſus atq; exitus ex præ altis arboribus obſeruāt. Multos una īcedētes nō aggrediūtur oī ſpe uincendi remota. Singulis iniciunt māus mirabili audatia freti. Nam cū incedēs beſtia arbori ꝓpinquat in qua ſpeculator occultus latet ex ea deſiliens manibus app̄henſa cauda pedibuſq; ad dextrū femur oppoſitis ſecuri q̄ ex humero pendet leui ut q̄ unica manu tractari q̄at: & acie acutiſſima dextera manu appræhenſa neruos dextri poplitis crebris ictibus āputat. Siniſtra manu regens agile corpus belue conatus magna uelocitate effugit: In eo nāque certamīe uerſatur utriuſque ſalus mortis diſcrimīe ī alterius uita poſito. Elephas neruis abſciſis quandoque quia haud facile ſe uertere pōt ictiatus ī latus ſauciū ī terrā cadit ethiopēque ſecū trahēs īterficit. Quandoque ad arborē aut ſaxū hoīem allidēs ipſo pōdere quo ad aīam exalat cōprimit. Quidā elephātes dolore moti cū inſidiāti obeſſe nequeāt diffugiūt p cāpos quoad cōtinuis ſecuris ictibus ab incidente ceſi decidāt. Tum cōcurrunt æthiopiū cetus & adhuc uiuētis beſtiæ poſterioris partis carnes ab ſciſas edunt. Nōnulli ex ꝓpinquis incolis abſque ullo diſcrimīe elephātos arte ſupant. Conſueuit hoc aīal cum a paſcuis plenus redit dormitū ꝓficiſci plurimum natura ab reliqs quadrupedibus diuerſa. Non enim genu corpus flecti ad terram poteſt: ſed arbori herens dormit. Arborem elephantis ab heſione cum attritam tum ſorde plenā aduertentes incole iuxta humum ſecāt ut tamē nō niſi īpulſa cadat: Deinde ſui acceſſus ueſtigia ad ea loca delēt ſubito abeūtes priuſq̄ beſtia ad ſomnū redeat. Elephas ueſpi cibo plēus ād notū cubile

ꝓfectus omniq; mole ſecto hereſ arbori ſtati unã cũ eum ad terram ꝓſter nitur. Reſupinus tota nocte iacet:cũ ſe erigere neq̃t. Aethiopes die ad locũ accedentes abſq; piculo beſtiam occidũt tabernaculiſq; ibidẽ erectis morã trahunt quoad aĩal ſit abſumptũ. Haꝝ gentium qui partes ad heſperũ ptinẽtes habitant:æthiopes ſimi ad meridiẽ ſpectantes ſcrutophagi cognominantur. Eſt apud eos auiũ ſpes natura terreſtribus aĩantibus mixta:unde & noĩate ſunt. He magnitudĩe ſunt magni cerui collo oblõgo rotundis lateribus atq; alatis capite tenui oblõgoq; cruribus ac iũcturis firmiſſimis fixo pede. Alte uolare ꝓpter grauitatẽ nequnt. Veꝝ occiſſime ſũmis pedibus terrã tangentes p̃ſertim cũ flans uentuſ alas ueluti nauem extentis uelis ĩpellit currunt. Venatores feriunt lapidibus ferme lateris magnitudĩe pede iactis. Ceſſante uento alaꝝ p̃ſidio deſtitute curſuq; uicte p̃henduntur. Haꝝ cũ magna ſit multitudo uariis artibus pluriãs barbari facileq; capiunt: Et carnes quidẽ edũt:pellibus uero pro ueſtibus utuntur ac lectis. Ab iis uero quos ſimos æthiopes dicũt ſepius uenatione laceſſite roſtris ſe tuentur q̃ cũ magna ſint & ad ĩcidẽdũ apta magno ſunt incolis uſui:cũ haud parua habeatur hoꝝ aĩantium copia: Haud ꝓcul ab his abſunt acridofagi deſerto cõtermini hoĩes paulo cæteriſ breuiores macilenti ac ſupramodũ nigri. Veris tẽpore zephyrus ac libycus uenti infinitum pene locuſtaꝝ ex deſerto ad eos deferunt numeꝝ: He p magne ſunt:ſed colore alaꝝ turpi ac ſqualido. Aethiopes ad id aſſueti ĩ quãdam latam lõgãq; multis ſtadiis cõuellẽ plurimum materiei exꝓpinquiſ locis ingerunt. Cum ſuo tẽpore tanq̃ locuſtarũ nubes a uentis ſupra uallem defertur. Materiẽ congeſtam omnemq; loci herbam antæa ſucciſam incendunt: Locuſte deſup uolantes ingenti fumo enecte paulũ ultra uallẽ ad terrã tanta decidunt copia ut uictũ oĩ genti abunde p̃beant. Has enim ſale quod regio plurimũ fert ſupinſuſo diutius ſeruant cibum guſtu eis ſuauẽ:hic eſt ſolus eoꝝ p omne tẽpus locuſtaꝝ uictus. Neq; eĩm pecora nutriunt neq; piſces edunt ꝓcul a mari poſiti:neq; ullum aliud uitæ adminiculũ habent. Corpore leues ſunt ueloces curſu & uitæ breuis ut qui lõgiſſime uiuunt quadrageſimum nõ excedãt annum. Finis eoꝝ nõ ſolũ mirabilis eſt:ſed etiã ĩcredibilis. Nam ꝓpinquante ſenecta pediculi alati nõ ſolum uiſu uarii:ſed ſpecie horridi ac turpes in corporibus nati uentrem primo tum pectus deinde totum corpus paruo tempore exedunt. Qui morbum patitur primum ueluti ſcabiei cuiuſdam pruritu allectuſ corpus ſcalpit uoluptate ſimul & dolore perceptis. Deinde ex orientibus pediculis ſimul effluẽte ſanie morbi acerbitate ac dolore pcitus ũguibus corpus magno cũ gemitu lacerat. Tanta uero uermium copia effluit aliis

ſuper alios tanq̃ ex ꝑforato uaſe ſcaturiētibus ut deleri nequeāt.Hoc pa
cto ſiue cibi ſiue aeris cauſa miſeꝝ ſortiuntur uitæ finē.Huic genti regio
adiacet pampla uarietate paſcuorū fertilis:ſed deſerta & q̄ penitus adiri-
nequeat:Non tamen hoībus a principio caruit:ſed poſtmodum intēpe-
ſtiua ex pluuia deſerta eſt multitudinē araneaꝝ ſcorpionūq; ferente.Tan
tam enim haꝝ beſtiarum excreuiſſe copiā ferunt ut morſibus peſtiferis
incole coacti patriā deſerere & ad alia loca cōfugere cōpellerentur.Neq; ue
ro debent hæc incredibilia uideri.Multo enim his maiora ſunt p terraꝝ
orbē litteraꝝ monumentis tradita in italia muriū multitudo ſilueſtrium
e terra ꝓdiēs plures ſolū patriū linquere cœgit.In media adeo īgens paſ-
ſeꝝ ioleuit copia iacta ab ſūmentiū ſemina ut hoīes malo acti ad alia mi
grarint loca.Eos quos Attariotas uocāt rane e nubibus ꝓ guttis aquæ ī
terram delapſe adegerunt relicta patria ad eam in qua nūc quoq; reſidēt
oram cōfugere.Et enī quis ignorat īter multas egregia opa quibus hercu
les īmortalitate donatus eſt illud etiā ānumerari ex ſtimphalida palude
īnumeras aues qui ea loca īfeſtabatur ſua uirtute expulſas.Quædam li
biæ ciuitates leonū ui ab deſertis locis ad eas aduētatiū deſertæ ſūt. Hæc
eorum gratia qui parum quandoq; fidei ſcriptoribus ut īcridibilia narrā
tibus habēt rettulimus.Nunc ad hiſtoriā redeamus.Extremas ad meridi
diem partes uiri teneāt a græcis cynamini a uicinis barbaris ſilueſtres ap
pellati.Hi barbas habēt ad modū magnas greges ſilueſtrū canū nutrien
tes ad præſidia uitæ.Nam ab æſtiuo tropico uſq; ad mediū hymis īdici
boues īnumera multitudine eoꝝ patriā ingrediuntur.Cauſa quidē incer
ta eſt.Vtꝝ ne alias inſectātes ſe feras fugiāt:an paſtus penuria an alio na-
turæ quæ oīa mirāda gignit impulſu hominibus ignoto actæ. His ho-
mines cū obſiſtere nequeant:ſuis freti uiribus ſe canibus tuentur:quibuſ
in uenatione uſiboues ꝑmultos capiunt.Et hos quidem tecentes edunt :
hos ſalliūt ad futuꝝ uſū.Multa īſuper alia animātia canibus capta come
dunt:poſtremi qui ad meridiem habitāt in hoīs forma feraꝝ uitā ducūt
ſed de his hactenus.Nūc detrogloditis loquemur.Hi a græcis appellan-
tur paſtores eo ꝙ ex pecoribus uiuāt.Cetus ac tyrannos īter ſe cōſtituūt:
Vxores ac filios habent cōmunes excepto qui unicā tenet tyranno. Huic
propinquāti mulctā tyrānus irrogat certo numero pecudes eteſiarum tē
pore quo maximi decidūt imbres ſāguine & lacte īmixtis paulūq; coctiſ
nutriuntur:æſtu ſolis deficientibus paſcuis ad loca declinant paluſtria:ꝓ
quibus ſolis inuicem certant.Pecora uetuſta aut in morbos cadentia occi
dunt exq; his per omne uiuunt tēpus.Parentū noīa minime indiderunt
filiis:ſed tauri arietis ouis. Et hos quidem patres has matres quoniam

ab his non a parentibus quotidianus præbeatur cibus appellát. Vtūtur potu idiote paliuri ſucco: potentiores ex quodā flore expreſſo qui eſt de terrimo noſtro muſto pſimilis. Armentoꝝ greges ſecum ducentes uariàs ne iiſdē in locis morētur diutius regiones mutant. Corpora præter uirilia quæ pellibus teguntur nudi. pudenda troglodite omnes uelut ægyptii circuncidunt. His demptis quos a caſu clauſos appellant. Hi ſoli ītrá regionem teſternoꝝ habitantes ab infantia nouacula inciduntur. Arma ferūt toglodite ii quos dicunt inegauares: Scutū ex corio crudo bouis ro tundum & ferratā clauā. Alii arcus lāceaſq;. Sepulchra ridicule penitus cu rant. Nam paliuri uiminibus corpus ligantes defuncti ceruicem cruribus applicant. Deinde cadauer in loco editiori poſitū lapidibus ridentes ob ruūt. Impoſitoq; ſupra ſaxoꝝ aceruum capræ cornu abeūt nullo dolore moti: bellantur inuicem nō ut græci ob irā aut ambitionē: ſed pabuli gratia. In eoꝝ cōcertationibus primū iactis lapidibus quoad aliqui uulnerētur cōcertant tum arcu quo admodum exercitati ſunt pugnantes mutuiſ uulneribus cadunt. Ea certamina dirimunt quæ etate ꝑcedunt: fœminæ quibus nullo piculo in mediū ꝓdeuntibus nephas. eſt enī has ullo pacto ledere: ex tēplo a certamine ceſſant inualidi ob ſenium armenta ſequi gut ture bouis cauda aſtricto uitā finiunt. Qui mortē differunt: licet uolēti eodem mō admonitos tamen antæa uita priuare. idq; habetur beneficii loco. Fabricantes itē aut morbo incurabili correptos ſimili afficiunt mor te. Maximū enim arbitrantur malorum ab eo uitam diligi qui nequeat aliquid agere dignum uita: Videre licet trogloditas omnis corpore integro ætate ualida ut qui ſexageſimum non excedant ānum. Verum de his hactēus ſi quis uero lector aut propter reꝝ nouitatem aut mirabilē eorū qui deſcribebantur uitā noſtræ forſan hiſtoriæ fidem abrogabit: ſcitharum trogloditarumq; aeterem comparans quantum interſe is differat pē ſitet ſcribentium uerbis credet: Tantum enim noſter differt aer ab eo qui in hiſtoriis aliquando narratur: ut diuerſitas eorum incredibilis uideatᷣ. Aliquibus in regionibus adeo maxima frigoribus congelantur flumina ut currus & exercitus ſuper immobilem glaciem tranſeant. Congelantur ēt uinū reliquaq; hūida adeo ut gladio abſcindatur. Quodq; his ē mirabilius & extremitates ueſtium quas hoīes ferant frigore attrite decidunt: obfuſcantur oculi. Ignis ſplēporem nō reddis. Aereæ ſtatuæ diſrumpun tur. Quandoq; uero ob denſas nebulas neq; fulgura neq; tonitrua ī eis locis fiunt: plura quoq; alia his mirabiliora natura efficit quæ ignorantibus incredibilia uidentur. Iis uero qui ea experti ſunt faciles. In ægypti ac trogloditarum finibus propter īmenſā ſolis circa meridiē caloris uim ne-

quaq̃ ſe reſpicere prope ſtãtes quæunt ab aeris craſſitate. Abſq; calceis ire non poſſunt: nam diſcalciati ſubito pedes immenſa caliditate exulcerant. Sitiẽtes niſi potũ cito ſumant eueſtigio moriunt utpote ſolis eſtu humiditatem corporis ſubito abſumente. Cibi in uas eneum cum aqua poſiti ex tẽplo ſolis ardore abſq; igne alio decoquũtur. Has tamen qui incolũt horas tanta uitæ incomoda nolunt efferege: ſed ultro potius eam deligũt uitã q̃ alio cogãtur more uiuere. Ita patriæ amor quidã ingẽs natura ſingulis innatus eſt: & aeris malitiã cõſuetudo a teneris ãnis cepta ſuperat. Has uero tot rex uarietates haud magna locox intercapedo aliquãdo cõtinet. A meotide palude ubi ſcitæ quidã ĩ pagis & ſumis frigoribus habitant multi cum onerariis nauibus decẽ diebus rhodũ tũ quattuor in alexandriã acceſſere. Deinde p nilum nauigãtes dibus decẽ in æthiopiam peruenerunt. Ita a frigidiſſimis orbis partibus ad calidiſſimas regiones non ãplius quattuor & uiginti diex continua ea nauigatio fuit. Quapp cũ nõ lõge diſtantiũ locox aeris ſit tanta uarietas: nõ eſt mirãdum uitã illorum mores corpora a noſtris multũ differre. Nũc de feris quæ in eis ſunt regionibus aliqua ſunt ſcribenda. ẽ aĩal quod ab re Rinocerotẽ uocãt par uiribus elephanti magnitudine inferior pelle duriſſima colore buſſi. In ſumitate nariũ cornu gerit ſimũ forma durũq; inſtar ferri. Hoc pabuli cã cũ elephante certat. Acuit.n. ad ſaxa cornu: deinde cũ elephante cõgreſſus uẽtrẽ grauiter ictũ cornu tanq̃ gladio pſcindit. Hoc pacto pugnãs. beſtiã exanguem reddit. Si uero elephas illius ictũ præoccuparit promoſcide captum cum ſuperior ſit uiribus dentibus laniat. Spinge & apud troglodi tas æthiopeſq; naſcũt forma haud ei diſſimili qua pinguntur ſed paulo pingiores: naturam habẽt manſuetam pluribus exercitiis diſciplinilq; aptam. Qui cinocephali uocantur corpore ſunt de forma homini perſimiles uocemq; imitantur humanam ferum oĩno atq; indomitum aĩal ratione carẽs. Supciliis aſpectuq; ſunt horido ac truci. Fœminis ſua natura accidit ut palã expoſitã extra corpus uuluã p oẽm uitam ferãt. Is uero quẽ ortũ nominant ab corporis & ætatis decore nomẽ ſortitus facile eſt leõis Corpus reliquum panthere ſimile excepta qua da mis equatur magnitudĩe. Horum animal omnium ſilueſtris taurus qui carnibus paſcit feritatem excedit penituſq; eſt inexpugnabilis. Corpore maior eſt domeſticis tauris equi uelocitate ore uſq; ad aures fiſſo rubicũdo colore oculis albis nocteq; refulgentibus: Cornua ueluti aures mouens in certamine firma tenet pili cõtra naturam cæterarum animantium uerſus caput ducũtur. Et hæc fera uiribus fortitudineq; mirabili pugnat cum cæteris abſtiis quas ſuperatas comedit. Eſt quoq; infeſtus admodum armentis ni

hil nec paſtorum uires neque canum multitudinem times. Dicitur eius pellis haud quaq̄ uulneribus patere. Cū multi illum conentur ui caperæ fruſtra dfatigantur. In foueam delapſus aut alio captus dolo ſe ipſum ex ira ſuffocat priſtinæ libertatis memor. Merito igitur trogloditæ hanc beſtiam optimam iudicant. cui a natura indita ſit leonis uirtus equi celeritas robur tauri quodque maximū eſt haud inferior natura ferri: Quos uero æthiopes appellant crocottas mixta ſunt canis lupique natura: ſed ambobus deteriores dentibus ita ualidis ut oſſa omnia facile conterant & digerant comeſta. Hoc animal ſcribunt quidā uocem hominis quod nobis procul a uero uidetur imitari. Varia ſerpentum genera incredibilique magnitudine conſpici dicunt: qui loca deſerto incolunt propinqua centum enim cubitorum longitudine uonnullos eſſe aiunt ut merito nō ſolum a nobis ſed ab aliis quoque id falſum eſſe exiſtimetur. Addunt inſup his multo maiora haud digna fide. Nam cum plana ſit regio ſerpentes uero maximi circum uolutos in girum longe procul aſpicientibus locum editiorem & quaſi collem quendam uideri. Sed eorum magnitudo non omnino uidetur ſpernenda. Nos de maximo omnium qui in cōſpectum uenerint ſerpente capto ac in alexandriam delato referemus addentes capturæ modum. Secundus Ptolomæus cupiēs & elephantos & alias mirabiles uiſu ac uiribus beluaſ ad ſe adduci donis ac pecuniis plures ad elephantos qui multi ad eum deducti ſunt aliaſque feras capiendas pellexit. Itaque multa eius ſtudio ad græcorum notitiā antæa ignota animantia deducta ſunt. Conſpecta uenatores quidam regis in huiuſmodi donis magnificentia decreuere cōmuni animo aliquem magnum ſerpentem uiuum in alaxandriā ad ptolemæum traducere. Cum res hæc grauis difficiliſque eſſet: fortuna eorum cōſilio opitulata eſt. Serpens erat triginta cobitorum longitudine iuxta aquas qui reliquo tempore immobilis ſe in circulum redigens quieſcebat. Accedentibus ad aquam potus cauſa cæteris animantibus ſubito aſſurgens oreq; nōnulla capiēs alia circunnectēs cauda depaſcebatur. Hūc cōſpicati hoīes cū lōgior eſſet hebeſq; natura laqueis & catenis illum capere exiſtimanteſ pmum fidenter ad eū acceſſerunt. Beſtiæ appropinquantes uiſis igneis oculis lingua lambēte ſingula ſquamaꝝ aſperitate dum moueretur ſtrepitū īgentē reddente dentibus inſup eminentibus oris quoq; aſpectu horrido īmutato colore admodū exterriti ſūt. Itaq; timide iniectis ad caudā laqueis ad contactū funibus corpus magnis ſibilis conuerſa belua ꝓpinquiorē ore captū uiuū deglutiuit. Alium fugientē cauda longe apphenſum atq; ad ſe tractū occidit. Cæteri metu pculſi fuga ſaluti cōſuluere non tamen ommittētes bel

ue capiende curam ſpe lucri timorem ſuperante. Arte igitur & dolo potio
re uiribus beluã ſũt aggreſſi. Primũ ualidis ſpiſſiſq; funibuſ rete cõcauum
gibbi forma belue capacẽ fecerũt. Tũ ſpeculãtes ſerpẽtis cubile atq; exi
tus rediturſq; notato tẽpore ut primũ ſerpẽs ad conſuetum animaliũ pa
ſtũ ꝓdiit ore aditus igentibus lapidibus t̃raq; obducto ĩ ꝓxĩo ualliſ loco
latum in primis ingreſſum tum artiorẽ interius ueluti cuniculum cubile
uerſus in quo rete poſitum eſt fecere. Reuertẽti a paſtu belue ſagyptarii
funditoreſq; tum equitũ magnus mumerus ad hæc tibicines ad id p̃prã
ti omnes ſe ſe oſtendere. Nulli tamẽ adire ꝓpius auſi ſunt aliorum malo
edocti. Hos ille ut cõſpicatus ẽ caput alte extulit. Sed tum coniectis pro-
cul manu telis tum equoꝝ conſpectu tum latrãtium canum multitudĩe
ad hec tubarum cõcetu territus ſerpens ad ſolitũ adtum profectus ẽ: quẽ
obſeptũ cum reperiſſet illi in ſequẽdo armorum equoꝝq; ſtrepitu tuba
rum inſuper clangore & uenãtiũ clamoribus iam feritate depoſita ob ſtu
pefactã beluam ad preratum ad id aditum adegere: quẽ igreſſa in rete ĩ
cidit. Deiceps reluctãtem reteq; dentibus magnis editis ſibilis lacerantẽ
cõpreſſerunt. Nam & cuniculo cum rete exſtracta multiſq; ad cãudã icti
bus percuſſa effractis inſuper dẽtibus exq; ea re dolore perculſa fera mi
tior eſt effecta. Eo pacto irretitũ ſerpẽtem deferẽtes alexandriam regi ob
tulerunt mirandum ſpectaculum & uix audientibus credendum. Dedu
cto deĩde paulatim ad cõterendas uires cibo feritas eius remiſſior reddi
tã eſt: ita ut ob illius oẽs manſuetudinem obſtupeſcerẽt Ptolemeus uenã
toribus tributo præmio ſerpẽtem dimẽſo enutriẽs cibo ad regiam ueniẽ
tibus exteris pro mirãdo ſpectaculo oſtẽdebat. Tã ingẽti igitur ſerpente ĩ
cõſpectũ hoĩum palã deducto haud abrogãda uidetur fides æthiopibuſ
neq; pro fabulis ducẽda: que de ſerpentibus tradũt. Aſſerũt enim reperi
ri apud ſe illos tanta magnitudine ut non ſolũ boues ac tauros cæteraq;
eiuſdẽ mollis animãtia: ſed elephãtos quoq; occiſos uorẽt. Nam cũ illis
cõgreſſi primũ cauda pedes illoꝝ multis nexibus cõplicãt ita ut nequeãt
moueri. Deĩde in caput aſſurgẽtes oculiſq; tãq̃ fulgure incẽſis elephãtoꝝ
uiſũ obũbrãtes ad terram deiectũ comedũt. Nunc de reliquis arabici ſi
nus oris ſcribemus parti a nobiſ alexandriæ ex regũ cõmẽtariis: partim ex
his qui uiderũt ꝑceptis. Hæc enĩ orbis portio ĩſula quoq; britãĩe & loca
ad arctũ ſita paucis nota ſũt. Verũ de regionibus que arctũ ſpectãt deq;
britanicis rebus tũ referetur a nobis. C. Ceſaris qui romanũ uſq; britani
am imperiũ protulit eaſq; orẽs incognitas antæa notas effecit geſta com
plectemur. Arabici ſinus oſtia patẽt ad oceanum qui meridiem reſpicit
plurium ſtadiorum longitudine: quæ arabie togloditarumq; finibus ter

miatur:hoſtii rēliquiq; ſinus lātitudo decē & ſeptēm ſtadiis patet ā portu panormi ad oppoſitam epirum diei unius uauigatio.Plurimum uero diſtat circa Tiritum montem ubi ita latum eſt mare ut epiri minime inuicem aſpiciantur.Ab hac latitudine paulatim clauditur uſq; ad hoſtium eius.Is ſinus multis in locis inſulas continet magnas quaſ iter arctuſ eſt nauium curſus.Maris uero fluxus nehemēs ac multus.Hic ſitus eſt arabici ſinus cuius ab ultimis locis ordientes uti inq; nauigandi modum quæque in eo ſunt memoratu digna recenſebuntur.Et primum in dexteram ſumemus littoris partem:quam uſq; ad deſertum habitant troglo ditæ.Ab Arſinœ ciuitate iuxta dextrum continens euntibus uariis ī locis ex ſaxis in mare emanāt aquæ ſalſedine amaræ.Vltra quas latis campis mons imminet uiridi colore qui continuo aſpicientium uiſum corrumpit.In mōtis radicibus ſtagnū eſt difficile ad nauigandū nomine Aphrodites:ex tribuſq; in eo ſunt inſulis due oliuas ac ficus abunde ferunt.Tertia his arboribus deficiens meleagridis ut appellant referta eſt. Poſt hæc ſinus eſt ingens nomine Achathartus in quo cheronoſſus āguſto aditu. Inter nauigantibus ad oppoſitum mare præbet:Vltra hæc loca inſula a lōgitudine ſtadiorum octuaginta nomine Ophiades olim deſerta cultoribus ob ſerpentum unde & nomen ſupreſit in ea diuerſantium multitudinem.Poſtmodum regum ægypti opera ſerpentibus purgata eſt ad culumq; redacta ita:ut nulli in ea amplius conſpiciantur.Non autem prætermittenda uidetur cauſa:qua hanc inſulam ſerpentum moleſtia cura hoīum liberauit.Inuenitur in ea inſula topatius lapis uitro ſimilis colore aureo.Cuius acceſſus oībus eſt interdictus pœna mortis ad eam nauigātibus ſtatuta.Pauci cuſtodes īſulæ præſunt uitam miſeram ducētes. Ne quis enim eos lapides furto auferre poſſit:nulla penitus in inſula nauis relinquitur.Qui prope nauigant regis timore haud quaq̄ propinquant inſulæ.Nutrimentum deferentes eueſtigio abſcedunt cibo relicto. Cæteri propinqui inſulam non adeunt.Deficiente cibo ad littus ſedent omēs uitæ ſubſidium expectantes.Hos qui deferunt ut tardos ſæpe incurſant uelut in extremo uitæ poſiti.Hic lapis in petra naſcitur die ob ſolis ſplendorem minime apparens.Noctu in umbra lucet procul oſtēdens quo ſit in loco.Cuſtodes ſorte diuiſi ad loca ubi latent topatii accedunt.Quem ubi noctu ſplendentem conſpexere locum ſplendentem lapidis deſignāt eum poſtmodum die exciſum opificibus tradunt:qui ex eo topatiū eliciant.Propinqua littora maiori ex parte icthiophagi habitant & paſtores toglodiitæ.Montes inſuper ſunt uſq; ad ſotiras portum contigui qui nomen hoc græcis primum eo proſperæ nauigantibus accepit.Deinceps ſi

rius eſt arabiam uerſus cuius regio ac mare aliam a priori naturam hēt. Nam continens humilis eſt nullis collibus elatus. Mare non āplius tribus paſſibus profundum colore admodum uiridi. Quod feunt minime natura aquæ cōtingere: ſed quia alga referta ē: locus ad nauigandum facilis nulli ſubditus tempeſtati: multiſq; refertus piſcibus. Naues q̄ elephātes uehūt tum profunde tum pōdere graues haud parua ſubeūt maris diſcrimina. Noctu enī uentoꝝ acte ui quandoq; inſcopulos quādoq; ad loca uadoſa impelluntur. Nautæ ubi neque egredi propter aquam ſtatura hominis profundiorem neque nauē cōtis quæunt impellere omnia præterq̄ ad uictum neceſſaria e naui eiicientes non tamen propterea piculum deuitant. Nulla inſula nullo e diciore loco nulla naui propinqua. Nā regio penitus inculta eſt & incolis uacua: & ad quā rari nauigēt. Præter has difficultates breui tēpore tāta maris fluctibus arena ad nauis alueum impellitur: ut ueluti aggere obducat. Illi in caſſum ad ſurda loca exclamantes: nō tñ omnīo ſalutem deſperāt. Nā quādoque a maris ex æſtu ante fluctu naue in altum eleuata tanq̄ deus quiſpiā ſalutem attulit picli tantibus. Si uero hoc dei auxilio deſtituantur ubi cibus deficit: inbecilliores in mare a ualentioribus quo pluribus diebus cibi ſuppetant ꝓiciuntur. Sed tandem & ipſi multo pereunt deterius q̄ iam uita functi. Illi.n. breui tempore ſpiritum naturæ quæ illum dederat reddidere. iſti multis calamitatibus morte ꝓducta longiora differendo mala ꝑpeſſi tandē priuantur uita. Naues aūt deſtitutæ nautis tanq̄ ſuoꝝ ſepulchra aliquādiu permanent arena undiq; congeſta. Malus antemnæq; a longe conſpecte ad defunctoꝝ miſericordiā aſpicientiū animos mouēt. Regium eſt mādatum ſi quando eiuſmodi caſus acciderit ut ſignificentur loca nauigantibus ꝑnitioſa. Traditum eſt a maioribus fama iis qui ꝓpe icthiophagos habitāt magno quodā eius ſinus fluxu mare ad oppoſitū littus ſecedēte oībuſq; locis eius ſinus arefactis terram fūditus colore uiridi apparuiſſe ex īmenſo rurſus maris refluxu aquam in priorem locum reſtitutam. Harum partium a ptolemaida ad taurum uſq; montem nauigationē rettulimus: cum Ptolemæum elephantoꝝ uenationi ſcripſimus operā dediſſe. A tauro uertitur littus orientē uerſus ubi æſtiuo ſolſtitio umbræ ad meridiem uergunt diuerſo a nobis modo uſq; ad horam ſecundā. Habet ea regio flumina decurrētia a montibus quos appellant pſebeo: diuidit quoq; latiſſimis campis hibiſcum cardamonium ac mire maguitudinis palmas. Fructus inſuper omnis generis aſperos guſtu ferentibns ignotos nobis. Mediterranea regio elephantis tauris ſilueſtribus leonibus cæteriſq; magnis feris copioſa eſt. Nauigatio inſulis īpeditur nullum domeſticum

ferentibus fructum. Aues in eis uarie aſpectuq; mirabiles nutriuntur mā re deinceps ſequitur profundum habēs cetæ magnitudine eximia haud infeſta hominibus niſi cum forte quis inſcius in earum criſtas inciderit. Neq; enim nauigantes inſequi aduerſo ſole poſſunt ſplendore illarū ocu los obumbrante. Has trogloditaꝝ partes ultimas mōtes quos dicūt pſe uaras circundant. Reliquum ex aduerſum littus arabiam ſpectās ab ara quā ariſtona ptolemæo ad perueſtigandā arabiā uſq; ad oceanum miſ ſus. Neptunno dicauit neptūnum appellatur. Eius lōgitudinis regio ma ritima propter utilitatem admodum celebris finicea a palamis quas plu rimas fert ubere ac ſuaui fructu appellata. Omnis propinquus agertum aquas ſcatētes raras habet: tum ad meridiē uergens eſt admodū calida: ꝓpterea locum illum arboribus fructuq; fertilem īter deſerta hominibus loca ſitum merito diis barbari ſacrarūt. Et enī nō pauci fōtes riuiq; aquā quæ niuium frigiditate haud inferior eſt ſcaturientes terram herbis uirē tem pſtant rem aſpectu admodum iocundā. Eſt & tēplum ex duro lapi de priſcis tēporibus conditum uetuſtaꝝ & quæ intelligi nequeāt littera rum inſcriptione: Ei uir ac mulier præſunt per omnem uitam ſacrorum curam habentes: hi fœlices habiti qui id loci habitant in arboribus ob ti morem dormiunt ferarū. Iuxta phoniceā nauiganti ad epiri ꝓmontoriū inſula eſt ab animantibus quæ in ea uerſantur dicta ferarum inſula Tan ta enim harum beſtiaꝝ copia in his locis ſupeſt ut mirum uideatur aſpi cientibus: Imminens huic inſule ꝓmontorium ei loco adiacet qui appel latur petra & arabiꝫ paleſtine. In hanc & tus & reliqua odorē redentia ex ſupiori ut fertur arabia genei minneiq; aſportant: Reliquam maritimā orā tenuerunt olim maranei. Deinde qui proximi ſunt garindanes quæ loca ab eis hoc pacto ſunt uſurpata. Celebritas erat olim in ea quam dixi mus phœnicea luſtris ſingulis ſeruata: ad quāundiq; eꝓximis locis acce bant pingues camelos hecatombas appellant diis in tēplo ſacrificaturi. Aquā inde recedentes: nam pſuaſum erat eam ad ſanitatē deferentibus conferre in patriam ferebāt. Ob eam cauſam Maraneis ad ſacra ad eunti bus garindanes tum prius qui domi remanſerant marāeos tum deīceps qui ad ſacri redibant p inſidias aggreſſi ad unum pemerunt. Vacuā cul toribus patriam tum frugibus tum peccoribus nutriendis aptam īter ſe diuiſernt: uportus ea regio paucos habet: ſed frequentibus diuiditur mō tibus: ex quibus pter aſpectus uoluptatē: magna colonis utilitas percipi tur. Ex hac nauigantes ſinus excipit lamites frequentibus īhabitatus ara bum uicis quos nebāteo uocant: hi maiorē ſinus portionem tenēt. Et me diterraneas quaſdā propinquas partes in quibus frequens ē populus &

p mãgna pecotis copia:hi priſcis tẽporibus iuſte uiuebãt uictu quẽ armenta præbebant cõtenti.Poſtea uero q̃ alexandrinos mercatores ad ea loca nauigantes ſpoliare prædatoriis nauibus cæperunt imitati eorũ qui in ponto ſunt tauroꝝ feritatem triremibus deinde capti meritam pœnam dedere.Subeſt deiceps regio cãmpeſtriſ irrigua:quæ ob frequentes fonteſ nutrit gramen medicam & lõgitudine hominis lotum:propter loci ubertatem nõ ſolum infinitus ibi pecorum aliter nũerus:ſed ſlueſtres cameli cerui damæq; q̃plures paſcuntur. Magno præterea numero accedunt eo cibi gratia leones ex locis deſertis ac lupi pardaliq;:quibus cum feris pro armentoꝝ tutela.paſtores die noctuq; certare coguntur:Ita ſoli illius bonitas incolis diſcriminis cauſam præbet.Natura enim bonis utplurimũ quæ hominibus largitur & mala ĩmiſcet.His campus ſinus quĩgentoꝝ latitudine ſtadiorum adiacet natura mirabili clauſus pluribus ac magnis ſcopulis perplexuſq; ac exitu difficilis.Saxum longe in mare porrectum nauigautium aditum reditũq; ĩpedit:tantum fluxus tẽpeſtatiſq; tempore cum fluctus excreuere naues ſupra ſaxum uẽtorum ui delatæ tranſeũt Gentes quæ iuxta ſinum habitant banizomènæ appellatæ & uenationibus uiuũt:apud quos ẽ ſanctiſſimũ tẽplũ quod oẽs arabes ſupſtitioſius celebrãt.Tres ꝓximæ his ſunt inſulæ quæ plures abent portus. Harum primam ſolitariam in qua antiquoꝝ domorum lapidea ſunt fundamẽta itẽq; columnæ barbaricis litteris ĩſculptæ:ferũt iſidi ſacram:Eodem pacto & relique ſũt deſertæ cultotibus oleis tamen refertæ a noſtratibus diuerſis.Poſt has ĩſulaſ maritima loca ad mille ſtadia abruptis ſcopulis plena ſunt.Mare innauigabile neq; portus neq; locũ habet in quo anchore figi queant:ut neceſſe ſit orta tẽpeſtate nauigantes ſubmergi. Mõs huic mari immĩet uertice præcipiti atq; alto in cuius radicibus exeſæ ſpelũcæ ſunt frequentes aſperæq; concauitates.In has frequentibus procellis delata maris profundi tempeſtas ſonum tonitruo ſimilem reddit.Fluctus partim ad magna illiſi ſaxa ſurſum feruntur ſpuma mirabili ædita parti a locis concauis abſorbentur maximo edito fragore ac ſtrepitu. Adeo ut eis locis propinquãtes eo ſonitu perculſi timore pereant. Hoc littus arabes incolunt nomine.Thamudemi.Sequitur ſinus ingens ſparſis in eo ĩſulis permultis aſpectu ſimili inſulis echinaſiis. Iuxta littus arenæ ſunt prælati cumuli colore nigro longe lateq; diſperſi. Deinceps cheroneſus ſubeſt optimum habens oĩum portũ qui in hiſtoriis deſcribunt nomine charmutha.Nam ſub rupem ĩmenſam quæ ad zephyrum ſpectat:ſinuſ eſt non ſolum iocundus aſpectu:ſed utilitate quoq; cæteris ſupergreſſus Ei mõs imminet amœnus centum ſtadioꝝ ãbitu . Ingreſſũ habet duoꝝ

ſugerum portus tranquillus duobuſq; millibus patens nauibus irriguus eſt præterea magno flumine in eum fluente. In medio quoq; inſulam cō tinet aquis redundantem atq; ortis accomodam. Deniq; kartaginenſium portui quem dicūt cothonū uidetur eſſe perſimilis: de cuius utilitate ſuo loco dicetur piſcibus plurimis ad eum ex magno mari tum cibi: tū aq̄rū in eum decurrentium dulcedine cōfluetibus eſt refertus. Hæc nauiganti bus loca montes quinq; diſtantes inuicem prævalti apparāt uerticem mo dum ægypti pyramidarum acuto. Sinus eſt deinceps rotūdis magnis cir cundatus promontoriis cuius in diametri medio aſſurgit collis ī modū menſe ob longus: in quo tria templa ſunt admodum magnifica diis græ cis ignotis ſacra magnoq; in honore ab incolis habita. Sequitur deīde lit tus tum fontibus irriguus tum plenus dulcis aque riuis. In eo mons eſt uariis arboribus denſus quem gabinum dicunt. Loca monti cōtigua ara bi tenent quos uocant debas. Hi camelos ad omnem uitæ uſum paratos habent: nam in his bellantur his uaria feriunt onera horum lac potant his uitā ducunt. Super his diuerſa perambulant loca: In medio regionis eorum dicitur eſſe fluuius arena aurea: ex qua incole aurum elicere neſci unt. Sinūt aūt ab externis: ſed nō oībus auferri: boetiis enim dum taxat & peloponenſiis arenam aſportare licet. Idq; eis herculis beneſitio erga ſu am gentem ut a maioribus acceperant olim impenſo in gratiam beneſi cii conceſſum. Contiguam eis patriā arabes abilei gaſandiq; habitant: nō quidem calore feruidam ut propinqua loca: ſed mollem & ſpiſſis quan doq; humectam nubibus: qui nimbi ſuo tempore aduenientes æſtatem fructiferā reddunt. Regio ſua natura fertilis habetur: ſed parum colit̃ ho minum incuria. Aurum e cuniculis nulla arte factis effodiunt: non qdē quem terra igne liquefactum exprimant: ſed ipſa natura purū quod ab re apyron dicunt. Minutū tamen repitur ut pars minima ſentille ignis maior nucis ſic inſtar regiæ. Illud circa manuum iuncturas ferunt circaq; collum præcioſis lapidibus diſtictum. Cum auri apud ſit eos copia: æris inopia ac ferri inuicem ea cum mercatoribus permutant. Hos ſequuntur quos uocant carbos. Hos ſabei gens arabum populoſiſſima qui fœlicem arabiā īcolunt eorūq; apud nos ſūt p̄cioſiſſima ferentē plurima ac omni pecoris genere apprime copioſam. Odoribus inſuper ſuauibus quoſ paſ ſim natura apud eos gignit omnes ferme alias ſuperat nationes. Nā ī ma ritimis locis Balſamus orit̃ & caſſia quædāq; herba natura ſigulari quæ recens aſpectu oculos oblectat īueterata ſubito fit debilior pars meditet ranea ſiluas continet amenas iu quibus magnæ ſunt turis ac mirræ arbo res: palme inſup arūdines ac cinamomum & alia his odore ſimilia. Neq;

enim referri poſſet ſingulorū ſpecies ac naturā adeo affluēter multa in
eum odorifera natura exaggerauit. Diuina quædã res eſt:& quæ uerba ſu
peret ſuauis ad noſtros ſenſus ab eis aſpirãs odor. Et ſane longe quoqꝫ a
cōtinēti nauigãtes hãc odorum uoluptatem percipiunt. Veris enī tēpore
uēti a terra perflantes ab huiuſmodi arboribus odores ad ꝓpinqua ma-
ris loca ꝑferūt. Nō enī remiſſam aromata & uetuſtã ueluti apud nos acci-
dit uim habēt ſed īgentem recētemqꝫ & quæ ad omnes ſenſus perueniat.
Aura quidem ex optimis mixta odoribus ad maritima deſcendes multa
ſuauitate nauigãtes afficit & cōfert ualitudini. Nam haud quãq̃ ex cōtri-
to fructu aut in uaſe recondito aer manat odoriferus:ſed a patria arbori-
buſqꝫ quibus id diuina quadam natura ieſt. Vt qui odores hos ſentiunt
ambroſiam quam narrãt fabulæ tãta enim odornm excellentia nullum
ſibi nomē īuenit aptius eē putēt. Nō tamē purã ſimplicemque & abſque
īuidia fœlicitatē fortuna his hominibus largita eſt:ſed tantis dolis plura
immiſcuit mala profecto admonens perpetuis bonis deos a nobis ſolere
cōteni:Nam apud odoriferas ſiluas ſerpentū infeſta multitudo uerſatur
colore rubicundo longitudine palmi qui proſilientes in homines letali
occidunt morſu. Singulare quid incolis accidit longo debilibus morbo.
Namlonga uexati egritudine cum natura debilis adeoqꝫ exhauſta eſt ut
recrari nequeãt ex aſſalto hyciqꝫ barba uapores faciunt quo malus odor
boni īmenſiqꝫ uirtutem contundat:bona enī menſura & modo ſumpto
hominibus proſunt & afferunt uoluptatem temere & caſu inutile reddū
tur. Huius gentis metropolis eſt:quam ſaba appellant ſupra montē ſita.
Reges habet ex generis ſucceſſiōe eos quibus multitudo honores diſtri-
buit bonis maliſqꝫ īmixtos. beatam nanqꝫ uitam habere uidētur ꝙ reliqs
imperantes rationem ab ſe geſtoꝝ minime coguntut reddere. Infœlicē
uero ꝙ nunq̃ regiã exire quæunt:Nam ſi palam prodirent:a turba homi
num lapidibus ueteri quodã deorum reſpōſo obruerentur. Hæc natio n̄
ſolum propinquis barbaris:ſed cæteris hominibus ditior atqꝫ opulētior
habetur. Nam in mercaturaꝝ cōmertio ex parui ponderis re plurimū præ
tii a mercatoribus ex reꝝ cōmutatione capiunt. Ideoqꝫ cum nullam nūq̃
calamitatē ea gens ſit experta:auri autem argentiqꝫ copia preſertim. Sabe
ubi regia eſt ſuperſit toreumata argentea auraqꝫ omnis generis poculoꝝ
habent lectos inſuper tripodaſqꝫ argenteis pedibus:cæteraqꝫ ſupellecti-
lem ultra fidem ſumptuoſam. Magnis quoqꝫ colūnis porticus fulciunt
quaꝝ capita tū argentea tum aurea exiſtunt:laqueria uero ac porte aureis
fialis prætioſis lapidibus intermixtis:totius domus ſumptuoſiſſimum
ornatum oſtedunt. Alia enī auro:alia argenteo:quædã lapidibus ſplen-

dent.Nõnulla tum elephantoꝶ dentibus ſunt exculta tum multis præte tea rebus aliis quæ plurimi hand homines extimantur.Et hi ſane multiſ ſeculis perpetuã habuere fœlicitatẽ.Ab fuit enĩ ab eis penitus quod multos ĩpræceps dedit ambitio per auaritiam aliena poſſidendi.Horum ma re albo colore eſſe uidetur:quod cũ mirabile ſit :eius rei cauſã quærendæ dedit.Inſulæ ſunt fœlices propĩquæ quaꝶ urbes meniis carent.Pecora in eis omnino alba:cornua fœminis natura deſunt.Ad has mercatores com meant undiq;:ſed maxime ad potanã quam alexander iuxta indi flũinis hoſtium cõdidit·Locum in oceão littore nauibus recipiendis aptum. Et hæc hactenus.Nunc illa quæ in eis locis miranda in cælo uidentur non ommittenda:ſed præcipua admiratione uidẽtur digna:q̃ de arcto ſcribũ tur multũq; dubii afferunt nauigantibus.A menſe enĩ martio nullũ eoꝶ ſeptem quæ circa arctum ſunt aſtra uſq; ad primã uirgiliã uideri dicunt. Maior aũt uſq; ad ſecundã pauloq; poſt parum aſpici a nauigantibus: at qui planetæ appellantur nõ aſpici omnino.Alioꝶ aũt quædã maiora noſtris uideri quædã diſſimili ortu atq; occaſu.Solẽ nõ tãq̃ apud nos pau lo ante ortum iubar emittere ſed adhuc nocte obſcura ſubito apparere lu centem.Ideo nunq̃ diem ĩ eis locis priuſq̃ ſol uideatur oriri:quem ex me dio pelagi tradunt ſurgere ĩcenſis carbonibus ſimilẽ radioſq; p magnos procul afferre:Forma autem apparere nõ rotunda quemadmodum apud nos :ſed columnæ ſimili paulum ab ſumo capite luculẽtiorem aſpectum habẽte.Præterea neque ſplendorem neque radios uſque ad primam ho ram præbere:ſed uelut ignem abſque luce in umbra uideri.Secunda ho ra ueluti clipeum fieri.Lumenq; præbere cõtinuum & ſupra modũ fer uentem Circa occaſum ecõuerſo cõtingit.Nã uidetur aſpectu orbem no uis radiis illuminare horis duabus. Et ut agatharchides gnidius tradit tribus.Hoc uero tempus incolis piocundũ.Iam diminuto uergent ĩ oc caſum ſolis æſtu zephyrus & libycus & euri uẽti apud eos ſicut & apud alios ſpirant.Noti uero apnd æthiopiã neque uigent neque noti exiſtũt Apud arabes ac trogloditas adeo calidi ſupra modum regnant ut & exu ranr herbas:& ad umbras quoq; cõfugtentium debilitẽt corpora. At bo reas merito optimus extimatur.cũ ſit ubique terraꝶ frigidus:Nunc ad li byos ægypto ꝓpinquos & ꝓximas eis regiones tranſeamus. Circa ſire nem ac ſyrtes oraſque mediterraneas quattuor libyoꝶ inhabitant gene ra:quorũ Naſamones dicunt qui ad notum uergunt.Alii anochite adoc cidentem ſiti. Quidam marmaride inter ægyptum & cirenẽ habitant ac littoris partem.Quartum genus multitudine præſtans hoĩum appel lantur mace:qui circa ſyrtes habitantes ſoli ĩter cæteros libyos agros ube

res fructu colunt iumentoꝝ.ex quibus nutriuntur diligẽtem curã hẽnt: Hæ ambæ nationes regibus parent uitã non omnino agreſtem agentes: neq; ab humanitate alienam. Tertii neque ullis ſubſũt regibus neq; ullã latrociniis ſemper intenti iuſtitiã norunt. Rapientes enim quæ prima ex deſerto caſu occurrant cõfeſtim ad ſua loca redeunt. Hi omnes libyi uita ſilueſtri ſub diuo habitãt. Victu feraꝝ more cõtenti nil domeſticũ edunt Nullis ueſtibus præterq̃ capraꝝ pellibus tegunt corpora: potentiores in ter eos nullas habent ciuitates: ſed turres aquis proximas condentes ĩ eis quæ uſui ſuperſunt. Subditos populos ſingulis annis adurant ut princi pi pareant obtemperantes ut ſocios diligunt. Imperium abnuentes ut latrones pſequuntur. Arma ſunt eoꝝ & regioni & moribus congrua. Nã cum ſint corporis leues patria uero ut plurimũ plana neq; enſe neq; gla- diis neq; aliis armis utuntur in bello. Tris tantum ferunt haſtas lapideſq; in uaſis ex corio factis delatos: cum his certantes tum ĩ congreſſu tum ẽt abeundo primo ferire hoſtem conãtur ad curſum & lapides recte iatien dos longo uſu edocti: erga externos nullũ ius nullã omnino fidẽ ſeruant. Regio cireni proxima cãpeſtris eſt non frugibus ſolum ſed uineis oleoq; & paſcuis utilis. Sunt inſup flumina non parum incolis utilia. Quæ ue ro ad notum uergit deſerto cincta infructuoſa eſt: utpote aquis carẽs aſ- pectum habet mari ſimilem. Huic deſertum ingens ſterile adiacet tranſi tu per difficili. Ita neq; aues in ea neq; quadrupedia præter damas & bo- ues cõſpiciuntur. Loca mediterranea arenaꝝ cumulis referta quo plus ui- tæ neceſſariis carent eo uariis magniſq; ſerpentibus his præſertim quos ceraſtis uocant: quoꝝ morſus letales habentut ſunt feruliora. Hi colorẽ arene ſimilem habẽt: Qua ex re a paucis internoſcuntur ita coloris erro re ſeducti quidam pedibus illos cõculcantes uitæ piculum adeũt: Ferũt hos quodã ſerpentes in ægyptum tranſmigrantes plures uicinas regiões inhabitabiles redidiſſe. Mirabile uero quippiam in eis oris & ea quæ eſt circa ſirtes libya contingit. Nam quandoq; & maxime quieto a uentis tẽ pore apparent in aere diuerſoꝝ animantium forme. quarum quædã qui eſcunt: quædam mouentur. Et hæc aliquando fugiunt aliquãdo inſequũ tur: ſed omnes magnitudiae eximia ſtuporẽ timoremq; inſciis præbent. Nam quæ homines inſequuntur: compræhenſum frigido circundãt cõ- tactu. Externi quidem utpote eius rei inſueti exterrentur. Ab incolis ex aſ ſuetudine ſpernuntur. Quoniam res uidetur miranda & fictæ fabulæ pſimilis: phiſici quidam eius rei conati ſunt ratiõẽ reddere Aiunt enim uentos iu ea regiõe aut oĩo nõ ſpirare aut pẽitus debiles eſſe & remiſſos Aerem uero perſepe quoniam neq; cõualles neq; abrupti ſpecus aut ãtra

neq; alticolles aut magna flumina in eis ſunt locis eſſe imobilem & quietum. Deniq; oẽs uicinas regiones ſteriles & abſq; fructu nullos uapores quibus uentus excitetur gignere. In aere igitur denſe atq; ottuſo: quẽadmodum eſtiuo tempore in nubibus aliquando ſolet diuerſe animantiũ ſpecies licet uidere formam illis aere quẽ leues & tenues aure quandoq; mouent præbente. Eas puſtmodum moto paulum aere ad terrã ĩpulſas forma traduntꝗ quã caſu ſumpſerunt cadere: ei quæ in quem forte inciderint herere: quarum in unam partem magiſq; ĩ aliam motus nulla in illis electio eſſe uidetur. Nam in re inanimata nõ eſt aut appetitio aut uoluntas: ſed animantia quibus heient occulte cauſam motus præbent. Nã procedentium animantium motu anterior aer ĩpulſus imaginẽ præcedẽtem mouet: ut fugere uideatur: ſimiliter ſequẽs indolũ ex motu aeris ad progreſſum animantis præcedentis tractum ſeq uidet animal quod præcedit. Quod ſi ſe uerterit aut firmum ſteterit idolum ſimili mõ a motu ceſſat. Cum uero in animal inciderit: diſſoluitur frigore quodam circa corpus relicto. Supereſt nunc ut de his amazonibus ſcribamus. quas priſcis temporibus in libya ferunt extitiſſe. Plures enim exiſtimant eas ſolas fuiſſe: quæ circa flumen thermodonta in ponto regnarunt. Verum non recte ſentiunt. Multis enim antæa ſeculis libyce fuere: a quibus multa geſta accepimus memoratu digna. Neq; uero ignoramus harum hiſtoriam nõnullos haud uerã exiſtimaturos. Nam cũ ea natio multis ante troianũ bellum ſeculis omnino deleta ſit: amazones aũt quæ circa Thermodõda habitarũt multo poſt tempore extiterint: ſimile ueri eſt eas quæ poſtea notiores fuere ſuperioꝝ quaꝝ iam euanuerat fama nomen & gloriã præſertim apud temporum inſcios obſcuraſſe. Verum cum legerimus pluref antiquos tum poetas tum rerum ſcriptores eoſq; qui poſtmodum fuere illarum memoriã poſteris reliquiſſe: conabimur & nos quoq; paucis ĩparum facta litteris mandare. Rerum ſerie a Dionyſio qui argonautaꝝ dionyſiiq; ac nõnulla alia priſcorum geſta deſcripſit aſſumpta. Plures mulierum nationes in libia fuiſſe traduntur pugnaces ac ualide uiribus. Nam gorgonũ gens fuit aduerſus quas perſeus haud paruo certamine bellum geſſiſſe fertur uir fortitudĩe eximia iouiſq; filius & græcorum ſue ætatis optimus. Earum mulierũ uirtus & potentia uel maxime licet cõſpici: ſi qs quæ de illarum præſtantia ſcribuntur cum noſtri temporis mulieribus conferat. Aſſerunt ſitas eſſe occidentem uerſus in extremis orbis finibus nõ eadem quã noſtre uita ducant. Nam mos eſt illis certo tẽpore bellicis ad ſeruamdam uirginitatem rebus exercitari. Tranſactis militiæ ãnis uiris coniungi prolis gratia. Has ſolas & principari & publici obire munerã

De amazonibus

Viros noſtárum fœminarum inſtar domeſtice rei curam habere tum obtemperantes fœminis tum militiæ principatuſq; ac omnis rei p. expertes poſt partum nati infantes dantur uiris quos lacte nutriant aliiſq; rebus pro ut etas poſcit. Fœminis mamillas ne creſcant urunt aſſerentes impedimento eas ad bellandum eſſe: Vnde a græcis eo q mammis careant amazones appellantur. Aſſerunt abitare illas inſulã heſperam quia ad occaſum ſita ſit uocitatam. Eam uero eſſe in tritonidis palude quæ proxima oceano a flumine quod in eam defluit tritonia appelletur. Hanc paludem æthiopie ferunt conterminam montiq; qui eſt iuxta oceanum maximus omnium qui ĩ eis ſunt locis & mari imminens a græcis ath lanta dictus. Hanc ĩſulam per magnam eſſe uariiſq; arborum fructibus ex quibus incole uiuant uberem ferunt: eſſe & in ea multos tum caprarum tum pecudum greges quorum lacte & carnibus ueſcuntur. Frumento penitus carent illius uſu incolis noto. He amazones corpore ualide auideq; belli primum omnes inſule uicos præter unum icthiophagi æthiopes habitãt menes nominatum quem ſacrum arbitrantur expugnarunt. Solis æſtu admodum inſula feruet ferens præcioſos lapides permultos: quoꝝ hos græci carbunculos alios ſardonicos quoſdam ſmaragdos uocãt Deinceps plures libye propinquas ſubegerunt gentes urbemq; præclaram infra tritonidis ſtagnum: quam a forma cheroneſſum appellãt in poteſtatẽ redegere: Ex hac profecte plures orbis partes peragrarunt. Sed primi ath lantidæ bello appetiti cæteris earum partiũ humaniores: qui patriam incolentes fœlicem magnas urbes tenebant. Ab his deorum genus prout græci de oceano ſcribunt prodiſſe ferunt: de quibus paulopoſt dicemus. Traditur amazonum reginam nomine Myrinam exercitum triginta millium peditum duum millium equitum confeciſſe maxima ſpe uictoriæ in equitibus poſita. Tegmenta corporum pro armis habuere ſerpentum magnorum coria: quorum & quidem præter fidem ingentium copia in libya ſuper eſt. Vtebantur longis enſibus haſta & arcu quo non ſolum exaduerſum pugnates uulnerabant: ſed fugiendo feriebãt inſequentes. Cũ ath lantidum patriam peruaſiſſent quam Cercenem uocant incolentes acie ſuperata uictos inſequentes una cum eis portas ingreſſe urbem cepere. Vt autem terrorem formidinemq; cæteris iniicerent iſo

triginta millium pedi-tũ duum milia equitu

ſenter uictoria abuſe occiſis omnibus uſq; ad pubertatem uiris pue-
ros fœminaſq; euerſa ciuitate ĩ ſeruitutẽ adegerunt. Quã calamita-
te apud finitimos uulgata athlantides aiunt timore terriros ad eas
miſiſſe pollicitos traditiuros ſe illis ciuitates atq; ĩpata facturos Regi
na cum ipſos benigne audiuiſſet amicitia cũ eis ſtatuta ciuitatẽ ſui
nominis euerſe loco cõdidit inq; ea tũ captiuos tum finitimaꝝ par-
tiũ uoluntarios accolas collocauit. Deĩde dona magnifica cõi athlan
tidũ decreto data honoreſq; eximie ĩpenſos inito cũ eis federe cepit.
Pollicita ſe gẽti eoꝝ ſatis eſſe facturã. Veꝝ gorgonidũ quæ gens fini
tima erat armis ſæpius athlãtibus laceſſitis ferũt Mirinã gratia præ
cibuſq; eoꝝ ĩpulſã exercitum cõtra gorgonidas duxiſſe. Quo op-
poſitis copiis inito certamine ſupate magna ex parte occubuerũt. Vi
ue ad tria millia capte: Reliqs ĩ loca ſiluestria cõfugiẽtibus conatã Mi
rinã ſcribunt ſiluas ut eaꝝ genus deleret ĩcendere uoluiſſe. Verũ cũ
id nequiſſet ad montes ꝓpinquos trãſiit. Amazonibus negligenter
ut in uictoria ſolet uigilias ſeruantibus captiue eductis dormientiũ
enſibus multas interemerunt. Tandẽ excitate amazões armis captis
acriter pugnantes oẽs occiderunt. Mortuas amazões Mirina tribus
magnis aggeribus ſepeliuit qui hucuſq; amazonum cumuli appel-
lantur. Gorgonidas deinde tradunt cum uires auxiſſent iterum a per
ſeo iouis filio expugnatas cum earum eẽt regina Meduſa poſtremo
ab hercule & eas & amazonũ gẽtẽ quo tẽpore ad occiduas partes trã
ſiẽs colũnã ĩ libya poſuit. fuiſſe delectas rẽ ĩdignã extimãtẽ cũ ꝓ com
muni ſalute hoĩum pugnari aliqbus gẽtibus fœminas ĩperare. Legit
quoq; tritonidã paludẽ terremotu his apertis locis quæ ad oceanum
uergebãt deſitcatã eſſe. Mirina plurima libye parte peragrata cum in
ægyptũ trãſmeaſſet. Cũ oro iſidis filio q ægyptiis ĩperabat amicitia
firmatã arabiã bello petiit. Vbi multis ĩterfectis in ſyriã trãſiit. Qua
ſubacta cilices ei cũ donis obuios pollicitoſq; ĩperata facturos libe-
ros eſſe qm̃ ei ultro occurriſſent iuſſit. Qua ex re nũc etiã liberi cili-
ces uocãtur. Subiecit quoq; eas. quæ circa tauꝝ ſunt natiões q̃uis ui-
ribus potẽs. Tũ p frigiã ad magnũ mare cum deſcẽdiſſet regionẽ ma
ritimã tranſgreſſa Caicũ flumen ſtatuit militiæ finẽ prouintiæ uero
quæ Doryctica dicitur loca oportuniora condendis urbibus eligens
plures in ea ciuitates unam ſui nominis alias magnorum ducum ap

pellatione edificauit Ninam Cimem Pytanem Pyrneam. His iuxta
mare ſitis urbibus cæteras perplures ĩ mediterraneis poſuit locis. In
ſulas inſuper nonnulias impoteſtatem redegit:ſed leſbum præcipue
in qua urbem condidit mitilenem ſororis quæ cum ea militabat no
mine deinceps cum quaſdam alias ſibi ſubdidiſſet inſulas tempeſta
te cohorta cum uotum matri deorum pro ſalute feceſſet ad unam ex
his ſolitariam profecta iuxta quoddam in ſomnium ei deæ inſulam
ſacrauit. Erectaq; ara ſacra ſolemnia celebrauit. Nominaſſe inſulã fe
runt Samotracem ꝙ a grecis ſacra ĩſula interpræetatur. Quidam hi
ſtorici tradunt eam primum appellatam Samum ab incolis poſtea
tracibus Samothracem cognominatam. Ali amazonibus in epitum
aduentantibus ferunt deorum matrem hac oblectatam inſula & ali-
os quoſdã in eã & filios quos Coribantas dicunt traduxiſſe. Quis
uero eorum extiterit pater in archanis ſacrorum traditur. Monſtraſ
ſe quoq; ea fertur q̃ nunc in ea ſeruantur myſteria: templumq; aſylũ
ſtatuiſſe. Per hæc tẽpora Mopſus thrax a lygurgo rege thracia plus
amazonũ gẽtem coacto exercitu peruaſit: Cui ſypilus ſcytha auxilio
affuit antæa ab ſcythis thracie finitis expulſus. Prælio inter eos ama
zonaſq; commiſſo Mopſi Sypiliq; res ſuperior fuit. Miria cum plu
ribus aliis interempta: poſtea cum ſæpius a thracibus acie ſuperaren
tur: tandem quæ ſupeifuerant amazones in libyam reuertere. Ibiq;
earum militiæ finis aut aiunt fuit. Poſtea uero q̃ athlantum memini
mus haud ab re erit deoꝝ genuſ qui ab his prodiſſe referunt. cum &
græci parum ab his diſſentiant recenſere. Athlantides ut accepimus
loca propinqua oceano & quidem fœlicia incolentes: tum pietatis: tũ
erga aduenas hũanitatis ꝑ cæteris finitimis gentibus laudẽ tulerunt
Ab his deorum gẽus manaſſe tradunt: quibus aſſentitur præſtãtiſ-
ſimus græcorum pœta Iunonem oceanum deorum patrem & ma-
trem Tetim appellantem introducens. Scribunt autem primum re
gnaſſe apud eos Cælum homineſq; antæa ꝑ agros diſperſos ad cetũ
condendaſq; urbes exortatum a fera eos agreſtiq; uita ad mitiorem
cultũ traduxiſſe. Aſſuefeciſſe inſuper domeſticos fructus ſerere aliaq;
permulta ad communem uitæ uſum ſpectantia edocuiſſe. Tenuiſſe
quoq; magnam orbis partem maximeq; loca ad occidentem atq; ad
ſeptentrionem ſita. Aſtrorum quoq; diligens extitit obſeruator mul

ti hominibus futurã prædicens Annum etiam confuſum antea ã ſolis menſes uero a lunæ motu deſcripſit:ſingulaq; anni deſignauit tempora. Quia ex re multi ignorantes aſtrorum ordinem ſempiternum:admirati autem futurorum prædictionem arbitrati ſunt eorũ auctorem naturæ diuinæ participem:poſt eius obitum tum ex eius beneficentia tum aſtrorum notitia immortales honores adeptus eſt Hoc aũt conſtat illũ nomen hoc ſortitum eſſe ob aſtrorũ occaſus ortuſq; multarumq; rerum peritiam:tum uero propter honores beneficiis ſuis impenſos:tum & ipſum regem ſempiternum omnium appellarunt. Cælum ex pluribus uxoribus ſuſcepiſſe ferunt filios quinq; & quadraginta:horum decem & ſeptem ex Titea ortos ꝓprio nomiñe ſingulos. communi autem omnes a matre appellauit Titanas. Titeam uero prudentia præditam cum plurimum mortalibus profuiſſet:ab eis poſt obitum deificatam terramq; eſſe cognominatam Genuit quoq; filias:quarum duæ regina uidelicet & rhea quam pandoram dixere ſuperiores etate cæteris euaſerunt clariores. Ex his regina prior annis prudentiaq; & uirtute reliquis præſtantior in gratiam matris fratres omnes educauit :eoq; magnam aiunt matrem appellatam poſtea uero q̃ pater poſt obitum ad deos trãſiit communi populorum fratrumq; conſenſu regnum adhuc uirgo cepit cum nulli antæa nupſiſſet poſtmodum cupiens filios linquere ſucceſſores regni unum ex fratribus Iperionem uirum ſumpſit. Ex quo duos peperit liberos ſolem & lunam. Quorum formam prudentiãq; admirantibus ſingulis tradunt fratres prolis inuidia motos ueritoſq; nequãdo imperium ad Iperiona perueniret ſceleſto facinore:Excogitato fratrem cõmuni conſilio obtruncaſſe. Solem adhuc puerum ĩ flumen Eridamum ꝓiectum ſuffocatum eſſe. Quia reuulgata lũa præter modum fratrem diligens. Ex tecto ſe præcipitauit. Matri quærẽti iuſtum flumẽ corpus cũ in ſõnum ĩcidiſſet Viſum ei per ſomnium eſt a ſole ſe conſolari:rogareq; ne lugeret natorum mortem:nam homicide meritum eſſet ſupplicium paſſuri. Se uero ac ſororem quadã dei prouidentia futuros immortales:nam ignem cæli ſacrum antæa uocatum ſolẽ ab hominibus appellãdũ fore. Quæ uero mena ꝑus dicebat lunã A ſõno exprecta cũ oĩbus tũ ſõniũ:tum infortuniũ ſuũ narraſſet filios ut deos coluit ipſa ĩnupta uiuẽs poſtmõm ĩ iſaniã uer

ſa filie cymbala tympānaq; quotiēs edito ſonitu ſparſis crinibus per patriā errabat. Quo aſpectu miſero obſtupebant homines: Cum uero ſinguli eius odori miſererentur quidā corpus ſuſtinerent maxīo imbre cohorto continuoq; fulminum caſu reginā aiunt diſparuiſſe. Qua re admiratus populus ſolis lunæq; nomen ad aſtra tranſtulit matrem & deā exiſtimauit & erecta ara cimbalis ac tympanis cæteriſq; rebus illius geſta imitatus ſacra illi & deorum honores inſtituit Huius deæ in phrigia origo extitiſſe traditur. Aſſerunt enī īcole phrigiæ libyæq; regem priſcum fuiſſe Menoē: qui uxorem duxerit dindimenem. Ex ea natā fœminā cum nutrire nollent in mōtem cibelū nomine abſe expoſitā diuina quadam ſorte pardali aliæq; fere lacte uberibus præbito nutrierunt. Hāc mulier quædā pecora paſcēs cum uidiſſet: facto ſtupēs īfantē tulit: atq; a loco cibelē noīauit. aucta etate pulchritudine prudētiaq;: Excellēs mirabili īgenio fuit. Nā & fiſtulā pluribus calamis cōpactā & ad luſū coreaſq; cibalū tampanūq; prior adinuenit. Præterea pecoꝝ pueroꝝq; morbis remedia ītroduxit. Itaque tū pp īfantes qbus uerboꝝ medicaminibus ſalutē præbuit. Tū quia plurimos uelut ī ſinu fouit: tū ēt propter diligentiā amorēq; ſingulis pſtitā matrē ab oībus dictā ferūt. Amiciciā quoque eius appetiſſe Marſiam phrigem ingenio prudentiaq; mirabili. Coniecturam ingenii ſumunt q; uocis ſonum multiplicis fiſtule imitatus ad tibias eam armoniam traduxit: prudentie q; uſq; ad extremum uitæ finem celebs uixit. Cibeles prouecta etate adoleſcentem quendam eius regionis Atrim nomine dilexit: quem poſtmodum dixerunt papam. Cum eo clam coens grauida facta eſt. Quod ut parentes norunt in regiam accitam ut uirginem pater ſuſcepit. Noto filiæ peccato & Attim & nutrices interfici iuſſit atq; inſepultos abiici. Cibelē tum attis amore tum dolore nutritum perculſam inſanam effectam impublicum prodiſſe ferunt pſallentemq; cum tympano ſolam uniuerſam patriam ſparſis capillis deambulaſſe. Huius marſias miſertus ſponteq; illam aſſecutus una pererrauit priſtine amiciciæ memor Cum ad dioniſium in niſam urbem ueniſſent inuenere Appollinē magna exiſtimatione habitum q; primus diceretur citharam repetiſſe. Orta inter eos artis contentione niſeos iudices iuſtituerunt. Apollo primum cithara ſimplici uſus ē Marſias uero tibiis. Quibus

admodum ut re noua audientes ob ſtupuerẽ. Eo in certamine ſoni ſuauitate appollinem uiſus eſt ſuperaſſe. Ambo aſtantibus iudicibus cum artem quilibet ſuam præferret. Apollo modulationem cantus ad cithare ſuauitatem adiecit. Q ua propter tibiæ ſonum uiſum eſt excedere. Q uod marſias egre ferens audientes monuit minime ſe uictum eſſe. Non enim uocis ſed artis comparationem fieri oportere: ſecundum quam armonia ac ſuauitas tum cithare tum tibiarũ eſſet exquirenda. Iniquum præterea eſſe duas ſimul artes uni conferri. Tunc apollo reſpondiſſe fertur ſe nihilo plus ad ſonum q̃ Marſiam adhibere: nam & ille quoq; ore uteretur cum tibias inflaret. Oportere igitur aut ambobus idem licere aut neutrum ore ſed manibus oſtendere ſuæ artis modulationem. Cum uideretur iudicibus equiora appollinem poſtulare artibus iterum comparatis aiunt denuo Marſiã eẽ uictũ: Appollinẽ uero ea contentione exaſpatũ uiuum Marſiã excoriaſſe. Ve℞ extẽplo penitẽtia ductus egre quod egerat ferẽs ꝓiectis cithare cerdis iuentã ab ſe armõiã deleuit. Ad hãc poſtmodũ muſæ mediã linus quã lichanõ orpheus & Tamyrus quã hypatẽ ac parhypatẽ muſici dicũt addiderũt. Appollinẽ ferũt cithara tibiiſq; i ãtro dioniſii poſitis cibelis amore captũ cũ ea uſq; ad hyperboreos erraſſe. Cũ phriges morbus opp̃meret t̃ra nullos p̃beret fructus ſciſcitãtes deũ malo℞ remedia oraculo p̃cepũ ẽ ut & attis corpus ſepelirẽt & cibelẽ uenerarẽt ut deã. Nõ repto Attis quod tp̃s abſũpſerat corpore phriges imaginem adoleſcentis circa quam planctu ac lamentiſ ſacra inibant fecere iram inique mortui mitigantes. Q uæ conſuetudo penes phriges uſque ad hæc tempora permanſit. Cibeli uero arã erecta annis ſingulis ſacrificabant. Poſtmodum impeſſinũte oppido phrigie ſumptuoſe conſtructo templo honores illi ſacraq; ſolemnia conſtituerunt. Mida rege ad ea plurima conferente politi erant circa deæ ſtatuam pardali ac leões a quibus olim eſſet enutrita. Hæc de cibele deorum matre apud phriges deq; athlãtibus qui circa oceanum regnarunt traduntur. Poſt iperionis interitum aſſerunt cæli filios imperium diuiſiſſe Ex eis fuiſſe athlantem & ſaturnum nobiliores. Athlãti loca ad oceanũ poſita ſorte euenerunt: qui & populos ſuo noĩe & maximũ ꝓpe oceanũ mõtiũ appellauit athlãtẽ: ferunt ipſũ aſtrologie fuiſſe pitiſſimũ deq; ſpa p̃mum iter hoĩes diſputaſſe q̃

ex re uiſus ẽ orbẽ ſuis humeris ſuſtinere locũ p̄bẽt fabulis ſpere ĩuẽe tione. Hunc aiunt plures ſubſtuliſſe filios: ſed unum pietate ac ĩ ſub ditos iuſtitia humanitateq; inſignem quẽ heſperum appellãt Qui cum in athlantis montis cacumẽ ad ſeruandos aſtrorum curſus aſcẽ diſſet ſubito a uentis arreptus nequaq̃ amplius uiſus ẽ. Ob eius uir tutem caſum hunc miſerata plebs honores ſibi præbẽs immortales aſtrum celeſte lucidiſſimum eius nomine uocauit. Fuerunt inſuper athlanti filiæ ſeptem a matris nomine athlantides uocate q̃uis cuiuſ libet proprium nomen eſſeut. Vt maia Electra. Taygetes Aſteropes: Meropes: Alciones: Celeno Has tradunt tum ab heroibuſ: tũ ab diiſ cognitas & deos propter uirtutem & eos quos heroas dixerũt ueluti principes generis hominum peperiſſe. Veluti prior etate maia ex io ueme rcurium genuit multa℞ re℞ apud hoĩes repertorẽ. Eodẽ mõ & relique athalantides ſingule filios ediderũt præſtanti uirtute: quorũ hi quidem gentium hi urbium conditores extiterunt. Itaq; non ſolũ barbari quidã ſed etiã græcorum plurimi priſcorum heroum genus ad iſtas rertulerũt. Quas cũ prudentes fuiſſe conſtat: tum poſt obi tũ honores deo℞ ĩmortaliũ adeptas pliadũ appellationẽ cepiſſe. Niphæ quoq; dicte ſũt q̃m cõi uerbo mulieres oẽs nymphaſ ĩcolæ ap pellãt. Saturnũ athlãtis fratrẽ aiũt p̄cipua ĩpietate auaritiaq; p̄ditum uxorẽ cæpiſſe ſororẽ rheã: Ex q̃ ortus ẽ iupiter olĩpus poſtea uocatuſ fuit alt̃ iupit̃ cæli frat̃ q ĩcreta ĩſula regnauit multo gloria ĩferior po ſterior: hic. n. ĩpauit orbi. Superior cretæ tm̃ Genuitq; filios decẽ: q cu retes ſt̃ appellati. ĩſulã quoq; ab uxore ideã uocauit. Ibiq; poſt obitũ ſepultus ẽ. Cuius & hodie mõſtrari ſepulchrõ ferũt ꝓut etiã teſtãt̃ cre tes de q̃bus poſterius referemus. Regnauit ſaturnus inſicilia libya ac etiam italia: ſed præcipue in ſocis ad heſperum ſitis eius imperii fir mamentum fuit Apud omnes uero artes urbium & loca munitiora tenuit: quo firmius imperium foret. Eo ad hoc uſq; tempus & inſici lia & inocciduis oris editiora loca ſaturnia dicta ſũt. Ex ſaturno Iu piter ortus quoniam diuerſa a patre uitæ inſtitutione erga ſingulos mãſuetudĩe atq; humanitate uſus eſt: a populo pater eſt nominatus Regnum is deinde cæpit partim concedentes patre partĩ populis ab eo p̄ odiũ deſciſtẽtibus. Aduerſus quẽ cum ſaturnus titanum præſi dio fiſus pugnaſſet acie uictus eſt. Iupiter ſuperior ĩperiũ aſſecuſ uni

uerſum orbem per ambulauit plurimum de genere hoīum meritus Viribus corporis uirtutibuſq; excellens breui totius orbis īperio potitus eſt. Omne eius ſtudium īpuniendis impiis facinoroſiſq; hominibus ac in bonoꝝ præmiis cōmuniq; populorum utilitate uerſabatur. Quibus rebus poſt uitæ finem iouē dixere: eo q; beneuiuendi cauſa hominibus extitiſſet. Creditus uero deus in orbe eſt ab his de quibus bene erat meritus. Sponte illū oībus & deum & dn̄m inſempiternum uniuerſi orbis profitentibus. Quoniam in his quæ de re ægypti a nobis relata ſunt Dionyſii genus geſtaq; tetigimus: æquum uidetur: ut quæ de hoc a græcis deo ſcribuntur litteris mādemus. Verum cum priſci rerum ſcriptores poetæq; qui de dionyſio. Miranda quædam litteris tradidere de eius genere ac geſtis diſſentiunt difficile uidetur uerum ī his rebus exquirere. Nam hi quidem unicū Dionyſium reliqui tres ſcribunt fuiſſe. Sunt q eius genus nequaq̄ mortalibus fluxiſſe dicant. Exiſtimentq; illum uini extitiſſe auctorem. Sed nos quæ de eo feruntur paucis tranſigemus. Naturales q de hoc deo locuntur uiniq; eum repertorem putant: terram aiunt una cū cæteris plantis ſua ſponte uites tuliſſe non ab aliquo pricipio ſatas. Huius rei coniecturam ſummunt: q nunc quoq; ī quibuſdam ſilueſtribus locis naſcantur uites: fructumq; ueluti reliquæ arte hoīum cultæ ferant. Duas dionyſio matres pſci fuiſſe arbitrāt. Vnā & eā porē generis qn̄ uitis ī terrā poſita augumētū capit. ſecunda qn̄ racemos ꝓducit. Itaq; altera huius dei ex terra altera ex uitis fructu fert̄ generatio: Sunt qui & tertiam generationem ipſi attribuant: ex ioue & cerere genitum ferentes a mortalibuſq; diſſipatū ac decoctū ruſus a cerere mēbris cōpoſitis iuuenē factū reuixiſſe. Quæ oīa ad naturales traducunt rationes. Iouis enim & cereris filium obeam cauſam tradunt qm̄ uites ex terra & pluuia nutritæ ꝓducant racemos: exquibus uinū exprimat̄. Ab hominibus uero diſperſum: eo quod agricolæ fructū auferant: terramq; homines cererem putēt membra eius decocta: qm̄ plures uinum decoquant tanq̄ melius ac ſuauius futurum. A mortalibus uero mēbra diſperſa iterum in ordinē redacta terrā oſtēdit certo āni tēpore acta uindemia denuo nouos fructus ꝓferre. Deniq; ab ātiquis poetis ſcriptoribuſq; tradit̄ cererem fuiſſe terrā matrē appellatam. Eadem quoq; & orphei tradūt poemata & ī cerimoniis ī tradu

cūtur de quibus haud quāq̄ fas ē inſcios loqui. Eodem modo ex ſemele ortū ad naturale principum deducūt aſſerētes. Thionem ab antiquis. terram fuiſſe nominatum. Semelem eo ꝙ honeſta ſit eius dei cura & honor Thionem uero a ſacris ei impenſis uocatum. Bis ex ioue natū tradunt. quoniam uites deucalionis tempore una cum cæteris arboribus diluio ſint abſumptæ. Deinde iterū exortæ: ueluti hæc ſecūda extiterit dei apud homines procreatio. Qua ex iouis femore natum denuo hunc deum ſcribunt. Qui igitur uini repertorem dionyſium uolunt huiuſmodi fabulas ſcripſere: Qui uero hūc humano corpore deū perhibent fuiſſe eadem tradunt: & uites eū & uini uſū ad inueniſſe. Vtrum dionyſii plures fuerint incertū ē. Quidā unū extitiſſe uolunt qui & uinū reperit & arborum: fructus uniuerſūq; peragrarit orbem. Initiationeſq; ac cerimonias & bacchanalia introduxerit. Alii tres ut diximus diuerſo tempore fuiſſe ſcribūt propriis cuiq; geſtis attributis: priorē indum uolunt extitiſſe terraq; ſua ſponte ob ſoli fertilitatem uites ferente ex uua uinum elicere ficus cæteroꝝq; arboꝝ curā. Et hoꝝ inſuper comedendoꝝ uſum edocuiſſe eundē quoniam indorum ſit moris per omnem uitam barbam nutrire barbatū cognominauerunt. Hic orbē cum exercitu perambulans & uitem plantare & ex racemis uinum torculari ex quo ipſum leneū appellant educere mōſtrauit. Plura inſuper ad hoīum uſum ab eo ad inuenta cauſā ut poſt mortem pro deo coleretur: Præbuere oſtendi quoq; etiam nūc apud idos aiunt & locum: in quo ſit ortus dioniſius: & urbes eiuſ nomine ab incoliſ appellatas. Multaq; præterea alia extare: quæ longum eſſet ſcribere ueſtigia illum apud indos natum teſtantia. Secundum ferunt ex Ioue genitū proſerpina ut alii ſentiunt ex cerere: quem tradunt tum primum boues ad aratrum iuxiſſe: cum ēra prius manibus hominum coleretur: multaq; alia inſtrumenta reperiſſe agrorum culturæ accomodata. Quo minori labore ruſtici opus facerēt. His erga homines beneficiis cum eum cenſetunt immortalem & honores illi & ſacra ut deo īſtituta ſunt. Addita fuere ueluti inſigne quoddam ad picturas eius ſtatuaſq; cornua tum ad monſtrandam alteram Dioniſii naturam tum hoc prutilem agricolis aratri inuentionem. Tertium ex ioue ac Semele cadmi thebis bœtiæ natum dicunt. Iouem enim ferunt amore illius captum cum ea ſæpius cubuiſſe. Iunonem zelo & ira motam ſumpta unius ex ſemelis ancilis forma adulciſcendum iniuriam ſualiſſe illi ab ioue petere: ut ea maieſtate honoreq; ſecum concuberet: quibus cum iunone conſueſſet. Quod poſtulatum annuens iupiter cum tonitruo ac fluminæ ad Semelem deſcendit quæ in ſolitare territa. Expirans aborſa eſt: editum ante tempus filium

iupiter abſconditum in femur cum tenuiſſe. Partus tempore editum in nyſam arabiæ urbem tulit:ubi nyphis educatus infans a patre locoq; appellatus Dionyſius eſt. Hic ſpecie decorus primo inchoreis & mulierum thiaſis ſuma in uoluptate ludoq; nutritus atq; educatus eſt. Tum fœminarum exercitu quas tbyrſis armauit congregato orbem terrarum circuit Eos quipie iuſteq; uiuerent ſacra myſteriaq; docens. Feſtos ꝑterea ubiq; dies publice choros agi & muxicã exerceri artem inſtituit:poſtremo ſedatis inter omnes nationes urbeſq; diſcordiis belliſq; ubiq; ſublatis pacem ſingulis largicus eſt. Ita uulgata tanq̃ præſentis dei fama cum ad uitæ ciuilis cultum homines traduxiſſet:paſſim ei occurẽtes cũ letitia gaudioq; excipiebant. Paucos aũt obſuperbiã impietatemq; ſpernentes eum cũ ꝓpter incontinentiã dicerent bacchides ab ipſo circunduci:Cerimonias uero ad myſteria ad corruptelã externaꝝ mulieꝝ introducta exẽplo pœna affecit. Obdiuinã animi naturã aliquãdo plectebat:ĩpios quandoq; inſanos reddens quãdoq; mulieꝝ mãibus uiroꝝ mẽbra diſcerpens nonnũq̃ militum opera ſibi abuerſãtes ultus. Tradidit quoq; bacchidibus ꝓ thyrſo iacula mucronẽ ferri edera circundante. Quæ tanq̃ muliebria ſpernẽtes reges eoq; ĩparatos adortus præter ſpem ſuperauit. Inſignes ĩter mulctatos ab eo ferunt græcum penthea. Nynum iadorum regem & Ligurgũ thrace. Ttradunt enim Dionyſium ex aſia europiam cum exercitu tranſiturum cum ligurgo thracum:qui ſunt ad heleſpontum rege ſocietatem coiſſe. Cum fœminas primum in thraces uelut amicoſ traduxiſſet iuſſiſſe ligurgũ noctu millites ſuos Dionyſium aggredi ipſumq; & pellices oẽs obtruncari. His per quendam accolam Tharopem nomine cognitis territus Dionyſius cum nõdum tranſfretaſſent millites amicorum præſidi occulte ad exercitum tranſiit. Ligurgus pellices aggreſſus in loco qui appellatur. Nyſius omnes interemiſſe dicitur. At dionyſius exercitu traducto thracem pugna ſuperatum captumq; priuauit oculiſ domeſticis eiuſ cruce aflixis. Tharopi memor beneficii thracum ĩperium cõceſſit tradito ei orgia celebrandi modo:huic agrus filius ſuccedens & regnũ & cerimonias myſteriaque tradita ſuſcepit. Quibus poſtmodum ab orpheo ingenio & eruditione præſtanti percæptis cum nonnulla ad orgia addidiſſet repertas a Dionyſio cerimonias orphea poſteri appellarunt. Pœtarum q dam interq; eos antimachus tradunt non thracum:ſed arabum regẽ fuiſſe ligurgũ:q & Dionyſio & bacchidibus in nyſa arabiæ cũ exercitu occurriſſet. At Dionyſius pœna impiis præmio bonis affectis ex indis thebas elephãto uectus peruenit. A triemnio uero iis peregrinatiõibus ex acto græcos inſtituiſſe triateridas tradunt. Ipſum quoq; fabulantur multarũ

gẽtium ſpoliis onuſtum primum omnium in patria triumphaſſe. Sed
ĩ hoc genere maxime cõueniũt priſci. Diſputãt uero nõ paucas græcarum
urbes ab his fuiſſe conditas. Nam Ilienſes Naſii & qui ciuitates incolunt
liberas inſuper teti aliiq; plures ſuos fuiſſe illos oſtendunt conditores Te
ti quidẽ apud ſe ortum ea tradunt cõiectura: q etiã adhuc in eorum urbe
certo anni tempore e terra uini fons ſua ſponte fluat ſapore ſuauiſſimo.
Cæteri uero hi quidẽ oſtentant ſuam regionẽ Dionaſio dicatam: hi ere-
cta templa illi ſacraq; olim ſtatuta: poſtremo cũ in pluribus orbis locis il
lius dei meritoꝝ ueſtigia monſtrerentur: haud mirũ eſt multos exiſtimã
re ſuas urbes patriãq; præ cæteris a Dioniſio dilectas. Sentit & pœta no-
biſcũ enumerãs in hymnis eos: qui de ſuo genere ambigunt & ſimul illũ
aſſerens in arabiæ nyſa ortum. Haud uero inſcius ſũ libyæ: quæ ad oceã
num uergit accolas de huius genere differentes. Nyſã & alia quæ de Dio
nyſio feruntur: quoꝝ multa apud eos aiũt permanere ad hoc uſq; tẽpus
ueſtigia apud ſe facta cõtendere. His plures priſci græcorũ ſcriptores pœ
teq; hiq; etiam qui poſtmodum ſecuti ſunt aſſentiuntur. Nos uero ut ni
hil eorum: quæ de Dionyſio comperimus ſcripta õmittatur paucis: quæ
tum a libyis dicta tum a græcis ſcriptoribus præſertim a Dionyſio uete-
ris hyſtoriæ auctore traditã ſunt abſoluemus. Hic enĩ Dionyſii amazo-
nũ argonautaꝝ troianique belli geſta ac plura alia memoriæ prodidit ĩn
uicem conferens & quæ a priſcis pœtis: & quæ ab hiſtoricis narrant. Hic
ait primum linum in græcia numeros ac melodiam repperiſſe. Cadmum
ex phœnicia aduexiſſe litteras: primumq; græcam linguam inueniſſe ac
rebus dediſſe nomina. Ad hæc characteribus formã ĩdidiſſe: communiq;
uerbo litteraſ: quoniam ex phœnicia traductæ eſſẽt: appellaraſ phœniceas
Sed a pelaſgis qui primi eis litteris uſi ſunt pelaſgas dixere. Lini tum pœ
ſi tum melodia excellentis plures diſcipuli extitere. Horum tres præcipui
habiti. Hercules: Thamyris: Orpheus: Hercules cytharã diſcens cũ inge-
nio eſſet tardo ob eamq; rem uapularet ira motus linũ cythara peremit.
Thamyris natura ad præcipiendum apta muſicam didicit. In qua cum
plurimũ excelleret: dixiſſe illũ aiunt ſuauius ſe q̃ muſas cãtare: quibus ir-
ritatæ uerbis deæ & eum priuarunt muſica & liram abſtulerunt quẽad-
modũ homerus his conſentiens ſcribit. de orpheo ſingulatim referetur:
cum eius opera a nobis ecenſebuntur. Linum tradũt primi dionyſii geſta
litteris pelaſgis edidiſſe: quibus & orpheus uſus eſt ac pronopides home
ri magiſter uir ingenio muſicaq; egregius. Thymitum inſuper Thymiti
laumendontis qui orphei ætate fuit plurimis orbis peragratis locis in li-
byam occidentem uerſus oceanum uſq; cum deſcendiſſet: uidiſſe nyſam

in qua priſci incolæ nutritum dionyſium uolunt: Ibiq; diligenter actis huius dei apud nyſeos perquiſitis compoſuiſſe pœma ferũt quod phrygium nominarit: antiqua lingua & litteris priſcis editum. Aſſerunt præterea Ammonem libyæ partis regem uxorem cæpiſſe rheam cæli filiã Saturni aliorumq; Titanum ſororem qui regnum perambulans iuxta ceraunios montes conſpectam ab ſeuirginem forma pulcherrimã Amaltheã nomine adamauit: filiãq; ex ea genuit ſpecie ac robore corporis inſignẽ. Amalthiã uero propĩquæ oræ præfecit bouis cornu ſimili: ex quo occiduum cornu ſit nominata. Et quoniam ea regio eſſet uineis cæteriſq; fructiferis arboribus referta: a muliere aũt regeretur amalthie cornu eam dixere: propterea & poſteri homines optimam copioſamq; fructibus patriam ab ea ſimilitudine amalthie cornu appellarunt. Ammon rheam ueritus infantem abſconditum clam in urbem nyſam ab eis locis remotiorẽ transferens inſulam a tritone fluuio circundatam præcipitem ac undiq; abruptam unico difficiliq; aditu quẽ portas nyſias dicunt ubi nutriretur elegit. Eſſe in ea inſula tradunt terram fœlicem amenis pratis diſtinctam & multis irriguam ãquis. Fructus inſuper multiplices & uites ſuapte natura ortas magna ex parte ſuper arbores diffuſas. Salubrem præterea aerem adeo ut illius homines longiori q̃ cæteri ætate uiuant. Inſulæ aditus in tibie modũ fertur adeo denſis arboribus umbroſis: ut. ſolis radii penetrare nequeãt. Iuxta aditum undiq; dulces aquaꝝ habentur fontes: qui locus eſt ad habitãdũ ſuauiſſimus. In ea antrum exiſtit rotundum tum magnitudine præcipua: tũ pulchritudie: Vndiq; enim præcipitia ſunt in altum ſurgentia diuerſi coloris ſplendiq; lapidibus ut nullus ibi omnino color deſit. Ante aditum natura eſſe arbores mirabili aſpectu aiũt: & has quidem fructus ferentes alias ſemper uirẽtes ut ad uiſus uoluptatem natæ uideantur. In his diuerſæ nidificant aues colore oculos: aures cantu uero oblectantes. Vniuerſus locus eſt non ſolum aſpectu: ſed cantu etiã amenus artis armoniam uoce auium ſuperante: poſt ingreſſum apparet ãtrũ latum ſplendore ſolis lucens. Omnia floribus referta ſunt: ſed præcipue caſſia reliquiſq; rebus: quæ iocundum odorẽ continuo queant reddere: licet ibi inſuper aſpicere nymphaꝝ plura diuerſoria ornata floribus non quidẽ arte. ſed natura cũ omni decore perfecta. In toto antri ambitu neq; flos unq̃ neq; folium defluit: ut neq; oculoꝝ neq; auriũ uoluptas aliquando deſit. In hoc Ammon puerum nutriendum dedit nyſæ ariſtei filiæ. Cui loco ariſteum præfecit uirum ſapientem atq; eruditũ ad euitandas rheæ nouercæ inſidias: cuſtodiã filiæ mineruæ permiſit: pauloante hæc tempora circa Tritonum fluuium unde & tritonia dicta eſt genitæ. Scri-

bunt hanc deam per omnē uitam uirginitate ſeruata prudentia claruiſſe. Multaſq; cum ingenio præſtaret:ab ea artes repertas belli quoq; exercitio deditam cum robore corporis uigeret multa feciſſe memoratu digna. Alcidamq;:ita enim dicta eſt peremiſſe feram ſtupendam ex terra natam:& antæa ut quæ natura plurimum ignis ex ore euomeret inſupabilē pugna ea primum in phrygia apparuit regionē quandā cōburens: quæ huculq; exuſta phrygia dicta eſt. Deinde admontem taurum tranſcendens ſiluas continuas uſq; ad indos incendio uaſtauit. Poſtmodū per mare in phœnicia reuerſa ſiluas libani incendit:perq; ægyptum in libyam profecta ad loca peruenit occidua:poſtremo ſiluis circa ceraunia deſtructis omniq; ī cenſa patria cum homines partim flāma abſūpti eſſēt partim timore patriam linquentes ad remotiora diffugerent loca. Mineruam ferunt tū ſapientia tum fortitudine ac uiribus fretam eam feram necaſſe pellē pectori circundediſſe tum ueſtitus tutelæq; corporis gratia tū ad uirtutis partæq; gloriæ memoriā oſtendendam. At uero alcidæ mater terra cōmota deoꝝ hoſtis gigantes peperit quos poſtmodum Iupiter Mineruæ dionyſiiq; ac cæteroꝝ ope deorum deleuit. Dionyſius in nyſa educatus diſcipli naque eruditus nō tantū pulchritudine roboreque excelluit: ſed multaꝝ reꝝ utilium inuentione. Nam adhuc adoleſcens & uinū ex uuis cū uites ſua ſponte terra ꝑduxiſſet:exprimi & qui fructuſ poſſēt exiccari ſeruariq; oſtendit:præterea quæ cuiq; loco ab ſe inuentas arbores plantari expediret ſingulos edocuit: Spe cōcæpta beneficioꝝ erga genus hominum magnitudine īmortales ſe honores potituꝝ:ob eius uirtutis ac gloriæ nomē fertur Rheam iratā ammoni conatā eſſe dionyſium auferre. Quod ubi n̄ ſucceſſit relicto ammone uerſa ad titanes fratres Saturno fratri nupſit. Qui rheæ ſuaſu aduerſus Ammonem moto bello acie titanum præſidio ſuperior fuit. Ammonemq; fame coactum ī Cretam fugere:ubi curetes regnabant compulit. Ibi regis filiam cretam nomine uxorem cum cæpiſſet regno ſumpto inſulam antæa ideam dictam ab uxoris nomine appellauit. Saturnum tradunt occupatis locis Ammoni ſubditis acerbe īperantem dauerſus nyſam dionyſiumq; magno exercitu profectū. Ille cum ſciret patrē Ammonem bello uictum. Titanas uero ſaturno auxiliū ferre: coactis ex nyſa militibus. Interq; eos ducētis tum ſtrenuis tum ſuma erga eum cum his enim nutritus fuerat beniuolentia a libyis atq; amazonibus finitimis:de quibus antæa rettulimus auxilia exciuit. Aſſerunt eas ut pote quæ uirtute uirginitateq; excellerent ad belli ſocietatem aduocaſſe uitæ ſimilis mineruā diuiſo exercitu:ut uiris præeſſet dionyſius: Minerua fœminis cum ī exercitum titanoꝝ incidiſſent cōmiſſo certamine mul

tiſq; utrinq; cæſit uulnerato ſaturno uictor dionyſius euaſit. Titanibus ad eas regiones quas de Ammone cæperant cõfugientibus dionyſius ad nyſam urbem cum captiuis reuerſus eſt:ueluti de eis pœnam ſũpturus. Cum armatis militibus eos omnes circundaſſet primũ de titanibus quæſtus omni poſtea captos crimine ſolutos pronuntiauit. Deinde data eligẽdi libertate abire an ſecum militare mallent ſecum omnes ſe fore acclamarunt. Ob datam uero præter ſpem ſalutẽ ut deum uenerati ſunt. Oĩs hos poſtea libato uino iuramento adegit:ut ſecum continuo ĩ bellis uſq; ad extremum pugnarẽt. Cum arma aduerſus Saturnum eſſet moturus proficiſcente ex nyſa exercitu Ariſteũ tradunt eoꝝ præſidẽ primum omnium & ſacra inſtituiſſe dioniſio:& ei ut deo ſacrificaſſe. Dicunt inſuper ſubſidium ei tuliſſe niſeoꝝ nobiliores:quos a primo eoꝝ rege ſileno. Eiuſ autem propter uetuſtatem ignotum eſt genus ſilenos uocant. Is cu circa lumbos caudam haberet:poſteri quoq; eius naturæ participes idẽ ſignũ geſtarunt. Dioniſius contracto exercitu per loca arida ac deſerta feriſq; ĩfeſta profectus ad zãbirram urbem libyæ peruenit. Ibi feram indigentẽ cãpes nomine multis eius oræ mortalibus pernitioſam peremit. Quæ res magnam ei gloriam penes accolas tulit. Vt aũt ſempiterne occiſæ ab ſe beſtiæ gloria extaret erexit ibi tumulum ingentẽ:qui ad poſteros uſq; perſeuerauit ſuæ uirtutis monumẽtum. Deinde uerſus titanas exercitu moto ea modeſtia iret fecit:ut ſe omnibus incolis humaniſſimũ præberet. Vbiq; oſtẽdẽs ad plectẽdos impios atq; ad beneficia in hominũ genus cõferẽda eã ab ſe ſuſceptã expeditionem. Qua ex re moti libii eius cognita uirtute animiq; præſtantia uictũ millitibus affatĩ præbuerunt:ſimulq; eius caſtra ſecuti ſunt. Ad ciuitatẽ deĩde Ammonis appropinquãte exercitu ſaturnus ante urbis mœnia acie inſtructa uictus ciuitatem nocte incendit ea mẽte ut paterna dioniſii regia aſſũmeret:ſumptaq; uxore rhea & amicis quibuſdã aſcitis clam ex urbe profugit. Verum cum uxore captus a dioniſio nequaq̃ illius opera imitante nõ ſolũ cognatiõis gratia pœnã remiſit:ſed & conſolatus eſt:per oẽm eos uitã habenſ parentum loco. Rhea illum ut filium uiuens dilexit. Saturni ſimulatior fuit beniuolentia:hi per id tempus filium genuerunt quem appellarunt Iouem. Qui a dioniſio ſummo honore habitus uirtute poſtmodum imperiũ omnium gentium adeptus eſt. Cum libyi ante pugnam ei dixiſſẽt: quo tempore Ammon ex regno eiectus eſt incolis prædictum fuiſſe uentuꝝ eius filium dioniſium:qui recuperato regno orbis imperium poſſideret: deuſq; haberetur:exiſtimans uerum fore uaticinum. Et tẽplo patri & urbe conditis ut deo illi honores impendit quoſdam inſtituens qui habe-

rent diuinationis curam. Traditur Ammon galea in bellis uſus: cuius iſi gne fuit arietis caput. Sunt q ipſū aſſerāt natura ī utroq; tempore paruula habuiſſe cornua: Propterea filium eius dioniſiū eodē fuiſſe aſpectu poſte riſq; traditū deum hunc cornua geſtaſſe. Aedificata urbe ſacriſque īſtitu tis dionyſio ferunt in primis cum de exercitu oraculū cōſuluiſſet: reſpon ſum a patre traditum: q; propter eius ī homines merita īmortalis eēt fu- turus. Quare elatus animo primo ī ægyptū exercitum duxit: eique pro- uinciæ Iouē Saturni Rheæque filium conſtituit regē adhuc ætate puer addito ei præfecto olimpo: a quo eruditus & ad uirtutē īſtitutus olimpi- us eſt cognominatus. Fertur dionyſium ægyptiis oſtendiſſe uites plātare uinum conficere ac aliorum fructuū uſum. Aucta eius uirtutis fama nul li ei obſiſtere bello auſi ſponte ſibi parebant. Laudibuſque ac ſacrificiis ut deum colentes. Hoc pacto orbem aiunt peragraſſe domeſticis arboribus regiones reddens excultas beneficiaque populis præbens. Vnde honores perpetuo gratiamq; omnium aſſecutus eſt. His rebus cū de cæteris diis uarie homines ſentiant ſolum dionyſū īmortalem fixum animo tenent. Nemo ē enī neq; græcus neque barbarus qui illius beneficiorū gratiæq; fuerit expers. Nam eos quibus aut patria agreſtis eſſet: aut a uinearum uſu aliena: poculum ex ordeo conficere docuit paulo inferius uini ſuaui tate. Ferunt eum ex indis ad mare deſcendentem titanas omnis qui cum maximis copiis aduerſus Ammonem in cretam trāſfretarāt cæpiſſe. Acri aduerſus ammonem moto bello Iupiter ex ægypto Dionyſiuſq; ac Mi- nerua & alii quidam quos deos dicunt in cretam tranſcendentes Ammo ni ſubſidium tulere. Inito certamine ſupior Dionyſius omnibus titanis ī terfectis uictoria potitus eſt. Poſtmodum Ammone Dionyſioq; ex homi num uita ad immortalitatem tranſlatis Iupiter uniuerſo imperauit or- bi. Sublatis titanis nulloq; eius imperium turbare auſo. Hæc primi Dio- nyſii ex Ammone Amaltheaq; nati geſta libyi fuiſſe tradunt. Secundus ex Io Inachi & Ioue genitus ægypto imperauit initiationeſq; monſtrauit Tertium Iupiter ex Semele apud græcos genuit priorum uirtutis imita- torem. Nam & per omnem orbem exercitum circunduxit: & plura reliqt trophea ſtatuaſq; ſuarum expeditionum teſtes. Multa īſuper loca cultio ra plātis arbor reddidit. Mulieres ī militiā uelut por amazōes duxit. Cir cā orgia & īitiatiōes multū opæ īpēdit tū uetera ī melius redigēs tū quæ dā ipſe adīueniēs noua. Cū tēpor uetuſtate porum geſta īuētaq; multis ignota eēnt: ſolus hic eor q āte ſe fuerāt uirtutē & gloriā tulit. nō aūt ſolū hoc ei contigit. ſed Herculi quoq;. Duo nanq; eodem nomine priores fue ere. Superiorem Herculem in ægypto natū ferunt magna armis ſubacta

orbis parte in libia columnã poſuiſſe. Secundus cretenſis uirtute armiſq; nobilitatus inſtituit olimpicum: & tamen ultimum pauloãte bellum troianum ex alcmena & Ioue ortum magnam orbis partem peragraſſe tradunt Euriſtei imperio parentem. Qui multis functus certaminum laboribus columnam in europa erexit. Nominis igitur & rerum geſtarum ſimilitudo cum defũctus eſſet poſtremus ſuperiorum illi geſta aſcripſit tanq̃ unus tantũ Hercules extitiſſet: plures dioniſios fuiſſe tum ex alii conantur oſtendere: tum præcipue ex titanum pugna: qua conſtat Dioniſium conta illos Ioui auxilio affuiſſe. Non eĩm Titanas Semelis tempora tulere: neq; cadmus agenoris olimpiis diis antiquior dicendus eſt. Hæc a libiis de dioniſio tradita. Nos iuxta ordinem a nobis præſcriptum teriũ deſcripſimus librum.

EXPLICIT LIBER QVARTVS. INCIPIT QVINTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR.

Prohemium de his: quæ fabuloſe apud hiſtoricos feruntur: de dioniſio priapo: hermaphrodito & muſis.
De hercule: & duodecĩ eius laboribus cæteriſq; ab eo uſq; ad uitæ finem geſtis. De argonautis: Medea & filiabus pelei.
De pronepotibus herculis.
De Theſeo & eius certaminibus.
De ſeptem regibus: qui ad thebas caſtrametati ſunt.
De proauis eorum.
De neleo: & eius pronepotibus.
De laphitis: & centauris.
De eſculapio: & eius pronepotibus.
De Aſopi filiabus: & æaci liberis.
De pelope: Tantalo: œmonao: & niobe.
De dardano & eius uſq; ad priamum pronepotibus.
De dedalo: Minotauro: & de minois exercitu aduerſus concalum regem.
De ariſteo: daphnide: euridice: & de orione.

AVD SANE nos fugit ueruſtãtum rerum cognitionẽ ſcriptoribns ut multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paulum ſub obſcuram ambiguitatem præbẽt ſcribentibus: & temporũ deſcriptio haud facilis cognitu quandoq; detrahit legentibus fidem. Heroum præterea

ſemideorumq; ac cæterorum uirorum multiplex ac uarium genu nõ ſa-
tis exquiſite explicari poteſt:accidit inſuper quod omnium eſt difficili-
mum ut de antiquorum geſtis fabuliſq; ſcriptores inter ſe admodũ diſ-
ſentiant. Qua moti re nobiliores qui poſtmodũ ſecuti ſunt hiſtorici om
miſſis prioꝝ fabulis ad recentiores ſe hiſtorias contulere. Ephorus quip-
pe Cymeus Socratis diſcipulus hiſtoriam ſcripturus ueteribus prætet
miſſis rebus ab heraclidarum tempore narrandi ex ordium cæpit Calli-
ſthenes ac Theopompus:quos eadem tulit ætas priſca illa minime atti
gerunt. Nos ſecus arbitrati onus ſumpſimus priſcas res oĩs litteris man-
dandi. Maxima enim plurimaq; heroum ſemideorumq; tum alioꝝ excel
lẽtiũ uirorum meritis quorum a poſteris ſemideorum heroũq; honores
ac ſacra ĩpenſa ſunt egregia facinora extiterunt. Qui tamen omnes hiſto
riæ munere laude ſẽpiterna celebrati ſunt. Nos quippe tribus ſupioribus
libris externarum gentium:quæ ue de diis feruntur. Loca inſuper ſingula
& quæ in eis fere aliaq; animantia ac cæ:era memoratu digna admiran
da ue haberentur rettulimus. Hoc aũt libro:quæ a græcis de heroibus ſe
mideiſq;:quos priſca celebrauit ætas tradita ſunt:deq; præclaris eorũ bel
lo geſtis complectemur. His adiicientes quæ ab illis pace ad utilitatem
cultumq; hominum adinuenta:quæ ue ſancita legibus fuere. Initium ue
ro a Dioniſio ſumetur:quem imprimis antiquum fuiſſe conſtat ac maxi-
mis beneficiis uitæ mortalium profuiſſe dictum eſt ſuperius a nobis bar
baros quoſdam huius ſibi dei genus uendicare. Nam ægyptii deum ſu-
um oſiridem eum eſſe affirmant:quem græci Dioniſium uocat. Hunc uo-
lunt omnem circuiſſe orbem uini repertorem:cum uites plantare docue-
rit. Quo facto communi gentium omnium conſenſu ſit illi immortali
tas tributa:Indi quoq; hunc apud ſe natum ferunt:uiniq; uſum ab eo ho
minibus traditum. E quibus licet antæa ſingulatim explicuerimus. Nunc
tamen quæ græci de hoc ſcribant deo minime uiſa ſunt ommittenda.
Cadmum agenoris tradunt ex phœnicia ad perueſtigandam europam a
rege ea lege miſſum:ut aut uirginem ſecum reduceret:aut in phœniciam
non rediret. Cum diutius quæſitam ab ſe uirginem non inueniret poſt
poſita patria in boetiam perueniſſe. Vbi cum reſponſo oraculi thebas cõ
didiſſet. Armoniam poſtmodum ueneris filiam in uxorem ſumpſiſſe:ex
qua Semelem. Ino, Autonoem: agauem ac polydorum genuerit. Seme-
lem Iupiter ob pulchritudinem ĩ forma hominis cognouit. Quod exi
ſtimans ab Ioue in ſui contemptum agi rogauit ut ſecum prout cum Iu
none aſſueuerat coiret:Iupiter dei magieſtate aſſumpta cum tõitribus ac
fulgure ad eam deſcendit. At illa prægnans :cum neque fulguris neq;

tonitrus uim ferre poſſet:filium ab orſa igne expirauit. Infantem Iupiter Mercurio dedit ad antrum nyſæ:quod inter phœniciam: nilumque eſt: deferendum a nymphiſq; omni ſtudio curaque educandum. Vnde ab ioue nyſaque Dioniſium dixerunt:quod etiam homerus i hymnis teſtatᷓ inquiens:eſt niſa ſupra montem floridum ſilua procul a phœnicia ferme ægipto fluente. Nutritum a nimphis aiunt. Vini:uineæq; extitiſſe aucto rem. Orbem quoq; ferme deambulantem multas regiones rediddiſſe do meſticas:ac propterea maximis apud omnes honoribus celebratum. Do cuiſſe eos inſuper quorum regio uites ferre non poſſet:potum ex ordeo conficere:quem nonnulli zitum dicunt:paulum a uini ſapore differentē Exercitum quoq; ſecum non tantum uirorum:ſed etiam mulierum circū ducens nepharios homines atq; iniquos merita mulctauit pœna:in boe-tia iuſſit. In gratiā patriæ omnes urbes liberas eſſe ciuitate ſui nominis cō dita:quam & liberam pronuntiauit. In indiam cum exercitu tranſcendēs triennio poſt multis cum ſpoliis in bœtiam rediit. Primus omnium tri-umphauit elephato indico uectus. Bœtii cæteriq; græci thraces quoq; in memoriam indicæ expeditionis ſacra triaterica ſibi inſtituerunt. Vnde & in multis græcis urbibus triennio bacchides mulieres conueniūt:apud quas de more uirgines thirſum ferunt in honorem dei bacchantes. Eiq; percætus ſactificantes. Poſtremo memoriam menadum quæ feruntur il-li deo aſtitiſſe:homnis & cantu renouant. Subſtulit & omnes impios: qui in orbe erant. Sed maxime pentheum ac ligurgum. Vini inuentio tū propter potus uoluptatem:tum quia corpus reddit ualidius grata ſupra modum mortalibus fuit. Aiunt cum purum in cœnis uinum datur:om-nes deum ſoſpitem ōptare bibenti. Cum uero poſt cenā aqua mixtum ſu mitur:Iouem uocari ſaluatorem. Nam puri uini potus ad inſaniam redi git. Aqua iouis mixtus uoluptatem letitiamq; affert:& prohibet inſani-am. Ferunt in deos rerum ab ſe inuentarum meritis maxime Dioniſium ac Cererem ab hominibus coli. Alterum ſuauiſſimi potus auctorem: alte ram ob fruges ab ſe repertas. Traditur quoque & alter multa prior æta-te fuiſſe Dioniſius. Quem aiunt ex ioue & proſerpina natum a nonnul-liſq; appellatum Saebaſis. Huius genus ſacra honoreſq; propter pu dorem nocturna occultaq; agunt. Dicitur propter ingenii acumen primus boues ad iugum iunxiſſe:eorum quæ opera frugem iacta ſemina reddidiſſe. Qua ex re illum cornibus finxerunt. Ex ſemele uero natum poſteriorem ferunt deliciis deditum molli corpore ac præ cæteris decore uoluptatibus inſuper uenereis indulgentem in exercitu mulierum copi-am circunduxiſſe armatam haſtis thirſo inuolutis. Tradunt & muſas uir

gines cum eo profectas apprime eruditas. His tum propter cantus ſuaui tatem tum quia doctæ pſalere boniſq; artibus eruditæ erāt deus ille ob lectabat. Secutus eſt ipſū. Silenus quoque pedagogus ac nutritor optimorumque inſtitutor ſtudiorum qui plurimum Dioniſio ad uirtutem ac gloriam reſque bellicas profuit. Armis bellicis ī pugna utebatur & pardalorum pellibus pacis tempore in ſolemnitatibus diebuſq; feſtis ueſtes floridas molles ac delicatas induebat. Si quando ex potu bibentis caput agitaret: mitra caput aligabat. unde & mitriphoros dictus eſt. Reges poſteri pro mitra caput diademate uinciri ſunt ſoliti. Aiunt inſuper dimytora uocatum: quoniā ex uno patre duo ſint orti diōiſii & matribus duabus. Verum poſteriori prioris aſcripta ſunt geſta. Quapropter qui poſt modum ſecuti ſunt ueritatis ignari nominiſq; ducti ſimilitudine unicū extitiſſe dioniſium crediderūt. Atticam quoq; ex hiuſmodi tribuūt ei cauſa. Cum nouiter reperto uino nondum aquam infundere conſueſſent: in amicorum epulis ac feſtis diebus uinum purum ad uoluptatem potātes ebrii reddebantur. Qua ex re ligneis baculis: quos geſtabant: alteri alteros percutientes. plurimos uulnerabant. Quidam perbant ex uulnere Vt eiuſmodi certamina prohiberentur: dioniſius: ut modico uino utq; ꝓ fuſtibus ligneis ferulis uterentur: edixit. Plurima ei cognomina ab rebus quas ægit ſunt ab hominibus indita. Nam alii bacchum a mulieribus: quæ bacchantes illum ſequebantur dixere: alii atorculari: quo uinum exprimitur leneum. Quidam bromium a tonitru: qui in eius ortu contigit: pingenius inſuper ex eadem appellatur cauſa. Quī etiam triumphator dicitur: q; primus omnium de indis multis cum ſpoliis in patriam reuerſus triumphauit. Aliis quoq; cognominibus: quæ longum eſſet recenſere & alienum ab hiſtoria: uocitatus eſt. Duplici eſſe uidetur forma quoniam duo Dioniſii extiterunt. Primus barba promiſſa antiquo more barbam nutrientium fuit. Speticſior poſterior iuuenis: & ut fertur: delitioſus. Quidam duplicem formam illi tributam uolūt: quoniam ebrietas & iracundos efficiat & hylares. Satiros etiam: quorum opera in pſaltatione ac tragœdiis oblectabatur ſecum tradunt duxiſſe: & muſarum quidem optimis inſtitutis. Satirorum uero riſu ac ioco Dioniſius uitam omnem fœlicem traducebat. Scenicæ prætereat artis ac theatrorum inuentorem. Et muſicæ certaminum inſtitorem uolunt: omnes etiam qui in exercitu muſicis exercerentur fecit immunes: quod & poſteri inſtar Dioniſii ſeruarunt. Omnes enim muſicæ operam dantes immunitate potiti ſunt. Et de dioniſio ne modum excedat oratio actenus: Nunc quæ de priapo traduntur. Sunt enim Dioniſii rebus contigua ſe

infert ſcribendi locus. Fabulantur antiqui filium dionyſii ac ueneris priapum fuiſſe: ducti uero ſatis ſimili coniectura: q͞ qui uino indulgeant ſūt natura ad uenerem promptiores: aſſerunt nōnulli priſcos illos cum uellēt hoīum pudenda occultius nominare priapum dixiſſe: alii genitalia dicūt cauſam eſſe hominum generationis: proptereaq́ſemp extitiſſe īmortali honore celebrata. Aegypti de priapo ſcribentes: olim titanas aiunt oſiride ab ſe dolis īterfecto corpus eius in æquas partes diuiſiſſe: Iiiſq́ domo clā elatis partē pudendā in flumen cū ſinguli eam reſpuerent abieciſſe. Iſidē poſtmodum ultam uiri mortē titanibus occiſis uiri corpus inquiſiſſe: parteſq́ repertas cum in formā hominis cōpoſuiſſet ſacerdotibus tradidiſſe ſepeliendas: utq́ ueluti deum Oſiridē colerent imperaſſe. Sola pudenda non reperta pro deo coli: inq́ templo ſupendi iuſſit. Hæc de priapi genere: deq́ eius honore ab antiquis ægyptiis traduntur. Hunc deum quidam Thyphalum alii typhonem nominant. Non ſolū aūt in urbium tēplis: ſed in agreſtibus quoq́ locis tanq̄ uineaꝝ atq́ ortoꝝ cuſtos colitur fructuū fures caſtigās. Nō ſolū aūt in cerimoniis q̄ dioniſio impendunt ſed & in reliquis ferme aliis huic deo ſacra cū riſu & ludo fiunt. Simili ortu fuiſſe quidā exiſtimant hermaphroditum: quē ex mercurio ac uenere genitum utriuſq́ parentis nomē cæpiſſe ferunt. Hunc deum eſſe opinantur promiſcua uiri ac fœminæ natura: fuiſſe quo & ſpecie mollitieq́ corporis fœminæ ſimilē & opera exercuiſſe uiri. Quidā eiuſmodi partus aſſerunt naturæ monſtra: quæ raro fiant: atq́ aliquid tum bonū tū malum portēdat. Quoniam uero muſaꝝ in dioniſii geſtis meminimus uidetur nunc de his diligentius ſcribendi tempus: plurimi & hi præſertim: qui probantur ſcriptores tradunt: eas iouis & memoriæ filias: pauci ex poetis in quibus eſt alcmenon filias eſſe cæli ac terræ aiūt. In numero quoq́ diſſentiunt: nam quidā tres: alii nouem aſſerūt extitiſſe. Verum nouem numerus inualuit: his comprobantibus qui habiti ſūt: homeꝝ dico atq́ heſiodum cæteroſq́ eiuſcemodi cæteris præſtantiores. Homerus enim ait muſas nouem eſſe pulchritudine eximia. Heſiodus etiam recenſet noīa: Clio: Euterpe: thalia: Melpomene: Terpſicore: Erato: Polimīa: Vrania: Calliope: quæ omnibus eſt nobilior: Harum cuilibet ſua officia tribuunt eorum quæ ad muſicæ artem ſpectant. Veluti poeticam melodiam ſaltationem choreas aſtrologiam reliquaſq́ doctrinas: plures aſſerunt eas fuiſſe uirgines: quoniam uirtutis diſciplina incompta eſſe uideatur. Muſas eo uolunt cognominatas: q͞ homines bona utiliaque docent: & quæ ab īdoctis ignorantur. Nomina cuiq́ a proprio munere tribuerunt: Nam clio propter gloriam quæ ex poetarum laudibus oritur dictam uolunt. Eu-

ſerpem propter uoluptatem quæ ab audientibus ex honeſti eruditione ꝑ
cipitur. Taliam ꝙ in longum tempus pœtarum laus parta uireſcat. Mel-
pomenē a melodia: qua audientes demulceantur. Terpſicorem eo ꝙ audi
entes oblectat propter bona quæ proueniunt ex doctrina. Erato ꝙ docti
homines ab omnibus amentur. Polimniam: quoniam cantus ſuauitate
pœtas reddit gloria immortales. Vraniam ꝙ uiros eruditos ad cælū tol-
lat. Gloria enim āc ſapientia eleuat animos ad cæleſtium contemplationē
Calliopem ꝙ cantus ſuauitate cæteras antecedens magni ab auditoribus
extimetur. Poſteaq̄ de muſis rettuli: nunc geſta herculis recenſeamus.
Neq; uero me latet magna in difficultate uerſari: tum ueterum rerum: tum
præcipue operum herculis ſcriptores. Ea enim fuiſſe amplitudine ſingu
li fatentur: ut omnium quæ memoria hominum complexa eſt geſta ſu-
perare uideatur. Difficile quippe eſt pro dignitate rerum eius acta ſcribe-
re. atq; ea: quæ tanta magnitudine extitere: ut immortale præmium mere
antur æqua factis oratione proſequi. Nam cum propter uetuſtatem ad-
mirationemq; rerum multi haud facile crederent ſcribentibus: neceſſe fu
it in his: quæ maxima habebantur prætermittere quædam: ne omīa ſcri
bendo hiſtoriæ parum fidei haberetur. Nonnulli enim legentium haud
recto iudicio uſi nimis exquiſite antiquas res ex his: quæ nunc geruntur
perpendunt exiſtimantes herculis uirtutē ex noſtroꝝ hominū imbecilli-
tate. Ita rerum geſtarum nimia magnitudine moti haud quaq̄ hiſtoricis
crediderunt. Verum in priſcis illis rebus ac fabulis ſimilibus non omnīo
ad quadrum ueritas perueſtiganda eſt. Et enim in theatris licet ſciamus
Minotaurum forma qua fertur minime extitiſſe: ne tricorporem gerionē
tamē pro ueris eas fabulas ducimus: fauoreq; eius dei honores augemus
Et ſane per iniquum uidetur: cum hercules: dum uixit orbis mōſtra ſuo
labore perdomuerit homines tātorum beneficiorum īmēores eius laudi
claris operibus partæ calumniando detrahere. Cumq; poſteri propter ip
ſius uirtutis excellentiam cōmuni omnium conſenſu immortalitatem il
li tribuerint Nos neq; traditā quoq; a patribus erga illum deum pietatē
ſeruare. Verum his poſt habitis opera eius ab initio exponemus tū pœ-
tarum tum ſcriptorum antiquiſſimos imitati. Ex danaæ acriſii ac ioue na
tum perſea ferūt. Ex eo andromedaq; cephei lectrionem. Is deinceps ſum
pta euridice pelopis Alcmēam procreauit. Hanc dolo iupiter cum cogno
uiſſet herculem genuit. Hoc pacto herculis parentum genus ad maximū
referunt deorum: eius uirtutem non ſolum ex operibus ſpectare licet:
ſed etiam ex genere. Iouem enim ferunt tres noctes in unam redactas alc-
menæ operam dediſſe maximum futuri coloris iudicium. Tantum tem-

poris in eo puero creando impēſum. Quod non amoris cupiditate: put in aliis mulieribus cōtigit factum eſt: ſed pueri gignendi gratia. Itaq; nolens ui Alcmenā agredi: neq; fidēs poſſe illi coitum ob eius prudentiam perſuadere dolo mulierem aggreſſus eſt. Amphitrionis forma aſſumpta Aduenie̲nte partus tēpore iouē diis aſtantibus prædixiſſe ferunt: ea die pueꝝ: qui naſceretur ſe perſidoꝝ regē factuꝝ. Quibus uerbis mota Iuno lucinam filiam iuſſit comprimere alcmenæ partum. Euriſteum āte tēpus ī lucē educere. Iupiter licet cōſilio fruſtratus quod prædixerat ratum & herculis famam: claram eſſe uolens: dixiſſe iunoni ferunt permittere ſe Euriſteum: ut predixerat regem eſſe: herculemq; ei ſubici uelle duodecim quoq; certamina ab eo perfici: quæ Euriſteus mandaſſet. Quibus cōſumatis fieret īmortalis. Alcmena poſt partum iunonē uerita puerum in loco expoſuitiquē nunc ab eo herculeum campum dicunt. Quo tempore minerua una cum iunone profecta cū īfantis naturam admiraretur iunoni ſuaſit: ut illi mām̄am præberet. Qua præter ætatē uiolentius ſumpta iuno dolore mota puerum abiecit. Minerua illum matri detulit nutriendū. Mirabitur merito quis rem deſuetā accidiſſe: ut mater: quā ad filioꝝ amorē natura compellit ex ſe natum perditum iret nouerca: quæ natura odiſſe priuignos ſolet: ignorās ſaluare infantē: iuno deinceps duos dracones ad perdēdum miſit puerū: quos ille utraq; manu faucibus apprēſſos ſtrangulauit. Vde illum argiui: quoniam iunonis opera gloriā eſſet adeptus: cum antæa alceus uocaretur iracleum dixere. Reliquis imponuntur a parentibus nomina: huic ſoli uirtus nomen dedit: interim Amphitriō ex tirintho pulſus thebas cōceſſit. Hercules antæa educatus optimæ certaminum quoq; exercitio deditus: & corporis robore excelluit & animi uirtute. Adhuc ephebus primum ad liberandas e ſeruitute thebas opam impēdit tanq̄ patriæ gratias redditurus. Erant ſubditi thebani Erigino miniorum regi ſuperbe ab eis annis ſingulis certum tributū exigenti. Sed minime ueritus imperantium uires rem agreſſus eſt memoria dignam. Oēs qui ad exigēda tributa miſſi erant male mulctatos e ciuitate expulit Erigino eius rei auctorem dare ſibi poſtulante chreon thebanorum rex illius potentia territus partus erat ſeditionis tradere auctorem. At hercules comparatam adoleſcētium manum ad libertatem patriæ cohortatus arma ex deorum templis: progenitorum ſpolia diis affixa ad belli uſum deprompſit. Nulla enim priuatim in urbe erant arma: ſed ſinguli regis edicto: ne deſciſcerent adempta. Audiēs poſtmodum hercules Eriginum cum exercitu appropinquare urbi obuiam cum millitibus egreſſus ī quodam anguſto aditu ubi paucis pugnandi locuſ erat regem adortus: prælio

uictũ occidit:oĩ illius exercitũ deleto ex tẽploq; ciuitatẽ orchomeuiorum captam miniorũ prius incenſa regia euertit. Ad quarum rerum famã per uniuerſam græciam diſperſam ſtupentibua omnibus creon rex admiratus adoleſcentis uirtutem filiam illi Megaram nuptui deſpondit: urbis ueluti filio curam permiſit. Euriſteus habens argis regnum nota herculis fama eum ad perficienda certamina arceſſit. Renuentem iuſſit iupiter Euriſteo obtemperare. At is delphos adiens conſulto ſuper his deo reſponſum tulit ab diis iniũctum eſſe:ut Euriſtei iuſſu duodecim certamina perficeret:quibus tranſactis immortalitatẽ potiretur. Ea ex re haud parum eſt commotus animo hercules. Nam & ſua indignum uirtute uidebatur humiliori ſeruire:& ioui & patri nõ obtemperare:tũ in utile:tũ impoſſibile ducebat. Hac anxietate perplexo animo iuno rabiẽ iniecit:Itaq; in inſaniã ã mentiamq; uerſum Iolaum occidere uoluit. Quo fugiente filios:qui prope Megaram habitabant ſagittis uelut hoſtes appetiit. Paulatim habſcedente dementia præteritum recognoſcens facinus doluit ex tanta calamitatẽ. Cum ſinguli unã eius malo moererent diu quieuit domi fugiens hominum conſortia & conſolationes. Tandem tempore dolore mitigante paratus ad ſubeunda pericula ad euriſteum euenit. A quo primum imperatus eſt nemei leonis interficiundi labor. Hic præter modum ingens:& qui.neq; ferro:neq; ære:neq; lapide uulnerari poſſet manibus neceſſario erat occidendus. Verſabatur his maxime inter. Micenaſ ac nemeam ſiluam circa montem:quem a caſu tritonem dixerũt. Huius in radicibus aderat ſpelunca ad quam diuertebat belua. Hertules cũ ad locum acceſſiſſet refugientem in ſpeluncam inſecutus feram altero aditus ore obturato manibus leonem compræhenſum ſuffocauit. Detractã pellem corpori tegumentum ad futura pericula circundedit. Secundũ ei certamen additum fuit:interitus hydræ lerneæ:ex cuius corpore centum prodibant ſerpentum capite ceruices. Quarum ſingulis cæſis duæ renaſcebantur:ob eam que rem minime uinci uidebatur poſſe:cum pars amputata ualidior redderetur. Hanc difficultatem arte ſuperans Iolaum monuit:ut eueſtigio inciſam ceruicẽ face lignea:ne efflueret ſanguis inureret Hoc pacto ſuperata belua ſagittas ſuas eius ſanguine tinxit:quo illarum uulnus mortiferũ redderetur. Tertius extitit labor datus:ut aprũ erimantheũ archadiæ uaſtantem agros uiuum afferret. Quod mandatum admodũ difficile uiſũ eſt. Oportebat enim cum eo pugnantẽ adeo uiribus ualidum animoq; prouidum eſſe:ut in beſtiæ congreſſu caueret ne elapſa manibus dentium diſcrimẽ ſubiret neue ui perimeret arctius cõſtrictam Hoc arduum factu cenſebat:ſed ea prudentia certauit:ut beſtiã uiuã ſup

humeros ad Euriſteũ afferret. Q uã cõſpecta timore ductus rex in æreo ſe uaſe abſcondit. His actis hercules centauros ob hanc cauſam expugnauit: pholus erat centaurus: a quo propinquus mons dictus eſt. Hic hoſpitem herculem cum domi ſuſcepiſſet defoſſum antea uini dolium extulit. Hoc tradunt cuidam centauro olim a Dioniſio datum: imperatumq; : ut tunc uinum proferret: cum adeſſet hercules. Q uarta poſtmodum progenie ſolum uerborum Dionyſii memorem uini dolium aiunt ob Herculis honorem reſeraſſe: Verum eius odor tũ uetuſtate uini: tum uirtute ingẽs ad ꝓpinquos cẽtauros delatus ebrios reddidit. Vna igitᷣ domũ pholi magno ingreſſi tumultu ad rapinam uerſi ſunt: pholus timens cum ſe abſcondiſſet: ſolus hercules illis obſtitit. Pugnandum erat cum his qui ex matre dii erant: quibus equorum uelocitas robur biformis corporis hominum prudentia ineſſet: centauri pars tædis ab radice auulſis: pars magnis ſaxis quidam accenſis facibus: alii ſecuribus ingentibus certabant. Hercules intrepidus prodignitate ab ſe geſtorum pugnam ſubiit. Iuuit in hoc eos bello mater nebula maximum hymbrem infundens qui haud nocuit quadrupedibus: hominibus uero ſolum lubricum fecit. Hoc auxilio fultos centauros hercules tamen ſuperior multis eoꝝ peremptis: reliquos in fugam uertit. Ex defunctis clariores erant: Daphnis: Argeus: Amphiõ: Hippotion: Orios: Iſoples: Malanchetes: Tereus: Derpos: phrixus. Q ui uero aufugerant meritam deinceps pœnam dedere. Omados: qui in archadia alcinoi heuriſtei ſorori uim attulerat: peremptus eſt. Q ua ĩ re herculis uirtutem admirati omnes ſunt. qui & illum ut hoſtem priuatĩ odit & iniuriam ſit mulieris ultus: uerum cum pholus centauros qui in pugna ceciderant ut cognatos ſepeliret: contigit ut ſagitta a quodam euulſa ſe ipſum feriret. quo uulnere cum curari nequiret obiit. hunc hercules magnignifice ſepeliit ſub monte: quæ res ei glorioſior omni columna cecidit. Ab ipſo enim mons abſq; alio epigrammate pholos cognominantur. Nã montis cognomen: qui pholos dicitur non epigramma aliquod ſepulti nomen rapræſentat. Eodem modo & chyronem arte medicinæ præditũ inuitus ſagitta occidit. Deinceps mandatum herculi eſt. ut aureis cornibus ceruã uelocitate eximiam captã adduceret. hoc certamen abſoluit ĩgenio. quod non inutilius habetur corporis uiribus. hanc retibus quidam captam aiunt. Alii indagine abſque labore depræhenſam eſſe dormientem. Nonnulli continua feſſam in perſecutione eſſe captã uolũt. Q uod certamen non ui aut periculo eſt: ſed ingenio conſumatum. Cum mandatum præterea herculi eſſet: ut aues. Ex ſtimphalida palude pelleret: arte ac prudentia facile iniunctum laborem perfecit. Expulſis auibus quæ innu

merã multitudine etiam finitimarum regionũ fructus uaſtabant. Vi ſuperari non poterant: propter ingentem numerum. ingenio opus erat. Tabulam ergo æneam parauit: quæ repercuſſa ingenti ſonitu uolucres timorem ad fugam compulit longinquam. Qua ex re paludem ab aui um moleſtia exemit. Poſt hæc in herculis contemptum præcepit. Euriſte us: ut aulam egei nemine iuuante purgaret. Hæc per multos annos con- tractis ſordibus fimoq; repleta erat. At ille ad effugiendam contumeliam humeris aulam mũdare horruit. Sed pignioẽ flumine ſuper inducto curſu eius aulam purgauit abſq; ignominia una die opere perfecto. Mi- randa profecto herculis prudentia: qui quod per ignominiam ſuperbe im peratum erat: in laudem uertens nil indignum egit immortalitate. Suſce- ſcepit deinde onus tauri ex creta: quem paſiphæ amabat deducendi. Eo in inſulam nauigãs minois regis auxilio taurum in peloponneſum lon gum profecto maris iter deduxit. His actis olimpicum inſtituit certamẽ locum optimum exiſtimans ad tantos hominum conuentus campos iuxta alpheum flumen ſitos. Ibi hæc certamina ioui patri dedicauit coro natus. Quoniam & ipſe quoq; bene de hominum genere abſq; præmio eſſet meritus. Ea uero certamina quæq; inuicem diuerſa abſq; pugna euicit nullo propter ſingularem eius uirtutem ſecum cõgredi auſo. Nam pugi- les aut panchratiaſtes ſuperare eos qui in ſtadio certant difficile eſt. Ar- duum item eſt illos: qui leuibus certaminibus excellant: cum his qui ĩ gra uioribus uerſati ſunt contendere. Merito igitur omnium hoc ab hercule inſtitutũ certamẽ habetur præſtantiſſimum: quod ab optimo uiro princi pium ſumpſit. Non uidetur autem dona ommittenda a diis Herculi ob uirtutem tributa. Nam cum ex belli laboribus ad requiem ſe ac hominũ cætus dieſque feſtos contuliſſet deus quilibet ſuis eum muneribus orna- uit: pallas peplum: clauam ac thoracem uulcanus dedit: uterq; inſigne ſuæ artis opus. Nã altera rem ad uſum pacis uoluptatemq; conceſſerat: alter ad belli pericula euitanda. Neptumnus inſuper equos donauit. Mecuri- us enſem. Apollo arcum: quo & uti docuit. Ceres ad expiandam centau- rum cædem: quædam parua myſteria celebrare monſtrauit. Rem præci- puam circa huius dei genus licet aduertere. Iupiter primam mortalem fœ minam niobem phoronei cognouit. Vltimam ſemelem: quam ſextamde cimãm a Nyobe ſcriptores genitam tradunt: a cuius primum maioribus gignere homines cæpit in eaq; ipſa deſiit. Poſt hanc nullius appetiit con cubitum mortalis neminem ſperans huic ſimilem fore noleñſq; meliori bus immiſcere deteriora: poſtea circa inſulam palenem gigantibus bello celeſtes laceſſentibus hercules pro diis pugnans multis ex hoſtibus in-

terfectis maximam gloriam adeptus eſt. Iupiter eos: qui ſibi aſtiterant deos tantum olypios apellauit:ut hoc cognominis honore bonus a ma-lo internoſceretur. Eodē quoq cognomine ſolum Dionyſium herculēq ex mortalibus fœminis ortos dignatus eſt:non ſolū quia ab ſe nati erāt ſed propter parem uirtutis emulationem:cum uterq multis mortales be-neficiis affeciſſet. Iupiter prometheum:qui hominibus ignem dederat ui-clis alligauit aquila prope poſita:quæ illius iecur depaſceretur. Hanc her-cules illius miſeratus pœnam:qui ob beneficium hominibus impen-ſum plectebatur ſagitta peremit. Iouiſq iram mitigans benefactorum ſo-cium exemit a cruciatu. Labor deinceps eſt ei iniunctus diomedis thracis equos deducendi. Erāt equorum præſepia ob equorum feritatem æreæ: ferreis cathenis equi uiribus præualidis uincebantur. Cibis alebantur nō his:quos terra ferat:ſed hoſpitum eo diuertentium carnibus: hos cupi-ens hercules abducere primo diomedem cæpit:deditq ſuo exēplo equis comedendum. Manſuetiores deinde factos ad ſeq adductos Euriſteus iunoni ſacrauit. Quorum genus uſq ad macedonem alexandrum per-manſit. Cum iaſone poſtmodum ad uellus aureum rapiendum nauiga-uit in cholchos:ſed de argonautis poſterius dicetur. Acceptis inſuper ab euriſteo mandatis hercules:ut cingulum hyppolytæ amazonis afferet: aduerſus eam cum exercitu profectus:ad euxinū pontum nauigauit. Ac per hoſtia termodontis fluuii ingreſſus prope Themiſcyram:ubi amāzo-num regiā erat:caſtra poſuit. Primo cingulum ab eis poſtulat:ſed ubi re-nuentes intellexit:armis agendum cenſuit. Amazonibus exercitui hercu-lis oppoſitis quæ nobiliores bello erant:herculem ſolum acri certamine appetiuere. Et primum Aella:quæ ex uelocitate id nomen traxerāt.cum ueIociorem ſe reperiſſet pugnans occubuit. Secunda philippis e ueſtigio in primo congreſſu unico uulnere cecidit. Poſt hanc parthoes:quam ſep-ties ex prouocatione hoſtem ſuperaſſe aiebant inita pugna eſt interēpta. Quartam deinceps Eribiam:quæ bellicis rebus expertam fortitudīem præſe ferens aliorum auxilium renuebat:opinione deceptam cum for-tiorem offendiſſet hercules interfecit. De hinc celeuo Euribia phoebes At-temis uenatrix ab eo peremptæ. poſt has deianiram Aſteriam Marpem Thermeſſam Adippem deuicit. Quæ cum uirginitatē ſeruare iuraſſet iuſiurandū ſeruabit. Vitam nequaq̄ ſaluare potuit. Menalippe quæ ama-zonibus præerat præcipua excellens fortitudine imperium abiecit. Her-cules clarioribus ſublatis multitudinem in fugam uerſam īſecutus ama-zonum gentem deleuit. Ex captiuis Anthiopem theſeo largitus eſt. Me-nalippe ſublato baltheo ſalutem dedit. Decimus deinceps labor. ab Euri-

ſteo herculi iniūnctus:ut gerionis bōues:qui in hyberia loca uerſus oceanum ſita paſcebātur ad ſe deduceret. Hercules ſciens hunc laborem magni difficiliſq; eſſe certaminis:exercitum præparauit huic aptum expeditioni. Vulgata erat per orbē fama chryſeū:hoc enim a diuitiis nomen traxerat:qui uniuerſæ hyberiæ imperaret tres habere propugnatores filios tum robore corporis:tum armis egregios. Exercitū præterea cuilibet fortiſſimorum militum eſſe. Quarum rerum gratia motus Euriſteus exiſtimans eam fore difficilem expugnationem hoc herculi certamen īdixit At ille priorum ab ſe geſtorum memor fidēter id periculum adiens exercitum increta coegit:exiſtimans inde facile ſe copias traducturum. Optime enim ſita inſula eſt:ex qua in uniuerſum orbē exercitus educi poſſit: Verum āntæa herculi cretenſes cumulatiſſimos honores impenderant: q̄bus ductus in horum gratiam omnem feris beluis inſulam ita purgauit: ut nullum agreſtius animal in ea deinceps neq; urſus:neq; lupus:neq; ſerpens:neq; aliud quid ſimile ſit repertum. Hæc ideo merita in inſulam cōtulit:q; iupiter ibi natus altuſq; fuerit. Ex ea igitur in libyam nauigans. Antheum primo corporis robore ac paleſtra præclarum:multos enim externos ſecum certamine congreſſos occiderat:ad pugnam prouocatum p̄emit: Tum in libya feris beluis plena nonnullas quas ſubegit oras ita domeſticas reddidit.ut agrorum cultura plantis fructiferis uitibus oleis fertiles redderentur. Ita libyam antæa ob feras multiplices infeſtam ac deſertam adeo habitabilem cultamq; præbuit:ut nulli alteri regioni cæderet fœlicitate. Eodem pacto ſceleſtis nefariiſq; hominibus ſuperbia inſuper elatis principibus morte ſublatis urbes reddidit fœlices. Tradunt herculem adeo feras Beſtias homineſq; impios odiſſe atq; oppugnaſſe: q; ſerpentes ſe adhuc infantem interficere uoluiſſēt:quodq; uir factus imperium ſubiecit ſupbi atq; iniuſti domini ea certamina īperātis. Poſt Antæi mortem in ægyptū tranſiens buſiridem occidi regem hoſpitum cæde ad ſe accedentium craſſantem. Cum tranſiſſet loca arida libyæ inuento ubere ſolo urbem condidit a multitudine portarum:quæ in ea erant centum portarum appellatam:eius urbis ſtatus uſq; ad poſteriora permanſit tēpora:quibus carthaginenſes maximis copiis urbem ab ſe expugnatam cæpere. Peragrata maiori libaæ parte hercules ad oceanum:qui eſt ad gades peruenit. Ibiq; ab utraq; continentes parte columnis poſitis in hiberiam cum exercitu tranſiit. Criſauriq; filios tribus magnis exercitibus fidentes ſingulari prouocatione ſuſtulit. Cepta hyberiā greges boum ſecum adducens iterq; per hyberiam faciens. Cum quidam eius gentis rex uir iuſtus præcæteris ac probus eum magno honore excepiſſet:partem boum regi

dono dedit. Quos ille herculi dicans ſingulis annis ex his pulchriorem illi taurum ſacrificauit. Hos ſacros in hiberia boues uſq; ad noſtra tempora conſtat perſeueraſſe. Poſtq̃ columnarum herculis meminimus uidetur de his amplius paulo picendum. Montes ab utroq; latere continentis mari oceano iminent: In quibus ſtatuit columnas. Cupiens autem ſempiternum ſui nominis monumentum eſſe aiunt utrunq; montẽ cõgeſta humo adeo ampliaſſe ut oceani maris aditum ante inter utrunq; cõtinẽtem latum arctiorem longioremq; redderet. Quo magna cæte in noſtrũ pelagus adire nequirent. Vtq; ad poſteros perpetua eius operis gloria manaret. Tradunt alii coniunctis prius montibus ab eo effoſſis paruum oceanum ad noſtrum mare factum. Verum hæc cum ſingulis liceat ex uolũtate credere extimationi hominum reliquẽda ſunt. Sed tamen antæa huic ſimile opus in græcia effecerat. Nam a locis quæ tempe appellãtur ubi late ſtagnabat in campis aqua: ducta foſſa aquam deduxit. Theſſaliæ circa peneum fluuium campos fertiles præbens. In boetia ſecus egit. Nam alueo Minei fluminis effoſſo omnem regionem ſtagnantem in utilemq; reddidit. Sed theſſalie opera in græcorum gratiam acta ſũt. Aduerſus uero boetios impenam mitigadam urbem incolentium ultionemq; quos illi ĩ ſeruitutẽ redegerãt thebanorum hyberorum regno optimis eius regionis uiris tradito cum exercitu in celticam galliã profectus eſt: omniq; per agrata prouincia ĩfandũ interficiẽdorũ hoſpitũ morem ſuſtulit. Cum ingens ex omnibus gentibus eum exercitus ſequeretur: urbem condidit amplam: quam apdellauit. Alexiam plurimis ex propinquis incolis ſponte in ciuitatem confluentibus: qui cum reliquam multitudine ſuperarent eueſtigio urbs ad barbaros mores defluxit. Hanc urbem celtæ etiã nunc ĩ honore habent: tanq̃ omnis celticæ metropolim. Permanſit hæc urbs ab eius conditore hucuſq; libera ac ſui iuris: poſtmodum a: C. Cæſare: qui propter res geſtas deus dictus eſt: ui capta romanorum imperio cũ aliis celtis ceſſit. Ab his hercules in italia tendens iter per alpes faciens ita difficilem aditu aſperamq; uiam ſtrauit: ut poſtea exercitibus cum iumentis impedimentiſq; facile iter eſſet. Barbaros montanos infeſtos tranſeũtibus latrociniiſq; aſſuetos occiſis eorum ducibus deleuit poſteris reddita itineris ſecuritate: tranſcendes alpes & eam quæ nunc galatia uocatur p ligusticos tranſiit patriam aſperam ac omnino duram: multoque etiam ĩcolarum labore ac ſtudio paucos ferentem fructus. Qua ex re robuſti homines ſunt ualidiq; corpore. Cibi enim paucitate colendorumq; agrorum labore agiles ac leues exiſtunt: & in bello uiri præcipue fortes. Hi cũ ultra cæteros continuo agrorum exercitio fatigentur: & fœminas quoq;

ruſtico operi aſſuefecerũt. Operis tum uirorum tum mulierum inuicem præcio conductis: mirabile noſtris unius fœminæ factum cõtigit. Quæ prægnans cum uiris opus mercede faciens ingentibus partus doloribus abſceſſit inter uirgulta: ibiq; abſq; eiulatu infantem editum foliiſq; inuolutum cum abſconditum dimiſiſſet ad opus nihil de partu locuta rediit. Sed re ad uagitum infantis cognita: qui operibus præerat non permiſit matrem a labore quieſcere: donec tandem infantis miſertus præbita mercede mulierem dimiſit. Hercules ligutibus ac tyrrenis relictis ad Thiberim fluuium: ubi nunc roma eſt: multis poſtea ſeculis a romulo martis filio condita peruenit. Tenebant tunc ab origines: quod nunc palatium appellant urbem penitus paruulam incolentes. Inter præſtantiores potitius & pinarius erant: qui herculem ut hoſpitem magno honore doniſq; ſuſcepere. Horum uirorum monumenta uſq; ad hanc ætatem romæ permanent: Nam inter nobiliores habentur pinariorum tanq̃ uetuſtiſſimum genus: potitiorum in palatio cocleæ deſcenſus eſt lapideæ. Ab illo potitia dicta propinquo domui: quæ tunc potii fuit. Hercules ad honorem ſibi a palatinis impenſum dixiſſe fertur eos: qui ſibi poſtq̃ ad deos tranſlatus eſſet decimam bonorum dicarent uitam fœlicem uicturos. Quod & eueniſſe uſq; ad hoc tempus conſtat. Multi enim romanorum non ſolum mediocri cenſu: ſed qui ditiſſimi ſunt habiti: decimas herculi uouerunt: poſteaq; fortunatiores facti bona ſua ad quattuor talentorum milia herculi ſacrarunt: Lucullus romãorum ferme ditiſſimus extimatis bonis decimam herculi partem dedit: epulas præbens continue ac ꝓfundẽs multa. Templum inſuper iuxta Thyberim egregium herculi condidere romani in quo ex decimis ſacra deo offerunt. Deinde a thyberi profectus per littus italiæ ad Cumeum deuenit campum: in quo tradunt fuiſſe homines admodum fortes & ob eorum ſcelera gigantes appellatos. Cãpus quoq; ipſe dictus flegreus a colle: qui olim plurimum ignis inſtar ætnæ ſiculi euomens nunc Veſuuius uocatur multa ſeruans ignis antiqui ueſtigia. Cognito hrculis aduentu gigantes inſtructis copiis omnes ei obuiam profecti ſunt. Acriq; commiſſa pugna. pollebant enim uiribus: ferunt diis adiutoribus ſuperiorem herculem pluribus illorum interfectis eam regionem omni feritate purgaſſe. Traditur gigantes terra dici genitos ꝓpter corporũ ingentem molem. Hæc de gigantibus qui in phlegradeleti ſunt: a nonnullis: quos Timeus rerum ſcriptor ſequitur: ferũtur. Ab his locis uerſus mare profectus opus exegit iuxta ſtagnũ: quod auernũ appellant iter miſenum ac dicearcheos prope calidas aquas proſerpinæ ſacrũ. Eius ãbitus ſtadioꝝ ẽ quinq; profunditas incredibilis: ut cũ ſit aqua

clariſſima: ceruleã uideãtur. Ferũt in eo priſcris temporibus quod poſtmodum fieri deſiit inferos euocari ſolitos. Effluente in mare ſtagno ferunt herculem ex aggerata terra fluxum clauſiſſe: uiamq; deſuper iuxta mare factam herculeam poſtmodum eſſe uocitatam. Hinc digreſſus peruenit ad quandam in agro poſidoniatorum petram: ubi fabulantur miraculum quoddã accidiſſe. Erat uenator in regione: quæ dicitur andragathia ſolitus antæa eorũ quæ cæperat capita ac pedes dianæ dicata arboribus affigere. Cum aprum ingentem cæpiſſet contempta dea ait: ſe caput ſolũ dicaturum: arboriq; cupiam ſuſpenſo: cuũ meridianum æſtum deuitãs ſub arbore quieuiſſet inſomnum incidit: tum ligaculo ſua ſpõte diſſoluto caput decidens hominem peremit. Non admirabuntur id factum fortaſſe homines cum ſit memoriæ traditum: hanc deam multos iam impios merita pœna mulctaſſe. At uero herculi ſecus ob pietatem contigit. Nam cũ ad fines reginorũ ac lochrenſium perueniſſet. deq; uia feſſus quieſceret: cicadarum ſtrepitu pertæſus deos oraſſe fertur: ut eas inde ammouerent: Exaudita præce non ſolum tunc: ſed poſtmodum cicadæ nunq̃ ſunt in his locis repertæ. Ad mare deinde cum deſcendiſſet apprime anguſtum: utpote tredecim ſtadiis latum ſicut Timeus aſſerit boues quidem nãdo in ſiciliam appulere. Ipſe cornu bouis innixus mare traiecit. Cupiens autem circuire ſiciliam a peloro ad ericem cum perueniſſet perãbulant: litus ferũt nymphas ei calidas aquas in requiẽ corporis paraſſe: q̃ cũ duplices eſſent: hæ imertæ gepteæ alteræ a locis ſunt denominatæ. Appropinquantem ſuæ ditionis locis herculem ad paleſtram prouocauit. Erix ueneris ac butæ eius ore regis filius. Orta præmii contentione: cum erix patriam hercules præmium certaminis boues offerrent: indignatus primum Erix dicitur boues minoris exiſtimationis ſuæ regioni comparari: herculem uero reſpondiſſe boues ſibi plures eſſe: quibus ſi priuaretur immortalitatem eſſet amiſſurus. His aquienſcẽs erix ĩ eo certamine uictus patria ſpoliatus eſt. Eam poſtmodum incolis liberam ea conditione dedit: ut fructibus illius fruerentur quoad aliquis ex ſuis poſteris ad eã loca tranſiret Quod & ita contigit: Multis enim poſtea ſeculis doriens lacedemonius ad ſiciliam nauigans ea regione recepta hiracleam urbẽ condidit. Quæ cum breui creuiſſet opibus cartaginenſes tum inuidiã: tũ timore ne quãdo uiribus aucta phœniceorum imperiũ deleret magnis copiis ad ſe obſeſſam captamq; euertere. Sed de his ſuo loco ſcribetur latius. Circundata ſicilia cum ad loca: ubi nunc ſunt ſyracuſæ perueniſſet: auditis quæ de proſerpinæ raptu feruntur: & deabus illis ſacrificauit: & in Cyane præſtanti forma illis taurum dedicauit. Accolas inſuper quot annis ſacra p

ſerpinæ facere ac in Cyane dies feſtos agere ſacriſq; deam colere docuit. Deinceps per mediteranea iter cum bobus faciens ſicanos ei inſtructo exercitu obuios commiſſo acri certamine deuicit multis ex hoſtium numero cæſis:in quis dicuntur quidam præclari duces qui uſq; ad hoc tẽpus heroũ honores aſſecuti ſunt occubuiſſe.ſ.Leucaſpis pedicrates buphonus glychatas:buteus:& crytides.poſt hæc per leontinum agrum pergens pulchritudinem eius regionis admiratus apud eos:a quibus honore exceptus eſt:æterna ſui reliquit monumenta. Agyrenei uelut olympios deos feſtis diebus ſacriſq; herculẽ coluere:& licet antæa id prohibuiſſet:tunc tamen primum ſuadente demonio tanq̃ ĩmortalitatis præſagiũ id fieri paſſus eſt.Cum haud procul urbẽ iter ſaxoſum eſſet:boues ſaxis tanq̃ ceræ ueſtigia impreſſerunt.Quod ſimile & ipſi herculi cum accidiſſet exiſtimans decimo iam conſumato labore aliquid ſibi ĩmortalitatis deberi impẽſa ſibi annua ab incolis ſacra libens accepit. Vt igitur gratiã bene de ſe meritis referret:lacũ ante urbẽ effodit quattuor ambitus ſtadiorum:quem a ſuo nomine uocari iuſſit.Idẽ & loco ubi boum ueſtigia ĩpræſſa ſũt nomẽ indidit:Tẽplo gerioni cõſtructo:quod adhuc honorãt ĩcolæ Iolao quoq; nepoti tẽplum ædificauit:oſtenditq; quomodo honores ei ac ſacra annua fierent uſq; ad hoc tempus ſeruata:Omnes enim eam incolentes urbẽ ab ipſorũ ortu iolao ſacras nutriũt comas:quoad ampliſſimis uictimis eũ ſibi deum propitium reddant.Tanta uero eius templi maieſtas habetur reuerentiaq;.ut qui aſſuetis deficiant ſacris pueri muti euadant & mortuis ſimiles.Idem ſi uouerit ſolita ſacrificia ſuſcepto uoto ſtati fiunt a morbo liberi.Eius regionis incolæ portam:quam hæc celebritas ſacraq; ꝓdibant heracleam uocitarunt.Paleſtre inſuprr equorumq; certamina quotannis ad quæ publicæ omnes ſerui liberiq; conueniunt inſtituere. Docuere & ſeruos priuatĩ deum colentes choreas ducere:epulaſq; ſimul ac ſacra celebrare deo:Hinc hercules cum bobus in italiam profectus cũ iuxta litus progrederetur.laeinum furem boues furantem peremit. Crotonẽ uero cum inuitus cecidiſſet ſepulchro ei conſtructo ſepeliuit egregie incolis prædicens futurum tempus:quo ibi ciuitas inſignis ex mortui nomine conderetur.Ipſe pedibus adriaticum ſinum circunuectus in epirũ primo tranſiit:deinde in peloponeſum.Decimo labore perfecto ab Euriſteo præcæptum eſt.ut ab inferis cerberum ad ſuperos educeret. Ad hoc opus ſumpto conſilio anthenas uenit:initiatuſque eſt eleuſinæ myſteriis.Quibus præerat Muſeus orphei filius.Quoniam uero in ocphei nomen incidimus:haud ab re erit paucis de eo ſcribere. Orpheus thrax genere filius Iagri doctrina melodiaq; ac poeſi exceſſit omnes: quorum

extet memoria. Et enim poema mirandum edidit: & ſuauitate cantus pr
cæteris clarus adeo fama excreuit: ut melodia feras arbores ad ſe audien-
dum allicere diceretur: doctrinæ deditus cum theologiæ opera impendiſ
ſet in ægyptum tranſiit plurimarumque ibi rerum ſcientia percæpta græ-
corum doctiſſimus: tum in deorum cerimoniis: tum in theologia: tum in
poematibus cantuque eſt habitus. Nauigauit inſuper cum argonautis: ob
quod uxoris amorē ad īferos deſcēdēs a proſerpina ſuauitate cantus allectā
impetrauit: ut defunctam uxorē ab inferis excitaret. Quod & antæa fe
cerat Dionyſius: quē dicūt matrē ſemelē ab inferis quoque eductam īmor
talitateque donatā theonē denominaſſe. Nunc ad herculem reuertamur:
qui ut ferunt fabulæ: inferos cum adiiſſet: a proſerpina ueluti frater rece-
ptus. Theſea ex uinclis tum perithoo ſolutum fauēte ſorore ſuperis reſti
tuit. Cerberum inſuper uictum præter opinionē aſtrahens ad hominnm
conſpectum deduxit. Vltimo ei labore indicto mala heſperidum aurea
afferendi: in libyam trāſcendit. Verum de his pomis non idem ſcripto-
res ſentiunt. Afferunt quidam in libyam in heſperidum ortis mala aurea
a terribili dracone aſſeruari. Alii pecudum greges exquiſita pulchritudīe
heſperides habuiſſe: quæ ob decorem a poetis aureæ dictæ ſint: quemad
modum & Venerem ob egregiam formam auream appellant. Nonnulli
eas pecudes colore auro ſimili fuiſſe uolunt: eo hoc appellatas nomine.
Draconem uero extitiſſe paſtorum curam: qui ui corporis fortitudīeque
præſtantes cuſtoditis gregibus latrocinia prohiberent. Sed hoc pro arbi-
trio accipiant legentes. Horum cuſtode interfecto: Hercules aurea poma
ad Euriſteum cum adduxiſſet. pro tot exactis laboribus expectabat: ſicut
Apollinis prædixerat oraculum immortalium uitam. Non ommittendū
uero nobis uidetur: quæ de athlante & heſperidum genere in fabulis fe-
runtur. Fuiſſe in heſperia tradunt fratres duos fama celebres heſperum
atque athlantem. Hos habuiſſe oues decoras fere colore aureo ac rubicun-
do: a quo eas poetæ aurea mala dixere. Ex heſpero ortam filiam dicūt no
mine heſperis: quæ fratri nupſit: & ab ea regionem heſperam nomina-
tam. Ex hac athlas ſeptem genuit filias: quæ a patre athlantides: a matre
heſperides dictæ ſunt. Hæ cum forma ac prudentia excellerent: buſiris
ægyptiorum rex cupiditate captus uirginum pyratas ad eas oras miſit: ut
ab ſe raptas uirgines aſportarent. Quo tempore & hercules ſecundum
laborem conſumans Antheum in libya hoſpites paleſtra ſuperantem oc
cidit. Buſiridem uero in ægypto mactatos aduenas ioui ſacrificātem me
rito affecit ſupplicio. Deinde per nilum in æthiopiam profectus Emathio
nem æthiopum regem prælio uictum occidit. Poſtremo iterū ad certa

minã conuerſus prædones qui puellis in ortu quodam dũ luderẽt raptis inq; nauibus poſitis ſubito aufugerant inſecutus in littore quodã deprę henſos interemit. Virgines athlanti reſtituit patri. Quo beneficio motus athlas non ſolũ dignis facto muneribus donauit herculẽ: ſed aſtrologiã inſuper docuit. In qua cum operã curãq; ĩpendiſſet præcipuã: ob ſperam aſtrorum abſe adinuẽtam: orbẽ ſuis ferre humeris extimatus ẽ. Hercules quoq; cum ſperam ad græcos tranſtuliſſet: magna eſt gloria potitus extimantibus eum omnibus athalantico orbi ſucceſſiſſe: His occupato hercule quæ ſupfuerant amazones aiunt circa Thermodonta fluuiũ undiq; conueniſſe ad bellum græcis inferẽdum. Nam græcoꝝ a quibus hercules profectus bello ipſas ſuperaſſet: ſed maxime atheniẽſium ĩiurias ob eaꝝ reginam Antiopen: alii hippolitam tradũt a theſeo captã: ulciſci cupiebant. Itaq; ſcytaꝝ auxilio fretæ: adiutæq; uiribus magno cum exercitu per Cimmericum nauigantes boſphorum in thraciam: inde per europã in agrum athenienſem traſeuntes caſtra in his locis: qui poſtea amazonii appellati ſunt poſuere. Theſeus earũ tranſitu cognito ciuium coactis copiis aduerſus hoſtes una cum antiope amazone ex qua filium ſuſceperat hippolytum proficiſcitur. Commiſſo certamine athenienſium duce Theſeo uictoria fuit: Amazonum pars interfecta eſt. pars athenienſium agro pulſa. Antiopes quoq; pro uiro acriter pugnans occubuit. Quæ ex prælio ſuperfuerunt amazones deſperata patria in ſcythiam diuertere: ſed quoniam de his ſatis antæa ſcripſimus: ad herculis redeamus geſta. Peractis ab eo laboribus reſponſoq; ab diis accepto conferre plurimum ad conſequendam immortalitatem coloniam ad ſardos ab eo mitti: filioſq; Ex theſpiadibus ſuſceptos coloniæ præfici duces. Iolaum ñepotem cum filiis: adoloſcentiores enim erant deſtinauit. Neceſſe uidetur nobis quo magis huius coloniæ origo conſtet horum filiorum genus referre. Theſpis uir fuit nobilis athenienſis ericthei filius: qui imperans ei quæ ab ſe denominata eſt regioni: ex pluribus fœminis filias genuit quinquagĩta. Hercules puer adhuc ſed robore præſtans corporis cupiens ex eis prolem ſuſcipere uocato ad ſacrificium patre cum opipare illi epulas paraſſet: acerſitis filiabus ſingulatim recognouit omnes. ex quibus geniti quinquaginta mares omnes eiuſdem ferme ætatis communi nomine theſpiades dicti ſunt. Hos decreuit incoloniam mittere iuxta oraculi reſponſum ꝑfecto claſſis iolao exercitu tradito & theſpiadum & coloniæ deducendæ curam hercules permiſit. Ex quĩquaginta liberis duo thebis mãſere quorum progenies etiam nunc dicitur in honore eſſe ſeptem: Theſpiis quos demuchos appellãt. Poſteri: quorum ad hæc uſq; tẽpora ciuitatis haben

tur principes.Reliquis pueris multiſq; præterea uoluntariis ad ædifican
dam coloniam aſſumptit.Iolaus in ſardiniã nauigans priorem iſulæ par
tem cãpeſtrem ſcilicet tenuit iola eam ab eo hodie quoq; dictam.Eam re
gioné cultiorẽ arboribuſq; fructiferis uberem cum effeciſſet bellicoſam ẽt
reddidit.Adeo enim hæc inſula fructuum copia celebrata eſt:ut carthagi
nenſes poſtmodum multa certamina periculaq; pro ea ſubierint potiun
da:ſed de his ſuo loco dicetur.Iolaus colonia condita cum e ſicilia deda-
lũ accerſiſſet:eã pluribus præclaris operibus:quæ nunc uſq; permanent:
atq; ab artifice appellantur.Dedalia: exornauit:Gymnaſia iſuper magna
erexit ac ſumptuoſa.Iudicia quoq; ac cætera qbus ciuitas diuturnior eẽt
ac fœlicior inſtituit populos ab ſuo nomine theſpiadibus: qui eũ ut pa-
trẽ colebãt:hunc honorẽ concedentibus Iolaos appellauit.Nã pp illius in
ſe parentis officia adeo eum dilexere:ut ipſum genitoris cognomine uo-
carint.Quo accidit:ut qui poſtmodũ ſacra ei deo facerent:Iolaum ap-
pellarent patrem:quemadmodum perſæ Cyrrhum.Rediens deinceps ĩ
græciam Iolaus inq; ſiciliam nauigans aliquandiu permanſit in inſula.
Quo tempore plures qui cum eo acceſſerant capti locorum amenitate ſi
caniſq; permixti in inſula remanſere ſummo ab incolis honore accæpti.
Iolao: cum gloria præclarus eſſet:multaq; diuerſis ĩ locis ſui reliquiſſet
benefitii monumenta:& templa & deorum honores plures ciuitates tri-
buere.Verum in ea colonia mirabile quid dictu accidit.Reſponſum eĩm
a deo datum eſt:eam coloniam perpetuam libertate fore: quod noſtra ad
uſq; tẽpora uerum conſtat fuiſſe.Nam cum eius urbis populus increbre
ſcentibus in ea tẽporis diuturnitate qui colonos numero ſuperabant bar
baris ipſe quoq; barbarus effectus ſe ad montana aſperaq; contulit loca:
ubi habitaculis terreſtribus humo effoſſa lacte at carne armentorumque:
quorum plurima apud eos erat copia:uitam ducentes procul a bellorum
diſcrimine aberãt.Itaq; & carthaginenſes poſtea & romani fructra eos ar
mis ſæpius appetiuere. Verum ad herculis acta proxima ſuperioribus re
uertatur oratio.Cum is omnia abſoluiſſet certamina. Megaram uxorem
Iolao propter parentis erga liberos ſuos officia conceſſit:exiſtimans am-
plius ex ea liberos ſuſcipere calamitoſum fore.Ad prolem uero procrean-
dam alteram minime ſuſpectam quærens iolem euriti filiam in echalia
dominantis petiit:qui megaræ repulſã ueritus ſuper eo matrimonio ſe
cõſulturum reſpondit.Hercules fruſtratus ſponſa iniuriaq; motus Euri-
ti abegit equos:Iphitus Euryti factum ut erat ſuſpicans:cũ ad equos ĩue
ſtigandos in tyrinthum ueniſſet:iuſſus eſt ab hercule turrim quandã al-
tam aſcendere ſpeculatũ ſicubi forte equi paſcerẽtur.Sed cũ nullos aſpi-

rere:dicens falſo culpatū ſe furti hercules de turri præcipitē Iphitum dedit. Ob huius mortē hercules in morbū cū incidiſſet:in pilū ad neleū profectus eſt hortans ut ſe mundaret a cæde:hic cum filios conſuluiſſet oēs præter Neſtorem iuniorem:minime purgandum eſſe cenſuerunt. Tum hercules ad deiphœbum hyppoliti filium adiens ut purgaretur ſuaſit. Sed cum nequaq̄ ſanari poſſet:deq; morbi cura Appollinem conſuleret: reſponſum eſt facilem eius ualitudinis curam fore:ſi iuſto uenderetur p̄tio:pecuniaq; exinde redacta Iphyti liberis daretur. Coactus igitur oraculi reſponſo parere cum quibuſdam amicis in aſiam nauigans ſponte ſua a quodā ex amicis uenundatus ſeruus omphalæ uirginis factus filiæ Iardane eog; reginæ:qui aliquando meonii:nunc lidii dicuntur prætiū Iphiti filiis cum datū eſſet priſtinā ualitudine recuperata Omphale ſeruiens oēs eius regionis latrones ſubſtulit. Cecropas qui dicebantur prædones regioni īfeſtos partī peremit:partim omphale uinctos tradidit. Syleū raptos ab ſe uiatores ad opus uinearum congentē ligone percuſſū cecidit: Itonas latrocinantes Omphale patriā compeſcens urbem eorum receptaculum expugnatā captāq; diruit. Cognita herculis uirtute:& quis eſſet: Omphale & liberum fecit:& ex eo genuit filium lamonem. Suſceperat uero & antæa ſeruus ex ſerua Cleolaum. Poſt hæc:cum in pelopōneſum tranſcendiſſet ad troiā cum exercitu contra Laumedontē regē profectus eſt. Hic cū Iaſone prius militauerat ad uellus aureū promiſſiſq; ob marinum monſtrum ab ſe occiſum equis fruſtratus ē. Quibus de rebus paulo poſt inter argonautas dicemus. Iaſon cum bello occupatus poſtmodū oportunitate captatroianis arma intulit cum nauibus ut aiunt quidā magnis decem & octo ut homerus tradit ſex filium tripolemum ītroducēs dicentem. Herculem patrem equorum laumedontis gratia cū ſex nauibus pauciſq; uiris Illii cæpiſſe ciuitatē & uiris patriam orbaſſe. Veniēs ad troiam hercules cum optimis millitum præcæſſit ad urbē Oicleo amphiarii filio præfecto claſſis relicto. Laumedon improuiſo hoſtium in curſu præuentus copias pro temporis anguſtiis comparatas ad oppugnandas naues duxit:ſperans ſi illas incendiſſet:finem ſe bello poſiturum. His occurrens Oicleus cōmiſſo prælio occubuit. Reliqui ad naues refugiētes claſſem procul a terra abegerunt. Laumedon reuerſus inito prope urbem cum Herculis exercitu prælio & ipſe & multi præterea pugnantes ceciderec. Hercules ui capta urbe multos iure belli interfecit:Priamo:ſolus enim filiorum patri conſuluerer:equos Herculi pollicitos tradendos:quoniam iuſtus uideretur:regnum Ilienſium permiſit. Telamōem coronauit ob egregia uirtutis merita tradita ei heſione laumedontis nata. Hic enim ui

n

primus urbem intrarat:cum hercules firmiſſimã muri arcis partem ag-grederetur.Deinde rediens in peloponneſum militauit obnegatum præ-mium aduerſus Angeam .Commiſſa cum elienſibus pugna re īfecta ad olenum rediit.Huius filia hippolita:cum axanio nupſiſſet:cenãs cum cæ teris in nuptiis Herculeis Euritionem centaurum conſpecta eius cui uim inferebat iniuriã interemit.Redeuntem in tyrinthum Herculem Euriſte us ueluti ſibi inſidiantem accuſans ex tyrintho una cum alcmena Ephi-deaq; ac Iolao abire iuſſit.Coactus recedere cum his ad archadiæ phineũ diuertit.Inde motus cum audiſſet pompam ex ælide neptũno ad Iſthmũ mitti:eius Euritus Angei dux erat.Euritum iuxta cleonam ubi nuncem herculis templum necauit.Deinceps bello ãduerſus Aelim moto occiſoq; Angea rege:atq; urbe ui capta phileo angei filio regnum tradidit .Fuerat hic antæa a patre pulſus quoniam arbiter inter eam & herculem factus p̄ mium herculi dandum cenſuiſſet.hippocoon poſtmodum ex ſparta pe-pulit:Tindarei fratem.Eonium uero licymnii herculis amicum hippo-coontis filii uiginti numero iuterfecerunt.Qua re incenſus hercules cũ exercitu illos adhortus acri commiſſa pugna uictoria potitus eſt:pluri-miſq; eorum occiſis ſpartæ ui captæ tidareum. Caſtoris ac pollucis patrẽ regem præfecit ſtatuens:ut ad eius poſteros regnum ſpectaret. Ex hercu lis exercitu pauci admodum cecidere:in quis ſtrenui fuerunt uiri . Iphi-tus:thipheus.Eiuſq; decem & ſeptem numero filii.Tres enim tantum ex uiginti ſuperfuerunt.Fx hoſtibus uero & ipſe hippocoon & decem filii occubuerunt:magnuſq; præterea ſpartiatarũ numerus.Ab hac expeditiõe in archadiam regreſſus ad aleum regem diuertit.Ihi cum filiam angeã ab ſe clam cognitam grauidã reliquiſſet ad ſtĩphalon tranſiit.Aleus tumore uentris filiæ cognito quæſiuit quis eam corrupiſſe? Ab hercule ut erat uim illatam ferente fidẽ dictis abnuens pater cuidã Nauclero amico ĩ ma ri mergendam dedit.Illa in nauium deducta cum eſſet iuxta parthenium montem urgentibus partus doloribus in proximã ſiluam tanquã ad rẽ neceſſariam deſcendit:ibi cum peperiſſet infante inter uirgulta abſcondi-to ad nauiculam rediit.Cumq; ad Ennãplium archadiæ portum perue-niſſet:ſalutem eſt præter ſpem cõſecuta.Nauicularius enim illam merge-re iuxta patris præceptum noluit.Sed dono dedit quibuſdã ex caria ĩ aſi am profecturis:qui angeam ſecum uehentes regi miſiæ Teuthranti tradi-dere.Infantem in parthenio a matre relictũ paſtores quidã corithi regis cum repperiſſent a cerua exhibito ubere nutriri:infantem ad regem detu lerunt quem cõrytus ut filium educans Teleph:eo q; fuerit a cerua nutri tus:nomen dedit hic uir factus matrẽ inueſtigans uenit in delp hos:reſ-

ponſoq; accepto:ut in nyſiam nauigaret ad Teuthrantum regem inuentã matre cognitoq; cuius eſſet filius magno in honore habitus eſt. Teuthrã tus liberis maſculis orbatus Argiopẽ natam Telepho deſpondit:inſtituitq; ſucceſſorem regni. Hercules cum in pheneo quinquennio fuiſſet:filiorum licymnii Iphidiſq; fratris interitum egreferens ſponte exarchadia ac peloponneſo abiit. Cum plures eum archades ſequerentur:in calydonem ſecæſſit. Non proles ei legittima:non uxor erant. Deſponſauit ergo deianiram œnei filiam meleagro:de quo haud ab re erit paucis ſcribere iam defuncto Oeneus in magna frumenti copia cum cæteris diis ſola diana neglecta ſacrificaſſet irata dea calidonium aprum ingenti magnitudine celebrem ad uaſtanda late patriã propinquam immiſit. Ad hunc delectum Meleager ætate uiribuſq; integer pluribus aſſumptis ſecũ ſociis aprum iaculatus occiſæ beſtiæ præmium:id erit animantis pellis : omniũ conſenſu tulit. Cum inuenatiõe athlanta Schinei affuiſſet filia eius amore captus pellem uelluti laudem occiſæ feræ ſibi conceſſit. Quod factũ qui una uenati fuerant theſtii filii ægreferentes aduenam eius fœminam præferri improbato meleagri facto athlantæ per inſidias:cũ in archadiam rediret:pellem abſtulere. Meleager tum amore motus:tum icenſus ignominia athlantæ auxiliũ ferẽs primum raptores:ut uirtutis ab ſe datũ mulieri præmiũ reſtituerent:hortatus eſt. Eius uerbis contemptis omnes :ii erãt. Altheæ:fratres necauit:illa ſuorũ cæde moeſta meleagrũ execrata ẽ ab diis immortalibus:qui eius uotum exaudierunt:filio mortem imprecata. Fabulantur quidã Meleagri ortu parcas noctu in ſomnis altheæ dixiſſe:tunc uitæ meleagri filii finem fore:cum id ſignũ:is torris extĩctus erat: cõbureretur. Orto puero exiſtimans in eius ſigni cuſtodia filii ſalutem cõtineri diligenter cuſtoditum ſeruauit. Poſtmodum fratrum morte irritatã torre cõbuſto ferũt cauſam interitus filii extitiſſe. Cuius facti poſtea penitens laqueo uitam finiuit. Dum hæc agerentur hippolitus ĩ oleo iratus filiæ peribiæ ſe ex matre grauidã aſſerenti ad œneum ĩ etholiam miſit iubens ut eã q̃ primũ perimeret. At ille cũ recens uxor filiuſq; deceſſiſſet:cõtempto patris mandato illam uxorem cæpit. Ex qua filius ortus eſt Tydeus. Sed de his hactenus. Hercules in calidorũ gratiã fluuiũ acheloũ ĩ alium curſum diuerẽts plurimos agros ex aquæ irrigatione fertiles præſtitit. Cuius rei & poetæ quidã meminere ſcribẽtes cum acheloo herculẽ ſub tauri ſpecie certaſſe:qui cum ĩ congreſſu tauri alterum cornu fregiſſet etholis illud quod amaltheæ cornu uocant:dono dedit. Fructuum oĩum uuarũ malorũ alioruq; eiuſmodi pomorũ copia repletum. Fingunt poetæ acheloi cornu foſſi a fluuio ductã pomis uero & malis punicis ac racemiſ

mōſtrari regionis fertilitatatē:quā fluuii humor præſtet:& agros reddat feraciores. Amaltheæ cornu durum eſſe aiunt. qua ex re operis eius labor notatur. Hercules pſidia calidoniis ferēs theſprotis illato bello & ephyram urbē ui cæpit:& phyleū theſportoꝝ regē interfecit. Filiam uero eius ex qua genitus eſt ei Triptolemus captiuam cognouit triennio poſt deianirām uxorem ſumptam in cæna a uino concalefactus. Eurinomnm puerum architelii filium miniſtrante paruoqꝫ errore lapſum pugno ictū occidit inuitus. Qua ex re dolore perculſus calidonia cum uxore deianirā hylloque puero ex ea orto receſſit. Cum in itinere ad Euenum perueniſſet flumen Neſſum centaurum repperit prætio uiatores flumen tranſuehentem. Nunc traductam deianiram inuiolare conantē muliere uiri opē implorante hercules ſagitta tranſfixit:cum prius tamen deianiram cognouiſſet. Moriturus ex uullnere pollicitus eſt ei ſe amoris medicamētū traditurum:quo nullam præter ſe mulierem hercules aliam appeteret: Iuſſit itaqꝫ ſemine quod ex eo exciderat cum oleo & ſāguine & ſagitta defluente īmixto hereulis tunicā ungere. Quo dato conſilio cū expiraſſet illa clam hercule quod mandatū erat aſumpſſit. Hercules tranſito fluuio cum ceyco trachī regi obuiaſſet apud eum diuertit archadum militū præſidio fultus. Deīde cum philantus driopum rex tēplum apollinis delphi cum diceretur uiolaſſe:unā cum melienſibus armis aduerſus eū ſumptis & regem peremit driopum:& incolis patria expulſis eorum agros meliēſibus dedit. Filiam regis captiuām ſecum ducens cōpræſſit exqꝫ ea filiū ſuſcepit antilocū:procrearat etiā ex deianirā poſt hyllum filios duos. Gleneam & driopitē:pulſi Driopes quidam diuertētes ad Euboeā ciuitatem cōdidere Caryſton. Alii in cyprum nauigantes unā cum cypriis mānſcere. reliqui Euriſtei herculis hoſtis præſidio freti tris urbes in peloponneſo condidere Aſinem Ermionem Eionem. Orto deinde inter dorienſes:qui eſtiotes appellantur. Iis Egineus imperābat laphytaſqꝫ circā olympū habitātes:qbus rex erat coronus phororei filius:bello cum pualerent copiis laphitæ dorienſes ad herculē confugere. Iis in belli ſocietatem accitus pollicita tertia doridis regiōnis parte ac regno pmiſſo bellū una cum dorienſibus aduerſus laphitas mouit Milites archades:qui apud eū ſēper erant ſecum ducens. Hoꝝ præſidio uſus ſuperatis prælio laphitis coronum regem pemit. Reliqnos multis occiſis e regione pro qua bellum ſiſcitatum erat coegit excædere. His actis Egimeum tertiæ præfecit parti ſibi conceſſæ mandans:ut eā ſuis poſteris ſeruaret. In trachinā tranſiens. Cyonum martis ab eo puocatus pemit. Deinceps ab Icono pfectus p loca maritīa ad ormeniū regē cū pueniſſet:eius filiam aſtydāmiā ſibi dari cōnubiō pe

tuit. Quam rem cum abnuiſſet ſciens illi deianiram uxorem eſſe bellū
hercules regi intulit. Captaq; urbe ac rege interfecto aſtydamniam captam
ſtuprauit: genuitq; ex ea filium ctiſippum: his geſtis in oethaliam contra
Euriti liberos: quoniam Iole uxor ei antæa negata fuerat. Exercitū duxit
Cūq; archades ei opitularentur urbe capta Euriti filios occidit. Toxeum
Molionem ac Pytium: Iolem captiuā ſecū ducens. Ex euboea in mōtem
ꝑfectus eſt nomine Cineum. Ibiq; ſacra facturus lychā domeſticū quen
dam ad uxorem Deianirām in trachinā miſit ut ei ueſtem: qua in ſcaris
uti cōſueuerat: afferret. Hæc cum a lycade amore Ioles ꝓcæpiſſet cupiens
ſe omnibus amore præferri tunicam iuxta centauri conſilium tinxit: hāc
a lycha rei inſcio delatam hercules indutus medicamenti ui paulatim īua
leſcente toqueri maximo dolore cæpit. Virus enim ſagittæ ueneno uipe-
reo infuſæ corpus conficiens dolores ciebat īmenſos. Itaq; lycham ueſtis
latorē primum occidit: tum dimiſſo exercitu ī trachinam uenit: morboq;
magis in diem ingraueſcente in delphos lycinium ac Iolaum miſit. Apol
linem morbi remedia ſiſcitatum. Deianira calamitate herculis ſtupefacta
tum cauſā tanti mali ſciret a ſe ꝑfectam laqueo excæſſit e uita. Reſponſū
apollinis iubebabit ferri cum apparatu bellico herculem in oetā Ibiq; ꝓ-
pe eam ingētē ſtrui pyram de reliquis inquit Ioui curam fore. Qui cum
Iolao erant iuſſa Apollinis exequentes: quod futuꝝ erat ſuſpicabantur:
Hercules deſperata ſalute in pyram cum aſcendiſſet rogabat accedentes:
ut ignem ſubiicerent. Quod cum nullus auderet ſolus philocretes ī gra
tiam ſagittarum: quas ei hercules reliquit: piram ſuccendit ſubitoq; fulmi
nibus circuncadentibus pira exuſta eſt: Accedente Iolao ut oſſa coligeret:
cum nullum penitus repertum eſſet: credentes herculē ſecundum oraculi
reſpōſa ad deos tranſlatum: ſibi ut heroi ſacra quædam fecerunt. Inde ad
Trachinā reuerſi: menetius poſtmodū actoris filius herculis amicus tau-
ro capro arieteq; uelut heroi īmolatis īſtituit ut ſingulis annis herculi in
opunto ſacra fierent: utq; ꝓ heroe coleretur. Cum idē thebei facerent: athe
nienſes græcoꝝ primi ut deum ſacrificiis herculem coluerunt: ſuæq; pie-
tis erga illum deū exēplū reliquis præbentes. Vniuerſam primum grætiā
deinde cæteras omnes gentes ad eius cultum cōuertere. Adiiciendum ē
ſuperioribus iouem ꝑſuaſiſſe iunoni ut herculem ſe fingeret genuiſſe ma
triſq; erga eum deinceps beniuolentiā oſtenderet: partum eiuſmodi fuiſ
ſe tradunt. Iuno cū in lectū aſcendiſſet ſumptum iuxta corpus herculem p
ueſtes īferius in terram dimiſit uerum partū imitata. Sicut & nunc uſq; ī
filioꝝ adoptatione obſeruant barbari iunonis opere poſt hūc partum fe
runt hebem herculi nupſiſſe: de qua & poeta poſt obitum ſcribit: ipſe cū

diis immortalibus in delitiis uerſatur habẽs hebem pulchros habentem pedes. Herculem uero dicunt nequaq̃ inter duodeci deos ꝓut Iupiter ꝑdixerat receptum. Fieri enĩ nõ poterat: niſi uno ex duodecim prius pulſo ut alter recipetur. Inquum enĩ fore honorem uni tribui cum alterius dei ignominia. Scriptiſ quæ de hercule dici poſſunt. nunc argonautas cũ quibus militauit hercules: referamus. Iaſonem tradunt Eſonis filium extitiſſe nepotẽ peliæ Theſſaloꝝ regis. Qui cũ eſſet robuſtus corpore animiq; præter cæteros ſuæ ætatis ſelati: aliquid agere optans memoriá dignum ex ſuperioꝝ exemplo maximeq; perſei: aliorumq; plurium quos propter externas expeditiones geſtaq; præclara ĩmortalem gloriam aſſecutos ĩtelligebat: exarſit animo ad illoꝝ opera imitanda. Itaq; cõmunicato cum rege cõſilio pelias ſuo deſiderio aſſenſit: Non ut adoleſcentis gloriã augeret ſed ſperans illum citius in belli expeditionẽ piturum. Se enim filiis maſculis natura priuatum eſſe uidebat. Fratrem timebat ne quando filii ope ſibi regnoq; inſidiaretur. Hanc ſuſpitionẽ occultam tenens pollicitus eſt ſe belli auxilia laturum: ſi expeditionẽ pararet in colchos ad uulgatum uellus aureum rapiendũ. Habitabatur tunc pontus a barbaris ac efferis nationibus infẽſiſq; hoſpitibus: cum omnes aduenas eo nauigantes interficerent. At Iaſon laudis appetens: cum certamen difficile non tamen penitus impoſſibile ꝓpoſitũ uideret: ſed quo maius eſſet: eo ampliori ſe gloria uictorẽ fore neceſſaria ad id bellum parauit: ꝑmum iuxta peliũ nauẽ ædificauit magitudine atq; apparu longe maiori: q̃ quæ ad eam diem fieri cõſueuerant. Erat enim antæa paruaꝝ nauicularũ uſus. Ad huius uero eximiam magnitudinem ſtupentibus omnibus diffuſa per græciam eius rei fama multos egregios adoleſcentes ultro ad certamen & eius belli cõmunionem allexit. Iaſon in aquam deductã nauẽ cum neceſſariis ad nauigãdum rebus fulciſſet: optimos eoꝝ qui ſecũ ire appetebant elegit numero quattuor & quinquaginta. Ex eis clariſſimi erant. Caſtor & pollux hercules Telamon Orpheus. Athlante ſchinei: præterea theſpeſii filii: & ipẽ nauigii auctor Iaſon. Nauis argos dicta eſt: ut quidã aſſerunt ſcriptores ab argo eius architecto: qui etã inter nauigandum eius reſarciendæ curam cæpat. Vt alii ab eius uelocitate: quã antiqui argon appellabant. Hi omẽs ducẽ ſibi præfecerunt herculẽ ueluti oĩum iudicio fortitudine & uirtute præſtantiorem. Deinde ex colcho nauigante acto ac ſamo thracia prætergreſſis tempeſtate acti ad ſygeum troiæ appullere: Cum in terrã deſcẽdiſſent: uirginẽ iuſta littus uictam ob hanc ut ferunt cauſã repierunt: Neptunũ tradunt ꝓpter opã ad ædificanda pgama ab eo: ut fabulæ tradũt impenſã iratum laumedonti regiie mari cæte in terrã miſiſſe: A quo ma-

ritimã incolẽtes locã coloniq; abſumebãtur.Peſte p̄tereã quæ terræ fru-
ctus corrumperet ꝓpinquos agros afflixit.Omnibus ea calamitate terri-
tis cum tantis malis ſalus quæreretur:laumedontẽ dicunt ad Apollinem
deſtinaſſe quæſitũ rebus aduerſis remedia.Reſponſũ eſt ab oraculo :ne-
ptuni iram cauſã maloꝝ eſſe:quæ mitigaretur:ſi puerum troiani ſorte du
ctũ cæte traderẽt uorandum :itaq; ſingulis in ſortẽ cõiectis cum in heſio
nem ſors regis filiam cecidiſſet.coactus eſt laumedon natam in littore uĩ
ctam belluæ futuꝝ cibum exponere.Interim argonautis in littus deſcen-
dentibus hercules uiſa puella:cum rei cauſam cognoſſet:uincla diſſoluit.
Inq; urbem profectus regi obtulit ſe id mõſtrũ interfectuꝝ. Laumedon
accepta oblatione equos illi in uictos dono ſe daturum cum ſpopondiſſet
Cæte ab hercule periit heſioni oblata conditione herculẽ ne liberatorem
ſequi:an in patria remanere mallet:cum hercule abire elegit non tã uitæ
beneficio:q̃ timore: ne iterum prodeunte cæte ad idẽ ſuppliciũ deſtinare-
tur.Hercules & dõis:quibus honorifice cumulatus fuerat :ac equis heſio
neq; penes laumedontem quoad reuerteretẽ ex colcho relictis cũ argonau
tis ad deſtinatum certamen profectus eſt.Magna interim tempeſtate co
horta cæteris ſalutem deſperantibus ſolum orphea tradunt religionis pe
ritum uota pro ſalute ſamothracibus feciſſe:extemploq; tempeſtate ſeda-
ta:cum duo aſtra ſupra pollucis & caſtoris capita cecidiſſent : omnes eo
miraculo ſtupentes credidiſſe deoꝝ ꝓuidentia ſe a p̄iculis exẽptos.Quo
facto contigit ut quos poſtmodum maris agitaret tempeſtas ſamothra-
cibus uota pro ſalute facerent:aſtraq; apparentia ad Caſtorẽ pollucemq;
referrẽt.Inde ſedato mari in thraciã ad regnum phinei traſcendentes du
os adoleſcentes offendunt:qui uerberibus cæſi ut uiui in terram effode-
rentur pœnam expectabant.Filii hii erant phinei Cleopanæq;:quam ex
orithia Erithei ac borea natam ferũt: Verum odio ac falſis nouercæ calũ
niis inique a parente ad eaſ dãnabantur pœnas.Duxerat uxorem phine
us Ideam dardani ſcytarum regis filiã:cuius amore captus uoluntati eiuſ
aſſentiebatur.huic nouercæ in gratiã matris priuigni ira moti uim intule-
runt.Argonautis ad rem nouã ſtupentibus aiunt adoleſcentes ĩnter tor-
menta ab eis ueluti diis auxilium imploraſſe:& ſimul cãm dixiſſe pater-
næ ĩiquitatis:orãtes ut ſe ab iniqua eriperent ſorte.His phineus cũ occur
riſſet uetuit ne quid cõtra ſuum decretũ uoluntatẽq; agerent.nullum enĩ
patrẽ ait de filiis ſponte ſupplicium ſumere:niſi amorẽ ĩ liberos paternũ
magnitudo ſceleꝝ ſuperaret.Interĩ qui cum hercule in naui erant borea-
des cleopatræ fratres tradunt ꝓpter cognationem primos e naui auxiliũ
adoleſcentibus tuliſſẽ:eiſq; a uinclis liberatis obſiſtentes tãtum occidiſſe.

barbaros. phineus ad pugnã cum ueniſſet barbaris auxilia ferentibus her culem ferunt acriter pcæteris pugnantẽ & ipſo phĩeo & pluribus aliis ob truncatis captaq; regia & liberaſſe cleopatrã: & filiis paternum regnum re ſtituiſſe: quibus de nouerca ſupplicium ſumpturis ſuaſit hercules: ut ad patrem in ſcythiam mitterent rogarentq; ut ipſe ob filiæ in ſe iniurias pu niendæ auctor eſſet. Quo facto ſcythia natam morte mulctauit: Cleopa træ filiæ apud thracas ſuæ modeſtiæ gloriam tuleræ. Nõ ignoro te quoſ dã priſcaꝶ reꝶ ſcriptores tradere filios a patre phineo excetatos & phine um quoq; aborea priuatum uiſu herculẽ pterea ad hydriã in aſciam aſcẽ dentem ĩ eis locis ab argonautis relictum. Diſſentiunt ſane in hiſtoria pri ſcis rebus recenſendis: ut haud mirãdum ſit: ſi quis ueteris hiſtoriæ au ctor a poetis reliquiſq; ſcribentibus quandoq; diſcrepet. Verũ phineidas tradunt regno cleopatræ matri e pmiſſo thracia cum argonautis ĩ põtum pfectos: Ipſos aũt nauem ad tauricã applicuiſſe ignota incolentium feri tate. Mos enĩ erat eius regionis barbaris aduenas nauibus aduectos dia næ ſacrificare. Apud quos aiunt Ephigeniã poſtmodum huius deæ ſa cerdotem captos hoĩes ad eius arã mactare ſolitam pſens poſtulat hiſto ria: ut cauſæ huius aduenas ſacrificãdi ritus referãt a nobis pſertim cum ad argonautaꝶ tranſitum hic maxime locus ſpectet. Solem ferunt duos pcreaſſe pueros. Oetã ac perſen. Oeta icholco regnauit In taurica perſes crudeles ambo efferiq;. F perſe hecate horta eſt ſuperãs audacia ĩmanita teq; patrem. Vtq; cruciatu hominum leta eos p feris appetere ſagiptis cõ ſueuerit. Sed ad uenena mortifera cõficienda ſũmum ſtudium operãq; ĩ pendens prima acconitum inuenit. Vim naturamq; cuiuſq; ueneni ĩ cibiſ quos aduenis dabat experta: His rebus admodum edocta primũ uene no patrẽ ſuſtulit. Deinde regno aſſumpto templum ſtatuit dianæ cui na uigantes hoſpites ſacrificabat exiſtimans ea crudelitate ſuum nomen clá rius fututum. poſt hæc nupſit oetæ genuitq; liberos tres Circem Medeã & Eigialeum Circe ad omnis generis uenenoꝶ curam uerſa multarũ her barum radicumq; uariaſ uires mirabileſq; reperit. Ft q̃uis a matre hecate ĩ plurimis inſtructa eſſet tamen multis ab ſe de nouo adinuentis omni bus in eá re præſtitit. Hæc ſarmatarum regi quos quidam ſcythas dicũt cum nupſiſſet primum ueneno uirum abſtulit. Deinde regno capto mul ta ui crudelitateq; ſubditos uexauit. Quibus rebuſ regno expulſã quidã ſcriptores ad oceani quandã deſertã inſulam tum mulieribus quæ eam ſecutæ erant: confugiſſe. Quidã ad italiã ueniſſe tradunt: inq; eo pmon torio: quod nunc quoq; ab illa circeum uocetur reſediſſe. Medeã quoq; tũ a matre tũ a ſorore ſingula ueneficia edoctã diuerſis moribus uixiſſe

ferunt.Nam & hoſpites eripiebat a uitæ diſcrimine:& ſæpe apud patrem præcibus & gratiã pro danatorum ſalute intercædebat. Quandoq; ipſamet ex cuſtodia captos dimittens.Oetã ferunt tum ſua natura : tum uxoris ſuaſu crudelẽ necandoꝝ hoſpitum conſuetudinẽ ſeruaſſe Medeam uero cum magis in diem eſſet parentum aduerſa crudelitati ab œta ob filiæ timorem in liberã cuſtodiam deſtinatã:Illa ad ſolis templum:id in littore ſitum erat:cõfugit.Quo tẽpore argonautæ a taurica ĩ pontum noctu delati ad templum ꝑuenere.Ibi medeam iuxta littus ambulantem cum ĩueniſſent:ab ea de hoſpitum cæde edocti uirginis humanitatem collaudarunt.Deinde aduentus ſui cã medeæ palam facta illa ĩminens a patre periculum crudelitatemq; in hoſpites ut cauerent admonuit.Cõmunicato cõſilio medea ſe adiutricem ad perficiendum certamen ꝓpoſitum pollicitã eſt.Iaſon iure iurando data fide uxorẽ ſibi illã quoad uita ſupſtes eſſet futuram ſpopondit. Tum noctu argonautæ relictis templo cuſtodibus cum Medea ad uellus aureum ꝑfecti ſũt.De quo ut apertius ſcribatur præſens hiſtoria nequid ex his ommittatur:quæ ad ipſius cognitionem ſpectant requirit. Frixum athamantis aiunt nouercæ inſias declinantẽ una cũ ſorore helle egrecia fugiſſe.Tranſfertãtibus illis iuxta quoddam deoꝝ oraculum ex europa ĩ aſiam ſuꝑ aureo ariete uirginẽ ĩ mare delapſam dediſſe helleſponto nomẽ:phrixum ĩ pontum ꝑficiſcẽtẽ delatum in colchida:qui cum ſecundum oraculum arietẽ ſacrificaſſet pellẽ ĩ tẽplo Martis ſuſpendit.Poſtmodum Oeta ĩ ponto regnãte reſpõſo datum eſt illum tunc mortẽ obiturum:cum externi nauigio delati aureum uellus ſuſtuliſſent.Hac ex cauſa tum uero ĩnata crudelitate oſtenrauit ſe hoſpites ſacrificare:ut diuulgata tanti ſceleris fama externi oẽs eũ acceſſum abhorrerẽt:Tẽplum quoq; muro circundedit cuſtodeſq; plures appoſuit ex taurica accitos:de quibus a græcis mirandæ fabulæ finguntur.Decantatum enim eſt tauros ignẽ ſpirantes circa tẽplum eſſe.A dracone inſuꝑ cuſtodiri uellus.Verum tauroꝝ nomẽ cuſtodum a robore traductũ ẽ a crudelitate uero cædis hoſpitum tauros ignem efflare confictum:Modo ſimili cũ templi cuſtos draco appellaretur traduxerunt poetæ admirandas ſtupẽdaſq; eius animantis fabulas.Similiter & de phrixo quoq; fabulæ confictæ ſunt.Quippe nauigaſſe eum ferunt quidã in naui:cuius in prora ſignum fuerit arietis.Quod helles moleſte ferens cum ĩ ſpõda nauis icũberet ĩ mare decidit:alii tradunt Gãbrum ſcythaꝝ regem incholcos quo tẽpore phrixus cũ pedagogo captus fuerit aduectũ:cũ adoleſcentem dilexiſſet dono illum ab œta accepiſſe:eumq; ut legitimum ab ſe filium educatum regni heredem relictum. Pedagogũ:is:aries uocabatur: ſacrificatũ

Medeam:

Argonautae:

aureum uellus

diis:eiuſq; pellem a cadauere euulſã de more templo fuiſſe affixam. Dein de reſpōſo tradito ſe tunc morituꝝ cũ aduentãtes hoſpites arietis pellem ſuſtuliſſent: regẽ aiunt adhibitis templo cuſtodibus eã quo diligentius ſeruaretur deauraſſe. Sed hæc legentibus ſuo arbitratu iudicare licet. Cæteꝝ medeã tradunt argonautas ad templum deduxiſſe martis longe ab urbe Sybari colchoꝝ regia ſtadiis ſeptuaginta. Accedentem ad fores templi medeã appellati taurica linguã ab ea milites apertis ianuis ut regis filiã introduxerunt: argonautæ tẽplum ſimul ingreſſi eductis ẽſibus cum plures ex barbaris occidiſſent: aliis improuiſa re territis diffugientibuſq; erepta aurea pelle eueſtigio ad nauem reuerſi ſunt: Medea draconem pellis cuſtodiæ icubantem ſemperq;: ut fabulæ ferunt uigilẽ ueneno perimens una cum iaſone mare conſcendit. Re ab his qui diffugerunt Oete nuntiata aſſerunt eum cum his qui ĩpromptu erant militibus græcos inſecutũ plures iuxta littus cõperiſſe: Quibus cum primo impetu pugna cõmiſſa iphitus Euriſtei qui herculi certamina ĩperauerat frater cecidit. Cæteri deinceps cum ſuis auxilio accuriſſent inſtaurato certamine rex eſt a meleagro excilus. Supantibus græcis reliqui colchoꝝ in fugam uerſi magna ex parte interiere. Optimus tamẽ quiſq; uulneratus eſt. Iaſon laertes athlãte ac Teſpiades. Quos diebus paucis medea radicibus herbiſq; curauit. Deinceps cum recupata ualitudine nauigaſſent: iam medium ponticum mare tenentes ĩgens tẽpeſtas magno cum piculo adorta eſt. Tum ab Orpheo quemadmodum antæa uoto Samothracibus facto quierunt uenti apparuit quoq; iuxta nauẽ maritimus glaucus: qui duabus noctibus toti dẽq; diebus cõtinuo nauem comitatus: & futura herculi certamina & immortalitatẽ pdixit: Tindaridis uero q; dioſcuri uocarentur: deoꝝq; honores ab hoĩbus eſſent cõſecuturi. Deniq; cum œs argonautas noĩe appellaſſet:: dixiſſetq; uotis orphei ab diis ſe miſſum: qui eis futura pdiceret: conſulere ſe illis ait: cum primum in patriam ueniſſent: uota diis perſoluerẽt pro ſalute iam bis ab illis ſuſcepta. Argonautæ cum ad hoſtium ponti p ueniſſent: ad oram appullere: cui tunc imperabãt byzantus: aquo urbs byzantium ẽ appellata. Ibi erecta ara cum diis uota pſoluiſſent: locũ cõſecrarunt: quẽ etiã nunc nauigantes colant. Deinde mare ingreſſi p ppontidem helle pontumq; ad troiã delati ſunt. Hic hercules fratre Iphido ac Telamone ad ciuitatem miſſis hequos eſionẽq; iuxta pmiſſa poſtulatũ. Tradunt laumedontẽ oratores captos tranſiſſe ĩcarcerẽ: reliquos argonautas per ĩſidias occidere uoluiſſe. Cuius rei omnes prærer priamum filios adiutores ſe præbere. Hic ſolus contradixit: aſſerenſ ſeruandã eẽ hoſpitibus promiſſoꝝ fidem: atq; equos ſororẽq; eſſe tradendos: A qua ſen-

tentiã cũm ãuerſi eſſent:fertur priamus duos incarcerem ad Telamonẽ
enſes clam detuliſſe:narrataq; patris uoluntate extitiſſe eis cauſa ſalutis
Nan illi cuſtodibus interfectis ad mare fugientes expoſito ſingulatim ſo
ciis laumedontis conſilio una cum eis regi qui cum militibus ex urbe ſe
aduerſus prodierãt occurrerũt. Acri certamine cõmiſſo cu argonautæ uir-
tute ſuperiores eſſent ferunt herculem præcæteris fortiter pugnantem &
occidiſſe Laumendontem & primo ĩpetu urbe capta in regis inſidiaꝝ cõ
ſcios animaduertiſſe. Deinde priamo ut uiro iuſto amicoq; regno tradito
cum reliquis ãrgonautis diſceſſiſſe. Nõnulli ex ãntiquis tradũt poetis ab
hercule non cum argonautis:ſed ſolo cum nauibus ſex equorum grãtia
profecto troiã deletam. Quod & homerus uidetur in ſuis carminibus ſẽ
tire:ſcribens herculem equorum laumedontis gratia ſex propiis nauibus
& uiris pãucis ciuitatem ab ſe expugnatam cæpiſſe. Argonautas a troia tra
dunt ĩ ſamothracia ĩde latos redditis magnis diis uotis iteꝝ in tẽplo po-
ſuiſſe phialas:que hucuſq; ſeruantur. Eorum reditu adhuc apud theſſa-
los ignoto diuulgatã aiunt eſſe famam omnes qui cum Iaſone in põtum
nauigarant occidiõe occiſos eſſe. Itaq; pelias tẽpus eẽ raptus cæteros quo
rum erat priuare regno primo iaſonis patrẽ ſanguiuẽ tauri bibere cõpulit
Fratrem promachũ adhuc puerum occidit. Amphinomes mater morti
deſtinata uirili animo rẽ auſa memoratu dignam: Cũ ad interiora regiæ
confugiſſet orãns deos ut tantæ impietati merita præmia darent:enſe pe
ctus tranſfixit. Hoc pelias pacto omni iaſonis progenie ſublata cito ſuoꝝ
ſcelerum pœnas luit. Nam cum iaſon in theſſaliam ad ormum haud lon
ge ab Iolcho locum urbem egredientibus occultum noctu appulliſſet:im
piam ſuorum cognouit cædem Argonautis ſuam operam ad tantum ſce
lus ulciſcendum pollicentibus omniaq; ſubire paratis diſcrimĩa hud par
uã inter eos dubitatio incidit:ſubito ne ui in urbem irruẽdum eſſet: deq;
ĩprouiſo rex armis appetendus:an arceſſendi a ſuis milites: communiq;
bello res eẽt agẽda? Haud.n.poſſibile fore ab tribus & quĩquagintã uiris
ſuperari regem poſſe:cui plurimæ auxilia urbes ferrẽt. Cũ hæc ãgitaren-
tur fertur medea pollicita eſſe ſuis ſe peliam ñecaturam dolis:regiamq; ſe
illis ſine piculo tradituram. His uerbis admirati omẽs cum modũ ſui cõ
ſilii quærerent reſpondiſſe medeã dicunt ſecũ ãttuliſſe plura mirandæq;
uirtutis uenena tum a matre heccate:tũ a Circe ſorore:quibus nũq̃ antæa
ad hoĩum pniciem uti uoluiſſet reperta. Nunc uero eoꝝ cauſa facile ſe id
ſcelus pẽliæ:ſi uelint:ulturam & ſimul quæ actura eẽt ſingulatim cũ præ-
dixiſſet:a regiã inſuper maritimæ ſpeculæ cuſtodibus ſignũ pfectæ rei ſe
daturã aſſeruit fumũ die:noctu ignem. Igitur parata caua dianæ imãgie

uaria ueneñoꝝ generá in ea abſcondit.Deinde capillos ſuos quibuſdam
medicamentis canos reddens ita faciem corpuſq; rugoſũ effecit ut aſpi-
cientibus quædám ſenior annu uideretur.Sumpta deide quã ſtupendo
quodã apud uulgus mõ cõdiderát dianæ ſtatua ĩ urbẽ ꝓfecta omnes ad
ſuperſtitionẽ cõmouit.Cum ueluti fanática uideretur ſingulis ꝑ uicos ad
ſpectadum cõcurrentibus hortabatur :ut pie deũ ſuſciperent colerentq;.
Acceſſiſſẽ enim eã ab hypboreis & regis & ciuitatis bono.Cũ ſinguli de-
am ſacris uenerarentur uniuerſus tanq̃ debacchatuſ populus medeam in
regiam deduxit.Hæc res & peliæ ſuperſtitionem iniecit & filiæ in eũ ſtu-
porem medeæ præſtigiis deductæ ſunt : ut ꝑſuaderentur præſentẽ deã
fœlicitatem regiæ præbiturã. Afferebat enĩ dianã a draconibus ꝑ áerem
delatam magnã orbis partem circuiſſe Vt aũt ꝑpetuo coleret elegiſſe om
nium regum piiſſimum . Mãdaſſe inſuper ſibi deam:ut ſenectam peliæ
quibuſdam pharmacis ablatam in adoloſcentiã uerteret:multoꝝq; anno
rum uitam beatam diiſq; acceptã præberet.Ad quæ uerba cum rex uelu
ti miranda oſtupeſceret iuſſit Medeam in ſe ipſa : ut fides ei haberetur :
quod dixerat experiri.Illa petens ut pura ab una ex filiabus afferretur:a-
qua:cum ſe in thalamo incluſiſſet ũxiſſetq; corpus herbaꝝ uiribus ĩ pri
orem ætatem reſtituta ẽ.Q uæ res & regem & omnes qui id aſpexerant
ad ſtuporem ꝑduxit.Videbatur enĩ nõ niſi deorum quadam prouidẽtia
ſenectutẽ in uirginis ætatem pulcherrimæq; fuiſſe cõuerſã.Feciſſe quoq;
aſſerunt eam quibuſdam incantationibus ut draconum ſpecies dea ꝑ ae
rẽ ab hyperboreis uecta apud peliã diuertere uideretur. Hæc cum præter
naturam putarentur humanam cũq; pelias plurimi Medeam faceret:exi-
ſtimaretq; illam uerá loqui aiunt oĩbus ſingulatim filiabus mandaſſe:ut
uoluntati ĩperioq; medeæ párerẽt.Non enim decere regis corpos ſeruorũ
manibus tractari:ſed filiaꝝ obſequio deoꝝ beneficio potiri. Diligẽter igi
tur filias obſequi medeæ imperauit:quicquid circa ſui corporis curã mã-
daret.Sequente nocte cum pelias domitum iſſet:aiunt dixiſſe. Medeam
neceſſe eſſe:ut pelliæ corpus in uaſe æneo coqueretur : Q uod cum actu
ræ eſſent uirgines una experimẽto aliquo fidẽ uerbis ſuis fieri poſtulauit
Aries aderat multis an̄nis domi nutritus:quẽ uirginibus pollicita eſt ſi il
lum prius decoxiſſet:magnuũ ſe poſtea reſtiturã.Cum uiraines ãnuiſſẽt
ferunt medeam arietis decoxiſſe corpux in fruſtra diuiſum ac uẽnenis q
buſdam ex lebete agni ſpeciẽ eduxiſſe. Q uo facto fides medeæ habita
adoloſcentes omnes præter Alceſtem quæ impietatẽ facti abnuit ad ĩter
ficiẽdum peliam induxit.Tum medeam dicunt ne peliæ corpus aut inci
derẽt aut coquerẽt edixiſſe.Simulans uero prius uotum lunæ eſſe facien

dum uirgines ſupra culmen regiæ cum lampadibus aſcēdere ſecū iuſſit Ibi colchorum lingua longa ad terremdum tēpus oratione habita ſignū dedit argonautis rei cōficiendæ tēpus adeſſe. Illi igne e ſpecula cōſpecto exiſtimantes regem defunctum curſu urbem petentes mœniaq; ingreſſi ſtrictis enſibus ad regiā profecti ſunt uigilibus qui obſtiterāt interfectis. Virgines quæ antæa ad decoquēdum patrē e tecto deſcenderāt Iaſōe cæteriſq; argonautis in regiā præter ſpem conſpectis ſuā calamitate admodum affictabantur. Neq; enim Medeæ facinus ulciſci poterant neq; erratū ſuum corrigere. Itaq; ſibi mortem cōſciſere uellent. Iaſon earum miſertus a ꝓpoſito reuocauit ſolatus nō ſponte eas erraſſe uel malitia ſed errore deliquiſſe. Oēs deinde benigne cōſanguineas allocutus bono aīo eſſe iuſſit populo ad contionem uocato culpā geſtoꝝ in peliam reiecit. Se.n. minori ait q̄ paſſus eſſet pœnā ꝑores iniurias ultum. Se peliæ cuilibet filiorum paternum regnum tradituꝝ. Filiaꝝ uero pro earum dignitate curam ſe habiturum ſpopondit. Quod & paulo poſt effecit egregiis eas deſpondens uiris. Nam alceſtem priorem filiam nuptui poſtmodum dedit Admeto feriti Theſſalo. Amphinomen Arobremōi Leōtei fratri Euadnem uero œneo cephali tunc phoceorum regis. His actis cum argonautis ad Iſchinum poloponneſi nauigans ſacra fecit neptnnno: cui nauem argo dedicauit. Cum ingēs eius fama eſſet apud corynthiorum regē Creontē ad eum diuertens ſecum uitæ reliquū tempus egit corinthi. Cogitātibus argonautis in patriam abire herculem ferunt hortatum eſſe ad res magnæ fortunæ obeundas: adegitq; ut iure iurando pollicerentur alteꝝ alteri ſi opus eſſet auxilio fore. Elegiſſe autem clariſſimum græciæ locum ad ſtatuenda certamina concurſuſq; hominum celebrādos. Idq; certamē maximo deorum Ioui olympio conſecraſſe. Cum argonautæ omnes īfœdus cōmunis præſidii iuraſſent: inſtituendorum cura herculi demandata illum elegiſſe aiunt ad hominum conuentus eleorum regionem iuxta alphei flumen. Vnde iuxta eum loca maximo deorum ſacrata olympia ab eo appellanrur. Cum equōrum certamen paleſtramq; inſtituiſſet modo certaminum ſtatuto urbes propinquas ad deorum ſpectacula exciuit Ex gloria famaq; herculis expectatione certaminum olympicorum uulgata græcorum omnium qui clari eſſent eo cōcurſus fuit plurimis quoq; uariis ex urbibus herculis amiciciam ſecutis cum ſinguli eius uirtutem bellicamq; diſciplinam ādmirarētur. Ideoq; ultro ſe comites periculorum obtuliſſent: perbreui optimum exercitum confecit. Quo omni peragrato orbe ob plurimā in homines collata meritā īmortalitatem meruit: poetæ uero fabulis aſſueti miranda quædam canentes herculem ſolum abſq; ar

mis fabulantur decantata orbis monſtrã perdomuiſſe. Sed de his antea ſcripſimus. Nunc ad Iaſonem reuertamur. Hūc corinthi tradunt cum annis decem cum medea uixiſſet genuiſſe ex ea filios priores duos dedimū Theſſalum Alcymēum. His poſteriorem tertium Tiſandrum quo tempore aiunt medeam magno in honore non ſolum propter ſpeciē q̄ emi nebat: ſed propter prudentiam cæteraſq; quibus ornata erat uirtutes a uiro habitam eſſe: paulatim deinde ætate decorem formæ auferente Iaſon glaucæ Creontis filiæ amore captus uirginem nuptui a patre petiit. Annuente creonte certumq; nuptiarum ſtatuente diem Iaſon medeæ nitit̄ ſpontaneum diuortium ſuadere. Ait enim cupere ſe illam uxorem ducere non in eius contemptum: ſed ut filios ſuos indomum regiam ea cognatione introduceret. Egre uerba hæc ferente medea deoſq; teſtes iuramēti præſtiti appellante, Iaſon ſuſcepti benefici oblitus creōtis filia uxore ſumpta medeam urbe expulit. Illa cum a receſſu diem unum a creonte petiſſet noctu regiam ingreſſa certis mendicamentis immutata faciem domū īcendit radice quadam a Circe inuenta ea uirtute ut incenſus ignis nē qret extingui. Repente conflagrante regia Iaſonē exiluiſſe tradunt glaucā creontemq; igne abſumptos. Quidam ſcriptores uolunt medeæ filios dona quædam ſponte attuliſſe uenenis illita: quæ cum illa corpori applicuiſſet: & incidiſſe in morbum & patrem auxilium filiæ ferentem cū corpori illius heſiſſet eueſtigio expiraſſe. His haud quaquā aqeſcēs medea inq; Iaſonis ultionem intentā adeo ira amor crudelitatiſq; in ea exarſerāt poſtq̄ illum flammas euaſiſſe cognouit animum morti filiorum in patris calamitatem adiecit. Omnes uno qui aufugit excepto natos iugulauit: eoꝝq; corpora ſepeliuit in Iunonis tēplo: deinde fidiſſimus sociis fugæ aſſumptis medea nocte ex corintho fugiens thebas ad herculē uenit Hic eoꝝ quæ in colcho promiſſa erant ſponſor factus ſe ei auxilio futuꝝ iuxta datā fidem promiſit. Iaſon filis uxoreq; priuatus cenſentibus omnibus eum iuſte plecti cum doloris uim ferre non poſſet ſibi mortem conſciuit. Corinthii caſus atrocitate oſtupefacti cum de ſepulchro puerorum dubitarēt ad Pythium quid de adoloſcentum corporibus agendum eſſet conſultū miſere. Mandatum adeo eſt ſepeliri eos in Iunonis templo atq; heroum honoribus coli. Quo facto aiūt Theſſalum qui cedent maris effugerat in corinthum rediiſſe. Deīde in Iolchum Iaſonis patriam reuerſum ubi cum reperiſſet pelei filios recenter interiſſe regnum generi debitum ſuſcipiens ſubditos ex ſuo nomīe theſſalos appellauit. Nec uero ambigo de theſſaloꝝ nomine non idem ſentire omnes: ſed uarias ferri opiniones de quibus poſtmodum ſuo loco diſſeremus. Medea cū thebis her-

culem in inſaniam uerſum ab eoq; filios occiſos reperiſſet medica-mentis illum ab eo morbo liberauit: Deinde cum euriſtei præceptis herculi parendum eſſet omni eius auxilii ſpe ãmiſſa athenas ad ægeum pandionis confugit. Ferunt quidam ab ægeo cognitã filium genuiſſe medum qui poſt modum mediæ imperauit. Alii ab Ippeto creontis accuſatam omniq; abſolutam. Deinde cum Theſeus ex trizeno athenas tranſiſſet de ueneficio accuſatã fuiſſe: exq; athenis migrare compulſam. Verum pollicẽte ægeo ſe eam tuto quo uellet miſſurum phœniceam elegit: quo & delata eſt. Inde ad ſuperiores aſiæ partes tranſiens cuidam clariſſimo heſit regi. Ex quo filium peperit medum: qui poſt patris obitum regno ſuccedens & rex fuit egregius: & populos ab ſe denominauit medos. Tragedi poſtmodum miranda quædam de medea uariaq; ediderunt. Quidam in gratiam athenienſium medeam aiunt ſuſceptam ex ægeo medum incolchos aduexiſſe incolumem Cumq; eo tempore œta a fratre perſeo regno ui pulſus eſſet medeæ opera quæ perſeum ſuſtulit medum regno potitum. Auctis deinde regni uiribus medũ plurimis aſiæ locis: quæ ſupra pontum eſt peragratis ſubieciſſe eam quæ ab ipſo media ſit appellata. Recenſere autem quæ de medea ſcripta ſunt ſingula & longum eſſet & miuime neceſſarium. Verum quæ de argonautis ſuperſunt prioribus adiiciamus. Non enim pauci tum ueteres tum poſteriores ſcriptores inter quos eſt & Timeus tradunt. Argonautas poſt captum aureum uellus cum œta nauibus hoſtia ponti obſediſſent rẽ mirificam fuiſſe aggreſſos & hiſtoria dignam. Nauigantes enim per flumen tanaim ad eius fontes iuxta quendam locum naui per terrã ad alium fluuium tracta in oceanum uerſus arctum per eins decurſum delatos ferunt. Poſtmodum terra a ſiniſtris relicta cum ad gadeſ perueniſſent noſtrum mare ingreſſi ad patriam reuerterunt. Horum ueſtigia feruntur q; iuxta oceanum habitantes inter deos præcipue pollucem & caſtorem colunt. Traditum enim eſſe illis a priſcis uſq; temporibus hos deos præſentes in oceano nauigantibus adeſſe. Eſſe quoq; iuxta oceanum loca: quæ uaria tum ab argonautis tum ab obſcuris nomina ſumpſiſſent. Epirus inſuper: quæ eſt intra gades expſſa reditus illorum continet ueſtigia. hi iuxta tyrrenum nauigãtes ad inſulam uenere: quam dicunt ethaliam: ubi optimum eorum locoꝝ portum a naui quod nomen ad hæc tempora permanſit argoon appellarunt. Similiter iuxta tyrreniam portus obtingentis procul a roma ſtadiis telamon eſt cognomiatus. Inſuper iuxta formias italiæ

cetã dicta caietã eſt. Poſtea in ſyrtes uento acti cum a tritono libyæ rege naturam eius pelagi percæpiſſent declinato periculo tripodem ei æneum dono dedere litteris priſcis inſculptum: quod adhuc apud heſperios ſeruari dicunt. Neq; uero omittendum uidetur: quod qui da ſcriptores pro uero tradunt argonautas per hiſtrum nauigantes atq; ad eius fontes delatos poſtea ad ſinum adriaticum peruēniſſe: Hos tempus redarguit exiſtimantes hiſtrum pluribus hoſtiis i pō tum defluentem: eumq; qui in adriam deſcendit ab eiſdem locis de curſus initium ſumere. Romanis cum his gentibus bellumq; hiſtrū incolunt gerentibus eius fontes quadraginta ſtadia a mari procul in uenti ſunt. Verum nominis fluuiorum ſimilitudo cauſam erroris ſcribentibus dedit. Argonautarum herculiſq; geſtis a nobis deſcrip tis filii quoq; recēſcendi ſunt. Hi poſt herculis obitum apud regem Ceycum in trachina conſedere. Cum illus aliiq; fratres quidam iam uiri euaſiſſent: ueritus Euriſteus ne cum omnes ad eam ætatem per ueniſſent ſe īmperio mycenarum priuarent cupienſq; omnis eos græ cia pelli: Ceyco niſi & heraclidas & licymnii filios Iolaum inſuper ac omnes archades qui cum hercule militaſſent eiiceret bellum indixit At ipſi euriſteo impares uiribus decreuerunt ſponte trachinam re linquere. Adeuntes plures ciuitates: quæ præclaræ erant rogitanteſq; ut ſe in urbem reciperent cæteris timore recuſantibus a ſolis atheni enſibus inſita humanitate ſuſcepti ſunt tricyrintho illis urbe quæ te trapolis nominatur ad habitandum conceſſa. Poſtea cum herculis fi lii omnes ætate natura eſſent prudentia adoloſcentibus ut ab hercu le genitis innata Euriſteus eorum incremento inuidens magno exer citu aduerſus illos profectus eſt. Heraclides athenienſium præſidio fulti Iolaum theſeum illumq; duces belli conſtituentes acie Euriſte um ſuperarunt. Multi in ea pugna Euriſteum ſecuti occubuerunt ip ſe curru fugiens ab illo herculis filio occiſſus eſt. Filii quoq; Euriſtei in ea pugna omnes cecidere. Heraclide poſt Euriſteum inſigni præ lio deuictum mutuo conſilio auxilioq; aduerſus peloponneſum du ce Iolao mouerunt bellum. Atreus poſt Euriſtei obitum capto myce narum regno aſcitiſq; tegeatis ac quibuſdam aliis belli ſociis herculiſ filiis occurit. Apud iſthmum cum utriq; exercitus conueniſſet: Illus hoſtē quicūq; is eſſet ad certamen ea conditione prouocauit: ut ſi ip ſe uiciſſet euriſtei regnum filiis herculis cæderet. Si uero occubuiſſet heraclides fœdus ſeruātes ī corynthū redirēt: paulo poſt licymnius cū filiis herculis ac triptolemo apud argeos ſpōte illos ſuſcipiētes mā

ſit. Reliqui qui in tricorynthо reſederant decurſis ex pacto annis i peloponneſum tranſierunt. Quorum res ſuo referentur tempore. Alcmena thebas profecta cum euanuiſſet a thebanis deorum hono ribus culta eſt: Ceteri heraclides repetita ab Eginio Dori filio ei cre dita patris hereditate apud doreos conſedere. Triptolemum in agris commorantem ferunt licymnio electrionis orta contentione occiſũ. Qua ex cæde ex argis fugiens Rhodum applicuit. Hanc inſulam i colebant tum græci ab Triopato phorbantis filio deducti. Quam il le communi accolarum conſilio cum in tres partes diuiſiſſet: tres in ea condidit ciuitates. Lindum. Iliſum. Camirum. Imperauit autem omni inſulæ ob gloriam nomenq; paternum: ac demum cum Aga menone ad troianum bellum profectus eſt. Poſteaq̃ de hercule filiiſ q; rettulimus: locus ſe offert ut Theſei: qui herculis certaminum imi tator fuit geſta narrentur: Natus ex ethra pitthei filia ac neptunno in trizena nutritus eſt penes pittheum maternum auum: ac ſigna ꝓ ut ferunt fabulæ ab ægeo ſub petra poſitate cognoſcens athenas uenit: Deinde mare ingreſſus ut herculis uirtutes imitaretur ad ea certami na adiecit animum: quæ laudem & gloriam ſibi eſſent allatura. Et ꝑ mum eum qui dicebatur corynetus heſternorum interfectorem ſu ſtulis. Hoc uſum cognomine a coryna: quod genus armorum eſt ad ulciſcendum accomodatum. Secundum qui in Iſthmo erat Schinõ qui duas flexas pinus atq; utriq; allagato hominis brachio ſur ſum dimittens corpus uidis cerptum maximo cruciatu afficie bat. Tertius fuit a theſeo interemptus in crõmoñe aper ſilueſtris a quo plures interibant uiribus ac magnitudine præſtante. Deleuit i ſuper Scyroẽ habitantem ea loca megaræ: quæ ab eo Saxa ſcyronia uocantur. Hic uiatores cõgebat: ut ſe ipſos præcipiti iactarẽt loco: de ductos ſupra ſcopulum abruptum homines calce in mare iuxta che lonem ꝓiiciebat. Suſtulit etiam iuxta eleuſiam Cercionem certantem cum præſentibus: atq; ab ſe uictos perimentem. Deinceps procuſtem occidit in eo loco terræ atticæ: qui dicitur Curdalus habitãtem. Hic uiatores cogebat ſupra lectum aliquem aſcendere. Quo ſi longioreſ erant: parte ſupere minente amputabantur: qui uero breuiores pedi bus diſtendebantur. A qua re procuſtis cognominatus eſt. His actiſ athenas ueniens ægeum propter ſigna cognouit. Tum marathoni um taurum ab hercule ex creta in pelnponneſum traductum athe nas ab ſe uictum aduexit: quem ægeus ſacrauit Apollini Supereſt ut de minotauro: quo theſei geſta abſoluantur: ab eo interfecto refera

mus oportet enim temporibus: quæ a nobis explicatā ſunt contin-
gua quo notior fiat hiſtoria deſcribi. Tectamus Dori filii Elleni ex d
ucaliōe orti cū eoliis ac pelaſgis ī cretā nauigās īſulæ īpauit. Sumpta
cret ī euxorē filiū Aſteriū creauit. Quo ī creta regnāte iupiter: ut aiūt
Europam ex phœnicea raptam ſupra taurum detulit in cretam. Ex
ea tres genuit liberos· Minoem. Rodamantum. Sarpedonem. Aſteri-
us deinceps prole carens cum uxorem duxiſſet Europam iouis ado-
ptatis filiis regni eos reliquit ſucceſſores. Horum rodamantus creten
ſibus leges dedit. Minos ſuſcepto regno cum Itonem lictii filiā uxo
rem cœpiſſet: genuit ex ea licaſtum. Hic quoq; cum regnaret in creta
Ida coribanti filia uxore ducta ſecundum minoem genuit: quem nō-
nulli iouis filium tradunt. Hic primus græcorum parata claſſe ma-
ris imperio potitus eſt. Cum deſpondiſſet paſiphæn ſolis cretœq; fi
liam: ſuſcepit Deucalionem: Crateum: Androgeum: & Ariadnem: plu
reſq; naturales liberos. Androgeus cum athenas conſenſu athenienſi
um omnium concæſſiſſet ægeo regnante: inq; certaminibus ſupera-
ret athletas omnes in conſuetudinem pallantis filiorū uenit. At æge-
us ſuſpicans ne quando propter. Androgei amiciciam a pallantis fili
is auxilio minois regno pelleretur inſidiis Androgeo paratis ad ſpe-
ctaculum celebre proficiſcentem thebas per quoſdam eius regionis
accolas circa Inoem terræ atticæ interficiendum curauit. Cæde filii p
turbatus Minos athenas uenit ſupplicium interfectoris Androgei
petens Spretis eius uerbis: bellum athenienſibus indixit addita exe-
cratione: qua aduerſus athenienſes ſiccitatem famemq; impræcatus
Siccitate tum atticos: tum reliquam græciam urgente corruptis ter-
ræ fructibus belli duces quomodo hæc mala auerti poſſent deum cō
ſuluere. Is iuſſit ad eos æacū iouis & eginæ aſopi filiæ adire iubereq;:
ut pro ſe uota faceret. Quibus perfectis ſiccitas cū penes alios græ-
cos cæſſaſſet: ſolos athenienſes uexauit. Coacti igitur ſūt rurſus adeo
implorare tantæ remedia calamitatis. Hanc defucturam deum fe-
runt reſpondiſſe: ſi non pro Androgei cæde minoi quas uellet pœ-
nas didiſſent: parentibus deo athenienſibus præcæpit Minos pueroſ
ſeptem totidem uirgines ſingulis annis minotauro quoad uiueret:
uorandos tradi. His datis defecit ſiccitas: A bello aſtinuit Minos: An
nis ſeptem tralactis rurſus cum in regionem atticam cum magno e-
xercitu tranſiſſet Minos: ac bis ſeptem pueros petiſſet: traditi ſunt.

minotauro

Teſeus cum eſſet nauigaturus:acceſſit ad gubernatorem ægeus præcipiens:ſi Minotaurorum ſuperaſſet filius:ut albis uelis portum intrarent:nigris quemadmodum & antæa in ioniam fecerunt:ſi periſſet. Teſeus in cretam cum nauigaſſet: Ariadnes Minois filia eius ſpecie ad decore capta & conſilium operamq; dedit minotauri occidendi & laberinthi egreſſum edocuit. Deinde cum ariadne noctu clam recedens in inſulam appulit aliquando diam nunc uero Naſum uocitatam. Eo tempore dioniſium ferunt pulchritudine Ariadnis captum cum a theſeo uirginem abſtuliſſet uxorem illam ab ſe prætermodum dilectam duxiſſe. Poſt eius obitum propter ſingularem amorem honore immortalium dignatus coronam ex aſtris Ariadne ĩ cælo conſtituit. Verum eos qui cum theſeo nauigabant ferunt ægre admodum raptum uirginis ferentes propterq; dolorem ægi mandatorum oblitos nigris uelis in atticam perueniſſe. Quod ægeus cum aſpexiſſet exiſtimans Teſeum filium peremptum rem heroicam ãgreſſus ex arce ob dolorem ſemet præcipitauit: poſt patris interitum: Theſeus regno ſuccedens cõſtitutis legibus populo imperauit: multaq; ægit ad amplitudinem ciuitatis ſpectentia. In quis illud fuit inſigne q; plurimum populum athenas ad habitandum induxit. Qua ex re uiribus & auctoritate aucta ciuitas græcie pricipatum tenere uiſa eſt. Verum ad ea: quæ de theſeo ſuperſunt redeundum Deucaliõ maior natu filiorum Minois cretæ imperauit: Inita cum athenienſibus belli ſocietate phedram filiam theſeo reſpondit. Qui cũ poſt ductam uxorem hippolytum ex amazone genuiſſet: in trizenam miſit ſorori ethreæ nutriendum. Ex phedra athmantum ſuſcepit ac demophontem: paulopoſt hippolytus cum athenas ad myſteria ueniſſet a phedra propter pulchritudinem amatus eſt: quo recedente phedra templum ueneri in arce: unde in trizena conſpectus erat condidit: Cumq; ad pittheum cum theſeo diuertiſſet hippolyti concubitũ petiit: Illo ſcelus abnuente moleſte id ferens nouerca athenas reuerſa hippolytum q; ſe uiciare uoluiſſet: apud theſeum accuſauit. Ille dubitans uerum ne crimen eſſet rem ad hippolitum per internuntium detulit. Ferebaẽ tũc forte equo℞ curru hippolytus: Cui calũnia audita labẽti aĩo frena e mãibus exciderũt. Turbati eq excuſſis habẽis currum præcipitem egerunt. Quo effracto hippolytus ueſtibus implicitus atq; ad terram delatus interiit. Ob eius ante optime actã uitam

trizeni deorum illi honores impendere. Teſeus his turbatus calami tatibus pulſus patria apud hoſpitem functus eſt uita. Athenienſes penitentia ducti oſſibus theſei athenas traductis:& illum coluerunt pro deo:& templum ſibi intra urbem aſilum:quod ab eo Theſeum dictum eſt conſtituere. Nunc de raptu helene deq; perithoi erga pro ſerpinam amore:geſtis enim theſei ſunt immixta dicendum. Peritho us Ixionis filius defuncta hippodamia uxore polypito filio ſuperſti te athenas ad theſeum uenit:cuius uxor phedra cum defuncta eſſet ſuaſit ei helenæ Iouis ac ledæ raptum. Ea tum decimum agebat an num omnes cæteras decore ac modeſtia excellens. Lacedemonem ꝓ fecti capto tempore helenam communi conſilio athenas aduexere. Deinceps inter eos ſorte iacta utrius eſſet ſponſa helena futura:ea ta men adiecta conditione:ut is pro quo ſors cecidiſſet:ſocio coadiutor ad alteram quærendam uxorem foret. Idq; iureiurando cum firmaſ ſent:ſorte theſeo euenit. Quod factum cum ægre ferent athenien ſes:timens Teſeus helenam in Aphidriam unam ex atticis urbibus deduxit:eius cura ethre matri multiſq; ex amicis permiſſa. Perithous cupiens proſerpinam uxorem habere conſilium cum theſeo commu nicauit. Verum cum propter rei impietatem a propoſito eum a uer tere conaretur:ubi illum perſeuerantem inq; iuſiurandi uim a proſer pinæ raptum ſe adigi uidit coadiutorem ſe præbuit. Cum ad iferos deſcendiſſent uterq; ibi captus. Sed poſtmodum in gratiam herculis liberato theſeo peritous apud inferos detentus luit ſempiternas ſue impietatis pœnas:quidam ſcriptores tradunt ambos:rediſſe ab infe ris. Eoq; tempore Dioſcuros helenæ fratres cum exercitu Aphidriam profectos capta euerſaq; urbe helenam adhuc uirginem captiuamq; ethram theſei matrem lacedemonem uexiſſe Res poſtulat:ut de ſep tem ducibus:qui thebas profecti dicuntur ſcripturi belli cauſas a pri cipio ordiamur. Lalus thebanorum rex ſūpta uxore locaſta creōtis fi lia cum diutius caruiſſet liberis:oraculo conſulto an eſſet filios habi turus:reſponſū tulit: nō cōducere ſibi prolem habere. Nā q ex eo ꝓ diret filius patrē occiſurus eſſet:aduerſaq; fortuna domum funeſta turus:poſt quod reſponſū ꝓcæpit natum infantem traiectis ꝑmum ferro pedibus exponi:unde & œdipus cognoīatus eſt. Sūptū puez dōeſtici cū nō expoſuiſſēt:cuidā ſeruili mulieri noīe polibyæ tradide re. Cum iam uir factus eſſet:deū de īfāte expoſito cōſuluere ſtatuit la ius. Oedipus quoq; a quodā ſe fuiſſe expoſitū certior factus:& īpe pi thiā q ſui parētes forēt oratū ꝓficiſcebatur. Cū ambo apud phocidā

rapta helene

inuicem obuiaſſent:Laiuſq; illum deuiã cædere ſuperbius mãdaſſet.Oedibus ira motus laium occidit inſcius parentem eſſe.Eo tempore tradunt ſphingam beluam biformen ueniſſe thebas:pro poſuiſſeq; enigma:quod qui non ſoluerent perirent.Ex quo plures ob rem dubiam interierunt :Soluenti præmium locãſte connubiũ & thebeorum regnum propoſitum erat.Verum nullus excæpto œdipo enigma ſoluere ualuit.Id erat eiuſmodi.Quod animal bipes idem tripes ac quadrupes foret.Cæteris addubitãtibus ſolus œdipus ait homĩem id animal eſſe.Qui infans quattuor iret pedibus auctus ætate duobus Iam ſenior factus tribus:nam baculo tanq̃ tertio pede ſuſtentaretur:Sphinga ſuo iudicio uicta ſe ipſam ex loco excelſo præcipitãuit.Oedibus ignotam matrem uxorem ſumpſit quattuorq; ex ea genuit liberos Ethioclem:polinicem.Antigonam: & Iſmynẽ: Hii cũ ad ætatem perueniſſent domeſtica impietate cognita œdipum coegerunt ob dedecus non egredi domum.ipſi ſumpto regno fœdere inuicem ſanxerunt.ut ſinguli alternis annis ĩperarent: primuſq; imperii annus Ethiocli cæderet maiori natu.is acto anno petenti ex fœdere renuit tradere regnum fratri.Qua ex cauſa in argos ad Adraſtũ regem confugit.Hoc tempore Tideus œnei cum in calydone Alcatũ licotheumq; nepotes occidiſſet.ex etholia aufugit in argos:His adraſtus benigne ſuſceptis quodam reſponſo motus utriq; filias uxores dedit polynici argiam:diiphylem Tydeo adoleſcentes cum a rege ꝓbarentur mãgnaq; eorum uirtutis expectatio uideretur:ambos ĩ patriam pollicitus eſt ſe reducturum.Verum cum cenſeret primũ debere pollynicem reſtitui :ferunt regem ad ethioclem deſtinaſſe Tydeum quinquaginta uiros ab Ethiocle in inſidiis in itinere poſitos occidiſſe:ad argoſq; præter opinionem rediſſe incolumẽ. Hæc adraſtum impulerunt:ut quæ ad bellum ſpectabant pararet. Aſciuit aũt ad belli ſocietatem Capaneum:Hippomedontem parthẽopeum athlantis ſchinei.Suadebant amici polinicis:ut ad bellum Amphiarus uates duceretur.At is cum præuideret ſi ei bello affore t:ſe periturum idq; propterea recuſaret:ferunt polinicem aureum torquem a uenere Hermoniæ datum Amphiarãi uxori:quo belli ſocietatem uiro perſuaderet dõaſſe.Eo tẽpore Amphiaraus adraſtuſq; de regno diſſidẽtes ad Eriphilis ãphiarai cõiugis adraſti ſororẽ cẽ diſſẽſionũ iudiciũ rettulerũt.Illa ꝓ Amphiarao ſẽtẽtiã tulit:adiicies ut belli thebis ĩferẽdi ſocius adiutorq; eẽt.Amphiaraus exiſtimãs ſe ab uxore ꝓditũ ad bellum ſpopondit ſe aditurum.Sed alcmeõi filio imperauit:ut poſt

beluam biformen.

enigma solutio.

ſuũ obitum eriphilem perimeret: Quod pãtris mandatum poſtea executus facti conſcientia in inſaniam uerſus eſt. Adraſtus polyniceſ ac Tydeus ab bellum itari quãttuor elegerunt duces. Amphiaraum Capaneum hippomedonta & parthenopeum. Qui omnes magno exercitu aduerſus thebas profecti ſunt: Ethiocles ac polynices mutuis uulneribus confoſſi conciderunt. Capaneus magno impetu ſcaliſ murũ aſcendẽs mortẽ opetiit. Amphiaraus ĩ terræ hiatum cũ curru delatus abſortuſq; nunq̃ poſtea uiſus eſt. Eodem pacto & reliqui duces omnes præter Adaſtrum multiq; præterea mortales occubuerũt quorum ſepeliendorum facultas a thebanis cum denegara eſſet inſepultos ſinens Adraſtus ad argos rediit. Cum nullus auderet hos tumulis condere ſoli athenienſes qui cæteros uirtute antæibant. omẽs ſepeliuere. Hunc belli uitæq; finem ſeptem qui thebas oppugnatũ iure ſortiti ſunt. At uero filii mortem parentum ulturi communi cõſilio contra thebanos mouerunt arma. Dederat reſponſum Apollo eam ſe ciuitatem expugnaturos ſi alcmeonem Amphiarai filium imperatorum ſibi conſtituiſſent. Hic ab illis dux factus deũ & de thebano bello conſuluit & an mãtrem Eliphilem puniret. Reſpondit apollo utrunq; faceret non ſolum quia monile aureum mater in necem paternam: ſed & peplum quoq; ob filii interitum accceperit. Venerem aiunt quondam armoniæ Cadmi & monile donaſſe & pleplum: Ambo hæc habuit Eriphiles. Alterum a polynice: Alterum a Therſandro polycinis quo filium ad expeditionem thebanam hortaretur. Alcmeon igitur cum milites ad bellum plurimos ab argis paraſſet: ab urbibus quo quoq; finitimis accerſito præſidio exercitũ cõtra thebas duxit. Acarrima cum thebãnis commiſſa pugna Alcmeõ uictoria potitus eſt thebanorum attritis uiribus multiſq; amiſſis ciuibus cum eſſent impares uiribus omni ſpe deſtituti conſillium a Tyreſia qui diuinator erat exquiſiuere. Hic thebanos ex urbe iuſſit abire. Hoc ſolummodo illos conſeruare poſſe. Iuxta tyreliæ dicta ut bem linquentes aufugere noctu in horam boetiæ quæ tilphoſea appella. Thebæ captæ ãc diruptæ ſunt. Tyreſiæ filiã daphneũ poſtea cum uictores cepiſſent in delphos uoto ſuſcepto miſere oblationẽ deo. Ea diuinandi ãrtem edoctã in delphis degens multo magis eã ſcientia calluit. Itaq; natura admirabilis plurima ſcripſit uarii generis reſponſa. Cuius ex uerſibus homerum poetam ferunt multa adornatum ſui poematis ſumpta trãnſtuliſſe. Cum hæc ſæpius dei ſpiritu ferretur: multaq; traderet reſponſa ſybilla ab omnibus cognomi

nata eſt.nam plenam deo & ſybillam eſſe idem notat. Victores uero urbe direpta in patriam quiſq; multis cum ſpoliis reuerſi ſunt. Ex thebaniſ qui intilphoſium confugerant. Tyreſias defūctus eſt: quem ſui ciues magna cum pompa ſepeliuere deorum ſibi honores tribuentes. Deinceps aduerſus dorienſes armis motis pugna ſuperatos ex eorum patria eiecerūt: Tranſacto paulum temporis quidam ex eis Iunonis ſedibus manſere: Quidam athenas profecti ſunt. Creonte Menicei regnante patria pulſi paulo poſt in dorida remearunt in crineo timeoq; & Euboia habitantes: Antæa boetus arnes neptunni filius migrans in eolidem: quæ nunc theſſalia dicitur: eos qui ſecum acceſerant boetos uocauit. Sed de Eolidibus paucis dicendum: priſcis temporibus cum ex filiis eloi qui fuit ellinis ex deucalione nati cæteri: quæ dicta ſunt loca habitarunt: ſolus minas in eolide regnauit. Eius filius hippotes ex Menalippe eolum genuit. Huius arnem filiam neptunnus cognouit. Qua de re indignatus pater Metapōtio aduenæ qui tum caſu aduenerat eo pacto arnem dedit: ut illam in metapontum deduceret: Vbi duos peperit filios Eolum ac Boetum: Quoſ Metapontius liberis carens quodam motus oraculo adoptauit in filios: Hi iam uiri facti ortā uiuente metapontio ſeditione regnum obtinuerūt poſtmodum diſſenſione inter arnem Autolipen peremere. Eam rem grauiter ferente metapontio illi præparatis nauibus cum matre multiſq; amicorum mare ingreſſi: Eolus quidem ad inſulas tyrreni maris appulit quæ ab eo eolides ſunt appellatæ ciuitatemq; condidit quam liparā uocauit. Boetus uero ad eolum uenit Aruis partem a quo loco filii nutritus eſt poſtmodum eolidis regnum poſſedit. patriam omnem a matris nomine arnem populos appellauit ab ſe boetos. Itonus ex boeto ortus quattuor ſuſcepit filios. Hippodamum Electrionem archylicum alegenorem: horum hippodamus Eleum genuit: Electrion Letum: Alegenor elonium: archilycus Protherorem & Archeſilaum: qui ad troiam iere boetorum exercitus duces. Nunc ſalmoneum Tyrumq; & eorum uſq; ad Neſtorem qui troiano interfuit bello poſteros referamus. Salmoneus ex eolo Deucalionis eſt ortus: qui ex eolide cum magna ſuorum manu profectus conſtitit in elea apud fluuium alpheum: Vbi ciuitatem a ſuo nomine Salmoneam condidit ſumpta uxore Alcidice elei filia genuit ex ea Tyream decore formaq; eximiam. Alcidice defuncta Sideram uxorem duxit: quæ Tyream ut nouerca cœpit odiſſe: Salmoneus ob ſuperbiam atque impietatem contracto ſubditorum odio Iouis fulmine conflagrauit: Eius deinceps Tyrea filia adhuc uirgo ab neptunno cognita peperit peliam ac neleum. Poſtmodum excreteo

Amithaonē genuit:Feretumq; & Esouem:Cum diem ſuum obiſſet Creteus orta inter peliā Neleūq; regni cōtentione pelias iolco finitimeq; regioni īpauit:Aſſumptiſq; melāpode ac biante. Amytaonis Agleieq; filiis q-buſdamq; ex acheis phithiotiſq; ac eolibus aduerſus pelopōneſum exercitum duxit. Melāpus cum eſſet diuinaror argiuas fœminas ꝓpter dionisii iram fanaticas ab inſani acurauit. Cuius rei gratia Anaxagoras megapēthi argiuorum rex eum donauit duabus regni partibus. Hic argis cum moraretur Biante fratre conſorte regni facto uxorem cepit Iphiniram filiam Megapenthi:ex qua ꝓtulit Antiphatum:Mantum:Biantem:Pronoē ex antiphato ac Zeuſippo hippocoontis Iocleus Amalceuſq; orti ſūt. Iocleus hypmeſtraq; Teſpii Iphianirā polibiā atq; amphianiū genuerunt Hoc pacto Melāpus ac Bias eoꝝq; poſteri argiuoꝝ īpium tenuere. Neleus cum his qui eum ſecuti erant in Meſſenem tranſiēe accolaꝝ uoluntate cōdidit urbē pilum:cui cū īperaret uxorem ſumpſit Chlorem amphiōis thebāi natā:exq; ea duodeci filios ſuſcepit. Quorū ſenior pydimues extitit. Iunior Neſtor qui bello īterfuit troiano & de ꝓgenitoribus Neſtoris hactenus. Nunc de laphitis & centauris diſſeremus Ex oceano ac Teti plures filii ſecundum fabulas manarūt a fluminibus cognominati : in quis fuit peneus:a quo accidit peneū in theſſalia dici. Hic ex nympha creuſa liberos ſuſcepit Ipſeū ac Stilbyam:Quā cū cognouiſſet Apollo Lapitum ac centaurum genuit. Lapithus locis circa fluuium peneū ad habitandem lectis cum ibi īparet Eurionē aſrinoi uxorem duxit. ex qua duos ſuſcepit filios phorbantē ac periphantem regni paterni heredes: Populi omnes a laphito laphitæ appellati ſunt. phorbas cum in olenū tranſcendiſſet accerſitus ab Alectore boetioꝝ rege tunc pelopis uires formidante eleorum regnū ab eo cepit:Huius filii ægeus actorq; paterno ſucceſſere regno. Periphas alter laphiti natus ex aſti agea uxore ipſei filia octo genuit liberos quoꝝ natu maior Antiō ex melate Amythōi ſuſcepit Ixionē Hic ut tradunt dona plurima Eſioneo pollicitus deſpondit eius filiam cliam:ex qua genuit perithoum. Verum cū Ixiō nequaq̄ promiſſa uxori tradidiſſet eſioneus pro iis equos illius cepit. Tūc Iſion pollicitus ſe quæ promiſerat daturum accerſitum a ſe Eſioneum in foueam ardentem cōiecit. Qua crudelitate cum nullus eam cedem purgare uellet ab ioue ut fabulæ tradūt demū purificatus iunonē ſtupri īterpellllare auſus ē. Qua re cognita iupiter nubem in forma iunonis cum interpoſuiſſet:Ixion eo cōcubitu centauros genuit. Tradunt tandē Ixionē ſceleꝝ magnitudīe ab ioue rote alligatum perpetua poſt obitum torqueri cruciatus pena. Centauros nōnulli uolūt ī pelio a nymphis nutritos poſtmodū equos ſubagi

taſſe: Exq; eis hippo centauros natos. Creditum q; primi equitare auſi ſic eoq; natam fabulã ueluti equi eſſent hoĩſq; natura. Hos ferunt tanq̃ peri thoi cognatos patrem regni paterni ab eo puſtulaſſe. Quod renuẽti bel lum alaphitis illatum eſt: Sed eo ceſſãte poſtmodum: cum pithous hip podamiam deſpondiſſet theſeo ad nuptias ac Centauris uocatis illi uino ebrii fœminiſq; ĩ nuptiis erant uin afferre conati ſunt. Qua iniuria tum theſeus tum laphite ꝑmoti multis centauris ꝑemptis reliquos e ciuitate eiecerunt. Hanc ob cãm centauri una aduerſus laphitas ꝓfecti plures iter fecere. Qui cedi ſupfuerunt parti ĩ pholoem archadie ꝓfecti ſunt: parti ĩ malea habitarunt. Hi rebus ſecundis elati ex pholoe egreſſi ad ꝑdandũ ꝓpinquos græcos multos ex eis occiderunt: Nunc de Eſculapio eiuſque poſteris referendum Aeſculapius traditur Apollinis coronidiſq; fuiſſe fi- lius: Qui natura ingenioq; perclarus medicinæ opera ĩpenſa plurima ua litudini homĩum utila adinuenit. Adeo aũt pitia artis excelluit ut q̃pluri mos deſperantes ſanitatẽ liberaret a morbo ꝓpter eaq; creditus ſit nõnul lis defonctis uitam reſtituiſſe: ob eã rẽ tradunt ipſum apud iouem ab in feris accuſatum tanq̃ eoꝝ ĩperium diminuentẽ. Quod ſemp excitaren- tur a mortuis hoĩes illius cura. Eaq; cã exacerbatũ iouẽ flumine Eſcula- pium occidiſſe. Hac morte Apollo iratus ciclopes qui id flumẽ fabricarẽt ĩterfecit. Quo facto indignatus iupiter iuſſit Apollinẽ homini in pœnã errati ſeruire. Eſculapius filios reliquit machaonem & Podalerium: qui ar te paterne dediti cum ad troiã cum agamemnone acceſſiſſent plurimum græcis in eo bello ĩ curãdis ſummo ſtudio uulneribus opitulati ſunt ma gnã ob id gloriã adepti. Meritis quoꝝ ĩmunitas reꝝ oĩum poſt bellum ẽ conceſſa. Sed de his hactenus. Nunc de Aſopi filiabus Eaciq; liberis ſcri- bendum Ex oceano ac Thetide fabule tradunt ortos eſſe filios plures: a q bus flumina cognominata ſunt: in quibus Peneus Aſopuſq; extitere. Pe- neus in theſſalia ſedem eligens fluuio nomen indidit. Aſopus cum Phli untem ad habitandum elegiſſet: ſumpta in uxorẽ Methopeladonis duoſ ſuſcepit filios Pelaſgum atq; Iſmenum: Filias duodecĩ Iſmenus in boetia habitauit iuxta fluuium quem a ſuo noĩe Iſmenũ cognominarunt. Ex fi liabus Sinopes ab Apolline raptam in eum locũ delata eſt: ubi nunc ẽ ur bs ab ea Sinopes dicta. Horum filius Syrus his impauit: q ab eo ſyri ſũt appellati. Corcyra uero rapta a neptunno ĩ eã ĩſulã delata eſt: quã ab ea di xere corcyrã. Ex his natus eſt pheacus: a quo pheacũ nomẽ cœpit: pheaco filius extitit. Alcinous: qui ulixem in ithacã deduxit. Salamis quoq; a ne- ptunno rapta eſt: aduectaq; in inſulam ab ea Salaminam appellatam. Ex ea neptunnoq; genitus Cencheus ĩperauit huic inſulæ clarusq; inter oẽs

ſerpentem mire magnitudinis qui incolis uexabāt occidit. Eginā ex phliunte iupiter rapuit: inq; īſulā aduexit: quæ ab ea eſt Egina dicta. Ab ioue cōpreſſa genuit Eacum: qui in eā regnauit īſula. Ab eo creati ſunt peleus & telamon. Hoꝶ peleus diſco iacto īuitus phoeū fratrem interfecit. Ob hanc cedem a patre pulſus inq; phithiā theſſalie fugiens ab actoro rege purificatus: inq; regnū cū is liberis careret aſcitus eſt. Ex peleo ac Thetide Achilles ortus cū agamēnone ad troiam acceſſit. Telamō ex egina abiens adiit Salaminā ubi ſumpta uxore glauca Cychrei ſalaminoꝶ regis filiæ īperauit inſulæ. Glauce defuncta eribiam Alchari athenienſis deſpondit ex qua ortus Eātus poſtmodū troiano interfuit bello. Nūc cū de pelope Tātaloq; atq; œnomao referendum a nobis ſit paulo ſupius hiſtoriam ordienda eſt. In piſa peloponneſi ciuitate mars ex argina aſopi filia genuit Onomaū. Hic unicam filiā hippodamiam appellauit. Finē uitæ ab oraculo ſciſcitante: reſponſū eſt tunc ī facta illum cōceſſuꝶ cum filia hippodamia nupſiſſet. Igitur filiæ nuptias ueritus decreuit ut in ꝑpetua aſſeruaretur uirginitate hoc maxīe exiſtimās pacto uitæ piculū ſe uitaturum. Multis puellā uxorē ſibi dari poſtulātibus illis id ꝓpoſuit certamē quo qui uictus eſſet īterficeretur. Victor uirginē deſponderet. Equoꝶ [illegible]ituit curſum a piſa ad aram neptunni quæ eſt apud Iichinū corynthi. Curſus erat eiuſmodi: Oenomaus arietē ioui ſacrificabat. Qui uirginē poſtulabat quattuor equoꝶ ferebatur curru. Oenomaus ſacriſ pactis curſu ſequebatur pcædentem auriga Mirthilo aſſecutū haſta quam gaſtabat māu īterſiciebat. Hoc pacto cum plures equoꝶ uelocitate pemiſſet pelops Tātali qui piſam acceſſerat hippodamia. Id cōcipiens cōnubiū corrupto. Mirthylo illius opera uictoria uiſus eſt. primuſq; ad arā neptunni peruenit. Qua ex re dolore actus Oenomaus exiſtimās aduieniſſe reſponſi tēpus ſibi mortē cōſciuit. Pelops ſumpta uxore oippodamia piſæ regnum tenuit. Qui uiribus ac prudentia īſignis cū plurimos ī pelopōneſum accolas deduxiſſet. eam patriam peloponneſū ab ſe denomīauit: poſteaq̄ pelopis meminimus: neceſſarium uidetur: ne quid memoria prætereatur dignum: ut & tantalum patrem ſuperioribus adiiciamus. Tantalus Iouis filius diuitiis & gloria inſignis ī ea aſiæ parte: quā nunc paphlagoniā uocant habitauit plurimū diis ob generis clritatē charus: poſtmodum fœlilicitatem ſuā īſolenter ferēs īmortalium ſecreta quæ menſæ cōmunione uſuq; deoꝶ nouerat palam ꝓtulit hoībus. Qua ex cauſa & uiuus pœnā tulit: & poſt obitū ſecundū fabulas tormētis apud īferos inter ſceleſtos ꝑpetuis punitur. Ex eo & pelops & Niobes orti ſunt. Hæc filios ſeptem & totidem filias peperit ſūmo decore pſtantis. Tali ꝓle ſupbiens admo-

dum gloriabātūr ſe latōnæ præferens numero filiorum itaq; irā motā fa-
bulæ latonā feruntapollini:ut Niobis filios Dianæ ut filias arcu interfi-
cerent mandaſſe. Quibus matri obtemperantibus cōtigit eodē tempo-
re:& abūdare filiis niobem & carere. Tātalus deorum odio cōtracto a pa
phlagonia ab Ilio troii pulſus eſt de quo & eius maioribus paucis ſcribe
mus. Prouinciæ troadi primus īpauit teucrus ex fluuio Schamandro atq;
Idea nympha genitus: Vir quidem egregius:& qui populos ſubditos teu
cros ab ſe nominauit. Teucro nata ē filia batea: quā dardanus ioui filius
uxorem ſumpſit:regnoq; ſuccedens gentem de ſuo noīe dardanam dixit
Vrbem p̄terea ſui nominis iuxta littus condidit. Huius erictonius filius
primum fœlicitate excelluit & fortunis. Quem & homerus ſcribit ditiſ-
ſimum hoīum. Cui triā millia erāt equi paſcētes prata. Ericthonio natus
eſt Tros: qui a ſe populos troadas appellauit: hic tres ſuſcepit filios: ilium
aſſaracum: ganymedē. Ilius cāpeſtria loca ad habitandū eligens urbem in
ſignem ī troade cōdidit ab ſe Ilium appellatā. Huius filius Laumedon ti
thonum genuit ac p̄amum. Tithonus in aſiam orientē uerſus uſq; ī æthi
opiā militans dicitur genuiſſe ex ida filium nomine Memnonem: qui cū
troianis p̄ſidium tuliſſet: poſtea ab achille eſt interfectus: p̄amus ex hecu-
ba uxore cum alios plures tū hectorem genuit: qui uir præclarus troiano
in bello fuit. Aſſaracus dardanis īperans Capim genuit: ex quo Anchiſes
natus eſt. ex que eo & uenere æneas troianoꝝ clariſſimus. Ganimedes oī
um fortiſſimus a diis raptus eſt in p̄cernā iouis. Deinceps ad dedalū &
minotaurum ad minoiſq; aduerſus corcalum ſiciliæ regem expeditionem
traſeamus. Dedalus genere athenienſis fuit unus ex his: qui erechthidæ
dicuntur: natus ex mitiono Eupalami: qui fuit ex athineo Ericthei filio p̄
clarus architectus fuit. Hic multorum auxilio quos ſibi adiutores com-
parauit: quædam miranda efficit uariis locis orbis opera: ſtatuis uero fa-
bricandis adeo ſuperauit omnes: ut a poſteris traditum ſit: ſigna ab eo fa
cta cum aſpicere atq; ambulare uiderentur ſpirantia exiſtimari. Ita enim
cōpoſitio mēbroꝝ apta erat & ſuis partibus perfecta: ut oēs ad admirati-
onem alliceret: priores artifices ita ſignoꝝ oculos manus latera crura com
ponebant ut in multis deficerent. Aufugit aūt a patria dedalus iam clarus
architectura cædis ob cauſam huiuſmodi dānatus. Talus adoleſcens ſo-
roris filius ab eo erudiebatur cum ingenii acumīe p̄ſtaret dedalo primū
rotam qua utuntur figuli adinuenit. Deinde repta ſerpentis maxilla par-
uulum cum ſecaſſet liguū imitatus poſtea dentium ſerpentis ſpiſſitudi-
nē ſerā ferreā fabricauit. Qua in re multum ad architectoꝝ artē adiumen
ti contulit. Similiter cum reperto torno pluribus ī rebus hoībus p̄fuiſſet

mãgna laude celebratus eſt.Hunc puerꝝ dedalus īuidia motus exiſtimãſ
turpe eſſe magiſtrũ ab adoleſcente gloria uinci dolo illum interfecit.Cum
puerum ſepeliſſet:dolore mœſtus cum rogaretur de eo quẽ ſepeliſſet: ſer
pentẽ reſpondit.Rem mirandã ducet quis fortaſſe animal ex quo ſerræ
forma ſumpta eſſet feciſſe notam pueri cædẽ.Accuſatus omicidii dedaluſ
damnatus ab ariopagitis ad quendã terræ atticæ cõfugit populum : qui
ab eius nomine dedali uocitati ſunt.In cretã deinde tranſcendens cũ ma-
Dedalus in cretã gno in honore ꝓpter artẽ haberetur in Minois regis amiciciã uenit. Trã-
dunt fabulæ paſiphæn minois uxorẽ cum taurum ad amaret ſignum bo
ui ſimile a dedalo factũ.Eoq; modo tauro ſuppoſitam deſiderio potitã
eſſe.Ante hoc tempus minoem quot ãnis ferũt ſpecioſiſſimũ oĩum tau
rum neptũno ſolitum de more ſacrificare cum ei taurus eſſet cæteris ꝑ-
ſtantior alium ſacrificauit deteriorẽ. Qua ex re iratus minoi neptũnus
eius tauri amorẽ paſiphæ iniecit:cui arte dedali ſuppoſita decãtatum fa-
bulis genuit minotauꝝ natura duplici:ut qui uſq; ad hũeros taurus cæte
rã homo eſſet.Ad hoc nutriendum mõſtrum aiunt a dedalo laberinthũ
fabricatum difficiles habẽtem egreſſus & inſciis penitus irremeabiles . In
Minotauro quo recluſo Minotauro ſeptem athenienſes pueri totidẽq; uirgines ſin-
gulis annis prout antæa diximus dabãtur.Dedalus iram Mĩois ex boue
a ſe fabricato cõceptam timens abſceſſit ex creta paſiphæs auxilio nauẽ ad
effugiendum ꝑbentis poſt eum fugiens Iarcus filius cum inſulã quandã
peteret in mare decidẽs periit:a quo & inſula dicta eſt:& pelagus icareũ
uocatum.Fx hac inſula abiens dedalus in ſiciliam appulit ad ea delatus
loca:ubi corcalus ĩperabat:a quo hũaniter ſuſceptus eſt.ac ꝓpter ingeniũ
præſtans famãq; eius ſumma beniuolentia habitus.Tradunt:quidã : cũ
adhuc in creta eſſet dedalus & a paſiphæ abſconditus:Minoem regem ex
petentem meritas ab eo pœnas cum non reperiretur & naues omnis inſu
læ ſcrutari mandaſſe & ſimul pecunas pollicitum:ſi quis dedalum inue-
niſſet.At ipſe deſperato nauis tranſitu alas ſumma arte fabricauit:quas ce
ra cõpactas cum ſuo filiiq; corpori applicuiſſet:amboq; ſupra mare aduo
laret Icarus cũ altius iter tanq̃ adoleſcens peteret ſolis æſtu cera liquefa-
cta laxatiſq; alarum iuncturis in mare decidit.Pater ꝓpe mare delatus aliis
ſæpius madefactis ad ſiciliam ꝑuenit ĩcolumis:quæ fabula q̃uis uideat
miranda tamen eam uoluimus receſere.Dedalus apud corcalũ ac ſicanos
diutius cõmoratus eſt ꝑclarus architecturæ artis ꝑſtantia.Adificauit ĩ in
ſula quædã:quæ adhuc ꝑmanent opera.Nam ꝓpe megarã fecit eã quæ
dicitur lymbethra.Ex qua ingens fluuius Alabos nomine in mare propĩ
quum effluit.Iuxta eam quæ nunc eſt acragantinã in loco qui dicitur ca

micus urbē ſupra petram effecitut̄ quæ expugnari n̄equeat munitiſſimā illius aſcenſu ita arcto difficiliq; reddito:ut aditus tribus aut quattuor uiris cuſtodiretur.In hac urbe Corcalus regia conſtructa theſaurꝫ omnē in ea tanq̄ inexpugnabili condidit.Tertio ædificauit in ora Selinutina antrꝫ ex quo ita euaporabat ab igne fumus:ut aſtantibus paulatim ſudor ex calore eliceretur:curarenturq; cum uoluptate adeuntium corpora nulla caloris moleſtia percepta.Eſt iuxta erycem ſaxum præceps p̄ruptum : ultra modū editum:p cuius abrupta anguſtū difficileq; erat iter ad ueneris tēplum.In eo ducto muro aditum reddidit latiorē.Multa p̄terea a dedalo opera cōſtructa in ſicilia ſunt temporꝫ uetuſtate corrupta . Aureum inſup arietē ueneri & erici poſuit ea ingenii arte ſculptū:ut uiuus extimaretur.
Interī minos claſſe potens cognita dedali in ſiciliā fuga ſtatuit cum bello pſequi p̄paratis nauibus e creta ꝓfectus in acragantinā appulit:quæ nūc ab eo minoa uocatur:Expoſitis copiis p nuntiū a Corcalo tradi ſibi. Dedalū ad pœnā popoſcit.Corcalus minoe ad colloqum accito quod poſtularet ſe facturꝫ pollicitus domi receptum cū in balneis lauaretur adeo in longū tēpus in thermis detinuit:ut nimio æſtu ſoffocaretur.Eius deinde corpus cretēſibus reddidit prælata obitus cauſa:q̄ ī lauacro exlapſum aqua calida periſſet.Eius corpus milites magnifice ſepeliuerūt:ſepulchro ei duplice conſtructo:Vno in quo poſita ſunt occulte minois oſſa.Aliud palā ædificato ueneri templo:quod multis ſeculis poſteri ut tēplum ueneris coluerunt.Poſtea cum acragantīes regnāte āpud eos Thuono urbē conderent repertum ſepulchrum oſſibus in cretā miſſis demoliuere.Cretenſibus qui defuncto Minoe in ſicilia abſq; imperio remanſerant inuicē diſſidentibus quidam qui ſicanis aſſueuerunt contempta patria in ſicilia manſere.Horꝫ pars ciuitatē cōdidit:quam ab eorꝫ rege dixerunt Minoē. Pars per littus errans locum munitū condende urbi elegit:quā a fonte in urbe fluēte engyam appellarunt.Poſt captā uero troiam Merionum creti & cum eo cretenſes nauibus in ſiciliā delatos ueluti cognatos in ciuitatem ſuſcepere.Hi poſtea ab ochyra urbe recedentes expugatis nōnullis finitimis eorum regiones poſſederunt.Aucti poſtmodū opibus templum matribus edificarunt præcipuo eas cultu deas multiſq; templū donis honorantes.Has ex creta aiunt ubi maxime coluntur aduectas iouem olim clā patre ſaturno educaſſe.Quo merito in cælum ſunt in aſtra:q̄ arctos dicunt tranſlate.Hæc & aratus in ſuo de aſtris opere confirmat īquiens eas ꝓpter iouē occulte enutritū ī cælum aſcendiſſe.Neq; uero equū uidetur harꝫ dearꝫ præſens hoībus numen & cultum p̄terire. Nam eas nō ſolum huius urbis accolæ:ſed etiā ex finitimis quidā ſacris ſolemnibus & aliis

honoribus celebrant.Quædã urbes etiam ꝓcioſa uaſa eaꝝ cultui depu/tarunt:Futurã enim exiſtimant & priuatis & huiuſmodi cultu fœlicem uitã & urbibus diuturnã.Vſq; adeo aũt iſtaꝝ deaꝝ creuit religio ut acco/læ ꝑmultis aureis atq; argenteis uſq; ad ſcriptorum tempora donis ex or/narit.Tẽplum quippe ipſis edificatum eſt ingens ac ſumpruoſum:ad cu ius ſtructurã cum loci natura nõ ſuppeteret ab Aſtygitone agyrineorum quæ centum ab eis diſtat ſtadiis ſaxa aduehi magna ĩpẽſa curarunt . Cũ uero iter quo neceſſe erat lapides ferri aſperum eſſet ac difficile trãſitu q̃t/tuor rotarum curribus ad id ꝑparatis centum iugis boum lapides delati ſunt.Sacraꝝ enim pecuniarum copiæ impenſã tanti operis contempſere paulo ante hæc tẽpora erãt eis deabus ſacri boues ad tria millia agri adeo ꝑmulti ut magnum uectigal ꝓberent.Nunc auriſtei acta ſequentur. Hic ex Apolline ac Cirene ipſei filia genitus eſt:de cuius genere quidã ita tra dunt.Cum cyrenes apud peleum uirgo educaretur:Apollo eius forma cã ptus raptam uirginem ĩ libyam detulit ad ea loca in quibus poſtmodum ciuitas cõdita eſt ab eius nomine cyrenes.Ex ea filium ſuſcepit Euriſteũ: quem infãtem tradit nymphis nutriendum:a quibus triplici nomine ẽ appellatus.Nomius:Ariſteus:Agreus.Ab his nymphis cum lac coagula/re mel atq; oleum cõficere didiciſſet primus ea ĩ uſum hoĩum traduxit . A poſteris ut deus meritis honoribus ſicut & dionyſius cultus ẽ: ꝑfectum deinceps ĩ boetiã aiunt Autonœm cadmi filiam uxorẽ ſumpſiſſe.Ex qua genitus eſt acteon:quẽ fabulæ ferunt a ſuis cãibus diſcerptum.Cuius rei cauſa eã traditur a nõnullis extitiſſe:ꝙ dianæ cõcubitum cum uenãretur ĩ mõtibus iuxta tẽplum ſitis appetierit. Alii ꝙ ſe illi ãcteon ꝓtulerit uenãn di arte.Vtrumq; ueriſimile eſt ad iram deam incitaſſe.Siue enĩ deſuetam nuptiis uirginẽ ad ſuã q̃ſiuit cupiditatẽ traducere ſiue auſus ẽ ſe illi ĩ uẽa tionibus anteferre:Cum etiã dii ĩ eo exercitio illi cedant:merito irãta dea eum ĩ beluã q̃ a canibus laceraretur cõuertit.Ariſteum aiunt poſt actheo/nis obitum cum ad oraculum adiſſet patris Apollinẽ reſpõdiſſe futuꝝ eẽ ut chyum inſulã adiret:in qua ei honores ĩpenderẽtur.Cum ĩ eam naui/gaſſet orta ꝑ uniuerſã græciã peſte ſacta pro græcis ſyrii aſtri tempore ſe ciſſe dicunt.Hiſq; actis etheſiis flãtibus uentis morbum ceſſaſſe. Mirãda ꝑfecto res huic homini priuatĩ cõtigit.Nam is qui filium a canibus ĩter emptum cõſpexit & aſtrum cæleſte:quod ex nomine ꝑnitiẽ ĩferre morta/libus putãt ad ſalutem uertit:& cæteris extitit cã ſalutis poſtea nepotibuſ ĩ chio relictis in libyã ad matrẽ nympha rediit.Ac deinde ĩ ſulam lardorũ profetus in ea conſtitit:Captuſq; inſulæ amenitate conſitis arboribus ex agreſti reddidit cultiorem.Ibi duos genuit filios Charinum ac chalicarpũ

Ad alias quoq; inſulas cum acceſſiſſet in ſicilia aliquamdiu commoratus eſt: in qua cum uariis fructibus armentiſq; referta eſſet ſingulorum uſũ edocuit. Quo beneficio ſiculi & hii pcipue apud quos naſcuntur oleæ p deo ſũmo honore coluerunt. Tandẽ ferũt in thraciã ad dioniſium tranſgreſſum & percepiſſe orgia & diutius cum eo cõmoratum multa ad uitã utilia didiciſſe: Cum aliquãdiu in monte qui Emos dicitur habitãs poſt modum nõ cõparuiſſet deorum imortalium honores non ſolum a barbariſ ſed a græcis quoq; aſſecutus eſt. Poſt ariſteum daphnis atq; erix adiicientur. Hericem tradũt ueneris ac buti regis cuiuſdã indigenæ ilignis gloria filium extitiſſe. Hic propter nobilitatẽ maternam præclarus apud hoĩes fuit: & imperitauit inſulæ parti: Condidit quoq; ſuper locum excelſum ex ſuo nomine ciuitatem præclarã i cuius arce matri dicato templo & baſi illud & uariis ornauit donis. Eam uenus urbem tum icolentium religione tum filii pietate allecta plurimum dilexit: a qua uenus ericina dicta eſt Mirabitur quis fortaſſe huius templi famã: Nam cum aliorum templorum gloria ad ſummum perducta quandoq; aliqua obducta ſit calamitate. Solius templi huius cultus atq; honor a primordio cepti nunq̃ deferunt ſemp ĩ melius aucti: Et quidem præter honores ab Erice iſtitutos æneas poſtmodum italiam petens cum in ſiciliam appulliſſet plurima dona ueneris ueluti matris templo obtulit: Sicani deinde multis poſt ſeculis hãc uenerati deam eius templum ſacris doniſq; permultis ornarunt. Ab atheniẽſibus poſtea qui eam partẽ ſiciliæ tenuere. Venus pcipue ſummo ſtudio culta eſt. Romani poſtremo uniuerſæ iſulæ ipantes ſupiores oĩs in huius deæ cultu haud imerito exceſſerunt ſuũ genus in hanc referrẽtes: ppterq; eam pſpera uſi in rebus fortuna eorum imperii cãm merita gratia honoreq; pſecuti ſunt. Conſules enĩ militeſq; qui in iſulã tranſcendunt ac oẽs qui cum impio aliquo illuc adeunt: cum ad ericem ueniunt: pcipuis ſacris honoribuſq; templum uenerantur: omniq; abiecta impii ſeueritate in puerorum ac mulierum remiſſionem hilaritatemq; cõuerſi ſolum eo pacto gratum eorum aduentũ eẽ deæ putant. Senatui eius deæ cultus atq; honor cura pcipua fuit. Statuit enim i eius honorẽ fideliſſimas ſiciliæ urbes decem & ſeptem numero aurum ueneri conferre. Milites quoq; ducẽti ad eius templi tutelam deputati ſunt. ſed de hac dea ſatis: nunc ad daphnidem ueniendum. Sunt mõtes in ſicilia quos Erios uocãt. Hos loci natura tanq̃ cõtinua æſtate amenos atq; uberes reddit. Fontes ſunt i eis denſis undiq; arboribus aquæ pter cæteras dulces. Frequentes quoq; in eis quercus croſſiorem q̃ qui apud alios naſcuntur fructũ reddunt. dõeſtice etiam arbores & uineæ permultæ copiaq; ingenti mala naſcuntur:

Adeo aũt fructiferi montes exiſtunt ut alquando carthaginenſium exerci tum pmagnum fame ſupueniente abunde nutrierit. In huius regionis ſil ua admodũ amena: ĩ qua diuertebantur nyphæ. Ex mercurio & nympha daphnidẽ natum tradunt qui a lauroꝝ multitudine quæ in ea frequen tes ſunt appellatus eſt daphnis: Educatus a nymphis boum pmulta poſ ſedit armenta. A quoꝝ cura bucolos dictus eſt. Cum eēt ingenio acri ſtu diumq; plurimum gubernandis bobus ĩpenderet: carmẽ bucolicũ quod etiã nunc uſq; ad ſiculis in ꝑtio habetur adinuenit. Tradunt inſup illum in dianæ gratiam uenandi ſtudio ĩpendiſſe operam: eamq; fiſtula & cã tu bucolico apprime oblectaſſe. Huius amore capta nympha prædixiſſe illi tradunt ſi cui alteri iungeretur ſe illum uiſu priuaturam. poſtmodum quodam regis filia ab ſe ebrio ſtuprata oculis ut prædictũ fuerat captus eſt. Sed de daphnide iterum referetur. Nunc de orione paucis ſcribẽdum uidetur. Ferunt hunc tum magnitudine tum robore corporis eroas exce dentem & uenatorem fuiſſe & opera effeciſſe multa amore laudis. Nã Za cloto in ſicilia regnante urbem ab eo dictam zachlim: quæ nunc meſſana eſt ædificauit: portum præterea iacta mole actum nomine conſtruxit.

Quoniam meſſane mentio ĩcidit haud abre erit quæ de eius freto ferũ tur recenſere. Tradunt priſci rerum ſcriptores ſiciliam olim fuiſſe italiæ cõ iunctam: ſed poſtea ex huiuſmodi cauſa inſulã euaſiſſe. Qua parte ãgu ſtus cõtinens ab utroq; maris latere æſtu collidebatur. Dirupta maris flu ctibus terra aquam peruiã feciſſe aqua terræ ſciſſura regibus is locus ap pellatus eſt: ac multis poſtmodũ annis condita ibi ciuitas idem fuit nom̃ ſortita. Quidam tradunt terremotu ſciſſum cõtinentẽ dediſſe mari locũ Ac propterea diuiſam a cõtinẽti ſiciliam ĩſulã effectã. Heſiodus poeta con tra ſentit. Ait enim operto mari ꝓmontorium qui iuxta pelorum mõtem eſt eggeraſſe orionem: inq; eo tẽplum neptunno quem incole ꝑcipuo ho nore colerẽt fabricaſſe. Quod opus cum conſumaſſet ad Euboeam di uertit. Deinceps propter famam inter aſtra annumeratus immortale no men adeptus. Quam rem Homerus quoq; in necyia plurium uerſuum teſtimonio aſſerit. poſtea uero q̃ de hominibus ac ſemideis prout a prin cipio ſumus polliciti ſcripſimus finem huic libro ſtatuemus.

EXPLICIT QVINTVS. INCIPIT SEXTVS IN QVO HAEC CONTINENTVR OMNIA.

De his quæ fabuloſe de ſicilia ferũtur: & de figura & magnitudĩe ĩſulæ:
De cerere ac proſerpina & frumenti inuentione.
De lipara & cæteris quæ eolides inſulæ appellatæ ſunt.

De melita: glauco: & cercina.
De ethalia: cyrno: & ſardone.
De pithiuſſa: & inſulis quas aliqui baleares appellant.
De inſulis oceani quæ ad heſperum uergunt.
De britannia inſula: & de ea quæ dicitur baſilea ubi electrum oritur.
De glatia: celtiberia: hiberia: liguria: tyrrenia: & de his qui ea loca habitãt: & quibus legibus qui ea loca habitant utantur.
De inſulis oceani: quæ ad meridiem ſunt: & de ea que hiera appellatur: & panthea: & quæ de his quæ in ea ſcribuntur.
De ſamothracia: & de myſteriis quæ in ea ſunt.
De naxo: ſyrna: & calydna.
De rhodo: & iis quæ de ea fabuloſe feruntur.
De cheroneſſo: quæ rhodo oppoſita eſt.
De creta: & iis quæ de ea fabuloſe feruntur uſq; ad iuniora tempora.
De leſbo: chio: ſamo: coo: & rhodiorum colonis.
De thẽedo: & de habitatiõibus eius & de eis q̃ a thẽediis geſta dicũtur.
De cicladibus inſulis.

VM OMNIA In qbus hiſtoria uerſatˀ cõplecti reꝝ ſcriptores deceat tũ uero maxĩe quomõ quæq; res ſingulatĩ deſcribẽde ſit cura uidetˀ ſuſcipiẽda. Nõ.n.tm̃mõ hæc notatio particularis diligẽtiaq; ꝑuatis hoĩbus ad cõſeruãdas augẽdaſq; fortũas ꝓficit: uerꝝ hiſtoricis ẽt plurimũ affert decoris atq; ornamẽti. Q uidã quoꝝ ob eloq̃ntiã ac reꝝ geſtaꝝ copiã merito laudatˀ opus ĩ ſingulaꝝ reꝝ deſcriptiõe aberrarũt. Vt eoꝝ labor atq; ĩduſtria a legentibus in recenſenda hiſtoria cõprobetur ſcribendi ordo nõ careat repræhenſione. Timeus ſane tũ tempoꝝ exquiſitam diligentiã tũ plurimaꝝ reꝝ hiſtoriam ſe tradituꝝ pollicitus quod nimiũ opere in aliis redarguendis ĩpenderit culpatur. Q ua ex re a nonnullis obtrectator eſt cognominatus. Ephorus hiſtoriã cõtexẽs eloquenter ſingula priuatim diligenterq; retulit libros ſuos in res ſingulas partitus. Huius nos morem quoad facultas tulit ſecuti ꝑſentẽ librũ deſcribendis ĩſulis diſtribuimus: ĩ quis primum ſe offert ſicilia quæ optima inſulaꝝ oĩum reꝝ ãtiquitate cæteras antecellit. Hæc olim tinatria ab eius forma primũ appellata. Sicania deinceps ab incolis dicta eſt: poſtremo ab italis qui ſiculi dicebantˀ in eam uulgo ꝓfectis ſiciliam dixere. Eſt eius ambitus ſtadioꝝ quattuor millium trecentoꝝ ſexagita. Nam trium laterum unum a peloro lilybeũ uſq; mille ſtadia & ſeptingenta cõpletitur: a lilybeo ad pachinnũ agri ſi-

Sicilia insula.

raculii ſtadia ſunt mille & quinquaginta. Reliquus ambitus ꝑtendit ſtadiis mille centum quadraginta. Tradunt ſiculi ducta ex antiqua a ꝓgeni toribus fama ſiciliã cereri ac ꝓſerpinæ ſacrã eſſe. Fabulãtur poetaꝝ quidã poſt plutonis ac ꝓſerpinæ nuptias hanc inſulã ab ioue anacalyptre nym phæ traditã. Sicanos aũt qui in ea antiquitus habitarunt ĩdigetes eſſe p̃ci pui ſcriptores tradunt. Has ſimul deas primum ĩ ſicilia uiſas inq; ea primo frumentũ terræ bonitate ortum ſicut & clariſſimus teſtatur poeta in quiens oĩa ibi ſua ſponte terram ꝓducere in agro leontino multiſq; præterea ſiciliæ locis etiã nunc triticum agreſte oritur. Deniq; ſi q̃ritur ãte fru menti uſum ibi primũ id reptum ſit merito eius rei laus ſiciliæ tribuetur Has deas certe repto res eius cõſtat magno in honore apud ſiciliam fuiſ ſe. Raptam uero ibi ꝓſerpinam argumentum eſſe uolunt ꝙ hæ deæ ĩ hac tanq̃ inſula admodum eis dilecta habitarint. Raptum ꝓſerpinæ in pratis iuxta etnam ciuitati ꝓpinquis ferunt: quæ liliis uariiſq; floribus dea dignis ornata erant. Vbiq; propter odorum fragrantiã ſagaces canes odo ratu carent naturã ſenſus floꝝ odore ſupate. Eſt id pratum a ſupiori parte planum admodum aquis redundans altus circum & p̃cipitiis undiq; abſciſſus: Ex quo a nõnullis ſiciliæ appellatur umbelicus: Sunt ei ꝓp̃iqua nemora prataq; & paludes undiq;. Speluncã inſup ꝑgrandem quæ hiatũ ſub terrã habeat ad arctum ſpectantẽ eſſe dicunt: ꝑ quẽ plutonem fabulã tur cũ curru rapta ꝓſerpinã tranſiſſe. Lilia alioſq; flores odorem præbentes ꝑ uniuerſum uolunt annum quibus aſpectus oblectetur uirides ꝑma nere. Mineruã inſup ac dianã uirgines cum ꝓſerpina nutritas una flores legere ſolitas fabulæ ferunt. unaq; eas ioui patri ueſtem feciſſe. Qua mu tua cõſuetudine uſuq; eam ĩſulã omnes maxime diligebant quelibet locũ quẽ elegerat ſortita. Nã minetua circa imerã regiones eligit: in quibus nymphæ ĩ eius gratiã aquæ calidæ fontes ſcaturire hercule aduentante fecere. Quæ loca ſimul & urbem: quæ nunc uſq; mineruæ nomen tenet incole ei ſacrarunt. Dianã ſiracuſis inſulam a diis accepit orthygiam ab ea tum oraculorum reſponſo tum uoce nominatã. Eodẽ pacto & in hac in ſula nymphæ in dianæ grãtiam maximũ ꝓduxere fontem: qui dicit̃ are thuſa. Hic nõ tantum priſcis: ſed noſtris quoque temporibus magna co pia fert piſces ſacros quippe ab hoĩbus intactos. Sæpius qui eos bellorũ tempore edere auſi ſunt: deoꝝ ira magnas calamitates ſubierunt. Verũ de his poſterius. Proſerpina haꝝ ĩſtar deaꝝ prata circa etnam elegit: cui fons ingenſis dicatus eſt nomĩe Cyanes: At uero pluto cum rapta proſerpina propter ſiracuſas per terræ hiatum ad inferos curru deſcendit: ſyracuſii iuxta Cyanem ſingulis ãnis dies feſtos celebrant: ĩ quibus ſacra

faciūt priuatī paruis uictimis publice tauros in palude īmergunt morē
herculis imitati qui eiuſmodi ſacris quo tēpore gerionis boues p ſiciliam
deduxit uſus eſt. Tradunt deīceps Cererem cum filium repire nō poſſet
facibus in ethna accenſis uarias orbis partes ꝓſerpinam quærente deam
bulaſſe: hoīeſque qui eam grate ſuſceperant tanq̃ beneficii memorem fru
mēti edocuiſſe uſum: ī quis primum ꝓpter ſuam erga deam humanita-
tem poſt ſiculos fuere atheniēſes. Quia ex re publice hāc deam p̃ cæteris
coluere tū ſacrificiis ampliſſimis tū eleuſine myſteriis quæ antiquitate ca
ſtimoniaque apud omnes homines ſūt uulgata. Cū plures ab athenienſi
bus humanitatis gratia frumētum accepiſſent: proximis illud incolis im
partiti ſūt: atq; exīde per totum fere orbem eſt diffuſum. At ſiculi Cereris
proſerpinæque erga eos indulgentia moti ut quibus frumenti uſus pri-
mum inotuiſſet: utriq; earum ſacra cerimoniaſque diuerſo anni tempore
inſtituerunt: ꝓſerpinæ quidē meſſis tempore tanta caſtimonia ſtudioq; q̃
tam tanti doni ratio poſtulabat. Cereri uero cum ſemen ī terrā iactur. Ap
paratu ac magnificentia exquiſita decē dies feſtos agunt priorem repreſen
tātes uitā: quibus diebus turpi loqo iuicē uti cōſueuere: ut deæ dolor ex
filiæ raptu cōceptus riſu ex uerborū ſcurilitate mitigaretur: hunc ut dixi
mus ꝓſerpinæ raptum plures tum hiſtorici tum poetæ fuiſſe affirmant.
Carcynus ſane tragedus qui ſyracuſas ſæpius acceſſit cōſpecto incolaꝝ ī
eiuſmodi ſacris ſtudio ꝓſerpinā a plutone raptā atq; ad inferos deductā
poſtmodum uero a cerere ſumpto ex ethna ſiciliæ igne planctu luctuq; q̃
ſitam ab eaq; frumentum mōſtratum: unde & dea ſit habita ī ſuo poema
te affirmat. Nō uidētur autē ommittenda huius deæ erga hoīes benefi-
cia. Nam p̃ter ab ea reptum frumentum leges edidit: quibus iuſte pieq;
hoīes uiuere aſſueſcerent. Ex quo & legiferā dixerūt. Quibus inuentis
haud facile quis maiora repire poſſet. Cum ī his ſita ſit nō uiuendi tātum
ſed bene honeſteq; uiuendi inſtitutio. Sed de his hactenus: nunc de ſica-
nis qui primi in ſicilia habitarunt: quoniā de eis ſcriptores diſſentiunt eſt
ſcribēdum. Philiſtus eos ex hiberia ī ſiciliā ueniſſe affirmat. qui id nomē
a ſicano hiberie flumine traxeſerunt. Timeus huius ſcriptoris inſcitiā ar-
guēs ſicanos ait ſiciliæ īdigetes eēt multa ſuæ antiquitatis argumenta fe-
rens quæ haud ope p̃tium eſt recenſere. Cæteꝝ habitabant priſcis tempo
ribus ſicani in mōtibus natura munitis: ī quibus urbes latronū metu edi
ficarunt. Nulli enī regi ſuberāt: ſed ſuus cuiq; urbi inerat prīceps. Hi pri-
mum uniuerſā tenuere inſulam agros colētes: ex quibus uitæ cibū ſume
bant. Poſtmodum Ethna ignes qui ꝓximas regiones urebant eruptante
cū plures annos id incendiū patriam uaſtaret: timore acti omiſſis orienta

libus locis partes q̃ ad occidentẽ uergebant petiuere.Multis deinde ſecu
lis ſiculi ab italia ĩ ſiciliã ꝑfecti loca tenuerunt ab ſicanis relicta. Opibus
deinceps ac uiribus potentes ꝓpinquis agris occupatis quotidie magis ĩ-
perium augebãt.Quoad bello ſæpius cũ ſicanis moto certo poſtmodũ
fœdere agroꝝ fines inuicem ſtatuerunt.Poſtremo a græcis colonie in ſici
liam deducte ſunt:urbeſq; maritime cõdite.Mutua poſtmodum conſue
tudine uſuq; cum plures in diem græci in ſiciliam nauigarent: & linguã
græcam omiſſa barbara dicere & mutato nomine ſiculi ſunt appellati.Se-
cuntur eolides inſulæ ſeptem nũero:Strongyla Euonyma Didyme Phi-
nicodes Sacra Vulchania lypara in qua eſt eiuſdem nominis ciuitas. Si
tæ autẽ ſunt inter italiam ſiciliamq; recto curſu. Diſtant a ſicilia centum
quinquaginta ferme ſtadiis pares inuicẽ magnitudine.Earum maxĩa cir
cuitu cõplectitur ſtadia cẽtum quinquagĩta Ignem hactenus euomebãt
oẽs quaꝝ meatus oraq; ignis etiã nunc uiſuntur:in ſtrongyla ac ſacra hu-
cuſq; ex terræ hiatu uentus erumpit & fetor ĩ gens:eructat quoq; arenam
lapideſq; igneos ꝑmultos:queãdmodũ & Etnæ accidit.Aſſerunt nõnulli
meatus eſſe ſubterraneos ab etna ad has inſulas & his oĩbus eãdẽ ignem
ſpirandi cãm eſſe.Has inſup inſulas trãdunt olĩ deſertas fuiſſe. Sed lypã
rum quendã auſoni regis filiũ a fratribus diſſidentẽ ex italia cum longis
nauibus aduecta ſecũ militũ copia ad inſulã appuliſſe:q̃ ab eo lypara ſit
appellata:inq; ea ſui noĩs urbe cõdita reliquaꝝ quoq; ĩſulaꝝ agros exco-
luit.Eo ſeneſcente Eolus hippoti cũ ſociis quibuſdã in lyparã cũ ueniſſet
ſumpta uxore lappari filia his poſtmodũ ĩſulis imperauit. Verũ lyparus
cum in italiã reuerti cupet iuxta Surentũ tenuit loca:quibus magna cum
laude p̃fuit.Defunctus deinde ac magnifice ſepultus honores heroicos
ab incolis aſſecutus eſt .Eolum uero is eſt aliquẽ fabulæ ulixẽ errantẽ di
uertiſſe tradunt iuſtum ac pium extitiſſe.Legimus & erga hoſpites ꝑ hu
manum p̃terea uelis uti nautas docuit.Obſeruatione ignis qui uenti fu-
turi eſſent prædixit.Vnde & illum fabulæ uentoꝝ potentem dixere . Ob
eximiã eius pietatẽ deoꝝ amicis eſt nominatus.Ex eolo filii ſex orti ſunt.
Aſthyothus:xuthus: Androcleus:Feremon:Iocaſtes:Agathyrſus:qui oẽs
ob gloriam ac uirtutes paternas magno in honore ſunt habiti.Horum Io
caſtes loca italiæ circa regium poſſedit.Feremon atq; Androcleus eam re-
gionem ſic liæ a freto quod inſulam diuidit uſq; ad lilybeum eſt:tenue-
runt.Huius regionis agros qui ad orientem uergunt coluere ſiculi Qui
ad occaſum ſpectant ſicani:Hi ĩuicem diſſidentes Eoli filiis tum propter
uulgatam parentis pietatẽ tum ob eoꝝ in ſe curã ac diligentiã ſponte pa-
ruerunt:imꝑauit quoq; xuthus ei parti quæ ad leontinos uergit uſq; ad

hæc tempora ab eo xuthia dictā Agāthyrſus cū dominaretur ei q̄ nunc
Agathyrſis ora appellatur:urbem condidit ab ſe Agathyrſidem uocatam
Aſtyochus præfuit lipare qui omnes paterne uirtutis emuli magna cum
laude uixerunt.Cum pluribus ſæculis Eoli ꝓgenies in ſicilia regnaſſet.tā
dem defecit:poſt hos ſiculi ad meliores uiros principatum deferebant.
Sicāni orta ob principatum cōtentione bello inter ſe certarunt. Multi de
inceps exactis annis cum inſula cultoribus in diem magis deficeret gni-
dii quidam rhodiiq; regum aſiæ iniuria oppreſſi in ſiciliam deducere co-
loniam decreuere:Sumpto duce penthlo gnidio qui genus ſuum ad hip
potum herculis ꝓgeniem referebat:quinquageſima tunc olimpia de in q̄
ſtudii uictor fuit lacedemonius Epiſtelidas:Egreſſi circa lilybeum egeſte
os Sellinuntioſq; inuicem bellantes iuenerunt.Fœdere cum ſellinūtiis mi
to ṗlioq; aduerſus egeſteos cōmiſſo multi eoꝝ cecidere:in quis dux pen-
tathlus occubuit.Q ui ex ṗlio ſuꝑfuerunt ſellinūtiis de uictis ſtatuerūt
īde abire creatis ducibus gorgone Theſtore ac epitherſi de pentathlii do
meſticis ꝑ tyrrenum pelagus cum ap liparam appuliſſent:humaniter ab
incolis accepti habitarunt ī inſula nomero ferme quingenti.Poſtmodum
tyrrenis mare latrocinio infeſtantibus ad ſe tuendum naues ædificarunt
Eoꝝ pars ad cōmunem utilitatem colebant agros pars.piratis obſiſtebat
Hi cōmunicatis inuicē fortunis rebuſq; oībus aliq̄diu in ea uite cōmunio
ne ꝑmanſere.Deinceps cum liparam urbemq; eius cæpiſſent:reliquaꝝ in
ſulaꝝ agros cōmuniter exercebant.Poſtremo oēs īſulas in uiginti ānos ita
ut denuo illas eo acto tempore ſortirentur partiti ſunt.Nonnullis ṗterea
naualibus pugnis ſuꝑatis tyrrenis ſpolioꝝ decimas ī delphos obtulerūt:
Supereſt ut cauſas addamus quibus poſtea fœlicitatis gloriæq; incremē
ta lipare urbis ſuſcepit:primum ipſa natura tum partis īſula decora eſt :
tum balneis quæ admodum cōmendantur:ad ualitudinem enī cōferunt
& ſumā ex uſu præbent uoluptatem .Q uo fit ut ſiculi ꝑ multi morbo ī
pliciti eo ſanitatis gratia cōfluentes ualitudinem priſtinā recuꝑēt. Profert
inſuꝑ ea inſula metallum celebre quod allumen appellant.Ex quo liparē-
ſes romaniq; magnum ꝑcipiunt uectigal:Nam cum nullo in loco orbis
allumen generetur:magnos affert huic inſulæ quæſtus:Hæc parua ē ma
gnitudiua:ſed fertilis ad hoīum uitā:quippe quæ oīs generis piſces abū
de præbeat & fructus arboꝝ ſuaues guſtu:poſt liparam occidentem uer-
ſus inſula eſt parua admodum deſerta & ab re quadam oſteodis cogno-
minatā. Nam carthaginenſes quo tempore aduerſus ſyracuſios bellum
geſſere magis peditum copiis īgētiq; claſſe in ſiciliā ꝓfecti ſunt.His cum
plures mercēnarii uariis ex gentibus mixti eſſent:& hi ſæpius ṗſertim ob

ſtipẽdiũ ſuo tẽpore nõ impenſum ſeditioni numero millia ſexaginta pri mum ad ꝑtoria concurrentes tumultũ aduerſus duces excitabant:mina bantur:ſed cũ ſæpius pecuniæ deeſſent armis ſi quod deberetur uendica turos. Cõſultus ſenatus ĩperatoribus occulte mandauit ut ſeditioſos ex exercitu amouerent. Itaq; mercennarios oẽs ſumpta alterius belli occaſiõ ne in naues ĩpoſitos in hanc inſulã expoſuerunt. Vbi relicti fame abſum pti ſunt. Tot hoĩum defunctoꝝ oſſa parue inſulæ nomen dedere. Recen ſitis eoli inſulis deinceps ad reliqui lateras inſulas tranſceamus:in ea ſici liæ parte quæ ad meridiẽ uergit tres inſulæ ſũt. Quaꝝ ſingulæ portus tutos habẽt nauigantibus. Prima qua ĩmelitem dicũt a ſyracuſiis remo ta ſtadiis octuaginta portus habet plures admodũ utiles. Eius incole for tunati exiſtimantur:quoniã & uarii generis exercent artes:& optimas fa ciunt linteas telas tum tenuitate tum mollitie ſpectatas. Domos inſuper ædificant ꝓ loci qualitate pulchras & exornatas gypſo. Eſt aũt hæc inſu la ueluti planaꝝ colonia q̃dã cũ ibi plriume fiant. Mercatores uſq; ad oc cidens pelagus nauigãteſ ad hanc cõfugiunt:ut q̃ pluref habeat tutos por tus: Quae ex cã eius accole ꝓpter beneficia mercatoribus impenſa & opi bus & gloria rem auxerunt. Eſt & alia inſula nomine gaudas:q̃ plures ha bet oportunos portus & abundat palmis. Deinceps eſt & Cercyna:q̃ ad li byam ſpectat:Inqua haud ignobilis eſt ciuitas & portus non ſolum mer catoribus utiles:ſed longis nauibus accomodati. Sequuntur poſt lyparã inſulæ ad tyrrenum pelagus ſite:in quibus una eſt nomine ethalia popu lonie oppoſita urbi diſtans a cõtinenti ſtadiis ferme centum : q̃ id nomẽ ab etalio:qui ei ꝑfuit duce ſortita eſt:In ea effoditur petra:ex qua ferrum excuditur:incidunt enĩ id metalli genus quo abundat inſula inde ex ſaxis in fornacibus decoctis ferrũ liquefactum in fruſtra partiuntur magis ſpõ gis ſimilia:q̃ poſtmodũ mercatores ad emporia deferunt. Ex ferro artifi ces uaria cudũt iſtrumẽta rei ruſtice diuerſiſq; artibus accomodata. Præt hanc eſt inſula longe ab eis ſtadiis trecentis:q̃ a græcis Cyrnos appellatur a romanis uero atq; incolis corſica. Hæc aditu facilis portum habet pul cherrimum noĩe ſiracuſium Celebres in ea ciuitates habentur duæ. ſ. Cala ris & Nicea. Calaris a phocenſibus qui a tyrrenis poſtmodũ inſula pulſi ſunt. Nicea a tyrrenis maritimis qui reliquas etiã tyrreni maris ĩſula ſuæ ditiõis fecerunt condita. Hi poſtea urbibus q̃ in cyrno erant ſubactis Re ſinæ ceræq; ac mellis:quoꝝ ea fertilis eſt inſula tributa impoſuerũt. Ser ui qui in ea ſunt plurimum ab alioꝝ ſeruoꝝ:quod eis natura accidit uſu uitæ differunt. Inſula ampla eſt magnaq; ex parte montuoſa ac ſilueſtris fertur. Fluminibus inſuper irrigua. Homines lacte melle ac carnibus oĩa

post lyparã insule ... tyrreni ... pelagus site

affatim præbet patria:iuſte & humaniter ultra cæteros barbaros inuicem
uiuunt.Fauum quod in montanis arboribus reperitur illius eſſe ſinunt:
qui id prius adinuenit.Oues ſignaculis diſtinctæ etiã nullo cuſtode pa-
tronis ſeruantur.In priuata uita actionibuſq; miro quodam modo iuſti
tiam obſeruant.Mirandum uero eſt quod apud eos fit in filiorum ortu
Nam cũ mulier parit nulla eſt puerperii cura.Sed uir eius ueluti & ipſe ĩ
plicitus puerperii morbo ſtatutos dies domi uxoris curã ſuſcipit. Naſcit̃
ĩ ea inſula buxus copia:ĩ q̃ arbore mel quod fit amarum admodũ exiſtit.
Barbari ĩſulã habitãtes uariã utuntur loq̃la & ad ĩtelligẽdũ difficili.Nũe-
ro excædunt hoĩum triginta millia.Huic ꝓxima ſardinia inſula ſiciliæ Sardinia insula
per magnitudinẽ barbaris.Iolaos uocant tenetur.Hos ab iolao ac theſpia
dibus:quoꝝ plures in eam inſulã tranſcenderunt:genus ducere putant.
Nã quo tempore hercules decantatos ſubiit labores liberos ab eo ex Teſ
pii filiabus ſuſceptos cum græcorũ barbaroꝝq; copia ſecundum certum
oraculum in ſardiniam ad cõdendam coloniam miſit. Quod ſẽtiens io
laus herculis nepos in inſulã uenit:inq; ea cõditis haud cõtẽnendis urbi-
bus patria omni potitus populos ab ſe dixit iolaos.Gymnaſia & deoꝝ tẽ
pla cæteraq; ad hoĩum fœlicitatẽ ſpectantia.quoꝝ adhuc monumẽta ex
tant ab eo ſunt ĩſtituta.Cũ ab oraculo traditum eſſet hanc coloniã liberã
ſemꝑ futurã:uerum uſq; ad hæc tẽpora id oraculum fuit.Nam cũ cartha
ginẽſes magnis copiis inſulã cæpiſſent:nunq̃ iolaos ſubegere. Ad mõta-
na enĩ atq; aſpera cõfugientes loca effoſſis ſub terrã habitaculis lacte caſeo
carnibus ex pecoribus:quæ plurima illis erant:ueſcebantur.Agriq; colẽdi
declinato labore in mõtibus uitam quietam ducebant:Carthaginenſes cũ
ſæpius eos bello tentaſſẽt difficultate locoꝝ abſterriti liberos reliq̃runt.
Poſtremo romanis armis ſæpius laceſſiti ac locoꝝ aſperitate inuicti per
manſere.Iolaus iis quæ ad ſtatũ coloniæ ꝑtinebant cõpoſitis in græciam
rediit.Theſpiades cum multis ſæculis inſulæ p̃fuiſſent tandẽ in italiam
nauigantes loca circa cumam tenuere.Reliqua multitudo depoſita barba
rie præficientes ſibi ex accolis optimos duces huc uſq; libertatẽ ſeruarunt
p̃ter has inſulas eſt alia pytiuſſa a pinis:quæ frequentes in ea naſcuntur
nomen ſortita.Diſtat ab herculeis columnis dieꝝ trium nauigatione:a li
bya uero diei noctiſq; unius:diei unius ab hiberia.Magnitudine ſimilis
corcyræ.Reꝝ copia mediocris.Vites fert ea regio lic& raras. Cæteræ arbo
res ĩ cõuallibus fiunt.Inter ea quæ ibi oriuntur lanam præferunt. Diſtin-
ta campis accollibus inſula urbem habet Eneſum carthaginenſium colo
niam:Mœnium ambitu ac frequentibus domibus portu inſuper peruti-
li ſatis celebrem palmis præterea fertilis eſt uariis a barbaris præſertim

phœnicibus habitatã. Hæc colonia centum ſexagintã ãnnis poſt cõditam carthaginem eſt deducta. Aliæ quoq; exiſtunt inſulæ hiberiæ oppoſitæ a græcis gymnaſiæ ab incolaꝝ nuditate: qui æſtatis tẽpore abſq; ueſtibus incædunt. Ab accolis uero ac romanis baleares a fundæ iactu qui rectius q̃ reliqui lapides iaciunt appellati. Haꝝ media maior eſt reliquis inſulis dẽptis ſeptẽ. Sicilia: Sardinia: Creta: Euboea: Cypro: Cyrno: Leſbo. Abeſt ab hiberia diei unius nauigatione. Minor ad orientem ſpectat nutriens plurima omnis generis armentꝛ: ſed mulos præcipue. qui & magni ſũt & ſonora uoce. Vtraq; ĩſula fertilis ac fructifera eſt referta habitatoribus ut qui triginta hoĩum millia excædant. Ad uini potum qui raꝝ apud eos ẽ ſunt promptiores: oleo oĩo carent: Ideo ex lentiſco & porcidipe mixtis un gunt corpora: mulieres adeo p̃ cæteris appetunt: ut mulierem a p̃donib ſ captam tribus aut quattuor redimant uiris. Habitant in ſaxis concauis: iuxtaq; p̃cipites petras. Effoſſis cuniculis ad corpoꝝ tegumenta utũtur & uitæ ſecuritatem. Aureo nummo aut argenteo nõ utuntur. Quæ afferri ad ĩſulã ꝓhibent cãm afferentes Gerionem Criſauri filium auro atq; argẽ to opulentiſſimum quõdam ab hercule bello expugnatũ. Exiſtimant enĩ eo pacto cum auro atq; argento careant ſeſe facile omnes uitæ ĩſidias eua ſuros. Hanc ob rem cũ olĩ cũ carthaginenſibus militaſſent: ex ſtipendio ĩ penſo mulieres ac uinum emptum ſecum tulere. Mirandum uero quod ĩ nupiiis de more ſeruant: ĩ epulis enĩ q̃ cum domeſticis amiciſq; ĩ nuptiis fiunt. Primus ſecunduſq; & deinceps ſecundũ ætatẽ reliqui nuptam ma gno numero cognoſcunt. Vltimus ſpõſo locus ad uxorem datur: priuati quid etiam & a cæteroꝝ moribus alienum indefunctoꝝ ſepulchris obſer uant. Liginis enĩ membra corporis inciſa in uas coniiciunt ſupra ſaxa ac cumulãt: Arma eis ſunt fundæ tres: Vna caput cingunt. Altera uentrem: Tertia in manibus geſtatur. In p̃lio lapides multos maiores: q̃ reliqui ita iactãt robuſte ut ab aliquo tormento lapis miſſus uideatur. In urbium ex pugnatione ladidũ iactu eos qui de ſupra ex ꝓpugnaculis tuẽtur mœnia uulnerant: In pugna uero ſcuta galeas omneq; armoꝝ genus confringũt Ita aũt recte lapides ꝓpellunt: ut raro effugiat ictũ appetitus locus quod eis cõtinuus a pueritia uſus p̃bet a matribus ad id certamen coactis: im po nunt n. ſupra erectum lignum panem lignum quod iactu petãt: neq; an te cibum capiunt: q̃ panem lapide eiectum ꝑ cibo ſumunt pmiſſi matriſ poſteaq̃ inſulas: q̃ ad columnas herculis ſpectant rettulimus: ad oceani ĩ ſulas tranſeamus. Eſt libyam uerſus ad oceanum ſita plurimum dierũ na uigatione inſula ꝑmagna agro fertili tum campis amenis tum montibus diſtincta. Fluminibus rigatur: q̃ ſin nauium capatia plurima: ſunt in ea po

meria uãriis arboribus cõſitã:ortiq; ãmoeni:quos aquæ dulces ĩterfluũt. Diuerſoria in illis ædificaut ſumptuoſa:ortos quoq; cotoniorũ umbracu la decorant in florum morẽ ſita.in quæ æſtus tẽpore diuertunt. Amena fertiliſq; regio copia fructuũ exuberat.Mõtes frequentibus ſiluis arboribuſq; fructiferis:aquis inſup iriguis ornantur.Abundat quoq; inſula fõtibus aquæ dulcis:quæ non tantũ uſui uoluptatiq; ĩcolẽtiũ ſatiſfacit:ſed etiã cõfert ad robur corpoꝝ ac ualitudinẽ.Sunt inſup loca diuerſorũ aĩali um uenationibus apta:ex quibus epulas cõficiunt ſuaues ac ſũptuoſas : piſces etiã mare affatĩ p̃bet.Eſt & aer ibi ſaluberimus : q maiori ex parte anni fructus ferat:aliaq; ſpẽm ac decorẽ p̃ſtãtia:ut hæc inſula nõ hoĩum ſed deorũ diuerſoriũ ob eius fœlicitate exiſtimetur priſcis tẽporibus quo niam a reliquo orbe diuulſa uidetur incognita:hoc poſtmodũ mõ repta eſt:phœnices quõdam ad diuerſa emporia nauigantes ſæpius plures in li bya nõnullas in europa:quæ ad occidentẽ ſpectat colonias condidere. Multis deinde opibus coactis extra colũnas herculis oceanũ ĩgreſſi ĩ che ronneſo europæ littoris columnis ꝓpinquo cõdidere urbẽ:quã gadiram dixerunt.In ea inter cætera ædificia tẽplum herculi quod ad noſtrã uſq; ætatẽ ſũma ĩ ueneratione honoreq; eſt habitũ.Satutis de more phœniceorum ſacris ſumptuoſo ope cõſtruxerunt:plutes romanoꝝ duces clatiſſimi magnis rebus geſtis uota huic deo ſuſcepta perſoluerunt.Veꝝ phœnices p oceanũ mare iuxta libyã nauigantes plures dies tempeſtatibus acti cum ad hanc inſulã delati eſſẽt aĩaduerſa eius natura fœlicitateq; notam cæteris fecere.Q ue ex cauſa cũ tyrreni qui claſſe potentes erant in eam inſulã coloniã mittere decreuiſſent a carthaginenſibus ſunt ꝓhibiti:ueritis ne loci bonitate allecti ciues eorum ad eam ſe cõferrent:& ſic ſiqua for ſan aduerſa urbi fortuna incidiſſet uolebant ignotum ad quẽ facile confu gerẽt locũ eſſe.Sed ad auropã redeamus In oceano galliæ montibus her ciniis totius europæ maximis oppoſitæ ſunt inſulæ plures:quarum maxima eſt britãnia pſiſcis temporibus nullius aduenæ imperium experta. Neq; enim Dionyſium:neq; herculem:neq; heroa aut ducem quempiam accepimus eos bello tentaſſe.Nunc.C.Ceſar qui propter geſtas res deus eſt appellatus prius omnium britãnis ſubactis certum eos dare tributum Coegit.Sed de his ſuo tempore dicetur latius.Eſt hæc inſula triangulari forma ſiciliæ ſimilis latera habens in æqualia.Cum ptotendatur per obli quum Europam uerſus ubi minimum a continenti abeſt promontoriũ eſt qui appellatur Carion procul a terra:quo tempore mare fluit ſtadiis ferme centum.Alterum promontorium Velerium nomine abeſſe aiunt a cõtinenti nauigatione dierum quattuor.Reliqua pars quam orcham ap

pellant: ad mare ſpectat. Minimū latus europæ adiacens protendi aſſerūt ſtadiis ſeptē millibus. Lateris ſecundi longitudo a Cario uſq; ad ꝓmontoriū ſtadia cōplectitur quīdecī millia. Tertiū latus ſtadioꝝ millia uiginti Ita uniuerſæ inſulæ ambitus ſtadioꝝ eſt millium duoꝝ & quadraginta Britanniā incolere tradunt ab origines qui priſcoꝝ more uitam degant. Vtuntur enī ī pugna curibus ueluti antiquos græcoꝝ heroes uſos ī bello troiano ferunt. Domos ex calamis aut lignis ut plurimum habent cōpactas. Frumenta cum ariſtis ſub tectis reponunt: Inde quod ſatis ī diem ſit uſui terētes. Moribus ſimplices integriq; exiſtunt. Longe ab noſtroꝝ hoīum aſtutia uerſutiaq; remoti. Cibo ſimplici uiliq; uitā ducūt: atq; adi uitum deliciis alieno. Multitudine hoīum inſula plena eſt. Aer ut qui ad ſeptentrionē ſpectet frigidus. Reges principeſq; ibi ſunt plures pacem in uicem ſeruantes. Sed de his diligentius cū ad cæſaris geſta; quibus britānos ſubegit ueniemus. Nūc de ſtagno: quod in ea effoditur narrabimus. Britāni qui iuxta helerium ꝓmontoriū īcolunt mercatoꝝ uſu: qui eo ſtāgni gratia nauigant humaniores: reliquis erga hoſpites habentur. Hi ex terra ſaxoſa: cuius uenas ſecuti effodiunt ſtagnum igne eductū ī quandā inſulā ferunt britānia iuxta: quā ictam uocant. Maris fluxu uidentur inſulæ: cum uero refluit exſiccato interiecto littore curribus eo ſtagnuū deſerunt priuatim quid uidetur eis inſulis contingere: quæ britanniā Europāq; interiacēt. Nā pleno mari inſulæ refluente uero cū īteriectus locus deficitur aquis cōtinens uidetur. Ex his inſulis mercatores emptū ſtagnum in galatiā portant. Inde diebus fere triginta cū equis ad fontē Eridani fluminis ꝑducunt & de ſtagno hactenus: nunc de electro dicēdū ſcythiæ q̄ ſupra galatiam eſt oppoſita īſula ī oceano iacet nomine baſilea: in quā tēpeſtas electurum plurimum eiicit nulla alia in parte orbis repertum. De eo quidam ueteres fabulas ſcripſcere haud dignas fide: & quæ a poſteris reprahenſæ ſint. Nōnulli. n. tū poetæ tum hiſtorici tradunt phœtōtē ſolis filium: cum puer eſſet: petiſſe a patre: ut unicum diē ſolis currū regeret. Illo aſſētiete ſumpto curru cum equoꝝ frena regere nequiuiſſet ab equis contēpto puero extra ſolitum curſum eſſe currum delatum. Et primo cælum equoꝝ errore incenſum: circulumq; qui galatia dicitur exīde factum deinde magnam combuſtam orbis partem. Qua re cōmotum Iouē fulmine phœnetontem tradunt peremiſſe: ſolemq; in priſtinum redegiſſe curſum. Phœtōtem in fontibus eius qui nunc eſt padus olim Eridanum dicebant decidiſſe. Eius montem nymphas fleuiſſe ſorores doloriſq; magnitudīe mutata natura in populos fuiſſe uerſas. Has annis ſingulis eodē tēpore lachrimas educere: e quibus electrū fiat reliquū ſplendore ſup-

aris. Sed cũ hi haꝝ fabulaꝝ cõditores ꝓcul a uero aberraſſe a poſteris depræhenſi ſint:nos uerã hiſtoriã ſequamur. Naſcitur electrum ĩ ea quã re tulimus inſula Cum uero ab incolis ad ꝓximum deferatur cõtinentẽ:inde ad noſtra uſq; aſportatur loca. Haud ſane ab re erit gentes europe conterminas quas inſupioribus libris omiſimus paucis referre. Celticis olim ĩperauit ut aiunt uir egregius. Ex quo filia corporis magnitudĩe ultra naturæ modũ decoreq; cæteras excellens orta eſt Hæc tũ uiribus tum ſpetie elata omnes:qui eam uxorẽ expectabant cõtempſit:exiſtimans neminem ſuo matrimonio dignum. Interĩ cũ hercules bello aduerſus gerionẽ moto ueniſſet ĩ celticã:inq; ea ciuitatẽ Aleſſiã condidiſſet:admirata tũ uirtutem herculis tum corporis præſtanriã pmiſſu parentum eius cõcubitũ appetiuit:Iuncta illi filium genuit nomine galatẽ:qui coæuos ſuos tũ uirtute animi tum uiribus corporis excæſſit. Vir factus cum paternum regnum ſuſcepiſſet:plures oras ſibi ſubdidit ꝓpinquas p̃clatis rebus bello geſtis. Cum eius gloria efferetur ſubditos omnes a ſuo nomine appellauit galatas:ex quo omnis ea regio galatia dicta eſt. Hæc ad pluribus nationibus incolitur:quæ inuicẽ gentiu numero differunt. Nam quæ maior habetur ĩter eas ducenta uiroꝝ millia efficit. Quæ minor quinquaginta Haꝝ gẽs una erga rõanos & q̃ ad hãc uſq; ætatẽ manauit:affinitatẽ amiciciamq; cõſeruat. Natio ut plurimum ad arctũ ſita regio frigida ut q̃ hyemis tẽpore ꝓ aqua niuibus oplera exiſtat. Glacies quoq; immenſa adeo patriã occupat.ut flumina cõgelatata ſint puia trãſeuntibus nõ ſolũ paucis ſed exercitibus quoq; cũ curribus atq; ĩpedimentis. Cum plures magniq; fluuii p galatiã uario curſu fluãt ĩi & ꝓfundis ſtagnis:hi ex montibus partĩ ĩ oceanum. Alii ĩ noſtrũ mare decurrunt. Eoꝝ q̃ ĩ noſtroꝝ mare labunt̃ maxius cẽſet̃ Eridanus qui in alpibus fontes habens quĩq; hoſtiis deſcendit ĩ mare. Qui uero in oceanum defluunt:maximi habent̃: Danubius ac rhenus:quẽ diebus noſtris. C. ceſar pontibus miro mõ iunxit pedeſtribuſq; traductis copiis galatas ultra renum habitantes in poteſtatẽ redegit. Plures alii nauium capaces fluuii exiſtunt ĩ celtica:quos breuitatis cã omiſimus. Sed hi oẽs fere hyeme cõgelati ſecuꝝ tranſitum in iectis deſuper ne labantur paleis euntibus præbẽt. Id uero quod dictu mirabile in maiori galatie parte acciidt:nõ uidetur ſilentio p̃termittendũ Nam æſtate ab occidente ſeptentrioneq; pflant tãta ui ĩpetuq; uenti: ut lapides quantos manus poſſit continere a terra rapiat:ac uelutiharenæ lapillorum aceruos haud paruos cumulet. Eſt ut aliquando ab homĩbus arma ac ueſtes. Quãdoq; aſcenſorẽ ui ab equo auferat. Deniq; tanta eſt aeris frigiditas:ut neq; uinum ea regio neq; oleum producat. Quare coã

ᵭi hoĩes põtũ ſibi ex ordeo cõparãt:quem appellant Zitũ. Aquã etiãm qua lauant fauum mellis utuntur. Vino p̃ter modũ adeo delectantur ut a mercatoribus ĩportatum purum bibant:nimioq; potu ebrii aut in ſõnũ incidãt aut inſaniã. Quo fit ut mercatores italici plures q̃ſtu ducti uinũ tũ nauibus rũ p terrã curribus deferentes pĩcernã puer℞ mercantur p uini amphora. Vniuerſa galatia argento caret. Aurum eis abſq; opificio aut labore aliquo p̃betur natura. Nã cũ fluminũ decurſus difficiles flexus habeat ſuperans ripas a mõtibus fluens aqua arenã aureã paſſim p cãpos eiicit Glebis poſtmodũ in quibus au℞ ſplenderet attritis aquaq; lotis dempta terra reliquũ in fornacẽ coniectum fundunt. Hoc mõ liquefacto puroq; educto auro ad ornatum corporis mulieres uiriq; utuntur. Et.n.& manuum articulos & brachia armillis aureis exornãt. Circa collũ inſup grandes torques geſtant ex ſolido auro:& in digitis annulos. Thoraces etiam auro exornant. Priuati aliquid etiam ac mirabile ſupiores celtæ in deo℞ templis obſeruant ut in ſacris templiſq; plurimum auri diis oblatũ ſpargant Neq; illud incola℞ quiſq̃ q̃uis gens auro ſit auida propter religionem audet cõtingere. Sunt galatæ molles atq; albi corpore oblongo. Comas q̃uis habeant natura rufas:ſtudio tamen augent naturæ colorem: Calamiſtro capillos inflectunt a fronte illos ad ceruicem reiicientes ut ſatyris aſpectu puieriſq; appareãt pſimiles. Capillos arte efficiunt craſſiores:ut nihil differant ab equorum iubis: Barbam quidam radunt:nõnulli nutriunt parce. Nobiles genas quidẽ radunt. Barbã uero adeo ſinunt creſcere:ut operiant corpora. Quo accidit ut cum edant repleantur cibo: Cum uero bibũt ueluti per canale potus uideatur inferri. Cœnant ſedendo omnes non ĩ ſedibus: ſed in ſolo ſuper luporum aut canum ſtratis pellibus. miniſtrãt eis pueri iuniores ætate tenera: Iuxta eos igne fiunt:in quis ollæ ſunt & ueru plena carnibus. Viros bonos melioribus carnibus honorant quemadmodum poeta aiaci ſcribit impenſum ab optimatibus honorem: quã do ſingulari hectorem certamine uicit. Hoſpites ad epulas uocant q ſint qua cauſa uenerint poſt cenam rogantes. Conſueuerunt quoq; ſumpto cibo ad uerborum pro ut caſus intulis concertationem ſurgentes ex prouocatiõe certare ĩuicẽ nulla habita uitæ cura. Increuit eĩm apud eos pithagoræ ſententia: qua dixit animas hominum eſſe ĩmortales: rurſuſq; eas d functis corporibus poſt certum tẽpus ĩ alia corpora reuerſuras: ob hãc cãm in defuncto℞ pyram epiſtolas ſcriptas quidam coniiciunt tanq̃ eas mortuis ſit lecturi. In itinere ac pugna bigis utunt: quas rhedarius & aſſeſſor ducunt. In bellis obuiũ hoſtẽ iaculo ex curru primum appetunt. Tũ relicto curru pedites enſibus certãt. Quidã adeo mortẽ cõtẽnunt ut pugnẽt

Sunt galate

ſententia pithagore

nudi. Cuſtodes corporis ex liberis hoībus pāuperes eligunt: qui & ꝓ aurigis ī pugna ſeruiant: & ferant ſcutum. Inſtructā aciem pire conſueuerūt: & ad ſingulare certamen fortiſſimos hoſtium ꝓuocare arma ut hoſtē terreant quatientes. Cū quis ſtrenue ī acie pugnauit tum maioꝝ tū ſuas laudes ac uirtutes decantant. Res hoſtium deprimunt tanq̄ uituperatiōe dignās. Deniq; oīs ī bello audaces extollunt uerbis. Capita hoſtium in acie cadētium abſciſſa equoꝝ alligant collo. Hoſtium ſpolia ſanguine perfuſa famulis tradunt: ī foribus domoꝝ cū cantu atq; hymnis affigenda quēadmodū feras ſolēt uenatu captas. Hoſtium nobilioꝝ capita arōatibus uncta ī tecis cōdunt ſūma diligentia oſtendentes ea hoſpitibus: nulloq; ꝑtio ea uel parētibus uel aliis reddunt. Tradunt eoꝝ rideri nōnullos q̄ pro capite tantundem penſi auri barbaram magnificētiā oſtentantes nequaq̄ uelint accipere. Nō enim bellicæ uirtutis inſignia nō uendere nobile eſt ſed cum mortuis pugnare ferum habetur atq; agreſte. Veſtes ad terrorem intonſas ac coloris uarii ferunt: quas illi uocant bracas. Sagula gerunt uirgata: hyeme quidem croſſiora: Aeſtate ſuttila Fictilia in uſu habent denſa ac floribus diſtincta. Arma ferunt ſcutum ad ſtaturam hominis longum ꝓq; libito cuiuſq; ornatum. Quidam in ſcutis aīalium formas æreas paulum eminentes geſtant: & ad ornatū & corporis tutela fabricatas: Aerea galea caput muniunt paulum eminentiori: In qua aut cornua ī preſſa ſunt: aut auium uel quadrupedum effigies ſculpta. Tubas habent ſuo more barbaras: ut quæ aſpeꝝ ſonum & turbulentum reddant. Thorace ferreo utuutur: quidā alii armis a natura datis nudi pugnant pro ēſibus ferreas ſpatas gerunt oblongas aerea cathena a dextero latere pendentes. Nōnulli tunicas aureis aut argenteis zoninis cinguntur: Iaculis inſup bellāt: q̄ illi lāceas uocant ferro cubiti aut amplius lōgitudinis paulo minus duobus palmis lato. Enſes haud minores ſunt: qua apud cæteros uenabula: ac uenabula mucrone ſunt q̄ ſit enſibus maiore. His tū recta habēt cum incuruas non ſolum ad corpora cædendum: ſed ad pforandū aptas. Aſpectu ſunt terribiles uoce graui atq; aſpera. Sermone utuntur breui ac ſub obſcuro multaq; ex aīo dubia locunt: plurima ad iactantiā ī eoꝝ laudem dicunt & ad cæterorū cōtemptum. Minaces ſunt ac detractores opinioneq; inflati acuti ingenio & a doctrina mīme alieni. Sunt & apud eoſ melodiaꝝ poetæ: quos appellant bardos. Hi cum organis ueluti cum lyra cantant hos laudantes alios uituperantes. Philoſophi quoq; ac theologi quos uocant ſarronidas ꝑcipue ab illis coluntur. Vtuntur inſup diuinatoribus: qui apud eos cum & auguriis & ſacrificiis futura prædicāt: plurimi exiſtimantur omni eis obtempante plebe. Cum uero de rebus magis: con

ſulunt mirabilē incredibilemq; ſeruāt cōſuetudinē. Iugulāt. n. enſe hoīem Q uo decidente tum ex caſu tum ex mēbo℞ laceratione tum etiā ex ſan guinis fluxu ex quadā ātiqua re℞ obſeruatiōe norūt futura. Eſt apud eos moris nullum abſq; philoſopho ſacrificium facere. Exiſtimant enim per diuinæ naturæ cōſcios ſacra fieri oportere tanq̄ deis ꝓpinquiores. Horū intereeſſione bona ab diis cēſent petenda: Q uo℞ cōſilio & pace & bello fruunt. poetæ uero tanti apud eos ſunt: ut cū extructa acie exercitus edu ctis enſibus iactiſq; iaculis propinquant nō ſolum amici: ſed hoſtes quo q; eo℞ inter uentu a pugna cōquieſcant. Ita apud agreſtiores barbaros ira cædit ſapientiæ. Et mars reueretur muſas. Nunc quod a multis ignorat ſcribetur. Vltra maſſiliam qui mediterraneas regiones quiq; iuxta alpes & montes pyreneos incolunt celtæ appellantur. Vltra hos qui ad notum oceanum uetſus pertinētes oras & Ercinium mōtē quiq; deīceps ad ſcy thiam uſq; habitant dicuntur galatæ. Q uas oīs gentes cōmuni noīe ro mani galatas appellant. Eo℞ fœminæ nō tantū corporis maguitudīe ſūt uiris ſimiles: ſed etiā robore. Pueri utplurimum cani ſunt: ætate prouecti colorem paternum aſſumunt. Eo℞ qui ſubtus arctum habitant: quiq; ſcy thiæ ſunt ꝓpinqui utpote cæteris agreſtiores nonnullos aiunt humanis carnibus ueſci quēadmodum & hi qui eam britāniæ partē: q̄ iris dicitur habitant. Ho℞ fortitudine feritaq; diuulgata tradunt eos qui priſcis tem poribus oēm ferme aſiam diſcurrētes cimmerii dicebantur ipſos eſſe: qui paulopoſt corrupto nomine Cimbri ſint appellati. Iam priſco more dant latrociniis operam rapientes aliena cæteris omnibus cōtemptis. Hii ſunt qui roma capta cum delphici apollinis templum ſpoliaſſēt: magnā euro pæ partem: nō paruā aſiæ tributariam fecere: agris eorum quos ſub egerāt poſſeſſis. Q ui in græciam tranſierunt gallo græci ſunt nominati: poſtre mo plures magnoſq; romanorum exercitus attriuerunt: pari ſuæ feritati īpietate in deo℞ ſacrificiis abutuntur. Noxios eni quinquennio ſeruatos ſudibus affixos diis ſacrificāt: cūq; aliis primitiis ſupra igentes piras imo lant. Captiuos quoq; ſacrificant diis. Q uidam de hoſtibus capta aīantia una cum hoībus interfecta aut in ſacris cōburunt: aut aliis afficiūt pœnis. Cum mulieres habeant ſpecioſas ad mares tamen p̄termodū ſunt cupi diores. In ferra℞ pellibus humi dormiētes ex utroq; latere excubitores ha bent. Illa admiranda eorum impudentia: q; ſpēm corporis facile aliis offe rūt i ꝓpatulo. Neq; hoc turpe ducūt. Q ui potius ignauū putāt abnuere gratiam oblatam: ſed de his hactenus: Nunc celtiberos receſamus. Hiberi quondam Celteq; pro agris bello certantes pace demum conſtituta com mūicataq; iuicē patria cum mutua connubia pmiſiſſent: dicūt hac rerum

scythiae sunt

Hiberi quondā

cõmunione id nomen ſortiti. Duæ igitur robuſtæ nationes in patria ferti li cõiunctæ effecere ut magnum eſſet celtiberoꝝ nomen. A romanis poſt modum certe multo poſt tẽpore bello cum eis geſto uix tandem ſubacti ſunt. Nõ.n.equites.ſed & pedites aptos bello robore maloꝝq; tolerantia cæteris excellentiores habent. Breui utuntur ueſte ac nigra lanã habẽte ſi milem capraꝝ pilis. Armantur celtiberorum quidam ſcutis leuibus. Alii rotundis umbonibus magnitudine clypei. Cruribus ocreas ex pilis factaſ aduoluunt. Galeas ferunt æreas chriſtatas palmis. Gladios inſuper ex fer ro puro ad palmi menſurã.qbus ĩ cõfert utuntur pugna. Ferrũ ſuo more ad cõficienda arma pparant. Nam ferreas laminas in terrã abſcõdentes ibi tam diu eſſe ſinunt. Quo ad debiliori parte ferrugine abſumpta ualidi or ſupſit. Ex eo tum enſes fortiſſimos tũ cætera ad belli uſum arma neceſ ſaria cõponunt. Hoc pacto fabricata adeo cædunt oĩa:ut neq; ſcutũ :neq; galea:neq; aliud quid eis obſiſtat. Duobus gladiis fulcti cũ equeſtri certa mine ſupiores euaxerint ex equis deſiliunt pedeſtrem adiuuant pugnam. Mirabilis apud eos uiget cõſuetudo. Nam cũ in uictus munditia elegan tes exiſtant:una in re uidentur ĩmundi:& ſpurcitiæ pleni. Vniuerſum enĩ corpus lauant urina. denteſq; fricãt. hanc optimã corporis curã exiſtimã tes. Erga nepharios hoĩes atq; hoſtes crudeles ſunt:cũ aduenis hũani atq; hoſpitales. Aduenientes enim externos benigne hoſpitio recipiunt: adeo ut emulatione quadam inuicem pro illorum honore certent. Quos ad uenæ ſecuntur. hos laudant:amicoſq; deoꝝ putant. Nutriuntur affluẽter uariis carnibus:potũ ex melle conficiunt eius copiã præbente affatĩ patria Vinum emptum bibunt:mercatoꝝ opera aduectum. Ex ppinquis genti bus gratior eſt eis uacceoꝝ natio. Hi enĩ annis ſingulis ſortitos inter ſe agros colunt:fructuſq; cum cæteris cõmunicant:cuiq; ſua portione pbita Quod ſi quis quid agricolæ abſtulerit:eueſtigio mulctatur morte: celti beroꝝ fortiſſimi habentur qui appellantur Luſitani. Peltas in bello par uas ex neruis cõfectas quibus tegatur corpus:habent. His ĩ bello ea agili tate utuntur:ut & ictus & ſagyttas euitent. Iaculis ferreis hamatiſq; utun tur. Galeam enſemq; more celtiberoꝝ ferunt. Iaculũ longe iaciunt & ſum ma arte. In acie diutius pſeuerant mobili corpore leuiq;. ut facile & fugiãt hoſtem:& ĩſequantur. In pferendis piculis ſupantur a celtiberis. In pace choreas leui ſaltu exercent cum quadam cruꝝ agilitate:bella ad numerũ aggrediuntur. peana cum hoſti obuiãt cantando hiberi luſitaniq; ætate ĩ tegra præſertim inopia oppreſſi:qui robore præſtant atq; audacia in mõ tibus aſpis manufacta diuerſis p hiberiã locis latronũ more leui armatu ra agiliq; corpore ueloces diſcurrunt. Populatiſq; agris ad montes ueluti

tutã patriã:cum locoꝝ aſpitate nullus eo exercitus adire poſſit:cõfugiunt Aduerſus hos ꝓfecti cum exercitu ſæpius romani eoꝝ audaciã repreſſerut. Latrocinia nequaq̃ tollere potuere. Sequitur ut de argento quod plurimũ apud hiberos optimumq; effodit:quodq; multum utilitatis incolis affert:ſcribamus. Dictum ẽ a nobis libro ſupiori in herculis geſtis hiberiæ mõtes qui pyrene uocantur & altitudine & magnitudine longe alios excellere. Nam a mari quod ad meridiẽ iacet:uſq; ad oceanum ferme ad arctos ſitum galatiã ab hiberia diuidunt:p celtiberiam quoq; ꝑtẽduntur ſtadiis tribus millibus:ĩ quibus cum ſint frequentes ſiluæ ferunt pſcis tẽporibus igne a paſtoribus iniecto mõtanas oẽs regiones fuiſſe cõbuſtas: Q ua ex re montes aiunt cognominatos pyreneos. Ardente cõtinuis diebus igne plures ex mõtibus argenti puri riuuli flamaꝝ ui effluxere:quod ĩcolis ignotum phœnices mercatores uili reꝝ pmutatiõe emptum ĩ græciã aſiãq; ac natiões cæteras deferentes magnas ex eo cõmertio opes cõtraxerunt. Adeo autẽ mercatores q̃ſtus excitauit cupiditas:ut cum honuſtis nauibus ſuparet argentum:amoto ab ancoris plumbo argentum eius loco ſubderẽt. Hoc lucro phœnices admodum opulenti facti plures colonias tum ĩ ſiciliã ꝓpĩquaſq; ĩſulas tum ĩ libyã ſardiniãq; hac hiberiã deſtinarunt. Multis poſt ſeculis cognito argento hiberi metallis q̃rendis operã dedere:magnaq; optimi argenti copia repta ingens ex ea uectigal prodiit. Cum æs aurum argentumq; ſint metalla p̃cipua qui in repiẽdo ære dant operã:quartã eius quod effodiunt portionem capiunt. Eorum qui in argento effodiendo occupantur quidã tribus diebus euboicum percipiunt talentum. Terra enim oẽs argẽto referta eſt:ut mirabilis ſit & eius patriæ natura & operarioꝝ cõtinuus labor. Nam qui primum his metallis reperiendis incumbebant:magnas cõtrahebant diuitias. Impromptu enim eſt argentũ terra abunde illud p̃ſtante:poſtea cum romani hiberiam ſubegiſſent:italici qui lucri cupiditate id ſibi opus ſumpſere maxime ex eo ditati ſunt. Emptã enim ſeruoꝝ copiã ad effodienda metalla deputãt Q ui uariis locis metalloꝝ uenas ſcrutati a alte lateq; terra effoſſa plurimum auri argentiq; eruunt uariis multoꝝ ſtadioꝝ cuniculis ſub terram actis. Multo facilior q̃ſtuoſiorq; hæc cura:q̃ metalloꝝ:quæ apud atticos repiuntur. Ibi enim multas effodiendo ĩpenſas ſubeunt ſæpius opiniõe fruſtrati:cum aut nõ inueniãt quod q̃runt: aut inuentũ ita parui ſit:ut ſupetur a ſumptu. Apud hiſpaniã qui metallis incũbunt repiendis ampliora ſpe pcipiunt. Bonitate quippe ſoli glebas ſemp auro argẽtoq; fertiles ĩueniunt. Vtpote omni terra metallis plena. Subtus terram repiuntur non unq̃ flumĩa decurrẽtia. Q uoꝝ curſus ſpe q̃ſtus ui magna recidunt: aut

quod mirabilius uidetur cocleis:quas dicunt ægyptiacas:diuertũt ab ar
chimede cum in ægyptum ꝓfectus eſt adinuentas eiuſmodi ĩſtrumẽtis
loca ubi metalla effodiuntur eiecta ſupius aqua ſumma arte diligentiaq;
ſicãt.Mirabitur profecto quis archimedis ingenium nõ ſolum ĩ his:ſed ĩ
cæteris quoq; maioribus rebus quas multis in orbis partibus egregias fa
bricatus eſt:de quibus ſcribetur diligentius.Cum ad eius tempora ueuie
mus.Serui qui ad hæc mettalla deputati ſunt ĩcredibilẽ quæſtum afferũt
dominis.Veꝝ cũ die noctuq; ĩ labore pſeuerẽt multi ex nimio labore mo
riunť:cum nulls eis ab opere detur requies aut laboria ĩtermiſſio.Sed uer
beribus ad continuum opus coacti raro diutius uiuunt.Robuſtiori qdã
corpori & animi uigore plurimum tẽporis ĩ ea uerſanť calamitate.Qui
bus tamen ob miſerie magnitudinẽ mors eſt uita optũbilior.Cum plu-
rima ĩ hoc metalloꝝ munere ſint admiratiõe digna nequaq̃:tamen quis
admiretur:cur nullus recens hoꝝ reperiendoꝝ auctor extiterit.Veꝝ argẽ
ti ſtudio a carthaginẽſibus quo tẽpore hiberiã tenuere ea metalla adin-
uenta ſunt:hæc fuit cauſa ut eoꝝ poſtmodum excreuerent uires. Præ-
enim optimis militum cõductis plura geſſerunt aduerſus oſtes bella.Ne
q; domeſtico neq; ſocioꝝ milite uſi romanos ſiculoſq; ac libyos in maxi-
ma deduxerunt picula.Cum omnes diuitiis ob auri argentiq; copiã ſupe
rarent:Perſpicaces ſane ut uidentur priſcis temporibus extitere ad quæſtũ
phœnices:Itali nullis aliis ceſſere.Oritur & ſtagnum in pluribus hiberiæ
locis nõ caſu reptum ut quidã ſcriptores uulgarunt:ſed effoſſum cõflatũ
q; quẽadmodum argentum atq; aurum tradunt.Nam ſupra luſitaniam
plurimum ſtagnum effoditur in inſulis oceani hiberiæ ꝓximis.q̃ a ſta-
gno caſſi terides denĩantur.Plurimum tamen a britannia inſula ad op-
poſitum galliã affertur.Deĩde p loca mediterranea celtici mercatores eqs
p iaſſaliotas ad narbonã urbem romanoꝝ coloniam optimum eaꝝ parti
um tum oportunitate tum comoditate adeuntium ẽporium pducunt.
Sed de gallis ac celtiberis hactenus.Nunc ad ligures trãſeamus.Hi datri Liguras
ãm habitãtes aſperã ac oĩo ſterilẽ plurimo labore cõtinuoq; uitã puram
agunt.Nã multis carboribus oppleta regiõe qdã cedende materiei:quidã
ſubigendo agro lapidum aſperitate cultu difficili uacant.Ita enim terra la
pidoſa eſt:ut gleba abſq; ſaxo nequeat effodi.Huic uitæ erumnoſæ na-
tura aſſueti licet multo in labore uerſentur.paꝝ tamen pcipiunt emolumẽ
ti.Cõtinuum aũt exercitium & uictus parcitas corpora eoꝝ mecilẽta effi-
ac robuſta.Mulieres quoq; uiroꝝ labores pferunt aſſuetæ una cum uiriſ
opus facere.Venationibus cõtinuo uacant captiſq; feris fructuũ inopiam
ſuſtentãt.Niuibus inſup mõtaniſq; aſperitatibus aſſueti agiles corpore ac

ualidi reddũtur.Nõnulli meſſis raritate carnes parti domeſticas edunt
parti ferinas aqua in potum ſumpta.Oleribus utũtur prout fert regio ut
ad quos neq; ceres adierit.neq; Dionyſius præ cæteris diis hominibus uti-
les ·In terra cubãt utplurimum rari ſubtecto aut in tuguriis iacent:plures
ad caua ſaxa ſpeluncaſq; ab natura factas:ubi tegãtur corpora diuertunt:
Hoc pacto priſco more abſq; apparatu aliquo uiuunt.Deniq; mulieres ui
roꝝ:uiri feraꝝ robur & uires habent.Aſſerunt in bellis ſæpius uegetũ gal
lum ab gracili maciletoq; ligure ex ꝓuocatione ſingulari certamine uin
ci.Arma habent leuioraq̃ romani.Opiuntur corpora ſcuto longo ad for-
mã galaticoꝝ facto tunicaq; ſuccinta.Armãtur etiã feraꝝ pellibus ac enſe
mediocri.Quidã romanoꝝ cõſuetudine quos in ea re imitati ſunt:ar-
ma imutarunt.Feroces ſunt & acuti ingenii non in bello ſolum:ſed in cõ
muni uita.Mercaturam exercent nauigantes ꝑſardonium libycumq; pela
gus ſponte ſe grauibus maris periculis obiectantes.Scalphis enĩ haud ſa
tis more cæteraꝝ nauium p̄paratis nauigant.Quo fit ut ĩminente tem-
Tyrrheni
peſtate grauia ſubeãt uitæ diſcrimina.Tyrrheni:ſupereſt enĩ ut de his lo-
quamur:fortitudine egregii magno potiti ĩperio ciuitates cõdiderunt plu
res atq; opulentas.Claſſe quoq; potentes cum diutius mari ĩperitaſſẽt ita
lum pelagus tyrrenum ab ſe denominarunt.Pedeſtri quoq; exercitum p̄
ualidi tubã primi adinuenerunt & bello admodũ utilẽ & ab illis tyrrenã
appellatam.Duces exercitus pluribus inſignibus decorarunt.Lictores illis
eburneam ſellam togam purpuream adiiciẽtes.Domibus addiderũt por
ticus:in quis ſeruorum ac concurrentium turba diuerteret:q̃ imitati poſt
modum romãi inq; melius aucta ad ſuam rẽ.p.tranſtulere.Litteris quoq;
& reꝝ naturalium inueſtigatione ac theologiæ plurimo tempore impen-
ſo:præ cæteris in fulgurũ interpretatiõe uerſati ſũt:adeo ut noſtra quoq;
ætate uniuerſus ferme orbis tum admiretur uiros tum fulgurum inteꝑ
tibus utatur.Patriam uberem incolunt:quam ſtudio curaq; efficiunt fer-
tiliorem.Menſa bis in die ſumptuoſe p̄parata:oĩa quæ ad epulaꝝ deliti-
as pertinẽt abunde ſubminiſtrant.Stragulas inſup ueſtes floribus diſtin
ctas poculaq; aurea uarii generis ac miſtroꝝ ſeruoꝝq; numerum perma
gnum in uſu habent multiplices:ubi non ſolum ſerui famulantur:ſed ẽt
liberi plures.Poſtremo priori uirtute abiecta potui ſe atq; ignauiæ tradẽ
tes haud ĩiuria partam maiorum ſuorũ in bellis gloriã amiſere.Nõ aũt
eos paꝝ ad delitias ĩpulit patriæ fertilas:q̃ fructifera rerũ copia ad ĩertiam
uoluptatẽq; traduxit.Sunt tyreni campi lati collibus diſtincti cultiq; ad
modũ:ſolo fertili.ut qui aquis nõ hyemis tantũ:ſed æſtatis quoq; tem-
pore abundet.Nunc inſulaſ meridiẽ uerſus in oceano arabiæ.quæ ad ori

enſem ſpectat:terminatur aũt eã quæ dicitur cadroſia:poſitas referemus
ea arabiæ portio pluribus pagis urbibuſq; haud ignobilibus incolitur :q̃
rum aliæ eminentibus in collibus ſitæ ſunt:aliæ in tumucis aut patẽtibus
campis.Regias habent quæ inſigniores ſunt admodũ ſũptuoſas :frequẽ
tibuſq; habitatoribus ſatis opulentas.Oĩs ea patria paſcuis uariiq; gene-
ris pecoribus plena eſt.Flumina inſuper per eam decurrentia campos irri-
gant:quo reddunt fertiliores.Ideo quæ pars arabiæ aliis ubertate p̃ſtat
Fœlix eſt appellata.Ei regioni:quæ oceanũ iuxta eſt:plures opponuntur
inſulæ:quaꝝ tres merentur litteris commendari.Vna ĩ qua nõ licet ſæpe
liri uita functos:ſacra dicitur.Altera huic ꝓpinqua eſt ſtadiis ſeptem : ad
quã deferunt ſepelienda corpora.Sacra fructibus caret p̃terq̃ ture:quod ĩ
ea adeo excreſcit:ut p uniuerſũ orbẽ ſatiſfaciat deoꝝ ſacris.Fert etiam myr
rham plurimam & alia uarii generis aromata odorem præbentia.Tus pci
pitur hoc pacto.Arbor eſt magnitudine parua:aſpectu ſpinæ ægyptiæ al
bedine.Folia arboris:q̃ cirea dicitur ſimilia.Flos colore croceo. Tus ab ar-
bore quemadmodum lachryma emanat.Myrrhæ arbor lentiſco æqualiſ
eſt.Folium frequẽtius tenuiuſq;.Fluit aũt effoſſa ab radicibus terra.In ſo
lo ubere bis ĩ anno fructũ reddit uere atq; æſtate.ſed rubeũ uere propter
rorem æſtate albũ.Colligunt aũt paliuri ſemen:quo ꝓ cibo potuq; utun
tur:& ad uentris fluxum: Varii eſt uſus ea oĩs regio.Sed optimã rex poſ-
ſidet cõceſſa ei decima oĩum inſulæ fructuum parte.Inſulæ latitudinem
ducentoꝝ ſtadioꝝ eſſe aiunt.Incolitura pancheis:qui & tus & mirrham
ĩ cõtinentẽ ferunt.uendentes arabis mercatoribus:a quibus alii prætio ſũ
ptas ĩ phœnicẽ ſyriam & ægyptũ tranſuehunt.Inde a reliquis orbis mor
talibus ĩportatur.Eſt & tertia magna inſula haud ãplius triginta ſtadiis
ab hac remota.Ad orientalẽ oceanũ ſpectans plurimum ſtadioꝝ lõgitudi
ne.ab eius ꝓmontorio:quod ad occidentẽ uergit elatiora ĩ die loca tradũt
aſpici.Sunt in panchea.quæ hiſtoriæ mandentur digna. Habitant eam ĩ
digenæ qui dicuntur panchei.Externi p̃terea indi ſcytæ cretes oceano ad
uecti.Ciuitas eſt in ea p pulchra noĩe panara admodum fœlix. Qui ĩ ea
habitant miniſtri Iouis triphillii dicuntur.Soli enim ex his qui pancheã
oram incolunt ſuis uiuunt legibus liberi abſq; rege:Annuos tamẽ ſibi pri
cipes creant tres quoꝝ iudicio mortis excepta pœna ſingula ita tamen ut
res maximas ad ſacerdotes referant permittuntur.Ab hac urbe ſtadiis ſe
xaginta iouis triphillii abeſt templum in campeſtri poſitum loco quod
tum uetuſtate tũ ædificii magnificentia tum natura loci mirabile habet.
Agri circa tẽplum diuerſis arboribus pleni ſunt & fructũ & uoluptatem
uiſui afferentibus.Cypariſſis enĩ ingentibus platano lauro myrto habun

dat quibus augumentũ pbet terra ſcaturientibus aquis irrigua: Ex agris templo ppinquis adeo ingentes dulcis aquæ fõtes manant:ut flumen efficiant nauigiis aptũ: Ex his diuiſa in multas oras aqua reddit arbores altitudinis pcipuæ quaꝝ ſub umbra æſtatis tempore calorẽ hoĩes uitant. Diuerſe inſup uarii coloris aues quæ in arboribus nidificant tũ ſuaui aures cãtu tũ uiſum oblectãt: Orti pterea plurimi prataq; multiplicibus herbis floribuſq; uirẽtia decoꝝ aſpectum reddunt diis loci dignum: Palmæ ingenti magnitudine etiam uberes fructu: Nuces quoq; fertilẽ cibum icolis pbent. Præter hæc uites in altum elatæ multiplici palmite patriam efficiũt fertiliorẽ. Tẽplum igens ex albo ædificatũ lapide magnis ſculpptiſq; ſuffultum columnis duorum iugerum lõgitudinem cui æqua eſt latitudo cõplectitur. Permagnæ deoꝝ ſtatutæ ſumma arte febrefactæ templum exornant. Circum uero ſacerdotes quibus ſacroꝝ cura demandata eſt domos habent. Eſt quoq; templum iuxta circus longitudinis ſtadiorum qttuor latitudine iugeri. Ab utroq; circi latere ſigna ænea ingentia ſita ſunt quadrata baſi. In eius fine ex uberibus fontibus fluuius quem diximus colore albo profluit. Appellant autẽ hoc flumen ſolis aquã:q̃ potu ſũpta plurimum cõfert ad corporis ualitudinẽ. Circundant oẽm fontem margines ex lapide ſumptuoſo ab utroq; latere ſtadiis q̃ttuor uſq; ad marginis extremum. nulli pter ſacerdotes ire fas eſt. Aier qui circum adiacet ſtadiis ducẽtis diis ſacer eſt Cuius uectigal i ſacrificiis cõſumitur hos ultra campos mõs eſt excelſus diis dicatus: quẽ cæli ſedẽ appellãt olympũq; triphilliũ. Ferunt enĩ olim cælum orbi ipantem cum ad hæc loca diuertiſſet ex eius mõtis cacumĩe cælũ & ſtellã orbi cõtẽplaſſe: ac deiceps olĩpũ triphillium. quoniã ternæ in eo gẽtes ſed urbes quoq; eoꝝ Ardenam Loiã Aſterusam deleſſe. Sacra iſup in eo mõtem inſtituiſſe: quæ ſacerdotes caſte annis ſingulis celebrarent. Poſt hunc montem in alia pancheæ ora uarii generis ſunt aĩantia. Elephãtes plurimi Leones: Pardali: Damæ: diuerſaq; pterea aĩalia tum aſpectu uario: tum robore miranda. Habet pterea ea inſula tres nobiles urbes. Hiracidam: Dalidã: Oceanidam. Regio oĩs fructiferã ſed uini maxime abundans. Viri bello apti. Curribus in bello utunt̃ more priſco. Politia eorum trifariam partita eſt. Primum locum ſacerdotes tenent: quibus adduntur artifices. Secundum agricolæ habent. Tertiũ milites: quibus paſtores adiiciuntur. Sacerdotes oĩum ſunt duces: quibus & cõtrouerſiarum iudicia & publicarum rerum arbitria pmiſſa ſunt. Ruſtici agros collunt: fructus oĩs in cõmune cõferentes. Qui ex eis optime uident̃ agro colẽdo uacare: hi uſq; ad numerum decẽ ad cæteroꝝ exortationem diſtribuendorũ fructuũ iudices ab ſacerdotibus leguntur. Paſtores

rum eã quæ ad ſacra pertinent:tum reliquã in publicum alia numero:pō
dere alia cum oĩ ferunt diligentia:Nil enĩ priuati cuiuſq̃ ē:domo atq; or
to exceptis: Sed tum uectigalia tum cætera ſacerdotes pcipiunt : æque illa
cæteris:prout uſus fuerit diſpertientes:Ipſis duplum cõceditur Veſtibuſ
induuntur mollibus.Oues enĩ apud eos plurimum ab aliis differunt mol
litie.Ornamenta aurea nõ tantum mulieres:ſed etiam uiri deferunt torq̃
bus collum ornantes armillis manus aures more perſarum in auribus pe
des nouis ac uarii coloris calceis.Milites patriam armis tutantur.Pars enĩ
quædam eius oræ a latronibus:qui agricolas per inſidias capiunt infeſta
eſt. Sacerdotes ultra reliquos delitiis uacan : uitam ducentes mundam
ac ſumptuoſam.Stolas lineas maxime tenues ac delicatas:quandoq; ue-
ro ueſtes ex molliori lana cõtextas induuntur.Mitras inſuper geſtant au
ro intextas.Sandalis pro calciamentis uarii coloris utuntur ſumma arte
factis.Eerunt & aurea:mulierum more pter in aures ornamenta .Hi maxi
me deoꝝ ĩcumbunt curæ hymnis & laudibus eoꝝ geſta recenſentes. Nar
rant ſacerdotes genus eoꝝ manaſſe a creta ab ioue ductum:cũ ĩ pancheã
ueniſſet:quo tẽpore inter hoĩes uerſatus orbi ĩpitauit.Horũ cõiecturã ex
ſermone ſumunt:cum multa penes eos uerbis cretenſium dicantur: beni-
uolentiamq;:quam erga cretenſes habẽt tradita illis a maioribus huius rei
memoria a parentibus cæpiſſe.Oſtendunt pterea horu ſcripta q̃dam ab io
ue relicta:quo tempore tẽplum cõſtruxit.Referta eſt etiã ea patria auro ar
gento ære ſtagno ferro. Quorũ nil extra inſulã aſportari licet.Neq; uero
ſacerdotibus extra locum ſacrum ꝓficiſci fas eſt.Vltra deprehenſum inter
fici licet:Dona plurima aurea atq; argentea diis a lõgo tempore oblata in
templo ſeruantur.Value eius ſtructua mirabili auro argento ebore ſunt
decore.Dei lectus ſex eſt cubitorũ lõgitudine quattuor latitudine aureus
totus opificio ſplendido ac uenuſto.Simili mõ & dei menſa tum magni
tudine tum pari impenſa ſplendoreq; iuxta lectum poſita.Huius in me-
dio eſt & alter lectus ex auro permagnus ſacris ægyptiorum litteris inſcri
ptus:in quis cæli & iouis geſta:deinde dianæ ac apollinis a mercurio ſcri-
pta continebantur:Inſulas oceani arabiæ oppoſitas cum recenſuerimus.
Nunc ad eas tranſeamus:q̃ græciã ægeumq; pelagus ſpectant initium eã
rum a ſamothracia ſumentes.Hanc nonnulli Samon uocitatã pſcis tẽpo-
ribus tradunt.Deĩde ab antiqua ſamothracia ĩſulæ ꝓpinquæ.Samothra
ciã dictã.Habitarunt eam prius ab origines:cum eorũ qui in ea pmũ fu
ere tum hoĩe tum duces nullæ nuptiæ ferantur.Quidã aiunt priſcis tẽ-
poribus inſulam uocatam ſamum ab incolis qui ex ſamo ac thracia eoꝝ
fecti ſũt dictã ſamothraciã .Sua olim lĩgua aborogĩes uſi ſũt : Cuius mul

Samothraciam -

rā ueſtigia ī ſacris ad noſtram uſq; ætatē ꝑdurant. Tradunt ſamothraces ante deucalionis diluuiū aliud quoq; antæa magnū apud eos extitiſſe. Id primū ab hoſtio cyaneo deinde ab helleſpōto erupiſſe. Pōti. n. pelagus in modū ſtagni fluminū ī curſu aquaꝝq; iūdatiōe ad auctū adeo ſupra modū ī helleſpōtum effluxit: ut aſiæ magna ꝑs ſecus mare ſita fuerit diluuio abſūpta: plana quoq; ſamothraciæ ora creſcēte mari uaſtata ē. Q ua ex re poſteri piſcatoꝝ nōnulli iactis retibus q̄dā colūnaꝝ lapidea capita ī terrā traxere tanq̄ ciuitatibus aq̄ ſubmerſis hoīes ad altiora īſulæ loca cōfugerit: Decreſcente deīceps mari accolas uota diis feciſſe: ſaluteq; cōſecutos circū īſulā ſalutis ťminos ſtatuiſſe tradūt. Erexiſſe quoq; aras: ī qbus nūcuſq; ſacrificať ut palā ſit āte diluuiū eā īſulā habitatā. Poſtmodū ortū ī ea ferunt Saona ex ioue ac nympha ut qdā uolunt ut alii ex mercurio & rhena: qui populum diſpſum in unum cōgregans īditis legibus Saona ab īſula uocatus eſt: Hic populum ī quīq; tribus partitus cuilibet īdidit filiorū nomē. Tradunt eo tēpore ex ioue ac electra Dardanum Iaſiū: & Armoniā ortos: Dardanus uir prudens ut aſiā nauigio tranſuectus urbē dardanam cōdidit: cōſtituto regno quod poſteri troiā appellarunt populos ſibi ſuditos dardāos uocari iuſſit. In multas prætere a gentes has impio diffuſo dardanos in eis pro thracibus locauit. Iouem uero aiunt cum uellet filioꝝ alteꝝ honore inſignem eſſe docuiſſe eum īiciādi cerimōias q̄ haud fas eſt audire niſi initiatos. Videtur aūt hic primus hoſpites anitiaſſe: ex q̄ ea re cerimonias reddidiſſe celebriores. Cadmum deīceps Agenoris Europā q̄rentem cum ad eos ꝑueniſſet ꝑceptis cerimoniis Armoniam duxiſſe uxorē Iaſii nō ut græci fabulātur martis ſororē. Has nuptias a diis primū celebratas ferunt: Cererēq; in graciā iaſii ei ex furmento panem attuliſſe. Mercurium lyrā palladē decantatum monile peplum ac tibias: Electram uero magne deorum matris ſacra celebrari oſtēdiſſe cum cymbalis ac pſallētium tympāis: Et apollinē quippe cytharā uſum muſas tibiis. Cæteros deos plauſu nuptiarum iocunditatē auxiſſe tradunt: his actis cadmus iuxta oraculi reſpōſum cōdidit ī boetia thebas. Iaſius ſumpta uxore cybele genuit corybantum. Veꝝ ad deos trāſlato iaſio Dardanus cybeles ac coribātus ſacra deoꝝ matris ī phrigiā detulerunt. Ceres primo nupta olimpo genuit alcem: deamq; cybelem ab ſe noīauit: Coribātus eos qui matris ſacrificiis īcumbebāt appellauit ab ſe Coribātas. Deſpōdit quoq; thebē cilici natam. Tibas inſup inde in phrigiā traduxit ac in lirneſſum mercuri. Liram ab achille poſtmodum ſublatā ex iaſio ꝑterea ac cerere plutonem fabule natum uolunt. Verum cōſtat frumenti copiam in nuptiis armoniæ ob iaſii beniuolentiam dono datam: Q uæ de eiuſmodi cerimōiis

ſingulatim tradunt in archanis ſeruant ſolis initiatis nota. Vulgata ẽ ho rum deorum præſentia: atq; ĩ piculis mirabile præſidium ipſorum inuocã tibus numen. Effici quoq; aſſeruant horum miniſteriorum participes iu ſtiores magis pios & proſus meliores uiros. Ideoq; ueruſti heroes ac ſemi dei qui præclari fuere initiari ſum opere cupierunt. Nã iaſon caſtor pol lux hercules orpheus his initiati ſacris fortunati ĩ bello horũ deorum fa uore extirerunt: Nunc de Naxum ueniamus. Hãc primum ſtrõgile dictã habitarunt ex huiuſmodi cauſa thraces. Fabulantur boreos pueros fuiſſe butem ac licurgum nõ ex eadẽ matre fratres. Butes qui iunior erat cum in ſidias paraſſet fratri re palã facta nil aſpius licurgus ægit: q̃ ut una cum ĩ ſidiatoribus nauigiis ſumptis butes nouam patriã cogeretur q̃rere. Itaq; thracibus piculi ſociis aſſumptis p cicladas ad inſulã ſtrongilem ꝓfectus nauibus nauigãtes p̃dari cæpit. Cum raræ apud eos eſſent fœminæ: mul tas ex aliis locis mari raptas aduexere: Cicladum q̃dã omĩo deſertæ erãt: quædã paucis incolis fultæ. Quapropter alias regiones prædandi gra tia petentes cum ab Euboia arcerentur ad theſſaliã nauigarunt. Vbi incõ tinentẽ deſcendens butes caſu in ſacerdotes Dioniſii circa montẽ arcadiæ qui dicitur drios orgia celebrantes incidit. His cõſpectis q̃dam abiectis ĩ mare ſacris cõfugerunt. Aliæ mõtẽ ꝓpinquum petiuere: Coronis rapta ad Butis cõcubitum cõpulſa eſt. Quod illa moleſtius ferente cum dioniſii auxilium imploraſſet Butes in inſaniam uerſus in puteum ſe deiiciens expirauit. Reliq thraces aliis mulieribus raptis: in quis clarior fuit uxor Aloei Imphimedea: eiuſq; filia pancratis in inſulã ſunt reuerſi. Hic thra tes loco butis alium regem inſulæ p̃fecerunt Agaſſomenum: Cui pãcrati dẽ aloei filiam p̃ſtantem pulchritudine matrimonio iunxere. Verum an teq̃ regi deſpõderet: duces eoꝝ p̃cipui Sicelos atq; cæterus pro pãcratide mutuis uulneribus diſſẽrĩõe inter eos oria cõciderũt. Agaſſomenus ami coꝝ cuidã nuptui Iphimedeã dedit. At uero aloei Ephialtes atq; othus filii ad inueſtigãdas uxorẽ filiamq; cum inſtrõgilẽ pueniſſent thracibus bello ſubactis urbeq; obſeſſa defũcta poſtmodũ pãcratide in inſula thra cibus ĩperantes manſere: appellaruntq; inſulam diã. Orta poſtmodum ĩ ter eos regni cõtentiõe cum ad certamẽ deſcendiſſent: multis utriq; cadẽ tibus mutua occubuerunt cede. Ab incolis poſtea tãq̃ heroes culti thra ces qui ſupfuerunt cum ãnis poſtea ducẽtis inſulã tenuiſſent ſiccitate ur gente eam deſerere coacti ſunt. Cares deinceps ex lamia aduecti inſulam poſſederunt: quibus Naxus polemonis ĩperans ꝓdia ab ſe cognomĩauit naxon. hic uir bonus ac p̃clarus filium reliq̃t leucippũ. Ex quo ortus fili us Merdeus ĩperauit inſulæ. Theſeus poſtmodũ ex creta cum ariadne ꝓ

fectus in ea permãſit iſula. Qui cum pſõnium dionyſium ſibi: niſi aria
dnẽ reliquiſſet minitantẽ uidiſſet. timore pculſus muliere ommiſſa ex in
ſula diſceſſit: Dionyſius noctu ſumptam Ariadnẽ in mõtẽ tulit. qui ap-
pellatˀ dryos: Et his primum euanuit ut deus tum quoq; Ariadnes non
amplius uiſa eſt. Ferunt uaxii hunc deum apud eos nutritum ob eã que
rem inſulam ſibi acceptiſſimam eſſe Nyſiadamque a nonnullis dici: Nã
iouem eorum fabulæ tradunt Semele ante partum fulmine icta ſumptũ
in femore infantem ut clam iunone eſſet uſq; ad pariendi tempus abſcõ
diſſe: Inq; naxo iſula natũ filiæ coronidi Cliediq; loci nymphis pbuiſſe
educandum. Fulminaſſe aũt ante partum Semelẽ: ut nõ ex mortali ſed ex
duobus diis ortus eueſtigio fieret ĩmortalis. Incolis uero ob dionyſii nu-
triendi curam gratiæ redditæ fœlicitate iſulæ: & ut claſſe pſtarent pbita.
Nam primi ab xerſe deficientes & claſſe cum oppugnarunt: & apud pla-
teas in acie: opera eoꝝ inſignis fuit. Vina pterea habent pcipua: Inditium
haud paruum dei erga inſulã affectiõis. Hanc ſimen antæa dictam cum
eſſet cultoribus deſerta primũ cum triopo aduecti aduene habitarunt.
Hoꝝ duces cithonius neptũni filius ac ſymes: a quo & iſula id nomẽ ſor
tita eſt extiterunt. In ea poſtmodũ regnauit addita cnydiæ parte Nereus
charopi atq; alagiæ filius ſpetioſus admodũ: qui cum agamẽnone ad tro
iam profectus eſt. Cõfecto troiano bello inſulã cæpunt chares. quo tẽpo
re plurimum mari poterant. Hi ſiccitate ĩgruente fugiẽtes ex inſula locũ
quẽ Vranium dicunt habitarunt: Sime manſit deſerta: quoad lacedomo
niis argiuiſq; ad eam iſulã tranſeuntibus habitata eſt. Quidam nauſus
noĩe p antæa cũ Ippoto uenerat ſumptis uolũtariis coloniis ĩ ſimen tunc
inhabitatam primum tranſiit. Deinde nõnullos duce Zucho eo nauigan
tes cõmunicata cum eis inſula ſuſcepit. Eam coloniã a cnydiis ac rhodiiſ
deductam ferunt. Calydnam uero ac Nyſirã olim a caribus poſſeſſas Tet
talus poſtmodũ herculis tenuit. Amphitus deinde phippuſq; coorũ re-
gis filii ad ilium ab his inſulis nauigantium duces fuere. Tũ uero a troia
q̃ttuor agamẽnonis nauibus ad calynam aduecti ĩmixtiq; accolis ibidem
pmãſerũt. Priſcos nyſiræ ĩcolas terremotus abſumpſit. Peſte deinceps affli
ta iſula eo coloniam miſere rhodii. Carpathon primi ĩhabitarunt quidã
minois milites: Quo tẽpore græcoꝝ primus maris ĩpio potitus ẽ. Mul-
tis poſtmodũ ſæculis Iochus dimoleontis argiuus genere iuxta certũ re-
Rhodus insulam ſponſum coloniam in carpathum deduxit. Rhodus iſulam primum ĩha
bitata eſt ab his quos Telchines appellant ſecundũ fabulas maris filios:
Fertur ſane eos una cũ chalfurna oceani filia nutriſſe neptunnũ ab rhea
illis datum. Fuiſſe quoq; eos aiunt quarundã artium ĩuentores aliaq; ab

ipſis utilia ꝑmulta in uſū hoīum deducta. Statuas inſuꝑ deoꝝ fabricaſſe primo q̄damq; antiqua eoꝝ nomine ſigna fuiſſe appellata. Nam apud lidios apollo Telchinius: Iuno ac nymphæ apud aliſios telchiniæ apud camireos iuno thelchinia dicuntur: incantatores etiam uolunt eos fuiſſe & tanq̄ magnos nubes hymbres grādinem niuem īducere ac mutare ꝓprias formas cū uellent ſolitos. Inuidi quoq; in doctrina artium extitere. Neptunnus iam uir ex alia Telchiniū ſorore ab ſe dilecta genuit liberos mares ſex. Femellā unicam noīe Rhodos: a qua & inſula cognominata eſt.

Fuerunt in ea parte īſulæ: q̄ ad orientē ptinet gigantes. quo tēpore iouem ferunt expugnatis Titanis Imaliæ nymphe amore captum tres ex ea ſuſcepiſſe pueros: Sparteū Saturnū Cytum. Quoꝝ ætate tradunt Venerē cum ex cithero ciprum peteret aditu ꝓhibitā a neptunni filiis claris admodum atq; aīo elatis. Ea quæ re turbatā deā eos in inſaniā ab ſe uerſos adegiſſe: ut matrē ui cognoſcerent: multiſq; īcolas afficerent calamitatibuſ. Quæ neptunnis pſpiciens filios ob rei pudorem ſuſſodit in terrā: quos orientales demones appellant. Aliam in mare ꝓiectā uocauit Leuchoteā: cui immortalium honores incolæ tribuerunt. poſtmodum Telchinis futurum ꝓuidentibus diluuium relicta abierunt inſula. Licus deinceps cū ī liciam ueniſſet: templū licii apollinis pene xāthum fluuium erexit. Facto diluuio cæteri quidē aqua deleti ſunt locis inſulæ plānis ob pluuias ī modum ſtagni redactis: Pauci & in his iouis filii qui ad montes cōfugerant euaſere. Sol ſecundū fabulas Rhodiæ amore captus inſulam aqua amota Rhodum ab ea dixit: Verum id conſtat cum a primordio inſula referta paludibus admodum humida eſſet ſolis calore arefactos humores terrā fertilē reddidiſſe. Ab eo aūt genitos ſeptem numero: qui dicti ſunt iliapes. Cum alii ꝑterea indigetes populi inſulā inhabitarent: exiſtimatum ē inſulam ſoli ſacram eſſe: Rhodii quoq; poſtmodū ſolē ꝑ diis cæteris coluerunt tanq̄ ſui generis auctorē. Traduntur filii ochimus cerchaphus macer Actinus. Tenages Triopa Candalus filia una Electriones: q̄ adhuc uirgo fūcta eſt uita heroicos poſt obitum honores ad rhodiis ſortita. Cum iā uiri eſſent eliades ſolē ferunt dixiſſe: qui mineruæ primū ſacra feciſſent apud eos de ī futurā. Quod idem cū athenienſibus ꝑdictum eſſet: aiunt ab iliadibus ōmiſſo ꝓpter feſtinantiā igne imolata hoſtia Cecropem athenienſium regē poſtmodū accēſo igne ſacrificaſſe. Ex quo ucuſq; mos huius ſacrificii ſolum in rhodo pſeuerat: ibiq; ꝑmanſit deā. Hæc de rdodiis priſci rradunt. Inquis eſt zenon qui eius inſulæ geſta ſcripſit. Eliades peritiſſimi oīum ſed de maxīe in aſtrologia fuerunt: addiderunt quoq; ad nauigādi artē ꝑmulta. Situ̅ inſuꝑ terræ cōſcripſere. Præſtātior inter eos

Teuages fuit a fratribus ob inuidiã occiſus: Quã re nota cædis pricipes
aufugerunt. Mater quidẽ in leſbũ. Candalus in choũ Actis ad ægyptum
tranſiens in patris honorẽ ſolis cõdidit ciuitatẽ: A quo ad ægyptios aſtro-
logiæ notitia traducta eſt: poſtmodũ græcia diluuio oppreſſa cum pluri-
mi hoies piſſent & litteraꝝ quoq; monumẽta deleta ſunt. At diluuii ex
ptes ægyptii aſtrologiæ artẽ ſunt ꝓſecuti. Qua in re cũ grecos ob litte-
raꝝ defectum ante irent: accidit ut primi ægyptii crederẽtur aſtrologiæ ex
titiſſe repertores. Eodẽ pacto cũ ab athenienſibus urbs noie Sai ĩ ægypto
fuiſſe cõdita & hæc quoq; ꝓpter diluuium ex hoĩum memoria delapſa
eſt. Hanc ob cãm extimant multis poſt ſeculis Cadmum agenoris filium
primum litteras in græciam attuliſſe. Atq; ideo græcos quadã cõmũi igno
rantia ductos litteraꝝ ĩuentionẽ illi acceptam tribuiſſe At uero triopas in
cariã nauigans ꝓmontorium tenuit ab eo poſtmodum triopion cogno-
minatum. Reliqui ſoli filii qui ꝓcul a culpa cædis erant ꝑmanſere in rhõ
do habitantes in ilyſia ubi & urbs cõdita ab eis noĩe achaia: Horum ochi
mus natu maior regnum tenens uxorem ægetoriã loci nymphã duxit ex
qua genuit filiam Cydippem Cyrbiam poſtea appellatam. Qua cerca
phus frater in uxorem ſumpta ĩ regno ſucceſſit. His uita functis filii tres
regnum cæpere lindius Iliſus Camirus: Inundatione deinde aquarum ſe
cuta Cyrbe deſerta cultoribus facta eſt. Ipſi patriã inter ſe partiti quilibet
ciuitatem ſui nominis cõdidit. Poſt hæc danaus ex ægypto cum filiabus
aufugiens in lidiam Cypri appulit ſuſceptuſq; bb incolis erepto minerua
templo ſtatuam ingentem deæ dicauit: Hoc tẽpore cãdmus ad ꝑquirẽdã
europam miſſus uehementi iactatus tempeſtate in rhodum uenit. Ibiq;
ſuſcepto antæa dum fluctibus agitarentur uoto ædificauit neptunno tẽ-
plum. Eiuſq; curã phœnicibus quibuſdã ab ſe ĩ iſula relictis qui Ialyſiis
ꝑmixti cum eis ꝑmanſere demandauit. Ex his poſtmodum ſacerdotes q̃ fa
ciundis p̃eſſent ſacris ex ſucceſſione manarunt. Cadmus & mineruã lindi
am ornauit donis. In quis olla fuit ærea admodum cõſpicua antiquo mo
re fabrefacta. In ea litteris phœniceis quas aiunt primũ ex phœnicibus in
græciã allatas appellataſq; phœniceas inſcriptum erat terrã Rhodiã a ſer-
pentibus uaſtatum iri: Qua ꝓpter rhodii poſtmodum in delphos ſci-
ſcitatum miſere. Quo pacto id auerteretur malum. Reſponſum apolli-
nis p̃cepit: ut phorbãtem cum ſociis ĩ iſulã aſciſcerẽt. Hic laphiti filius cũ
pluribus erat in theſſalia ſociis patriã ad habitãdum quærens. ac cito iux
ta dei reſpõſum phorbanti pars inſulæ ad habitandũ conceſſa eſt: Cuius
uirtute deletis ſerpentibus liberata eſt eo timore Rhodos. Fuit hic ĩ cæte-
ris quoq; rebus uir bonus: unde & poſt obitum heroum meruit honores

His actis althmenes catatrei filius cretenſium regis cum oraculum ꝺ qui buſdam ſciſcitaretur:reſpõſum tulit in fatis eſſe:ut pater ab eo interficere tur. Euitare fata cupiens ſponte cum pluribus uoluntariis abiit in eã rho dii oram:quæ camiros dicitur:ſupraq; acabyrũ mõtem Ioui templum cõ ſtruxit a camirium appellatum: Quod & nunc quoq; ſupra excellũ mõ tis cacumen poſitum.ũde creta conſpici poteſt præcipuo habetur cultu. Habitabat Althemenes cum his qui eum ſecuti erant in camiro præci puo incolarũ honore habitus. At pater catatreus cui nulla erat alia proles maſcula fili quem p̃cipue amabat actus deſiderio ꝓfectus eſt in rhodum repiendi nati eiuſq; in cretam deducendi cupidus. Verum ui fatorũ:quæ ſuperari nequit urgente cum noctu in inſulã deſcediſſet orta inter ſuos lo ciq; incolas cõtentiõe ac pugna Althemenes ſuis auxilio accurrens iaculo inſcius patrem occidit. Qua ex re Althemenes dolore ingenti perculſus cum tantæ uim calamitatis fere nõ poſſet fugiens hoĩum cõſortia ac ſer mones ſoluſq; per deſerta inuiaq; loca ab errans dolore cõſumptus expi rauit. Cui rhodiis poſtmodum honores heroum impenſi ſunt paulo an te troianum bellum. Triptolemus herculis filius ob licynii cedem ab ſe ĩ ſcio interfecti ex agro ſpõte fugiens ſecundum oraculi reſpõſum:quod ſu per colonia deducenda cõſuluerat cum certis populis tranſcendit in rho dum. Ibiq; ab incolis ſuſceptus habitauit. Factus deinceps ĩſulæ rex & pa triam omnem reddidit inſignem & iuſte imperauit: Inde ad ilium cum agamemnone profectus eſt regni adminiſtratione Buti qui ex argis cum eo fugerat permiſſa. Is uir bello clarus in agro troião defunctus ẽ. Quo niam rhodienſium rebus cherroneſi qui locus eis oppoſitus eſt: quædam ſunt ĩmixta haud abre cẽſemus & ipſa litteris tradere. Cherroneſus olim ut nõnulli tradunt a natura loci qui hyſtmos dicitur. Vt uero ſcripſerunt alii a cherroneſo quis eis imperauit oris nomen traxit. Haud multo poſt huius impium uolunt. Curetes quinq; ex creta eo tranſfretaſſe. Illorũ po ſteros qui ab ioue & rhea orti ſunt:inq; ideis montibus cretæ educati: Ii ĩ cherroneſum haud parua claſſe nauigãtes cares in ea habitãtes expulere omnẽq; eã ſubactã patriã in quinq; diſtribuerunt partes cõdita a quoq; eorum ſui nominis ciuitate. Paulo uero poſt Inachus argiuorũ rex amiſ ſa Io filia Cyraum præſtantem ducẽ cum haud contemnẽda claſſe ad eã inquirendã deſtinãs reditum abſq; filia interdixit. Verum cum diutius uariis peragratis orbis locis incaſſum quæſita eſſet:ex caria cherroneſum contempta patria petiuit:deinde partim ſuadendo partim cogendo quo rundam locorum rex factus eſt. Ciuitate ab eo noĩe ſuo condita: Vtilitati publice ĩtentus magna gloria apud ſubditos uixit. Triopias deinceps cõ

Cherronesus: qui hystmos dicitur.

taminatus cæde fratris cum ī cherroneſum puenisſet:a Meliſſeo rege cæ-
dis purgatus ī theſſaliā trāſiit deucalionis filius belli p̄ſidio fucturus pul
ſis.inde pelaſgis agrum doreum ſortitus ē.Cū tēplum ceteris euertiſſet:
eius materia abuſus eſt ad regie cōſtructionē.Igitur incolarum odio con
tracto ex theſſalia fugiens cum populis qui ſecum nauigarant ī nydiam
uenit.In qua & urbē cōdidit ſui nominis Triopiā.Inde ꝓtectus & cherro
neſum cæpit & ei cōterminæ plurimā cariæ partem.De triope genere plu
res ſcriptores poetæq; diſſentiunt.Nam tradunt quidam ipſum ex canace
eoli filia neptunnoq;.Alii ex lapitho Apollinis Scibeq; penei ortum.Eſt
in caſtabo cherroneſi tēplū ſanctū ſemideæ.De qua cum multa uarie fe-
rantur haud ſilēdū uidetur.Ver nos id quod magis increbuit quodq; cō
ſentiunt aecolæ referemus.Staphilo ac Chriſotheo de fuiſſe tradunt filiaſ
tres Molpadiam Rheam.Partheniam tbeam ab apolline cōpreſſam gra-
uidam eſſe factā:patrē iratum tanq̄ ab hoīe corruptam filiā ī arca incluſā
in mare deieciſſe:quæ cum in delum appulliſſet:filium genuit noīe Aniū
Mulier p̄ter opinionem ſalutem aſſetuta īfāte poſt parrū ſupra apollinis
altare poſito deum orauit:ut ſi ex eo eſſet genitus puer ſaluaret.Apollinē
dicunt abſcondito infante eius educandi curam cæpiſſe. Doctūq; dein-
de diuinandi artem magno honore affeciſſe.At uero Molpadiam parthe
niamq; rheæ ſorores patris cuſtodientes uini amphorā pauloante inter
hoīes reperti ſōnus oppreſſit.Interī nutrica apud eas ſus thalamū īgreſſa
uini amphoram fregit.Quo diſſipato uirgines patris iracundiā ueritæ
cū ad littus cōfugiſſent e ſaxo ſe in mare p̄cipitauere.Apollo in ea ſoro-
ris gratiā manibus ſuſceptas ī cherroneſi urbes īcolumes detulit: parthe-
niæ in Bubaſco cherroneſi diuum honores habiti:& fauum ædificatum
Molpadia in caſtamū accedens p̄dicatiōe Apollinis Semidea dicta apud
cherroneſos ī honore fuit.In eius ſacris propter caſū:qui ex uino accidit.
Melicrato libant.Tangentē uero aut edentē porrū nequaq̄ fas eſt tēplū ī
gredi.Adeo aūt poſtmodū ſemideæ religio excreuit:ut nō incolæ ſolum
ſed ex terre quoq; gentes ad id tēplum ꝓficiſcerentur ſacris doniſq; egre-
giis deam colentes.Quod uero maximū habetur perſæ īperantes aſiæ
cum oīa græco loca ſacra expilaſſent:ſolum huius ſemideæ templū īta-
ctū liquere.Latrones inſup ſingula rapientes hoc ſolū haud quaq̄ muro
cinctū:ut abſq; piculo ſpoliari quæat inuiolatū ſinunt Huius rei cauſam
tradunt deæ cōmunē ī oēs beneficentia.Nā & egras ꝑ ſōnū curas morbo
rum docet:& multis inſup ſanitatem deſpantibus ſalutem p̄bet.Mulie-
res præterea parturientes a laboribus ac uitæ diſcrimine hæc liberat dea.
Quo factum eſt ut plurimo:qui ſalutem aſſecuti ſunt donis refertum

tẽplum exiſtãt:neq; cuſtodibus neq; mœniis.ſed religiõe tutis :Et de rho
do:cheroneſoq; hactenus.Nunc ac cretãm tranſceamus.Q ui prius cre-
tam inhabitarunt antiquiſſimi dicuntur etheo cretæ indigetes fuiſſe.Ho
rum rex cretas fuit plurimarũ in ea iſula reꝝ:quæ ad uitam mortalium cõ
ferrent inuentor.Plures quoq; deoꝝ apud eos fabulantur extitiſſe : quos
ꝓpter beneficia hoĩbus ĩpenſa ut deos poſteri coluerunt.de quibus ſigu
latim recenſebimus eos imitati:qui cretenſium geſta cõſcripſere.Primi q̄
quidẽ memoriæ tradãtur:in creta circa idem habitarunt:idei dactyli ap-
pellati.Hos quidẽ centũ fuiſſe numero tradunt:Alii decẽ qui eo nomine
uocati ſunt:ob parem numeꝝ mãnuum digitoꝝ in quis eſt ephorus.uo
lunt nõnulli Ideos dactylos ex idia quæ eſt in phrigia extitiſſe indeq; cũ
Migdono tranſcendiſſe in europã diuinandi quoq; arte peritos docuiſſe
cantum initiationes ac miſteria.In Samothracia uero magnam ſui admi
rationem præbuere incolis:quo tẽpore orphea ferunt ingenio ad poe
ſim melodiamq; p̄ſtanti hoꝝ diſcipulum primũ ad græcos initiãdi mo
rem miſteriaq; attulliſſe.Idei dactili traduntur:ignis uſum ac æris ferriq;
naturã quoq; mõ fabricarentur in loco:quẽ berecinthum dicunt ĩueniſſe
Cum magnoꝝ bonoꝝ generi hoĩum haberentur auctores:ĩmortaliũ ho-
noribus donati ſunt.Scribunt etiam unum ex eis appellatum herculem :
qui cum gloria excelleret olimpia ĩſtituerit certamina.Poſteros uero no-
minis ſimilitudine ductos eſſe opinatos ab hercule Alcmenæ ea certami
na ĩſtituta.Hoꝝ aſſerunt antiquitus & nũc uſq; extare ueſtigia:q; fœmi-
næ plures ab hoc deo cantus quoſdã ſũmant:ac ſuperſtigioſa q̄dam faci
ant:tanq̃ & ipſe incantator extiterit & initiatiõibus deditus.At hæc plu-
rimum aliena ſunt ab hercule:qui eſt ex alcmena ortus.Poſt ideos dacti
los ſecuti ſunt curetes nouem quos quidam eſt terra genitos uolunt.Alii
ꝓgeniem idei dactiloꝝ.Habitaſſe autẽ in mõtibus ac cõuallibus arborũ
plenis tecta ac indumenta:quæ natura præberet:nõdum reptis domibus
habẽtes.Cum prudẽtia eminerẽt multa ad uitam utilia ab eis ĩuẽta ſunt.
Nam primos oium greges coegiſſe:aliquaq; mãſuefeciſſe pecorã . Mellis
ĩſuper & ſagittãdi uenãdiq; modum induxiſſe perhibent.Hoĩum quoq;
cætus ad cõmune uitæ & legum diſciplinã illos ĩſtituiſſe ferũt. Reppiſſe
inſuper enſem galeam ac cum armis ſaltãdi morem:quoꝝ ſtrepitu der
magna ſaturnus deceptus eſt.Aiunt præterea iouem clam ſaturno ab rhe
a matre datum ab his fuiſſe nutritum:de quo cum ſingulatim ſcripturi
ſimus paulo altius narratio repetenda eſt.Tradunt Cretenſes curetum tẽ
pore titanas in gnoſia habitaſſe:ubi & nunc quoq; fundamẽta uiſuntur
domus: in qua educata rhea eſt:atq; antiquum cupreſſoru nemus. Fu

iſſe autem ſex numero uiros:fœminas quinq; ex cælo & terra natos quidã tradunt. Alii ex uno curetum matre Titea:a qua & id nomen ſumpſere. Mares quidem fuere Saturnus Hyperion:Conis Iapetus Creius Poſtremus:oceanus. Horum ſorores Rhea Thenus memoria phœbes:thetis hi omnes rei alicuius:quæ uſui hoīum eſſet īuētores honores nomēq; ſempiternum adepti ſunt. Saturnus natu maior rex factus homines ex agreſti īcultaq; uita ad mores legeſq; & humaniorē cultū deduxit. Qua ex cauſa cum magna eſſet apud oēs famá plura orbis loca peragrauit:exhortans ad iuſtitiã ſingulos:& animi uirtutē:obq; eã rē ſubditos ſuos bonis moribus inſtitutos reddit ꝓbitate fœlices. Imperauit maxime: quæ ad heſperum pertinent:locis maximo in honore apud oēs habitus. Ideo uſq; ad poſteriora tempora & a romanis carthaginenſibuſq; ac aliis ꝓximis gētibus cerimoniæ ſacraq; præcipuã ſaturno fiunt. Multa uero loca ab eo nomē ſumpſere. Et cū legibus homīes obtemperarēt:nulla īiuſticia apud eos erat. Sed oēs eius īperio parentes ſumma cū uoluptate fœlicē uitam agebãt. Hoꝝ teſtis eſt poeta Heſiodus:qui eādē ī ſuis carmībus affirmat. Huiuſcemodi ſaturni fabulæ ferunt. At hyperion ſolis ac lunæ aliorũq; aſtrorum motus horaſq; primum ſumma cura obſeruationeq; ab ſe per cepta:cæteris noſcenda tradidit:ideoq; hoꝝ parens nominatur ueluti ipſoꝝ naturæ contēplator:Ex ſaturno ac phœbe orta latona ē. Ex iapeto ꝓmetheus quem nonnulli ſcriptores tradunt ignem ab diis furto ſublatū hominibus dediſſe. Sed ab eo conſtat illa:quibus ignis alitur reperta. Ex titanibus uero memoriã tradunt loquendi modum adinueniſſe:ac rebus īpoſuiſſe nomina. Licet a quibuſdã ea Mercurio tribuãtur. Hoc quoq; deæ reꝝ memoria:a qua & nomen ſortita eſt:aſſignãt. Themim tū diuinandi artem ſacra cultuſque deorum ītroduxiſſe dicunt:eãque:quæ ad bene uiuendum & pacem pertinent oſtendiſſe. Ideoq; conditores legum ſarorumq; cuſtodes eos:qui deos colunt:& hominum leges ſeruant dictos. Apollo quidem tranditur cum eſſet reſponſa daturus themim conſuluere ſolitus tanquam diuinandi artis inuerticem. hi dei quoniam in plurimis ꝓfuerunt mortalium uitæ:nō ſolum īmortales honores adepti ſed primi olympū poſt obitū habitare exiſtimati ſunt. Saturnus ac rhea Veſtam cererem Iunonem Iouem Neptuunnum ac Plutonem genuerūt Hoꝝ ueſta fructuram domus inueniſſe fertur. Iupiter poſtmodū apud omnes ferme hoīes ab hoc beneficium honorari eam ſacriſq; coli uoluit. Ceres frumenti:quod forte inter alias herbas naſcebatur ignotum cæteris prima uſum adinuenit:docuitq; hoīes naſcendi ſeruandiq; & ſerendi modum:Eſt aūt ab ipſa frumentum ante genitã ꝓſerpinã reptum :Nam

poſt eius a plutone raptum frumenta omnia tum in iouis odiū tū ꝑpter dolorem filiæ incendiſſe ferunt. Sed ea inuenta & recōciliatam eſſe Ioui: & Tripolemo frumēti dediſſe ſemē. mādaſſeque ut cū oībus id donum participās modū ſeminādi mōſtraret. Tradit̃ a nōnullis illā leges quoq; dediſſe: quibus hoīes iuſte uiuere aſſueſcerēt. Vnde & legifera dicta eſt. Et quoniam maximoꝶ bonoꝶ cauſa humano generi extitiſſet: ab oībus nō ſolum græcis. ſed barbaris quoq;: ad quos frumenti peruenit uſus honoribus ſacriſ quæ ſolēnibus ac celebritate præcipua colitur. Nonnulli de frumenti inuentione ſecus ſentiunt penes ſe eam primo deam apparuiſſe frumenti quæ nāturam & uſum penes ſe repertum aſſerentes. Nam traditur ab ægyptiis Cererē & iſidem eandē eſſe deā primamq; in ægyptū attuliſſe frumentū nilo ægypti cāpos irrigante: omniq; regione ad ferendos fructus optime ſita. Athenienſes q̄uis īuentionē frumenti fateantur uolūt tamen aliunde ī atticam delatum: locūque: qui id primū donū ſuſceperit eleuſīam appellant: eo q; ab aliis id ſemen ad eam oram ſit aſportatum. Siculi cū īſula Cereri ac ꝓſerpinæ ſacra exiſtat: æquum cenſet frumenti uſnm ei primum patriæ fuiſſe oſtēſum: quā īprimis amarit. Haud enim ueriſimile eſt eā regionem quā ut ꝓpriā Ceres admodum fructiferam præſtitiſſet: poſtremā huius beneficii participē effeciſſe: ꝓſertim cum in ea īſula & filiæ raptus cōtigiſſet: & frugum eſſet fertilis ubi etiā ſua ſpōte: prout poeta tradit: naſcatur ordeum ac frumenta. Sed de cerere hactenus. De diis uero aliis ex ſaturno & rhea natis pluto ſecundum cretenſes primus nauigandi arte īuenta claſſem inſtituit: eiuſq; præfectus ē a saturno factus. Qua propter traditum eſt poſteris neptunnum īperaſſe marī: ſacraq; ei nauigantibus facta. Adunt etiā neptunum equos primum domuiſſe artemq; equitandi ab illo traditam. ex quo hippius ſit appellatus. Plutonem uolunt ſepulchrorum funerumque atque honorum qui mortuis impenduntur uſum ītroduxiſſe. Cum antæa nulla reꝶ apud hoīes eſſet cōſuetudo: quæ cauſa extitit. ut uicta functis dominari exiſtimaret̃ Antiquitate illi huius curæ principium tribuēte. De iouis genere atq; īperio dubitatur. Nam quibuſdā placet poſtq̄ ſaturnus ad deos tranſiit ſuſcepiſſe regnū: nō ui patrē expuliſſe iuſteq; & legitime regno potitū. Alii ſaturno uolunt in ortu filii reſpōſum fore ut ab ioue ui regno pelleretur: quæ res ſaturnum īpulit: ut filios ſæpius perimeret. Id egreferens Ceres cum uiri animus placari nō poſſet iouem in ida ab ſe editum clam nutriēdum Curetibus iuxta idæ montē habitātibus dedit. Hi in antrū ad nymphas cōmendata illis infantiſ cura detulerunt. Lacte capræ: q̄ amalthea dicta eſt melleq; educatus ē. Multa īſup iouis tum generis tum educatio

neptunnū imperaſſe mari . . . . etiam neptunnum equos primū domuiſſe arteq; equitādi.

nis aiunt in eã inſula extare ueſtigia. Nam cum ã curretibus ĩfans ferret tradunt õphalũ iuxta fluuium tritonum cecidiſſe. Ex quo & ora illa ab eo quod accidit deo ſacra Olimphalia cognominatur: & ꝓpinquus ager eſt omphaleos appellatus. In ida antrum ubi nutritus dicitur ſacrum eſt & circa illud prata manent intacta. Verꝫ quod de apibus mirabile dictu tradunt fabulæ mĩme uidetur ꝑtereundum. Iouẽ ſcilicet ĩ ſẽpiternã amoriſ erga eas memoriã illaꝝ colorẽ ĩmutatũ inq; æris uertiſſe aurati. Q uãuis autẽ locus is ádmodũ excelſus aſperq; ſitu uentis quoq; agitatus niuibus ſit ĩfeſtus: nullo tamen apes incomodo aut moleſtia afficiuntur. Capræ: q̄ eum nutrit & alii ſunt honores ĩpenſi: & locus eius ẽ ægiochus uocatus: Adoleſcentiã egreſſus ĩ dicta ubi genitus eſt Ciuitatẽ cõdidit cuius poſt modũ deſtructæ etiã nunc extãt reliquæ. Exceſſit hic deus fortitudine & cæteris uirtutibus oẽs Accepto enĩ poſt ſaturnum regno maxima plurimaq; cõtulit ad hoĩum uitam: Primus oĩum iuſtitiã docuit mutuo ſeruari inter mortales omni ui atq; iniuria remotis. Lites ac cõtentiões iudicio auferens: ſingula quæ ad bene uiuendum ac pacẽ ꝑtinerent ſũma ope ꝓcurauit. bonos ad uirtutẽ exhortatus eſt. Improbos timore cohercuit ac pœna. oẽm pene orbem circuens bello ĩpiis ac ꝑdonibus ĩdicto æquitatẽ ac leges introduxit ꝑ id tempus & gigantes ab eo ſublatos aiunt. In creta quidem Milinum in phrigia Tiphonem. Ante pugnã quæ cum gigantibus ĩ creta habita eſt: Iouem ſacrificaſſe dicunt ſoli cælo ac terræ bouẽ. Q uæ ſacra Iouem fore ſupiorem protẽdentes primum uires & ab hoſtibus defectionem tum finem belli futuꝝ mõſtrarunt: Muſeus quippe ab eis deſciuit: obq; id ei honores tributi. ab diis aũt omnes hoſtes cæli ſunt. Sed & alios quoq; diis præſidium belli tuliſſe aduerſus gigãtes cõſtat. Macedones quidam circa palenem italos in cãpo quem olim a loci cõflagratione phlegreum poſtmodum Cymeum cognominarunt. Aĩaduerſum eẽ ab ioue in gigantes ob eam cãm dicunt. Ex magnitudine ac robore corporis cõfiſi aduerſiq; legibus & multa egerint in hoĩes iniuſta & ꝓpinquas gentes in ſeruitutem redegerint: bellũq; his intulerint: qui ob ſingularia ĩ oẽs nationes beneficia dei ſint exiſtimati. Ferunt ab ioue non ſolum ĩpii nefariiq; deleti: ſed etiã diis heroibuſq; ac hoĩbus benemeritis honores ĩpenſi ꝓpter eius beneficentiã imperiiq; magnitudinem oĩum cõſenſu & regnum ꝑpetuum tributum eſt & habitatio in olympo. Sacrifitia inſuper illi ſupra cæteros ſtatuta. Poſtea uero q̄ in cælum delatus eſt memoria nominis eius animis hoĩum in quos beneficia cõtulit adeo infixa permãſit ut omnium quæ in cælo fierent uelut hymbrium tonitruum ac fulminũ cæteroꝝq; eiuſmodi potẽs exiſtimaretur. Itaq; quod uitæ cauſa hoĩbus

eſſe uideretur cum fructus terræ ad maturitatem perduceret: Iouem dixere. Patrem uero tum quia ſingulorum̃ ſuſceperit ſumma cum beniuolentia curam tum quia tanq̃ dux hominibus extiterit recte uiuendi. imperator ac rex ob imperii amplitudinem: Conſultor ac prouidus propter conſulēdi prudentiam appellatus eſt. Tradunt etiam palladem in creta ex ioue apud fontes tritonis fluminis ortam. Ex quo tritonia dicta: & nūc quoq; apud eos fontes ubi nata eſt huic deæ ſacrarunt. Fabulantur præterea nuptias iouis & iunonis in ora gnoſiæ fluuio therino proxima: ubi nunc tēptum eſt factas: ſacraq; quot ānis ſancte ab incolis fieri nuptias prout olī factæ traduntur repreſintantibus. Ex ioue cretas uolunt uenerem gratias Lucinam Dianā & eas quas dicunt oras Eunomiam Iuſtitiam Pacē Palladem Muſas: Deos uero Vulcanum Martem Apollinem Mercuriū: Horum cuilibet ut perpetuā apud omnes uigeret memoria ab ſe inuentorū geſtorumq; iupiter laudem & honorem tribuit. Veneri nanq; maturā uirginum ætatem aliarumq; curam rerum: quæ nunc etiam circa nuptiarum ſacra ac fœdera in eius cultum celebrantur dedit. Sacrificant autem omēs parius ioui perfectori: iunoniq; perfectrici: quoniam hi primi duces inuētores: quæ omnium extiterunt. Gratiis quæ adoris ſpeciem ac partiū corporis formam decorem quæ ſpectent: inſuper beneficii & gratiæ retributionem: Lucinæ parientium curam officium que eorum: quæ parturientes perferunt. unde & in partus diſcrimine ac difficultate hanc mulieres præcipuent inuocant deam. Ad dianam tradunt infantium ac ciborum quos id ætatis poſtulet officium pertinere. Qua ex cauſa puerorum nutricem uocari dicunt: Earum quas oras dicunt datum eſt ſuum cuiq; munus ad uitæ cultum & mortallium comoditatem. Nil enim eſt uitæ hominum ad fœlicitatem comparandam utilius: q̃ leges iuſtitia ac pax. Palladi oleam̃ olei quæ educēdi īuentionem tribuunt. Nam ante huius deæ ortum erat hæc arbor cum aliis ſilueſtribus īmixta. Olei uſus aberat cum eſſet ignota. Hæc olei exprimendi modū inuenit. Addunt ipſi quoq; ueſtium apparatum & ædificandi artem multaq; p̄terea uolunt in cæteris artibus hoībus ꝓfuiſſe. Nam & tibiam earūq; cantum & plurima inſtrumenta ad uaria opificia ex quibus operaria dicta eſt: adinuenit. Muſis a patre cōceſſa eſt litterarum̃ inuentio & carminum: quæ poeſis appellatur rō Nam qui dicunt phœnices a muſis pcæptas litteras tradidiſſe poſtmodū græcis: ii ſunt qui cum cadmo in europā nauigarunt. Ex quo a græcis litteræ phœniceæ appellate ſunt. Verum phœnices a primordio non litteras inueniſſe uolunt: ſed earum formam tantum immutaſſe: eaq; litterarū forma cū plurimi hoīes uterentur hoc cognomine uocatās. Vulcanū ferri

æris auri argenti oīumq̃: quæ igne fabricantur: artē inueniſſe ferunt: eáq́ꝫ cæteros docuiſſe. Quapropter hæꝝ rerum opifices oēs uota ſacraq́ꝫ huic deo maxime facientes ignem in æternam memoriā ſuſcepti beneficii uulcanum uocant: Martem fabulæ tradunt primum fabricatis armis armaſſe milites pugnādiq́ꝫ ac certandi morem induxiſſe: eos qui diis aduerſi eſſēt interficientē. Apollinem cytharæ eiuſq́ꝫ muſicæ inuentorem ferunt. Medicinæ inſup ſcientiam diuinandi arte pcæptam: quam olim infirmi erāt morbos curare ſoliti primum attuliſſe. Arcus inſup ſagyttandiq́ꝫ extitiſſe repertorem. Qua ex cauſa cretenſes præcipue arcu delectati ſunt: quem ſcythicum nominarunt. Eſchulapius ex apolline atq́ꝫ ariadna ortus pluribus a patre in medicina percæptis chirugiam & medelaꝝ compoſitionem radicum inſuper uirtutes adinuenit. Adeo aūt medicinæ artem extulit: ut uelut eius inuentor & auctor ueneraretur. Tribuuntur præterea Mercurio pconia diſcida ac fœdera: quæ in bellis fiunt. præcones quoq́ꝫ adiiciuntur: qui internuntii eſſe ſolent: ob eamq́ꝫ rem ab hoſte tuti. Vnde & ipſum cōmunem utriſq́ꝫ dicunt: cum ambobus utilitatis communis ac pacis mutuæ interpres exiſtat. Menſuram inſuper ac pondus & mercaturæ quæſtum repperiſſe affirmant: occulteq́ꝫ inuicem peculandi modum. Præco etiam deodorum traditur nuntiuſq́ꝫ optimus: quoniam mandata diligenter perficiat. Vnde & interpretis nomen aſſumpſit. Num q̃ꝫ nominū aut orationis ut quidam tradunt fuerit inuentor: ſed quia diligētus q̄ cæteri mandata referat: Paleſtrā eū ītroduxiſſe: & ex teſtudinis forma lyram adinueniſſe aiunt. Poſt apollinis cū marſia qua & ſupior fuit contentionē poſtque ſumptā ꝑtere quū a uicto pœnam penituiſſe apollinem dicunt: Cytharæq́ꝫ effractis cordis muſica aliquandiu abſtinuiſſe. Dioniſium uitis reptorem uiniq́ꝫ cōficiendi rationem & fructuum in lōgiorē uſū ſeruādoꝝ curam & modum docuiſſe ſcribunt. Hunc in creta ex ioue & ꝓſerpina natū orpheus tradit. inter initiationes a titanis diſcerptum. Plures uero fuiſſe Dioniſios iam antæa ſcripſimus diligentius. Cretenſes ea coniecturam hūc deū aſſerūt apud ſe ortū. q̃ꝫ duæ īſulæ apud eos ſinus qui appellentur dydimi ab eo dionyſiæ quod nulla alia in orbis parte fecerit: ſit uocatæ. Herculem ex ioue genitum multis ānis ante eū qui fuit ex alcmena genitus fabulantur. Huius mater increta eſt. Hoc tantum conſtat illū corporis uiribus ꝑſtantiorem cæteris orbem pambulaſſe delētem īiquos & feras beſtias ac monſtra domantem. Inuictus quoq́ꝫ abſque timore ī libertatem hoīes uendicauit. Quibus beneficiis honores immortaliū ei ſūt ab hoībus īpēſi. Qui uero poſterior ex alcmena fuit hercules. quoniam prioris uirtutis ē imitatus & īmortalitatē aſſecutus eſt & ꝓpter nomi-

nis ſimilitudiné idē qui prior creditus.Ideo & ſupioris geſta huic fuerūt
ueri inſcitia aſcripta.Aſſerunt quoq; ſuperioris herculis operum impenſi
q; honoris in ægypto ueſtigia eſſe.& ab eo cōditā ciuitatem Brito martrē
quam dictynnam dicunt.In creta genitam tradunt ex ioue ac charmide
Euboli cereris filii. Hæc retia aduenandum inuenit.exquo & dictynna ē
cognominata.Conſuetudine diane utebatur quod cām præbuitut qui-
dam dictynnam dianāq; eandem eſſe exiſtimarent.Quam deam ſacris
tēpliſq; cretenſes coluere.Qui uero dictynnam a retibus piſcatoris q̄s
fugerat inſequente coitus gratia minoe uolunt denominatam ꝓcul a ue
ro ſentiunt.Non.n.credendum uidetur deā in eā egeſtatem compulſā ut
auxilia hominum imploraret cum eſſet maximi deorum filia.Neque mi
noem tātæ impietatis culpare decet:præſertim cum fuerit omnium cōſen
ſu habitus iuſtus uir & probatæ uitæ.Plutonem natum tradunt ī tripo
do cretæ ex cerere & iaſone.Eius genus bifariā ferunt.Nam quidam uo-
lunt cum iaſon terrā ſeueri adhibita culturæ diligentia adeo uberem per
cæpiſſe fructum.ut qui id cōſpexerunt a meſſium fertilitate illo plutonē
nominarunt.Vnde & a poſteris is cui cenſus ſupereſſet habere plutonem
exiſtimatus eſt.Alii tradunt cererem ac iaſonem puerum genuiſſe appel-
latum plutonem:qui cultum uitæ pecuniaſque coaceruare ac in uſus cu-
ſtodire primus monſtrauit.Cum antæa parua congregandæ ſeruandæq;
pecunie fuiſſet cura.Hæc de diis quos cretenſes apud ſe natos uolūt ſcri
buntur.Sacra uero honores myſteria cerimonias ab ſe hoc pacto ad alioſ
arguunt tranſmiſſas.Nam cerimoniæ quas athenieſes oīum celeberimas
in eleuſina faciunt:quæq; in ſamothracia atq; in thracia:unde eas orphe-
us ſumpſiſſe traditur fiunt in gnoſo apud cretam priſca lege ſtatutoq; ce
lebrantur.Quo palam eſt eiuſmodi cerimonias ab eis ad alias gentes
fuiſſe traductas.Quæq; apud cæteros ſecrete traduntur:eas palam om-
nibus noſcendi facultatem apud cretenſes eſſe.Aſſerunt aūt plures deoꝝ
ab ipſis ꝓfectos magna orbis parte ab eis peragrata beneficos in genus
humanum extitiſſe:atq; ab ſe inuentoꝝ artem uſumq; docuiſſe.Nam ce
res cum in atticam perueniſſet:inde in ſiciliā tranſiit.poſtea in ægyptum
quibus in locis frumenti ſerendi cultum mōſtrauit.Summoq; ꝓpterea ī
honore habita eſt.Venus in ſicilia cōmorata eſt circa erycem in cypro cir
ca cytherum ac paphum.In aſia circa ſyriam.Ob has ꝑegrinationes uene
rem tum Ericiam tum cythereamtum paphiam tum ſyram incolæ ap-
pellarunt.Eodē mō plurimum temporis apollo circa delum ac liciam del
phumq; uerſatus eſt.Circa epheſum pōtum perſidem & cretam Diana.
Itaq; a locis ac geſtis eorum ſumptis nominibus hunc delium ac pithi-

um appellarunt:hac uero ephesiã cresiã tauropoliã quoq; ac pſeã cũ ãbo eẽnt ĩ creta nati:Colit̃ & a pſis plurimũ hæc dea:cui myſteria iſtituerunt barbari:quæ ad hoc uſq; tẽpus pſea dicunt̃.His ſmilia & de cæteris diis:q̃ lõgũ eẽt recẽſere tradũt̃.Lõgo poſt deoꝝ ortũ tẽpore plures heroes ĩ creta ferũt extitiſſe:quoꝝ nobiliſſimi Minois ac rhadamãti fuerũt ætate ex io ue ac europa agenoris:quã tauro deoꝝ ꝓuidentia aduectã ĩ cretã tradunt geniti Minos ætate ꝑor regnauit ĩ inſula:in q̃ multas urbes:inter quæ eas nobiliores tres cõdidit gnoſã ĩ ea inſulæ pte quæ aſiã reſpectat.Vulcaniã iuxta mare meridiẽ uerſus cydoniã ĩ eis locis q̃ pelopõneſi oppoſiti ad oc cidentẽ uergũt.Leges ꝑterea multas cretenſibus deddit ſimulãs eas ab ſe ĩ q̃dã ſpelũcas meditatas.Claſſẽ ĩſup parauit:q̃ plures ꝓpĩquas ĩſula ſibi ſubiiciens græcoꝝ ꝑmus ẽ maris ĩpio potitus.Cũ eius magnũ uirtutis ac iuſtitiæ nomẽ eẽt:trãſiit in ſiciliã aduerſus corcalum:de quo ĩn dedali re bus cuius cauſã bellũ mouit:ſcriſimus.Rhadamantum ſcribunt omniũ iuſtiſſimum:latrones quoque ac ſceleſtos uiros cæteroſq; improbos acri affeciſſe pœna.Multarum inſularum imperio potitus magnã aſiæ mari timam ĩ patrem tenuit ſingulis eius imperio ſe ſpõte ob iuſtitiæ famam tradentibus.Is erithro uni ex filiis.ii erithri ab eo uocati ſunt regnum ꝑ miſit.inopinioni ariadnes minois filiæ chium ferunt dediſſe:quẽ nõnulli fuiſſe dionyſium uelunt:atq; a patre uini faciundi modum didiciſſe.Cui libet ex aliis filiis aut inſulã aut urbẽ Rhãdamantũ dediſſe traditur.tho anti Lemnum.Alii Cyrnum.pãmphilo peparethum.Euambio marone am.Alceo parum:Anioni delum:Andreo:quæ ab eo nominata eſt andrũ propter ſingulare iuſtitiæ nomen illum apud inferos bonorum ac malo rum iudicem factum fabulæ ferunt.Ob eademq; iuſtitiam minoẽ quo q; pari honore fungi.Tertium fratrem ſerpedonem ſcribunt cum magna manu in aſiam profectum lyciam tenuiſſe.Huic euandere filius in regno ſuccepſit ſumptaq; uxore deidamia bellerophontis filia Sarpedonem ge nuit:qui cum agamemnone troiano affuit bello.Et hic ut quidã tradunt iouis filius Minois fuiſſe filios aiunt deucaliõem ac molum.Ex deucalio ne Idomeneum ex molo Mirionẽ genitos cum nauibus nonaginta ad ili um cũ Agamemnone profectos:reuerſoſq; poſtea ĩ patria diem ſuũ obiiſ ſe honorificeq; ſepultos deorum honores fuiſſe aſſecutos. Horum ſepul chra in gnoſo hac hoſtenduntur ĩſcriptione Gnoſii Idomenei ſepulchrũ Aſpice in quo ego Myrion Moli filius ꝓpinquus iaceo.Hos ut nobiles heroes cretẽſes colũt ſacris ĩ belloꝝ diſcrimine eorum præſidium inuocã tes.Nunc nationes:que cretẽſibus immixtæ ſunt referentur.Scripſimus antæa theocrites:qui dicebãntur indigetes inſulam habitaſſe. Multis

uero poſtmodũ ſeculis ꝓpter bellã ac ſeditiões errãtes pelaſgi incretam
appulſi tenuerunt inſulæ partẽ: Tertii dorienſes tradunt ĩ inſulã ueniſſe
duce doro tetacini nepote. Huius populi pars maior fertur ex locis olym
po propinquis ſimul cõueniſſe. Pars uero quædam ex acheis qui ſunt in
laconia donorum pollicitationibus allecti. Quartum genus eorum qui
ĩ cretam appullerunt fuerunt Migades barbari: qui conſuetudine græco
rũ lĩgua ex frequẽti uſu percepta poſtea minois Rhadamãtiq; ĩperio pa-
ruerunt. poſtremo poſt eraclidarum deſcẽſum argiui lacedemoniiq; miſ
ſis coloniis tum alias quaſdam tum inſulas occuparũt: inq; eis nõnullas
ab ſe hedificatas urbes: de quibus alias dicetur ĩhabitarunt: uerum haud
mirum debet uideri: cum plures qui geſta cretenſia ſcripſcere admodum
diſſentiãt: nos quoq; ea: quæ nõ oẽs ſentiãt. ſcribere. eos enim ſumus ſecu
ti: quos uero ſimiliora tradere exiſtimauimus. Quædam ab epimedine
theologo: q̃dã: a doſiade: alia a ſoſicrate. nõnulli a laoſchernide ſumentes.
& de creta hactenus: Nunc ad leſbũ tranſeamus. Hanc inſulã olim uariæ
gentes ad eam nauigãtes incoluerunt: pelaſgi primũ eam tenuere cum an
tæa deſerta eſſet. Nã xanthus Triopi filius pelaſgoꝝ qui ex argo uenerãt
rex partem lyciæ tenens argis qui ſecum acceſſerant imperauit: deinde leſ
bum cultoribus uacuã petens agro pelaſgis diuiſo inſulam q̃ iſſa prius di
cebatur ab eis pelaſgiã uocauit. deinceps ſeptima ꝓgenie ob diluuium tẽ-
pore deucalionis factum cum multi in ea interiiſſent: accidit ut aquaꝝ in
undatione deſereretur. Macareus poſtea cum ĩ eã perueniſſet inſulæ pul
chritudine cõſpecta in ea ꝑmanſit: is erat ut heſiodus: Aliiq; poetæ nõnul
li tradunt cyrenaici iouis filius: qui cum habitaret ĩ oleno: q̃ patria tunc ia
dos nunc achaia dicitur aſſumens tũ Ionas tum gentes alias nauigauit in
leſbum: deĩde cum uirtute ĩſulæ tum humanitate ac iuſtitia plurimũ ad
auctis opibus ꝓpinquas inſulas poſſedit agris qui ineluti erant diuiſis:
poſt hæc tẽpora leſbus filius lapithi: qui erat ex cælo hippoti ſecundum
quoddã oraculi reſpõſum cum ſuis domeſticis nauigans in hanc inſulam
ſũpta ĩ uxorẽ Macharei filia mathina noĩe una cum ea in ĩſula ꝑmanſit
Cum uir factis clarus euaſiſſet & ĩſulam ab ſe & populũ leſbium cogno-
minauit. Macareo p̃ter alias mytilene ac methynne filiæ ortæ ſunt: a qui
bus & ciuitates ſumpſere nomen. is cupiens ꝓpinquas ĩſulas ĩ poteſtatẽ
redigere colonia ĩ chium miſſa filiũ ei p̃fecit: deinde alteꝝ deſtinauit ĩ ſa
mum noĩe cydſollum: qui in ea regnauit Tertiæ cœneandrum p̃fecit re
gem deinceps in Rhodum cum pluribus colonis miſit leucippum: quos
accolæ ꝓpter eoꝝ infrequentiam cõmunicatis agris libenti animo ſuſce-
perunt. loca inſulæ oppoſita eo tẽpore ꝓpter diluuium magna grauiaq;

afficiebantur calamitate. Nam continuis hymbribus ob corruptos terræ fructus ſterilitate ſub orta infectus aer peſtem urbibus intulit. inſulæ uero uentis agitatæ cum aere eſſent ſalubri ac fertiles frugibus ſuos incolas beatos reddidere. Ex quo ob rerum ubertatē fortunatæ ſunt cognominatæ. Nonnulli beatas a Macareo atq; iono: quorum filii in eis regnauere dictas uolunt. Hæ deniq; inſulæ omnibus propinquis non ſolum priſcis: ſed & noſtris quoq; tēporibus bonitate ſoli locorumq; amenitate: tum uero ſalubritate aeris fœlicitate pſtant. itaq; uere dici fœlices ac beatæ quæunt. Macareus uero in leſbo regnans legem ſcripſit ad cōmunem utilitatem: quā leonem ab eius animantis uirtute robore appellauit: deinceps uero nōnullis ſeculis poſt coloniam in leſbum miſſam inſula tenedos hoc pacto inhabitata eſt. Tennus cycni filius imperauit coloniæ: q̄ eſt in troade uir propter uirtutem inſignis. Hic congregatis colonis patriam linquens nauigauit in inſulam deſertam nomine leucrophin. diſtributis his qui cū eo acceſſerāt inſulæ agris cōditaq; urbe ab ſe tenedon inſulam uocauit is cum iuſte imperaret multis beneficiis omnibus gratus & magna uixit gloria. & poſt obitum inter deos relatus eſt. Nam templo illi conſtructo inſtitutis ſacris ad poſteriora uſq; ſecula ut deum coluerunt. Non autem uidentur ommittenda: quæ de eo qui urbem tennum condidit apud Teneidos memoriæ traduntur. Ferunt enim Cycnum patrem uxoris calumnia inductum filium tennum in arca poſitum in mare deieciſſe. Hæc tempeſtate acta cum in tenedum appulliſſet: Tennus mirabili deorum ope ſalutem conſecutus inſulæ poſtea imperauit. Vir præclarus: Ac iuſtitia uirtibuſq; aliis honores immortalium potitus. Verum propter cuiuſdam tibicinis teſtimonium: qui nouercę inſidiis fauerat: legem ſanxit: ne quis tibicem templum ingrederetur. Belli troiani tempore cum Achilles poſt græcorum in tenedum eſcenſionem urbem Tennum deleſſet: ſtatuerunt poſtea tenedii ut nulli deinceps liceret templo reſtituto in eo Achillem nominare: Poſteaq̄ de inſulis inſignibus rettulimus: nunc de minoribus ſcribemus. Cyclades inſulæ cum antæa uacuæ cultoribus eſſent: minos iouis ac europæ filius cretenſium rex: cuius terra mariq; imperium potēs erat plurimum claſſe ualuit: Multaſq; ex creta colonias: maximeq; in cycladas inſulas miſit. Quarum plures adeptus populis diuiſit: aſiæ quoq; partē maritimā poſſedit. Quapropter & nonnullæ inſulæ portuſq; aſiæ a cretenſibus minoeq; nomen ſumpſere. Minos autem magnus imperio: Rhadamantum fratrem uirum iuſtum rectumq; regni conſortem in oras imperii ultimas ob inuidiam ablegauit. is ad inſulas Ioniæ cariæq; oppoſitas cum acceſſiſſet Erithro ciuitatem a ſuo nomine conditam conceſſit

in opinionem uero Ariadnis filium chio præfecit:quæ omnia ante bellũ troianum acta ſunt. Deleta troia cares opibus aucti claſſeq; admodum ualidi:cũ cyclades iſulas ſubegiſſent:ex quibuſdam cretenſes penitus eie-cere. Nonnulli una cum eis ut communi patria uſi ſunt. Græci poſtea ex pulſis inde caribus barbaris plures ex eis tenuerunt quibus de rebus ſuo loco ſcribetur a nobis.

FINIS.

CORNELII TACITI ILLVSTRISSIMI HISTORICI DE SITV MORIBVS ET POPVLIS GERMANIAE. LIBELVS AVREVS.

ERMANIA Omnis a gallis rhetiiſq; & pannoniis: Rheno:& Danubio fluminibus:a ſarmatis:daciſq; mutuo metu aut montibus ſeparatur. Cætera oceanus ambit latos ſinus & inſularum immenſa ſpacia complectẽs. Nup cognitis quibuſdã gentibus:ac regibus:quos bellũ aperuit. Rhenus rheticaꝝ alpiũ in acceſſo ac ꝑcipiti uertice ortus:modico flexu ĩ occidentẽ uerſus ſeptẽtrionali oceano miſcetur. Danubius molli & clemẽter edito mõtis Arbonæ iugo effuſus plures populos adit:donec in ponticũ mare ſex meatibus erumpit. Septimũ enĩ os paludibus hauritur. Ipſos Germanos indigenas crediderĩ:minimeq; aliaꝝ gentiũ aduẽtibus & hoſpitiis mixtos:quia nec terra olĩ:ſed claſſibus aduehebãtur: qui mutare ſedes quærebãt.& ĩmenſus ultra: utq; ſic dixerĩ aduerſus oceanus raris ab orbe noſtro nauibus aditur. Quis porro ꝑter periculũ horridi & ignoti maris Aſia:aut Africa aut Italia relicta Germaniã peteret informẽ. terris aſpam cælo triſtẽ cultu:aſpectuq;:niſi ſi patria ſit? celebrãt carminibus antiquis:quod unũ apud illos memoriæ & ãnaliũ genus ſit: Tuiſtonẽ deũ terra editum & filiũ Mannum originẽ gentis cõditoriſq;. Mãno tris filios aſſignãt e quoꝝ nominibus ꝓximi oceano Ingaeuones. Medii hermiones. Cæteri Iſtaeuones uocẽtur. Quidã autẽ licẽtia uetuſtatis plures deo ortos:pluresq; gentis appellationes:Marſos: Gambriuios: Suenos: Vãdalios affirmant. Eaq; uera:& antiqua nomina. Cæteꝝ Germaniæ uocabulũ recẽs:& nup additũ:quoniã:qui primi Rhenum trãgreſſi Gallos expulerint:ac nũc Tũgri,tunc Germani uocati ſint. Ita nationis nomen.

nō gētis eualuiſſe paulatī. Vt oēs primū á uictore ob metū: mox á ſe ipſis īuēto noīe Germani uocarentur: Fuiſſe apud eos & herculem memorāt Primumq̧ oīum uirorꝫ fortiū ituri īprælia canunt. Sunt illis hæc quoq̧ carmina. quorꝫ relatu. quem Baritū uocāt. accēdunt animos. futureq̧ pugnæ fortunā īpo cantu augurantur. Terrent enī: trepidāt ue: prout ſonuit acies. Nec tam uoces illæ. q̄ uirtutis cōcentus uidentur. Affectatur ṕcipue aſpitas ſoni. & fractū murmur obiectis ad os ſcutis. quo plenior & grauior uox repcuſſu intumeſcat. Cæterum & ulixem quidam opinantur longo illo & fabuloſo errore in hunc oceānum delatum adiiſſe germaniæ terras. Aſciburgiumq̧: quod in ripa Rhenī ſitum hodie incolitur ab illo cōſtitutum nominatumq̧ Aram quinetiā ulixi cōſecratā adiecto laertæ patris nomine eodē loco olim reptam. monimentaq̧ & tumulos quoſdam græcis litteris inſcriptos ī cōfinio Germaniæ Rhetiæq̧ adhuc extare: quæ neq̧ cōfirmare argumentis: neq̧ refellere in aīo eſt. Ex ingenio ſuo quiſq̧ demat: uel addat fidē. Ipſe eorꝫ oppiniōibus: aus accedo q germaniæ populos nullis aliis aliarꝫ nationum cōnubiis infectos propriam: & ſinceram & tantum ſui ſimilem gentem extitiſſe arbitrātur. Vnde habitus quoq̧ corporum: quanq̄ in tanto hoīum numero idem: omnibus truces & cerulei oculi. rutilæ comæ. magna corpora & tantum ad impetum ualida: laboris atq̧ operum nō eadem patientia. minimeq̧ ſitim: æſtumq̧ tolerare frigora atq̧ ī ediam cælo ſoloue aſſueuerunt. Terra & ſi aliquāto ſpecie differt: in uniuerſum tamen aut ſiluis horrida. aut paludibus fœda: hūidior quā gallia uentoſior. qua noricum ac pannoniam aſpicit. ſatis ferax. frugiferarum arborum impaciens. pecorum fecunda: ſed plerunq̧ improcera. ne armentis q̄dem ſuis honor: aut gloria frōtis. numero gaudent eæq̧ ſolæ & gratiſſime opes ſunt: Argentum & aurum ꝓpitii an irati dii negauerīt dubito Nec tamen affirmauerim nullam germaniæ uenā argētum aurum ue gignere. quis enim ſcrutatus eſt? poſſeſſione & uſu haud ꝓinde afficiuntur. Eſt uidere apud illos argentea uaſa legatis & principibus eorum muneri data nō in alia uilitate: q̄ quæ humo finguntur: quanq̄ proximi ob uſum cōmertiorum aurum & argentum in ṕcio habent. formaſq̧ quaſdā noſtræ pecuniæ agnoſcunt: atq̧ eligunt. Interiores ſimplicius & antiquius ꝑmutatione mertium utuntur. pecuniā ꝓbant ueterem & diu notam ſerratos bigatoſq̧. Argentū quoq̧: magis q̄ aurū ſequūtur nulla affectione animi: ſed quia numerus argenteorꝫ facilior uſui eſt promiſcuā ac uilia mercantibus. Ne ferrum quidē ſupeſt ſicut ex genere telorꝫ colligitur: Rari gladiis: aut maioribus lāceis utuntur haſtas uel ipſorꝫ uocabulo frameas gerūt anguſto & breui ferro: ſed ita acri & ad uſum habili ut eodem

telo:ꝓut ratio poſcit uel cominus uel eminus pugnent.& eques quidem ſcuto frameaq; cōtētus eſt.pedites & miſſilia ſpargunt.plura ſinguli atq; ī imenſū uibrāt.nudi aut ſagulo leues:nulla cultus iactatio.Scuta tantū lectiſſimis coloribus diſtīgūt paucis loricæ.Vix uni alteriue caſſis:aut galeæ Equi nō forma nō uelocitate cōſpicui:ſed nec uarietate gyros in morē noſtrum docentur.In rectum aut uno flexu dextros agunt ita cōiuncto orbe:ut nemo poſterior ſit.ī uniuerſū æſtimanti plus penes peditē roboris:eoq; mixti ꝓliantur:apta & cōgruēte ad equeſtrē pugnam uelocitate peditum:quos ex omni iuuentute delectos āte aciem locant.Diffinitur & numerus Centeni ex ſingulis pagis ſunt.Idq; ipſum inter ſuos uocantur: & quod primo numerus fuit:iam nomen & honor eſt.Acies ꝑ cuneos cōponitur cedere loco dūmodo rurſus īſtes cōſilii q̄ formidinis arbitrantur. Corpora ſuorū etiā in dubiis præliis referunt.Scutum reliquiſſe ꝑcipuū flagitium:nec aut ſacris ād eſſe:aut cōcilium īire ignominioſo fas.multiq; ſuperſtites bellorꝫ infamiā laqueo finierūt.Reges ex nobilitate:Duces ex uirtute ſumunt.Nec regibus infinita ac libera poteſtas:& duces exemplo potius q̄ imperio:ſi prompti ſi cōſpicui:ſi ante aciem agant:admiratione præſunt.Cæterum neq; animaduertere neq; uiuere neq; uerberare quidē niſi ſacerdotibus permiſſum non quaſi in pœnam nec ducis iuſſu:ſed uelut deo īperante quē adeſſe bellantibus credunt effigieſq; & ſigna quædā detracta lucis in ꝓlium ferunt quodq; ꝑcipuum fortitudinis īcitamentū eſt:non caſus nec fortuita conglobatio turmam aut cuneum facit:ſed familiæ & ꝓpinquitates & in ꝓximo pignora.Vnde ululatus fœminarum audiri unde uagitus infantium.hi cuiq; ſanctiſſimi teſtes.hi maximi laudatores.Ad matres ad cōiuges uulnera ferunt nec illæ numerare nec exigere plagas:pauēt ciboſq; & hortamina pugnātibus geſtāt.Memoriæ ꝓdit̄ quaſdam acies īclinatas iam & labantes a fœminis reſtitutas cōſtātia præcum & obiectu peccatorū & mōſtrata cominus captiuitate:quā longe impatiētius fœminarꝫ ſuarꝫ noīe timent:adeo ut efficacius obligentur animi ciuitatum:quibus inter obſides puellæ quoque nobiles īperantur.Ineſſe quinetiam ſanctum aliquid & prouidum putant:nec aut conſilia earum aſpernantur aut reſpōſa negligūt.Vidimus ſub diuo Veſpaſiano Veledā diu apud pleroſque numinis loco habitam.Sed & olim Auriniam & cōpluris alias uenerati ſunt nō adulatione nec tanq̄ facerent deas.Deorꝫ maxime Mercuriū colūt:cui certis diebus humanis quoque hoſtiis litare fas habēt.Herculē ac Martem cōceſſis ānimalibus placant.Pars ſueuorum & iſidi ſacrificat.Vnde cā & origo ꝑegrino ſacro parum cōperi:niſi quod ſignum ipſū ī modū liburnæ figuratum docet adiectā religionem.Cæterū

nec cohibere parietibus deos neque in ullam humani oris ſpẽm aſſimilã re ex magnitudine cæleſtium arbitrantur. lucos ac nemora cõſecrãt deoꝝ que noĩbus appellãt ſecretũ illud quod ſola reuerẽtia uidẽt. Auſpicia ſortesque ut qui maxime obſeruãt. Sortum cõſuetudo ſimplex uirgã frugiferæ arbori deciſam ĩ ſurculos ãputãt: eoſque notis quibuſdã diſcretos ſuper candidã ueſtem temere ac fortuito ſpargũt. mox ſi publice conſuletur ſacerdos ciuitatis ſin priuati ipſe pater familiæ p̃catus deos cælumq; ſuſcipiens ter ſingulos tollit. ſublatos ſecundũ ĩpreſſam ante notam interpretatur. Si ꝓhibuerunt nulla de eadẽ re ĩ eundẽ diem cõſulatio. Sin permiſſum auſpicioꝝ adhuc fides exigitur. & illud quidẽ etiã hic notũ auiũ uoces: uolatuſq; ĩterrogare. Propriũ gentis equoꝝ quoq; p̃ſagia ac monitus expiri. publice aluntur iiſdem nemoribus ac lucis cãdidi & nullo mortali ope cõtacti: quos p̃ſſos ſacro curru ſacerdos ac rex uel princeps ciuitatis comitantur. hinnitus ac fremitus obſeruãt. Nec ulli auſpicio maior fides nõ ſolũ apud plebẽ: ſed apud ꝓceres apud ſacerdotes. Se enim miniſtros deoꝝ illos cõſcios putant. Eſt & alia obſeruatio auſpicioꝝ: qua grauiũ belloꝝ euentus explorãt. Eius gentis cum q̃ bellnm eſt captiuum quoquo mõ ĩterceptum cum electo popularium ſuoꝝ patriis quẽq; armis cõmittunt. Victoriahuius uel illius ꝓ p̃iudicio accipitur. De minoribus rebus principes cõſultãt: de maioribus oẽs ita tamen ut ea quoq; quoꝝ penes plæbẽ arbitriũ eſt: apud principes ꝑtractentur. Coeunt niſi quid fortuitum & ſubietũ ĩcidit certis diebus: cũ aut inchoatur luna aut implet. Nam agẽdis rebus hoc auſpicaciſſimũ initiũ credunt: nec dierum numerũ ut nos ſed noctium cõputant. Sic cõſtituũt ſic cõdicunt. nox ducere diem uidet. Illud ex libertate uitium: quod nõ ſimul nec iuſſi cõueniũt: ſed & alter & tertius dies cuntatione coeuntium abſumitur: ut turbæ placuit. Cõſidũt: armati ſilentiu per ſacerdotes quibus tum & coercendi ius eſt imperatur. Mox rex uel princeps prout ætas cuiq; prout nobilitas prout decus belloꝝ ꝓut facundia eſt audiuntur auctoritate ſuadẽdi magiſq̃ iubendi poteſtate. Si diſplicuit ſententia: fremitu aſpernantur. Sin placuit frameas concutiunt. honoratiſſimum aſſenſus genus eſt armis laudare. licet apud concilium accuſare quoq; & diſcrimen capitis intendere. Diſtinctio pœnaꝝ ex delicto. proditores & tranſfugas arboribus ſuſpendunt: Ignauos & ĩbelles & corpore infames ceno ac palude iniecta inſup crate mergunt. Diuerſitas ſupplicii illuc reſpicit: tanq̃ ſcelera oſtendi oporteat dum puniuntur flagatia abſcõdi. Sed & leuioribus delictis pro modo pœnarum equorum pecoꝝq; numero cõuicti mulctãt. pars mulctæ regi uel ciuitati: pars ipſi qui uindicatur uel ꝓpinquis eius exoluitur. Eliguntur ĩ

iiſdem cōciliis & pricipes:qui iura p pagos uicoſq; reddunt. Centeni ſingulis ex plebe comites cōſilium ſimul & auctoritas adſunt. Nihil autem neq; publicæ neq; priuatæ rei:niſi armati agunt.Sed arma ſumere nō āte cuiq̄ moris:q̄ ciuitas ſufectur̄ ꝓbauerit.Tu eum ī ipo cōcilio uel pricipū aliqs uel pater uel ꝓpīquus ſcuto frameaq; iuuenē ornāt:hæc apud illos toga:hic p̄mas iuuentæ honos ante hoc domus pars uident̄ mox rei.p.ī ſignis nobilitas aut̄ magna patrum merita pricipiis dignationem etiam adoleſcentulis aſſignāt:cæteris robuſtioribus ac iampridem ꝓbatis aggregātur:nec rubor īter comites aſpici.Gradus quinetiā ipſe comitatus habet iudicio eius quem ſectātur:Magnaq; & comitū æmulatio :quibus p̄mus apud principē ſuū locus & p̄cipatū . Cui plurimi & acerimi comites hæc dignitas hæ uires magno ſemp elector̄ iuuenū globo circūdari ī pace decus:ī bello p̄ſidiū:nec ſolum ī ſua gēte cuiq;:ſed apud finitias quoq; ciuitates id nomen ea gloria eſt:ſi numero ac uirtute comitatus emineat: Expetuntur enim legationibus:& muneribus ornantur: & ipſa plerunq; fama bella ꝓfligant:Cum uentum ī aciem:turpe pricipi uirtute uinci :turpe comitatui uirtutem nō æquare.Iā uero īfame in oēm uitā ac proboſum ſupſtitem pricipi ſuo ex acie receſſiſſe:Illum defendere:tueri:ſua quoq; fortia facta gloriæ eius aſſignate:pricipum ſacramentum eſt.Principes ꝓ uictoria pugnāt:Comites pro pricipe:Si ciuitas in qua orti ſūt lōga pace & ocio torpeat pleriq; nobilium adoleſcentium petunt ultro eas nationes quæ tum bellum aliquod gerunt:qr & ingratā genti quies & facilius īter ancipitia clareſcāt magnumq; comitatū nō niſi ui belloq; tueare exigūt.n. p̄ncipis ſui liberalitate illum bellatorem equum:illam cruentam uictricē q; frameā.Nam epulæ & quanq̄ incompti:largi tamen apparatus ꝓ ſtipēdio cædunt:Materia munificentiæ p bella & raptus.nec arare terrā aut expectare annum tam facile pſuaſeris:q̄ uocare hoſtes & uulnera mereri:pigrum quinimmo & iners uidetur ſudore acquirere:quod poſſis ſanguīe parare. Q uotiens bella non ineunt nō multum uenatibus:plus per ocium tranſigunt dediti ſomno ciboq; fortiſſimus quiſq; ac bellicoſiſſimus nihil agens delegata domus & penatium & agrorum cura fœminis ſenibuſq; & infirmiſſimo cuiq; ex familia.Ipſi habent mirā diuerſitatem naturæ:cū iidem hoīes ſic ament inertiā & oderint quietem.Mos eſt ciuitatibus ultro ac uiritī cōferre principibus uel armentor̄ uel frugum quod ꝓ honore acceptum etiā neceſſitatibus ſubuenit.Gaudēt p̄cipue finitimarum gentium donis quæ nō modo a ſingulis ſed publice mittuntur.Electi equi:magna arma:phaleræ:torqueſq; iā & pecuniā accipere docuimus Nullas germanor̄ populis urbes habitari ſatis notum eſt:ne pati q̄dem

inter ſe iūctas ſedes.Colunt diſcreti ac diuerſi ut fons ut cāpus ut nemus placuit.Vicos locāt nō in noſtro₊ morē cōnexis & coherentibus ædificiis. Suā quiſq₃ domum ſpacio circundat ſiue aduerſus caſus ignis remedium ſiue inſcitia ædificandi.Ne cementoꝝ quidē apud illos aut tegulaꝝ uſus. Materia ad oīa utuntur īformi:& citra ſpēm aut delectationē.Quædam loca diligentius illinunt terra ita pura & ſplendente:ut picturā ac liniamē ta coloꝝ imitetur.Solent & ſubterraneos ſpecus apire.eoſq₃ multo inſup fimo onerāt ſuffugiū hyemi & receptaculum frugibus:quia rigorē frigo rū eiuſmodi locis molliunt:& ſi quando hoſtis aduenit apta populatur Abdita aūt & defoſſa aut ignorantur aut eo ipſo fallunt quod q̄rēda ſūt. Tegumen oībus.ſagum fibula aut ſi deſit ſpina cōſertum.Cætera inrecti totos dies iuxta focū atq₃ ignem agunt.Locupletiſſimi ueſte diſtinguntur non fluit ante ſicut ſarmathæ ac parthi:ſed ſtricta & ſingulos artus expri mente.Gerunt & feraꝝ pelles ꝓximi ripæ negligenter. Vlteriores exqui ſitius ut quibus nullus per comercia cultus:Eligunt feras & detracta uela mina ſpargunt maculis pellibuſq₃ beluarum quas exterior oceanus atq₃ ignotū mare gignit:nec alius fœminis q̄ uiris habitus:niſi quod fœminæ ſæpius lineis amictibus uelantur:eoſq₃ purpura uariant parteq₃ ueſtitus ſupioris in manicas nō extendunt:nudæ brachia ac lacertos:ſed & ꝓxima pars pectoris patet:quanq̄ ſeuera illic matrimonia nec ullā morum partē magis laudaueris.Nām ꝓpe ſoli barbaroꝝ ſingulis uxoribus cōtēti ſunt exceptis admodū paucis qui nō libidine ſed ob nobilitatē plurimis nu ptiis ambiuntur.Dotem nō uxor marito:ſed uxori maritus offert. Inter ſunt parentes & ꝓpinqui ac munera ꝓbant.Munera nō ad delitias mu liebres q̄ſita:nec quibuibus noua nupta comatur:ſed boues & frenatum equū & ſcutū cum framea gladioq₃.In hæc munera uxor accipit atq₃ īui cem ipſa armoꝝ aliquid uiro affert hoc maximū uīculū.hæc arcana ſacra hos coniugales deos arbitrantur:ne ſe mulier extra uirtutum cogitatiōes extraq₃ bellorum caſus putet.Ipſis incipientis matrimōii auſpiciis ad mo tur:uenire ſe laborum periculoꝝq₃ ſociam idem in pace idem in prælio paſſuram āuſurāq₃ hoc iuncti boues hoc paratus equus hoc data arma denuntiāt.Sic uiuēdæ ſic peundum.accipere ſe quæ liberis īuiolata:ac di gna reddat:q̄ nurus accipiant rurſus quæ ad nepotes referantur.Ergo ſe pta pudicitia agunt.nullis ſpectaculorū illecebris nullis cōuiuiorum irri tationibus corruptæ.Litterarum ſecreta uiri pariter ac fœminæ ignorāt. Pauciſſima ī tam numeroſa gente adulteria.quoꝝ pœna pſens & maritis pmiſſa.acciſis crinibus nudatam coram ꝓpiquis expellit domo maritus ac p oēm uicum uerbere agit.Publicatæ enī pudicitiæ nulla uenia:nō for

ma: nõ ætate: non opibus maritum inuenit. Nemo enĩ illic uitia ridet nec corrũpe & corrumpi ſæculũ uocatur. Melius quidẽ adhuc eæ ciuitates ĩ quibus tantum uirgines nubunt: & cũ ſpe uotoq; uxoris ſemel tranſigitur. Sic unum accipiunt maritũ: quomõ unum corpus: unãq; uitã: ne ulla cogitatio ultra ne lõgior cupiditas ne tanq̃ maritũ: ſed tanq̃ matrimoniũ ament. Numerũ liberorũ finire aut quenq̃ ex agnatis necare flagitium habetur pluſq; ibi boni mores ualent q̃ alibi bonæ leges. In omni domo nudi ac ſordidi. In hos artus, in hæc corpora: q̃ miramur excreſcũt. Sua quẽq; mater uberibus alit, nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dñm ac ſeruũ nullis educationis delitiis dinoſcas. Inter eadem pecora in eadem humo degunt donec ætas ſeparet ĩgenuos uirtus agnoſcat: Sera iuuenũ uenus eoq; inhexauſta pubertas: nec uirgines feſtinantur eadem iuuenta: ſimilis ꝓceritas. pares ualidæq; miſcentur: ac robora parentũ liberi referunt. Sororũ filiis idem apud auunculũ: qui ad patrem honor. Q uidam ſanctiorem arctiorẽq; hunc nexum ſaguinis arbitrantur. & ĩ accipiendis obſidibus magnis exigunt tãq̃ & ĩ aĩum firmius & domũ latius teneãt: hæredeſ tamen ſucceſſoreſq; ſui cuiq; liberi & nullum teſtamentũ. Si liberi nõ ſũt ꝓximus gradus in poſſeſſione fratres patrui auunculi: quanto plus ꝓpinquorũ quo maior affinium numerus tanto gratior ſenectus: nec ulla orbitatis prætia. Suſcipere tã inimicitias ſeu patris ſeu ꝓpinqui: q̃ amicitias neceſſe eſt nec ĩplacabiles durant. Luitur enim etiã homicidium certo armentorũ ac pecorũ numero recipitque ſatiſfactionem uniuerſa domus utiliter in publicum quia piculoſiores ſunt inimicitiæ iuxta libertatem. Cõuictibus & hoſpitiis nõ alia gens effuſius indulget. Q uencunque mortalium arcere tecto: nefas habetur: ꝓ fortuna quiſque apparatis epulis excipit: Cum defecere qui modo hoſpes fuerat: mõſtrator hoſpitii & comeſ ꝓximã domum nõ inuitati adeunt nec intereſt pari humanitate accipiunt. Norum ignotũque quantum ad ius hoſpitis nemo diſcernit: Abeũti ſi quid popoſcerit concedere moris & poſcendi inuicem eadẽ facilitas: Gaudent muneribus ſed nec data ĩputant nec aceptis obligãtur: Victus inter hoſpites comi ſtatim e ſomno quem plerũque in diem extraunt: lauantur ſæpius calida ut apud quos plurimũ hyems occupat: lauti cibum capiunt: Separatæ ſingulis ſedes & ſua cuique mẽſa: Tum ad negotia nec minus ſæpe ad cõuiuia procædunt armati: diẽ noctemque cõtinuare potãdo nulli ꝓbrum. Crebræ ut inter umulẽtos rixæ. Raro conuiciis ſæpius cæde & uulneribus tranſiguntur. Sed de recõciliatis inuicẽ inimicitiis: & iungendis affinitatibus: & adſciſcendis prĩcipibus de pace deniq; ac bello pleruq; in cõuiuiis cõſultãt: tanq̃ nullo magis tẽpore aut ad ſimplices cogi-

tationes pāteat aīus aut ad magnas īcaleſcāt.Gēs non aſtuta nec callida
apit adhuc ſecreta pectoris licentia ioci.Ergo decteta & nuda oīum mens
poſtera die retractatur & ſalua utriuſq; tēporis ratio ē:Deliberāt dum fin
gere neſciunt.Cōſtituunt dum errare nō poſſunt:potui humor ex ordeo
aut frumento in quādā ſimilitudinē uini corruptus:ꝓximi ripæ & uinū
mercantur.Cbi ſimplices:agreſtia poma:recens fera:aut lac cōcretum:ſine
apparatu:ſine blandimentis expellunt famē.aduerſus ſitī nō eadē tempe
perantia.Si iudulſeris ebrietati:ſuggerendo quātū cōcupiſcunt:haud mi
nus facile q̄ armis uincentur.Genus ſpetaculorum unū atq; ī omni cætu
idem.Nudi iuuenes quibus id ludicrū eſt īter gladios ſe atq; infeſtas fra
meas ſaltu iacinnt.Exercitatio artem parat:ars decorem non in quæſtum
tamen aut mercedem:q̄uis audacis inſciuiæ.p̄cium eſt uoluptas ſpectan-
tium.Aleam qud mirere ſobrii inter ſeria exercent tanta lucrandi pdendi
ue temeritate ut cum oīa defecerunt extremo ac nouiſſimo iactu de liber
tate ac de corpore cōtendāt.Victus uoluntariā ſeruitutē adit.Q uāuis iu
nior q̄uis robuſtior alligari ſe ac uenire patitur.Ea eſt in re praua puicatia
Ipſi fidem uocant.Seruos conditiōis huius p comercia tradūt ut ſe quo
q; pudore uictoriæ exoluant.Cæteris ſeruis non in noſtrum morem de-
ſcriptis p familiā miniſteriis utuntur.Suā quiſq; ſedē:ſuos penates regit.
Frumenti modū dominus aut pecoris aut ueſtis aut colono iīūgit.& ſer
uus hactenus paret.Cætera domus officia uxor ac liberi exequuntur.Ver
berare ſeruū:ac uinculis & ope coercere raꝝ.Occidere ſolent nō diſciplīā
& ſeueritate ſed īpetu & ira ut inimicū:niſi quod impune eſt.Liberti non
multū ſupra ſeruos ſunt.Raro aliquod momentū ī domo nunq̄ ī ciuitate
exceptis duntaxat iis gētibus:q̄ regnantur.Ibi enī & ſup īgenuos & ſuper
nobiles aſcendunt.Apud cæteros īpares libertini libertatis argumentum
ſunt.fœnus agitare & in uſuras extendere ignotum.Ideoq; magis ſeruatᷓ
q̄ ſi uetitum eſſet.Agri pro numero cultoꝝ ab uniuerſis uices occupantur
quos mox inter ſe ſecundum dignationem partiuntur facilitatem partiē-
di campoꝝ ſpatia p̄ſtant.Arma per annos mutant.& ſupereſt ager:nec.n.
cum ubertate & amplitudine ſoli labore cōtendunt ut pomaria conſ rāt:
& prata ſeparent & ortos rigent:Sola terræ ſeges imperatur.Vnde ānum
quoq; ipſum non in totidem digerunt ſpecies:hyems & uer & æſtas ītel
lectum ac uocabula habent.Autumni perīde nomen ac bona ignorātur.
Funerum nulla ambitio.Id ſolum obſeruatur ut corpora claroꝝ uirorum
certis lignis cremētur.Struē rogi nec ueſtibus nec odoribus cumulāt ſua
cuiq; arma.quorundā igni & equus adiicitur.Sepulchrum ceſpes erigit.
Monumentoꝝ arduum & peroperoſum honorem ut grauem defunctis

áſprenantur.Lamenta ãc lachrimas cito :dolorem & triſtitiam tarde po-
nunt.Fœminis lugere honeſtum eſt: Viris meminiſſe.Hæc ĩ commune ꝗ
omnium germanoꝝ origine ac moribus accipimus.Nunc ſingulaꝝ gen-
tium inſtituta ritusq; quatenus differãt.Quæ nationes e germania ĩ gal
lias cõmigrauerint expediam. Validiores olim galloꝝ res fuiſſe ſummus
auctoꝝ diuus Iulius tradit:eoq; credibile eſt etiã gallos ingermaniã trãſ-
greſſos.Quãtulum enim annis obſtabat:quo minus ut quæ gens eualu
erat occuparet permutaretq; ſedes promiſcuas adhuc & nulla regnorum
potentia diuerſas .Igitur inter hercyniam ſiluam:Rhenumq; & Mœniã-
nes heluetii: Vlteriora Boui:Gallica utraq; gens tuere:Manet adhuc Boie
mi nomen:ſignificatq; loci ueterem memoriam q̃uis mutatis cultoribus
Sed utrum Araniſci in pannoniam? ab oſis germanoꝝ natiõe? an oſi ab
Araniſcis in germaniam commigrauerint:cum eodem adhuc ſermõe ĩſti
tutis moribus utantur in certum eſt:quia pari olim inopia ac libertate ea
dem uiriuſq; ripæ bona malaq; erant.Treueri & Neruli circa affectationẽ
Germaniæ originis ultro ambitioſi ſunt tanq̃ per hanc gloriam ſanguinis
a ſimilitudĩe & inertia gallorum ſeparentur.Ipſam rheni ripam haud du
bie germanorum populi colunt: Vangiones Treboci Nemetes Nubii qui
dem quanq̃ Romana colonia eſſe meruerint:ac libentius Agrippinenſes
cõditoris ſui nomine uocẽt:origine erubẽſcũt.Tranſgreſſi olim & experi-
mento fidei ſuper ipſam rheni ripam collocati ut arcerent nõ ut cuſtodi
rẽtur.Omnium harum gentium uirtute præcipui Batauii nõ multum ex
ripa:ſed inſulam rheni annis colũt.Chattorum quõdam populus & ſedi
tione domeſtica in eas ſedes tranſgreſſus:in quibus pars romani imperii
fierent Manet honos & antiquæ ſocietatis inſigne:nam nec tributis con-
temnuntur:nec plubicanus atterit:exempti oneribus & collationibus &
tantum in uſum præliorum ſepoſiti uelut tela atq; arma bellis reſeruan-
tur:Eſt in eodem obſequio & Mattiacorum gens.Protulit enim magni-
tudo populi ro.ultra rhenum ultraq; ueteres terminos impii reuerentiã
Ita ſed finibuſq; in ſua ripã mẽte animoq; nobiſcum agunt.Cætera ſimi
les Batauis:niſi q; ipſo adhuc terræ ſuæ ſolo:& cælo acrius aĩantur. Non
numeramus inter germaniæ populos q̃q̃ trans rhenũ danubiũq; cõſede
rint eos qui decumates agros exercent.Leuiſſimus quiſq; galloꝝ & ĩopia
audax dubiæ poſſeſſionis ſolũ occupauere.Mox limite acto ꝓmotiſq; ꝓ-
ſidiis ſinus ĩperii & pars ꝓuinciæ habentur.Vltra hos chatti initiũ ſedis
ab hercinio ſaltu inchoant nõ ita effuſis ac paluſtribus locis:ut cæteræ ci-
uitates ĩ quas germania pateſcit durant.Si quidẽ colles paulatĩ rareſcunt
& chattos ſuos ſaltus hercinius ꝓſequitur: ſimul atq; depõit duoriora gẽ

ti corpora ſtricti artus minax uultus & maior animi uigor.Multū ut inter germanos rationis ac ſolertiæ:p̄ponere electos audire p̄poſitos:noſſe ordines intelligere occaſiones differe īpetus diſponere diē uallere noctē fortunā inter dubia:uirtutē inter certa numerare:quodq; rariſſimum:nec niſi ratione diſciplinæ cōceſſum:plus reponere ī duce q̄ in exercitu.Omne robur ī pendite:quē ſup arma ferramentis quoq; & copiis cohonerāt . alios ad p̄liū ire uideas:chattos ad bellum rari:excurſus & fortuita pugna:equeſtriū ſane uirium id ꝓprium:cito parare uictoriam cito cædere.Velocitas iuxta formidinē.cuntatio ꝓprior cōſtantiæ eſt & aliis germanorum populis uſurpatū.Raro & priuata cuiuſq; audentia apud chattos ī cōſenſū uertit.ut primū adoleuerint crimē barbāq; ſummittere.nec niſi hoſte cæſo exuere uotiuū obligatumq; uirtuti oris habitum.Sup ſanguinem & ſpolia reuelant frōtes:ſeq; tum demum p̄cia naſcendi rettuliſſe. dignoſq; patria ac parentibus ferūt.Ignauis & ī bellibus manet ſqualor.Fortiſſimus quiſq; ferreum inſup anulū ignominioſum id genti:uelut uinculum geſtat : donec ſe cæde hoſtis abſoluat.Plurimis chattoꝝ hic placet habitus.Iamq; canent īſignis & hoſtibus ſimul ſuiſq; mōſtrati:oium penes hos īitia pugnaꝝ.hæc prima ſemp acies uiſu noua.Nā ne ī pace quidē uultu mitiore māſueſcunt.Nulli domus aut ager aut aliqua cura:ꝓut ad quenq; uenere aluntur.ꝓdigi alieni cōtemptores ſui donec exanguis ſenectus tā duræ uirtuti īpares faciat.Proximi chattis certū iā alueo rhenum quiq; terminus eſſe ſufficiat.Vſipi ac Tencateri colunt.Tencateri ſup ſolitum belloꝝ decus equeſtris diſciplinæ arte p̄cellunt.Nec maior apud chattos peditū laus:q̄ tencateris equitum.Sic inſtituere maiores .poſteri imitantur. Hi luſus infantium.hæc iuuenum æmulatio.Perſeuerant ſenes inter familiā & penates & iura ſucceſſionum equi traduntur.Excipit filius:non ut exterā maximus natu:ſed prout ferox bello & melior.Iuxta teneteros Bructeri olim occurrebant.Nunc chamauos & angriuarios immigraſſe narratur pulſis Bructeris ac penitus exciſis uicinaꝝ cōſenſu nationū ſeu ſuperbiæ odio :ſeu p̄dæ dulcedine:ſeu fauore quodā erga nos deoꝝ.Nam ne ſpectaulo quidē p̄lii īuidere ſup.lx.millia nō armis teliſq; romanis:ſed quod magnificentius eſt oblectationi occulſq; ecciderunt.Maneat p̄ſo duretq; gentibus ſi nō amor noſtri at certe odium ſui:quando ī urgentibus īperii fatis nihil iam præſtare fortuna maius pōt:q̄ hoſtiū diſcordiam.Angriuarios & chamauos a tergo Dulgimini & caſuari cludunt.aliæ quæ gētes haud pinde memoratæ a frōte friſii excipiunt. Maioribus minoribuſq; friſis uocabulum ē.ex mō uiriū utræq; nationes uſq; ad oceanū rheno p̄texuntur.ambiuntq; īmenſos īſup lacus & romanis claſſibus nauigatos

Ipſum quinetiã oceanũ illa tẽtentauimus.& ſupeſſe adhuc herculis colũ
nas fama uulgauit:ſeu adiit hercules:ſeu quicquid ubiq; magnificũ ẽ ĩ cla
ritatẽ eius referre cõſeſimus.Nec defuit audentia Druſo germanico. Sed
obſtitit oceanus ĩſe ſimul atq; in herculẽ ĩquiri.Mox nemo tẽptauit.San‑
ctiuſq; ac reuerentius uiſũ de actis deoꝝ credere q̃ ſcire.Hactenus in occi
dintẽ germaniã nouimus.In ſeptentrionẽ ĩgenti flexu redit:Ac primo ſta
tim chaucorum gens q̃q̃ ĩcipiat a friſis ac partẽ littoris occupet:oĩum q̃s
expoſui gentium lateribus obtenditur:donec in chattos uſque ſumetur tã
immenſum terrarum ſpacium nõ tenẽt tantum cauci:ſed & ĩplent. Popu
lus inter germanos nobiliſſimus quique magnitudinẽ ſuam malit iuſti‑
tia tueri ſine cupiditate ſine impotẽtia quieti ſecretique nulla ꝓuocãt bel
la.nullis raptibus aut latrociniis populantur.Id p̃cipuum uirtutis ac uiri
um præcipuũ argumentũ eſt:quod ut ſuperiores agant.nõ per iniurias
aſſequuntur.Prõpta tamẽ oĩbus arma ac ſi res poſcat exercitus:plurimum
uiroꝝ equoꝝque.& quieſceutibus eadẽ fama In latere chaucoꝝ:chattorũ
que cheruſci nimiã ac marcẽtem diu pacẽ illaceſſiti nutrierunt.idque io‑
cundius q̃ tutius fuit:quia inter ĩpotentes & ualidos falſo q̃eſcas.ubi mã
nu agitur modeſtia ac ꝓbitas noĩe ſuperioris ſunt.Ita q̃ui olim boni æq
que cheruſci nunc inertes ac ſtulti uocantur:Chattis uictoribus fortuna
in ſapientiam ceſſit.Tacti ruina cheruſcoꝝ & foſi cõtermina gens aduer‑
ſarum rerum ex æquo ſocii ſunt:cum in ſecundis mĩores fuiſſẽt.Eeũdẽ
germaniæ ſinum ꝓximi oceano cymbri tenent parua nunc ciuitas:ſed glo
ria ingens.Veteriſque fame lata ueſtigia manent. Vtraque ripa caſtra ac
ſpacia:quoꝝ ambitu nunc queque metiaris molem manſuque gentis &
tã magni exitus fidem. Sexcenteſimum &.xl.annum urbs noſtra agebat:
cũ primũ Cymborum audita ſunt arma.Cecilio.Metello ac Papirio Car‑
bone cões.ex quo ſi ad alterum imperatoris Traiani conſulatum compu‑
temus.cc:ferme &.x.anni colliguntur.tandiu germania uincitur.Medio‑
tã longi æui ſpacio multa inuicem dãna.Nõ ſanis.nõ pœni:nõ hiſpaniæ:
galliæ ue ne parthi quidem ſæpius edmonuere: Quuippe regno Arſacis
acrior eſt germanorum libertas.Quid enim aliud nobis q̃ cædem craſſi
amiſſo & ipſo & ipſe dacoro infra uentidium deiectus oriens obiecerit:
At germani carbõe & caſſio & ſcauro aurelio & ſeruilio cepione.M.quoq;
manlio fuſis uel captis quinq; ſimul cõſularis exercitus.po.ro.Varũ treſ‑
q; cum eo legiones etiam Cæſari abſtulerunt nec impune. C. Marius in
Italia.Diuus Iulius in gallia.Druſus ac Nero & germanicus in ſuis eos ſe
dibus perculerunt.Mox ingentes.C.cæſaris minæ in ludibrium uerſæ.
Inde ocium:donec occaſione diſcordiæ noſtræ & ciuilium armoꝝ expu‑

gnatis legionũ hybernis etiã gallias affectauere ac rurſus pulſi inde proxi-
mis temporibus triumphati magis q̃ uicti ſunt. Nunc de Sueuis dicẽdũ
eſt: quoꝝ nõ una chattoꝝ Thencateroꝝ ue gens maiorem enim germa-
niæ parte obtinẽt ꝓpriis adhuc nationibus nominibuſq; diſcreti: quãq̃
ĩ commune ſueui uocentur. Inſigne gẽtis obliquare crimen: nodoq; ſub
ſtringere. Sic ſueui a cæteris germanis: Sic ſueuorum ingenui a ſeruis ſe
parantur: In aliis gentibus ſeu cognatione aliqua ſueuorum ſeu quod ſæ
pe accidit imitatione rarum & intra iuuentæ ſpacium. Apud ſueuos uſq;
ad canitiem horrentem capillum retro ſecuntur ac ſæpe in ipſo ſolo uer
tice ligãt. Pricipes & ornatiorẽ habent: Ea cura formæ ſed inoxiæ. Neq;.n.
ut ament amenturue: in altitudinem quandam & terrorem adituri bella
compti ut hoſtium oculis ornantur. Vetuſtiſſimos ſe nobiliſſimoſq; ſue
uorum Semnones memorant. Fides antiquitatis religione firmatur. Sta
tuto tempore in ſiluam auguriis patrum & priſca formidine ſacram oĩs
eiuſdem ſanguinis populi legationibus coherent: Cæſoq; publice homĩe
celebrant barbari ritus horrenda primordia: Eſt & alia luco reuerentia.
Nemo niſi uinculo ligatus ingreditur: ut minor & poteſtatẽ numinis p̃-
ſe ferens: ſi forte prolapſus: attoli & inſurgere haud licitum: per humum
euoluuntur eoq; omnis ſuperſtitio reſpicit: tãq̃ ĩde initia gentis ibi regna
tor oĩum deus cætera ſubiecta atq; parentia. Addunt auctorem fortunã
Semnonum. Centum pagis habitantur magnoq; corpore effititur: ut ſe
ſueuorum caput credant. Contra lõgobardis paucitas nobilitas plurimiſ
ac ualentiſſimis nationibus cincti nõ per obſequium: ſed præliis: & peri-
clitãdo tuti ſunt. Reudigni deinde & Auiones & Anglii & Varini & Eu-
doſes & Suardones & Nuithones fluminibus aut ſiluis muniuntur. nec
quicq̃ notabile in ſingulis: niſi quod in commune Nerthum i. terrã ma-
trẽ colunt. eamq; ĩteruenire rebus hominũ ĩuehi populis arbitrãt. Eſt in
ĩſula oceani caſtũ nemus. dicatũq; in ea uehiculũ ueſtæ cõtectum attiuge
re uni ſacerdoti cõceſſum. Is adeſſe penetrali deã intelligit: uectãq; bubus
fœminis multa ueneratione ꝓſequitur. Læti tunc dies. feſta loca q̃cunq;
aduentu hoſpitioq; dignatur. Non bella ineunt nõ arma ſumunt: clauſũ
omne ferrũ: pax & quies tunc tantũ nota. Itẽ tantum amata: donec idem
ſacerdos ſatiatã cõuerſatione mortalium deã tẽplo reddat: mox uehiculũ
& ueſtes: & ſi credere uelis numen ipſum ſecreto lacu abluit. Serui mini-
ſtrant: quos ſtatim idẽ lacus haurit. Arcanus hic terror ſactaq; ignorantia
quid ſit id quod tantũ pituri uident. Et hæc quidẽ pars uerboꝝ ĩſecretio
ra germaniæ porrigitur: Proprior ut quo mõ pauloante: Rhenum ſit nũc
Danubium ſequar: Hermunduroꝝ ciuitas fida ramanis: eoq; ſolis germa

UPB

noꝝ nõ ĩ ripã cõmertium:ſed penitus ãtq; ĩ ſplendidiſſima Rhetiæ proui
ciæ colonia paſſim & ſine cuſtode tranſeunt:& cum cæteris gentibus ar-
ma modo caſtraq; noſtra oſtendamus:his domos uillaſq; patefecimus ñ
cõcupiſcentibus.In hermunduris albis oritur flumen inclitum & notum
olim:nunc tantum auditur.Iuxta hermunduros Nariſci:ac deinde Mar-
coniani & Quadi agunt.p̃cipua Marconianoꝝ gloria uireſq; atque ip̃a
etiã ſedes pulſis olim Bois uirtute parta:nec Nariſci Quadiue degenerãt
Eaque germaniæ uelut frons eſt:quatenus Danubio pagitur. Marconia-
nis Quadiſue uſque ad noſtram memoriam reges mãſerũt ex gente ip
ſorum nobile Marobodui & Tudri genus iam & extrernos patiunt.Sed
uis & potẽtia regibus ex auctoritate romana : raro armis noſtris ſæpius
pecunia iuuãtur:nec mĩus ualẽt retro Marſigni.Gothini Oſi Burii terga
Marconiaꝝ:Quadoꝝque claudũt e quibus Marſigni & Burii ſermone
cultuque ſueuos referunt Gothinos gallica:Oſos pãnonica lingua coar-
guit non eſſe germanos:& quod tributa patiuntur.partẽ tributorum Sar
mathæ partẽ Quadi ut alienigenis ĩponunt.Gothini quo magis pude-
ãt & ferrum effodiũt.oẽſq; hi populi pauca cãpeſtrum cæterum ſaltus &
uertices mõtium iugũque ĩſederunt.dirimit enĩ ſciditque ſueuiã continu
um montium iugum ultra quod plurimæ gentes agunt.ex quibus latiſ
ſime patet legioꝝ nomen ĩ plures ciuitates diffuſum.Vãlentiſſimas nomi
na ſſe ſufficiet.Arios Heleueconas Mãimos Elyſios Nahanarualos apud
Naharualos ãtiquæ religionis lucus oſtẽditur. Præſidet ſacerdos mulie
bri ornatu ſed deos interprecatione Romana Caſtorem. Pollucemque
memorãnt.Eius numinis nomen Alcis.nulla ſimulacra:nullũ p̃egrinæ ſu
p̃ſtitionis ueſtigiũ.Vt fratres tamen ut iuuenes uenerantur.Cæterum alii
ſup uires:quibus enumeratos pauloante populos antecedunt trucis ĩſitæ
feritati arte ac tẽpore lenocinantur nigra ſcuta tincta corporas atra ad p̃-
lia noctes legunt:ipſaq; formidine atq; umbra feralis exercitus terrorem ĩ
ferunt nullo hoſtium ſuſtinente nouũ ac uelut ĩfernũ aſpectũ. Nã p̃mi
in oĩbus p̃liis oculi uincuntur.Trans lygios gothones regnant paulo iã
adductius:q̃ cæteræ germanoꝝ gentes:nõdum tamen ſupra libertatem.
Protinus deinde ab oceano Rugii & Lemonii:oĩumq; haꝝ gentium inſi
gne rotunda ſcuta breues gladii:& erga reges obſequiũ.Suionum hinc ci
uitates ipſæ in oceano p̃ter uiros armaq; claſſibus ualent.forma nauium
eo differt:q; utrinq; prora paratã ſemp appulſui frontẽ agit:nec uelis mi-
niſtrãtur:nec remos in ordinẽ lateribus adiungunt.Solutũ ut in quibuſ-
pam fluminum & mutabile ut res.poſcit hĩc uel illinc remigiũ.Eſt apud
illos & opibus honos.eoq; unus imperitat nullis iam exceptionibus non

p̄cario iure parendi nec ārma ut āpud cæteros germānos:nec̄ ꝓmiſcuo
ſed clauſa ſub cuſtode & quidē ſeruo:quia ſubditos hoſtium incurſus ꝓ
hibet oceanus.Ocioſa porro armatoꝝ manus facile laſciuiūt:Enim uero
nec̄ nobilem:nec̄ ingenuū ne libertinum qdē armis p̄ponere regia utili
tas eſt.Trās ſuionas aliud mare pigrū:ac ꝓpe īmotū:quo cingi claudiq̄
terrarum orbem hinc fides:q̄ extremus cadentis iam ſolis fulgor in ortus
edurat adeo clarus:ut ſidera hebetet.Sonum inſuper audiri formas deo
rum & radios capitis aſpici perſuaſio adiicit.illuc uſq̄ & fama uera tantū
natura.Ergo iam dextro ſueuici maris littore aſſluorum gentes alluuntur
q̄bus ritus:habituſq̄ ſueuoꝝ līgua Britāncæ ꝓpior. Matrē deum uenerā
tur.Inſigne ſuperſtitionis formas aprorum geſtant.Id pro armis omnium
q̄ tutela ſecurum deæ cultorem etiam inter hoſtes præſtat.Rarus ferri fre
quens fuſtium uſus.Frumenta cæteroſq̄ fructus patientius q̄ pro ſolita
germanorum inertia laborant. Sed & mare ſcrutantur: ac ſoli omnium
ſuccinum quod ipſi Gleſum uocant inter uada atq̄ ī ipſo littore legunt:
nec quæ natura:quæ ue ratio gignit ut barbaris queſitum compertum ne
diu:quinetiam inter cætera eiectamenta maris iacebat:donec luxuria no
ſtra dedit nomen ipſis in ullo uſu rude legitur informe perfertur præci-
umq̄ mirantes accipiunt.Succum tamen arborum eſſe intelligas:quia ter
rena quædam atq̄ etiā uolucria animalia plerumq̄ interlucēt:quæ īplica
ta humore mox dureſcēte materia cluduntur. Fecundiora igitur nemora
lucoſq̄:ſicut orientis ſecretis:ubi tura balſamaque ſudantur ita occiden-
tis inſulis terriſq̄ ineſſe crediderī quæ uicini ſolis radiis expreſſa atque li
quantia in proximum mare labuntur ac ui tempeſtatum in aduerſa litto
ra exundant.Si naturam ſuccin admoto igne rentes ī modum tedæ accen
ditur.aliſque flammam pinguem & olētem:Mox ut in picem raſiuāque
lenteſcit.Suionibus Sitonum gentes continuantur. Cætera ſimiles: uno
differunt.q̄ femina dominatur in tantum non modo a libertate:ſed etiā
a ſeruitute degenerant.hic ſueuiæ fines.peucinorum uenetorumque & fe
niorum nationes germanis an ſarmathis aſcribam dubito.q̄quā peucini
quos quidam baſtranas uocāt ſermone cultu ſedt ac domicilis ui germa
ni agunt ſordes omium ac torpor procerum connubiis mixtis non nihil
in ſarmatharum habitum fœdantur. Veneti multum ex moribus traxe-
runt.Nā quicquid inter peucinos fennoſque ſiluaꝝ ac mōtium erigit. lā
trociniis pererrāt.hi tamē īter germanos potius referūtur.quia & domos
fingunt.& ſcuta geſtāt & peditū uſu ac pnicitate gaudent.quæ oīa diuer
ſa ſarmathis ſunt ī paluſtro equoque uiuētibus. Fēnis mira feritas fœda
paupertas non arma non equi nō penates uictui herba ueſtitui pelles cu

bile humus. Solæ ĩ ſagittis ſpes q̄s ĩopiã ferri oſſibus aſpanẽ. Idẽ q̄ uenã uiros parĩt & fœminas alit. Paſſim. n. comitanẽ parteque p̄dæ petũt. Nec aliud ĩfãtibus feraꝝ hymbriũque ſuffugiũ q̄ ut ĩ aliquo ramoꝝ nexu cõ tegantẽ huc redeũt Iuuenes. hoc ſenũ recetaculũ. Sed beatius arbitranẽ q̄ ĩgemere agris illaborare domibus ſuas alienaſque fortũas ſpe metuque uerſare ſecuri aduerſus hoĩes ſecuri aduerſus deos. Rẽ difficillimã aſſecuti ſũt ut illis ne uoto q̄dẽ opus eẽt. Cætera iã fabuloſa. Helluſios & Oxiõas orã hoĩum uultuſque & corporã atq; artus feraꝝ genere quod ego ut ĩcõ pertum in medium reliquam.

Diodori Siculi Bibliothece hiſtoriæ libri: In quibus Priſce res: fabulæ: & multa uariã de ſitu locorum ac moribus gentium continentur. *Impressi venetiis 20 f.*

FINIS.

Ieronymus Squãrzãficus Alexãdrinus Clariſſimo uiro Frã ciſco Leono patricio Veneto quondam Simonis filio. S. D. Debetur tibi ame digniſſime uir non uulgares pro tua in me ſingulari beniuolentia gratiæ: ut tibi ſemper deditiſſimus ſim ꝑ tãntis ĩ me collatis beneficiis. Hæc unq̄ de te mea fefellit opinio: q̄ nõ minus me diligas: q̄ a me amãri intellexeris. Sed puſillus ĩ te meus ẽ amor ob præſtantiam magnitudinemq; tuam. Parua nanq; ſintilla inter globorum flammas quod lumen emittere poteſt? Sed tamen emori malim q̄ iure ingratus accuſari. Beneficio affecti qui ſeſe inculpari noluerũt: ideo aurum: & argentum: Alii aliud fortune bonum qd̄ dicitur: retribuere con ſueuerunt. Ego autem cum talia mihi non ad ſint: quicquid per ingnio lum meum ſcribendo conſequi potuerit: accipies: Cum à municipe meo enixe rogatus eſſem: ut epiſtolam in Diodori Siculi impreſſionem ederẽ: libenti animo morem ſuæ uoluntati geſſi: ut quædam quæ mihi inſom niis proxima die uiſa. fuere litteris mandarem. Sciebam etiam Diodorũ non reiiciendum eſſe auctorem: immo magnam utilitatem afferre legentibus. Diodorus Siculus hyſtoricus (inquit Suidas) uolumẽ compoſuit: qd̄ inſcripſit Bibliothecã: eſt autem hyſtoria romanas res pariterq; exter nas in libros quadraginta continens. Floruit autem Auguſti Cæſaris temporibus & ultra. ſed præter ſex ob temporum malignitatem in manus im preſſorum nundum uenire potuerunt: ut latius inferius dicetur. Hãc aũt epiſtolam tibi. Magnifice uir ĩ ſcribere uolui: neq;. N. id facio: ut exiſtimẽ hac mima te Sũmis tuis erga me meritis ſatiſfacere poſſe: ſed ut q̄ ĩſõniis

uiſa fuere:eã explicemus.Q uadã.n. nocte cũm multa ãc uariã mecũ co-
gitaſſem:in ipſo crepuſculo cum adhuc ſemiſopitus iacerem :uiſa eſt ãte
oculos meos aſtare Franciſci Philelfi imago:Franciſci illius qui utriuſq; lĩ
guæ & ſplendor & decus extitit.hæc ita me uerbis allocuta eſt.Hieronyme
uigila : & Philelfum tuum:quem tantopere amaſti dum uiueret:atq; co
luiſti conſpice.Mutuoq; te amatum cognoſce.Rerum.n.ille parẽs hoc mi
hi dedit:Vt ab elyſiis campis relicta illa doctiſſimorum uirorꝫ atq; phi-
loſophorum turba:ad te potiſſimum:quem non parum amaui:accederẽ:
tecumq; multa cognitu digniſſima communicarem.Sed qm̃ paruo tp̃ris
ĩteruallo ab amœniſſimo loco diſcludor(diem.n.aduẽtare uides)Epiſtolã
quã olĩ ad te ſcripſerã ad piorꝫ cãpos delapſus:diligẽter leges:dũ alias ad
te ſi dabit̃ accedã multa ac uaria cõmẽtaturus.Ego aũt dũ miror & obſtu
peſco:umbra mihi ſuauiſſima euanuit:Epiſtolãq; obſignatã exprectus ĩ
ueni:qua apta quæ ſcripta erãt fuere.Frãciſcus philelfus Hieronymo ſuo
ſalutẽ.Poſtq̃ ad elyſios cãpos ſuptoribus diebus auris uita fũctus acceſſi:
ſubito mihi turba philoſophorꝫ:poetarꝫ:oratorꝫq; obuiã uẽit:ubi me pro
p̃o noĩe ſalutarũt ac uenerati ſũt:coronã fecere:meq; cũ mortales oẽs:tum
p̃cipue q litẽaturã pfitẽt̃:iterrogarũt.Multa p tp̃re reſpõdi.Tũ ppõitũ int̃
eos fuit argumẽtũ:utrꝫ Imp̃ſſoria ars nup ĩuẽta magis laudanda foret an
uitupanda.Multæ ſubide ſẽtẽtiæ dictæ.Q uarꝫ una fuit.Nihil melius ĩ
ſæculo mortalibus:atq; ipis iã uita fũctis ea cõtigere potuiſſe.Inde.n.tantã
librorꝫ copia q̃ iã fere depierãt reuixit magna cũ laud & fama auctorꝫ.Aliã
uero & huic cõtraria artẽ Imp̃ſſoriã ĩ mãus quorũdã illitteratorꝫ ĩcidiſſe :
qui omnia ppe deprauarent cõquerebat̃:adeo ut ipi auctores uix libros
ſi uiuerẽt ſuos eẽ cognoſcerẽt.Copia p̃terea librorꝫ effecit ut hoĩes ſint mi
nus ſtudioſi.Q uidam aũt ægreferebãt:q, opa ſua depirẽt dũ ñ ip̃merẽt̃
neq; ſcriberẽt̃:qm̃ ars hæc ſcriptores oẽs ſubmouit. Q uare te rogo obte-
ſtorq; p amiciciã noſtrã:ut opa p me edita tibi curæ ſit:ne nom̃ noſtrꝫ ĩ fu
turꝫ aboleat̃ .Q d ſi qñ curabis ut aliqđ opus a nobis cõpoſitũ ĩpſſionẽ
recipiat:illud adiuuato uti p̃us caſtiget̃ ad ũguẽ.Et qm̃ fama ẽ amicũ tu-
um curare ut ueẽanus ille Diodorus Siculus redip̃met̃:Libri uidelicet ſex
q lati facti ſt̃:a ſene rogatus ſũt:ut opus illud q̃ maxĩe tibi curæ ſit.Nec te
elaborare ẽt pigeat:ut cæteri eius libri q nũdũ depiere:quoſ ipe aſſerit eẽ
nũero :xvi.cũ illis ip̃mãt̃:qñqdẽ tp̃rũ iniuria reliquos aboleuerit:Poſtrẽo
Georgiũ noſtrꝫ meo noĩe admõebis:ut poſthac liguã ilĩã ſuã ferro coerce
at:curetq; dũ uiuit neminẽ lædere.Nã odia poſt mortẽ ad iferos uſq; ob-
ſeruantur.Vale ex elyſiis cãpis.Mirabunt̃ fortaſſe qdã Magnifice uir hæc
fieri potuiſſe.Sed legãt quæſo Lucianũ ĩ libro de ueris narratiõibus. Scri
bit eĩm Vlyſſem ſuo noĩe epiſtolã ad Calypſonẽ miſiſſe: Vale & me ama.
Ex ædibus ſolitæ habitationis Nono.ka.Decembres.M.CCCCLxxxi.

Hoc Diodori Siculi Hyſtorici nobiliſſimi opus una cum Cornelio Tacito de Germanoꝝ moribus ac uitaab eruditis uiris caſtigatū. Impreſſū fuit per Thomam Alexandrinum huius artis peritiſſimum Venetiis Regnante Ioanne Mocenico duce feliciſſimo. Anno ſalutis milleſimo quadringenteſimo octogeſimo primo: die uigeſima quinta Nouembris:

Regiſtrum:

a	Numerū uimq;	tiis quam rem
Proemium	Morantur utuntur	o
Maxime quid	Subegit poſt huius	Dum uirgines ſuprā
broꝝ multitudīe	h	culem in inſaniam
bores uolatilia	Qui in ſuā iliade	ſit reliqui qui in
b	tate eſt turpe	p
ores uero nō	nos quo tēpore	taſſe exq; eis
gis ſcriptoꝝ	i	dum gloriabātur
res ſed ceteris	Super alios tāquā	minus urbem ſupra
ctu laxatq;	quāquā ſe reſpicere	q
c	ne capiende curam	hæc tempora
didit ambitus	K	affectum præbet
aſſerunt & plures	res fructu	meria uariis arboribus
ctat peluſio	uirorū noſtrarum	r
d	pelatione hedificauit	quod mirabilius uidetur
indulgerent	l	entem ſpectat terminat
one exiſtimabāt	gentium ſpoliis	tum eaq; ad ſacra
batur quo decore	bunt hanc deam	ſ
e	rent diuinationis	templum exiſtat
De piorū meritis	m	poſt eius aplutone
ægiui dant	uictum occidit	eſſe uideretur
getes queq; geſtā	mera multitudine	t
f	ſteo erculi	tello prout ratio poſcit
ſuprā colūpnas	n	Iiſdem conſiliis &
ciſebatur	ceret dicens falſo	ma non ætate noni
ſubditus p legatos	ponloq; accepto	aſpernantur lamentā
g		

dom antonia ſorda

51921

431